



**Stredná odborná škola obchodu a služieb**

**Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce**

---

**Obchod a podnikanie,  
služby a cestovný ruch**

6403 L podnikanie v remeslách a  
službách

# Kapitola 1

## Všeobecné údaje

### Predkladateľ programu

Názov	Stredná odborná škola obchodu a služieb
Adresa	Ul. SNP 5, Zlaté Moravce, 95301
Riaditeľ školy	PaedDr. Štefan Halgaš
Zástupca riaditeľa školy pre TV a PV	Mgr. Eva Chrapková

### Zriaďovateľ školy

Názov	Nitriansky samosprávny kraj, odbor školstva
	odbor školstva
	RNDr. Vladimír Gubiš
Adresa	Rázusova 2A, Nitra, 94901

### Názov vzdelávacieho programu

Názov ŠkVP	Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch
Motivačný názov	Robíme školu pre život
Verzia	1.
Použité ŠVP	Podnikanie v remeslách a službách

### Kód a názov odboru štúdia

Kód odboru	6403L
Názov odboru	Podnikanie v remeslách a službách

### Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti

Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie
------------------	---------------------------------

### Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

Dĺžka štúdia	2
Forma štúdia	denná

### Vyučovací jazyk podľa § 12

Vyučovací jazyk - slovenský
-----------------------------

### Platnosť dokumentu

Dátum schválenia : 26. augusta 2019

Dátum platnosti : od 1. septembra 2019 začínajúc 1. ročníkom

# Obsah

1. Všeobecné údaje
  - Predkladateľ programu
  - Zriaďovateľ školy
  - Názov vzdelávacieho programu
  - Kód a názov odboru štúdia
  - Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti
  - Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania
  - Vyučovací jazyk podľa § 12
  - Platnosť dokumentu
2. Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania
3. Charakteristika školy
  - Vlastné zameranie školy
  - Personálne zabezpečenie
  - Materiálno-technické a priestorové podmienky
  - Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní
4. Profil absolventa
5. Charakteristika ŠkVP
  - Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní
  - Organizačné formy a metódy vyučovania
  - Vzdelávacie stratégie
  - Organizácia prijímacieho konania
  - Organizácia maturitnej skúšky
6. Učebný plán
  - Popis realizácie
  - Využitie týždňov
7. Učebné osnovy
  - Jazyk a komunikácia
    - Slovenský jazyk a literatúra
    - Anglický jazyk/Nemecký jazyk
    - Konverzácia Anglický/Nemecký jazyk
  - Človek a hodnoty
  - Človek a spoločnosť
    - Dejepis
    - Občianska náuka
  - Človek a príroda
    - Fyzika
    - Chémia
    - Biológia
  - Matematika a práca s informáciami
    - Matematika
    - Informatika
  - Zdravie a pohyb
    - Telesná a športová výchova
  - Teoretické vzdelávanie
    - Ekonomické vzdelávanie
    - Vzdelávacie štandardy spoločné pre študijné odbory nadstavbového štúdia pre absolventov učebných odborov 64
    - Teoretické vzdelávanie
  - Praktická príprava
    - Praktická príprava
8. Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)
9. Začlenenie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

10. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov
11. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
12. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

# Kapitola 2

## Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

### Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Každá škola je z hľadiska sociálneho systému, historických tradícií, vývoja a poslania jedinečná. Korene Strednej odbornej školy obchodu a služieb siahajú hlboko do minulosti (takmer 100 rokov). Presný dátum jej vzniku nepoznáme, ale v školskom archíve sme objavili prvé triedne knihy a katalógy z roku 1919/1920. Mala názov Živnostnícka obchodná škola. V závislosti od vnútorných aj vonkajších podmienok bola škola mnohokrát transformovaná. V zásade si však zachovala svoju profiláciu – obchod a služby. V roku 1960 bola zriadená ako Učňovská škola a od roku 1980 existovala ako Stredné odborné učilište obchodné, v roku 1990 vznikla Dievčenská odborná škola a ich zlúčením k 01. 01. 2003 vznikla Združená stredná škola obchodu a služieb, ktorej zriaďovateľom sa stal Nitriansky samosprávny kraj. Dodatkom k zriaďovacej listine sa upravil názov školy na Stredná odborná škola obchodu a služieb.

Stredná odborná škola obchodu a služieb sa nachádza v Zlatých Moravciach v Nitrianskom kraji. Škola je štátna, má právnu subjektivitu, poskytuje stredoškolské vzdelávanie v oblasti obchodu a služieb pre absolventov základných škôl Zlatých Moraviec a celého regiónu. Škola sa riadi platnou legislatívou SR, zákonmi, pokynmi, usmerneniami MŠVVaŠ SR a ÚNSK a školským vzdelávacím programom s názvom – Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch, kód 64 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Školský vzdelávací program je rozpracovaný ako spoločný program, ktorý je hodinovými dotáciami predmetov vyšpecifikovaný pre jednotlivé študijné a učebné odbory. Program stanovuje efektívne varianty učebných plánov, z ktorých vyplývajú hlavné úlohy pre školu, predmetové komisie a jednotlivých pedagógov. Výraznejšie posilňuje organizáciu a koncepciu vyučovania.

Hlavné zásady školského vzdelávacieho programu sú:

- profilácia školy na ekonomiku a organizáciu, obchod, služby a cestovný ruch
- zavedenie základov ekonomiky, živnostníctva a podnikania pomerne do všetkých študijných a učebných odborov školy
- posilnenie vyučovania cudzích jazykov – anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk
- aplikované vyučovanie prírodovedných predmetov

V školskom roku 2020/2021 Stredná odborná škola obchodu a služieb otvorila 9 tried, v ktorých študuje celkom 225 žiakov v odboroch:

a) študijné odbory

- obchod a podnikanie
- pracovník marketingu
- kozmetik

- obchodný pracovník
- b) učebné odbory
  - kuchár
  - čašník, servírka
  - kaderník
  - predavač
- c) nadstavbové odbory
  - vlasová kozmetika
  - spoločné stravovanie
  - podnikanie v remeslách a službách
- d) pomaturitné štúdium
  - financie

Uplatnenie absolventov na trhu práce je dobré. Žiadané sú v súčasnosti profesie kuchár, čašník, kozmetik, kaderník, vizážista a to nielen na Slovensku, ale aj v krajinách EÚ. Práve tam sa každoročne zamestná temer 5 – 10 % našich absolventov. Mnohí z nich odchádzajú pracovať do väčších miest, kúpeľných a turistických centier Slovenska, od ktorých dostávajú výhodné pracovné ponuky. Stále sú v týchto oblastiach žiadani pracovníci so stredoškolským vzdelaním, ktorí majú zároveň praktické zručnosti. Je potrebné uviesť, že takmer tretina absolventov úspešne pokračuje v štúdiu na vysokých školách.

Výchovu a vzdelávanie v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zabezpečuje celkom 23 pedagogických zamestnancov – 16 učiteľov a 7 majstrov odbornej výchovy.

Stredná odborná škola obchodu a služieb sídli v školskom areáli na Ul. SNP 5, ktorý pozostáva z 2 budov (škola a telocvičňa), ihriska a udržiavaného vonkajšieho priestoru, ktorý sa dá vhodne využívať na oddych počas prestávok.

V o b l a s t i p o d m i e n o k š k o l y je jednou z úloh rozvoja aj modernizácia odborných učební a vybavenosť informačnými technológiami. V poslednom období sa zariadili 2 nové učebne informačno-komunikačnej technológie a výpočtovej techniky. Zrealizovala sa oprava strechy, renovácia terás budovy, renovácia podláh a vybavenie nábytkom – aula, knižnica, učebne, chodby. Upravovala sa telocvičňa – máme nové vybavenie na floorbal, bedminton, stolný tenis, volejbal a loptové športy, posilňovňu a fitness – podaný projekt. Zakúpilo sa vybavenie do kozmetiky a kaderníctva – kreslá, prístroje a materiálne vybavenie. Zmodernizovalo sa zariadenie kuchyne a výmena zariadenia reštaurácie. V súčasnej dobe sa realizuje oprava fasády na budove PPV pre kozmetiku a kaderníctvo, pripravuje sa oprava strechy na jedálni a kuchyni, výmena plynového kotla, ktorý zabezpečuje vykurovanie hlavnej budovy a projektová dokumentácia na vybudovanie multifunkčného ihriska v areály školy a zateplenia hlavnej budovy, výmeny okien, revitalizácia osvetlenia a vykurovania.

V škole je teraz celkom 17 univerzálnych a 12 odborných učební (odborná učebňa pre cvičné firmy, odborné učebne výpočtovej techniky, odborné učebne techniky administratívy, jazykové učebne, interaktívna učebňa). Žiaci majú k dispozícii dobre vybavenú školskú knižnicu so študovňou, štúdio školského rádia AFRIKA 2, aulu, či vkusné interiérové sedenia na chodbách školy. Priamo v budove školy sú zriadené prevádzky školského bufetu a kaderníctva. Odborný výcvik zabezpečujeme v p r a c o v i s k u p r a k t i c k é h o v y u č o v a n i a na Štefánikovej ul. – školské kaderníctvo, kozmetika, pedikúra a školská reštaurácia. Súčasťou pracovísk sú aj triedy pre zabezpečovanie praktickej prípravy žiakov, šatne a kabinety pre majstrov odbornej výchovy.

Ako typ príspevkovej organizácie, ktorá momentálne zabezpečuje výlučne výchovu a vzdelávanie „štátnych žiakov“, je rozhodujúcou položkou financovania školy štátny rozpočet.

Oproti iným stredným školám je jej ojedinelou – a teda aj veľkou – výhodou získavanie finančných prostriedkov z vlastných zdrojov, z poskytovania služieb pre verejnosť v školských pracoviskách praktického vyučovania.

Prostriedky od sponzorov a firiem sú spravidla využívané na mimoškolské aktivity žiakov, ale aj na modernizovanie vyučovacieho procesu. Škola sa stáva v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom. Snahou je čo najviac otvoriť školu verejnosti. Vedenie školy vynakladalo značnú energiu na prevádzkovanie služieb verejnosti v pracoviskách praktického vyučovania za veľmi výhodné ceny (kadernícke služby, kozmetika, pedikúra, darčkové balenie, reštaurácie, v ktorých pripravujeme menu pre dôchodcov a občanov mesta). Okrem zisku pracoviská prinášajú škole aj iný úžitok, slúžia charitatívnym účelom a majú aj propagačný účinok, pretože školu zviditeľňujú v meste aj v regióne napr. tým, že zabezpečujeme catering a rôzne akcie v regióne, či ponúkame na rôzne slávnostné príležitosti vlastné priestory. Mimoriadnej obľube sa teší akcia pod názvom ZMENÁREŇ, kde škola v spolupráci s mestom Zlaté Moravce ponúka verejnosti svoje služby zadarmo v jeden deň.

Tradične dobrá je spolupráca s verejnosťou, rodičmi a firmami. Úspešná je aj prezentácia školy na verejnosti, práca s talentovanými žiakmi v čase mimo vyučovania. V škole pracuje 20 krúžkov, do ktorých sa zapája 195 žiakov.

Školský časopis Generácia, kronika, dramatický krúžok, rádio Afrika 2, ponuka využívania telocvične a ihriska pre verejnosť, zapájanie sa do medzinárodných projektov, práca žiakov v cvičných firmách, poskytovanie informácií o dianí v škole v školskej vitríne, na nástenkách, na internetovej stránke školy – to všetko slúži v prospech propagácie zviditeľňovania školy v regióne.

Každoročne vítame so žiakmi verejnosť počas Dňa otvorených dverí, propagujeme školu aj odbory v základných školách regiónu, vystupujeme na akciách organizovaných mestom (jarmok), organizujeme vianočné akadémie, firemné posedenia pre zamestnancov.

Vzhľadom k tomu, že si škola za pár rokov vybuodovala dobré meno v regióne, jej žiaci a pedagógovia majú aj v budúcnosti snahu a chuť prezentovať svoju činnosť čo najširšej verejnosti, aby kreativitu, zručnosť a talent našich žiakov predviedli na súťažiach, prezentáciách a olympiádach. Naďalej sa budeme venovať nadaným a talentovaným žiakom a rozvíjať ich schopnosti.

Ponuku školy je žiaduce rozšíriť o možnosť rekvalifikácie – akreditované vzdelávanie, prípadne kurzov pre občanov, pričom by sa využívali kapacity určené na primárne vzdelávanie. Škola by tak umožňovala doplniť si vyššiu odbornosť, či špecializáciu pre všetky vekové kategórie v rámci celoživotného vzdelávania.

Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Pedagogický kolektív je stabilizovaný a splňa požiadavky pedagogickej a odbornej spôsobilosti.

V cyklickom slede sa musia vykonávať aj obnovy maľovky v interiéroch, väčšie, či menšie opravy elektriny, kúrenia, vody. Nanajvýš aktuálnou úlohou zostáva renovácia ústredného kúrenia a kotelne v priestoroch školy. Zostáva tiež realizovať dokončenie a úpravu prestávkového dvora podľa projektu vypracovaného žiakmi (doplniť parkovú výsadbu a na záver osadiť fontánu podľa pôvodnej štúdie).

**Silné stránky školy a riziká**

Aj v budúcnosti chceme nadviazať na silné stránky školy, rozšíriť príležitosti a ponuky a pokračovať v jej dobrých tradíciách.

Silnými stránkami školy sú:

- kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, nadšenie a kreativita v ich práci, zapájanie pedagógov do ďalšieho vzdelávania
- postavenie a pozitívne meno školy v meste a v regióne
- pestrosť študijných a učebných odborov a ich dlhodobá profilácia na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby
- dobré možnosti umiestnenia sa našich absolventov na trhu práce a v štúdiu na vysokých školách
- relatívne nové priestory školy z r. 1993, telocvične a ihriska, parková úprava okolia školy
- zabezpečovanie odborného výcviku vo vlastných prevádzkach, poskytovanie služieb pre verejnosť regiónu a tým možnosť získať vlastné zdroje
- medzinárodné kontakty a skúsenosti
- zapájanie sa školy a dosahovanie výsledkov v športových súťažiach a v súťažiach zručnosti
- priestory poskytujúce služby žiakom – školský bufet, automat, interiérový nábytok, počas prestávok možnosť využívania okolia školy a prestávkového dvora, v neposlednom rade využívanie služieb v školských prevádzkach
- dobré podmienky v oblasti IKT, bežne dostupná výpočtová technika, internet a materiálne vybavenie, wifi
- dlhodobé úspešné koncepčné pedagogické a ekonomické riadenie školy
- zapájanie sa do projektov – Erasmus K2, etwinning, Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy, Enviromentálny fond – zatepovanie budov
- zahraničná prax študentov projekt Erasmus - Tellus College - Plymouth a Portsmouth, Cyprus, Portugalsko, Grécko – prax v zahraničí - spolupráca s Internships Algoos Study, Rhodes – Greece
- dlhodobý záujem o štúdium na škole, vysoká jazyková gramotnosť, rozvoj podnikateľských zručností
- zapojenosť a úspešnosť žiakov vo vedomostných a športových súťažiach, úspešnosť absolventov pri prijímaní a pokračovaní v štúdiu na vysokých školách, nízke percento nezamestnanosti absolventov školy,
- dobrá spolupráca s miestnymi samosprávnymi inštitúciami,
- široká ponuka voľnočasových aktivít pre žiakov, možnosti stravovania v školskej jedálni, bezplatný prístup k internetu žiakom a učiteľom,
- poskytovanie akreditovaného vzdelávania v odboroch, ktoré má škola v sieti a sú schválené akreditačnou komisiou MŠ
- pomaturitné štúdium 6310 Q – financie v duálnom systéme s firmami UNIQA GSC a OVB
- duálne vzdelávanie v odboroch pracovník marketingu, obchodný pracovník s firmami NITRAZDROJ, JEDNOTA

#### Riziká

- nepriaznivý demografický vývoj spôsobuje škole zníženie počtu študentov v triedach
- sociálne problémy mnohých rodín našich žiakov
- slabšia možnosť výberu prospechovo zdatných žiakov súvisiaca s nepriaznivým demografickým vývojom
- rôzna individuálna efektívnosť členov pedagogického kolektívu na rozvoji školy a budovaní jej imidžu
- skeptický pohľad učiteľov na situáciu v školstve
- príbuznosť odboru obchod a podnikanie k obchodnej akadémii

#### Ciele a priority rozvoja školy

V oblasti výchovy a vzdelávania



1. Zachovať dlhodobú profiláciu školy na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby a doplniť vzdelávacie ponuky o nové študijné a učebné odbory.

2. Pokračovať v školskom vzdelávacom programe, stanovovať efektívne varianty učebného plánu, plánu práce školy a plánov PK.

3. Posilniť organizáciu a koncepciu vyučovania

A) v predmetoch ekonomiky a organizácie služieb

- zlepšiť materiálne vybavenie odbornej učebne cvičných firiem
- zabezpečovať a organizovať účasť žiakov na veľtrhoch a výstavách cvičných firiem
- podľa možností zabezpečovať odbornú prax pre žiakov v ekonomických a cestovných agentúrach, turistických centrách a v zahraničí
- rozšíriť ponuku záujmovej činnosti

B) v jazykoch

- pripraviť maturantov schopných plynulo ústne i písomne komunikovať v cudzom jazyku v bežnom živote i odbornej praxi s možnosťou využitia vedomostí na VŠ
- podľa zvládnutia cudzieho jazyka zaraďovať žiakov individuálne do skupín
- rozšíriť možnosť záujmových krúžkov a doučovania
- zabezpečiť a organizovať výmenné pobyty žiakov v cudzojazyčnom prostredí – Erasmus

K2, etwinning

- využívať školskú knižnicu

C) v odbornom výcviku

- zabezpečovať odbornosť vyučovania kvalifikovanými majstrami odbornej výchovy
- pripravovať a organizovať žiakov na súťaže zručností
- využívať odborné zručnosti žiakov v charitatívnej oblasti - praktické aktivity žiakov našich odborov využívať pri verejných a spoločenských akciách
- úzko spolupracovať s firmami a organizáciami a sponzormi školy

D) v predmetoch telesnej výchovy a športu

- pracovať s nadanými a talentovanými žiakmi
- podporovať športové zameranie na atletiku a orientačný beh
- spolupracovať s Požitavskou futbalovou akadémiou FC ViOn Zlaté Moravce, so športovými klubmi v kraji a regióne BOX klub, JABA centrum, atletický klub

E) spolupráca

- sledovať uplatnenie absolventov školy v praxi a na vysokých školách, spolupracovať s vysokými školami
- spolupracovať so žiackym parlamentom, obsadiť miesta hovorcov tried žiackymi osobnosťami

4. Zapájať sa do projektov a programov zameraných na modernizáciu vyučovacieho procesu a zvyšovanie kvality vzdelávania - Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy

5. V oblasti výchovy – sa zamerať na upevňovanie a rozvíjanie regionálnych tradícií, osvojovanie si kvalitného hodnotového systému, prosociálneho správania, vlastenectva a právneho vedomia

-priebežne sledovať aktívnu ochranu detí pred nežiaducimi javmi ako sú záškoláctvo, agresívne prejavy, násilie, šikanovanie, fyzické alebo psychické týranie, delikvencia, zneužívanie návykových látok, sexuálne zneužívanie a pod.

- prijímať účinné opatrenia na povzbudenie pravidelnej školskej dochádzky a na obmedzenie počtu tých, ktorí školskú dochádzku neukončia

6. Sústavne zabezpečovať odbornosť vyučovania kvalifikovanými pedagógmi a vytvoriť efektívne pôsobiace motivačné prostredie

- podporovať osobnostný a profesijný rast pedagogických zamestnancov prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania
- kladne hodnotiť prezentáciu práce pedagógov v médiách, účasť na pedagogickom čítaní, účasť učiteľov a MOV na odborných seminároch, kurzoch, štúdiu, evidovať ich odborné vystúpenia a príspevky v médiách
- naďalej zabezpečovať prístup k odbornej tlači, k odborným materiálom, k metodickým príručkám
- využívať výukové programy na vyučovacích hodinách

7. Napriek demografickým prognózam a konkurenčnému prostrediu stabilizovať v nasledujúcich rokoch počet žiakov školy.

V oblasti podmienok školy

1. Vytvárať priaznivý obraz školy

- prezentovať školu v médiách na úrovni mesta, regiónu a kraja
- prezentovať kvalitu edukačného procesu a úspešnosť žiakov na trhu práce a na vysokých školách
- naďalej vydávať školskú kroniku, školský časopis a školský informačný bulletin, využívať informačný portál o škole
- podporovať a rozvíjať tradície školy

2. Modernizovať materiálno-technickú základňu

- v spolupráci so zriaďovateľom vyvinúť maximálnu snahu o získanie finančných zdrojov na rekonštrukciu ústredného kúrenia a kotolne v priestoroch školy
- udržiavať a rozširovať činnosť prevádzok praktického vyučovania – školského bufetu, školských kaderníctiev, reštaurácií, školských kuchýň, školskej kozmetiky a pedikúry
- vytvárať podmienky pre kultúru školy (estetika školského prostredia, interiér a exteriér školy a pracovísk)
- modernizovať vyučovacie prostriedky a učebné pomôcky pre jednotlivé predmety

V oblasti tradícií a spolupráce s verejnosťou

1) Spolupracovať s rodičmi - využívať spätnú väzbu od rodičov ako základný korekčný mechanizmus pre skvalitnenie práce školy.

2) Spolupracovať s inštitúciami, organizáciami a školami na úrovni mesta, regiónu i medzinárodne.

3) Naďalej udržiavať a využívať kontakty a skúsenosti zo spolupráce so zahraničnými školami

Koncepčný zámer rozvoja školy

Pre zamestnancov školy vytvoriť dobré pracovné podmienky, rozvíjať dobré medziľudské vzťahy na báze otvorenej komunikácie s partnerským, ľudským a demokratickým prístupom, podporovať učiteľov v ďalšom vzdelávaní.

Efektívnejšie využívanie personálneho a materiálneho vybavenia školy, optimalizácia režijných a prevádzkových nákladov, vytvorenie priestoru pre širšiu ponuku vzdelávania v regióne.

Dobre fungujúca tímová práca učiteľov.

Spolupráca s Radou rodičov, zapájanie rodičov do života školy – zbery, školské akcie, rodičovský ples, brigády na úprave okolia.

Pozornosť venovať výchove zameranej na posilňovanie úcty žiaka k rodičom a učiteľom, kultúre jazyka a národným hodnotám. Pripravovať žiakov na zodpovedný život v duchu porozumenia a znášanlivosti. Eliminovať prejavy rasizmu a neznášanlivosti, odstrániť prejavy šikanovania.

Oprava strechy na reštaurácii na Štefánikovej ulici, oprava fasády budovy na Štefánikovej ulici, renovácia kúrenia, zateplenie a renovácia okien na hlavnej budove školy Ul. SNP 5.

Úprava vnútorných priestorov školy – výmena školského nábytku a inventár.

Pre efektívnejšie informovanie a spoluprácu s rodičmi zefektívniť využívanie aScAgendy pre potreby učiteľov a školy.

Rozvíjať telesnú a športovú zdatnosť žiakov – renovácia školského ihriska – vybudovanie multifunkčného areálu pre šport.

Zvýšiť IKT vybavenosť školy - Operačný program Ľudské zdroje - 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce, zameranie na cvičné firmy.

Výsadba a starostlivosť o zeleň v areály školy.

Hlavnou partnerskou organizáciou, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu je agentúra Tellus College - sídliaca v mestách Plymouth a Portsmouth. Partnerské organizácie sa nachádzajú v Spojenom kráľovstve v mestách Plymouth a Portsmouth, v ktorých budú študenti vykonávať odbornú prax.

Vytváranie mimorozpočtových zdrojov financovania z vyhlásených projektov a grantov, 2 % dane, sponzorské dary a príspevky.

Starostlivosť o nadaných a talentovaných žiakov – pokračovať v dôslednej príprave na súťaže a olympiády, kde škola dosahuje dlhodobo výborné výsledky.

Pokračovať v starostlivosti o začlenených žiakov.

Krúžková činnosť – vzbudiť v žiakoch záujem o šport, vedu, techniku a literatúru.

Prezentácia školy na verejnosti – médiá, www stránka, vianočná akadémia, školský časopis, rozhlasové vysielanie, olympiáda finančnej gramotnosti pre žiakov základných škôl.

Vytvoriť média centrum školy, samoštúdium žiakov – čítareň a internetový klub v priestoroch knižnice a učebne informatiky.

Rozvíjať jazykovú gramotnosť žiakov – nájdenie partnerskej školy - projekt Erasmus, prax v zahraničí Londýn – projekt Erasmus, Cyprus – prax v zahraničí.

Zapojiť školu do duálneho vzdelávania – Lidl, Kaufland, DM drogéria.

Požiadat' MŠVVaŠ SR o možnosť akreditovaného vzdelávania v odboroch, ktoré má škola v sieti, vzdelávať v spolupráci s úradom práce v Zlatých Moravciach.

Požiadat' v spolupráci s firmou UNIQA Group Service Center Slovakia o nový odbor, zameraný na poisťovníctvo a bankovníctvo.

V budúcnosti nadviazať na silné stránky školy – ako je stabilné postavenie školy vo vzdelávacom systéme v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK, zamerať sa na ďalšie profilovanie školy na obchod a služby, rozšíriť príležitosti a ponuky pre žiakov regiónu a pokračovať v dlhodobých tradíciách školy.

Nástup informačnej spoločnosti a globalizácia ekonomiky vedú k novému vnímaniu vzdelávania a jeho úlohy v spoločnosti. Vzdelanie sa stáva kľúčom k životnému úspechu, najlepšou investíciou do budúcnosti, účinnou prevenciou pred nezamestnanosťou, zločinnosťou, drogami. Je dôležité vychovať kvalitného odborníka v duchu moderných trendov, počítačovo i jazykovo zdatného, s možnosťami uplatniť sa na trhu práce u nás i v členských štátoch Európy.

Dotvoriť štruktúru odborov tak, aby sa škola, ktorá disponuje kvalitným materiálnym a technickým zabezpečením stala centrom výchovy a vzdelávania budúcich odborníkov v oblasti ekonomiky, organizácie, obchodu a služieb, resp. poskytovania služieb bezprostredne súvisiacich so zameraním školy pre verejnosť Zlatých Moraviec a širokého regiónu.

Sústrediť sa i v ďalšom období na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, na jeho bezporuchový, bezproblémový, optimálny priebeh a pri vyučovaní používať moderné,

efektívne vyučovacie metódy, organizačné formy vyučovania, učebné pomôcky, didaktickú techniku a informačno-komunikačné technológie.

Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Škola sa má stať v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom a musí obstáť v konkurencii v rámci celého regiónu.

Pokračovať v tradíciách školy, využiť jej silné stránky v smere zvyšovania kvality ponuky. Nositeľmi zmien budú učitelia, podporovaní rodičovskou verejnosťou. Cieľom výchovy bude celkový rozvoj žiaka pri rešpektovaní jeho jedinečnosti a vytvorenie kladne pôsobiacej klímy v škole, ktorá bude otvorená svojim klientom a bude trvalo zlepšovať svoje pracovné výsledky.

Škola je pre žiakov miestom získania vzdelania a miestom rozvoja osobnosti, pre učiteľov miestom, kde plnia svoje poslanie a pre rodičov pomocníkom pri výchove a vzdelávaní ich detí. Zámer školy je rozvinúť potenciál každého žiaka, viesť ho ku schopnosti tvorivo a kriticky myslieť, pracovať tímovo, vzájomne sa rešpektovať a komunikovať, byť schopným presadiť sa. Našou snahou je, aby žiaci nadobudli schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a životným prostredím, rozvíjame u nich národné povedomie, úctu k vlasti a jej tradíciám. Žiakov vyzbrojiť schopnosťami, zručnosťami a vedomosťami potrebnými na zvládnutie ďalšieho štúdia a na úspešný život.

Uznávanými hodnotami v škole sú sloboda, ľudskosť, vzdelanie a preto sa budeme zasadzovať o to, aby platili pravidlá pre všetkých rovnako, nevhodné správanie bolo riešené v rámci školského poriadku, a všetci žiaci by mali vytvorené podmienky pre svoju prácu a štúdium. Vytvárať neohrozené prostredie vo všetkých triedach prevenciou proti šikanovaniu, agresivite, drogovej závislosti a prejavom intolerancie; dôsledne dbať na okamžité riešenie v spolupráci s rodičmi, CPP a P, políciou a Oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Pozornosť venovať výchove zameranej na posilňovanie úcty žiaka k rodičom a učiteľom, kultúre jazyka a národným hodnotám. Pripravovať žiakov na zodpovedný život v duchu porozumenia a znášanlivosti. Eliminovať prejavy rasizmu a neznášanlivosti, odstrániť prejavy šikanovania. Venovať veľký priestor starostlivosti o nadaných a talentovaných žiakov. Pokračovať v dôslednej príprave na súťaže, veľtrhy a olympiády, kde škola dosahuje dlhodobé výborné výsledky a v starostlivosti o začlenených žiakov.

# Kapitola 3

## Charakteristika školy

Škola má právnu subjektivitu, poskytuje stredoškolské vzdelávanie v oblasti obchodu a služieb pre študentov celého regiónu Zlatých Moraviec a okolia.

Zriaďovateľom školy je od 01. 07. 2002 Nitriansky samosprávny kraj.

V Stredne odbornej škole obchodu a služieb študuje ročne približne 220 žiakov.

a) Pre odvetvie ekonomiky a obchodu sa pripravujú žiaci v týchto odboroch:

- 6352 M obchod a podnikanie (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou, )

- 6405 K pracovník marketingu (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou, )

-6442 K obchodný pracovník (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné štúdium ukončené maturitnou skúškou, )

-6310 Q financie (denné pomaturitné štúdium pre absolventov SŠ, 3-ročné štúdium ukončené skúškou, získaný titul DIS)

-6403 L podnikanie v remeslách a službách (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou, 1. - 2. ročník)

b) Pre oblasť služieb sa pripravujú žiaci v odboroch:

- 6446 K kozmetik (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 4-ročné, ukončené maturitnou skúškou)

- 6456 H kaderník (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6426 L vlasová kozmetika (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou, 1. - 2. ročník)

c) Pre služby v hoteloch a reštauráciách sa pripravujú žiaci v odboroch:

- 6445 H kuchár (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6444 H čašník, servírka (denné štúdium pre absolventov ZŠ, 3-ročné, ukončené záverečnou skúškou)

- 6421 L spoločné stravovanie (dvojročné denné nadstavbové štúdium pre absolventov učebného odboru, ukončené maturitnou skúškou, )

V Strednej odbornej škole obchodu a služieb sa uplatňujú učebné plány a učebné osnovy všetkých odborov, ktoré vychádzajú z MŠ schváleného štátneho vzdelávacieho programu.

V škole sa aktívne vyučujú všetky odbory, ktoré sú v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zaradené v sieti študijných odborov. Škola má zvolený učebný plán so študijným zameraním študijných predmetov na obchod aj cestovný ruch v študijnom odbore obchod a podnikanie. V takomto zameraní sa škola chce profilovať aj v budúcnosti. Počet dochádzajúcich študentov z regiónu Zlatých Moraviec každoročne stúpa (za posledných cca 5 rokov) a charakter školy začína nadobúdať znaky „spádovej“ školy pre oblasť 28 okolitých obcí, mesta Vráble, čiastočne Novej Bane, Tekovských Nemiec.

Uplatnenie našich absolventov vzhľadom na možnosti trhu práce je dobré. Dôkazom sú trvalé inzercie a vyhľadávanie obchodných manažérov, obchodných zástupcov, administratívnych pracovníkov. Žiadané sú v súčasnosti profesie kuchár, čašník, kozmetik, kaderník, vizážista a to nielen na Slovensku, ale aj v krajinách EÚ. Práve tam sa každoročne zamestná temer 5 – 10 % našich absolventov. Mnoho z nich odchádza pracovať nielen do krajín EÚ, ale i do väčších miest, kúpeľných a turistických centier Slovenska, od ktorých dostávajú výhodné pracovné ponuky. Stále sú v týchto oblastiach žiadani pracovníci so vzdelaním na úrovni strednej odbornej školy, ktorí majú zároveň praktické zručnosti

absolventov SOU. Je potrebné uviesť, že takmer tretina našich absolventov úspešne pokračuje v štúdiu na vysokých školách. Výchovu a vzdelávanie v Strednej odbornej škole obchodu a služieb zabezpečuje celkom 25 pedagogických zamestnancov. Pedagógovia pracujú v 5 predmetových komisiách. Všetky predmetové komisie sa aktívne podieľajú na plnení úloh z plánu práce školy. Okrem predmetových komisií pracujú na úseku teoretického vyučovania koordinátori v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu, výchovy k vlastenectvu, drogovej prevencie, koordinátor environmentálnej výchovy, koordinátor aktivít, ktoré predchádzajú sociálno-patologickým javom. Výchovná poradkyňa sa vo vyhradených hodinách venuje žiakom, spolupracuje s triednymi učiteľmi pri riešení neospravedlnenej absencie žiakov, poskytuje žiakom informácie o možnosti ďalšieho štúdia a pod. Aj v tomto školskom roku spolupracuje s psychologičkou z Krajskej pedagogicko-psychologickej poradne a centrom CPPPaP v Zlatých Moravciach. Žiaci majú možnosť konzultovať svoje problémy priamo v škole alebo v centre CPPPaP.

Vedenie školy okrem riaditeľa tvoria - zástupca pre teoretické a praktické vyučovanie, ktorý je zároveň štatutárnym zástupcom riaditeľky školy a vedúca ekonomického úseku. Pedagogický kolektív školy je stabilizovaný a fakticky kvalifikovaný. V posledných rokoch sa nám podarilo skvalitniť okrem všeobecnovzdelávacích predmetov personálne zabezpečenie vyučovania cudzích jazykov, ekonomických odborných predmetov a obsadenie vyučovania odborného výcviku v učebných odboroch.

Oblasť technicko-ekonomických činností zabezpečuje 9 nepedagogických zamestnancov. Pravidelné vzdelávanie účtovníkov, ekonómov, personalistky je úplne samozrejmé. Permanentne sa musia školiť a preškoľovať kuriči, vodiči, pracovníci v oblasti BOZP a PO. Od roku 1991 sme venovali veľa energie a značnú časť finančných prostriedkov do vybudovania novej školy (1993), telocvične (2003), školského ihriska a parkoviska (2005) a pracovísk praktického vyučovania. Vybudovaním školy, telocvične, zrekonštruovaním PPV sa výrazne zlepšili podmienky vyučovania všetkých študijných a učebných odborov. Stredná odborná škola obchodu a služieb sídli v školskom areáli na Ul. SNP 5, ktorý pozostáva z 2 budov (škola a telocvična), ihriska a vonkajšieho priestoru, ktorý sa dá vhodne využívať na oddych počas prestávok. Manažment školy a hospodársky úsek má svoje priestory, učitelia využívajú svoje kabinety a zborovňu. Výchovný poradca má k dispozícii kabinet, kde sa stretáva so žiakmi, rodičmi, sociálnymi zamestnancami a pod. V prízemí školy sú žiacke šatne, kotolňa, sklad, vzduchotechnika a jedna dielňa pre potreby údržby a opráv na škole. Hygienické zariadenia sú na každom poschodí, telocvična má vlastné hygienické priestory a sprchy. Od roku 1990, kedy sa škola právne i hospodársky osamostatnila, sme nemali vážnejšie problémy s finančným zabezpečením jej prevádzky. Ako typ príspevkovej organizácie, ktorá momentálne zabezpečuje výlučne výchovu a vzdelávanie „štátnych žiakov“, je rozhodujúcou položkou financovania školy štátny rozpočet. Oproti iným stredným školám je našou ojedinelou - a teda aj veľkou - výhodou získavanie finančných prostriedkov z vlastných zdrojov, z poskytovania služieb pre verejnosť v školských pracoviskách praktického vyučovania. Zatiaľ čo podiel prostriedkov zo štátneho rozpočtu je v iných školách takmer 100 % a školy sú odkázané výlučne na tieto zdroje, v rámci hlavnej činnosti si naša škola dopĺňa financie z vlastných zdrojov.

Škola nemá veľa možností prenájmu priestorov, pretože takmer všetky aktívne využíva. Získava finančné prostriedky za prenájom školskej telocvične a priestorov na ulici Janka Kráľa 13. Prostriedky od sponzorov a firiem sú spravidla využívané na mimoškolské aktivity žiakov, ale aj na modernizovanie vyučovacieho procesu. Je predpoklad, že tieto prostriedky sa bude dariť získavať aj v budúcnosti. Škola sa stáva v meste kultúrnym, športovým a spoločenským centrom. Našou snahou bolo čo najviac otvoriť školu verejnosti. Vedenie školy vynakladalo značnú energiu na prevádzkovanie služieb verejnosti v pracoviskách praktického vyučovania za veľmi výhodné ceny (kadernícke služby,

kozmetika, darčkové balenie, reštaurácie, v ktorých pripravujeme menu pre dôchodcov). Okrem zisku pracoviská prinášajú škole aj iný úžitok, slúžia charitatívnym účelom a majú aj propagačný účinok, pretože školu zviditeľňujú v meste aj v regióne. Školský časopis Generácia, rádio AFRIKA 2, ponuka využívania telocvične a ihriska pre verejnosť, zapájanie sa do medzinárodných projektov, práca žiakov v cvičných firmách, poskytovanie informácií o dianí v škole v školskej vitríne, na nástenkách, na internetovej stránke školy – to všetko slúži v prospech propagácie zviditeľňovania školy v regióne. Každoročne vítame so žiakmi verejnosť počas Dňa otvorených dverí, organizujeme vianočné akadémie, firemné posedenia pre zamestnancov. Aj vnútorné priestory školy poskytujú služby žiakom – školský bufet, kaderníctvo, automat, sedenie počas prestávok, dostupná výpočtová technika, wifi. Zapájanie sa školy do športových súťaží a súťaží zručnosti patria medzi silné stránky školy a zvyšujú jej dobré meno v regióne.

Medzi najvýznamnejšie aktivity školy patrí zapájanie sa do projektov. Medzinárodné projekty s obchodnými školami v Nemecku (Prüm) od r. 1993 a v Dánsku (Randers) od r. 1997 a Angouleme (Francúzsko) od r. 2018 priniesli škole veľa pozitívneho. Niekoľkoročné výmenné pobyty študentov podporili nielen ich záujem o vzdelávanie sa v cudzom jazyku, ale aj veľa nových poznatkov a skúseností z krajín EÚ. Zaujímavý bol v r. 2004 rozpracovaný projekt zameraný na odbor kaderník a kozmetik s Českou republikou (Kadaň) a Nemeckom (Ansbach) a v roku 2018 projekt v spolupráci s hlavnou partnerskou organizáciou, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu - agentúra Tellus College - sídliaca v mestách Plymouth a Portsmouth. Partnerské organizácie sa nachádzajú v Spojenom kráľovstve v mestách Plymouth a Portsmouth, ktorých budú študenti vykonávať odbornú prax.. Napriek snahe všetkých zainteresovaných škôl a vysokej rozpracovanosti, na škodu vecí, projekty neboli schválené. Kontakty však zostali do budúcnosti. Finančné prostriedky pridelené škole cez projekt Otvorená škola pomohli pri začiatku výstavby školského ihriska. Od r. 2002 je škola zapojená do projektu Ministerstva školstva INFOVEK. Projekt zabezpečuje bezplatný a neobmedzený prístup žiakov k internetu v škole. Vďaka nemu sme získali aj veľa novej výpočtovej techniky. A od r 2013 do projektu „Inovatívna príprava žiakov pre potreby vedomostnej spoločnosti a trhu práce“ v rámci operačného programu Vzdelávanie“ spolu financovaného z ESF a štátneho rozpočtu SR.

Na škole vyvíja veľmi dobrú činnosť Rada školy, ktorá má 10 členov. Zodpovedá za kvalitu a organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu. Študentská rada žiakov zastupuje záujmy žiakov na našej škole, organizuje žiacke aktivity a vytvára podmienky pre dobrú komunikáciu a spoluprácu medzi vedením školy, učiteľmi a žiakmi.

## **Vlastné zameranie školy**

Každá škola je z hľadiska sociálneho systému, historických tradícií, vývoja a poslania jedinečná. Korene novej Strednej odbornej školy obchodu a služieb siahajú hlboko do minulosti (takmer 90 rokov). Presný dátum jej vzniku nepoznáme, ale v školskom archíve sme objavili prvé triedne knihy a katalógy z roku 1919/1920. Mala názov Živnostnícka obchodná škola a jej súčasťou boli aj dievčenské triedy. V závislosti od vnútorných aj vonkajších podmienok bola škola mnohokrát transformovaná. V zásade si však zachovala svoju profiláciu - obchod a služby. V roku 1960 bola zriadená ako Učňovská škola za účelom sústredenia roztrieštenej, hospodársky neúnosnej výučby učňov z malých cyklických škôl v Zlatých Moravciach, Nevericiach, Michale nad Žitavou a Topoľčiankach. Od roku 1980 existovala ako Stredné odborné učilište obchodné. V roku 1990 sme iniciovali vznik

Dievčenskej odbornej školy, ktorú k 01. 09. 1990 u nás zriadil v rámci experimentu Západoslovenský krajský národný výbor. Od roku 1990 mala škola celkom 12 zriaďovateľov, čo viedlo k viackoľajnosti a nesystémovosti riadenia. Zlúčením oboch škôl k 01. 01. 2003 vznikla Združená stredná škola obchodu a služieb, ktorej zriaďovateľom sa stal Nitriansky samosprávny kraj.

- Výsledkom bolo - efektívnejšie využívanie personálneho a materiálneho vybavenia školy
- optimalizácia režijných a prevádzkových nákladov
  - vytvorenie priestoru pre širšiu ponuku vzdelávania v regióne.

Najväčším problémom školy neboli len stále sa meniaci zriaďovatelia, ale najmä priestory. Celé desaťročia bola škola umiestňovaná v rôznych, zväčša nevyhovujúcich priestoroch v Zlatých Moravciach a okolí. Najdlhšie, od roku 1960 v priestoroch bývalej Okresnej vojenskej správy - predtým to bol zájazdový hostinec. Aj o tieto, pomerne stabilné, aj keď na kvalitné vyučovanie absolútne nedostatočné priestory (kúrenie na tuhé palivo, voda dostupná iba na WC) škola prišla v roku 1991. Priestory bývalého zájazdového hostinca sa museli v rámci reštitúcií vrátiť pôvodnej majiteľke p Korcovej. Vyhrotená situácia (škola sa mala sťahovať do Nitry) sa napokon vyriešila. Na základe našich žiadostí a vypracovaného projektu sa nám podarilo získať z účelovej rezervy vlády 14 mil. Sk na začiatok výstavby novej školy. Základný kameň bol položený 01. 07. 1991 a už 01. 09. 1993, teda o 2 roky, sme školský rok otvárali v nových priestoroch. Škola si konečne oddýchla. Neskôr sa pristavila nová telocvičňa (v r. 2003), školské ihrisko (v r. 2005) a parkovisko. V minulom období sme značnú časť prostriedkov školy vložili do zriadenia a vybudovania PPV na Ul. Janka Kráľa (školské reštauračné zariadenie) a PPV na Štefánikovej ul. v Zlatých Moravciach (zriadenie školskej predajne, kaderníctva, kozmetiky, pedikúry a školskej kuchyne s jedálňou). Priamo v budove školy sa zriadili pracoviská školského bufetu a kaderníctva.

Aj v úvahách o budúcnosti vzdelávacieho programu Strednej odbornej školy obchodu a služieb sa nedá neobzrieť o niekoľko rokov naspäť. Spočiatku - ako Učňovská škola - bola povahou svojho zamerania viacodborová škola pre remeslá, obchod a služby. Od roku 1980, so vznikom SOU obchodného, sa škola orientovala na jednodoborové štúdium - predavač s pôsobnosťou pre celé Slovensko. S odstupom času je jasné, že takýto krok neznamenal pre školu správne riešenie. V období malej privatizácie v obchode (1990 - 1992) sa celkom zlikvidovali všetky zriaďovateľské organizácie, pre ktoré sme pripravovali žiakov. Tento fakt priniesol v tom období mimoriadny úbytok žiakov a zúžil hranice spádovosti našej školy z celého Slovenska na Zlaté Moravce a región. Okrem toho, ako už bolo spomenuté, škola prišla v rámci reštitúcie o svoje priestory. Bolo treba začať odznova. Úbytok žiakov riešiť v najoptimálnejšom čase a vrátiť sa k dlhodobej tradícii školy – k profilácii na odbory obchodu a služieb.

Postupne sa otvárali viaceré odbory v oblasti ekonomiky a organizácie, obchodu a služieb:

- kaderník - r. 1990
- obchodný pracovník - r. 1990
- obchod a podnikanie - r. 1991
- kuchár - r. 1996
- čašník, servírka - r. 1996
- prevádzka obchodu - r. 1999
- spoločné stravovanie - r. 1999
- vlasová kozmetika - r. 1999
- kozmetička - r. 2002
- pracovník marketingu - r. 2009
- podnikanie v remeslách a službách - r. 2013
- financie - r. 2018



Čas ukázal, že tieto naše kroky boli správne. O všetky nové odbory prejavovali mladí ľudia výrazný záujem, aj v dnešnej dobe prirodzeného úbytku žiakov na školách. Výraznú zmenu k lepšiemu pocítilo aj mesto Zlaté Moravce, pretože veľa žiakov z regiónu muselo za týmito odborními cestovať do okolitých miest, najmä do Nitry a Levíc. Aj v budúcnosti chceme nadviazať na silné stránky školy, rozšíriť príležitosti a ponuky a pokračovať v jej dobrých tradíciách.

Silnými stránkami školy na skvalitnenie a rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu sú:

- kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci
- postavenie a pozitívne meno školy v meste a v regióne
- pestrosť študijných a učebných odborov a ich dlhodobá profilácia na obchod a služby
- dobré možnosti umiestnenia sa našich absolventov na trhu práce a v štúdiu na vysokých školách
- relatívne nové priestory školy z r. 1993, telocvične a ihriska, parková úprava okolia školy
- zabezpečovanie odborného výcviku vo vlastných prevádzkach, poskytovanie služieb pre verejnosť regiónu a tým možnosť získať vlastné zdroje
- medzinárodné kontakty a skúsenosti
- zapájanie sa školy a dosahovanie výsledkov v športových súťažiach a v súťažiach zručnosti
- priestory poskytujúce služby žiakom - školský bufet, automat, sedenie počas prestávok
- dobré podmienky v oblasti IKT, bežne dostupná výpočtová technika, internet a materiálne vybavenie

Riziká

Nepriaznivý demografický vývoj spôsobuje škole zníženie počtu študentov v triedach. Čiastočné riziko a rivalitu predstavuje takmer totožnosť študijného odboru obchod a podnikanie so študijným odborom obchodná akadémia. V súčasnosti sa darí úspešne riešiť pretrvávajúce problémy s kvalitným personálnym obsadením majstrov odbornej výchovy (majstri odbornej výchovy si dopĺňajú požadované vzdelanie) a so slabšími výsledkami z cudzích jazykov a slovenského jazyka pri maturitných skúškach najmä v nadstavbovom štúdiu (úprava učebných plánov a posilnenie počtu vyučovacích hodín cudzích jazykov a slovenského jazyka). Do rozvoja školy nepriaznivo zasahuje nedostatok finančných prostriedkov, najmä investičných, na dokončenie rekonštrukcie budov pracovísk praktického vyučovania a opráv školy.

## Personálne zabezpečenie

Výchovu a vzdelávanie na SOŠ obchodu a služieb zabezpečujú pedagogickí zamestnanci – učitelia a majstri odbornej výchovy.

Pedagógovia pracujú v 5 predmetových komisiách. Všetky predmetové komisie sa aktívne podieľajú na plnení úloh z plánu práce školy. Okrem predmetových komisií pracujú na úseku teoretického vyučovania koordinátori v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu, drogovej prevencie, koordinátor environmentálnej výchovy, výchovy k vlastenectvu koordinátor aktivít, ktoré predchádzajú sociálno-patologickým javom. Výchovná poradkyňa sa vo vyhradených hodinách venuje žiakom, spolupracuje s triednymi učiteľmi pri riešení neospravedlnenej absencie žiakov, poskytuje žiakom informácie o možnosti ďalšieho štúdia a pod. Aj v tomto školskom roku spolupracuje s psychologičkou z Krajskej pedagogicko -

psychologickej poradne. Žiaci majú možnosť konzultovať svoje problémy priamo v škole alebo v centre psychologickej prevencie.

Vedenie školy okrem riaditeľa tvoria - zástupca pre teoretické a praktické vyučovanie, ktorý je zároveň štatutárnym zástupcom riaditeľa školy.

Pedagogický kolektív školy je stabilizovaný a fakticky kvalifikovaný. V posledných rokoch sa nám podarilo skvalitniť okrem všeobecnovzdelávacích predmetov personálne zabezpečenie vyučovania cudzích jazykov a ekonomických odborných predmetov. Všetci učitelia spĺňajú požiadavky na odbornú a pedagogickú spôsobilosť. Výchovná poradkyňa školy a riaditeľ a zástupcovia riaditeľa majú okrem odbornej a pedagogickej spôsobilosti aj zákonom predpísané vzdelanie v oblasti výchovného poradenstva a školského manažmentu. Mimoškolské aktivity realizujú a zabezpečujú pedagogickí zamestnanci školy.

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy:

Podrobný a konkrétny plán kontinuálneho vzdelávania, je súčasťou ročného plánu školy. Manažment školy považuje za prioritnú úlohu zabezpečiť:

- Uvádžanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Príprava pedagogických zamestnancov na zvyšovanie si svojich kompetencií hlavne jazykových spôsobilostí, schopností efektívne pracovať s IKT.
- Príprava pedagogických zamestnancov na tvorbu školského vzdelávacieho programu.
- Motivovanie pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.
- Zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Sprostredkovanie pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru.
- Príprava pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, knihovník atď.
- Príprava pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti v dobiehajúcich ročníkoch), atď.
- Príprava pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovanie a rozširovanie progresívnych skúseností z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
- Sprostredkovanie operatívneho a časovo aktuálneho transferu odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.
- Príprava pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

Rozvoj školy je podmienený aj sústavným vzdelávaním pedagogických zamestnancov. Náš pedagogický kolektív je stabilizovaný a spĺňa požiadavky pedagogickej a odbornej spôsobilosti.

I napriek tomu, že máme pedagogický kolektív úplne kvalifikovaný, predpokladáme jeho ďalšie vzdelávanie najmä v oblasti rozvíjania schopností práce s personálnym počítačom, s novými výchovno-vzdelávacími programami a ich aplikáciou do vyučovania konkrétnych vyučovacích predmetov.

Personálne podmienky:

- Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program, je v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činností podľa platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecnovzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon

zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť majstrov odborného výcviku, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činnosti sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Odborná spôsobilosť nepedagogických zamestnancov (ekonóm, správca, školník, upratovačky a pod.), ktorí sa podieľajú na realizácii školského vzdelávacieho programu je v súlade s platnými predpismi. Práva a povinnosti nepedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich činnosti v rámci platných predpisov.

- Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickú a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany zriaďovateľa strednej školy. Ďalšie práva a povinnosti výchovných poradcov vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, vnútorný poriadok školy, vnútorný mzdový predpis a pod.).

P. č.	<b>Meno a priezvisko</b>	<b>Ukončené vzdelanie VŠ, fakulta, študijný odbor</b>
1.	Ing. Marie Černová	VŠE Bratislava, Fakulta riadenia, Ekonomicko-matematické výpočty, DPŠ Bratislava
2.	Ing. Jozef Červený	STU Bratislava, Strojnícka fakulta, Prístrojová, regulačná a automatizačná technika, Strojárska aplikovaná elektronika, DPŠ STU MTF Bratislava
3.	Mgr. Anna Číková	Pedagogická fakulta Banská Bystrica, Matematika – Chémia

		Špecializačné kvalifikačné štúdium etickej výchovy (dvojočné) MPC Banská Bystrica
4.	Ing. Mária Čurná	VŠE Bratislava, Národohospodárska fakulta, Ekonomika investičného a vedecko-technického rozvoja, DPŠ Bratislava
5.		
6.	Mgr. Alena Fusková	UK Bratislava, Fakulta telesnej výchovy a športu, Telesná výchova – Biológia
7.	Ing. Janka Golianová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov = Bc. SPU Nitra, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Technológia potravín, Spracovanie poľnohospodárskych produktov = Ing. SPU Nitra, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Centrum pedagogiky a psychologického poradenstva = pedagogická spôsobilosť
8.	PaedDr. Štefan Halgaš	UKF Nitra, Fakulta prírodných vied, Matematika – Chémia
9.	PhDr. Romana Havettová	UKF Nitra, Filozofická fakulta, Anglický jazyk a literatúra – Estetika
10.	Mgr. Martina Hudáková	UKF Nitra, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Psychológia – Biológia, Anglický jazyk – jazyková škola Nitra
11.	Mgr. Eva Chrapková	UK Bratislava, Filozofická fakulta, Slovenský jazyk a literatúra – Nemecký jazyk a literatúra
12.	PaedDr. Rastislava Chrenová	UK, Pedagogická fakulta Trnava, Slovenský jazyk a literatúra – Hudobná výchova, Etická výchova
13.	Ing. Anna Jedlovská	VŠP Nitra, Prevádzka a ekonomika poľnohospodárstva, DPŠ SPU Nitra
14.	Ing. Gabriela Ondrejmišková	VŠE Praha, Fakulta výrobné-ekonomická, Ekonomika dopravy a spojov, DPŠ Bratislava
15.	PhDr. Daniela Ölvecká	UK Bratislava, Filozofická fakulta, Slovenský jazyk a literatúra – Nemecký jazyk a literatúra
16.	Mgr. Ján Šipoš	UK Bratislava, Fakulta telesnej výchovy a športu, Telesná výchova – Zemepis
17.	Mgr. Roman Víglaský, PhD.	Katolícka univerzita Ružomberok, Filozofická fakulta, Dejepis – Náboženská výchova = Mgr. Katolícka univerzita Ružomberok, Pedagogická fakulta, Teória vzdelávania náboženskej výchovy = PhD.
	MOV	

18.	Bc. Stanislava Bravčoková	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy
19.	Júlia Čaládiková	SOŠ obchodu a služieb Zlaté Moravce, Spoločné stravovanie DPŠ = kvalifikačné štúdium pre MOV na získanie pedagogickej spôsobilosti, Metodicko-pedagogické centrum Bratislava
20.	Mgr. Andrea Dubcová	Univerzita Mateja Béla Banská Bystrica, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy = Bc. UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo predmetu Technická výchova = Mgr.
21.	Bc. Anna Herudová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov
22.	Bc. Dana Magušinová	Trnavská univerzita, Pedagogická fakulta, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktických potravinárskych a chemických predmetov
23.	Bc. Miroslava Martišová	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy
24.	Bc. Daniela Mihálová	UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Majster odbornej výchovy
25.	Bc. Anna Ňurčíková	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy
26.	Mgr. Katarína Pichňová	Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo praktickej prípravy = Bc. Dubnický technologický inštitút Dubnica nad Váhom, Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy, Učiteľstvo ekonomických predmetov = Mgr.
27.	Bc. Michaela Sárková	UKF Nitra, Pedagogická fakulta, Pedagogika

# **Materiálno-technické a priestorové podmienky**

## **PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU**

Pre vzdelávanie a výchovu v súlade s daným ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v študijných a učebných odboroch. V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky, ktoré boli rozpracované pri realizácii školského vzdelávacieho programu.

V podmienkach našej školy boli rozpracované podrobnejšie a konkrétne podľa potrieb a požiadaviek študijných a učebných odborov, aktuálnych cieľov a našich reálnych možností. Optimálne požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude realizovať tento školský vzdelávací program, sú nasledovné:

Priestorové a materiálno – technické podmienky školy

Teoretické vyučovanie žiakov sa uskutočňuje v budove školy na Ul. SNP 5. Praktická príprava žiakov sa uskutočňuje v budove školy na Štefánikovej ulici č.12.

V budove na Ul. SNP 5 sa nachádza vstupný vestibul, vrátnica, knižnica so študovňou a učebňou etickej výchovy a spoločenskej komunikácie, 2 univerzálne učebne, kadernický salón, archív, hygienické zariadenia, šatne, telocvičňa, a prevádzkové miestnosti TEÚ. Na 1. poschodí sa nachádzajú 2 interaktívne učebne, učebňa informatiky, 6 univerzálnych učební, odborná učebňa administratívy, odborná učebňa stolovania , aula, vysielacie štúdio školského rádia, zborovňa, hygienické zariadenia a kancelárie vedenia školy a TEÚ. Na 2. poschodí sa nachádza 6 univerzálnych učební, 2 jazykové učebne kabinety pedagógov a hygienické zariadenia . Na 3. poschodí sa nachádza 1 univerzálna učebna, 3 učebne výpočtovej techniky, učebňa cvičnej firmy, 2 multimedialne učebne, Učebňa pracovníka marketingu, kabinety pedagógov a hygienické zariadenia. V areáli školy je vybudované multifunkčné asfaltové ihrisko pre výučbu telesnej výchovy. Čo sa týka vybavenosti škola IKT všetky počítače sú prepojené v rámci lokálnej školskej siete a sú pripojené na internet - k dispozícii je wifi. Okrem počítačových zostáv vlastní škola tlačiarne, digitálny fotoaparát, kameru, kopírovacie stroje a multifunkčné zariadenia.

Pracovisko praktického vyučovania je blízko školy na Štefánikovej ulici č 12. Má adekvátne vybavenie pre zabezpečenie odborných činností v rámci odborného výcviku. Má kabinet pre majstrov odborného výcviku, 5 učební na inštruktáže , zabezpečovanie praktickej prípravy a šatne. Súčasťou pracoviska praktického vyučovania sú aj odborné učebne technológie a stolovania pre odbory kuchár a čašník, kaderníctvo, kozmetický salón a priestory na pedikúru. Priamo v budove školy na Ul. SNP 5 sú zriadené pracoviská školského bufetu a kaderníctva Naším cieľom je vybaviť SPV modernejším strojovým zariadením. PPV má 2 sklady na skladovanie surovín, materiálov a polotovarov, hygienické priestory s 2 sprchami (chlapci, dievčatá), kotolňu a dielňu.

## **Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní**

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne odborného výcviku. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod. Priestory, v ktorých prebieha teoretické a praktické vyučovanie musia zodpovedať platným právnym predpisom, vyhláškam, technickým normám a predpisom EU.

Škola zabezpečuje všetky technické a organizačné opatrenia na elimináciu všetkých rizík spojených najmä s odborným výcvikom. Učitelia, majstri odborného výcviku, žiaci a rodičia sú podrobne s týmito rizikami oboznámení. Riziká, ktoré sa nedajú eliminovať, sú čiastočne riešené osobitnými ochrannými prostriedkami, ktoré žiaci dostávajú. Ich používanie sa dôsledne kontroluje.

Problematika bezpečnosti a hygieny práce je podrobne popísaná v Školskom poriadku teoretického a praktického vyučovania, ktorý žiaci musia poznať a rešpektovať. Školský poriadok je verejne prístupný vo všetkých triedach a na pracoviskách praktického vyučovania.

Škola má spracovanú Metodickú osnovu vstupného školenia bezpečnosti práce, dodržiavania osobnej hygieny a protipožiarnej ochrane pre žiakov a učiteľov. Žiaci sú s predpismi podrobne oboznámení a poučení vždy v úvodných hodinách jednotlivých predmetoch. Obsahom školenia sú predpisy a normy používané v jednotlivých odboroch, miesta, na ktorých sú umiestnené lekárničky prvej pomoci, vybrané ustanovenia vyhlášky o evidencii úrazoch detí, žiakov a študentov, traumatologického plánu, nariadenie vlády o ochrane zdravia zamestnancov pri práci, o bezpečnej prevádzke a používaní strojov, Zákonníka práce, o prácach mladistvých, poskytovaní prvej pomoci, o požiarnej nebezpečnosti v organizácii, inštruktáži používania prenosných hasiacich prístrojov a pod. Na odbornom výcviku sa žiaci zoznamujú s návodmi na obsluhu jednotlivých strojov, prístrojov zariadení a prevádzkovými bezpečnostnými predpismi.

# Kapitola 4

## Profil absolventa

Absolvent nadstavbového študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách po ukončení štúdia úspešne vykonanou maturitnou skúškou získava prvú kvalifikáciu na úrovni úplného stredného odborného vzdelania. Študijný odbor prehlbuje a rozširuje odborné vedomosti a zručnosti získané v trojročnom učebnom odbore, súvisiace s racionalizáciou, riadením prevádzok obchodu a zariadení poskytovania služieb. Poskytuje odborné vedomosti o ich organizácii a prevádzke, zabezpečovaní technického vybavenia a údržby prevádzky a pripravuje na samostatnú podnikateľskú činnosť. Po úspešnom vykonaní maturitnej skúšky je absolvent pripravený vykonávať náročné pracovné činnosti v oblasti riadenia prevádzok, vie využívať výpočtové postupy pri riešení ekonomických úloh, ovláda základné administratívne práce, vie komunikovať s ľuďmi. Môže sa uplatniť ako prevádzkár, šéfkuchár, hlavný čašník (stredný manažment) a ostatné povolania a činnosti súvisiace s riadením prevádzok obchodu a zariadení poskytovania služieb, kde sa vyžaduje úplné stredné odborné vzdelanie.

Po ukončení prípravy ovláda hospodársku korešpondenciu, obsluhu, využitie informačných technológií, aplikačných programov využívaných v prevádzkach obchodu a služieb a základy jednoduchého a podvojného účtovníctva. Je schopný samostatne a tvorivo uplatniť teoretické vedomosti a praktické zručnosti najmä v oblasti cestovného ruchu a spoločného stravovania. Je otvorený všetkým novým trendom a metódam v praxi. Je schopný požívať správne administratívne, marketingové, manažérske, technologické a podnikateľské postupy.

V rámci pracovnej pozície sú na absolventa kladené veľmi vysoké požiadavky na krátkodobú pamäť, schopnosť pracovať v tíme a schopnosť sociálneho kontaktu. Absolventi sa uplatnia v pracovných pozíciách stredného manažmentu v prevádzkach obchodu a podnikoch poskytujúcich služby hlavne v oblasti spoločného stravovania a cestovného ruchu.

Absolventi získajú schopnosť komunikovať v cudzom jazyku – anglickom, nemeckom alebo ruskom (podľa výberu), riešiť problémové úlohy a pracovať v skupine. Aktívne sa zapájajú do spoločnosti a svoje vedomosti a zručnosti priebežne aktualizujú. Budú schopní prijímať zodpovednosť za vlastnú prácu a za prácu ostatných. Po absolvovaní vzdelávacieho programu získajú zručnosti pri práci s osobným počítačom a internetom. Naučia sa efektívne využívať informačné a komunikačné technológie pre svoj osobný rast a výkonnosť v práci.

Po ukončení štúdia získava absolvent vysvedčenie o maturitnej skúške. Môže pokračovať v štúdiu v rámci denného alebo diaľkového štúdia na úrovni ISCED 5. Svoju kvalifikáciu môže zvyšovať aj rôznymi vzdelávacími cestami na ISCED 4 prípadne môže získať aj inú kvalifikáciu ako je kvalifikácia v danom študijnom odbore.

### 4.2 Kompetencie absolventa

Absolvent študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách po absolvovaní vzdelávacieho programu disponuje týmito kompetenciami:

#### 4.2.1 Kľúčové kompetencie

##### a) *Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti*

Absolvent má:

vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, reprodukovat' a interpretovať prečítaný alebo vypočítaný text v materinskom cudzom jazyku,  
podať výklad a popis konkrétneho objektu, veci alebo činnosti,  
vyjadrovať sa nielen podrobne a bohato, ale aj krátko a výstižne,



aktívne komunikovať najmenej v dvoch cudzích jazykoch,  
vedieť samostatne rozhodovať o úprave informačného materiálu vzhľadom na druh oznámenia a širší okruh užívateľov,  
štylizovať listy (formálne, neformálne), informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať formuláre (životopis, žiadosť),  
navrhovať návody k činnostiam, písať odborné materiály a dokumenty materinskom a cudzom jazyku,  
osvojovať si grafickú a formálnu úpravu písomných prejavov,  
spracovávať písomné textové informácie (osnova, výpisky, denník) a materiály podľa účelu oznámenia a s ohľadom na potreby užívateľa,  
orientovať sa, získavať, rozumieť a aplikovať rôzne informácie, posúdiť ich význam v osobnom živote a v povolání,  
vyhľadávať a využívať jazykové a iné výrazové prostriedky pri riešení zadaných úloh a tém v cudzom jazyku,  
vedieť prijímať a tvoriť text, chápať vzťahy medzi rečovou situáciou, témou a jazykovým prejavom v materinskom a cudzom jazyku,  
rozlišovať rôzne druhy a techniky čítania, ovládať orientáciu sa v texte a jeho rozbor z hľadiska kompozície a štýlu v materinskom a cudzom jazyku,  
ovládať operácie pri práci s počítačom,  
pochopiť a vyhodnocovať svoju účasť na procese vzdelávania a jeho výsledku, ktorý zabezpečuje právo voľného pohybu občana žiť, študovať a pracovať v podmienkach otvoreného trhu práce,  
pochopiť a osvojiť si metódy informačnej a komunikačnej technológie včítane možnosti učenia sa formou on-line,  
oboznámiť sa s motivačnými vzdelávacími programami, ktoré sú zamerané na riešenie problémov a poskytovanie prístupných príležitostí pre celoživotné vzdelávanie, ktoré vytvára možnosť virtuálnej komunikácie medzi lokálnymi komunitami.

**a) *Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti***

Absolvent má:

významne sa podieľať na stanovení zodpovedajúcich krátkodobých cieľov, ktoré smerujú k zlepšeniu vlastnej výkonnosti,  
vedieť samostatne predkladať jednoduché návrhy a projekty, formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotéza,  
overovať a interpretovať získané údaje,  
rozhodovať o princípoch kontrolného mechanizmu,  
rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebapoznanie, sebadôveru a reproduktívne myslenie,  
samostatne predkladať návrhy na výkon práce, za ktorú je zodpovedný,  
predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,  
ovládať základy modernej pracovnej technológie a niesť zodpovednosť za prácu v životnom prostredí, jeho ochranu, bezpečnosť a stratégiu jeho rozvoja,  
samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu, riadiť jednoduchšie práce v menšom kolektíve, niesť zodpovednosť aj za prácu druhých,  
vytvárať, objasňovať a aplikovať hodnotový systém a postoje,  
určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,  
stanovovať si ciele a priority podľa svojich osobných schopností, záujmov, pracovnej orientácie a životných podmienok,

plniť plán úloh smerujúci k daným cieľom a snažiť sa ich vylepšovať formou využívania sebakontroly, sebaregulácie, sebahodnotenia a vlastného rozhodovania, overovať získané poznatky, kriticky posudzovať názory, postoje a správanie druhých, mať zodpovedný vzťah k svojmu zdraviu, starať sa o svoj fyzický a duševný rozvoj, byť si vedomí dôsledkov nezdravého životného štýlu a závislostí, prijímať a plniť zodpovedne dané úlohy, predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých, prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

### ***c) Schopnosť tvorivo riešiť problémy***

#### ***Absolvent má:***

objasňovať formou systematického poznávania najzávažnejšie rysy problémov, využívať za týmto účelom rôzne všeobecne platné pravidlá, získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie vzťahujúce sa priamo k objasneniu neznámych oblastí problému, zhodnotiť význam rozmanitých informácií, samostatne zhromažďovať informácie, vytriediť a využiť len tie, ktoré sú pre objasnenie problému najdôležitejšie, určovať najzávažnejšie rysy problému, zvažovať rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, stanoviť kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia, vedieť vybrať vhodné postupy pre realizáciu zvoleného riešenia a dodržiavať ho, poskytovať ľuďom informácie (oznamovanie, referovanie, rozprávanie, vyučovanie), vedieť ovplyvňovať ľudí (prehovárание, presvedčovanie), spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

### ***c) Podnikateľské spôsobilosti***

#### ***Absolvent má:***

pochopiť podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základných právnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania, orientovať sa v rôznych štatistických údajoch a vedieť ich využívať pre vlastné podnikanie, samostatne plánovať finančné prostriedky vzhľadom na potreby a ciele podnikania, viesť systém jednoduchého a podvojného účtovníctva a stratégiu odpisov, vedieť efektívne využívať všetky zdroje na dosiahnutie priaznivého výsledku hospodárenia ovládať právne predpisy v oblasti obchodných a pracovnoprávných vzťahoch - pracovať so základnými informáciami v dvoch cudzích jazykoch rozpoznávať a rozvíjať kvality riadiaceho zamestnanca s aspektom na komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom, vedieť vystihnúť princípy odmeňovania a oceňovania aktívnych a tvorivých zamestnancov a motivovať ich ovládať princípy priebežnej kontroly, diagnostiky skutočného stavu a úrovne podniku, využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých, ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie, - operatívne sa rozhodovať a prijímať opatrenia, vykonávať aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia, myslieť systémovo a komplexne, rešpektovať právo a zodpovednosť,

mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôbovať sa k zmeneným pracovným podmienkam,  
sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí,  
poznať možnosti ďalšieho vzdelávania, hlavne v odbore prípravy a povolání,  
mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore, cieľavedomé a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste,  
mať reálnu predstavu o pracovných a iných podmienkach v odbore, o požiadavkách zamestnávateľov na pracovné činnosti a vedieť ich porovnávať so svojimi predstavami a reálnymi predpokladmi,  
dokázať vyhľadávať a posudzovať podnikateľské príležitosti v súlade s realitou trhového prostredia, svojimi predpokladmi a ďalšími možnosťami.

#### ***d) Spôsobilosť využívať informačné technológie***

##### Absolvent má:

zoznámiť sa s rôznymi druhmi počítačových programov a spôsobom ich obsluhy,  
ovládať obsluhu periférnych zariadení potrebných pre činnosť používaného programu,  
pracovať s aplikačným programom potrebným pre výkon povolania,  
vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie,  
vybrať kvantitatívne matematické metódy (bežné, odborné a špecifické), ktoré sú vhodné pri riešení danej úlohy alebo situácie,  
graficky znázorňovať reálne situácie a úlohy, kde takéto znázorňovanie pomáha pri kvantitatívnom riešení úlohy,  
komunikovať elektronickou poštou, využívať prostriedky online a offline komunikácie,  
evidovať, triediť a uchovávať informácie tak, aby ich mohol využívať pri práci,  
chrániť informácie pred znehodnotením alebo zmanipulovaním,  
posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný.

#### ***e) Spôsobilosť byť demokratickým občanom***

##### Absolvent má:

porozumieť systémovej (globálnej) podstate sveta,  
uvedomiť si a rešpektovať, že telesná, citová, rozumová i vôľová zložka osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú,  
konať zodpovedne, samostatne a iniciatívne, nielen vo svojom vlastnom záujme, ale aj vo verejnom záujme,  
poznať a rešpektovať, že neexistuje iba jeden pohľad na svet,  
orientovať sa na budúcnosť vo svojom vzťahu k Zemi,  
uvedomiť si, že rozhodnutia, ktoré sa prijímu a činy, ktoré vykonajú jednotlivci alebo členovia skupiny, budú mať vplyv na globálnu prítomnosť a budúcnosť,  
poznať, uznávať a podporovať alternatívne vízie vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, ľudskému zdraviu a zdraviu našej planéty,  
uvedomiť si a čiastočne pochopiť globálne podmienky, rozvoj a trendy súčasného sveta,  
pochopiť globálnu povahu sveta a úlohu jednotlivca v ňom, rozvoj masovokomunikačných prostriedkov, dopravných prostriedkov, masovej turistiky a komunikačných systémov,

chápať problémy zachovania mieru, bezpečnosti jednotlivcov, národov a štátov, zachovávanía a ochrany životného prostredia, vyčerpania nerastných surovín, liečenia civilizačných nemocí, populačnej explózie v rozvojových krajinách, drogovej závislosti najmä mladistvých, sexuálnej výchovy a pozitívne pristupovať k riešeniu týchto problémov, uvedomiť si a orientovať sa v problematike nerovnomerného hospodárskeho rozvoja, etnických, rasových a náboženských konfliktov, terorizmu a navrhovať cesty na ich odstránenia,

chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť, aplikovať ich a globálnom kontexte,

tvorivo riskovať, primerane kritizovať, jasne sa stavať k riešeniu problémov, rýchle sa rozhodovať, byť dôsledný, inšpirovať druhých pri vyhľadávaní podnetov, iniciatív a vytváraní možností,

dodržiavať zákony, rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbií a diskriminácií,

konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie,

uvedomovať si vlastnú kultúrnu, národnú a osobnostnú identitu, pristupovať s toleranciou k identite druhých,

zaujímať sa aktívne o politické a spoločenské dianie u nás a vo svete,

uznávať tradície a hodnoty svojho národa, chápať jeho minulosť i súčasnosť v európskom a svetovom kontexte

podporovať hodnoty miestnej, národnej, európskej a svetovej kultúry a mať k nim vytvorený pozitívny vzťah.

#### **4.2.2 Všeobecné kompetencie**

##### *Absolvent má:*

zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,

vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,

ovládať základné – najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatickým menej frekventovaným lexikálnym a gramatickým javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé hovorené a písané prejavy,

získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,

uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,

pracovať s Pravidlami pravopisu a inými jazykovými príručkami,

chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,

vytvárať si predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,

vytvoriť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,

pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľa sa na ochrane kultúrnych hodnôt,

v oblasti jazykovej poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu včítane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov (odvodzovanie a skladanie slov), vybrané javy z oblasti štylistiky,

v oblasti pragmatickej používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom,

s aspektom na strategickú kompetenciu vedieť vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) a používať iné jazykové príručky a informačné zdroje,

v oblasti socio-lingvistickej vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností,

chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej deľby práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,

mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy,

uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných ľudí,

chápať princípy fungovania demokratickej spoločnosti a postupy, ako sa občan môže aktívne zapojiť do politického rozhodovania a ovplyvňovať verejné záležitosti na rôznych úrovniach (štát – región – obec),

v praxi uplatňovať humanitné zásady vzťahov medzi ľuďmi a ekologické zásady vo vzťahu k životnému prostrediu,

vytvárať si vlastní filozofické a etické názory ako základ na sústavnejšiu a dokonalejšiu orientáciu pri posudzovaní a hodnotení javov ľudského

a občianskeho života,

rozumieť matematickej terminológii a symbolike (množinovému jazyku a pojmom z matematickej logiky) a správne ju interpretovať a používať z nariadení, zákonov, vyhlášok a matematiky,

vyhľadávať, hodnotiť, triediť, používať matematické informácie v bežných profesných situáciách a používať pritom výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,

osvojiť si vyskytujúce sa pojmy, vzťahy a súvislosti medzi nimi, osvojiť si postupy používané pri riešení úloh z praxe,

cieľavedome pozorovať prírodné javy, vlastnosti látok a ich premeny,

rozvíjať finančnú a mediálnu gramotnosť, rozlišovať fyzikálnu a chemickú realitu, fyzikálny a chemický model,

vedieť opísať osvojené prírodovedné poznatky a vzťahy medzi nimi, používať správnu terminológiu a symboliku, porozumieť prírodným zákonom,

aplikovať získané prírodovedné poznatky i mimo oblasti prírodných vied (napr. v odbornom vzdelávaní, praxi, každodennom živote),

poznať využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve

a v každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie,

chápať umenie ako špecifickú výpoveď umelca, chápať prínos umenia a umeleckého zážitku ako dôležitú súčasť života človeka, vedome vyhľadávať a zúčastňovať sa kultúrnych a

umeleckých podujatí, vedieť vyjadriť verbálne svoj kultúrny zážitok, vyjadriť vlastný názor a obhájiť ho,

vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a aktívne sa podieľať na ich ochrane,

prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovaní telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,

uvedomovať si význam telesného a pohybové zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia a ľudských vzťahov,

ovládať a dodržiavať zásady pomoci, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze, uplatňovať pri športe a pobyte v prírode poznatky z ochrany a tvorby životného prostredia.

#### **4.2.3 Odborné kompetencie**

##### **a) Požadované vedomosti *Absolvent má:***

ovládať zásady ekonomiky so zameraním na spoločné stravovanie a cestovný ruch, základy praktických otázok založenia a prevádzkovania vlastného súkromného podniku alebo živnosti,

ovládať základy jednoduchého a podvojného účtovníctva, zásady hospodárenia so surovinami, materiálom a pod.,

samostatne zostavovať kalkulácie,

poznať zásady riadenia pracovníkov v zariadeniach spoločného stravovania a cestovného ruchu,

ovládať pracovné činnosti manažmentu strednej úrovne riadenia,

využívať výpočtovú techniku na spracovanie dát a evidenčné účely, na efektívnu hospodársku korešpondenciu a ekonomické rozbor a prognózy.

##### **b) Požadované zručnosti**

###### *Absolvent vie:*

ovládať zásady ekonomiky so zameraním na spoločné stravovanie a cestovný ruch, základy praktických otázok založenia a prevádzkovania vlastného súkromného podniku alebo živnosti,

ovládať základy jednoduchého a podvojného účtovníctva,

zásady hospodárenia so surovinami, materiálom a pod.,

samostatne zostavovať kalkulácie,

poznať zásady riadenia pracovníkov v zariadeniach spoločného stravovania a cestovného ruchu,

ovládať pracovné činnosti manažmentu strednej úrovne riadenia,

využívať výpočtovú techniku na spracovanie dát a evidenčné účely, na efektívnu hospodársku korešpondenciu a ekonomické rozbor a prognózy.

##### **c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti**

###### *Absolvent sa vyznačuje:*

manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru, adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou, trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou, schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťami pracovať v tíme, budovaním

imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou, dodržovaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry, flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok, schopnosťou riešiť konfliktné situácie, kultivovanosťou vystupovania a vzhľadu, istotou, pohotovosťou svojho vystupovania, schopnosťou sociálneho kontaktu, odolnosťou voči senzorickej záťaži,

krátkodobou pamäťou, praktickým a samostatným myslením a rozdeľovaním pozornosti.

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v našom školskom vzdelávacom programe pre študijný odbor 6403 L podnikanie v remeslách a službách vychádza z cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a Štátnom vzdelávacom programe pre skupinu dvojročných nadstavbových študijných odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Poslanie školy vyplýva aj z komplexnej analýzy školy.

Poslaním našej školy nie je len odovzdávať vedomosti a pripravovať našich žiakov na povolanie a získanie prvej kvalifikácie, ale aj formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov. Škola sa stane otvorenou inštitúciou pre rodičov, sociálnych partnerov a širokú verejnosť s ponukou rôznej vzdelávacej a spoločenskej činnosti. Naša škola má nielen vzdelávať, ale aj vychovávať. Naše ciele v systéme výchovy

a vzdelávania spočívajú v cieľavedomom a systematickom rozvoji poznávacích schopností, emocionálnej zrelosti žiaka, motivácie k sústavnému zdokonaľovaniu sa, prosocionálneho správania, etiky, sebaregulácie ako vyjadrenia schopnosti prevziať zodpovednosť za seba a svoj rozvoj a tvorivosť.

Ciele výchovy a vzdelávania orientované na vytváranie predpokladov celoživotného vzdelávania sú zamerané na:

Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

umožniť všetkým žiakom prístup ku kvalitnému záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám, vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti, formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu, vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia, poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti.

Realizáciu stratégie rozvoja školy s dôrazom na:

a) **prípravu a tvorbu vlastných školských vzdelávacích programov** s cieľom:

uplatňovať nové metódy a formy vyučovania zavádzaním aktívneho učenia, realizáciou medzi predmetovej integrácie, propagáciou a zavádzaním projektového a programového vyučovania,

zabezpečiť kvalitné vyučovanie cudzieho jazyka kvalifikovanými učiteľmi pre výučbu cudzích jazykov a zabezpečiť dostupných podmienok pre výučbu cudzieho jazyka v zahraničí,

skvalitniť výučbu informačných a komunikačných technológií zabezpečením ďalších špeciálnych učební a softwarového vybavenia, podporovaním ďalšieho vzdelávania učiteľov v oblasti informačných technológií,

zohľadniť potreby a individuálne možnosti žiakov pri dosahovaní cieľov v študijnom odbore pracovník marketingu, vytvárať priaznivé sociálne, emocionálne a pracovné prostredie v teoretickom a praktickom vyučovaní.

*b) posilnenie úlohy a motivácie učiteľov*, ich profesijného a osobného rozvoja s cieľom:

rozvíjať a posilňovať kvalitný pedagogický zbor jeho stabilizáciou, podporovať a zabezpečovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie učiteľov, rozvíjať hodnotenie a sebahodnotenie vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov.

*c) podporu talentu, osobnosti a záujmu každého žiaka* s cieľom:

skvalitňovať vzájomné vzťahy medzi učiteľom - žiakom – rodičom, rozvíjať tímovú spoluprácu medzi žiakmi, zapájať sa do chodu školy prostredníctvom školského parlamentu, vytvárať prostredie školy založené na tvorivo-humánnom a poznatkovo-hodnotovom prístupe k vzdelávaniu s dôrazom na aktivitu a slobodu osobnosti žiaka, odstraňovať prejavy šikanovania, diskriminácie, násillia, xenofóbie, rasizmu a intolrancie v súlade s Chartou základných ľudských práv a slobôd, viesť žiakov k zmysluplnej komunikácii a vyjadreniu svojho názoru, zapájať sa do projektov zameraných na rozvoj školy, osvojiť si vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré žiakom pomôžu uplatniť sa na trhu práce na Slovensku a v krajinách Európskej únie, nadväzovať spoluprácu s rôznymi školami a podnikmi doma a v zahraničí, presadzovať zdravý životný štýl, vytvárať širokú ponuku športových, záujmových a voľnočasových aktivít.

*d) skvalitnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami* na princípe partnerstva s cieľom:

zapojiť rodičov do procesu školy v oblasti vzdelávania a voľnočasových aktivít, aktívne zapájať zamestnávateľov do tvorby školských vzdelávacích programov, rozvoja záujmového vzdelávania, skvalitňovania výchovno-vzdelávacieho procesu a odborného výcviku, spolupracovať so zriaďovateľom na koncepciách rozvoja odborného vzdelávania v našom regióne, spolupracovať s podnikmi, inštitúciami a organizáciami so zameraním na spoločné stravovanie a cestovný ruch, rozvíjať spoluprácu s miestnou samosprávou, spolupodieľať sa na organizovaní rôznych podujatí, vytvárať spoluprácu so školami doma a v zahraničí a vymieňať si vzájomne skúsenosti a poznatky, rozvíjať spoluprácu s nadáciami, rôznymi organizáciami a účelovo zameranými útvarmi na zabezpečenie potrieb žiakov.

*e) zlepšenie estetického prostredia budovy školy a najbližšieho okolia* s cieľom:

zrekonštruovať budovy školy,  
zlepšiť prostredie v triedach a spoločných priestoroch školy,  
zmodernizovať špeciálne odborné učebne pre praktickú prípravu žiakov,  
zrekonštruovať hygienické priestory školy,  
zrekonštruovať jedáleň ako viacúčelovú miestnosť,  
upraviť vybrané triedy na rozšírenie doplnkových činností školy vzhľadom na realizáciu kurzov pre verejnosť, zabezpečenie školení a iných vzdelávacích akcií,  
využiť materiálo-technický a ľudský potenciál pre získanie doplnkových finančných zdrojov, reagovať na vypísané granty a projekty, pravidelne sa starať o úpravu okolia školy.

Príprava v školskom vzdelávacom programe Podnikanie v remeslách a službách v nadstavbovom študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie a prípravu. Teoretické vyučovanie je poväčšine organizované v priestoroch školy a praktické vyučovanie je organizované formou odborného výcviku v škole a v strediskách praktického vyučovania. Dvojročný odbor štúdia prehľbuje a rozširuje



odborné vedomosti a zručnosti získané v trojročných učebných odboroch kuchár, čašník, servírka, hostinský. Poskytuje odborné vedomosti o podnikaní a riadiacej činnosti, zabezpečovaní konkrétnych pracovných postupov a v pracovnej činnosti uplatňovať právne normy a predpisy. Umožňuje absolventovi zvládnuť náročné úlohy, prijímať rozhodnutia a niesť za ne zodpovednosť.

Predpokladom pre prijatie do študijného odboru je úspešné ukončenie trojročného učebného odboru a zdravotné požiadavky uchádzačov o štúdium. Pri prijímaní na štúdium sa hodnotí tiež prospech a správanie na škole, záujem uchádzačov o štúdium a výsledky prijímacieho konania. Konkretizácia kritérií na prijímacie skúšky vrátane bodového hodnotenia sú stanovené každoročne.

Stratégia výučby školy vytvára priestor pre rozvoj nielen odborných, ale aj všeobecných a kľúčových kompetencií. Najväčší dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na slovnú a písomnú komunikáciu, ovládanie oznamovacieho odborného prejavu v slovenskom jazyku, na vyjadrovanie sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v cudzom jazyku. Osvojujú si základy matematiky, chémie a informatiky, ktoré sú nevyhnutné pre výkon povolania.

V odbornom vzdelávaní je príprava zameraná na oblasť ekonomiky, základov jednoduchého a podvojného účtovníctva, manažmentu, využitia marketingových nástrojov. V rámci odbornej praxe žiaci získavajú teoretické a praktické zručnosti pri vedení administratívnych činností vo výrobných a odbytových strediskách, vedenia účtovnej dokumentácie, využívania aplikačných programov. Veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie ich osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie.

Kľúčové, všeobecné a odborné kompetencie sú rozvíjané priebežne a spôsob ich realizácie je konkretizovaný v učebných osnovách jednotlivých vyučovacích predmetov. Škola bude rozvíjať aj kompetencie v rámci pracovného prostredia školy napr. schopnosť autonómneho rozhodovania, komunikačné zručnosti, posilňovanie sebaistoty a sebavedomia, schopnosť riešiť problémy a správať sa zodpovedne (umiestniť sa na chodbách schránku dôvery, prostredníctvom ktorej môžu žiaci zadávať otázky, vznášať protesty a pripomienky).

Školský vzdelávací program Podnikanie v remeslách a službách je určený pre uchádzačov s dobrým zdravotným stavom. V prípade talentovaných žiakov sa výučba bude organizovať formou individuálnych učebných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie. Pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa pristupuje s ohľadom na doporučenie špeciálnych pedagógov a psychológov vo vzťahu na individuálne potreby žiaka, stupeň a typ poruchy, úroveň kompenzácie poruchy a možnosti školy. Študijný odbor 6403 L podnikanie v remeslách a službách nie je vhodný pre žiakov s mentálnym postihnutím, s vážnymi poruchami zraku a sluchu a s vážnym telesným narušením. Pre tento odbor sa vyžaduje zdravotný preukaz.

Činnosť školy v oblasti spoločenského a kultúrneho života je veľmi bohatá a pestrá nielen pri aktivitách súvisiacich s činnosťou školy, ale aj v mimoškolskej oblasti. Žiaci svoje odborné vedomosti a zručnosti budú prezentovať na mnohých gastronomických akciách, ktoré organizujú súkromní podnikatelia, hotely a veľké gastronomické firmy. Týchto aktivít sa zúčastnia aj učitelia všeobecných a odborných predmetov vo funkcii pedagogického dozoru. Samostatnosť, húževnatosť a pracovitosť našich žiakov bude ocenená tak zo strany školy, ako

zo strany zamestnávateľov. Veľké množstvo záujmových krúžkov (jazykové, športové a iné) ponúkajú našim žiakom efektívne využívať svoj voľný čas.

Klasifikácia prebieha podľa klasifikačného poriadku. Výsledky žiakov sa hodnotia priebežne na základe kritérií, s primeranou náročnosťou a pedagogickým taktom. Podklady pre hodnotenie sa získavajú sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie, rôznymi metódami a prostriedkami hodnotenia, analýzou činnosti žiaka, konzultáciami s ostatnými učiteľmi vrátane výchovného poradcu a zamestnancov pedagogicko-psychologických poradní, rozhovormi so žiakom, jeho rodičmi, ale aj

s inštruktormi praktickej prípravy, ktorí boli poverení praktickou inštruktážou zo strany svojho zamestnávateľa. Pri hodnotení sa využívajú kritériá hodnotenia na zabezpečenie jeho objektivity. Žiaci sú s hodnotením oboznámení.

## **klúčové kompetencie**

- Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote
  - logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia
  - porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje
  - identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti
  - vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností
  - vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia
  - popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby
  - definovať svoje ciele a prognózy
  - určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj
  - zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie
- Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách
  - prejavíť empatiu a sebareflexiu
  - vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu
  - pozitívne motivovať seba a druhých
  - ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie)
  - stanoviť priority cieľov
  - predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť
  - prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje
  - konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých
  - budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu
  - uzatvárať jasné dohody
  - rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností
  - analyzovať hranice problému
  - identifikovať oblasť dohody a rozporu

- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým
- Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku
  - správne sa vyjadrovať v štátnom a materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme
  - spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme
  - riešiť matematické príklady a rôzne situácie
  - identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje
  - posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov
  - kriticky hodnotiť získané informácie
  - formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy
  - overovať a interpretovať získané údaje
  - pracovať s elektronickou poštou
  - pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami

## odborné kompetencie

- Požadované zručnosti
  - aplikovať v praxi etické a profesijné pravidlá, zásady spoločenského správania
  - pracovať s odbornou literatúrou
  - nakladať s materiálom, energiou, odpadom, vodou a inými látkami
  - hospodáriť s pracovnými prostriedkami so snahou dosiahnuť efektívny
  - aplikovať estetické hľadiská v praxi
  - aplikovať návyky z oblasti osobnej a prevádzkovej hygieny, bezpečnosti
  - získať informácie o všeobecných ľudských právach
- Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti
  - empatiou, toleranciou
  - vytrvalosťou, flexibilitou
  - kreativitou, komunikatívnosťou

- spoľahlivosťou, presnosťou, sebadisciplínou
  - diskretnosťou a zodpovednosťou
  - iniciatívnosťou, adaptabilitnosťou
  - Požadované vedomosti
    - charakterizovať podstatu ekonomickej činnosti, ktorej cieľom je výroba, a služieb
    - vysvetliť podstatu správneho životného štýlu človeka
    - popísať zásady bezpečnosti a hygieny práce, ochrany pred požiarom a ochrany zhodnotiť funkčné súvislosti medzi geografickým prostredím, človekom
-

# Kapitola 5

## Charakteristika ŠkVP

Tvorba školského vzdelávacieho programu sa riadi požiadavkami školského zákona a platným štátnym vzdelávacím programom. Vychádza z cieľov a zamerania (profilácie) konkrétnej školy. Pre jednu školu (bez ohľadu na počet tried, odborov ako aj na to, že má napr. viacero elokovaných pracovísk) sa vypracúva jeden školský vzdelávací program. Školský vzdelávací program sa vypracúva v štátnom – slovenskom jazyku. Za vypracovanie a dodržiavanie školského vzdelávacieho programu v súlade s platným právnym stavom zodpovedá riaditeľ/riaditeľka, ktorá predkladá školský vzdelávací program na schválenie zriaďovateľovi a rade školy na vyjadrenie. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ/riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade a v rade školy spravidla na obdobie jedného vzdelávacieho cyklu. Školský vzdelávací program zverejňuje riaditeľ/riaditeľka školy na verejne prístupnom mieste. Je potrebné, aby so školským vzdelávacím programom boli oboznámení všetci rodičia/zákonní zástupcovia. Spôsob oboznámenia rodičov so školským vzdelávacím programom si volí každá škola podľa svojich vlastných podmienok. Školský vzdelávací program musí byť vypracovaný v súlade s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s platným štátnym vzdelávacím programom (schváleným a vydaným ministerstvom školstva). Má byť vypracovaný vecne, zrozumiteľne a prehľadne. Terminológia použitá v školskom vzdelávacom programe musí byť zhodná s terminológiou použitou v štátnom vzdelávacom programe a s terminológiou používanou v školskom zákone. Tvorba ŠkVP je prejavom novej pedagogickej autonómie a slobody a má svoje nesporné prednosti, ale aj úskalia.

ŠkVP poskytuje školám možnosť slobodne formulovať predstavy o najvýhodnejšej podobe vzdelávania. Dáva predovšetkým príležitosť prepojiť úsilie a skúsenosti jednotlivých učiteľov, ktoré by mali viesť k vytvoreniu spoločnej predstavy o tom, aké postupy budú zvolené na realizáciu požiadaviek ŠVP na vašej škole (výchovné a vzdelávacie stratégie školy), ako budú zabezpečené (premyslená organizácia, vyhovujúce prostredie, fungujúce vzťahy, atď.), aký obsah vzdelávania bude zvolený a ako bude prispôsobený potrebám žiakov a podmienkam školy (dohoda so sociálnymi partnermi pri špecifikácii očakávaných vzdelávacích výstupov, o výbere, rozčlenení a prepojení učiva), ako budú spoločne pôsobiť na žiakov, ich rodičov, partnerov školy a pod. Tvorba ŠkVP určuje aj možnosti premyslieť a prerokovať množstvo spoločných úloh a problémov, vedie k tímovej práci, podporuje ďalšie vzdelávanie – inými slovami – vytvára nový štýl práce jednotlivcov a školy ako celku. Stáva sa prostriedkom zdokonaľovania učiteľov, ich zvýšenej zodpovednosti za vlastnú prácu a dosiahnuté výsledky. Vyjadruje to, čo je pre žiakov na strednom stupni vzdelania významné, potrebné a užitočné (čo žiaci potrebujú do osobného a praktického života a čo môžu na konkrétnom stupni vzdelania získať), aká vzdelávacia cesta je pre žiakov optimálna (aký štýl vzdelávania a aká stratégia učenia sú pre žiakov najefektívnejšie) a ako sa môžu zvládnuť stanovené požiadavky v praxi

(aké konkrétne podmienky, situácie a činnosti žiakov v oblasti stredného odborného vzdelávania ich nasmerujú k stanoveným cieľom).

V súvislosti s demografickým poklesom a normatívnym financovaním podľa počtu žiakov dochádza medzi školami k boju o žiakov. Ak škola získa žiakov, bude mať financie

na svoju prevádzku, ak ich nezíska (nebude pre nich dostatočne atraktívna) zanikne. Preto by sa ŠkVP mal zamerať aj na hľadanie odpovedí na otázky typu: „*Čo máme ponúknuť žiakom (aj ich rodičom), aby išli študovať na našu školu a nie na inú školu?*“ „*Ako zatraktívniť našu školu?*“

ŠkVP má fungovať ako propagačný prostriedok práce školy a jej zámerov. Poskytuje možnosť profilovať školu „na mieru“ podľa potrieb a záujmov žiakov, požiadaviek rodičov, konkrétnych podmienok a tradície školy, podľa zámerov a rozvojových programov regiónu, požiadaviek a potrieb trhu práce a zamestnávateľov a pod. Umožňuje pružnejšie reagovať

na konkrétne javy a situácie, zvýšiť príťažlivosť vzdelávacej ponuky, presadiť sa v podvedomí verejnosti. Táto odpoveď je nesmierne dôležitá, nakoľko škola v plnom rozsahu svojho pôsobenia poskytuje služby verejnosti. Verejnosť má preto právo vedieť, čo škola robí, prečo to tak robí, čo ponúka, aké má výsledky a pod. Zrozumiteľná a graficky pútavá podoba ŠkVP môže zviditeľniť školu a napomôcť rozvoju jej aktivít. Školský vzdelávací program ako základný pedagogický dokument školy vymedzuje ciele, obsah a podmienky vzdelávania, odporúča zodpovedajúce didaktické postupy a navrhuje metódy overovania a hodnotenia výsledkov realizácie vzdelávacieho programu. Vychádza zo ŠVP a dopĺňa ho podľa aktuálnych potrieb a požiadaviek školy, regiónu a zamestnávateľov.

Pre spracovanie ŠkVP je potrebné dodržiavať tieto **pravidlá**:

- vypracuje sa za celé obdobie odborného vzdelávania na danom stupni vzdelania a riadi sa podľa cieľových požiadaviek ŠVP,
- vytvára podmienky pre osvojenie si obsahu vzdelávania stanoveného v ŠVP, v priebehu ktorých sa vytvárajú kľúčové kompetencie u žiakov,
- prezentuje profil a stratégiu školy a profil absolventa,
- vytvára podmienky pre tvorivosť učiteľa, využívanie efektívnych foriem a metód výučby, neobmedzuje učiteľa z hľadiska časového a metodického, nakoľko vychádza z konkrétnych potrieb žiakov, odborných a pedagogických skúseností učiteľa,
- stanovuje pravidlá pre hodnotenie žiakov (nástroje a kritériá hodnotenia),
- v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len OVP) budú vzdelávacie programy založené na kompetenciách (hoci školský zákon nekategorizuje vzdelávacie programy podľa jednotlivých zložiek vzdelávania na vzdelávacie programy pre všeobecné a odborné vzdelávanie, vládou SR schválená Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania bola primárne orientovaná na vzdelávacie programy založené na kompetenciách, ktoré absolvent preukazuje po ukončení programu, aby získal požadovanú kvalifikáciu),
- postupuje v súlade s Metodikou tvorby školských vzdelávacích programov,
- vytvára priestor pre hodnotenie činnosti školy.

**ŠkVP je zásadnou zmenou** v príprave školy na zabezpečenie a poskytovanie výchovno-vzdelávacích činností. Ak má byť ŠkVP vytvorený ako ucelený program,

ktorý vedie k spoločným postupom a zmenám, je potrebné si preštudovať a pochopiť ŠVP ako celok, venovať zvýšenú pozornosť tým častiam, ktoré sú nové. Významnou zmenou v organizácii školy je skutočnosť, že sa vytvárajú podmienky k tomu, aby sa žiaci chceli učiť (počas svojho života), aby boli k učeniu motivovaní a aktívne sa zapájali do procesu vzdelávania, uplatnili svoje individuálne predpoklady a schopnosti, aby žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane žiakov nadaných boli začlenení do kolektívu bežnej populácie. Často sa pridriavame príkladov a postupov, ktoré boli dávno prekonané a nie sú pre súčasný život prínosom. Nedoceňujeme, že „sila“ školy je vo vytvorení príjemného a podnetného prostredia, v možnosti učiť sa spolu a jeden pre druhého. Stále sme presvedčení, že vyčleňovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov nadaných je jedinou možnosťou ich efektívneho vzdelávania.

Jedným z predpokladov dobre fungujúceho OVP je **vytvorenie funkčných väzieb školy so sociálnym a pracovným prostredím**. Školský zákon vo svojich ustanoveniach zdôrazňuje túto potrebu, ktorá umožňuje sociálnym partnerom ovplyvňovať ciele a obsah vzdelávania nielen na národnej úrovni (tvorba ŠVP), ale (a to hlavne) aj na regionálnej úrovni pri príprave a realizácii ŠkVP. Hlavnými sociálnymi partnermi školy sú:

-

rodiny žiakov ako rozhodujúce sociálne a kultúrne prostredie, ktoré je určujúce

pre vzdelávacie predpoklady žiakov a voľbu ich vzdelávacej cesty,

- zamestnávateľia ako kľúčoví predstavitelia sveta práce, ktorí zásadne ovplyvňujú vzdelávaciu ponuku školy a dopyt po kvalifikovaných zamestnancoch.

Pri vytváraní vzájomných väzieb školy s jej okolím vnímame sociálne partnerstvo ako priebežne sa prispôsobujúci proces, na ktorý nie je možné aplikovať jednotné a striktné pravidlá. Musíte počítať s tým, že predstavy jednotlivých sociálnych partnerov budú často odlišné a rozdielne, niekedy bez dialógu so školou a nebudú v plnom súlade s cieľmi vzdelávacieho programu. Pre rodičov bude napr. veľmi dôležité, aby forma a zameranie programu a vzdelávacieho procesu boli v súlade s ich predstavami a schopnosťami žiaka,

pre zamestnávateľov budú rozhodujúce vzdelávacie výstupy a možnosti uplatnenia absolventov v konkrétnom pracovnom prostredí.

Existujú aj rodičia a zamestnávateľia, ktorých vzdelávanie a spolupráca vôbec nezaujímajú. Je preto dôležité vždy hľadať taký priestor a také formy sociálneho partnerstva, ktoré umožnia vzájomnú výmenu myšlienok a ovplyvňovanie individuálnych postojov s cieľom ich jednotného uplatnenia vo vzdelávacom programe. Pre proces sociálneho partnerstva v OVP sú najdôležitejšími aktérmi zástupcovia jednotlivých podnikov a zamestnávateľských organizácií, v ktorých je možnosť a príležitosť realizovať praktickú prípravu v danom odbore štúdia a v ktorých si môžu absolventi školy nájsť pracovné uplatnenie.

Štruktúra školského vzdelávacieho programu sa odvodzuje zo štruktúry štátneho vzdelávacieho programu (ďalej len ŠVP). Mala by byť výrazom profilu školy, odrážať jej podmienky, pedagogické zámery, postavenie v rámci regiónu a vzťahy so sociálnymi partnermi, najmä zamestnávateľmi. ŠkVP by mal vytvárať priestor pre

uplatňovanie takých štýlov práce, ktoré pozitívne ovplyvňujú učenie žiakov a ich výsledky, ale aj sociálne prostredie triedy a celej školy.

Tvorba vzdelávacieho programu má svoju logickú postupnosť. Mala by rešpektovať nasledovné **etapy**:

- analýza požiadaviek a potrieb trhu práce,
- analýza povolania,
- štruktúrovanie kompetenčného profilu absolventa,
- obsah vzdelávania,
- učebné zdroje,
- systém hodnotenia,
- overovanie vzdelávacieho programu,
- implementáciu schváleného vzdelávacieho programu.

Je dôležité si zapamätať, že počas všetkých etáp tvorby vzdelávacieho programu založeného na kompetenciách, je účasť zamestnávateľov v programoch OVP nevyhnutná. Zamestnávatelia by sa mali vyjadrovať tak k procesu formulovania obsahu vzdelávania a jeho dĺžke, ako aj k využiteľným učebným zdrojom (hlavne z hľadiska ich ekonomickej prístupnosti), organizácii a príprave sumatívneho hodnotenia. Ich účasť na záverečných, maturitných a absolventských skúškach by mala byť samozrejmosťou.

## **Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní**

**245/2008 Z.z. ZÁKON**

z 22. mája 2008

**o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

*(konsolidované znenie)*

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl.I

**Stupne vzdelania**

§ 16

(1) Úspešným absolvovaním príslušného vzdelávacieho programu podľa § 6 a 7 alebo jeho ucelenej časti môže dieťa alebo žiak získať niektorý zo stupňov vzdelania uvedených v odsekoch 2 až 5.

(2) Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania.

(3) Základné vzdelanie sa člení na

a) primárne vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy alebo ktoré získa žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,

b) nižšie stredné vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru



vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy, alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

(4) Stredné vzdelanie sa člení na

a) nižšie stredné odborné vzdelanie (nižšie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v odbornom učilišti, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou, alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške; v učebných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list; dokladom o získanom stupni vzdelania v praktickej škole je záverečné vysvedčenie,

b) stredné odborné vzdelanie (sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list,

c) úplné stredné všeobecné vzdelanie (vyššie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v gymnáziu, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o maturitnej skúške,

d) úplné stredné odborné vzdelanie (vyššie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o maturitnej skúške; v študijných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list.

(5) Vyššie odborné vzdelanie (postsekundárne alebo terciárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním

a) najmenej dvojročného a najviac trojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul "diplomovaný špecialista" so skratkou "DiS"; titul sa uvádza za priezviskom, pre zdravotnícke odbory vzdelania podľa osobitného predpisu, 18)

b) posledného ročníka súvislého šesťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v konzervatóriu, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou, alebo posledného ročníka súvislého osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v tanečnom konzervatóriu; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul "diplomovaný umelec" so skratkou "DiS.art", titul sa uvádza za priezviskom.

§ 17

### **Stupne základného umeleckého vzdelania a stupne jazykového vzdelania**

(1) Základné umelecké vzdelanie môže žiak získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v základnej umeleckej škole. Základné umelecké vzdelanie sa člení na

a) primárne umelecké vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,

b) nižšie sekundárne umelecké vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhú časť prvého stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

(2) Stupeň základného umeleckého vzdelania nenahrádza stupeň vzdelania podľa § 16.

(3) Jazykové vzdelanie môže poslucháč získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v jazykovej škole. Jazykové vzdelanie sa člení na

a) primárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvý stupeň jazykovej školy na úrovni jazykovej náročnosti A2 Spoločného európskeho referenčného rámca; dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti,

b) sekundárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhý a tretí stupeň jazykovej školy na úrovni jazykovej náročnosti B2 a C1 Spoločného európskeho referenčného rámca; dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti,

c) postsekundárne jazykové vzdelanie, ktoré získa poslucháč úspešným absolvovaním posledného ročníka špecializovaného vzdelávacieho programu; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške s vyznačením stupňa jazykovej náročnosti.

(4) Stupeň jazykového vzdelania nenahrádza stupeň vzdelania podľa § 16.

## § 18

### **Doklady o získanom vzdelaní**

(1) Doklady o získanom vzdelaní podľa tohto zákona môžu vydávať školy, ktoré sú zaradené do siete škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu,<sup>2)</sup> a školy podľa § 109 zriadené iným ústredným orgánom štátnej správy.

(2) Dokladom o získanom vzdelaní je

- a) osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania,
- b) vysvedčenie,
- c) osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu,
- d) osvedčenie o zaškolení,
- e) osvedčenie o zaučení,
- f) vysvedčenie o záverečnej skúške,
- g) vysvedčenie o maturitnej skúške,
- h) vysvedčenie o záverečnej pomaturitnej skúške,
- i) vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom,
- j) vysvedčenie s doložkou,
- k) vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške.

(3) Doklady o získanom vzdelaní sa vedú v štátnom jazyku. V školách, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje podľa § 12 ods. 3, sa vedú dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku príslušnej národnostnej menšiny; v školách, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje podľa § 12 ods. 6, sa vedú v oboch vyučovacích jazykoch alebo v štátnom jazyku a v cudzom jazyku.

(4) Doklady o získanom vzdelaní sa vydávajú na predpísaných tlačivách schválených ministerstvom školstva; v školách podľa § 109 na tlačivách schválených príslušným ústredným orgánom štátnej správy.

(5) Údaje na dokladoch o získanom vzdelaní sa musia zhodovať s údajmi o dieťati, žiakovi alebo poslucháčovi uvedenými v príslušnej pedagogickej dokumentácii. Za zhodu údajov a správnosť vyplnenia tlačív zodpovedá riaditeľ školy.

(6) Podpisy na dokladoch o získanom vzdelaní musia byť vlastnoručné.

(7) V dokladoch o získanom vzdelaní je zakázané opravovať údaje.

(8) Vysvedčenie z príslušného ročníka vzdelávacieho programu, po absolvovaní ktorého žiak získa stupeň vzdelania, obsahuje aj doložku s uvedením získaného stupňa vzdelania.

(9) K vysvedčeniu o záverečnej skúške, k vysvedčeniu o maturitnej skúške, k vysvedčeniu o záverečnej pomaturitnej skúške a k absolventskému diplomu vydá škola dodatok, ktorý obsahuje podrobnosti o absolvovanom vzdelávacom programe. Absolvent dostane dodatok k vysvedčeniu alebo k absolventskému diplomu súčasne s vysvedčením alebo diplomom.

(10) Doklady o získanom vzdelaní podľa odseku 2 sú verejné listiny.

## Organizačné formy a metódy vyučovania

### Teoretické východiská v pedagogike

**Humanistická pedagogika** - individuálny prístup, partnerský vzťah, tvorivosť, samostatnosť a aktivita, dôvera a spolurozhodovanie,

**Otvorené vyučovanie** - výchova celostvej osobnosti, schopnej slobodného sebarozvoja, kvalitná komunikácia na základe partnerstva,

**Globálna výchova** - celistvosť v procese výchovy a vzdelávania,

**Tvorivo-humanistická výchova** - tvorivý a ľudský prístup k výchove žiaka a potom aj k jeho vzdelávaniu.

Modernizáciu školského vyučovania chápeme komplexne, nestačí zmeniť len jeden prvok, je potrebné uskutočniť zmeny v základných prvkoch výchovno-vzdelávacieho procesu (ďalej VVP):

- modernizácia cieľov VVP – kľúčové kompetencie,
- modernizácia obsahu vzdelávania,
- modernizácia foriem a metód vzdelávania,
- modernizácia materiálno technickej stránky výučby.

V teórii vyučovania rozlišujeme tieto hlavné oblasti:

- organizačné formy výučby
- metódy vyučovania
- didaktické prostriedky

Organizačné formy a metódy vyučovania

1. vzdelávacie metódy vo VVP
2. učebné štýly žiakov a učebné štýly učiteľov
3. učebné stratégie
4. formovanie triednej klímy

### Kategorizácia a klasifikácia metód výchovno-vzdelávacej činnosti

Vzdelávacie metódy systematicky triedime podľa:

- zdroja poznania a druhov poznatkov
- aktivity a samostatnosti účastníkov
- logických postupov
- fáz vzdelávacieho procesu
- podľa spôsobu interakcie

#### 1. Vzdelávacie metódy podľa zdroja poznania a druhu poznatkov členíme na:

I. a/ Slovné metódy – monologické (výklad, prednáška, inštruktáž, vysvetľovanie) a dialogické (rozhovor, diskusia, dramatizácia)

b/ Písomné – písomné práce, práca s textom

II. Demonštračné metódy

III. Praktické metódy - nácvik zručností

**2. Podľa aktivity, resp. miery samostatnosti učiaceho sa žiaka v procese výučby:**

Ide o metódy výhradne realizované pedagógom až po metódy autodidaktické, kde je najvyššia miera samostatnosti žiaka:

oznamovacie

problémové

tvorivé - napr. Brainstorming a jeho 12 možných variant, Naivné otázky, Záujmoví experti, Myšlienkové mapy, Asociačné učenie, Učenie štruktúrovaním, Učenie vhl'adom,

**3. Logické postupy**

používajú sa metódy logiky – induktívne, deduktívne, analytické, syntetické

**4. Podľa fáz vyučovacieho procesu**

metódy motivačného charakteru,

fixačného charakteru,

expozičného charakteru,

diagnostické metódy

**5. Podľa spôsobu interakcie**

metódy frontálne,

skupinové a

individuálne

**Motivácia**

V rámci výchovy a vzdelávania hrá dôležitú úlohu motivácia k učeniu, ktorú podporujú:

vhodné učebné prostredie,

vhodné a primerané učebné pomôcky,

striedanie foriem a metód výučby,

osobnosť učiteľa a učiaceho sa.

**Hodnotenie**

Pedagogické zásady pri konkrétnych formách hodnotenia:

Zásada pozitívnosti

Zásada transparentnosti

Zásada individuálneho prístupu

Zásada novosti

Konkrétne formy hodnotenia:

slovné,

znakové,

bodové.

**Učebné štýly žiakov a učebné štýly učiteľov**

Učebné štýly žiakov - vizuálne, akustické a motorické

Iné delenie štýlov učenia sa žiakov: Imaginatívny štýl, Analytický štýl, Praktický štýl,

Dynamický štýl

Žiaci podľa druhov inteligencie

Učebné štýly učiteľov

8 typov nepokojných učiteľov:

1. Hypermotorický učiteľ
2. Vnútorne napätý učiteľ
3. Úzkostlivý, bojzlivý a neistý učiteľ
4. Agresívny, strach šíriaci učiteľ
5. Vnútorne neprítomný učiteľ

6. Nepripravený, nepozorný učiteľ
7. Učiteľ uprednostňujúci výkon
8. Preťažovaný a preťažujúci učiteľ

Iné štýly učiteľov:

1. Učiteľ „úradník“
2. Učiteľ „dozorca“
3. Učiteľ „tyran“
4. Učiteľ „predstierajúci prácu“
5. Učiteľ „falošný priateľ“
6. Učiteľ „starý chytrák“
7. Učiteľ „majster – odborník“
8. Učiteľ „priateľ“
9. Učiteľ „sprievodca“
10. Učiteľ „rodič“
11. Učiteľ „dobrý ujo“ alebo „dobrá teta“

### **Učebné stratégie**

1. Kognitívne učebné stratégie
2. Metakognitívne učebné stratégie
3. Automanažerské stratégie - SQ4R
4. Pamäťové stratégie
5. Kompenzačné stratégie
6. Afektívne učebné stratégie
7. Voľné učebné stratégie
8. Sociálne komunikatívne stratégie
9. Stratégia EUR

### **Formovanie triednej klímy**

Podľa výchovných štýlov rozlišujeme:

- **autoritatívnu školskú klímu** – chladné vzťahy medzi žiakmi a učiteľom, napätá atmosféra,
- **liberálna školská klíma** – nízka osobná angažovanosť učiteľa, nízka miera disciplíny, nedostatočné požiadavky na žiaka v rámci výučby, nezodpovedný postoj žiakov k vlastnému učeniu,
- **demokratický typ školskej klímy** – dobrý vzťah žiakov k učiteľovi, dôvera, primeraná dávka tolerancie, vzájomný rešpekt a objektívne hodnotenie. Ide o vysokú mieru spolupatričnosti medzi žiakmi, podporuje sa ich spolupráca a upevňujú kladné vzájomné vzťahy, eliminovaný je stres aj u žiakov aj u učiteľa.

Podľa cieľového zamerania školy rozlišujeme:

- školská klíma s výchovno-vzdelávacím cieľovým zameraním
- škola s kustodiálnymi cieľovými aspektami

Podľa správania sa učiteľov v konflikte so žiakmi rozlišujeme:

- konzervatívna školská klíma
- progresívna školská klíma

**Metódy na rozvoj školskej optimálnej a tvorivej klímy** Niektoré aktivity, hry alebo cvičenia, pomocou ktorých môžeme vytvoriť v skupine pozitívnu alebo tvorivú klímu:

☺ **Pravidlá v skupine**

☺ **Vytváranie menších skupín**

☺ **Vzájomné ocenenie**

Pedagóg ovplyvňuje svojich žiakov, s ktorými pracuje aj bez toho, aby si to uvedomoval. Mladí ľudia sú k opakovaniu svojich vzorov veľmi vnímaví, hoci nie sú vždy schopní rozlišovať vzory pozitívne a negatívne.

Učiteľ, pedagóg, vychovávateľ, formuje, rozvíja svoje pedagogické spôsobilosti celý svoj profesionálny život.

Vychovávať a vzdelávať môže najprv seba a potom tých, ktorých mu zverila spoločnosť.

## Vzdelávacie stratégie

sú spoločné metodické postupy učiteľov (metódy a formy výučby, aktivity, príležitosti, pravidlá) vo výučbe (na úrovni školy, alebo na úrovni predmetu) i mimo nej, spoločné pre všetkých učiteľov (školy, alebo predmetu), ktorými škola (predmet) cielene, systematicky utvára a rozvíja KK žiakov. Stratégie výučby, ktoré rozvíjajú KK (kľúčové kompetencie) žiaka, mali by učitelia vytvárať pri tvorbe školských vzdelávacích programov. Vzdelávacie stratégie bývajú formulované ku každej KK, prípadne spoločne k viacerým KK tak, aby bolo zrejmé, ako škola zabezpečuje ich rozvoj u žiakov. Stratégie bývajú členené podľa toho, ktorú z KK rozvíjajú prednostne. Je však samozrejmé, že jednotlivé výchovné a vzdelávacie stratégie smerujú súčasne k niekoľkým KK.

**Na úrovni školy to bývajú stratégie:**

**Konstruktivistický prístup k výučbe:** poznávanie ako postupný proces charakterizovaný predovšetkým vlastnou aktivitou žiaka. Učiteľ je v úlohe pomocníka pri žiakovom učení sa. Tieto prístupy pracujú so skúsenosťami žiaka a smerujú k vyššej úrovni poznávania, rozvíjania vyšších foriem myslenia. Ich súčasťou je metakognitívne učenie sa, keď si žiak uvedomuje, ako sa učil, čo mu pomáhalo v učení sa a čo sa potrebuje učiť ďalej (rozvíjanie KK predovšetkým učebných).

**Výučba riešením problémov:**

Systém výučby s uzavretým cyklom svojím usporiadaním učebných činností žiakov, metód a foriem práce učiteľa a žiaka, je systémom výučby, ktorý plne uplatňuje stratégiu výučby riešením problémov (rozvíjanie celého systému KK).

Pri riešení problémov učiteľ kladie dôraz na diskusie žiakov, ktorí by mali rozprávať aj k všetkým ostatným v triede, aby zasa títo po vypočutí argumentov mohli priamo na príspevok spolužiaka reagovať. Zabráňuje sa tým častým učiteľovým úpravám príspevkov žiakov.

**Projektová výučba:** Zadávať žiakom rozsiahlejšie práce (ročníkové, seminárne), žiacke projekty, ktoré títo spracúvajú, výsledky ktorých prezentujú s využitím IKT ostatným (KK učebné, na riešenie problémov, komunikačné, informačné, pracovné a podnikateľské, prípadne občianske a kultúrne).

**Využívanie IKT:** Zadávať žiakovi úlohy, pri ktorých bude využívať počítač a jeho príslušenstvo na získavanie informácií i tvorbu výstupov (akými sú laboratórne protokoly, počítačové prezentácie). Umožňovať žiakovi podieľať sa na tvorbe internetovej stránky školy (KK informačné, komunikačné, personálne a sociálne, pracovné a podnikateľské, občianske a kultúrne).

**Skupinové učenie sa:** Úlohy zadávané žiakom, riešia títo vo dvojiciach i v skupinách. Výsledky dosiahnuté v skupine potom určitý žiak prezentuje ostatným.

Žiaci sú vedení k pomoci slabším žiakom, k hodnoteniu vlastných výkonov i výkonov spolužiakov (KK personálne a sociálne, komunikačné).

**Sebahodnotenie žiakov:** Pri hodnotení práce žiaka využívať jeho portfólio, vlastný plán, vlastné hodnotenie práce, osobné rozhovory (KK personálne a sociálne). Dôsledne dbať na stanovovanie primeraných požiadaviek pre žiaka, aby mohol rozvíjať pozitívnu predstavu o sebe.

**Školský časopis, rozhlasové relácie, školské kultúrne podujatia:** umožňovať žiakovi podieľať sa na tvorbe školského časopisu ako prostriedku komunikácie medzi žiakmi a verejnosťou, na príprave školských rozhlasových relácií, školských kultúrnych podujatí (KK komunikačné, podnikateľské a pracovné, občianske a kultúrne).

**Podieľanie sa na tvorbe pracovného prostredia, na riadení kvality a autoevaluácii školy:** Umožniť žiakovi podieľať sa na tvorbe pracovného prostredia, skultúrňovaní priestorov školy, partnersky sa vyjadrovať sa k jej programu a prevádzke (aj cez žiacke rady), zúčastňovať sa na hodnotení školy – dotazníkmi na meranie kvality, fotoevaluáciou, a pod. (KK pracovné a podnikateľské, občianske a kultúrne).

**Reprezentácia školy žiakmi:** Poskytnúť žiakovi príležitosť reprezentovať školu v predmetových olympiádach, stredoškolskej odbornej činnosti, športových súťažiach, prezentáciách, prehliadkach, kultúrnych predstaveniach (KK podnikateľské a pracovné, občianske a kultúrne).

Možné stratégie na úrovni predmetu:

**Žiacky experiment:** Jedna z dôležitých stratégií rozvíjania tvorivo-humanistickej osobnosti žiaka v súčasnej škole je konštruktivistická výučba daného predmetu (odborného, alebo prírodovedného) s riešením problémov formou žiackeho experimentu v tímovej práci. Významnosť tejto stratégie spočíva v možnosti rozvíjať celý systém KK žiaka (pozri Blaško, 2009).

**Diskusie medzi žiakmi:** Umožniť žiakom sformulovať si pravidlá pre diskusiu, vyhodnocovať, ako sa im to darí dodržiavať (KK komunikačné, personálne a sociálne, občianske).

**Samostatné štúdium:** Dať príležitosť žiakovi preštudovať a interpretovať učebné texty na vyučovacích hodinách, vytvárať mu podmienky pre čítanie s porozumením (informačné a učebné KK).

**Samostatné vystúpenia žiaka:** Zapájať žiaka do sprístupňovania nového učiva a organizácie vyučovacích hodín prostredníctvom žiackeho referátu, prezentácie, experimentov, či vlastných úloh pre svojich spolužiakov, prípadne dať žiakovi možnosť, aby monitoroval, komentoval, hodnotil učenie sa spolužiakov, či svoje vlastné učenie sa (KK učebné, komunikačné, personálne a sociálne).

**Cvičenia a didaktické hry:** Zaraďuje do výučby hry a cvičenia, v ktorých žiak preberá na seba rôzne roly, rozvíja rôzne svoje schopnosti, rieši problémy (KK komunikačné, personálne a sociálne, učebné, na riešenie problémov).

**Priebežné testy:** Pravidelne zaraďovať na záver vyučovacích hodín priebežný test z prebraného učiva, aby každý žiak získal spätnú väzbu o svojom výkone na hodine. Priebežné testy neklasifikovať.

Stratégie vlastné pre výučbu určitého predmetu (alebo skupín predmetov) pomáhajú vytvárať KK žiaka spôsobom typickým pre daný predmet. Stratégie výučby spoločné pre všetkých učiteľov školy utvárajú aj celkovú klímu školy.

## Organizácia prijímacieho konania

Kritériá prijatia na štúdium do študijných a učebných odborov

Prijímacie konanie sa riadi zákonom o výchove a vzdelávaní č. 245/2008 Z. z. a jeho novelizáciami.

Študijné odbory		Učebné odbory	
6352 M	obchod a podnikanie	6444 H	čaušník, servírka
6405 K	pracovník marketingu	6445 H	kuchár
6446 K	kozmetik	6456 H	kaderník
6442 K	obchodný pracovník	6460 H	predavač

### A) PRIJÍMANIE DO ŠTUDIJNÝCH ODBOROV

Na štúdium bude automaticky prijatý žiak, ktorý v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ dosiahol v každom predmete samostatne úspešnosť najmenej 90 %.

Ostatným uchádzačom budú pridelené body podľa výsledkov na prijímacej skúške a priemerného prospechu z 2. polroka 8. ročníka a z 1. polroka 9. ročníka.

#### 1) Bodové hodnotenie za prijímaciu skúšku

Prijímaciu skúšku vykonajú uchádzači formou dvoch testov, jedného zo slovenského jazyka a literatúry a druhého z matematiky. V každom teste budú mať uchádzači 20 otázok a budú si voliť jednu správnu zo štyroch možností odpovedí. Za každý test môže uchádzač získať 40 bodov. Za úspešné vykonanie prijímacej skúšky bude považované, ak žiak získa v každom teste minimálne 4 body.

Doba trvania testu z každého predmetu bude 60 minút.

#### 2) Bodové hodnotenie za prospech na ZŠ

Priemerný prospech sa počíta z predmetov: vyučovacý jazyk, cudzie jazyky (v prípade vyučovania dvoch cudzích jazykov sa počíta iba ten, z ktorého mal žiak lepšiu známku), dejepis, zemepis, matematika, prírodopis, fyzika, chémia.

Priemerný prospech	Počet bodov	Počet bodov	Priemerný prospech
1,00	-	1,10	2,91
3,00		24	-
1,11	-	1,20	3,01
3,20		23	-
1,21	-	1,30	3,21
3,30		22	-
1,31	-	1,40	3,31
3,40		21	-



1,41	-	1,50	36	3,41	-
3,50		20			
1,51	-	1,70	35	3,51	-
3,70		19			
1,71	-	1,80	34	3,71	-
3,80		18			
1,81	-	1,90	33	3,81	-
3,90		17			
1,91	-	2,00	32	3,91	-
4,00		16			
2,01	-	2,20	31	4,01	-
4,20		15			
2,21	-	2,30	30	4,21	-
4,30		14			
2,31	-	2,40	29	4,31	-
4,40		13			
2,41	-	2,50	28	4,41	-
4,50		12			
2,51	-	2,70	27	4,51	-
4,70		11			
2,71	-	2,80	26	4,71	- a
viac		10			
2,81	-	2,90	25		

### 3) Celkový bodový zisk

Uchádzač môže získať spolu 80 bodov z testov na prijímacej skúške (40 bodov zo slovenského jazyka a literatúry a 40 bodov z matematiky). Ďalších 80 bodov za prospech (40 bodov za prospech dosiahnutý v 2. polroku 8. ročníka a 40 bodov za prospech dosiahnutý v 1. polroku 9. ročníka).

Žiak môže získať body za školské olympiády, ak doloží k prihláške na štúdium potvrdenie školy alebo usporiadateľa o umiestnení na školských olympiádach na úrovni minimálne okresného kola - 1. miesto - 20 bodov, 2. miesto - 15 bodov, 3. miesto - 10 bodov.

Žiakovi sa odrátajú body za zníženú známku zo správania v každom ročníku - na 2. stupeň - 10 bodov, na 3. stupeň - 15 bodov, na 4. stupeň - 20 bodov.

### B) PRIJÍMANIE DO UČEBNÝCH ODBOROV

Na štúdium bude automaticky prijatý žiak, ktorý v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ dosiahol v každom predmete samostatne úspešnosť najmenej 90 %.

Ostatným uchádzačom budú pridelené body podľa priemerného prospechu z 2. polroka 8. ročníka a z 1. polroka 9. ročníka.

#### 1) Bodové hodnotenie za prospech na ZŠ

Priemerný prospech sa počíta z predmetov: vyučovací jazyk, cudzie jazyky (v prípade vyučovania dvoch cudzích jazykov sa počíta iba ten, z ktorého mal žiak lepšiu známku), dejepis, zemepis, matematika, prírodopis, fyzika, chémia.

Priemerný prospech	Počet bodov	Počet bodov	Priemerný prospech
--------------------	-------------	-------------	--------------------

1,00	-	1,10	40	2,91	-
3,00		24			
1,11	-	1,20	39	3,01	-
3,20		23			
1,21	-	1,30	38	3,21	-
3,30		22			
1,31	-	1,40	37	3,31	-
3,40		21			
1,41	-	1,50	36	3,41	-
3,50		20			
1,51	-	1,70	35	3,51	-
3,70		19			
1,71	-	1,80	34	3,71	-
3,80		18			
1,81	-	1,90	33	3,81	-
3,90		17			
1,91	-	2,00	32	3,91	-
4,00		16			
2,01	-	2,20	31	4,01	-
4,20		15			
2,21	-	2,30	30	4,21	-
4,30		14			
2,31	-	2,40	29	4,31	-
4,40		13			
2,41	-	2,50	28	4,41	-
4,50		12			
2,51	-	2,70	27	4,51	-
4,70		11			
2,71	-	2,80	26	4,71	- a
viac		10			
2,81	-	2,90	25		

## 2) Celkový bodový zisk

Uchádzač do učebného odboru nekoná prijímaciu skúšku, môže získať spolu 80 bodov za prospech (40 bodov za prospech dosiahnutý v 2. polroku 8. ročníka a 40 bodov za prospech dosiahnutý v 1. polroku 9. ročníka).

Žiak môže získať body za školské olympiády, ak doloží k prihláške na štúdium potvrdenie školy alebo usporiadateľa o umiestnení na školských olympiádach na úrovni minimálne okresného kola - 1. miesto - 20 bodov, 2. miesto - 15 bodov, 3. miesto - 10 bodov.

Žiakovi sa odrátajú body za zníženú známku zo správania v každom ročníku - na 2. stupeň - 10 bodov, na 3. stupeň - 15 bodov, na 4. stupeň - 20 bodov.

## C) SPOLOČNÉ USTANOVENIA

**Žiaci budú prijímaní na základe dosiahnutého počtu bodov, podľa schváleného plánu prijatia pre prijímanie žiakov do 1. ročníka denného štúdia, pre školský rok.**

**Doplňujúce kritériá. V prípade rovnosti bodov sa prednostne prijme:**

- a) žiak s lepšími výsledkami z celoštátneho testovania žiakov 9. roč. TEST 9 zo slovenského jazyka a literatúry
- b) žiak s lepšími výsledkami z celoštátneho testovania žiakov 9. roč. TEST 9 z matematiky
- c) žiak so ZPS (zmenená pracovná schopnosť)
- d) žiak s lepším prospechom v 1. polroku 9. ročníka
- e) žiak s lepším prospechom v 2. polroku 8. ročníka
- f) žiak s lepším prospechom z matematiky v 1. polroku 9. ročníka
- g) žiak s lepším prospechom zo slovenského jazyka a literatúry v 1. polroku 9. ročníka
- h) žiak s lepším prospechom z matematiky v 2. polroku 8. ročníka
- i) žiak s lepším prospechom zo slovenského jazyka a literatúry v 2. polroku 8. ročníka.

**Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sa forma prijímacej skúšky určí s prihliadnutím na ich zdravotné znevýhodnenie.**

Nutnou podmienkou prijatia je úspešné ukončenie 9. ročníka ZŠ.

**Ďalšie podmienky prijatia:**

1. Ak sa prijatý uchádzač v určenom termíne na školu nezapíše, rozhodnutie o prijatí je neplatné.

Kritériá prijímacieho konania do nadstavbového štúdia

Študijný odbor:

**6403 L – podnikanie v remeslách a službách**

**Forma štúdia:** denná

**Podmienky prijatia:**

**Žiaci budú prijímaní podľa počtu bodov dosiahnutých za prospech z povinných predmetov, ktorý mali v 1. polroku končiaceho ročníka na strednej škole podľa počtu prijímaných žiakov pre školský rok.**

**Bodové hodnotenie za prospech z 1. polroka končiaceho ročníka SŠ:**

Priemerný prospech bodov	Počet bodov	Priemerný prospech	Počet
1,00 - 1,10	40	2,91 - 3,00	24
1,11 - 1,20	39	3,01 - 3,20	23
1,21 - 1,30	38	3,21 - 3,30	22
1,31 - 1,40	37	3,31 - 3,40	21
1,41 - 1,50	36	3,41 - 3,50	20
1,51 - 1,70	35	3,51 - 3,70	19
1,71 - 1,80	34	3,71 - 3,80	18
1,81 - 1,90	33	3,81 - 3,90	17
1,91 - 2,00	32	3,91 - 4,00	16
2,01 - 2,20	31	4,01 - 4,20	15
2,21 - 2,30	30	4,21 - 4,30	14
2,31 - 2,40	29	4,31 - 4,40	13
2,41 - 2,50	28	4,41 - 4,50	12
2,51 - 2,70	27	4,51 - 4,70	11
2,71 - 2,80	26	4,71 - a viac	10
2,81 - 2,90	25		

**Nutná podmienka prijatia je úspešné ukončenie zodpovedajúceho učebného odboru záverečnou skúškou.**

### **Doplňujúce kritériá pri rovnakom počte bodov:**

Prednostne sa prijme:

- a) žiak s lepším prospechom v 1. polroku končiaceho ročníka
- b) žiak so ZPS (zmenená pracovná schopnosť)
- c) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka zo slovenského jazyka a literatúry
- d) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z cudzieho jazyka
- e) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z matematiky
- f) žiak, ktorý dosiahol lepší prospech v 1. polroku končiaceho ročníka z odborného výcviku
- g) žiak s lepšou dochádzkou na vyučovanie.

## **Organizácia maturitnej skúšky**

**Organizáciu maturitnej skúšky (MS) upravuje zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 72 - § 93) a vyhláška č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.**

### **PREDMETY MS**

Žiak strednej odbornej školy s vyučovacím jazykom slovenským koná MS zo štyroch predmetov:

1. slovenský jazyk a literatúra,
2. povinný predmet zo skupiny cudzích jazykov,
3. teoretická časť odbornej zložky,
4. praktická časť odbornej zložky.

Teoretická a praktická časť odbornej zložky je súbor odborných vyučovacích predmetov podľa vzdelávacieho programu študijného odboru školy.

### **Dobrovoľný predmet**

Žiak môže dobrovoľne konať MS aj z ďalších predmetov, ktoré sú súčasťou vzdelávacieho programu školy, v ktorých sa vzdelával. Z dobrovoľného predmetu môže vykonať aj len jej časť (len externú časť alebo len internú časť) alebo len formu internej časti (písomnú alebo ústnu formu). V riadnom skúšobnom období môže žiak vykonať dobrovoľnú skúšku najviac z dvoch predmetov.

## **ČASTI MS JEDNOTLIVÝCH PREDMETOV**

### **Externá časť a písomná forma internej časti MS**

MS z jednotlivých predmetov môže pozostávať z externej časti (EČ) a internej časti (IČ). EČ MS je test zadávaný Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) a vykonáva sa z predmetu slovenský jazyk a literatúra, povinného predmetu zo skupiny cudzích jazykov a z matematiky v rovnakom čase na celom území Slovenskej republiky. Zadania úloh testov vychádzajú z platných cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušného predmetu. IČ MS sa môže konať formou písomnou (PFÍČ), ústnou (ÚFÍČ), praktickou, predvedením

komplexnej úlohy alebo umeleckého výkonu, obhajobou komplexnej odbornej práce, projektu alebo úspešnej súťažnej práce, realizácie a obhajoby experimentu alebo kombináciou týchto foriem. PFIČ MS je vypracovanie jednej z centrálne zadaných tém alebo zadaní. Vyhodnocuje sa priamo v škole. Vykonáva sa z predmetu slovenský jazyk a literatúra a povinného predmetu zo skupiny cudzích jazykov v rovnakom čase na celom území Slovenskej republiky, v ten istý deň ako EČ MS z daného predmetu. ÚFIČ MS je ústna odpoveď pred predmetovou maturitnou komisiou. Súčasťou IČ MS je aj teoretická časť odbornej zložky a praktická časť odbornej zložky.

EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry je centrálne vypracovaný test obsahujúci osem ukážok. Ku každej ukážke sa viaže päť úloh s výberom odpovede zo štyroch možností a tri úlohy s krátkou odpoveďou. Čas na vypracovanie úloh testu je 100 minút. Po prestávke nasleduje PFIČ MS. K nej je pripravený súbor štyroch tém. Žiak si vyberie jednu tému a k nej určenú žánrovú formu. Čas na vypracovanie je 150 minút. Žiak môže počas PFIČ MS používať určenú literatúru (pravidlá pravopisu a slovníky), ktorá bude pripravená v učebni.

EČ MS zo skupiny cudzích jazykov je centrálne vypracovaný test, ktorý overuje komunikačné kompetencie v častiach počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením a použitie gramatiky a lexiky. Čas na vypracovanie 36 úloh s výberom odpovede a 24 úloh s krátkou odpoveďou na úrovni B1 je 100 minút, čas na vypracovanie 46 úloh s výberom odpovede a 34 úloh s krátkou odpoveďou na úrovni B2 je 120 minút. Po prestávke nasleduje PFIČ MS, ku ktorej je centrálne pripravené zadanie so štruktúrovaným obsahom v určenej žánrovej forme, preložené do každého cudzieho jazyka, ktoré vypracujú všetci žiaci. Čas na vypracovanie je 60 minút.

EČ MS z matematiky je centrálne vypracovaný test obsahujúci 30 úloh. Z nich prvých 20 sú úlohy s krátkou odpoveďou, posledných 10 sú úlohy s výberom odpovede z piatich ponúkaných možností. Čas na vypracovanie úloh testu je 150 minút. Počas EČ MS z matematiky žiak môže používať iba prehľad vzťahov na poslednom liste testu a kalkulačku, ktorá nie je súčasťou mobilného telefónu. Nesmie používať kalkulačku s funkciami Graph, Graphic, Calc, Solve, programovateľnú kalkulačku a kalkulačku s grafickým displejom.

### **Ústna forma internej časti MS**

Na ÚFIČ MS si žiak z každého predmetu (okrem teoretickej a praktickej časti odbornej zložky) zrebuje jedno zo schválených maturitných zadaní. Maturitné zadania pripravuje príslušná predmetová komisia školy. Schvaľuje ich riaditeľ školy na základe odporúčenia predsedu predmetovej komisie školy do 31. marca príslušného školského roka a následne aj predseda príslušnej predmetovej maturitnej komisie do 30. apríla školského roka. Minimálny počet zadaní v jednom predmete je 30, pričom každé zadanie sa použije iba jedenkrát v danom dni. Zadania vychádzajú z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta z príslušného predmetu a ich obsah zohľadňuje aj predpísaný čas určený na trvanie skúšky a jej prípravu. Maturitné zadanie obsahuje dve alebo tri samostatné úlohy, ktoré sú podľa možností a charakteru predmetu z viacerých tematických okruhov. Maturitné zadania sa nezvereňujú. Žiak má 20 minút na prípravu svojej odpovede (výnimkou je informatika a deskriptívna geometria, v ktorých je na prípravu určených 30 minút) a následne 20 minút na odpoveď. V nej prostredníctvom monológu alebo dialógom s členmi maturitnej komisie žiak prezentuje svoje vedomosti a zručnosti. Obsah a charakteristika ÚFIČ MS

z jednotlivých predmetov je uvedená v prílohe vyhlášky č. 318/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov, III. časť Podrobnosti o spôsobe konania a obsahu ústnej formy internej časti maturitnej skúšky.

Na ÚFIČ MS z predmetu teoretická časť odbornej zložky si žiak žrebuje jednu z 25 schválených tém. Maturitné témy sa nezvereňujú. Žiak má 30 minút na prípravu svojej odpovede a následne 30 minút na odpoveď. Počas odpovede sa hodnotí porozumenie téme, používanie odbornej terminológie, samostatnosť prejavu, schopnosť aplikácie, správnosť a vecnosť odpovede. Obsah a charakteristika ÚFIČ MS z predmetu teoretická časť odbornej zložky je uvedená v prílohe vyhlášky č. 318/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov, IV. časť Podrobnosti o spôsobe konania a obsahu teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky a praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, oddiel Teoretická časť odbornej zložky.

Na praktickú časť odbornej zložky sa určí podľa náročnosti a špecifik odboru 1 až 15 tém, ktoré zahŕňajú charakteristické činnosti, na ktorých výkon sa žiaci pripravujú. Témy sa nezvereňujú. Formu praktickej časti odbornej zložky určí riaditeľ školy na návrh predsedu predmetovej komisie. Môže to byť praktická realizácia a predvedenie komplexnej úlohy, obhajoba vlastného projektu, realizácia a obhajoba experimentu, obhajoba úspešnej súťažnej práce, predvedenie umeleckého výkonu. Praktická časť odbornej zložky (príprava a realizácia) trvá podľa povahy študijného odboru najviac 24 hodín (v študijnom odbore zubný technik, ortopedický technik najviac 33 hodín), v jednom dni najviac 8 hodín.

V odboroch, v ktorých to charakter skúšky vyžaduje, môže skúška trvať až štyri týždne. Praktická časť odbornej zložky môže byť individuálna a skupinová. Žiak na nej môže používať pomôcky uvedené v zadaní témy práce. Obsah a charakteristika IČ MS z predmetu praktická časť odbornej zložky je uvedená v prílohe vyhlášky č. 318/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov, IV. časť Podrobnosti o spôsobe konania a obsahu teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky a praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, oddiel Praktická časť odbornej zložky.

V jeden deň môže žiak vykonať ÚFIČ MS (okrem praktickej časti odbornej zložky) najviac z troch predmetov. ÚFIČ MS zo všetkých predmetov (okrem praktickej časti odbornej zložky) žiak vykoná v priebehu najviac piatich pracovných dní. ÚFIČ MS je verejná.

Žiak si na každú časť MS prinesie občiansky preukaz a vypne mobilný telefón.

## **TERMÍNY KONANIA MS**

MS sa koná v riadnom skúšobnom období (marec až jún príslušného školského roka) alebo v mimoriadnom skúšobnom období (apríl až máj príslušného školského roka alebo september alebo február nasledujúceho školského roka).

### **Riadne skúšobné obdobie**

Termín EČ a PFIČ MS určuje MŠVVaŠ SR.

Termín IČ MS (okrem PFIČ MS) určí na návrh riaditeľa školy odbor školstva okresného úradu v sídle kraja (OŠ OÚ). Riadnym termínom je jeden týždeň v druhej polovici mája až začiatkom júna príslušného školského roka. Pred začiatkom konania IČ MS sa žiak pät' po sebe nasledujúcich pracovných dní nezúčastňuje vyučovania („akademický týždeň"). Tieto dni sú určené na prípravu žiaka na skúšku.

### **Mimoriadne skúšobné obdobie, náhradné a opravné skúšky**

Mimoriadne skúšobné obdobie je určené na vykonanie náhradnej alebo opravnej MS. Náhradná skúška je určená pre žiaka, ktorý úspešne ukončil posledný ročník štúdia neskôr, maximálne do 15. septembra nasledujúceho školského roka, alebo žiakovi, ktorý sa pre vážne zdravotné problémy nemohol zúčastniť MS v riadnom termíne. Žiak sa však musí spravidla do troch dní od konania MS v riadnom termíne písomne ospravedlniť riaditeľovi školy a písomne ho požiadať o možnosť konania MS v náhradnom termíne.

Ak žiak neúspešne vykonal MS najviac z dvoch predmetov, školská maturitná komisia mu môže povoliť konať opravnú skúšku z týchto predmetov alebo časti skúšky z týchto predmetov. Žiak môže konať opravnú skúšku na svoju žiadosť najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy. Ak žiak neúspešne vykonal MS z niektorého predmetu aj na opravnej skúške, môže školská maturitná komisia povoliť konať druhú opravnú skúšku tohto predmetu na žiadosť žiaka, najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy.

Náhradný termín EČ a PFIČ MS sa koná v apríli až máji príslušného školského roka alebo v riadnom skúšobnom období nasledujúceho školského roka. Opravný termín EČ a PFIČ MS sa koná v mimoriadnom skúšobnom období v septembri nasledujúceho školského roka (žiak sa naň prihlási do 30. júna riaditeľovi školy) alebo v riadnom skúšobnom období nasledujúceho školského roka (žiak sa naň prihlási riaditeľovi školy do 30. septembra nasledujúceho školského roka). Miesto konania náhradnej a opravnej EČ a PFIČ MS určí žiakovi príslušný OŠ OÚ do 30 dní pred konaním MS.

Náhradný a opravný termín ÚFIČ MS sa koná v septembri alebo vo februári nasledujúceho školského roka. Opravnú skúšku z ÚFIČ MS vykoná žiak v škole, v ktorej konal MS, pred predmetovou maturitnou komisiou v pôvodnom zložení. Ak žiak koná opravnú skúšku z predmetu, ktorý má EČ aj IČ MS a koná ju zo všetkých častí (z EČ a PFIČ MS vykoná opravnú skúšku v mimoriadnom alebo v riadnom skúšobnom období nasledujúceho školského roka), potom aj opravnú skúšku z ÚFIČ MS môže vykonať v čase riadneho termínu MS (nasledujúceho školského roka).

Žiakovi, ktorý neúspešne vykonal MS z viac ako dvoch predmetov alebo neuspel na opravných skúškach, môže školská maturitná komisia povoliť opakovať celú MS. Žiak môže na svoju žiadosť opakovať MS iba raz v riadnom skúšobnom období, a to najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy.

## **KLASIFIKÁCIA A HODNOTENIE MS**

Ak má MS v príslušnom predmete viac častí, hodnotí sa každá časť osobitne. Výsledné hodnotenie sa neurčuje. Určuje sa, či v predmete žiak zmaturoval alebo nezmaturoval. EČ MS sa hodnotí percentom úspešnosti (pomer počtu správnych odpovedí k počtu všetkých odpovedí) a percentilom (vyjadruje, koľko percent všetkých žiakov dosiahlo horší výsledok v danom predmete v danom roku ako hodnotený žiak). PFIČ MS sa hodnotí percentom úspešnosti. ÚFIČ MS sa hodnotí stupňom prospechu.

Výsledky EČ a PFIČ MS oznámi žiakom riaditeľ školy najneskôr 10 dní pred termínom ÚFIČ MS (pred odchodom na akademický týždeň). Žiak alebo jeho zákonný zástupca môžu požiadať riaditeľa školy o nahliadnutie do písomných prác a porovnať ich s kľúčom správnych odpovedí a pravidlami na hodnotenie do piatich dní odo dňa, keď sa o výsledku dozvedeli. Písomné námietky voči hodnoteniu PFIČ MS môžu

podat' Štátnej školskej inšpekcii prostredníctvom riaditeľa školy do ôsmich dní odo dňa, keď sa dozvedeli výsledok.

Žiak môže vykonať ÚFIČ MS bez ohľadu na výsledok EČ MS a PFIČ MS.

ÚFIČ MS v každom predmete obsahuje aspoň dve úlohy, ktoré sa hodnotia osobitnou známku. Celkovým hodnotením ÚFIČ MS je stupeň prospechu - známka, ktorá sa určí ako vážený aritmetický priemer čiastkových známok podľa váhy každej známky v jednotlivých predmetoch. Hodnotenie ÚFIČ MS nie je ovplyvnené výsledkom EČ MS a PFIČ MS. Ak sa hodnotenie ÚFIČ MS výrazne odlišuje od dosiahnutých výsledkov žiaka počas štúdia, pri výslednej známke sa prihliada na stupne prospechu z tohto predmetu počas štúdia. Žiak alebo jeho zákonný zástupca môžu podať Štátnej školskej inšpekcii písomné námietky voči hodnoteniu ÚFIČ MS prostredníctvom riaditeľa školy do ôsmich dní od vykonania skúšky.

Z predmetu, ktorý má EČ MS a PFIČ MS (slovenský jazyk a literatúra, povinný predmet zo skupiny cudzích jazykov), žiak úspešne vykoná MS, ak

a) jeho hodnotenie ÚFIČ MS nie je horšie ako 3 (dobrý) a v PFIČ MS získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov alebo v EČ MS získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov, alebo

b) jeho hodnotenie ÚFIČ MS je 4 (dostatočný) a v PFIČ MS získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov a súčasne v EČ MS získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Z predmetu, ktorý má EČ MS a nemá PFIČ MS (matematika), žiak úspešne vykoná MS, ak

a) jeho hodnotenie ÚFIČ MS nie je horšie ako 3 (dobrý) a v EČ MS získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov, alebo

b) jeho hodnotenie ÚFIČ MS je 4 (dostatočný) a v EČ MS získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Z predmetu, ktorý nemá EČ MS ani PFIČ MS (všetky ostatné predmety), žiak úspešne vykoná MS, ak jeho hodnotenie ÚFIČ MS nie je horšie ako 4 (dostatočný).

Žiak úspešne vykoná MS, ak úspešne vykoná MS zo všetkých štyroch predmetov, na ktoré bol prihlásený.

Ak žiak neúspešne vykoná MS z predmetu (nesplní vyššie uvedené požiadavky hodnotenia z niektorej časti MS z predmetu), po skončení ÚFIČ MS požiada ŠMK o možnosť konať opravnú skúšku z neúspešne vykonaných častí alebo foriem MS z tohto predmetu. Ak chce žiak vykonať opravnú skúšku v septembri nasledujúceho školského roka, prihlási sa riaditeľovi školy do 30. júna školského roka. Ak ani po opravnej skúške v septembri žiak nespĺňa podmienky na úspešné vykonanie MS z predmetu, prihlási sa riaditeľovi školy do 30. septembra na opravnú skúšku z tých častí MS (z EČ MS, PFIČ MS, prípadne ÚFIČ MS), z ktorých nespĺňa požiadavku na úspešné vykonanie MS. Ďalšiu opravnú skúšku z ÚFIČ MS žiak vykoná v opravnom termíne ÚFIČ MS (február nasledujúceho školského roka), opravnú skúšku z EČ a PFIČ MS v čase riadneho termínu EČ a PFIČ MS nasledujúceho školského roka. Po vykonaní všetkých opravných skúšok, na ktoré bol žiak prihlásený, PMK posúdi, či žiak splnil podmienky na úspešné vykonanie MS z predmetu.

### **Hodnotenie dobrovoľnej MS**

Žiak úspešne vykoná EČ MS z dobrovoľného predmetu, ak v nej získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov. Žiak neúspešne vykoná MS z dobrovoľného predmetu, ak v



EČ MS nezíska 33 % z celkového počtu bodov, v PFIČ MS nezíska 25 % z celkového počtu bodov, v ÚFIČ MS je jeho hodnotenie 5 (nedostatočný) alebo si vyžreboval zadanie, ale naň neodpovedal. Tieto skutočnosti nemajú vplyv na úspešné vykonanie MS a na vysvedčení sa neuvádzajú.

### **UKONČENIE MS A ŠTÚDIA**

Ak žiak neospravedlní svoju neúčast' na MS alebo jeho ospravedlnenie nebude uznané, posudzuje sa, akoby dňom nasledujúcim po termíne konania skúšky štúdium zanechal (prestáva byť žiakom školy). Neúčast' na MS z dobrovoľného predmetu nie je potrebné ospravedlňovať, pri neúčasti sa žiak nehodnotí. Je však vhodné z organizačných dôvodov, aby žiak ospravedlnil svoju neúčast' najneskôr týždeň pred skúškou.

Ak sa žiak na niektorej časti MS správa nevhodným spôsobom, predseda PMK alebo dozerajúci učiteľ jeho skúšku preruší. Ak predseda ŠMK alebo PMK nedovolí žiakovi v skúške pokračovať, ďalší postup rieši Usmernenie MŠVVaŠ SR ku konaniu maturitnej skúšky v prípade jej prerušenia. Napr. ak bola žiakovi prerušená EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry alebo slovenského jazyka a slovenskej literatúry, žiak už ďalej MS nekoná. Celú maturitnú skúšku, t. j. EČ, PFIČ a ÚFIČ MS vykoná zo všetkých predmetov až v riadnom termíne nasledujúceho školského roka.

Žiakovi, ktorý úspešne vykonal MS, sa do piatich dní od konania poslednej časti MS vydá vysvedčenie o MS a výučný list. Na vysvedčení je uvedené hodnotenie jednotlivých častí MS a dátum konania poslednej časti MS. Ak je EČ alebo PFIČ MS vykonaná v mimoriadnom skúšobnom období v septembri nasledujúceho školského roka poslednou časťou MS, vysvedčenie o MS sa žiakovi vydá najneskôr do 10 dní od vykonania skúšky.

Dňom nasledujúcim po dni, keď žiak úspešne vykonal MS, prestáva byť žiakom školy. Ak žiak nevykonal v určenom termíne MS a bola mu povolená opravná skúška, odklad skúšky alebo jej opakovanie, zachovávajú sa mu práva a povinnosti žiaka do konca školského roka, v ktorom mal štúdium ukončiť. Zánikom práv a povinností žiaka nie je dotknutá možnosť žiaka vykonať MS.

### **ŽIACI SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM**

Žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ) môžu mať upravené podmienky na vykonanie MS. Podľa upravených podmienok môže maturovať žiak špeciálnej školy, žiak špeciálnej triedy a žiak so ZZ vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu (IVP) spolu s ostatnými žiakmi.

Úpravy sa vzťahujú na jednotlivé časti MS, na cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z jednotlivých predmetov, na externé testy, písomné práce a maturitné zadania. Úpravy sa týkajú predĺženia časového limitu pri riešení úloh testov EČ MS, úpravy alebo nahradenia niektorých úloh, grafickej úpravy testov EČ MS (zväčšenie písma, iná grafická úprava a formát úloh testu, iný spôsob záznamu odpovede, počúvania vstupného textu), prítomnosti tlmočníka posunkovej reči a asistenta. Uvedené sú v V. časti prílohy vyhlášky č. 318/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov. Žiaci so ZZ, na ktorých sa úpravy vzťahujú, sú žiaci so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, chorí a zdravotne oslabení, s vývinovými poruchami učenia, s poruchami aktivity a pozornosti, s

poruchami správania, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím.

Žiak so ZZ pri prihlasovaní na MS v prílohe oznámi spôsob vykonania MS. V prílohe sú uvedené osobné údaje žiaka, požadované úpravy a odborný posudok odborníka (lekára, špeciálneho pedagóga alebo psychológa), ktorý má žiaka so ZZ vo svojej odbornej starostlivosti.

## Platné koncepcie a stratégie

### ŠTATÚT ŽIACKEJ ŠKOLSKEJ RADY

#### Preambula

V zmysle ustanovenia § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 596/2003 Z. z.

o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa vydáva tento štatút žiackej školskej rady.

#### Článok I.

##### Základné ustanovenie

1. **Názov:** Žiacka školská rada pri SOŠ obchodu a služieb
2. **Adresa:** Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce

#### Článok II.

##### Pôsobnosť a poslanie žiackej školskej rady

1. Žiacka školská rada (ŽŠR) je ustanovená podľa § 26 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. ŽŠR je iniciatívnym a poradným samosprávnym orgánom, ktorý sa vyjadruje k otázkam výchovy a vzdelávania.

#### Článok III.

##### Činnosť žiackej školskej rady

1. ŽŠR sa vyjadruje ku všetkým závažným skutočnostiam, ktoré sa vzťahujú k práci školy, vyjadruje sa k návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania a podáva návrhy na mimoškolské činnosti a podujatia, ktoré zároveň organizuje.
2. ŽŠR rieši problémy a sťažnosti žiakov s vedením školy. Zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a k vedeniu školy, predkladá im svoje stanoviská a návrhy, zastupuje žiakov aj navonok.
3. ŽŠR prijíma, konzultuje a iniciuje návrhy na zveľadenie priestorov školy.
4. ŽŠR iniciuje školskú záujmovú činnosť.
5. ŽŠR sa podieľa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku.
6. ŽŠR volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.
7. ŽŠR je schopná uznášať sa, ak je na jej zasadnutí prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Na jej platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov ŽŠR. Na platné uznesenie ŽŠR vo veci voľby a odvolania zástupcu žiakov do rady školy je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov ŽŠR.
8. Vo veciach, ktoré neznesú odklad je možné hlasovanie per rollam – t.j. hlasovanie s využitím elektronickej e-mailovej komunikácie. Na platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny členov ŽŠR.

#### Článok IV.

##### Zloženie žiackej školskej rady a spôsob voľby jej členov

1. ŽŠR má 9 členov
2. Členmi ŽŠR sú zastupovaní všetci žiaci školy.
3. V každej triede sa zvolí jeden zástupca tajným hlasovaním, zapojenie tried a členstvo žiaka v ŽŠR je dobrovoľné.
4. Členovia ŽŠR si spomedzi seba zvolia predsedu a podpredsedu tajným hlasovaním.
5. Z každej voľby sa robí zápisnica.
6. Predsedom ŽŠR sa stáva žiak, ktorý v tajnom hlasovaní získa najväčší počet hlasov.
7. Ak zanikne členstvo v ŽŠR napríklad ukončením štúdia, členmi ŽŠR sa stanú žiaci 1. ročníka.

#### Článok V.

##### Práva a povinnosti člena žiackej školskej rady

1. Člen má právo:
  - a) voliť a byť volený,
  - b) navrhovať kandidátov na funkciu predsedu ŽŠR,
  - c) byť informovaný o všetkých skutočnostiach, ktoré sú predmetom rokovania ŽŠR a slobodne sa k nim vyjadrovať,
  - d) hlasovať ku všetkým uzneseniam ŽŠR,
  - e) predkladať na rokovanie ŽŠR vlastné námety, prípadne materiály.
  - f) zrušiť členstvo v ŽŠR.

Člen ŽŠR je povinný sa zúčastňovať na jej zasadnutí. Neospravedlnená účasť na troch po sebe nasledujúcich zasadnutiach sa hodnotí ako nezáujem o výkon funkcie a neplnenie povinností člena ŽŠR podľa tohto štatútu.

2. Člen ŽŠR je povinný zabezpečiť ochranu osobných údajov chránených všeobecne záväznými právnymi predpismi.
3. Z každého zasadnutia ŽŠR sa vyhotoví zápisnica a priloží sa k nej prezenčná listina účastníkov zasadnutia.

#### Článok VI.

##### Povinnosti predsedu žiackej školskej rady

1. Predseda ŽŠR je štatutárnym orgánom, ktorý riadi činnosť žiackej školskej rady a koná v jej mene.
2. Predseda ŽŠR zvoláva, pripravuje a riadi zasadnutia ŽŠR.

#### Článok VII.

##### Hospodárenie žiackej školskej rady

1. ŽŠR zabezpečuje svoju činnosť z prostriedkov rozpočtu školy na tento účel určenými v súlade s osobitnými predpismi.
2. ŽŠR nemá vlastný majetok
3. ŽŠR hospodári podľa schváleného rozpočtu na príslušný kalendárny rok.
4. Návrh rozpočtu predkladá na schválenie rade školy jej predseda najneskôr jeden mesiac pred začiatkom kalendárneho roka, na ktorý sa rozpočet zostavuje.

#### Článok VIII.

ŽŠR zasadá v určený deň v prvý týždeň v mesiaci, ak nie je stanovené inak.

#### Článok IX.

Tento štatút bol prerokovaný a schválený na zasadnutí ŽŠR dňa 25. 9. 2018 a od toho dňa nadobúda účinnosť.

## ŠKOLSKÝ PORIADOK

I. Úvodné ustanovenie

II. Všeobecná časť

1. Pravidlá správania žiakov
2. Opatrenia vo výchove
3. Riešenie situácie a postup pri porušení školského poriadku školy konzumáciou alkoholu a návykových látok

#### 4. **METÓDY, FORMY A KRITÉRIÁ HODNOTENIA ŽIAKOV**

5. Uvoľňovanie žiakov z vyučovania  
III. Školský poriadok na úseku teoretického vyučovania

1. Organizácia vyučovacích hodín  
IV. Školský poriadok na úseku praktického vyučovania

1. Organizácia odborného výcviku
2. Povinnosti majstra OV vykonávajúceho dozor v šatni
3. Osobitné povinnosti žiakov na odbornom výcviku

#### V. **Organizovanie školských výletov a exkurzií**

#### VI. **Všeobecné a záverečné ustanovenia**

##### I. ÚVODNÉ USTANOVENIE

Školský poriadok vydáva riaditeľ školy v súlade so zákonom NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a platí pre všetkých zamestnancov a žiakov školy.

Stredná odborná škola obchodu a služieb zabezpečuje vo svojej výchovno-vzdelávacej činnosti teoretické a praktické vyučovanie v študijných a učebných odboroch schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie sa uskutočňuje podľa schválených školských vzdelávacích programov.

##### II. VŠEOBECNÁ ČASŤ

#### 1. **PRAVIDLÁ SPRÁVANIA ŽIAKOV**

Každý žiak reprezentuje školu a preto sa správa a koná tak, aby šíril jej dobré meno na verejnosti.

##### 1.1. **Práva žiakov:**

Žiak má právo:

- a) na rovnoprávny prístup ku vzdelávaniu.
- b) na bezplatné vzdelanie na strednej škole v štátnom jazyku a materinskom jazyku v rozsahu ustanovenom školským zákonom.
- c) na individuálny prístup rešpektujúci jeho schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom školským zákonom.
- d) na kvalitnú výchovu vo zvolenom študijnom alebo učebnom odbore
- e) byť oboznámený s výsledkom každej klasifikácie. Byť informovaný o výchovných opatreniach, má právo objasniť svoje konanie pred udelením výchovného opatrenia, obhajovať sa, ak sa prejednáva jeho priestupok voči školskému poriadku.
- f) ak žiak alebo zákonný zástupca má pochybnosti o správnosti klasifikácie na konci prvého alebo druhého polroka, môže do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia **písomne** požiadať riaditeľa školy o vykonanie komisionálnej skúšky. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v klasifikačnom období z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.
- g) žiadať o komisionálnu (opravnú) skúšku, ak má na konci druhého polroka nedostatočný prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov. Na základe písomnej žiadosti môže po rozhodnutí riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku. Ak nevykonal úspešne opravnú skúšku, má právo žiadať riaditeľa školy o povolenie opakovat' ročník. O opakovaní ročníka žiaka rozhoduje riaditeľ školy na základe posúdenia jeho vzdelávacích

výsledkov a dôvodov, ktoré uvedie plnoletý žiak vo svojej písomnej žiadosti, alebo ktoré uvedie v písomnej žiadosti jeho zákonný zástupca.

- h) na prestup na inú strednú školu. Prestup povoľuje riaditeľ strednej školy, na ktorú sa žiak hlási.
- i) na zmenu študijného/učebného odboru. Zmenu povoľuje riaditeľ strednej školy spravidla na začiatku školského roka. Podmienkou pre zmenu študijného alebo učebného odboru je vykonanie rozdielových skúšok, obsah, rozsah a termín určí riaditeľ školy. Zmena z učebného odboru na študijný odbor nie je povolená vzhľadom na to, že žiak nekonal prijímacie pohovory.
- j) na prerušenie štúdia, ak splnil povinnú školskú dochádzku. Riaditeľ školy môže povoliť prerušenie štúdia žiakovi na žiadosť jeho zákonného zástupcu, ak ide o plnoletého žiaka, na jeho žiadosť, najviac na tri roky.
- k) zanechať štúdium po ukončení povinnej školskej dochádzky, o čom písomne oboznámi riaditeľa školy; ak je žiak maloletý, písomné oznámenie podá jeho zákonný zástupca.
- l) po ukončení posledného ročníka dobrovoľne konať ústnu maturitnú skúšku aj z ďalšieho predmetu v skúšobnom období v zmysle Vyhlásky o ukončovaní štúdia na stredných školách.
- m) na bezplatné zapožičanie učebníc a učebných textov na povinné vyučovacie predmety.
- n) na úctu k jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnostnej a etickej príslušnosti.
- o) na organizáciu výchovy a vzdelávania primeranú jeho veku, schopnostiam, záujmom, zdravotnému stavu a v súlade so zásadami psychohygieny.
- p) na zabezpečenie ochrany proti fyzickému, psychickému a sexuálnemu násiliu.
- q) žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám a na vytvorenie nevyhnutých podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú.
- r) žiadať o sociálnu výpomoc v odôvodnených prípadoch.
- s) zapojiť sa do niektorej z foriem záujmového vzdelávania podľa vlastného záujmu, podporiť činnosť krúžku odovzdaním vzdelávacieho poukazu.
- t) na zastúpenie v rade školy a v žiackom parlamente.
- u) ak žiak, alebo jeho zákonný zástupca má pocit, že práva žiaka nie sú dostatočne rešpektované, alebo sa nedodržiava školský poriadok, môže sa so žiadosťou o nápravu obrátiť na triedneho učiteľa alebo riaditeľa školy.

#### **Žiaci majú tieto povinnosti:**

- a) osvojovať si vedomosti a zručnosti a získavať návyky poskytované strednou školou, pripravovať sa na tvorivú prácu a odbornú činnosť v povolani.
- b) osvojovať si zásady humanity, demokracie a správať sa podľa nich, byť disciplinovaní, plniť pokyny pedagogických pracovníkov a iných pracovníkov školy a správať sa v škole i mimo nej disciplinovane a slušne. Pravidelne a svedomito sa pripravovať na vyučovanie.
- c) chrániť vlastné zdravie i zdravie iných, dbať o čistotu a poriadok a pomáhať pri udržiavaní poriadku v škole a jej okolí. Byť v škole vhodne a čisto oblečení a upravení.
- d) šetriť školské zariadenie, chrániť ho pred poškodením a hospodárne zaobchádzať s učebnicami a učebnými pomôckami. Ak žiak úmyselne alebo z nedbanlivosti poškodí spoločný majetok školy, je povinný škodu nahradiť.
- e) dodržiavať vyučovací čas, rozsah prestávok a plniť ďalšie pokyny školského poriadku školy.
- f) žiak je povinný nosiť do školy všetky potrebné učebné pomôcky na vyučovanie.
- g) vykonávať a rešpektovať nariadenia všetkých vyučujúcich bez ohľadu na to, či ho učia alebo nie, tiež zamestnancov školy.
- h) udržiavať učebne v čistote a poriadku (nerozhadzovať papiere a odpadky, urobiť poriadok v lavici i pod ňou, po poslednej vyučovacej hodine vyložiť stoličky).
- i) počas trvania školských exkurzií, výletov, zájazdov a pod. musí rešpektovať školský poriadok a riadiť sa pokynmi pedagogického dozoru.

- j) ak vstúpi do triedy dospelá osoba, žiaci ju pozdravia postavením sa. Výnimku tvorí len práca s výpočtovou technikou a činnosť na OV a OPX.
- k) počas vyučovania žiak nesmie opustiť budovu školy a pracovisko OV bez dovolenia vyučujúceho, triedneho učiteľa a majstra OV. Tento zákaz platí aj počas prestávok.
- l) žiak je povinný na telesnú výchovu nosiť cvičebný úbor podľa pokynov vyučujúceho. Necvičiaci žiak je povinný prísť na hodinu telesnej výchovy a riadiť sa pokynmi vyučujúceho.
- m) potvrdenie o ošetrení lekárom musí žiak bez zbytočného odkladu odovzdať triednemu učiteľovi. Zo školy môže odísť s vedomím triedneho učiteľa, prípadne iného vyučujúceho alebo majstra OV na priepustku. V prípade PN oznámiť triednemu učiteľovi, majstrovi OV do 3 dní dĺžku jej trvania.

### **1.3. Zákonný zástupca má právo :**

- a) oboznámiť sa s výchovno-vzdelávacím programom školy
- b) byť informovaný o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa písomnou, elektronickou, telefonickou formou alebo individuálnym kontaktom.
- c) na poskytnutie poradenských služieb v oblasti výchovy a vzdelávania výchovnou poradkyňou
- d) zúčastňovať sa výchovy a vzdelávania po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy
- e) byť prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

### **1.4. Zákonný zástupca je povinný**

- a) vytvoriť pre žiaka podmienky na prípravu, výchovu a vzdelávanie v škole a na plnenie školských povinností
- b) dbať na kultúrne a sociálne zázemie žiaka a rešpektovať jeho špeciálne výchovnovzdelávacie potreby
- c) informovať školu o zmene zdravotnej spôsobilosti žiaka, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania
- d) nahradiť škodu, ktorú žiak úmyselne zaviniť
- e) zabezpečiť, aby žiak dochádzal do školy pravidelne a včas, oznámiť bez zbytočného odkladu príčinu neprítomnosti na vyučovaní
- f) spolupracovať s vedením školy a pedagogickými zamestnancami pri riešení výchovnovzdelávacích problémov
- g) zúčastňovať sa triednych schôdzok rodičovského združenia a na vyzvanie sa dostaviť do školy.

### **1.5. Povinnosti týždenníkov:**

- a) prichádzať medzi prvými žiakmi triedy na vyučovanie. V prípade zistenia závad tieto nahlásiť svojmu triednemu učiteľovi, ak tento nie je prítomný, potom vyučujúcemu na prvej hodine.
- b) počas vyučovacieho dňa udržiavať čistú tabuľu, pred vyučovaním obstaráť kriedu v primeranom množstve na celý vyučovací deň.
- c) na požiadanie vyučujúceho, MOV nahlásiť mená neprítomných žiakov.
- d) počas prestávok podľa potreby vetrať učebňu, upozorňovať spolužiakov na nevhodné správanie, udržiavať poriadok v učebni .
- e) pomáhať vyučujúcim zabezpečiť pomôcky IKT.
- f) po skončení poslednej hodiny dbať na vyloženie všetkých stoličiek v učebni, vyzbieranie všetkých papierov a iných odpadkov a uloženie do odpadkových nádob.

### **1.6. Žiakom je zakázané:**

- a) fajčiť v priestoroch školy ako i v jej blízkom okolí (prilahlé a prístupové chodníky, dvor a pod.).
- b) nosiť, prechovávať a užívať nelegálne drogy.

- c) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje a iné zdravíu škodlivé látky, používať ich v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou.
- d) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou veci, ktoré ohrozujú život a zdravie (zbrane, nože, opiáty, drogy a pod.).
- e) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou veci, ktoré by mohli rozptyľovať pozornosť ostatných žiakov na vyučovaní /napr. mať zapnuté mobilné telefóny/.
- f) propagovať politické strany, hnutia a názory, ktoré smerujú, alebo priamo nabádajú k rasovej a etnickej nenávisti, národnostnej a náboženskej neznášanlivosti a k podnecovaniu xenofóbie.
- g) prejavovať voči svojmu okoliu rôzne formy diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu či intolerancie. Nosiť symboly vyjadrujúce rasizmus, antisemitizmus a iné znaky intolerancie.
- h) páchať také činy, ktorými by bola ohrozená mravná výchova ostatných žiakov a dobré meno školy (napr. nevhodné správanie sa na verejnosti a pod.).
- i) Zneužívať informačné prostriedky na vznik, podporu a šírenie rôznych sociálno-patologických javov ( prejavy diskriminácie, násilia a pod.)
- j) Urážlivo a drzo sa správať voči pedagogickým i nepedagogickým pracovníkom školy.
- k) Vstupovať do zborovne, kabinetov a ostatných administratívnych miestností školy bez vedomia vyučujúcich a prevádzkových zamestnancov školy.
- l) Zdržiať sa počas vyučovacej povinnosti mimo školy s výnimkou nevyhnutne potrebného času na návštevu lekára, prípadne inej ospravedlnenej neprítomnosti.

**Nedodržiavanie týchto pokynov bude posudzované ako porušenie školského poriadku školy a podľa závažnosti a opakovania previnení potrestané napomenutím, pokarhaním, zníženým stupňom zo správania, prípadne vylúčením zo školy.**

**Závažné prípady škola postúpi policajným orgánom na prešetrenie.**

## **2. OPATRENIA VO VÝCHOVE**

**2.1.** Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností alebo za statočný čin možno žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie.

**2.2.** Pochvalu alebo iné ocenenie udeľuje žiakom triedny učiteľ, majster odbornej výchovy, riaditeľ strednej školy alebo ich môže udeliť aj iná organizácia. Pochvala sa udeľuje spravidla na zhromaždení triedy alebo školy.

**Žiakom môžu byť udelené tieto pochvaly:**

- a) pochvala triednym učiteľom, MOV : za prospech s vyznamenaním, za pomoc triednemu učiteľovi, resp. vyučujúcemu ,za dochádzku
- b) pochvala riaditeľom školy: za 100 % dochádzku žiaka do školy, za prospech s vyznamenaním, za reprezentáciu školy, za vykonanie mimoriadnych činov,
- c) vecná odmena za reprezentáciu školy v okresných, krajských, republikových a medzinárodných súťažiach.

**2.3. Žiakom možno podľa závažnosti previnenia uložiť niektoré z týchto opatrení:**

- a) napomenutie alebo pokarhanie od triedneho učiteľa, majstra odbornej výchovy
- b) pokarhanie od riaditeľa školy
- c) ak splnili povinnú školskú dochádzku, môže im riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade uložiť aj podmienene vylúčenie zo štúdia alebo vylúčenie zo štúdia
- d) každý žiak, ktorého počas vyučovania polícia nájde mimo budovy školy (reštaurácia, park a pod.) môže byť podmienene vylúčený zo štúdia.

**2.4.** Ak žiak svojím správaním a agresivitou ohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov, ostatných účastníkov výchovy a vzdelávania alebo narúša výchovu a vzdelávanie do takej miery, že znemožňuje ostatným účastníkom výchovy a vzdelávania vzdelávanie, riaditeľ školy alebo školského zariadenia, okrem špeciálnych výchovných zariadení môže použiť ochranné opatrenie, ktorým je okamžité vylúčenie žiaka z výchovy a vzdelávania, umiestnením žiaka do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca.

## **Riaditeľ školy bezodkladne**

### **privolá:**

- a) zákonného zástupcu
  - b) zdravotnú pomoc
  - c) príslušníka polície
- 2.5.** Riaditeľ strednej školy rozhoduje o uložení výchovných opatrení podľa § 5 ods. 4 písm. j zákona č. 596/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

**2.6.** Opatrenia vo výchove udelené neploletým žiakom oznámi riaditeľ školy ich zákonným zástupcom.

**2.7.** Porušenie školského poriadku školy sa posudzuje nasledovne:

- a) 3 závažné zápisy v triednej knihe – 2. stupeň zo správania
- b) 6 závažných zápisov v triednej knihe – 3. stupeň zo správania
- c) 10 a viac závažných zápisov – 4. stupeň zo správania a podmiennečné vylúčenie zo štúdia

**2.8.** Ak má žiak neospravedlnenú absenciu v klas. období, posudzuje sa nasledovne:

- |                               |                                              |
|-------------------------------|----------------------------------------------|
| a) do 6 vyučovacích hodín     | pokarhanie triednym učiteľom                 |
| b) 7- 10 vyučovacích hodín    | pokarhanie riaditeľom školy                  |
| c) 11 - 30 vyučovacích hodín  | II. stupeň zo správania                      |
| d) 31 - 70 vyučovacích hodín  | III. stupeň zo správania                     |
| e) 71 – 100 vyučovacích hodín | IV. stupeň – podmiennečné vylúčenie zo školy |
| f) nad 100 vyučovacích hodín  | vylúčenie zo školy.                          |

**2.9.** Neospravedlnená účasť na vyučovaní žiaka plniaceho si povinnú školskú dochádzku trvajúcu viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci oznámi triedny učiteľ prostredníctvom riaditeľa školy príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má zákonný zástupca žiaka trvalý pobyt §10, §11, zákona č.596/2003 Z.z..

**2.10.** Ak dôjde zo strany žiaka ku krádeži alebo úmyselnému poškodeniu akéhokoľvek majetku, je zákonný zástupca žiaka povinný túto škodu nahradiť.

**2.11.** V prípade ďalšieho závažného porušenia školského poriadku školy bude po prerokovaní v pedagogickej rade uložené opatrenie vo výchove podľa závažnosti previnenia až vylúčením zo štúdia.

**2.12. Opatrenia vo výchove udelené žiakom NŠ :**

- a) Za nevhodné správanie a porušovanie školského poriadku školy urobiť zápis triednym učiteľom, vyučujúcim do TK, riaditeľom resp. zástupcom školy
- b) Po 3 zápisoch do TK urobiť pohovor so zápisom u výchovného poradcu, môže byť navrhnuté podmiennečné vylúčenie žiaka zo štúdia.

**Podmiennečné vylúčenie zo školy:**

- a) za viac ako 71 hodín neospravedlnenej absencie,
- b) za prinášanie do školy, alebo na činnosti organizované školou vecí ohrozujúce život a zdravie žiakov a učiteľov,
- c) za viacnásobné porušenie zákazu fajčenia, požívania alkoholických nápojov a iných druhov toxikománie v školských priestoroch a na školských akciách, d) za znemožnenie vyučovacieho procesu a prevádzky školy,
- e) za krádež
- f) za úmyselné ublíženie na zdraví,
- g) za šikanovanie a vydieranie,



- h) za vandalizmus,
- i) za prejavy rasovej neznášanlivosti,
- j) za zvlášť hrubé, alebo opakujúce sa neslušné správanie voči zamestnancom školy.

#### **Vylúčenie zo školy:**

- a) za nesplnenie podmienky uloženej pri podmiennečnom vylúčení zo školy,
- b) za zvlášť závažné alebo opakujúce sa priestupky uvedené v bode e a f.

Osobitne (podľa prílohy č. 1) sa bude postupovať ak žiak:

- je trestne stíhaný
- užíva a šíri nelegálne drogy
- šikanuje spolužiakov.

#### **Trestné stíhanie**

Ak je žiak trestne stíhaný pre trestný čin, alebo pre podozrenie z trestného činu, bude mu uložené podmiennečné vylúčenie zo štúdia do uzavretia prípadu. V prípade spáchania trestného činu, môže byť žiak vylúčený zo štúdia.

#### **Užívanie a šírenie nelegálnych drog**

Ak žiak príde na vyučovanie pod vplyvom drog a potvrdí sa závislosť na drogách, žiak bude vylúčený zo štúdia na škole do doby úspešného vyliečenia zo závislosti. Po vyliečení mu škola na jeho žiadosť umožní doštudovať. V prípade, že sa závislosť na drogách nepotvrdí, bude nasledovať riaditeľské pokarhanie a znížená známka zo správania na stupeň 2 /uspokojivé/. Ak žiak príde druhýkrát na vyučovanie pod vplyvom drogy, bude vylúčený zo štúdia na škole. V prípade šírenia nelegálnych drog bude žiak vylúčený zo štúdia na škole.

#### **Šikanovanie**

Prípady šikanovania sa budú riešiť individuálne a budú o tom informovaní rodičia šikanujúcich žiakov. Ak majú charakter trestného činu, bude to oznámené polícii. Pri šikanovaní sa bude posudzovať, či ide o prvý prípad alebo opakovaný a tiež sa posúdi intenzita prípadu šikanovania.

Pri opakovaných bitkách, vydieraní, ponižovaní, psychickom terore a pod. bude šikanujúci žiak vylúčený.

Pri opakovaných nadávkach, zosmiešňovaní, hanlivých prezývkach a pod. bude šikanujúci žiak podmiennečne vylúčený.

V prípade, že to bude **prvý prípad šikanovania týmto žiakom**, bude sa posudzovať intenzita prípadu:

- bitka s vážnymi následkami, okradnutie a pod. - podmiennečné vylúčenie až vylúčenie,
- posmievanie, nadávky, urážky, ohováranie - pokarhanie riaditeľom, znížená známka zo správania.

### **3. RIEŠENIE SITUÁCIE A POSTUP PRI PORUŠENÍ ŠKOLSKÉHO PORIADKU KONZUMÁCIOU ALKOHOLU A NÁVYKOVÝCH LÁTOK**

#### **3.1 Alkohol**

##### **Postup pri porušení školského poriadku školy konzumáciou alkoholu:**

1. Žiaka, ktorý je podozrivý, že je pod vplyvom alkoholu, užíva alkohol v škole alebo školskom zariadení vyzve pedagogický pracovník k dychovej skúške prístrojom, ktorým sa určí objemové percento alkoholu v dychu

2. Pri skúške je prítomný svedok (svedkovia)- napr. ďalší pedagogický pracovník alebo triedny učiteľ

3. O skúške sa vyhotoví zápisnica (v prílohe), ktorú každý z prítomných podpíše

4. Zápisnica sa pošle zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov)

5. Nasleduje prerokovanie porušenia na pedagogickej rade a uloženie výchovného opatrenia podľa §58 zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.

6. Výsledok sa oznámi zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov).

#### **Postup, ak sa žiak odmietne podrobiť dychovej skúške:**

O tejto udalosti sa spíše zápisnica aj za prítomnosti svedkov. Pri stave opitosti, kedy je žiak ohrozený na živote alebo ohrozuje svoje okolie, závažným spôsobom narušuje školské vyučovanie voláme rýchlu zdravotnícku pomoc, prípadne aj políciu (ide o priestupok). Bezodkladne kontaktujeme zákonného zástupcu. Ak stav žiaka nevyžaduje zásah lekára, je zjavne pod vplyvom alkoholu, alebo požil alkoholický nápoj v čase vyučovania alebo na akcii organizovanej školou vyzve pedagogický pracovník žiaka k návšteve lekára, ktorý buď na základe odberu biologického materiálu, alebo podľa klinických príznakov určí stupeň opitosti (podľa zákona 219/1996 §5). Ak je výsledok pozitívny uhradí náklady osoba, ktorej sa to týka (rovnaký zákon, §5 odsek 7). Riaditeľ školy rozhodne o postihu (podľa zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. §58 ). Zápisnica je zaslaná rodičom ako aj rozhodnutie o sankcii (pri osobe do 18 rokov). Ak sa osoba odmietne podrobiť takémuto vyšetreniu urobí sa o tomto zápisnica kde sa uvedú klinické príznaky, ktoré osoba vykazuje a ktoré vedú k podozreniu, že žiak pil alkoholický nápoj. Dôležitá je prítomnosť ďalšej osoby ako svedka. Pedagogická rada rozhodne o postihu podľa zákona NR SR č. 245/2008 Z. z., §58. Tento postup musí byť súčasťou školského poriadku, alebo osobitnej písomnej zmluvy medzi žiakom, rodičmi a školou.

#### **Pred vyšetrením u lekára (v prípade, že pedagóg vyzve k vyšetreniu) musí mať škola podpísané tieto dokumenty:**

- Súhlas rodiča a žiaka (ak je žiak plnoletý, tak len jeho súhlas) s lekársnym vyšetrením na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok (v prílohe - Dohoda).

#### **3.2. Stav ťažkej intoxikácie alkoholom a inými návykovými látkami**

V prípade, že osoba sa správa neprimerane (ohrozuje zdravie iných, poškodzuje majetok, je agresívna), javí známky ťažkej intoxikácie alkoholom alebo inými návykovými látkami a v prípade ohrozenia života je škola povinná a oprávnená konať priamo a zabezpečiť zdravotnícke ošetrovanie (neodkladná zdravotná starostlivosť podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti..., §2 a zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. ). Preto bezodkladne voláme lekársku prvú pomoc. Podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, má poskytovateľ podľa §79 písmeno b) povinnosť poskytnúť bez zbytočného odkladu každej osobe neodkladnú zdravotnú starostlivosť a na pokyn operačného strediska záchranej zdravotnej služby poskytnúť súčinnosť poskytovateľovi záchranej zdravotnej služby.

- § 80 tohto zákona v odseku 1 je uvedené, že zdravotnícky pracovník je povinný poskytovať bez meškania prvú pomoc každému, ak by bez takejto pomoci bol ohrozený jeho život alebo bolo ohrozené jeho zdravie, a ak je to nevyhnutné, zabezpečiť podľa potreby ďalšiu odbornú zdravotnú starostlivosť. Zákon č. 576/2004 Z. z. §11 v odseku (11) hovorí, že každý je povinný poskytnúť alebo sprostredkovať nevyhnutnú pomoc každej osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí známky závažnej poruchy zdravia, ak tým závažným spôsobom neohrozí svoj život alebo zdravie.

#### **3.3. Podozrenie na užívanie nelegálnych návykových látok**

Problémom tejto oblasti sú možnosti detekcie užívania návykovej látky vtedy, ak sa nejedná o intoxikáciu, ktorá ohrozuje zdravie užívateľa. To znamená, že je pod vplyvom drogy, ale jeho stav nevyžaduje privolanie rýchlej zdravotníckej pomoci. Klasickým príkladom je žiak pod vplyvom marihuany. Má euforický stav a začervenané oči, charakteristicky zapácha. Napriek tomu, že vieme aj z klinických príznakov usúdiť, že sa jedná o intoxikáciu marihuanou, bez lekárskeho vyšetrenia nemáme dôkaz. Ako to vyriešiť?

#### **Navrhovaný postup**

### **Predpoklady pre uplatnenie navrhovaného postupu**

1. Škola má v školskom poriadku jasne vymedzený zákaz užívať, prinášať, prechovávať, predávať drogy v škole a školskom areáli, by pod vplyvom návykovej látky a má uvedený presný postup, ako bude postupovať pri porušení uvedeného zákazu. Sú tam uvedené aj sankcie, ak sa študent odmietne podrobiť takémuto vyšetreniu a oboznámenie sa so školským poriadkom je podpísané študentom a jeho zákonným zástupcom.
2. Škola má uzavretú zmluvu o ochrane pred toxikomániou medzi vedením školy študentom a jeho zákonným zástupcom, ktorá je podpísaná aj predsedom rodičovského združenia. Školský poriadok je schválený rodičovským združením.
3. Škola má získané a podpísom potvrdené súhlasy s lekársnym vyšetrením.

### **Postup pri porušení tohto ustanovenia školského poriadku:**

1. Žiaka, ktorý je podozrivý, že je pod vplyvom drog, užíva drogy v škole alebo školskom zariadení, akcii organizovanej Školou vyzve pedagogický pracovník k návšteve lekára, alebo zdravotníckeho zariadenia (ak je to možné Centrum pre liečbu drogových závislostí /CPLDZ/), kde sa uskutoční odber a vyšetrenie biologického materiálu na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok (podľa zákona č. 219/1996 Z. z. §5)
2. O situácii, ktorá viedla k návšteve lekára sa spíše zápisnica
3. Zápisnica o porušení vnútorného poriadku školy a zápisnica o návšteve lekára sa zašle zákonnému zástupcovi
4. V prípade pozitívneho výsledku nasleduje prerokovanie priestupku na pedagogickej rade a uloženie výchovného opatrenia podľa §58 zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.
5. Rozhodnutie pedagogickej rady o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi (pri osobe do 18 rokov).

### **§ 4 .Osobitné povinnosti fyzických osôb**

- (1) Osoby vykonávajúce činnosť, pri ktorej by mohli ohroziť život, zdravie sebe alebo iným osobám alebo poškodiť majetok, nesmú požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky pri vykonávaní tejto činnosti alebo pred jej vykonávaním, ak by počas tejto činnosti mohli byť ešte pod ich vplyvom (sem určite môžeme zaradiť žiakov na odbornej praxi, praktickom vyučovaní)

### **§5 Vyšetrenie na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok**

(1) Príslušníci Policajného zboru, Vojenskej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, Železničnej polície Slovenskej republiky, Zboru ozbrojenej ochrany letísk a zamestnanci obecnej a mestskej polície (ďalej len "policajný orgán") sú oprávnení v rámci svojej pôsobnosti vyzvať osoby uvedené v § 4 ods. 1 na vyšetrenie na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok.

(2) Policajný orgán je oprávnený vyzvať na vyšetrenie podľa odseku 1 aj iné osoby, ako sú uvedené v § 4 ods. 1, a to vtedy, ak je dôvodné podozrenie, že spôsobili sebe alebo inému ujmu na zdraví v súvislosti s požitím alkoholických nápojov alebo iných návykových látok.

Tu by sme sa mohli odvolať na to, že pri užití drogy môže dôjsť k ujme na zdraví, preto je policajný orgán oprávnený konať. V týchto prípadoch konáme BEZ SÚHLASU DOTKNUTEJ OSOBY. Rovnako bez súhlasu dotknutej osoby na výzvu príslušníka polície je urobené lekárske toxikologické vyšetrenie. V rámci konania o priestupku sa škola ako oznamovateľ priestupku legálne dozvie o výsledkoch toxikologického vyšetrenia. Ak sú výsledky pozitívne, vyvodí škola dôsledky podľa vnútorného poriadku školy (výchovné opatrenia).

### **DOHODA**

#### **o opatreniach proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí**

Je uzavretá medzi týmito zmluvnými stranami:

PaedDr. Štefan Halgaš, riaditeľ, štatutárny zástupca

a

1. ....

.....

.....

ako zákonným zástupcom maloletého/tej

meno: ....., narodený/á:

.....

Zmluvné strany sa dohodli na tomto znení dohody:

#### **I.**

##### **Oboznámenie sa so školským poriadkom**

V zmysle aktívneho prístupu školy v oblasti ochrany detí a mládeže pred sociálnopatologickými javmi, škola vymedzila v školskom poriadku opatrenia v oblasti detekcie užívania návykových látok v škole, školskom zariadení a na školských akciách. Zákonný zástupca svojím podpisom potvrdzuje oboznámenie sa s vnútorným poriadkom školy alebo školského zariadenia.

#### **II.**

##### **Súhlas s lekárskeým vyšetrením**

Zákonný zástupca ako aj maloletý/á ..... v zmysle zákona 576/2004 § 6, súhlasí s lekárskeým vyšetrením pri podozrení, že je maloletý/á pod vplyvom návykovej látky, vrátane alkoholu. Súhlas sa týka výlučne len lekárskeého vyšetrenia za účelom zistenia prítomnosti drog v organizme (toxikologickým vyšetrením biologického materiálu) podľa zákona č. 219/1996 § 5. Osoby oprávnené vyzvať k takémuto vyšetreniu sú v čl. 4 tejto zmluvy.

#### **III.**

##### **Oboznámenie školy s výsledkami toxikologického vyšetrenia**

Zákonný zástupca maloletého/tej ..... alebo plnoletý/á žiak/žiačka v zmysle zákona č. 596/2003 Z. z. § 29, oboznámi školu alebo školské zariadenie s výsledkami toxikologického vyšetrenia, ak toto bolo vykonané na žiadosť školy pri podozrení, že bol žiak/žiačka pod vplyvom návykovej látky vrátane alkoholu v škole, a na školou organizovanom podujatí.

#### **IV.**

##### **Oprávnenie vyzvať k lekárskeému vyšetreniu**

Oprávnenie vyzvať k lekárskeému vyšetreniu za účelom zistenia prítomnosti návykových látok v organizme žiaka/žiačky má pedagogický pracovník (učiteľ, riaditeľ, zástupca riaditeľa, výchovný poradca, koordinátor prevencie) školy alebo školského zariadenia v prípade oprávneného podozrenia, že maloletý/á užil/a alebo je pod vplyvom návykovej látky počas školského vyučovania, akcie organizovanej školou alebo školským zariadením.

#### **V.**

##### **Povinnosti zmluvných strán**

Škola sa zaväzuje bezodkladne informovať zákonných zástupcov maloletého/maloletej ..... o uskutočnení lekárskeého vyšetrenia. Škola zašle zápisnicu o priebehu celej situácie.

1. Žiak/žiačka ..... sa zaväzuje absolvovať lekárske vyšetrenie po výzve pedagogickým pracovníkom podľa zásad uvedených v článku IV. tejto zmluvy. **VI.**

##### **Sankcie**

V prípade, že sa žiak/žiačka ..... odmietne podrobiť lekárskeému vyšetreniu za účelom zistenia prítomnosti návykových látok v organizme,

spíše sa o celej udalosti zápisnica, zároveň sa bude toto porušenie zmluvy a školského poriadku považovať za porušenie školského poriadku zvlášť hrubým spôsobom. Riaditeľ na pedagogickej rade navrhne výchovné opatrenie podľa zákona č. 245/2008.

## VII.

### Záverečné ustanovenia

1. Túto dohodu uzavreli zmluvné strany slobodne, vážne, žiaden z nich nekonal v tiesni, či omyle, ani za nápadne nevhodných podmienok. Zmluvné strany prehlasujú, že pred podpisom dohody sa s dohodou podrobne oboznámili, porozumeli jej obsahu a na znak súhlasu ju podpísali.
2. Dohoda je uzavretá v troch rovnopisoch.
3. Zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpísania.
4. Dohoda sa uzatvára na dobu určitú – dobu štúdia na škole, t.j. odo dňa podpisu zmluvy do 30. júna 20..... .

V Zlatých Moravciach

dňa.....

.....  
zákonný zástupca

.....  
žiak

.....  
riaditeľ školy

## 4. METÓDY, FORMY A KRITÉRIÁ HODNOTENIA ŽIAKOV

### 4.1. Úvodné ustanovenia

1. Pri stanovení interného predpisu „Metódy, formy a kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov Strednej odbornej školy obchodu a služieb“ (ďalej škola) sa rešpektoval Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl ktorý vydalo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky a zákon č. 245/2008 Z. z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých predpisov.
2. Interný predpis „Metódy, formy a kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov Strednej odbornej školy obchodu a služieb“ podrobnejšie rozpracúva :
  - a/ hodnotenie a klasifikáciu správania žiakov
  - b/hodnotenie a klasifikáciu prospechu žiakov v jednotlivých predmetoch
  - c/celkové hodnotenie žiakov
  - d/postup pri komisionálnych skúškach

3.Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, alebo učiteľia jednotlivých predmetov. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka riaditeľ písomne.

4.Predmetom systematického hodnotenia žiaka je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.

### 4.2. Zásady hodnotenia a klasifikácie správania žiakov

1. Klasifikáciu správania žiaka navrhuje triedny učiteľ po prerokovaní s učiteľmi a schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.
2. Pri hodnotení a klasifikácii správania žiaka sa zohľadňuje plnenie ustanovení školského poriadku a vnútorných predpisov školy. Pri klasifikácii správania sa v jednotlivých prípadoch prihliada na zdravotný stav žiaka.

3. Správanie žiaka sa klasifikuje podľa nasledovných kritérií:

**Stupeň 1 – veľmi dobre** – žiak dodržiava ustanovenia školského poriadku a vnútorných predpisov školy a riadi sa nimi. Dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania v kolektíve a vo vzťahu k učiteľom. Ojedinele sa môže dopustiť menej závažných previnení.

**Stupeň 2 – uspokojivé** – správanie žiaka je v súlade s ustanoveniami školského poriadku a vnútorných predpisov školy, morálnymi zásadami a pravidlami spolunažívania vzhľadom k spolužiakom a učiteľom. Žiak sa dopustí závažnejšieho priestupku alebo sa opakovane dopúšťa menej závažných priestupkov voči ustanoveniu školského poriadku – má neospravedlnené 11 - 30 jednotlivých vyučovacích hodín, má viac ako 3 závažné zápisy v triednej knihe alebo ústnych sťažností pedagógov a ostatných zamestnancov školy prednesených na pedagogickej rade.

**Stupeň 3 – menej uspokojivé** – žiak sa dopustí závažného priestupku voči školskému poriadku a vnútorným predpisom školy alebo sa aj po udelení druhého stupňa klasifikácie správania dopúšťa závažnejších priestupkov voči morálnym zásadám a pravidlám spolunažívania, porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb.

Má 31 - 70 neospravedlnených jednotlivých vyučovacích hodín.

**Stupeň 4 – neuspokojivé** – správanie žiaka je v rozpore s ustanoveniami školského poriadku a vnútorných predpisov školy, s právnymi a etickými normami spoločnosti, výrazne porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb. Dopustí sa závažných previnení, ktorými vážne ohrozuje výchovu ostatných žiakov. Zámerne narúša činnosť žiackeho kolektívu. Má neospravedlnených 71 - 100 jednotlivých vyučovacích hodín. Za závažné previnenia sa považuje:

- fajčenie v areáli školy a na školských podujatiach aj mimo areálu školy
- prechovávanie a používanie alkoholických nápojov, drog a iných návykových látok v areáli školy a na školských podujatiach aj mimo areálu školy
- krádež, alebo pokus o krádež
- úmyselné ublíženie na zdraví
- šikanovanie a vydieranie
- vandalizmus a výtržníctvo
- prejavy neznášanlivosti a diskriminácie (rodovej, rasovej, sexuálnej, vekovej, náboženskej, národnostnej a pod.)
- podvádžanie
- mimoriadne vulgárne správanie
- úmyselné poškodzovanie školského majetku, majetku žiakov a zamestnancov školy
- fyzické útoky na spolužiakov a zamestnancov školy
- hazardné hry v škole
- používanie mobilov na vyučovaní
- prezeranie morálne nevhodných internetových stránok v areáli školy
- používanie školskej IKT na súkromné účely bez vedomia príslušného vyučujúceho alebo vedenia školy

4. Klasifikácia správania žiaka sa zaznamenáva do katalógového listu

4.3. Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie prospechu žiakov

1. Hodnotenie prospechu žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou týmito stupňami:

1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

2. Riaditeľ oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú v súlade so školským vzdelávacím programom (ďalej ŠKVP).

3. V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na jeho vysvedčení uvedie „absolvoval“ alebo „neabsolvoval“ v súlade s ŠkVP.
4. Žiak má právo:
  - a) vedieť, čo sa bude hodnotiť
  - b) dozvedieť sa výsledok
  - c) na objektívne hodnotenie
  - d) pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie žiaka a vychádzať zo záverov a odporúčaní školských poradenských zariadení
5. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežná a súhrnná klasifikácia žiaka. Priebežná sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnná sa vykonáva na konci každého polroka.
6. Podklady na hodnotenie a klasifikáciu prospechu žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:
  - a) sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu
  - b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie
  - c) rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy, prezentácie, účasť vo vedomostných a talentových súťažiach a olympiádach a pod.)
  - d) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie
  - e) rozhovormi so žiakom
6. Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka v katalógovom liste žiaka a v internetovej žiackej knižke.
7. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok a praktických prác a prezentácií oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.
9. Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok.
10. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút (tzv. „veľká“ písomka), učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania.
11. Pri ústnom skúšaní a hodnotení písomnej práce, praktickej úlohy alebo prezentácie je vyjadrené známku.
12. Podkladom pre súhrnnú klasifikáciu predmetu na konci klasifikačného obdobia sú:
  - a) známky z ústnych odpovedí
  - b) známky z písomných prác, praktických úloh, prezentácií
  - c) posúdenie faktorov a prejavov žiaka, ktoré majú vplyv na jeho školský výkon, žiak sa hodnotí komplexne, prihliada sa na systematickosť v práci žiaka, na jeho osobné a sociálne kompetencie, ako je zodpovednosť, snaha, iniciatíva, ochota a schopnosť spolupracovať, a to počas celého klasifikačného obdobia
14. Výsledný stupeň prospechu žiaka vo vyučovacom predmete určí vyučujúci. V predmete, v ktorom vyučuje viac učiteľov, určia výsledný stupeň za klasifikačné obdobie príslušní učitelia po vzájomnej dohode.
15. Záverečné hodnotenie žiaka v príslušnom klasifikačnom období - na konci prvého a druhého polroka - vyjadruje výsledky jeho klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch podľa tohto predpisu a klasifikáciu jeho správania podľa tohto predpisu. Ak žiak nesplní kritériá hodnotenia podľa tohto predpisu, nebude môcť byť klasifikovaný.

16.Podľa § 57 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Čl. 24 Metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl sa žiak môže klasifikovať aj podľa výsledkov komisionálnej skúšky.

17.Aby žiak mohol byť klasifikovaný v príslušnom klasifikačnom období, musí splniť kritériá hodnotenia v jednotlivých predmetoch určené týmto interným predpisom. V každom predmete je stanovený nevyhnutný minimálny počet a forma hodnotení (skúšky) za klasifikačné obdobie, tzv. povinné ústne a písomné skúšky, testy a samostatné práce.

18.Ak žiak neabsolvuje stanovený počet a formy hodnotenia (skúšky), alebo neodovzdá povinné samostatné práce, nebude môcť byť klasifikovaný.

V prípade, že zo závažných dôvodov nemohol toto hodnotenie (skúšky)vykonať, aktívnym prístupom si dohodne s príslušným vyučujúcim náhradný termín vykonania skúšky. Ak sa si náhradný termín s vyučujúcim nedohodne, alebo svojvoľným konaním nevykoná skúšku ani v náhradnom termíne, vyučujúci navrhne jeho komisionálne preskúšanie.

#### 4.4. Celkové hodnotenie žiaka

1. Žiak je hodnotený klasifikáciou.
2. Celkové hodnotenie žiaka sa na konci prvého polroka a na konci druhého polroka vyjadruje na vysvedčení takto:
  - a) prospel s vyznamenaním
  - b) prospel veľmi dobre
  - c) prospel
  - d) neprospel
- 3.Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroka vyjadruje výsledky jeho klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch, ktoré sa klasifikujú a klasifikáciu jeho správania. Nezahŕňa klasifikáciu v nepovinných vyučovacích predmetoch.
- 4.Žiak prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako chválitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.
- 5.Žiak prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.
- 6.Žiak prospel, ak nemá stupeň nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.
7. Žiak neprospel, ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň prospechu nedostatočný.
8. Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, môže opakovať ročník na základe rozhodnutia vydaného riaditeľom školy.
9. Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné klasifikovať ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí.
10. Ak nemožno žiaka vyskúšať a klasifikovať v riadnom termíne v prvom polroku, žiak sa za prvý polrok neklasifikuje. Riaditeľ školy určí na jeho vyskúšanie a klasifikovanie náhradný termín, a to spravidla tak, aby sa klasifikácia mohla uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov po skončení prvého polroka.
11. Ak nemožno žiaka vyskúšať a klasifikovať v riadnom termíne v druhom polroku, žiak je klasifikovaný za toto obdobie spravidla v poslednom týždni augusta a v dňoch určených riaditeľom školy.
12. Žiak, ktorý má na konci druhého polroka prospech nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, môže na základe rozhodnutia riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku.



13. Termín opravných skúšok určí riaditeľ školy tak, aby sa opravné skúšky vykonali najneskôr do 31. augusta.
14. Žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať opravnú skúšku v určenom termíne, možno povoliť vykonanie opravnej skúšky najneskôr do 15. septembra.
15. Žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať skúšku v náhradnom termíne, možno povoliť vykonanie skúšky najneskôr do 15. októbra.
16. Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku alebo na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky, okrem skúšky podľa Čl. 5 ods. 1 písm c), sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať opravnú skúšku alebo komisionálnu skúšku, stupňom prospechu nedostatočný.

#### 4.5. Komisionálne skúšky

1. Žiak sa klasifikuje podľa komisionálnej skúšky, ak
- vykonáva rozdielovú skúšku
  - je skúšaný v náhradnom termíne
  - má on alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti klasifikácie v jednotlivých predmetoch prvého a druhého polroka a do troch pracovných dní odo dňa získania výpisu klasifikácie prospechu a správania žiaka za prvý polrok alebo do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia požiada riaditeľa školy o preskúšanie, ak príslušný predmet vyučuje riaditeľ, môže žiak alebo zákonný zástupca žiaka o preskúšanie požiadať orgán miestnej štátnej správy v školstve
  - sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy
  - vykonáva opravné skúšky
  - vykonáva skúšky podľa individuálneho učebného plánu
  - bol oslobodený od povinnosti dochádzať do školy
  - vykonáva skúšky pri plnení osobitného spôsobu školskej dochádzky
  - vykonáva skúšky pri individuálnom vzdelávaní
  - školská inšpekcia zistí nedostatky pri klasifikácii a nariadi komisionálne preskúšanie
2. Ak nie je možné žiaka vyskúšať a klasifikovať v prvom polroku alebo v druhom polroku v riadnom termíne z predmetu, ktorý sa vyučuje aj v druhom polroku, žiak sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky podľa ods.1 písm. b) – čiže je skúšaný v náhradnom termíne.
3. Žiak, ktorého prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov na konci druhého polroka je nedostatočný, sa klasifikuje na základe výsledkov podľa ods.1 písm. e) – čiže vykonáva opravné skúšky.
4. Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky okrem skúšky podľa ods.1 písm. c), sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať komisionálnu skúšku, stupňom prospechu nedostatočný.
5. Preskúšať žiaka podľa odseku 1 písm. c) možno len vtedy, ak v príslušnom klasifikačnom období ešte nebol z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.
6. O povolení vykonať komisionálnu skúšku podľa odseku 1 písm. a) až k) rozhodne riaditeľ školy.  
Prítomnosť zákonného zástupcu žiaka na jeho komisionálnom preskúšaní povoľuje riaditeľ školy.
7. Komisia pre komisionálne skúšky je najmenej trojčlenná. Skladá sa z:
- predsedu, ktorým je spravidla riaditeľ alebo ním poverený učiteľ

- b) skúšajúceho učiteľa, ktorým je spravidla učiteľ vyučujúci žiaka príslušný vyučovací predmet
  - c) prísediaceho, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet
8. Výsledok komisionálnej skúšky, ktorý vyhlási predseda komisie verejne v deň konania skúšky, je pre klasifikáciu žiaka konečný.

#### 4.6. Ukončovanie výchovy a vzdelávania

1. Výchova a vzdelávanie je ukončované maturitnou alebo záverečnou skúškou. 2. Maturitná skúška z jednotlivých predmetov môže pozostávať z externej časti a internej časti.
3. Žiak môže vykonávať maturitnú skúšku len z vyučovacích predmetov uvedených v učebnom pláne školy, v ktorých sa vzdelával.
4. Žiak môže dobrovoľne konať maturitnú skúšku aj z ďalších predmetov. V riadnom skúšobnom období môže žiak dobrovoľne konať maturitnú skúšku najviac z dvoch predmetov.
5. Žiak sa na maturitnú skúšku prihlási. Žiak posledného ročníka do 30. septembra písomne oznámi triednemu učiteľovi predmety a úroveň, ktoré si na maturitnú skúšku zvolil. Týka sa to aj dobrovoľnej maturitnej skúšky z ďalšieho predmetu. Žiak so zdravotným znevýhodnením oznámi aj spôsob vykonania maturitnej skúšky.
6. Zmenu predmetov alebo zmenu spôsobov vykonania maturitnej skúšky, alebo dodatočne prihlásenie podľa ods. 5 žiak písomne oznámi triednemu učiteľovi najneskôr do 15. októbra. Riaditeľ školy môže v osobitných prípadoch – ak ide o dlhodobý pobyt v zahraničí, zdravotný stav, povoliť iný termín, najneskôr však do 31. januára.
7. Formy externej a internej časti maturitnej skúšky, termíny konania maturitných skúšok, zloženie a náplň činnosti maturitných komisií, sú určené zákonom č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
8. Klasifikácia žiaka na maturitnej skúške môže byť vyjadrená percentom úspešnosti alebo stupňom prospechu.
9. Výsledky externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky oznámi riaditeľ školy žiakovi najneskôr desať dní pred termínom konania internej časti maturitnej skúšky.
10. Ak sa hodnotenie internej časti maturitnej skúšky okrem jej písomnej formy podľa § 76 ods.5 zákona č. 245/2008 Z.z. výrazne odlišuje od dosiahnutých výsledkov žiaka počas jeho štúdia z predmetu maturitnej skúšky, pri výslednej známke internej časti maturitnej skúšky sa prihliada na stupne prospechu žiaka z tohto predmetu počas jeho štúdia.
11. Žiak môže požiadať riaditeľa školy o nahliadnutie do písomnej práce a porovnať jej hodnotenie s kľúčom správnych odpovedí a pravidlami hodnotenia práce do piatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o jej výsledku. Žiak môže podať prostredníctvom riaditeľa školy písomné námietky voči hodnoteniu
  - a) písomnej formy internej časti maturitnej skúšky podľa § 76 ods.5 zákona č. 245/2008 Z.z. do ôsmich dní, keď sa o jej výsledku dozvedel, Štátnej školskej inšpekcii
  - b) ďalších foriem internej časti maturitnej skúšky do ôsmich dní od jej vykonania Štátnej školskej inšpekcii
12. Ak je opodstatnená námietka voči hodnoteniu
  - a) písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, môže Štátna školská inšpekcia uložiť záväzný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov
  - b) ďalších foriem internej časti maturitnej skúšky, môže Štátna školská inšpekcia nariadiť komisionálne preskúšanie pri zistení nedostatkov pri klasifikácii za prítomnosti školského inšpektora.
13. Skúška sa koná pred predmetovou komisiou v pôvodnom zložení.,

14. Žiak úspešne vykonal maturitnú skúšku, ak úspešne vykonal maturitnú skúšku zo všetkých predmetov maturitnej skúšky.

15. Ak žiak neuspel na maturitnej skúške z dobrovoľného predmetu maturitnej skúšky, táto skutočnosť nemá vplyv na úspešné vykonanie maturitnej skúšky a na vysvedčení o maturitnej skúške sa neuvádza.

16. Ak žiak neuspel na maturitnej skúške z niektorých, najviac však z dvoch predmetov, neúspešne vykonal maturitnú skúšku. Školská komisia môže žiakovi povoliť konať opravnú skúšku z týchto predmetov alebo časti skúšky z týchto predmetov.

17. Žiak môže konať opravnú skúšku na jeho žiadosť najneskôr do troch rokov od ukončenia posledného ročníka strednej školy.

18. Ak žiak na opravnej skúške z niektorých predmetov neúspešne vykonal maturitnú skúšku alebo bol na opravnej skúške klasifikovaný stupňom 5 – nedostatočný, školská maturitná komisia môže žiakovi povoliť konať druhú opravnú skúšku z týchto predmetov.

19. Žiakovi, ktorý neúspešne vykonal maturitnú skúšku z viac ako z dvoch predmetov, alebo neúspešne vykonal maturitnú skúšku na niektorej opravnej skúške, môže školská maturitná komisia povoliť opakovať celú maturitnú skúšku.

20. Žiakovi, ktorý úspešne vykonal maturitnú skúšku, sa vydá vysvedčenie o maturitnej skúške najneskôr do piatich dní od konania poslednej časti maturitnej skúšky.

Záverečná skúška pozostáva z týchto častí v nasledujúcom poradí:

- písomná časť • praktická časť
- ústna časť.

V písomnej, praktickej a ústnej časti ZS sa overujú vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

Jednotlivé časti ZS musia vychádzať z cieľových požiadaviek schváleného štátneho vzdelávacieho programu, pričom ich obsah je koncipovaný tak, aby žiak mal možnosť preukázať naplnenie kritérií hodnotenia.

Cieľom písomnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov vychádzajúcich z cieľových požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.

Cieľom praktickej časti ZS je overiť úroveň osvojených zručností a spôsobilostí žiakov a ich schopností využiť získané teoretické poznatky a vedomosti pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru.

Cieľom ústnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov.

ZS pozostáva z komplexných tém vytvorených z cieľových požiadaviek vychádzajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu s aplikáciou na konkrétny učebný odbor. Ďalšie podrobnosti o ZS sú upravené platnými predpismi MŠ SR.

### **Hodnotenie záverečných skúšok**

Hodnotenie ZS je proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiakov. Špecifikuje, aké dôkazy o výkone žiaka sa majú vytvoriť, ako majú byť interpretované výstupné informácie a akým spôsobom sa majú zaznamenať. Je konečným rozhodnutím o výkone žiaka a ich cieľom je certifikácia.

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vzdelávania, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Kontrola vzdelávania sa skladá:

- zo zisťovania výsledkov vzdelávania, preverovanie alebo skúšanie žiakov, počas ktorého meriame ich výkon a zisťujeme, čo žiak vie, a čo nevie alebo čo by mal vedieť. Ide o zisťovanie stupňa cieľov vzdelávania – skúšanie žiakov,
- posúdenie výsledkov vzdelávania, hodnotenie, čiže porovnanie výsledkov činnosti žiakov zistených preverovaním podľa určených požiadaviek, noriem, kritérií, atď. – hodnotenie žiakov.

V systéme hodnotenia výsledkov ZS sa sledujú:

- vedomosti (fakty, pojmy, princípy, zákony, teória, atď.) sú osvojené (pochopené, zapamätané), poznatky o cieľoch, spôsoboch, požadovaných výsledkoch akejkoľvek cieľavedomej činnosti, •

zručnosti ako schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor pracovných činností. Sú súborom relevantných vedomostí a skúseností potrebných pre výkon špecifickej práce alebo úlohy. Sú všeobecné (generické, základné), špecifické odborné,

- spôsobilosti (kompetencie) sú schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor činností na určitej úrovni výkonu. Sú preto súhrnom vedomostí, zručností a postojov.

#### **Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov**

Rozsah a obsah úloh záverečnej skúšky zahŕňa komplexný učebný obsah teoretickej a praktickej prípravy.

#### **Písomná časť ZS**

- 1.porozumenie otázky ,
- 2.správne používanie odbornej terminológie,
- 3.správnosť a komplexnosť odpovede,

#### **Ústna časť ZS**

1. porozumenie téme,
2. správne používanie odbornej terminológie,
3. vecnosť, správnosť a komplexnosť odpovede,
4. samostatnosť prejavu,
5. schopnosť praktickej aplikácie teoretických poznatkov.

#### **Praktická časť ZS**

1. pochopenie úlohy,
2. analýza úlohy,
3. voľba postupu,
4. správny výber náradia, materiálov, surovín a pod. ,prístrojov, strojov a zariadení,
5. organizácia práce na pracovisku,
6. dodržiavanie noriem, hygieny a pravidiel bezpečnosti práce, 7. ochrana životného prostredia, 8. výsledok práce.

## 5. UVOLŇOVANIE ŽIAKOV Z VYUČOVANIA

- a) Žiak je povinný dochádzať do strednej školy pravidelne a včas podľa rozvrhu hodín a zúčastňovať sa na vyučovaní všetkých povinných voliteľných vyučovacích predmetov a nepovinných vyučovacích predmetov, ktoré si zvolil.
- b) Ak sa neplnoletý žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní pre dôvody vopred známe, požiada rodič alebo iný zákonný zástupca žiaka triedneho učiteľa alebo majstra odbornej výchovy o uvoľnenie z vyučovania.
- c) Ak sa neplnoletý žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní pre nepredvídaný dôvod je zákonný zástupca, príp. vychovávateľ povinný bez zbytočného odkladu oznámiť triednemu učiteľovi alebo majstrovi OV dôvod neprítomnosti. Pri návrate na vyučovanie je neplnoletý žiak povinný predložiť triednemu učiteľovi alebo majstrovi OV ospravedlnenie podpísané zákonným zástupcom alebo jeho vychovávateľom. Ak neprítomnosť žiaka pre chorobu trvá dlhšie ako 3 vyučovacích dní, predloží žiak potvrdenie lekára.
- d) Neprítomnosť žiačky pre tehotenstvo a materstvo sa ospravedľňuje rovnako ako neprítomnosť pre chorobu.
- e) Plnoletý žiak sa ospravedľňuje sám, spôsobom uvedeným v § 144 ods.11.
- f) Triedny učiteľ alebo majster OV ospravedlní neprítomnosť žiaka na vyučovaní na základe ospravedlnenia podpísaného zákonným zástupcom, vychovávateľom alebo lekárom. Ak neprítomnosť žiaka pre chorobu opakuje častejšie, môže triedny učiteľ alebo majster OV vyžadovať potvrdenie lekára aj za kratšie obdobie.

- g) Riaditeľ strednej školy môže uvoľniť žiaka z vyučovania povinného predmetu alebo od telesných úkonov spojených s vyučovaním niektorých predmetov na základe vyjadrenia príslušného lekára a ak ide o žiaka so zmenenou pracovnou schopnosťou, na základe vyjadrenia posudkového lekára sociálneho zabezpečenia. Pri uvoľňovaní od vyučovania telesnej výchovy sa postupuje podľa osobitných predpisov.
- h) Žiaka nemožno uvoľniť na celý školský rok alebo jeho prevažnú časť od vyučovania povinných predmetov, ktoré majú rozhodujúci význam pre odborné zameranie absolventa. Predmety určuje riaditeľ strednej školy.
- i) Riaditeľ strednej školy môže povoliť prerušenie štúdia žiakovi, ktorý splnil povinnú školskú dochádzku, na žiadosť jeho zákonného zástupcu, ak ide o plnoletého žiaka, na jeho žiadosť, najviac na tri roky, riaditeľ školy je povinný na základe žiadosti žiačky alebo jej zákonného zástupcu prerušiť štúdium pre tehotenstvo a materstvo alebo jej povoliť štúdium podľa individuálneho učebného plánu.
- j) Vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu môže riaditeľ školy povoliť žiakovi s nadaním alebo podľa závažných dôvodov, najmä tehotenstva a materstva. Individuálny učebný plán môže riaditeľ školy povoliť aj iným žiakom.
- k) V osobitných prípadoch, ak to dovoľuje charakter učiva, umožní riaditeľ strednej školy na žiadosť žiaka, ak nie je plnoletý so súhlasom zákonného zástupcu a po odporúčaní príslušného lekára zdravotne postihnutému alebo dlhodobo chorému žiakovi (§ 24 ods. 6) prípravu a vykonanie komisionálnych skúšok v určených termínoch.
- l) Riaditeľ strednej školy umožní na žiadosť žiaka a ak ide o neplnoletého, so súhlasom zákonného zástupcu, mimoriadne nadanému a talentovanému žiakovi prípravu a vykonanie skúšok podľa individuálneho študijného plánu.
- m) Riaditeľ strednej školy môže po posúdení učebných plánov a po prerokovaní v pedagogickej rade povoliť žiakovi absolvovať časť štúdia na odbornej škole v zahraničí. Štúdium v zahraničí môže povoliť aj opakovane, ale vždy len po úspešnom ukončení ročníka. V prípade potreby uloží žiakovi povinnosť vykonať skúšky najviac z troch predmetov, pričom rozdielová skúška z vyučovacieho jazyka je povinná.
- n) Ak žiak, ktorý splnil povinnú školskú dochádzku, chce zanechať štúdium, oznámi to písomne riaditeľovi strednej školy, ak je žiak maloletý, písomné oznámenie podá jeho zákonný zástupca. Túto zmenu nahlási riaditeľ školy do školského registra podľa § 157 ods. 3 písm. b)
- o) Ak žiak prestáva byť žiakom strednej školy dňom, ktorý nasleduje po dni, keď riaditeľovi strednej školy bolo doručené oznámenie o zanechaní štúdia.

### III. ŠKOLSKÝ PORIADOK NA ÚSEKU TEORETICKÉHO VYUČOVANIA

#### 1. ORGANIZÁCIA VYUČOVACÍCH HODÍN

- 1.1. Vyučovanie v škole sa začína a končí zvonením. Pred každou vyučovacou hodinou si žiaci pripravujú v triede potrebné veci na vyučovanie.
- 1.2. Vyučovacia hodina trvá 45minút.

#### Organizácia vyučovania:

1.	hodina	7,50	–	8,35
2.	hodina	8,40	–	9,25
3.	hodina	9,30	–	10,15
4.	hodina	10,20	–	11,05
5.	hodina	11,35	–	12,20
6.	hodina	12,25	–	13,10

7.	hodina	13,15	–	14,00
8.	hodina	14,05	–	14,50
9.	hodina	14,55	–	15,40

- 1.3. Medzi štvrtou a piatou hodinou dopoludňajšieho vyučovania je obedová prestávka.
- 1.4. Vyučovacie hodiny a prestávky sú záväzné a je ich možno meniť iba so súhlasom riaditeľa školy.

#### IV. ŠKOLSKÝ PORIADOK NA ÚSEKU PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA

##### 1. ORGANIZÁCIA ODBORNÉHO VÝCVIKU NA OV

- 1.1. Vyučovacia hodina foriem praktického vyučovania trvá v školách a školských zariadeniach 45 minút. Ak sa formy praktického vyučovania uskutočňujú v iných ako školských zariadeniach, trvá vyučovacia hodina 60 minút. V praktickom vyučovaní učebných odborov a študijných odborov stredných odborných škôl je vyučovacou jednotkou vyučovací deň. Vyučovací deň v prvom a druhom ročníku trvá najviac šesť hodín, v treťom a štvrtom ročníku študijných odborov trvá najviac sedem hodín. Podľa miesta výkonu OV pracovná doba sa určí pokynom riaditeľa školy na každý školský rok.

##### 2. OSOBITNÉ POVINNOSTI ŽIAKOV NA ODBORNOM VÝCVIKU

- 2.1. Podporuje úsilie pracovníkov školy. Pomáha rozvíjať tradície školy, utvárať správny žiacky kolektív.
- 2.2. Správa sa podľa zásad spoločenského spolunažívania a k spolužiakom sa správa priateľsky, slušne, pomáha im v práci. Pre mladších žiakov je dobrým príkladom v plnení si povinností a v správaní.
- 2.3. Žiak vyká všetkým pracovníkom školy. Oslovuje ich pán, pani. K osloveniu pedagogických pracovníkov pripája služobný titul (pán majster, pán zástupca,...).
- 2.4. Na pracovisko OV prichádza žiak najmenej 5 minút pred začiatkom pracovnej doby.
- 2.5. Pri odbornom výcviku sa zdržuje len na pracovisku a mieste určenom majstrom OV počas celého vyučovania.
- 2.6. Žiak vykonáva len práce, ktoré súvisia s tematickým plánom v OV. Zodpovedne plní príkazy majstra OV, ku ktorému je pridelený.
- 2.7. Dodržiava osobnú hygienu a hygienické opatrenia. Dbá na hospodárne zaobchádzanie s pitnou vodou.
- 2.8. Dodržiava predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Zúčastňuje sa pravidelne školení OBP a PO. Na odbornom výcviku nosí pracovný odev a obuv v súlade s predpismi OBP.
- 2.9. Stará sa o majetok školy, chráni ho pred poškodením a stratou. Každú škodu alebo stratu nahlási majstrovi OV.

#### V. ORGANIZOVANIE ŠKOLSKÝCH VÝLETOV A EXKURZIÍ

1. Exkurzie uvedené v základných pedagogických dokumentoch sú súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov stredných škôl. Školské výlety sa môžu organizovať raz v školskom roku a trvajú najviac dva vyučovacie dni. Pre žiakov, ktorí sa výletu nezúčastnia, zabezpečí riaditeľ školy náhradné vyučovanie. Každý školský výlet, exkurzia, výcvikový zájazd alebo iné hromadné školské podujatie musí byť organizačne dôsledne zabezpečené.

Plán organizačných opatrení vopred pripraví pedagogický pracovník poverený vedením akcie a predloží ho riaditeľovi školy na schválenie najneskôr 3 dni pred exkurziou, výletom.

Plán musí obsahovať:

- názov a zámer akcie,

- termín, trasu a miesto pobytu,
  - zoznam účastníkov, z toho zoznam žiakov a príslušný pedagogický dozor,
  - miesto a hodinu zrazu, miesto a približnú hodinu návratu,
  - spôsob dopravy,
  - podrobný program na každý deň,
  - podmienky stravovania a ubytovania, osobitné bezpečnostné opatrenia, rozpočet a spôsob úhrady,
  - spôsob poistenia osôb.
2. Na výletoch, exkurziách, výcvikových zájazdoch sa môžu zúčastniť len žiaci, ktorých zdravotný stav vyhovuje podmienkam a programu akcie.
  3. Učiteľom alebo iným pedagogickým pracovníkom, ktorí sú poverení vedením výletu sa zakazuje brať so sebou vlastné deti, ak nie sú žiakmi príslušných tried zúčastňujúcich sa na výlete, exkurzii.
  4. Žiakov, ktorí sa zúčastňujú na výletoch, exkurziách treba vopred poučiť o celom programe, organizačných opatreniach výletu, exkurzie o primeranom výstroji, správaní sa počas výletu, exkurzie, dodržaním predpisov BOZ a PO.
  5. Po skončení exkurzie, výletu, prípadne inej hromadnej akcie je povinný vedúci akcie podať ihneď ústne správu zástupcovi školy, písomne priložiť k cestovnému príkazu.
  6. Povinnosťou vedúceho je skontrolovať výstroj a vybavenie žiakov. Na výletoch možno povoliť kúpanie len na kúpaliskách schválených okresným hygienikom. Pri plaveckom výcviku alebo kúpaní v hlbokjej vode môže do vody vstúpiť najviac 10 žiakov pod dozorom jedného učiteľa.
  7. Počas exkurzie, turistického kurzu alebo školského výletu tvorí skupinu jedného pedagogického zamestnanca najviac 25 žiakov. Jedno lyžiarske družstvo najviac 15 žiakov a jedno snoubordingové družstvo najviac 10 žiakov. Jedno plavecké družstvo najviac 10 žiakov. Pri organizovaní školského výletu do hôr je to maximálne 12 žiakov a pri akciách do zahraničia najviac 15 žiakov.
  8. Na výletoch, exkurziách a iných podujatiach organizovaných školou ako i v škole sa prísne zakazuje piť alkoholické nápoje, fajčiť alebo užívať omamné prostriedky.
  9. Žiaci, ktorí sa týchto akcií z akýchkoľvek dôvodov nezúčastnia, musia absolvovať náhradné vyučovanie podľa rozhodnutia riaditeľa školy a pokynov triedneho učiteľa.

## VI. VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Žiakom školy sa zakazuje zúčastňovať sa na činnosti akýchkoľvek zákonne neregistrovaných organizácií.
2. Každý žiak je reprezentantom školy, a preto sa správa a koná tak, aby širil dobré meno školy na verejnosti. Školský poriadok školy je záväzný pre každého žiaka aj počas prázdnin.
3. Školský poriadok školy **nadobúda účinnosť dňom 22. októbra 2018.**

Koncepcia informatizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020 (ďalej len Koncepcia ) prináša základnú predstavu ďalšieho rozvoja vzdelávania, vedy, výskumu a športu z pohľadu celosvetových trendov digitalizácie a rozvojových potrieb Slovenska. Jej cieľom je zdefinovať technologické potreby v nasledujúcich rokoch, aby slovenské školy a vedecké pracoviská mohli naďalej zvyšovať svoju kvalitu. Koncepcia tak predstavuje digitalizáciu ako jeden z najefektívnejších nástrojov pre slovenských učiteľov a vedcov, ako dosiahnuť lepšie výsledky vo vzdelávaní a výskume. Ak má rezort udržať krok s ostatnými krajinami EÚ, pripravovať absolventov schopných reagovať na potreby moderného trhu práce, rozvíjať vedecko-výskumný potenciál spolu so slovenským priemyslom a všetko to robiť s čo najmenším administratívnym zaťažením, je komplexná digitalizácia rezortu nevyhnutnosťou. Koncepcia zhrňa potreby v piatich strategických oblastiach: rozvoj infraštruktúry, optimalizácia elektronických služieb, digitalizácii učiva, digitálne zručnosti a spolupráca so zamestnávateľmi. Stanovuje pritom krátkodobé (do 2016) a strednodobé (do 2020) ciele a priority v jednotlivých oblastiach. Tieto budú pretavené do akčných plánov, ktoré presne určia úlohy, zodpovedné inštitúcie a termíny a umožnia tak pravidelný odpočet a kontrolu plnenia Koncepcie.

**2. CIELE KONCEPCIE** Základné ciele Koncepcie sú: 1. rozvoj najmodernejších technológií na podporu výučby a výskumu, 2. implementácia modernej centralizovanej infraštruktúry informačných a telekomunikačných technológií (IKT) pre potreby regionálneho a vysokého školstva, vzdelávacích a vedecko-výskumných pracovísk a športových organizácií, 3. digitalizácia vzdelávania v materských, základných, stredných a vysokých školách, 4. optimalizácia procesov v rezorte a ich podpora zavedením elektronických služieb naviazaných na e-government. V tomto zmysle je cieľom Koncepcie zabezpečiť do roku 2016: - digitálne vzdelávacie a učebné pomôcky (ako napr. interaktívne tabule alebo projektory) do každej druhej triedy v materských, základných, stredných školách a vysokých školách, - širokopásmový bezpečný internet do každej materskej, základnej, strednej a vysokej školy, vrátane vedecko-výskumných organizácií a ďalších inštitúcií v pôsobnosti rezortu, - dostupné digitálne učivo ako plnohodnotný doplnok ku klasickým vzdelávacím materiálom, - adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého učiteľa, - optimalizácia procesov a vybudovanie centralizovaných elektronických služieb, - vytvorenie legislatívneho prostredia pre digitalizáciu v rámci rezortu, - zabezpečenie trvalej udržateľnosti, kvality výstupov a prevádzkovateľnosti investícií do digitalizácie. Celkovým cieľom Koncepcie je zabezpečiť do roku 2020: - digitálne vzdelávacie a učebné pomôcky (ako napr. interaktívne tabule alebo projektory) v každej triede v materských, základných, stredných a vysokých školách, - adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého žiaka, - plne digitalizované učivo a vzdelávacie nástroje dostupné vo všetkých školách na Slovensku, - digitalizácia agendy rezortu vďaka využívaniu centralizovaných elektronických služieb.

Moderné školstvo a veda sa dnes viac ako kedykoľvek predtým opiera o moderné technológie. Napriek nemalým investíciám zo štátneho rozpočtu, štrukturálnych fondov EÚ a ďalších zdrojov je miera digitalizácie školstva a vedy rôznorodá. Kým v niektorých oblastiach, ako napr. vybavení škôl počítačmi a využívaní výpočtovej techniky učiteľmi sme dosiahli dobré výsledky, v iných oblastiach len ťažko možno hovoriť o efektívnom využití potenciálu, ktorý digitalizácia prináša. Prístup škôl k internetu, najmä z pohľadu prenosovej rýchlosti, sa každoročne zlepšuje avšak stále nedosahuje dostatočnú úroveň. Kým v roku 2009 malo 2/3 len 1/5 škôl má škôl pripojenie nižšie ako 2Mbit/s, v roku 2012 to už bolo len 40%. Postupné prístup zvyšovanie rýchlosti pripojenia škôl k internetu má však stále príliš pomalé k internetu s rýchlosťou viac tempo. K mala totiž len každá piata škola pripojenie s rýchlosťou ako 12Mbit/s vyššou ako 12Mbit/s. Postupne narastá aj počet počítačov na základných a stredných školách s pripojením V 2012 na internet (z 85 % v 2009 na 91 % v 2012), pričom 3/4 počítačov v regionálnom pripadal školstve sú používané vo vyučovacom procese. V roku 2012 pritom pripadal jeden 1 počítač na počítač na 3,8 žiakov, čo je mierne zlepšenie oproti roku 2009 kedy jeden počítač 3,8 žiakov pripadal na skoro piatich žiakov. Za ostatné roky však dochádzka k



spomaleniu obnovy počítačového vybavenia na školách. Kým v roku 2009 bola viac ako 1/3 počítačov novo-nadobudnutých, v roku 2011 to bolo už len 10 %, čo predstavuje výrazný pokles. Na vysokých školách je prístup študentov k počítačom o niečo lepší, keďže v roku 2011 pripadal jeden počítač na 3,2 študentov. Len 2/3 počítačov na vysokých školách sa však priamo využíva vo vyučovacom procese. Základné a stredné školy sú na tom podstatne horšie z pohľadu digitálnych vzdelávacích pomôcok (ako napr. interaktívne tabule, dataprojektory a pod.). Napriek ich rastúcemu počtu, pripadala v roku 2011 jedna interaktívna tabuľa na 91 žiakov a jeden dataprojektor na 36 žiakov. Digitálne vzdelávacie pomôcky sú pritom kľúčové pre prístup žiakov k digitálnemu učivu. V 2012 pripadla 1 interaktívna tabuľa na 91 žiakov. Zlepšuje sa aj pripravenosť učiteľov v regionálnom školstve na digitálne vzdelávanie, keďže skoro všetci učitelia využívajú počítače. Avšak len 43 % ich v roku 2012 využívalo počítače pravidelne vo vyučovacom procese. To je len mierny nárast oproti roku 2009, kedy ich pravidelne využívalo 38 % učiteľov. Zodpovedá tomu aj počet učiteľov vyškolených na využívanie IKT (informačných a komunikačných technológií). Napriek tomu, že viac ako 90 % učiteľov absolvovalo školenia v oblasti IKT, len mierne viac ako 1/5 z nich nadobudli pokročilé kompetencie. Aj keď v súčasnosti neexistujú presné štatistiky o prístupe rodičov k informáciám o vyučovacom procese a učive prostredníctvom internetu, skúsenosti z jednotlivých škôl hovoria o vysokom záujme, najmä zo strany rodičov. Z pohľadu prístupu pripojenia domácností k internetu sa Slovensku pritom za ostatné roky podarilo dostať na priemernú úroveň v rámci Európskej únie, keď podľa údajov Eurostat-u malo v roku 2012 pripojenie k internetu 75 % slovenských domácností, pričom 72 % malo prístup k širokopásmovému internetu.

V ostatných rokoch sa začína digitalizácia vzdelávania udomáčať, aj v materských školách. Kým doterajší vývoj sa zamerával na základné, stredné a vysoké školy, medzinárodné štúdie a skúsenosti ostatných európskych krajín hovoria o potrebe pripravovať deti na bezpečné a primerané využívanie digitálnych technológií od najmladšieho veku. Najmä z dôvodu, že prístup detí k digitálnym technológiám mimo školy má prudko rastúcu tendenciu. Situácia v materských školách je v súčasnosti do veľkej miery rôznorodá najmä v závislosti od prístupu zriaďovateľov. Od roku 2009 sa však podarilo väčšine učiteľov na materských školách poskytnúť základné zručnosti na využívanie digitálnych technológií. Osobitnou kapitolou informatizácie rezortu je prevádzka jednotlivých informačných systémov. Keďže tieto boli v minulosti budované výsostne z pohľadu jednotlivých agend rezortu, v súčasnosti je v prevádzke vysoký počet informačných systémov s obmedzenou schopnosťou komunikovať medzi sebou a zdieľať dáta. Takýto systém zneprehľadňuje toky dát, bezdôvodne zvyšuje administratívnu náročnosť a znižuje celkovú efektívnosť. V oblastiach vysokého školstva a vedy a výskumu boli viaceré investície uskutočnené do Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie, avšak otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier a zabezpečenia dlhodobého uchovávanía dát, najmä pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT vo všetkých oblastiach zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie jej systematizovaného financovania.

### 3.1 EURÓPSKE POROVNANIE

Digitálna gramotnosť, rozvoj zručností a dostupnosť moderných technológií je jednou z priorit Digitálnej agendy EÚ. Aj keď porovnanie jednotlivých krajín je zložité z pohľadu rôznorodých národných vzdelávacích systémov, Európska komisia sa v roku 2011 pokúsila o prvé porovnanie pokroku v digitalizácii vzdelávania v jednotlivých členských krajinách EÚ v rámci Prieskumu škôl: IKT vo vzdelávaní. V prístupe žiakov a študentov k počítačom dosiahlo Slovensko slušné výsledky, keďže priemerný počet žiakov a študentov na jeden počítač v EÚ je medzi 3,2 a 7. Horšie dopadlo Slovensko z pohľadu pripojenia škôl na internet kde 9 z 10 žiakov a študentov v EÚ má v školách prístup k širokopásmovému internetu. Slovenskí žiaci a študenti nadpriemerne využívajú IKT, avšak väčšia časť ich viac využíva doma ako v škole. Slovensko sa rovnako dobre umiestnilo z pohľadu využívania IKT učiteľmi. Pripravenosť

učiteľov využívať IKT však negatívne ovplyvňovala nízka miera prístupu k digitálnym službám, resp. vysoké prekážky k prístupu. Najhoršie dopadlo Slovensko z pohľadu pripravenosti škôl na digitalizáciu, z dôvodu slabého technického zázemia a nízkych rýchlostí internetového pripojenia.

V ostatných rokoch sa začína digitalizácia vzdelávania udomácňovať, aj v materských školách. Kým doterajší vývoj sa zamerával na základné, stredné a vysoké školy, medzinárodné štúdie a skúsenosti ostatných európskych krajín hovoria o potrebe pripravovať deti na bezpečné a primerané využívanie digitálnych technológií od najmladšieho veku. Najmä z dôvodu, že prístup detí k digitálnym technológiám mimo školy má prudko rastúcu tendenciu. Situácia v materských školách je v súčasnosti do veľkej miery rôznorodá najmä v závislosti od prístupu zriaďovateľov. Od roku 2009 sa však podarilo väčšine učiteľov na materských školách poskytnúť základné zručnosti na využívanie digitálnych technológií. Osobitnou kapitolou informatizácie rezortu je prevádzka jednotlivých informačných systémov. Keďže tieto boli v minulosti budované výsostne z pohľadu jednotlivých agend rezortu, v súčasnosti je v prevádzke vysoký počet informačných systémov s obmedzenou schopnosťou komunikovať medzi sebou a zdieľať dáta. Takýto systém zneprehľadňuje toky dát, bezdôvodne zvyšuje administratívnu náročnosť a znižuje celkovú efektívnosť. V oblastiach vysokého školstva a vedy a výskumu boli viaceré investície uskutočnené do Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie, avšak otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier a zabezpečenia dlhodobého uchovávanía dát, najmä pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT vo všetkých oblastiach zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie jej systematizovaného financovania.

### 3.1 EURÓPSKE POROVNANIE

Digitálna gramotnosť, rozvoj zručností a dostupnosť moderných technológií je jednou z priorít Digitálnej agendy EÚ. Aj keď porovnávanie jednotlivých krajín je zložité z pohľadu rôznorodých národných vzdelávacích systémov, Európska komisia sa v roku 2011 pokúsila o prvé porovnanie pokroku v digitalizácii vzdelávania v jednotlivých členských krajinách EÚ v rámci Prieskumu škôl: IKT vo vzdelávaní. V prístupe žiakov a študentov k počítačom dosiahlo Slovensko slušné výsledky, keďže priemerný počet žiakov a študentov na jeden počítač v EÚ je medzi 3,2 a 7. Horšie dopadlo Slovensko z pohľadu pripojenia škôl na internet kde 9 z 10 žiakov a študentov v EÚ má v školách prístup k širokopásmovému internetu. Slovenskí žiaci a študenti nadpriemerne využívajú IKT, avšak väčšia časť ich viac využíva doma ako v škole. Slovensko sa rovnako dobre umiestnilo z pohľadu využívania IKT učiteľmi. Pripravenosť učiteľov využívať IKT však negatívne ovplyvňovala nízka miera prístupu k digitálnym službám, resp. vysoké prekážky k prístupu. Najhoršie dopadlo Slovensko z pohľadu pripravenosti škôl na digitalizáciu, z dôvodu slabého technického zázemia a nízkych rýchlostí internetového pripojenia.

Doterajšie skúsenosti s informatizáciou rezortu priniesli viacero poučení, o ktoré sa ďalší rozvoj digitalizácie musí opierať. Všetky aktivity Koncepce sa preto budú riadiť nasledovnými princípmi: 1. Prístup k najnovším technológiám Tempo inovácií v oblasti IKT vytvára vysoký tlak na aktuálnosť používaných technológií. Najlepším príkladom je prudký nábeh tabletov, ktoré ešte pred 3 rokmi tvorili nepatrnú časť trhu. Zadefinovanie aktivít digitalizácie by sa preto nemalo orientovať na konkrétnu technológiu, ale malo by počítať s tým, že v priebehu najbližších rokov dôjde k ďalšiemu pokroku (preto napr. koncepcia v cieľoch hovorí o adekvátnom koncovom zariadení a nie o notebookoch, tabletoch či iných zariadeniach). Najnovšie technológie pritom musia byť postavené na báze interaktivity a interdisciplinarít. 2. Udržateľnosť správa, podpora a obnova, kvalita Všetky aktivity digitalizácie musia hneď od návrhu počítať s potrebami a nákladmi na udržateľnosť investícií. Treba tak predísť základnému nedostatku minulých investícií do IKT, kedy boli zásadne podcenené náklady na správu, podporu a obnovu IKT vybavenia v školách, vedecko-výskumných organizáciách a ďalších organizáciách. Zásadný je dôraz na kvalitu výstupov IKT investícií a projektov, ktorá

bude merateľne stanovená na začiatku investície alebo projektu a bude vyhodnocovaná počas celého obdobia ich používania. 3. Partnerstvo so súkromným sektorom Súkromný sektor celosvetovo je a bude zdrojom inovácií v oblasti IKT. Zároveň je základným odberateľom absolventov vzdelávacieho systému a výsledkov výskumu, pričom určuje použiteľnosť jednotlivých technológií na podporu rozvoja slovenského hospodárstva. Spolupráca so súkromným sektorom pri príprave a implementácii digitalizácie zaručí, že aktivity udržia krok s celosvetovým vývojom a zároveň sa zamerajú na najvhodnejšie technológie z pohľadu ich využiteľnosti pre rozvoj slovenského hospodárstva.

V záujme digitalizácie rezortu do roku 2020 je potrebné rozvíjať 5 strategických oblastí: 1. Infraštruktúra, 2. optimalizované elektronické služby, 3. digitálny vzdelávacie obsah, 4. digitálne zručnosti, 5. spolupráca so zamestnávateľmi. Rozvoj týchto strategických oblastí bude zameraný na všetky agendy rezortu: regionálne školstvo, t. j. materské, základné a stredné školy, vysoké školstvo, vedu a výskum, ako aj šport. V jednotlivých oblastiach budú aktivity vyvíjané v spolupráci so zainteresovanými rezortmi, najmä rezortmi hospodárstva, práce, sociálnych vecí a rodiny, kultúry, zdravotníctva, vnútra a obrany. V každej oblasti bude zároveň špecifikovaný prínos pre: - žiakov a rodičov - učiteľov a školy - rezort a trh práce 5.1

**BUDUJEME INFRAŠTRUKTÚRU** Ciele: 1. vybudovanie infraštruktúry na podporu digitalizácie vzdelávania v materských, základných, stredných, špeciálnych a vysokých školách, ako aj umeleckých školách a ďalších vzdelávacích inštitúciách, 2. rozvoj najmodernejších technológií na podporu výučby a výskumu na vysokých školách a vo výskumných organizáciách, 3. implementácia modernej centralizovanej IKT infraštruktúry pre potreby regionálneho a vysokého školstva, vedecko-výskumných a športových organizácií. do 2016: do 2020: 1. digitálne vzdelávacie pomôcky a programové vybavenie na umožnenie digitálneho vzdelávania minimálne do každej druhej triedy v materských, základných a stredných školách, 2. širokopásmový bezpečný internet do každej materskej, základnej, strednej a vysokej školy, vrátane vedecko-výskumných organizácií a ďalších inštitúcií v pôsobnosti rezortu, 3. adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého učiteľa v regionálnom a vysokom školstve, 4. vybudovanie centralizovanej infraštruktúry na prístup k digitálnemu učivu, 5. dobudovanie dátových centier až do úrovne poskytovania profesionálnych (napr. cloudových) služieb pre výchovu a vzdelávanie, vedu a výskum 6. zavedenie systematického financovania prevádzky IKT, 7. zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. 1. digitálne vzdelávacie pomôcky a programové vybavenie na umožnenie digitálneho vzdelávania v každej triede v materských, základných, stredných a vysokých školách, 2. adekvátne koncové zariadenie umožňujúce digitálne vzdelávanie pre každého žiaka, 3. posilnenie vysokovýkonnej výpočtovej infraštruktúry. Napriek nemalým investíciám v minulosti patrí dobudovanie infraštruktúry k základným prioritám digitalizácie rezortu. V regionálnom školstve, vo vysokom školstve, no aj vo vede a výskume, je potrebné dobudovať dôležité prvky infraštruktúry, ktoré umožnia efektívne využívanie doterajších investícií. Napriek tomu, že regionálne školstvo disponuje množstvom výpočtovej techniky, z pohľadu rozvojových potrieb aj naďalej zaostáva vybavenie digitálnymi vzdelávacími pomôckami, vrátane digitálnych kompenzačných pomôcok, a dostatočným prístupom k širokopásmovému internetu. Bez napojenia každej školy na dostatočne rýchly širokopásmový internet nebude možné, aby učitelia a žiaci naplno využívali prínosy digitálneho vzdelávacieho obsahu. Rovnako dôležité je vybudovanie infraštruktúry na tvorbu a využívanie digitálneho učiva. Zavedenie digitálneho učiva do všetkých škôl bude vyžadovať vybudovanie centralizovanej infraštruktúry, ktorá umožní učiteľom, žiakom, ale aj ich rodičom, jednoduchý a rýchly prístup ku kvalitnému digitálnemu vzdelávaciemu obsahu. Vysoké školy a vedecko-výskumné pracoviská prevádzkujú svoje informačné systémy prostredníctvom rýchlych sietí SANET a Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie (SIVVP). Otvorená zostáva otázka dobudovania dátových centier na báze cloudových technológií a zabezpečenia dlhodobého uchovávanía dát pre výskum. Zo strednodobého hľadiska bude potrebné ďalšie posilnenie vysokovýkonnej

výpočtovej infraštruktúry a zvýšenie priepustnosti chrbtovej siete SANET. Slabým článkom prevádzky IKT zostáva údržba a podpora, resp. zabezpečenie ich systematizovaného financovania. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce každý žiak bude mať v škole prístup k vysokorýchlostnému internetu, každý rodič bude môcť jednoduchšie komunikovať so školou a bude mať jednoduchší prístup k digitálnemu vzdelávaciemu obsahu. každý učiteľ bude môcť naplno využívať prínosy digitálneho vzdelávania na zaujímavejšie zaujatie žiakov a kvalitnejšie vyučovanie, kvalitná infraštruktúra umožní školám naplno využiť potenciál digitálneho vzdelávania na zlepšenie ponuky vzdelávania. kvalitná vysokorýchlostná infraštruktúra umožní efektívnejšiu komunikáciu rezortu so školami, uľahčí zber dát a zjednoduší distribúciu vzdelávacích a ďalších materiálov, z pohľadu potrieb trhu práce kvalitná infraštruktúra umožní využívať najmodernejšie technológie pri odovzdávaní praktických a technických zručností žiakom a študentom.

## 5.2 ZJEDNODUŠUJEME PRÍSTUP K OPTIMALIZOVANÝM ELEKTRONICKÝM SLUŽBÁM

Ciele: do 2016: do 2020: 1. digitalizácia agendy v rezorte zavedením elektronických služieb. 1. optimalizácia procesov a vybudovanie centralizovaných elektronických služieb na báze cloudových technológií, 2. podpora budovania centrálnych informačných systémov. 1. plná digitalizácia agendy rezortu vďaka využívaniu centralizovaných elektronických služieb, ktoré budú schopné nahradiť papierovú dokumentáciu. Zníženie administratívneho zaťaženia jednotlivých pracovníkov a zjednodušenie vzdelávacieho procesu a jeho riadenia sú základné ciele zjednodušenia prístupu k optimalizovaným elektronickým službám. K jednotlivým procesom v rezorte sa doteraz pristupovalo najmä z pohľadu jednotlivých agend, čo komplikovalo jednotné spracúvanie a využívanie dát obsiahnutých vo viacerých systémoch. Tento prístup musí nahradiť celorezortný pohľad na elektronizáciu. Popri ďalšej integrácii jednotlivých informačných systémov v rámci agendy regionálneho školstva, vysokého školstva, ako aj vedy, a výskumu, ale aj športu, je kľúčové doriešiť aj celorezortné zjednocujúce prvky ako napr. zjednotenie číselníkov celého rezortu, či jednotný identifikátor osôb umožňujúci využívanie digitálnej identity. Zjednodušením prístupu k optimalizovaným službám sa dosiahne: - zníženie administratívneho zaťaženia zamestnancov v rezorte, vrátane odbremenenia od množstva štatistických zisťovaní, ktoré je v súčasnosti potrebné vykonávať, - dostupnosť presných a aktuálnych informácií na efektívnejšie riadenie škôl a tvorbu rezortnej politiky, - zníženie papierovej komunikácie plnohodnotným nahradením elektronickou dokumentáciou. Cieľom je dosiahnuť jednoduchý prístup k zdrojom a službám nezávisle na mieste a čase, t. j. aj s využitím mobilnej a bezdrôtovej komunikácie. Prepojenosť jednotlivých informačných systémov odstráni duplicitnosť procesov a zberu údajov a zjednoduší ich používanie z pohľadu interných či externých užívateľov. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce žiaci a rodičia budú mať jednoduchý prístup k elektronickým službám umožňujúci pohodlné vybavenie agendy v rámci rezortu. pre učiteľov a školy sa zjednoduší administratívna náročnosť vzdelávacieho procesu a odstráni duplicitné štatistické zbery. z pohľadu rezortu sa zvýši dostupnosť presných a aktuálnych informácií na efektívnejšie riadenie škôl a rezortných organizácií, ako aj tvorbu rezortnej politiky.

## 5.3 DIGITALIZUJEME UČIVO

Ciele: do 2016: do 2020: 1. digitalizácia vzdelávania na materských, základných, špeciálnych a stredných školách, 2. rozvoj digitálnych vzdelávacích programov (elearning) na vysokých školách. 1. dostupnosť digitálneho učiva na každom stupni vzdelávania v materských, základných, špeciálnych a stredných školách, 2. databáza digitálnych vzdelávacích programov (elearning) na vysokých školách, 3. zavedený systém objektívneho hodnotenia digitálneho učiva, vzdelávacích pomôcok a programov. 1. prístup k digitálnemu učivu v každej triede v materských, základných, špeciálnych a stredných a vysokých školách. Digitalizácia vzdelávania v regionálnom školstve nie je len o moderných technológiách a zručnostiach na ich využívanie. Jej hlavným cieľom je poskytnúť žiakom a študentom, čo najkvalitnejší a najaktuálnejší vzdelávací obsah v digitálnej forme a zároveň moderné softvérové nástroje na vzdelávanie. Skúsenosti s prvými aktivitami digitalizácie učiva

spustenými v roku 2010, pritom jasne poukazujú na vhodnosť postupného dopĺňovania klasických vzdelávacích materiálov digitálnym učivom. Systém digitálneho učiva pritom umožní jeho priebežnú aktualizáciu a jednoduchú distribúciu s nižšími nákladmi. Digitálne učivo zároveň umožní zjednodušiť návrh, tvorbu a distribúciu špecializovaného digitálneho vzdelávacieho obsahu a kompenzačných pomôcok pre žiakov so zdravotným postihnutím, či so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Postupné zavádzanie digitálneho učiva v regionálnom školstve by malo prebehnúť v dvoch fázach. V prvom rade je potrebné skompletizovať digitálne učivo pre všetky stupne vzdelávania v materských, základných, špeciálnych a stredných školách. V tejto fáze bude digitálne učivo predstavovať moderný doplnok a nadstavbu ku klasickým vzdelávacím materiálom, pričom jeho nasadzovanie bude závisieť najmä na zriaďovateľoch a školách. Zároveň bude existovať systém objektívneho hodnotenia digitálneho učiva a vzdelávacích pomôcok. Konečným cieľom Koncepcie je však dospieť v druhej fáze do štádia, v ktorom bude digitálne vzdelávanie prístupné v každej triede v materských, základných a stredných školách. V oblasti vysokého školstva bude základným cieľom podpora tvorby digitálneho vzdelávacieho obsahu (tzv. elearning), vrátane zadefinovanie pravidiel dištančného vzdelávania. Vytvorenie databázy digitálnych vzdelávacích programov tak podporí zvyšovanie kvality digitálneho vzdelávania na vysokých školách, ako aj celoživotného vzdelávania. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce Žiaci a ich rodičia budú mať prístup k najmodernejšiemu a pravidelne aktualizovanému vzdelávaciemu obsahu. Učители budú mať prístup k najnovšiemu vzdelávaciemu obsahu, umožňujúcemu lepšie zaujať žiakov a odovzdať im viac poznatkov. Pravidelne aktualizovaný vzdelávací obsah umožní poskytovať žiakom a študentom najaktuálnejšie poznatky a zručnosti z pohľadu trhu práce.

#### 5.4 ROZVÍJAME DIGITÁLNE ZRUČNOSTI

Ciele: 1. Pripravenie učiteľov materských, základných, stredných a vysokých škôl na digitalizáciu vzdelávania. do 2016: 1. Dostupnosť digitálneho učiva na každom stupni vzdelávania v materských, základných, stredných a vysokých školách. 2. Priebežné a komplexné školenie učiteľov a odborných zamestnancov na využívanie digitálnych technológií. do 2020: 3. Zavedenie systému podpory využívania a tvorby digitálneho učiva. 1. Prístup k príprave na využívanie digitálneho učiva pre každého učiteľa v materskej, základnej, strednej a vysokej škole. Najmä z pohľadu plnej digitalizácie regionálneho školstva je ďalší rozvoj zručností učiteľov a odborných zamestnancov kľúčovou podmienkou. Napriek tomu, že už dnes väčšina učiteľov aspoň čiastočne používa výpočtovú techniku, v oblasti IKT zručností len 22 % učiteľov v regionálnom školstve dosiahlo stupeň pokročilý. Z pohľadu zavádzania digitálneho vzdelávacieho obsahu a budovania infraštruktúry je potrebné, aby boli učители a odborní zamestnanci priebežne a komplexne školení na využívanie zavádzaných technológií. Systém vzdelávania zároveň musí byť doplnený o systém podpory, ktorý umožní učiteľom a odborným zamestnancom priebežne riešiť otázky a problémy súvisiace so zavádzaním digitalizácie vzdelávania. Súčasťou rozvoja zručností bude zároveň aj podpora spolupráce na medzinárodnej úrovni, aby slovenskí učители a odborní zamestnanci mohli aktívne využívať zavádzané technológie aj na čerpanie inšpirácií od zahraničných kolegov. S postupnou digitalizáciou spoločnosti je zároveň potrebné ďalej rozširovať digitálne zručnosti žiakov a študentov, nielen z pohľadu zručností využívania digitálnych technológií, ale aj z pohľadu online bezpečnosti. Prípravou na digitalizáciu regionálneho školstva preto musí byť efektívne zapracovanie rozvoja digitálnych zručností žiakov a študentov vo vzdelávaní na všetkých stupňoch. Prínos pre žiakov a rodičov Prínos pre učiteľov a školy Prínos pre rezort a trh práce žiaci budú disponovať digitálnymi zručnosťami na prácu s digitálnymi technológiami a ich bezpečnejšie využívanie. učители a odborní zamestnanci budú mať prístup ku kvalitnému systému prípravy na využívanie digitálneho vzdelávacieho obsahu, učители a školy budú mať prístup k centralizovanej podpore digitálneho vzdelávania. absolventi budú disponovať dostatočnými zručnosťami z pohľadu trhu práce na využívanie moderných technológií.

#### 5.5 SPOLUPRACUJEME SO ZAMESTNÁVATEĽMI

Ciele: do 2016: 1. Rozvíjať programy

spolupráce so súkromným sektorom zohľadňujúce potreby slovenského hospodárstva. 1. Spustenie spoločných programov vzdelávania podporujúcich uplatniteľnosť absolventov na trhu práce. 2. Spolupráca s významnými národnými a nadnárodnými spoločnosťami v oblasti IKT. Všetky aktivity digitalizácie smerujú nielen k zvyšovaniu kvality systémov vzdelávania, vedy a výskumu, ale aj ak účinnejšiemu zohľadneniu potrieb slovenského hospodárstva v oblasti školstva a vedy. Je preto prvoradým záujmom rezortu, aby absolventi vzdelávacieho systému boli do maximálnej možnej miery pripravení na uplatnenie na trhu práce. Práve preto bude rozvoj spolupráce so zamestnávateľmi kľúčovou súčasťou digitalizácie rezortu. Cieľom je určiť a realizovať aktivity, ktoré nadviažu na doterajšie príklady spolupráce so súkromným sektorom formou memoránd, spoločných programov, či iných foriem spolupráce. Tieto by mali žiakom, študentom, učiteľom a vedcom poskytnúť skúsenosti a zručnosti potrebné z pohľadu súkromného sektora. Prínos pre žiakov a rodičov Žiaci získajú lepšie zručnosti z pohľadu ich vstupu na trh práce. Prínos pre učiteľov a školy Školy a vedecko-výskumné organizácie získajú prístup k najnovším poznatkom a skúsenostiam z pohľadu vytvárania moderných vzdelávacích programov a výskumných projektov. Prínos pre rezort a trh práce Na trh práce budú prichádzať absolventi, ktorých poznatky a zručnosti budú lepšie zohľadňovať aktuálne potreby trhu.

V rámci realizácie Koncepcie Ministerstvo školstva, vedy a výskumu SR vytvorí prostredie, ktoré po organizačnej, personálnej, obsahovej a finančnej stránke umožní tvorbu a prevádzkovanie jednotlivých prvkov digitalizácie v rezorte školstva. Z pohľadu doterajších skúseností bude prvoradou úlohou vybudovanie jednotnej integračnej platformy, ktorá umožní centralizované spravovanie jednotlivých agend rezortu a zároveň naplní potreby jednotlivých agend z pohľadu škôl a ostatných organizácií, žiakov a študentov, ale aj rodičov a širšej verejnosti. Zjednodušenie spracúvania a využívania dát tak bude doplnené o zjednodušený prístup pre všetkých užívateľov interných, aj externých. Hlavným koordinátorom digitalizácie rezortu bude aj naďalej Sekcia informatiky MŠVVaŠ SR, ktorej úlohou bude koordinácia všetkých 5 strategických oblastí. V spolupráci s vecne príslušnými sekciami MŠVVaŠ SR, priamo riadenými organizáciami, samosprávami, vysokými školami, vedecko-výskumnými organizáciami a odbornými organizáciami, bude navrhnutá štruktúra spolupráce s jasne zadefinovanými právomocami a zodpovednosťami.

### 6.1 PARTNERSTVO PRE DIGITALIZÁCIU

Digitalizácia v oblasti vzdelávania je globálny trend, v rámci ktorého je nositeľom inovácií najmä súkromný sektor. Súkromný sektor je zároveň základným prijímateľom absolventov vzdelávacieho systému. Z pohľadu nastavenia cieľov digitalizácie a zabezpečenia kvalitného a aktuálneho obsahu je preto kľúčové úzke partnerstvo so súkromným sektorom. Cieľom Partnerstva pre digitalizáciu je nadviazať na spoluprácu so súkromnou sférou pri implementácii cieľov Koncepcie. Na základe štúdie realizovateľnosti ministerstvo určí najvhodnejší model fungovania Partnerstva pre digitalizáciu, ktorý umožní najefektívnejšie využívanie skúseností súkromného sektora na spoločné verejnoprospešné aktivity.

### 6.2 UDRŽATEĽNOSŤ SPRÁVA, PODPORA A OBNOVA, KVALITA

Kľúčovou úlohou digitalizácie je prevádzkovateľnosť a udržateľnosť systému. Správa, podpora a obnova technológií je preto základným predpokladom naplnenia cieľov Koncepcie. Väčšina doterajších aktivít v oblasti informatizácie totiž spočívala v budovaní IKT kapacít. Udržateľnosť investícií do IKT však nebola zabezpečená dostatočnými prostriedkami na prevádzku, správu, podporu a inováciu systémov. Systematické vyhodnocovanie kvality výstupu investície počas celého jej životného cyklu zabezpečí zmysluplné využitie ľudských, finančných a materiálnych zdrojov. Základným výstupom Koncepcie a nadväzujúcich Akčných plánov bude preto zapracovanie systematizovaného financovania prevádzky, správy, podpory a obnovy kvalitných IKT investícií do návrhu Rozpočtu verejnej správy na roky v roku 2013 a následne každý rok do nasledujúcich rozpočtov. Doriešenie systematizovaného financovania prevádzky IKT z pohľadu Rozpočtu verejnej správy je kľúčové nielen z pohľadu dlhodobého zanedbania týchto nákladov, ale aj z dôvodu obmedzených možností financovania týchto nákladov zo štrukturálnych fondov EÚ. Osobitnou otázkou pritom zostáva finančné ohodnotenie

zamestnancov spravujúcich IKT na školách, výskumných pracoviskách a ostatných organizáciách, ktoré nezodpovedá ich pracovným výkonom, odbornosti a je zároveň hlboko pod ohodnotením v komerčnej sfére. Riešenie tejto otázky bude predložené v úzkej spolupráci s Partnerstvom pre digitalizáciu, keďže práve v tejto oblasti existuje vysoký potenciál na úzku spoluprácu so súkromným sektorom.

### 6.3 FINANČNÉ ZDROJE

Implementácia Konceptie bude vyžadovať významnú investičnú podporu štátu. Na tento účel budú k dispozícii 3 rôzne typy finančných zdrojov: - štátny rozpočet, - štrukturálne fondy EÚ v programových obdobiach a , - ostatné zdroje, vrátane súkromných a iných neverejných zdrojov. V spolupráci s priamo riadenými organizáciami, samosprávami, vysokými školami, vedecko-výskumnými inštitúciami a Partnerstvom pre digitalizáciu budú ciele a priority Konceptie premietnuté do návrhu Rozpočtu verejnej správy a zároveň do návrhu programových dokumentov na čerpanie štrukturálnych fondov v programovom období Z pohľadu programového obdobia treba pritom doriešiť aj otázku možnosti podpory a inovácie infraštruktúry IKT na školách a vysokých školách v bratislavskom regióne, keďže nepriaznivé nastavenie pravidiel v súčasnom období obmedzilo možnosti čerpania štrukturálnych fondov EÚ na tieto výdavky. Do maximálnej možnej miery budú zároveň ciele a priority Konceptie zohľadnené do zostávajúcich aktivít financovaných zo štrukturálnych fondov v rámci programového obdobia. Zámerom Konceptie je vyčleniť každoročne minimálne 50 miliónov EUR, ktoré budú určené na 5 strategických oblastí rozvoja zo všetkých horeuvedených zdrojov financovania.

### 6.4 ĎALŠIE KROKY: AKČNÉ PLÁNY

Konceptia informatizácie rezortu školstva predstavuje rámcový plán digitalizácie rezortu do roku Na naplnenie jej konkrétnych cieľov v jednotlivých strategických oblastiach rozvoja budú vypracované akčné plány, ktoré presne naformulujú úlohy, zodpovedné inštitúcie a termíny a umožnia pravidelný odpočet a kontrolu plnenia Konceptie. V nadväznosti na Konceptiu budú vypracované nasledovné akčné plány: 1. Akčný plán rozvoja a optimalizácie digitálnej infraštruktúry v rezorte školstva, 2. Akčný plán rozvoja digitálnych zručností v rezorte školstva, 3. Akčný plán digitalizácie vzdelávacieho obsahu, 4. Akčný plán zjednodušenia prístupu k elektronickým službám v rezorte školstva, 5. Akčný plán rozvoja spolupráce so súkromným sektorom v rámci digitalizácie rezortu školstva. Pravidelné hodnotenie Akčných plánov prispeje nielen k priebežnému hodnoteniu napĺňania stratégie, ale môže aj predísť tomu, aby tempo nástupu nových technológií spravilo z koncepčných dokumentov neaktuálne materiály. Jednotlivé akčné plány zároveň zafinancujú legislatívne úpravy potrebné v jednotlivých oblastiach pre úspešné zavádzanie cieľov konceptie do praxe.

### **Stratégia pre integráciu rómov**

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity predkladá Stratégiu Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 v nadväznosti na Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov označené ako Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020. Uvedená úloha je plne v súlade s plánom práce vlády Slovenskej republiky.

Stratégia reaguje na potrebu riešiť výzvy spojené so sociálnym a spoločenským začleňovaním rómskych komunít i na úrovni Európskej únie. Princípy predkladanej stratégie by sa mali stať základom politik s cieľom riešiť nepriaznivú situáciu cieľovej skupiny pre obdobie do roku 2020, ako aj pre programové obdobie na roky 2014 – 2020 pre použitie štrukturálnych fondov. Predložená stratégia je výsledkom spolupráce Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Svetovej banky a Rozvojového programu OSN (UNDP), Nadácie otvorenej spoločnosti (OSF), Združenia miest a obcí Slovenska a mimovládnych organizácií. Významnou pri tvorbe stratégie bola spolupráca s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Predkladaná stratégia je vzhľadom na skúsenosti pri aplikácii predchádzajúcich strategických materiálov koncepčne zarámčovaná princípmi prístupu k riešeniam tzv. rómskej problematiky. *Stratégia je zároveň zameraná na viaceré cieľové skupiny:*

- a) **Rómov ako národnosť menšinu,**
- b) **rómske komunity,**
- c) **marginalizované rómske komunity.**

Väčšina opatrení a sociálnych intervencií je zameraná na marginalizované rómske komunity. Dôležitým aspektom je i smerovanie politík na väčšinovú populáciu. Cieľom je nastaviť verejnú diskusiu tak, aby politiky boli prijímané ako obojstranne výhodné.

Pri definovaní politík zameraných na postupné odstraňovanie chudoby a sociálne vylúčenie marginalizovaných rómskych komunít, stratégia čerpá z procesu prípravy vecného zámeru zákona o sociálne vylúčených spoločenstvách, ktorý pripravovalo MPSVR SR.

#### **Zámer Slovenskej republiky pri začleňovaní rómskych komunít**

Vláda Slovenskej republiky (ďalej iba „vláda SR“) prijíma Stratégiu Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej iba „stratégia“) s odhodlaním výrazne podporiť procesy smerujúce k sociálnemu a ekonomickému začleneniu rómskych komunít na Slovensku. Vláda SR konštatuje, že kvalita života rómskych komunít sa v porovnaní s rokom 1989 zhoršila z viacerých dôvodov, a že bez vonkajšieho zásahu nemožno stav rómskych komunít v reálnom čase zlepšiť.

V prípade odkladania a odsúvania riešenia otázok sociálneho začleňovania rómskych komunít hrozí nárast napätia medzi majoritným obyvateľstvom a Rómami, ktoré môže prerásť do otvorených konfliktov vrátane fyzického násillia.

Predkladaná stratégia je strešným dokumentom pre oblasť začleňovania všetkých cieľových skupín rómskej populácie. Táto stratégia predpokladá, že jednotlivé ministerstvá a ostatné inštitúcie štátnej správy, miestnej a regionálnej samosprávy budú dôsledne aplikovať jej princípy pri tvorbe svojich verejných politík. Pre riešenie tak zložitej a multisektorálnej problematiky, ako je inklúzia marginalizovaných rómskych komunít je nevyhnutná úzka spolupráca a iniciatíva všetkých ústredných, regionálnych a miestnych inštitúcií. Osobitné miesto pri vytváraní predpokladov na inklúziu marginalizovaných rómskych komunít majú predovšetkým Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo zdravotníctva SR a Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Každé z týchto ministerstiev by malo v súlade s touto stratégiou pripraviť legislatívne návrhy, ktoré zásadným spôsobom prispievajú k riešeniu súčasnej exklúzie a diskriminácie rómskych komunít a zvrátia terajší negatívny trend. Úlohou stratégie je vytvoriť základ pre akčné plány a ustanoviť úlohy na prípravu opatrení, politík a právnych noriem na všetkých úrovniach štátnej správy v Slovenskej republike na obdobie rokov

2012 – 2020. Je potrebné, aby princípy definované v stratégii boli zahrnuté do príslušných právnych noriem týkajúcich sa priamo alebo nepriamo rómskych komunít na Slovensku. Právne normy, ktoré sa budú v budúcnosti predkladať za účelom rómskej inklúzie, sa musia riadiť princípmi stanovenými v Stratégii Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020. Hlavným zámerom stratégie je zastavenie segregácie rómskych komunít, výrazný pozitívny obrat pri sociálnom začleňovaní rómskych komunít, nediskriminácia a zmena postoja väčšinového obyvateľstva voči rómskej menšine.

Úspech procesov sociálnej a ekonomickej integrácie a politiky začleňovania závisí od zosúladenia politík vo vzťahu k trom cieľovým skupinám, ktoré sa navzájom prekrývajú. Iniciatívy zamerané na začleňovanie musia navzájom vyvažovať potreby týchto troch skupín – Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít.

Riešeniu situácie rómskej populácie určite nepomáhala častá diskontinuita vládnych politík, ktorá súvisela s výmenami vlád na Slovensku. Ďalším dôvodom stagnácie sociálneho začleňovania rómskych komunít bol nedostatok politickej vôle na štátnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Tento cieľ je možné dosiahnuť len za účasti všetkých zainteresovaných strán: štátu, vyšších územných celkov, samospráv, mimovládnych organizácií, cirkví, médií, akademických inštitúcií, nerómskej väčšinovej populácie a samotných Rómov.



## **Rámcovanie stratégie – marginalizácia, multidimenzionálne vylúčenie a chudoba**

Vláda SR sa stotožňuje s definíciou sociálneho vylúčenia ako procesu, ktorý systematicky znevýhodňuje určitú skupinu ľudí na určitom území a prehĺbuje ich marginalizáciu. Rómovia v týchto marginalizovaných regiónoch reprezentujú populáciu, ktorá je chudobná. Táto chudoba však nadobúda extrémne podoby, ktoré sa u majoritnej populácie v marginalizovaných územiach nevyskytujú. V záujme lepšieho porozumenia problémov, ktorým dnes celia marginalizované rómske komunity, vláda SR prijala koncept sociálneho vylúčenia, ktorý zachytáva premeny charakteru a nových znakov dnešnej chudoby – pretrvávajúca chudoba v čase, jej priestorová koncentrácia sprevádzaná marginalizáciou, závislosť na sociálnom systéme štátu a rozpad tradičných sociálnych inštitúcií. Chudobu treba chápať ako „mieru, v ktorej jednotlivec žije bez potrebných zdrojov“. Výhodou využívania tejto definície je neredukovanie chudoby len na chudobu materiálnu a finančnú, ale znamená prenos dôrazu od finančného znevýhodnenia na jej viacrozmernú povahu, čiže identifikovanie nedostatku rôznych zdrojov, v dôsledku ktorých sa jednotlivci stanú chudobnými a postupne sociálne vylúčenými.

Sociálna exklúzia je chápaná ako systematický proces marginalizácie, izolácie a oslabovania sociálnych väzieb, ktorý je evidentný na úrovni jednotlivca, aj na úrovni spoločenských skupín. Exklúzia znamená vylúčenie z participácie na bežnom spôsobe sociálneho života. Najohrozenejšími sú jednotlivci, respektíve skupiny osôb, ktoré majú oslabenú väzbu minimálne k jednej zo štyroch integračných rovín, prostredníctvom ktorých sú integrované do spoločnosti: k demokracii a právu (podporujú občiansku integráciu), k trhu práce (podporuje ekonomickú integráciu), k sociálnemu štátu (podporuje sociálnu integráciu) a rodine spolu s komunitou (podporujú interpersonálnu integráciu).

Vylúčenie z jednej integračnej zložky znamená súčasne vo väčšine prípadov vylúčenie v ďalších rovinách. Predkladaná stratégia má za cieľ smerovať k odstráneniu nasledovných foriem sociálneho vylúčenia Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít:

**Ekonomické vylúčenie** znamená v konečnom dôsledku vylúčenie zo životného štandardu a životných šancí obvyklých v spoločnosti či v danej skupine. Východiskom môže byť napríklad postavenie jednotlivcov na trhu práce, úroveň spotreby a veľkosť príjmu, majetok, štandard bývania a pod.

**Kultúrne vylúčenie** je odoprenie práva jedinca či skupiny participovať na kultúre spoločnosti a zdieľať jej kultúrny kapitál, vzdelanosť a kultúru.

**Symbolické vylúčenie** nastáva za podmienky, že sociálna a kultúrna identita sú do značnej miery zároveň symbolickými identitami. Skupina je symbolicky konštruovaná a pomocou symbolov aj potvrdzovaná a členstvo v skupine je symbolicky potvrdzované, či odmietané. Symbolické vylúčenie je spojená so stigmatizáciou jedincov a skupín vnímaných ako odlišné, deviantné, či cudzie. Identifikovať ju možno napríklad na základe miery sociálneho dištancu, existencie predsudkov či stereotypov.

**Priestorové vylúčenie** je koncentrácia vylúčených jednotlivcov a sociálnych skupín v určitých geografických priestoroch. V prípade rómskych komunít možno identifikovať takzvané segregované rómske osídlenia (osady, mestské getá) a tiež jav dvojitej marginalizácie. Tieto formy sociálneho vylúčenia sa často prejavujú zamedzením prístupu k sociálnym službám, zdravotnej starostlivosti a sieti sociálneho zabezpečenia. Existujú aj ďalšie formy vylúčenia, ktoré sa v prípade Rómov, rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít na Slovensku vyskytujú v menej zjavnej forme:

- **Politické vylúčenie** znamená odoprenie občianskych, politických a základných ľudských práv.
- **Vylúčenie z mobility** vo fyzickom priestore a v hierarchii sociálneho postavenia.
- **Sociálne vylúčenie** v užšom zmysle slova zabráňujúce dosiahnutiu určitého sociálneho statusu alebo účasti v niektorých sociálnych inštitúciách.

• **Vylúčenie z bezpečnosti** a vystavenie vyšším bezpečnostným rizikám.

**Formy sociálneho vylúčenia** sú aj psychologické a súvisia s nedostatkom emocionálnych zdrojov. Ich sprievodným javom je pocit hanby, ostychu a individuálneho zlyhania, ako i celková neistota a zraniteľnosť. Príčinami sociálneho vylúčenia sú nezamestnanosť, chudoba, nízka úroveň vzdelania a kvalifikácie, pričom tieto faktory sa vo svojom vplyve na sociálne vylučovanie vzájomne podmieňujú. V prípade sociálneho vylúčenia rómskej populácie je to navyše aj etnicita, ktorá môže generovať vylúčenie. Sociálne vylúčenie je však nielen dôsledkom, ale aj príčinou nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie, nezamestnanosti a multidimenzionálnej chudoby. V prístupe praktickej politiky sa rozdiel medzi dôsledkami sociálneho vylučovania stiera. Sociálne intervencie, ktoré nepristupujú k sociálnemu vylučovaniu dynamicky, neriešia problém sociálneho vylučovania komplexne, a preto z dlhodobého hľadiska, budú neúspešné.

### **Princípy stratégie**

Rastúca extrémna chudoba a systematický sociálny prepád väčšiny lokálnych spoločenstiev marginalizovaných rómskych komunít od roku 1989 poukazuje na potrebu zmeny prístupu verejných politik v tejto oblasti. Stratégia vlády SR je založená na snahe minimalizovať vplyv jednotlivých typov vylúčenia vo vzťahu k rómskym komunitám a rozvinúť politiku integrácie. Integrácia spolu s nediskrimináciou<sup>10</sup> sú základným smerovaním v prístupe k rómskej populácii na

všetkých úrovniach. Zo strany Rómov a rómskych komunít je stratégia založená na princípe vytvárania reálnych možností na aktivizáciu sa jednotlivca alebo komunity, výsledkom ktorej by

malo byť zmenšenie rozdielov medzi rómskou populáciou a väčšinovou spoločnosťou.

Nediskriminácia je stavebným prvkom a súčasťou ostatných princípov tvorby politik zameraných na inklúziu Rómov. Zníženie diskriminácie a zlepšenie úrovne dodržiavania ľudských

práv je organickou súčasťou stratégie a jej zámerov. Odstraňovanie diskriminácie vo všetkých jej

podobách (štrukturálna, inštitucionálna, priama, nepriama...) je podmienkou alebo sprievodným javom procesov destigmatizácie, desegregácie, degetoizácie, posilňovania solidarity, dodržiavania

zákonnosti, ako aj partnerstva, komplexnosti a ostatných implementačných princípov.

Stratégia podmieňuje úspešnosť verejných politik v oblasti inklúzie rómskych komunít akceptáciou princípov, ktorými sa tvorcovia verejných politik musia riadiť. Základné strategické princípy sú:

- **destigmatizácia,**
- **desegregácia,**
- **degetoizácia.**

Problémy spojené so stigmatizáciou sa v prevažnej miere týkajú väčšiny rómskej populácie v spoločnosti. Segregácii sú v rôznych podobách vystavené viaceré rómske komunity a dôsledkom getoizácie sa stávajú marginalizovanými. Všetky prijímané opatrenia vo vzťahu k cieľovým skupinám stratégie musia akceptovať tieto strategické princípy a v prípade, že nebude možné alebo účelné naplniť jeden z princípov, je nevyhnutné posilniť naplnenie princípov ďalších. Predložená stratégia vychádza z predpokladu, že tieto tri princípy musia byť prepojené v premýšľaní o politikách, ktoré sa týkajú niektorej z cieľovej skupiny.

#### b) **Princíp destigmatizácie**

Stigmatizácia je proces sociálneho označovania, kedy určitý jedinec alebo sociálna skupina dostanú od spoločnosti „označenie“ (nálepku), ktorým sa im pripisujú znaky pochádzajúce zo stereotypu a nie zo znalostí o ich skutočnom správaní.

- **Princíp desegregácie**

Segregácia znamená zoskupovanie osôb, ktoré majú podobné sociálne znaky, v určitom priestore geografickom, alebo sociálnom. Segregácia tak vo svojich dôsledkoch znamená výraznú sociálnu izoláciu jednej skupiny od druhej.

#### • **Princíp degetoizácie**

Proces getoizácie má svoje štrukturálne príčiny, na ktoré jedinec nemá zásadný vplyv. Degetoizácia tak znamená prerušiť opísanú gradáciu sociálneho vylučovania a vrátiť sa do počiatočného bodu, kde sa začne postupne rušiť stigmatizácia celej skupiny a k členom skupiny sa pristupuje individuálne a bez predsudkov.

#### **Princípy implementácie**

Na základe doterajších skúseností možno konštatovať, že predpokladom úspešnosti politiky inklúzie a integrácie je paralelné rešpektovanie princípov implementácie, ktoré sa vzájomne podmieňujú:

#### **Princíp solidarity**

Princíp solidarity je nevyhnutné rozvíjať nielen z dôvodov právno-politických a etických, ale aj pragmatických. Princíp je však založený na splnení konkrétnych a transparentných kritérií pre poskytnutie pomoci. Nerešpektovanie tohto princípu vo vzťahu k tým, ktorí nedodržiavajú pravidlá, oslabuje sociálnu solidaritu zo strany ako majority, tak i rómskych komunít a ničí motiváciu sociálne vylúčených a sociálne odkázaných zmeniť svoje postavenie.

#### **Princíp zákonnosti**

Princíp zákonnosti vychádza z rešpektovania Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodných zmlúv a dokumentov, práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie a právnych predpisov Slovenskej republiky s dôrazom na zaručovanie, dodržiavanie a ochranu ľudských práv a základných slobôd.

#### **Princíp partnerstva**

Tento princíp úzko súvisí s princípom subsidiarity. Je založený na potrebe spolupracovať a koordinovať úsilie a prostriedky zainteresovaných subjektov, a to ako v rovine horizontálnej (obce a regióny navzájom), tak aj vertikálnej (ministerstvá, regióny, obce). Predpokladom je schopnosť navzájom pozitívne komunikovať a spolupracovať. Rómovia celkovo, či rómske komunity bez ohľadu na mieru ich marginalizácie, by mali byť súčasťou rozhodovacích procesov. Na jednej strane sa tak zvyšuje pocit zodpovednosti na strane cieľovej skupiny, na druhej strane sa znižuje rozšírená nedôvera zo strany rómskych komunít.

#### **Princíp komplexnosti**

Pre úspešné naplnenie cieľov stratégie je potrebné vyžadovať komplexný a integrovaný prístup pri realizácii opatrení vo všetkých prioritných oblastiach sociálnej a ekonomickej integrácie rómskej populácie a potrebu koordinovaného a systematického prístupu tak na lokálnej, ako aj regionálnej a národnej úrovni. Princíp je založený na potrebe sústrediť úsilie a prostriedky tak, aby bola zabezpečená komplexnosť a primeranosť zvolenej sociálnej intervencie.

#### **Princíp koncepcnosti, systémového prístupu a trvalej udržateľnosti**

Tento princíp je založený na potrebe koncepčného a systémového prístupu k riešeniu problematiky vylúčenia marginalizovaných rómskych komunít. Znamená to koncepčne a systémovo postupovať pri identifikovaní sociálnych problémov, pri nachádzaní ich akceptovateľných riešení a pri ich realizácii.

#### **Princíp rešpektovania regionálnych a subetnických charakteristík**

Princíp je založený na rešpektovaní regionálnych rozdielov pri zavádzaní inkluzívnych politík. V rámci Slovenska sú regióny s rozdielnymi ekonomickými a následnými sociálnymi parametrami, ktoré sa vo výraznej miere odzrkadľujú na sledovaných ukazovateľoch (zamestnanosť, vzdelanostná úroveň, sociálna odkázanosť, zdravotná situácia a pod.). S tým súvisí aj etnická a náboženská rôznorodosť príslušných regiónov (nie len vo vzťahu majority k Rómom, ale aj vo vzťahu k iným národnostným menšinám a náboženským komunitám).

### **Princíp rodovej rovnosti**

V záujme odstraňovania existujúcich a predchádzania vytvárania nových rodových nerovností, prijímané politiky musia dodržiavať uplatňovanie rodového hľadiska vzhľadom na fakt, že nijaké opatrenie, nijaká politika, či rozhodnutie, nie je rodovo neutrálne.

### **Princíp zodpovednosti a predvídateľnosti**

Princíp je založený na nutnosti posilňovať ľudský, kultúrny a spoločenský kapitál v sociálne vylúčených rómskych komunitách. Politiky inklúzie by mali systematicky zvyšovať schopnosti cieľovej skupiny – Rómov celkovo, ako aj všetkých rómskych komunit a v stále väčšej miere participovať na všetkých úrovniach prípravy a realizácie stratégie.

## **Stratégia ochrany a podpory ľudských práv**

Predstava ľudských práv ako univerzálnej právnej ochrany, ktorá platí pre všetkých ľudí, má v západnej civilizácii dlhé dejiny. Právo obce chráni práva ľudí v určitej politickej oblasti, myšlienka ľudských práv sa však líši tým, že sa túto ochranu snaží rozšíriť aj na tých, ktorí nie sú občanmi, nie sú slobodní a dospelí. Už najstaršie sumerské zákonníky obsahujú ustanovenia, ktoré chránia nielen slobodných mužov, ale aj ženy, deti a nevoľníkov.

V starovekom Grécku hľadali ľudia zásady spolunažívania, riešila sa problematika postavenia občana v štáte, vymedzili sa veci a javy a boli rozčlenené na súkromné a verejné. Od **7.storočia pred n. l.** sa v **Aténach** rušia dedičné privilégia šľachty a nahradzujú sa triedami občanov podľa majetku (v **Ríme** to platí od **5.storočia pred n. l.** – Zákon dvanástich tabúl, *Lex duodecim tabularum*). Podiel na rozhodovaní o verejných veciach sa rozširuje na všetkých slobodných mužov, aj keď to bolo odstupňované podľa triedy. Myšlienka občianskej rovnosti sa objavuje vo filozofii, napr. Platóna, neskôr u stoikov. V Ríme, ktorý rozširuje svoje územie, sa poskytujú niektoré občianske a politické práva aj obyvateľom dobytých obcí, pričom v roku **212** rozšíril **cisár Caracalla** občianske práva na všetkých slobodných občanov celej ríše.

V stredoveku malo významnú úlohu pri ďalšom vývoji myšlienky ľudských práv kresťanstvo, ktoré zastáva názor o rovnosti ľudí pred Bohom a o zodpovedaní sa za svoj život pred jeho súdom. V tomto období, v roku 1215, sa objavila jedna z najstarších dohôd, ktorá ochraňuje ľudské práva – **Magna charta libertatum** (Veľká listina slobôd). Nešlo o celoplošnú ochranu práv, práva si vydobyla anglická šľachta proti moci Jána Bezzemka po nepokojoch spôsobených jeho zahraničnou politikou a spôsobom vlády. Tento dokument okrem iného ustanovoval, že žiadny slobodný obyvateľ nesmie byť prenasledovaný alebo zatknutý bez zákonného rozsudku. Tiež zakazoval kráľovi bez povolenia šľachty vyhlásiť mimoriadne dane. Ďalšími zákonmi, ktoré sa neskôr zaoberali niektorými ľudskými právami, je napr. **banský zákon kráľa Václava II.** z roku 1300 (*Ius regale montanorum*), ktorý zakazuje prácu detí v bani. **Španielske zákony z Burgosu** z roku 1512 zakazujú násilie na domorodých otrokoch, chránia tehotné ženy a deti, rovnako ako neskôršie *Leyes Nuevas* z roku 1542, v ktorých išlo o dobré zaobchádzanie s Indiánmi.

V mestách vrcholného stredoveku vzniká tiež nová podoba kresťanskej zbožnosti, v ktorej má veľký význam **osobné svedomie**. Nakoľko sa každý bude raz zodpovedať za svoj život, potrebuje slobodu, aby tento život mohol viesť podľa svojho svedomia. Vzniká tu požiadavka náboženskej slobody, ktorú však mohol presadiť až novovek.

Počas obdobia renesancie vznikla **konceptia prirodzeného práva**. Talian Erazmus Rotterdamský a Holanďan Hugo Grotius zdôraznili, že inteligencia a rozum sú prameňom prirodzeného práva. Prirodzenými právami sú právo na život a právo na rovnosť, pričom všetci ľudia majú rovnaké prirodzené práva, ktoré nemôže nikto obmedzovať. Prirodzené práva presadzovali aj John Locke v Anglicku a Jean Jacques Rousseau vo Francúzsku.

Záujem o ľudské práva vzrástol v 18.storočí. Podľa revolucionárov 18.storočia nebolo možné individuálne práva ľudskej osoby ustanoviť zákonom, človek ich má ako Boží tvor (Declaration of Virginia z roku 1776) alebo podľa Jeana Jacquesa Rousseaua (autor Spoločenskej zmluvy) ich má od prírody a narodenia, a keďže mu ich nikto nedal, nesmie mu ich ani brať. Po víťaznej francúzskej revolúcii bola **26.augusta 1789** prijatá **Deklarácia práv človeka a občana**, ktorá deklarovala rovnosť občanov pred zákonom, slobodu náboženského vierovyznania, slobodu myslenia a vyhlasovala, že človek môže robiť všetko, čo inému neškodí. V USA bola **4.júla 1776** podpísaná **Deklarácia nezávislosti** (Thomas Jefferson), pričom sa nejednalo len o nezávislosť od Anglicka, ale aj nezávislosť ľudí. Vyhlásenie nezávislosti obsahovalo prirodzené ľudské práva, občianske slobody. Americká Deklarácia nezávislosti aj francúzska Deklarácia práv človeka a občana sa stali podkladom pre ďalšie charty týkajúce sa ľudských, občianskych práv.

Od 19.storočia nachádzame zakotvené práva a slobody ľudí v niektorých ústavách.

Po 2.svetovej vojne, dňa **10.decembra 1948**, bola na zasadnutí III. Valného zhromaždenia OSN prijatá **Všeobecná deklarácia ľudských práv** (Charta ľudských práv). Má 30 bodov a napr. v prvom bode sa vraví, že „Všetci ľudia sa rodia slobodní a sebe rovní čo do dôstojnosti a práv“, prípadne v bode tri nachádzame vyhlásenie „Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť“. Deklarácia je podpísaná v parížskom paláci de Chaillot. OSN malo vtedy len 56 členov (dnes už 193) a listinu podpísalo 48 z nich. Osem krajín sa zdrží hlasovania: Bielorusko, Československo, Juhoafrická únia, Juhoslávia, Poľsko, Saudská Arábia, Sovietsky zväz a Ukrajina.

Ďalšími dokumentmi, ktoré sa zaoberajú ľudskými právami, sú napr. Európska charta ľudských práv z 50.rokov, Deklarácia práv dieťaťa z roku 1959 a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966.

V 70.rokoch 20.storočia, ktoré sa vyznačovali napätými vzťahmi medzi východným a západným blokom a horúčkovitým zbrojením, bol podpísaný 1.augusta 1975 v Helsinkách **Záverečný helsinský akt**, čím vznikla **Konferencia o bezpečnosti a spolupráci v Európe** (KBSE). Záverečný helsinský akt obsahuje napr. ustanovenie o rešpektovaní ľudských práv a základných slobôd, vrátane slobody zmýšľania, svedomia, náboženstva a presvedčenia. V 80.rokoch bola zefektívnená spolupráca medzi európskymi štátmi a formoval sa medzinárodný štandard ľudských práv. V roku 1993 (po páde totalitných režimov v Európe v 90.rokoch) sa konala vo Viedni **Konferencia OSN o ľudských právach**, kde nastalo isté zjednotenie európskych štátov pod hlavičkou demokracie, právneho štátu, práv a slobôd jednotlivcov.

Na ochranu ľudských práv máme nasledujúce prostriedky:

1. **vnútroštátne** – kontrolné mechanizmy politickej moci, súdnictvo, ombudsman (verejný ochranca práv - na Slovensku pôsobí od roku 2002);
2. **medzinárodné**  
*regionálne* – európsky systém ochrany predstavuje Rada Európy, ktorá vznikla v roku 1949, so súčasťami špecializujúcimi sa na problematiku práv, slobôd (Európska komisia pre ľudské práva, Európsky súd pre ľudské práva, Výbor ministrov);  
*univerzálny systém* – predstavuje ho OSN a jej orgány na ochranu ľudských práv, ako je napr. Výbor OSN pre ľudské práva a Hospodárska a sociálna rada.

Dodržiavaním ľudských práv sa zaoberajú aj mnohé ďalšie organizácie, ako je Amnesty International, Hnutie Human, Helsinský výbor či Medzinárodné združenie demokratických právnikov.

## Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím

Ochrana ľudských práv je dôležitá pre každého človeka, osobitne pre takého, ktorý z rôznych dôvodov potrebuje pomoc a ochranu pri ich uplatňovaní. Podpora, ochrana a uplatňovanie práv osôb so zdravotným postihnutím si vyžaduje špecifický prístup zodpovedajúci potrebám, možnostiam, schopnostiam a postojom spoločnosti k osobám so zdravotným postihnutím. Potreba zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím osobitnú starostlivosť je zakotvená a zvýraznená v rôznych medzinárodných dokumentoch, osobitné postavenie medzi ktorými má Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“) a jeho Opčný protokol. Európska únia (ďalej len „EÚ“) jednoznačne uznala práva osôb so zdravotným postihnutím v Európskej charte základných práv „*Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní a účasti na spoločenskom živote*“ (článok 26 „Integrácia osôb so zdravotným postihnutím“).

### **1. Všeobecné východiská**

#### **1.1. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím**

Dohovor predstavuje základný východiskový dokument pre všetky ostatné medzinárodné dokumenty, ktoré sa prijímajú na európskom alebo širšom medzinárodnom fóre a ktoré sa týkajú ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím. Cieľom Dohovoru je presadzovať, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

Dohovor zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečili, že osoby so zdravotným postihnutím budú môcť plne využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania. Ustanovuje minimálne normy ochrany a zabezpečenia celého rozsahu občianskych, politických, sociálnych a ekonomických práv osôb so zdravotným postihnutím.

Národná rada Slovenskej republiky s Dohovorom vyslovila súhlas a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky Dohovor ratifikoval 28. apríla 2010 a ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Pre Slovenskú republiku Dohovor nadobudol platnosť 25. júna 2010 v súlade s jeho článkom 45 ods. 2. Po uložení ratifikačnej listiny Slovenská republika uplatnila výhradu k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru v súlade s jeho článkom 46.

Slovenská republika v júni 2012 podľa čl. 35 Dohovoru predložila Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahla, a to do dvoch rokov po nadobudnutí právoplatnosti Dohovoru pre Slovenskú republiku. Správa bola vypracovaná v súlade s usmerneniami Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, upravené v osobitnom dokumente k Dohovoru<sup>3</sup>.

Súčasne pristúpila Slovenská republika k Opčnému protokolu k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého cieľom je umožniť jednotlivcom a skupinám, k porušeniu práv ktorých došlo, obrátiť sa v predmetnej veci na výbor OSN prostredníctvom zaslania sťažnosti.

#### **1.2. Stratégia Európskej únie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím**

Stratégia EÚ sa zameriava na zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím, aby mohli využívať svoje práva na rovnakom základe ako ostatní občania, ako aj na odstránenie prekážok v každodennom živote. Jej cieľom je pomáhať pri praktickom vykonávaní Dohovoru na úrovni Európskej únie, ako aj na úrovni jednotlivých štátov. Táto stratégia dopĺňa a podporuje opatrenia členských štátov, ktoré sú zodpovedné za politiku týkajúcu sa osôb so zdravotným postihnutím.

Základné oblasti Stratégie EÚ, v ktorých je potrebné prijímať opatrenia:

- Zaručiť bezbariérový prístup k tovarom, službám vrátane verejných služieb a k asistenčným pomôckam pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Dosiagnúť plné zapojenie osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti:
  - a. tým, že budú môcť využívať všetky výhody občianstva EÚ,
  - b. odstránením administratívnych a názorových bariér, ktoré bránia ich plnému a rovnoprávnemu zapojeniu,
  - c. poskytovaním kvalitných komunitných služieb, vrátane možnosti využívať osobných

asistentov.

- Potláčať v EÚ diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia.
- Dať oveľa väčšiemu počtu osôb so zdravotným postihnutím možnosť zárobku na otvorenom trhu práce.
- Podporovať inkluzívne, ako aj celoživotné vzdelávanie žiakov a študentov so zdravotným postihnutím.
- Presadzovať životné dôstojné podmienky pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Podporovať rovnaký prístup k zdravotníckym službám pre osoby so zdravotným postihnutím a k zariadeniam, ktoré takéto služby poskytujú.
- Presadzovať práva osôb so zdravotným postihnutím v rámci vonkajšej činnosti EÚ.
- Zvýšiť povedomie spoločnosti o problematike zdravotného postihnutia a podporiť lepšiu informovanosť osôb so zdravotným postihnutím o svojich právach a o ich výkone.
- Optimalizovať využívanie nástrojov finančnej pomoci EÚ určených na bezbariérovosť a nediskrimináciu a zvýšiť viditeľnosť možností finančnej pomoci súvisiacej so zdravotným postihnutím v programoch na obdobie po roku 2013.
- Podporovať pravidelné vytváranie štatistík súvisiacich so zdravotným postihnutím s úmyslom monitorovať situáciu osôb so zdravotným postihnutím.

## **2. Cieľ a metodológia Národného programu**

Základným cieľom Národného programu je prostredníctvom definovaných úloh a opatrení zabezpečiť dosahovanie pokroku v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím uznaných Dohovorom a pokroku pri ich používaní. Vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016, ktorým sa vláda SR zaviazala vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru, vrátane inštitucionálneho zabezpečenia procesu jeho implementácie a monitoringu.

Nový Národný program je tvorený ako otvorený dokument, obsahuje základné úlohy na obdobie rokov 2014 – 2020, s aktualizáciou a vyhodnocovaním každé 2 roky. Bol

prípravovaný za účasti viacerých odborníkov z rôznych oblastí tak, aby bolo pokryté nielen široké spektrum jednotlivých oblastí, ale zároveň, aby bola zabezpečená aj prepojenosť a kompatibilita všetkých opatrení a úloh. Na jeho tvorbe sa podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, verejnej správy a podľa čl. 4 ods. 3 aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií (zoznam členov pracovnej skupiny tvorí prílohu č. 1 materiálu).

Pri rozpracovaní Národného programu členovia pracovnej skupiny odporúčali vychádzať zo štruktúry Dohovoru a zjednotiť oblasti záujmu do väčších celkov s vnútornou štruktúrou a stanovovať priority na jednotlivé časové obdobia v rámci týchto zoskupení.

Národný program je rozdelený do nasledovných oblastí:

1. *Zvyšovanie povedomia*
2. *Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana*
3. *Pristupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb, tovarov...)*
4. *Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pre diskrimináciu*
5. *Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti, osobná mobilita*
6. *Rešpektovanie domova a rodiny*
7. *Vzdelávanie*
8. *Zdravotníctvo*
9. *Habilitácia a rehabilitácia*
10. *Zamestnávanie*
11. *Účasť na politickom a verejnom živote*
12. *Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe*
13. *Ženy so zdravotným postihnutím*
14. *Deti so zdravotným postihnutím*
15. *Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie*
16. *Koordinácia a monitorovanie*
17. *Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum*
18. *Medzinárodná spolupráca*
19. *Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu*

### **3. Analýza vybraných oblastí Národného programu**

#### **3.1. Vzdelávanie**



Výchova a vzdelávanie v SR sa v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi uskutočňuje na princípoch rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie, na princípe zákazu všetkých foriem diskriminácie, obzvlášť segregácie a na princípe bezplatnosti vzdelania v materských školách jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a vzdelania v štátnych základných školách a v stredných školách.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov so zdravotným postihnutím v SR sa uskutočňuje v školách pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím (v špeciálnych školách) alebo v špeciálnych

triedach materských, základných a stredných škôl, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti a žiakov s rovnakým druhom zdravotného postihnutia alebo v školskej integrácii, t.j. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi má zákonný zástupca právo vybrať pre svoje dieťa formu jeho vzdelávania.

Všeobecný systém vzdelávania detí, žiakov a študentov so zdravotným postihnutím, so zámerom podporiť úspešnosť ich vzdelávania a vytvárania primeraných podmienok na dosiahnutie primeraného stupňa ich vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti, dopĺňajú centrá špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej len „CŠPP“). Odborno-metodickú a materiálo-technickú pomoc odborným zamestnancom CŠPP a školským špeciálnym pedagógom materských, základných a stredných škôl poskytujú zdrojové CŠPP, ktoré sú špecializované na poradenstvo pre deti s určitým druhom zdravotného postihnutia.

### **3.2. Deti so zdravotným postihnutím**

Základné východiská SR v oblasti ochrany práv dieťaťa čerpajú prioritne z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa a jeho Opčných protokolov, reflektujú tiež špecifické odporúčania Výboru OSN pre práva dieťaťa k druhej periodickej správe Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa. Vo februári 2012 podpísala Slovenská republika Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení. Opčný protokol je prvou medzinárodnou zmluvou v oblasti ľudských práv, pri príprave ktorej Slovenská republika zohrala úlohu lídra procesu. Ústava SR garantuje osobitnú ochranu detí a mladistvých v čl. 41 ods. 1. Všetkých základných práv, ktoré sa priznávajú v článku 41 Ústavy SR, sa možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (najmä zákon o rodine).

V zmysle § 43 ods. 1 zákona o rodine maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V ustanovení § 100 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sa ustanovuje, že ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Starostlivosť súdu o maloletých, konanie o osvojenie, konanie o osvojiteľnosti majú osobitnú úpravu v piatej hlave tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Súd v konaní postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Deti so zdravotným postihnutím majú podľa Ústavy SR a platnej legislatívy rovnaké práva podieľať sa na aktívnom živote ako zdravé deti. Základným východiskom pre prácu s deťmi je integračný a individuálny prístup. Integračný prístup umožňuje kvalifikované predpoklady starostlivosti o deti a posilnenie individuálneho prístupu k deťom so zdravotným postihnutím a špecifickými potrebami.

## **4. Návrh opatrení vo vybraných oblastiach**

### **4.1. Vzdelávanie**

Zabezpečiť právo osobám so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zabezpečiť začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie. Umožniť osobám so zdravotným postihnutím získať zručnosti v oblasti bežného života a sociálne zručnosti s cieľom uľahčiť ich plné a rovnoprávne

zapojenie do systému vzdelávania a do života spoločnosti. Prijat' príslušné opatrenia na zamestnávanie učiteľov, ktorí ovládajú posunkový jazyk alebo Braillovo písmo, vrátane učiteľov so zdravotným postihnutím, a na prípravu odborníkov a pracovníkov, ktorí pôsobia na všetkých stupňoch vzdelávania.

#### **4.2. Deti so zdravotným postihnutím**

Zabezpečiť deťom so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými deťmi právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom sa ich názorom musí venovať náležitá pozornosť, zodpovedajúca ich veku a zrelosti, a v záujme uplatňovania tohto práva im poskytnúť pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu.

Zabezpečovať včasnú diagnostiku a terapiu u detí so zdravotným postihnutím s cieľom vytvárať rovnaké príležitosti a integráciu detí so zdravotným postihnutím. V špecializovaných skupinách detského domova poskytovať starostlivosť len tým deťom, ktorých zdravotný stav vyžaduje neustály lekársky dohľad a upravené podmienky, ktoré nemožno zabezpečiť v bežnej samostatnej skupine, alebo v profesionálnej rodine.

#### **5. Hlavné úlohy vyplývajú z Národného programu**

1. Šíriť povedomie o Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.
2. Zamerať školskú politiku a prax na otázky antidiskriminácie, rôznorodosti, rovného zaobchádzania s každou ľudskou bytosťou a implementovať ju do vzdelávacích programov na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému.
3. Sprístupniť obsah vzdelávania pre deti a žiakov s jednotlivými druhmi zdravotného postihnutia inovatívnymi alternatívnymi formami a metódami.
  - Zabezpečovať možnosti zmysluplného trávenia voľného času pre osoby so zdravotným postihnutím.
  - Venovať sa na triednických hodinách problematike diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím.
6. Spolupracovať s Centrom PPPaP

#### **6. Metódy a formy práce**

rozhovory, besedy, využitie témy diskriminácie vo vyučovaní, práca so žiakmi so zdravotným postihnutím v záujmových krúžkoch, využívanie inovatívnych metód vo vyučovaní, propagačné materiály.

#### **Plánované aktivity v školskom roku**

##### **SEPTEMBER**

28.9. Medzinárodný deň nepočujúcich – v rámci hodín OBN a priblížiť žiakom hravou formou život v tichu

**Zodpovedný: vyučujúci OBN**

##### **OKTÓBER**

10.10. Medzinárodný deň duševného zdravia – umiestniť na nástenkách v triedach desatoro duševného zdravia

**Zodpovedný: triedni učitelia**

##### **NOVEMBER**

16.11. Medzinárodný deň tolerancie – na hodinách nakresliť plagát na tému „Všetci sme si rovní“ s dôrazom na tolerovanie ľudí so zdravotným postihnutím

**Zodpovedný: vyučujúci**

##### **DECEMBER**

3.12. Medzinárodný deň zdravotne postihnutých – rozhlasová relácia

**Zodpovedný: vyučujúci**

##### **JANUÁR**

4.1. Svetový Braillov deň – NN s problematikou zrakovo postihnutých ľudí

**Zodpovedný: vyučujúci**

##### **FEBRUÁR**

4.2 Svetový deň chorých – v rámci triednickej hodine zdôrazniť žiakom potrebu ochrany zdravia

**Zodpovedný: triedni učitelia**

**MAREC**

21.3. Medzinárodný deň Downovho syndrómu - pripraviť pre žiakov športovú súťaž

**Zodpovedný: učitelia TSV,**

**APRÍL**

2.4. Rozsvieťme to na modro - celosvetová kampaň k problematike autizmu; v tento deň prídu žiaci aj učitelia v modrom oblečení

**Zodpovedný: vyučujúci**

**MÁJ**

28.5. Medzinárodný deň sklerózy multiplex – v rámci predmetu OBN v 7. napísať úvahu na tému „Pomocou iným, pomáhame sebe“

**Zodpovedný: vyučujúci OBN**

**JÚN**

1.6. Medzinárodný deň detí – na hodinách OBN, ETV priblížiť žiakom Dohovor o právach dieťaťa

**Zodpovedný: vyučujúci OBN, ETV**

### **Plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov**

Slovo úspech je pomerne relatívnym pojmom, pre ľudí môže mať rôzny význam, v závislosti na oblasti, v ktorej svoj „úspech“ zažívajú. Pre matematicky nadané dieťa napríklad znamená úspech, ak dosiahne jednotku z písomky. Pre dieťa, ktorého nadanie či znalosti z tohto predmetu sú menšie, znamená úspech, ak z tej istej písomnej práce nedostane päťku. Uvedený príklad poukazuje na subjektívnu rovinu tohto pojmu. Pre jeho definovanie však môžeme použiť aj iné, menej subjektívne kritérium. V tomto prípade úspech hodnotíme porovnaním výkonu s určitým daným kritériom, ktoré má byť splnené, či porovnaním výkonu človeka s druhými.

Úspech však môže byť jednorazovou záležitosťou. Pre vyjadrenie celkového určitého výkonu, či činnosti sa používa pojem úspešnosť. Tá značí vzťah človeka k určitej činnosti na základe toho, ako sa v nej uplatňuje. Pojem úspešnosť sa používa v rôznych oblastiach, napríklad ako úspešnosť v práci, v športe, úspešnosť v kolektíve a samozrejme aj ako školská úspešnosť. Školskú úspešnosť definuje ako mieru uplatnenia sa žiaka v školskej práci. Zameriava sa na to, ako výkon žiaka zodpovedá požiadavkám školy, ale aj na to, či zodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam.

Školská úspešnosť vyjadruje zvládnutie požiadaviek školy a prejavuje sa v pozitívnom hodnotení prospechu. Výsledkom je dosiahnutie vzdelávacích výsledkov. Školská úspešnosť nie je len výsledkom žiakových schopností a snahy, ale aj vzájomnej súčinnosti medzi učiteľom a žiakom.

Charakteristika úspešného žiaka sa niekedy blíži k určitému stereotypu úspešného žiaka, ako dieťaťa s výborným hodnotením, premiantom triedy. Za úspešného žiaka býva považovaný ten, ktorý dokáže zvládnuť náročné úlohy vo vysokom tempe, pričom jeho výkon ostáva spoľahlivý a bezchybný. Školský úspech žiaka nie je možné obmedzovať len na zhodnotenie jeho známok, či prispôsobenia jeho správania. Rozlišuje žiakov na relatívne úspešných (overachievers), ktorých prospech je lepší, ako by sa dalo odhadovať podľa ich schopností. Druhou skupinou sú žiaci relatívne neúspešní (underachievers), spadajú do nej žiaci, ktorých prospech nezodpovedá ich schopnostiam, presnejšie je výrazne nižší. Úspešnosť

žiaka v škole sa dáva do súvislosti so vzájomným vzťahom medzi intelektovými a mimointelektovými podmienkami učenia, ktoré na dieťa vplývajú. Relatívna neúspešnosť sa objavuje, ak je narušená motivácia či výchova, alebo ak sa vyskytujú nedostatky v emočnej klíme, či sociokultúrnych podmienkach. Relatívny úspech spája so stimulujúcim pôsobením sociálnych a výchovných podmienok. Popri výkone poukazujeme aj na význam psychických rezerv a možností žiaka, ale aj výchovno-vzdelávacieho systému.

Je zjavné, že školská úspešnosť je komplexným javom. Podieľa sa na nej množstvo faktorov, ktoré siahajú od schopností žiaka, cez spôsob vyučovania a výchovy až po pôsobenie učiteľa. Medzi tieto činitele sa radia:

1. žiak
2. učiteľ
3. pedagogické podmienky a požiadavky
4. prostredie
5. vzájomné pôsobenie týchto činiteľov a ich zmeny v čase.

Žiak samotný prináša do vyučovania a jeho výsledkov množstvo faktorov. Vnútorne a vonkajšie podmienky žiakovej činnosti, pričom je potrebné mať na pamäti, že tieto podmienky sú navzájom neoddeliteľne prepojené.

Medzi vnútorné podmienky patria najmä schopnosti žiaka a už osvojené vedomosti, žiakova osobnosť, ale aj jeho aktuálny zdravotný stav, únava, a v neposlednom rade sem radíme aj kognitívne procesy, ako je pamäť či pozornosť žiaka.

Rozvoj kognitívnych schopností je tesne spojený s vekom, čím je dieťa staršie, tým sú jeho kognitívne schopnosti zrelšie, ale aj rozvinutejšie pod vplyvom skúseností. Škola dieťa učí zamerať svoju pozornosť selektívne len na niektoré podnety a zároveň ju udržať dostatočne dlho, či presúvať ju na iné podnety a činnosti. Pri hodnotení pozornosti, ale aj pri vyučovaní je dobré tiež počítať s kolísaním pozornosti, ku ktorej dochádza jednak v priebehu vyučovacej hodiny, jednak v priebehu celého dňa. Tieto výkyvy sa dávajú do súvislosti najmä s pôsobením únavy na dieťa.

Aj pamäťové schopnosti dieťaťa sa zlepšujú jednak precvičovaním a jednak už spomenutým biologickým dozrievaním. Dlhodobá pamäť sa najviac rozvíja medzi 6.-12. rokom. V období okolo 6.-8. roku žiaci používajú najmä mechanické učenie, neskôr sa v strednom školskom veku pridáva rozlíšenie podstatných informácií a ich spájanie s predchádzajúcimi. V staršom školskom veku už majú žiaci preferované učebné štýly a stratégie učenia.

Skúmanie vzťahu medzi prospechom a mierou žiakových rozumových schopností prinieslo nejednotné výsledky. Vo všeobecnosti je prijímaná kladná súvislosť medzi týmito premennými. Rozdiely v názoroch pretrvávajú v uznaní veľkosti vplyvu tohto vzťahu najmä v porovnaní s vplyvom prostredia. V tomto bode problematika čiastočne nadväzuje na už zmienené výkony tzv. *underachievers* a *overachievers*, možnosti ovplyvnenia výkonu žiaka prostredím. Poukazuje sa na to, že všeobecná inteligencia nie je určujúca pre školskú úspešnosť. Rozdeľuje podobným spôsobom neprospeievajúcich žiakov na tých, ktorí majú dobré rozumové schopnosti, no slabé výsledky (*underachievers*). Druhú skupinu tvoria deti s nižšími intelektovými schopnosťami, u ktorých sa objavuje najmä nižšia úroveň abstraktného myslenia, nedostatočný rozvoj slovnno-logickej a symbolickej pamäti, či kritickosti myslenia pri posudzovaní svojich schopností. V porovnaní s nimi naopak deti s vyššou inteligenciou dokážu lepšie rozoznať podstatu učiva a súvislosti v ňom. Taktiež pri zapamätávaní lepšie využívajú prepojenie nových informácií so starým, či využívajú mnemotechnické pomôcky. Tieto ich schopnosti v konečnom výsledku vedú k lepšiemu školskému úspechu.

S problematikou inteligencie úzko súvisí aj rozvoj rečových schopností dieťaťa. Často sú najmä deti zo sociálne slabšieho prostredia znevýhodnené tým, že ich rodičia používajú menej rozvinutý slovník. Komunikácia v takýchto rodinách býva používaná najmä k dohodnutiu sa na základných veciach, chode domácnosti, nehovorí sa o zložitejších

problémoc. Potom ako sa dieťa dostane do školského prostredia, kde je reč učiteľa, či učebnic zložitejšia, dostávajú sa do znevýhodneného postavenia, ich výkon je menší. Takéto deti majú problémy s pochopením abstraktných pojmov, neobratne a nepresne komunikujú s učiteľom, čo vedie k tomu, že dieťa nie je schopné uplatniť svoje poznatky. V konečnom dôsledku sa z nich často stávajú tzv. relatívne neúspešní žiaci (underachievers).

K vonkajším činiteľom sa radí záujem o učivo, pôsobenie učiteľa na žiaka, postoje ku vzdelaniu v rodine a jej celkovú sociokultúrnu úroveň, osobné vzťahy či konflikty, ktoré prebiehajú v triede. V neposlednom rade aj celkovú atmosféru a pomery v škole, v ktorej vyučovanie prebieha.

Významný je vplyv rodiny na školskú úspešnosť dieťaťa. Zamiera sa najmä na prezentované postoje rodiny voči škole. Udáva, že dieťa preberá tie postoje rodiny, ktoré sú deklarované v bežnom živote rodiny. Z toho vyplýva, že ak rodičia vedú dieťa k učeniu a hodnotie vzdelania len formálne, dieťa zaregistruje tento rozpor, a pokiaľ vnútorne neprijme zmysel školského vzdelania, škola sa pre neho môže stať len zbytočnou povinnosťou. V takomto prípade, ak úspešnosť v škole nemá pre rodinu význam a jeho snaha v škole nie je ocenená, nestane sa dôležitou ani pre identitu dieťaťa. Tým dochádza k ohrozeniu novej školskej úspešnosti dieťaťa, pretože, záporný vzťah k škole má až 95 % neprospeievajúcich žiakov. Vzťah a postoj ku škole, ktorý si dieťa vytvára, sa teda javí ako kľúčový činiteľ školskej úspešnosti.

Hoci učiteľ vstupuje do vyučovacieho procesu celou svojou osobnosťou, je možné vyčleniť určité faktory, ktoré ovplyvňujú školskú úspešnosť jeho žiakov. Ide najmä o jeho postoj k žiakom a jeho celkovú interakciu s nimi, vyučovacie metódy a spôsob hodnotenia, ktoré používa. Za kľúčové vlastnosti osobnosti učiteľa bývajú považované porozumenie a prejavovanie empatie, kladný emočný vzťah, snaha pomôcť žiakovi. V neposlednom rade sa učiteľ tiež spolupodieľa na klíme triedy, najmä svojim výchovným štýlom, schopnosťou vcítiť sa do žiakov a riešiť s nimi problémy a spory.

Významným činiteľom pre motiváciu žiaka sa zdá byť samotný vzťah medzi učiteľom a žiakom. Ak si žiak myslí, že ho učiteľ nemá rád, alebo je voči nemu zaujatý, dochádza u neho k zníženiu snahy, pozornosti pri vyučovaní, čo vedie k zhoršeniu prospechu. V súvislosti so vzťahom učiteľa a žiaka je dôležitý pedagogický takt učiteľa. Ten umožňuje učiteľovi odhadnúť reakcie žiakov, rozpoznať zmenu ich psychického stavu, či prispôbiť svoje správanie postojom žiaka. Pomáha učiteľovi zistiť, že žiaci potrebujú prestávku, či zmenu činnosti, pretože im poklesla pozornosť pri výklade apod.

Od učiteľa sa očakáva, že bude žiakov učiť, ale tiež vychovávať. Výchovný štýl, ktorý učiteľ používa, sa do značnej miery podieľa jednak na utváraní jeho vzťahu so žiakmi, jednak na utváraní klímy v triede.

Autoritatívny výchovný štýl vedie v triede k nedôverčivosti, u žiakov k napätiu a labilitě. Objavuje sa u nich žiarlivosť, snaha „ukázať“ sa pred učiteľom, vyskytujú sa aj vyššie sklony k agresivite. V učení sa žiakov prevláda negatívna motivácia, pozornosť sa z učenia prenáša na učiteľa, žiaci sú závislí na jeho pochvale. Ďalším výchovným štýlom je liberálny štýl, ten je typický tým, že učiteľ nekontroluje výsledky žiakov, v dôsledku čoho žiaci nevedia „na čom sú“. Vedie k oslabeniu motivácie k učeniu a postupnému zhoršeniu výsledkov. Za optimálny býva považovaný demokratický štýl, ktorý žiakom podáva dostatok informácií o ich výkone a cieľoch, podporuje ich aktivitu a iniciatívu. Učiteľ sa zaujíma nielen o pracovné záležitosti, je schopný porozumieť individualite žiaka. Takýto štýl vedie k rozvíjaniu vzťahov v triede a k vytvoreniu kladného postoja k práci.

Žiakov školský výkon je okrem výchovného štýlu ovplyvnený aj spôsobom, akým učiteľ sprostredkováva žiakom vedomosti, jeho didaktickým štýlom, prípadne nedostatkami v didaktickej práci. Najmä pre žiakov s nižšími intelektovými schopnosťami je problematické, ak učiteľ vysvetľuje učivo nezrozumiteľne, či nejasne. Popríklad ak opomína psychologické

zákonitosti učenia, ako sú napríklad zákony frekvencie, efektu alebo primeraná intenzita motivácie k učeniu.

Hodnotenie žiakovho výkonu učiteľom sa podieľa na vzniku postojov k učeniu, k škole, pôsobí na charakteristiky osobnosti, ktoré sú dôležité pre školskú úspešnosť. V samotnom hodnotení žiaka sa neodzrkadľuje len jeho výkon, ale premietajú sa do neho aj postoje učiteľa k žiakovi, učiteľov názor o tom, akými prostriedkami tento výkon dosiahol, či akú snahu vynaložil. Ako autor ďalej uvádza, hodnotenie do istej miery sa môže spolupodieľať aj na vytvorení predpokladov, ktoré žiak pôvodne nemal. Dieťa zo znevýhodňujúceho sociálneho prostredia napríklad môže pod vplyvom nahromadenia sa neúspechov a negatívneho hodnotenia prijať predstavu o sebe ako o slabom žiakovi. To môže znížiť jeho motiváciu k učeniu a ďalej sa podieľať na tvorbe predpokladov, ktoré sa podieľajú na školskej neúspešnosti. Tieto predpoklady sa opätovne odrazia vo výkone žiaka a môže vzniknúť bludný kruh, z ktorého je pre žiaka ťažké sa vymaniť. Takýto jav, keď sa dieťa začne správať spôsobom, ktorý od neho očakávajú druhí, sa nazýva Pygmalion syndróm. Je pravdepodobne výsledkom súčinnosti učiteľovho názoru na schopnosti žiaka, žiakovho názoru na svoje schopnosti a subjektívnej dôležitosti učiteľovej osoby pre žiaka. Ďalšími psychologickými mechanizmami, ktoré sa uplatňujú pri hodnotení, sú haló-efekt a stereotypizácia. Haló-efekt sa prejavuje, ak žiaka, ktorý je učiteľovi sympatický, učiteľ hodnotí ako schopnejšieho. A naopak žiaka, ktorý mu je menej sympatický, hodnotí ako menej schopného. Stereotypizácia umožňuje učiteľovi zaradiť si žiaka do určitej schémy, čo potom spätne ovplyvňuje jeho správanie sa voči žiakovi. Pri nerozhodnej odpovedi napríklad učiteľ dá jednotkárovi častejšie lepšiu známku. Spomenuté efekty môžu za určitých okolností žiakom prinášať výhody, no obvykle platí, že sú nimi znevýhodnený slabší žiaci.

Pedagogické podmienky a požiadavky sa týkajú najmä nárokov, ktoré kladie učebná látka na žiaka. Jedná sa najmä o rozsah, obsah, náročnosť učiva, či jeho spracovanie v učebnici, metódy a pomôcky použité pri vyučovaní. Obsah učiva určuje spôsob jeho osvojovania, ale aj vyučovania. Môžu ho tvoriť fakty, princípy, ale aj činnosti, či návyky. Nemenej dôležité sú aj štruktúra učiva, čiže typ vzťahov medzi jednotlivými prvkami učiva, ale aj jeho zmysluplnosť, ktorá charakterizuje, do akej miery nové poznatky nadväzujú na už osvojené.

Spomenutí autori poukazujú aj na negatívny vplyv nedostatočného materiálne-technického vybavenia školy na psychiku dieťaťa a tým spätne aj na motiváciu k učeniu a jeho subjektívny pocit pohody v takomto priestore. Za nevhodné vybavenie považujú starú, tmavú budovu školy, neútulné a nedostatočne vybavené školské triedy.

Prostredím sú myslené jednak fyzikálne podmienky, ako sú teplota, osvetlenie, prašnosť, hlučnosť v triede či v okolí školy. Okrem týchto podmienok prostredie v triede významne ovplyvňuje aj zloženie jej žiakov. Je ním myslený jednak pomer chlapcov a dievčat v triede, ale aj zastúpenie nadaných a menej nadaných detí. Ak by sa totiž medzi deťmi v triede vyskytovali veľké rozdiely v nadaní, dochádzalo by k problémom pri zvolení tempa vyučovania, ktoré by žiakom vyhovovalo.

Faktory prostredia berie komplexnejšie, pridáva k už uvedeným faktorom aj ekonomické a kultúrne podmienky spoločnosti, tradície, verejnú mienku. Od týchto všeobecnejších podmienok sa vracia k konkrétnejším, ku ktorým radí žiakovu rodinu, kamarátov a jeho širšie okolie.

Najmä rodina je pre dieťa miestom, ktoré vytvára budúci vzťah dieťaťa k práci, učeniu či svojmu výkonu. Vytvorenie potreby úspechu je ovplyvnené rodinou a to v dvoch smeroch. Na dieťa jednak pôsobí výkonová motivácia rodiny a jednak jeho skúsenosti s pochvalou či trestom, ktoré po výkone nasledujú. U detí, ktoré vyrastali v rodine orientovanej na úspech a ktoré boli za úspech odmenené pochvalou, sa podľa týchto autorov vyvinie potreba úspešného výkonu. Naopak u detí, ktoré nevyrastali v takomto prostredí, poprípade ak sa ich rodina zamerala skôr na kritiku a tresty, sa vytvorí potreba vyhnúť sa neúspechu.

Rozlišuje tri typy rodičovských štýlov: autoritársky, permissívny a štýl opretý o autoritu. Podľa jej zistení deti, ktorých rodičia používajú vo výchove posledný z týchto štýlov, dosahujú lepšie výsledky v školskej práci, testoch osobnosti, či rozumových schopností.

Z rodinného prostredia školskú úspešnosť výrazne ovplyvňuje socioekonomický status rodiny. Jeho základ tvorí vzdelanie, prestíž povolania a finančný príjem rodičov. Rodiny s vyšším socioekonomickým faktorom poskytujú dieťaťu podnetnejšie prostredie. Dieťa v takejto rodine má napríklad k dispozícii hračky rozvíjajúce jeho manipulačné schopnosti, rodina sa viac zapája do kultúrnych aktivít, dieťaťu je venovaná väčšia pozornosť, rodičia pri komunikácii s ním používajú bohatší slovník. Takéto prostredie poskytuje dieťaťu, oproti deťom z menej podnetného prostredia, pri nástupe do školy výhodnejšie postavenie.

K negatívnym vplyvom z rodinného prostredia patrí tiež narušená štruktúra rodiny, poprípade ak dieťa pochádza z rodiny dysfunkčnej. Takéto prostredie, v ktorom rodina neplní svoju funkciu a dieťa naopak zaťažuje, je jedným najviac ohrozujúcejších činiteľov pre školskú úspešnosť. Spôsobuje totiž nepriaznivú klímu a podmienky pre učenie žiaka, zo strany rodičov chýba kontrola pri učení, dostaví sa až obvykle prudšia reakcia na jeho neúspech.

Predchádzajúci text naznačuje, že školská neúspešnosť nie je iba synonymum neprospevania dieťaťa v škole. Neprospech znamená, že žiak z jedného, alebo viacerých predmetov nedosahuje výsledky stanovené osnovami a skúšobným poriadkom. Naproti tomu školská neúspešnosť je považovaná za výsledok zlého prispôsobenia sa žiaka školskému prostrediu a požiadavkám školy. Za neúspešného žiaka považuje takého žiaka, ktorého školské výsledky nezodpovedajú jeho schopnostiam a predpokladom. Tento rozdiel môže mať epizodický či sústavný charakter.

Školskú neúspešnosť môžeme rozdeliť podľa jej rozsahu na čiastočnú, kedy dieťa nedostatočne zvláda len niektorý z predmetov. Globálnou neúspešnosťou sa rozumie absolútne zlyhávanie v škole. Ďalším typom je už spomínaná relatívna neúspešnosť žiaka (underachiever) a poslednou je epizodická neúspešnosť, ktorá sa objavuje situačne.

Reakciou žiakov na neúspech v škole môže byť ľahostajnosť, strach, zahanbenie a ľútosť, rozpaky či zlosť. Táto reakcia závisí na tom, či žiak považuje svoje výsledky za zaslúžené, či hľadá ich príčinu v sebe, alebo v okolí. Dôležitá je tiež očakávaná reakcia rodičov na výkon. Pokiaľ sa žiak obáva ich reakcie, môže dôjsť k snahe o zatajenie pomocou klamstva, či podvádzania.

V prípade, že je úspech v škole pre žiaka subjektívne významný, no nedosiahnuteľný, alebo ak dochádza k obavám z reakcií rodičov, môže si žiak k takejto situácii vytvárať obranné postoje. Žiak sa napríklad pokúša racionalizovať dôvody svojho neúspechu či používať iné obranné mechanizmy, ako sú rezignácia, kompenzácia, únik, projekcia, sublimácia, potlačanie, somatizácia a iné. Ak sú výsledky a zážitky žiaka v škole frustrujúce, môže sa objaviť agresívny postoj zameraný na učiteľa, či spolužiakov. Školský výkon nemusí mať pre dieťa význam, nemusí byť súčasťou jeho sebahodnotenia a identity. V takto prípade sa k svojim výsledkom ľahostajne a neovplyvňujú jeho motiváciu k učeniu.

## Čitateľská gramotnosť

**Čitateľská gramotnosť** je univerzálna technika, ktorá umožňuje každému jedincovi zúčastňovať sa na sociálnom a kultúrnom živote modernej spoločnosti – teda nie je to schopnosť len prečítať slová, vety a celé texty, ale aj prečítané pochopiť a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Transformovaním na žiaka s mentálnym postihnutím, resp. na žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s pojmom čitateľská gramotnosť nemožno uvažovať iba o textoch, ktoré žiak číta v škole, teda o učebných textoch, ale aj o

textoch v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva aj kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer – to odlišuje čitateľskú gramotnosť od osvojovania si techniky čítania.

Naším prvoradým smerovaním bolo, aby žiaci vedeli, čo čítajú, lepšie porozumeli textu a jeho obsahu. Našou hlavnou úlohou bolo rozvinúť schopnosť žiakov stať sa vnímavými a premýšľajúcimi čitateľmi a zároveň naučiť ich čítať pre radosť a potešenie, rozvíjať a udržiavať u žiakov čitateľské návyky a potešenie z čítania a učenia, získavať skúsenosti vo vytváraní a využívaní informácií pri získavaní vedomostí, porozumenia, predstavivosti a zábavy.

Žiaci spolu s učiteľmi pracovali s knihami, ktoré si na začiatku školského roka vybrali v školskej knižnici. Dokumentujú to nástenky pri jednotlivých triedach, ktoré sú pestré nielen svojou farebnosťou, ale najmä rôznorodosťou žánrov, či tematického zamerania jednotlivých kníh.

**Aplikovať nové metódy smerujúce k podpore čitateľskej gramotnosti v predmetoch. Skvalitniť čitateľské zručnosti žiakov, učiť žiakov učiť sa a pracovať s textom pomocou moderných technológií. Vhodnou formou prepojiť obsah vyučovania s reálnym životom.**

Základnou funkciou čitateľskej gramotnosti je rozvíjať v žiakoch sociálne a kultúrne zručnosti. To znamená, aby boli schopní nielen slová, vety, texty prečítať, ale ich aj pochopiť a ďalej pracovať s ich obsahom a nadobudnutými informáciami. Čitateľská gramotnosť je teda základná kompetencia, bez ktorej nie je možné dosahovať ďalšie kompetencie.

Nie je podstatná rýchlosť a plynulosť čítania, ale prioritné je pochopenie textu a používanie písaných textov. Čitateľská gramotnosť je vnímaná ako súčasť funkčnej gramotnosti, teda schopnosti spracovať informácie z tlačeného a písaného textu a využiť ich pri riešení rôznych situácií každodenného života. Preto v čitateľskej gramotnosti nemožno pracovať iba s textami, ktoré žiak číta v škole, teda s učebnými textami, ale aj s

textami v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer – to odlišuje čitateľskú gramotnosť od osvojovania si techniky čítania. Pri práci s textami s rôznym obsahom si žiak zároveň osvojuje spisovnú podobu materinského jazyka, správny pravopis a gramatiku a

najmä rozvíja si vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písanej. V procese vzdelávania v predmete čitateľská gramotnosť sa žiak stretne s rôznymi situáciami čítania, s

rôznymi typmi textov. Pre rozvoj čitateľskej gramotnosti je totiž potrebné zadávať pestré úlohy, ktoré sa týkajú rôznych druhov textov.

4 základné situácie čítania:

- a) čítanie pre osobné (súkromné) účely – listy, umelecká literatúra,...
- b) čítanie pre vzdelávanie – plnenie učebných povinností
- c) čítanie pre pracovné účely – orientácia na trhu práce,
- d) čítanie pre verejné účely – aktivity širšej spoločnosti

Druhy textov:

- a) literárne texty
- b) informačné texty
- c) súvislý text – napr. rozprávanie, opis, charakteristika, správa, inštrukcia
- d) nesúvislý text – napr. formuláre, grafy, mapy, cenníky, tabuľky, diplomy, inzeráty

Procesy čitateľskej gramotnosti, ktoré budú obsahom práce v predmete:

- a) získavanie informácií – vyhľadávanie myšlienok, definícií, určenie prostredia a pod., v takýchto úloh má žiak nájsť informácie, zadanie môže byť doslovné alebo synonymické, mení sa tým obtiažnosť úlohy



- b) utváranie širšieho porozumenia – vyvodenie príčin udalostí, opísanie vzťahov medzi postavami, zovšeobecnenia textu, vysvetliť hlavnú myšlienku, určenie námetu, vytvoriť názov a pod., to, čo sa v takýchto úlohách od žiaka očakáva, nie je explicitne uvedené v texte
- c) Rozvíjanie interpretácie – logické spracovanie informácií, nachádzanie súvislostí medzi myšlienkami textu, vyvodzovanie záverov, hľadanie podporných argumentov, interpretácia využitia informácií v reálnom živote a pod.
- d) uvažovanie, skúmanie a kritické hodnotenie obsahu textu – posúdenie hodnoty textu, významu pre čitateľa, žiak v takýchto úlohách nachádza dôkazy a argumenty mimo textu
- e) uvažovanie a hodnotenie formy textu, jeho prvkov a jazyka – posúdenie výberu lexikálnych prvkov a pod., táto fáza si vyžaduje poznatky o štruktúre textu, žánroch, schopnosť rozlíšiť skrytý význam.

#### Komunikačné ciele

##### Čítanie s porozumením

1. Vybrať si text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie
2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text
3. Pochopiť význam textu
4. Prerozprávať obsah textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti
5. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch
6. Overiť si význam slova
7. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam

##### Hovorenie

1. Zčať a ukončiť komunikáciu na určitú tému
2. Analyzovať kvalitu ústneho prejavu
3. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť
4. Pomocou kontrolných otázok zistiť, či ostatní porozumeli prejavu
5. Rešpektovať jazykové pravidlá
6. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
7. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
8. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie
9. Rešpektovať jazykové pravidlá a využívať pri komunikácii jazykové i mimojazykové prostriedky

Vzdelávanie v oblasti jazyk a komunikácia smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a zručností, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život,
- pochopeniu vzdelávania v slovenskom jazyku,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako prostriedku k získavaniu, a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie
- nadobudnutiu vzťahov k slovenským umeleckým dielam a k vlastným čitateľským zážitkom,
- K zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych a písomných prejavov.

Pedagogické stratégie vyučovania v našej škole určujú metódy a formy práce učiteľov, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a

kombinovanie je prostriedkom motivácie žiakov na vyučovaní a učení sa. Sú prostriedkom na dosiahnutie cieľov, ktoré sme si vytýčili a pomáhajú rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov. Podporujeme výučbu pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, prezentácie výstupov. Dôraz kladieme na zodpovednosť a samostatnosť.

Vo vyučovacom procese využívame IKT. U žiakov rozvíjame tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie. Osobnostný a sociálny realizujeme stimuláciou skupín so slabšími vyučovacími výsledkami a podporou individuálnych schopností žiakov.

V oblasti emocionálnej výchovy podporujeme u žiakov z dravé psychické vedomie, učíme ich pracovať s trémou, so stresom, primerane reagovať v záťažových situáciách, vedieť prijať kritiku a primerane na ňu reagovať. Pre žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami poskytuje odbornú pomoc výchovný poradca v spolupráci s odborníkmi z CPPPaP. Všímame talenty v jednotlivých oblastiach a rozvíjame ich do maximálne možnej miery.

Vo vyučovacom procese uplatňujeme nasledovné metódy práce:

Inovatívne metódy práce

- Participatívne metódy

Participovať znamená zúčastniť sa na niečom, mať na niečom osobný podiel. Participatívne metódy využívajú prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Patria sem dialóg a diskusia, situačné či prípadové štúdie, inscenačné metódy, brainstormingové metódy. Dialóg a diskusia prebiehajú vo väčšej alebo menšej skupine. Učiteľ sa tejto aktivity môže zúčastňovať ako diskutujúci alebo facilitátor (pomocník). Niektoré čiastkové problémy si môže skupina vyriešiť aj bez učiteľa, ktorý je pozorovateľom. Diskusie môžu viesť k zvýšeniu individuálneho porozumenia, prípadne k dosiahnutiu skupinového konsenzu, alebo je ich hlavnou témou riešenie konkrétnych problémov.

- Pozorovanie – žiak vníma veci všetkými zmyslami.

- Situačná metóda – metóda učenia sa zažitými situáciami a skúsenosťami.

- Tvorba posterov – žiak si v praxi overuje získané zručnosti a vedomosti, rozvíjame spoluprácu a kooperáciu, žiak sa učí byť zodpovedný za svoje učenie.

- Prezentácia výsledkov svojej práce - pomáha v rozvoji zodpovednosti žiaka, žiak vie porovnať (zhodnotiť) stav svojich získaných zručností a vedomostí so sebou samým (v čom sa zlepšil). Učí sa vystupovať na verejnosti. Zdokonaľuje si komunikáciu.

- Metóda rozvoja spolupráce – metóda do života. Rozvíjame ňou vzájomnú komunikáciu medzi žiakmi, pričom sa predpokladá dodržiavanie istých dohodnutých pravidiel, žiak sa učí rozdeliť si úlohy, niesť zodpovednosť za vyriešené úlohy v skupine a pod.

- Metóda riešenia problémov – prostredníctvom nej si žiak rozvíja logické, kritické a tvorivé myslenie.

- Metódy práce s informáciami – žiak nedostane hotovú informáciu od učiteľa, ale použitím tejto metódy získa schopnosť a zručnosť zhromažďovať, triediť, analyzovať, zovšeobecňovať a vyhodnocovať získané informácie, napr. z odborných kníh, z publikácií, z internetu, ale aj z iných učebných zdrojov.

- Metódy rozvoja schopnosti žiakov plánovať a realizovať si učebnú činnosť – metóda aktívneho učenia sa žiakov, je zameraná na demokratický prístup učiteľa, ktorý by mal byť uplatnený v tvorivo - humanistickej koncepcii výchovy a vzdelávania – všetkým žiakom rovnakú šancu, aby mohli byť úspešní.

- Stratégia tvorby tezaurov – metóda, ktorá pomôže žiakom stanoviť si oporné body v učive.
- Metóda rozvoja metakognície žiaka – poznávanie vlastného poznávania – žiak sa pomocou uplatnenia tejto metódy učí poznávať sám seba – svoje poznanie, pozná svoje silné a slabé stránky.
- Metóda rozvoja prezentačných schopností – žiak sa naučí prezentovať výsledky svojho učenia.
- Metóda divergentných úloh – divergentné úlohy sú tvorivé úlohy, žiaci na základe získaných zručností a vedomostí budú vedieť riešiť a sami aj tvoriť divergentné úlohy – rozvoj tvorivosti žiakov.
- Inscenačné metódy – pomocou nej si žiaci overia stav schopností, zručností a spôsobilostí v zinscenovaných úlohách, situáciách (predpokladá sa tu úzke prepojenie s metódou riešenia problémov).
- Metóda rozvoja komunikačných zručností – patria sem všetky metódy, ktorými rozvíjame komunikáciu žiakov: riadený rozhovor, diskusia, polemika, reflexia, produkcia textu, reprodukcia textu,...
- Metóda rozvoja seberealizácie žiaka – uplatňovaním tejto metódy ponúkame žiakom seberealizovať sa v tom, v čom sú dobrí - úspešní; učiteľ rozvíja u žiakov procesy personalizácie ( ja – ako sa mne pracovalo, čo som získal, čo ešte neviem, ako som pomohol v skupine, sebahodnotenie).
- Metódy aktívneho učenia sa – sem patria metódy, ktoré by mali byť prítomné na vyučovaní:
  - žiak dostane možnosť voľby (vyberá si z daných úloh, vyberá si spoluúčiaceho a pod.),
  - žiak dostane možnosť zažiť úspech (je hodnotený podľa individuálnej normy),
  - žiak bude ocenený a jeho práca dostane uznanie (žiak dostáva spätnú väzbu),
  - žiak dostane možnosť dávať a získavať pomoc,
  - žiak má možnosť vyjadrovať nespokojnosť (žiak má možnosť argumentovať, hodnotiť, kritizovať, vyjadrovať aj negatívne emócie).
- Metóda práce s IKT – uplatňovaním tejto metódy žiaci získajú zručnosť pri práci s informačno - komunikačnými technológiami.

#### Inovatívne formy práce

V našej škole učitelia uplatňujú vo vyučovacom procese tieto formy práce:

- Skupinové vyučovanie – žiaci pracujú v skupinách (osvedčili sa nám skupiny po 3 žiakoch) a skupiny pracujú na daných úlohách. Vypracované úlohy žiaci prezentujú.
- Činnostné vyučovanie – realizuje sa vlastnou činnosťou žiakov
- žiaci vlastnou prácou získavajú zručnosti, vedomosti a spôsobilosti.
- Blokové vyučovanie – efektívna forma práce pre žiakov, lebo znižuje ich záťaž. Vyučovacie predmety sa spájajú do blokov, napr. v SJ sa učia žiaci v časti gramatika o nárečiach. Je preto vhodné spojiť toto učivo s literárnou výchovou, kde si priamo v knihách overia žiaci výskyt nárečí a ich estetickú funkciu v texte, na hudobnej výchove sa naučia pieseň v nárečí, na výtvarnej výchove si napr. môžu nakresliť kraj typický pre danú oblasť, na občianskej výchove môžu žiaci diskutovať na tému tradície a zvyky v oblastiach Slovenska.
- ITV – integrované tematické vyučovanie
- pre žiakov veľmi zaujímavá forma, pre pedagóga veľmi náročná. Podstata tejto formy spočíva v tom, že učiteľ si zvolí tému, napr. Ovocie a zelenina. Na túto tému si pripraví úlohy pre žiakov na matematiku, slovenský jazyk, prírodovedu, vlastivedu, výtvarnú výchovu, hudobnú výchovu, etickú výchovu, čítanie. Na konci dňa si prácu zhodnotia.
- Projektové vyučovanie – učitelia využívajú podstatu tejto organizačnej formy, ktorou je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických

potrieb, alebo je s praxou úzko spätý. Projekt musí byť pre žiakov zaujímavý a natoľko významný, aby sa s jeho riešením mohli identifikovať, aby ich práca bavila a bola pre nich zmysluplná.

- Problémové vyučovanie – učitelia využívajú problémové vyučovanie hlavne pri podpore a rozvoji matematicko - prírodovedných kompetencií žiakov. Využívajú predovšetkým metódy problémového výkladu, heuristickú a výskumnú. Učiteľ systematicky zapája žiakov do procesov hľadania a nachádzania riešenia problémov, vďaka čomu sa žiaci učia nové poznatky nadobúdať samostatne, používať už osvojené vedomosti a získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti.

- Kooperatívne vyučovanie – je skupinovým vyučovaním, v ktorom sú zdôrazňované sociálne aspekty. Nejde iba o skvalitnenie tradičných postupov a foriem školskej práce, ktoré súvisia s cieľmi týkajúcimi sa oblastí vedomostí a zručností. Do popredia sa dostávajú sociálne –

komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá (aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon), súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou.

- Besedy – sú organizačné jednotky, ktoré sa realizujú priamy m rozhovorom pedagóga so žiakmi alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch. Besedu a organizovaný rozhovor učiteľ primerane vopred pripraví.

- Súťaže

- Kvízy

Súťaže a kvízy prispievajú k uspokojeniu základnej potreby človeka, akou je potreba uplatniť sa. Väčšinou sa jedná o jednorazové akcie, ale môžu byť i dlhodobé. Usporiadávame športové, vedomostné i spoločenské súťaže a kvízy.

## **Plán práce školskej knižnice**

Obsah plánu :

- Úloha školského knihovníka
- Hlavné úlohy v školskom roku
- Rámcový plán práce školskej knižnice v šk. roku

Školská knižnica je neoddeliteľnou súčasťou školy, mala by byť miestom, kde si skupiny žiakov i jednotlivcov vypracúvajú školské projekty, pripravujú si referáty k preberaným témam, študujú za odbornej pomoci učiteľov alebo školského knihovníka.

### **1. Úloha školského knihovníka**

Školský knihovník vo vzdelávacom procese vystupuje ako:

**učiaci knihovník,**

**partner vo vzdelávacom procese,**

**informačný špecialista**

**knihovník.**

#### **Učiaci knihovník**

Spolupracuje s učiteľmi školy pri analýze výchovno-vzdelávacích a informačných potrieb žiakov i učiteľov,

podieľa sa na vyhľadávaní a využívaní informačných zdrojov,

vedie žiakov k tomu, aby pri učení vyhľadávali nové, ich učenie uľahčujúce a obohacujúce informácie.

### **Partner vo vzdelávacom procese**

Spolupracuje s učiteľmi na tvorbe učebných plánov zabezpečením najrôznejších tlačенých, netlačéných a elektronických informačných zdrojov,

pomáha ostatným v orientácii v potrebných informačných zdrojoch.

### **Informačný špecialista**

Zabezpečuje potrebné informačné zdroje vo všetkých formách, je schopný nielen tieto informačné zdroje získať, ale takisto ich spracovať a sprístupniť používateľom školskej knižnice.

### **Knihovník**

- Zabezpečuje prevádzku a činnosť školskej knižnice.

#### **Hlavné úlohy v školskom roku**

Systematicky budovať školskú knižnicu. Informácie a dokumenty nevyhnutné pre činnosť školskej knižnice čerpať na [www.spgk.sk](http://www.spgk.sk), [www.infolib.sk](http://www.infolib.sk).

Dopĺňať knižný fond podľa finančných možností školy, rodičovského združenia, prípadne za spoluúčasti sponzorov a zapájaním sa do rozvojových projektov.

Z hľadiska ochrany knižničného fondu označovať knižničné jednotky vlastníckymi pečiatkami, baliť knihy do ochranných fólií.

Motivovať a podporovať žiakov k zapájaniu sa do čitateľských súťaží a súťaží organizovaných ŠK.

Čitateľskou a informačnou výchovou prispievať k rozvoju čitateľskej, informačnej, digitálnej gramotnosti žiakov.

Počas školského roka v spolupráci s vyučujúcimi slovenského jazyka a informatiky v priebehu návštevy knižnice prebehnú besedy so školskou knihovníčkou so žiakmi zamerané na:

Oboznámenie prvákov s výrobou knihy, významom knižnice, výpožičným poriadkom, čitateľský preukaz.

Orientácia detí vo fonde knižnice, zopakovanie výroby knihy.

Orientácia vo fonde knižnice, abeceda – pomocník v knižnici.

Základné vedomosti o zložení knihy a funkcii údajov v nej.

Oboznámenie sa so žánrovými variantmi kníh, rozdiely náučnej a krásnej literatúry.

Informačné zdroje – knihy, časopisy, CD-ROM, internet.

Evidencia kníh v knižnici, rýchle vyhľadávanie podľa názvu knihy, mena autora, ukážka práce s knižničným programom.

Vyhľadávanie, hodnotenie, selektovanie a využívanie informácie z rozličných informačných zdrojov a zaraďovanie ich do svojho poznatkového fondu a nových kontextov.

Využívanie informačných technológií pri práci s informáciami a v samostatnom učení.

Spolupodieľať sa na organizácii *zážitkového čítania* pre žiakov 1. – 9. roč.

Spolupracovať s vedúcimi MO pri organizácii recitačných súťaží“ Šaliansky Matko, Rozprávkové

vretienko, Hviezdoslavov Kubín a pri súťažiach vo vlastnej tvorivosti žiakov. Spolupracovať s obecnou knižnicou pri organizovaní aktivít pre verejnosť.

## Prevenca obezity

**Národný akčný plán na prevenciu obezity na roky 2015 – 2025** tematicky vychádza z **Národného programu prevencie obezity**, ktorého hlavné ciele sú:

- **zastaviť nárast počtu a zároveň znížiť počet detí, mladých a dospelých ľudí trpiacich nadhmotnosťou a obezitou, a tým predchádzať** vysokej hladine cholesterolu, vysokému krvnému tlaku a abnormálnej glukózovej tolerancii,
- pozitívne ovplyvňovať stravovacie návyky u žiakov, a tým **zabrániť vzniku nadmernej hmotnosti a obezity**,
- **zapájať žiakov do aktivít formujúcich ich racionálny postoj k rizikovým faktorom ako sú inaktivita, nesprávna výživa a stres**,
- **diskutovať s rodičmi a presvedčať ich o potrebe fyzickej aktivity a vyváženej stravy pre ich deti, čím sa zníži riziko nadhmotnosti a obezity v dospelosti**,
- **zvyšovať zapojenosť žiakov do športových aktivít a hodín telesnej výchovy**,
- **vykonávať aktivity v dvoch základných oblastiach, a to výživa a pohybová aktivita**,
- **vytvárať a formovať postoje žiakov k aktívnemu a zdravému životnému štýlu**,
- **viest žiakov k harmonizácii telesného a duševného zdravia**.

Prioritné oblasti **Národného akčného plánu v prevencii obezity** sa týkajú dvoch hlavných rizikových faktorov chronických neprenosných ochorení, ktorými sú **výživa a fyzická aktivita**. Z nich sme vychádzali pri tvorbe opatrení na konkrétne napĺňanie NAPPO v podmienkach našej školy:

### Výživa

- zapojiť sa do kampane „Odstráň obezitu“, kde si žiaci môžu zistiť svoj BMI index a informovať sa o vhodnom stravovacom programe pri znižovaní váhy,
- zúčastniť sa na projekte „Hovoríme o jedle“, ktorý je síce zostavený pre ZŠ, ale v podobe prednášok a besied diskutovať so žiakmi o zdravej výžive,
- v rámci praxe navštíviť prvovýrobcov základných potravín a aj spracovatelia,
- pri príležitosti Svetového dňa výživy a Svetového dňa mlieka budú vyhlásené tematické týždne zamerané na podporu zvýšenia spotreby mlieka a mliečnych výrobkov, a tak reagovať na projekt EÚ „Školské mlieko“,
- zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny pestovaných v našom zemepisnom pásme, a to najmä v surovom stave vo forme šalátov, čím sa zapojíme do programu „Školské ovocie“,
- zaradzovať do jedálneho lístka spracované 100%-né ovocné šťavy a ovocné pyré, ktoré sú spracované v blízkom okolí a neobsahujú konzervačné látky, cukor, tuky, soli a aditívne látky,
- zapojiť sa do výzvy ku kampani „Zdravie na tanieri“,
- na nástenkách v triedach a vitrínach propagovať zdravú výživu,
- rámci triednických hodín vytvárať a formovať postoje k zdravému životnému štýlu,
- cielene diskutovať so žiakmi o negatívnych javoch, ako sú fajčenie, užívanie drog, pitie alkoholu a upozorňovať ich na ich negatívne dôsledky,
- spomenúť aj potrebu harmonizácie tela a ducha, znižovania stresu, o potrebe otužovania, kvalitného spánku a aktívneho odpočinku,
- zvyšovať povedomie u žiakov o negatívnych dôsledkoch nadváhy formou výstav a nástieniek,

- na stretnutiach rodičov upozorňovať na negatívne stravovacie návyky ich detí, pohovormi ovplyvňovať postoj rodičov k racionálnej strave,
- sústavne zlepšovať stravu v školskej jedálni s ohľadom na nutričnú hodnotu,
- zaradzovať do jedálneho lístka viac strukovín, rýb, kyslomliečnych výrobkov,
- v maximálnej miere obmedziť vysmázané jedlá, sladené nápoje, čo je možné dosiahnuť v spolupráci so stravovacou komisiou,
- v školskom bufete sa musí venovať viac pozornosti racionálnej strave, viac celozrnného pečiva, ovocia, orechov ovocných a zeleninových štiav, kyslomliečnych výrobkov, vylúčiť sladkosti, menej bieleho pečiva, tučných výrobkov a presladených nápojov v spolupráci so študentskými spoločnosťami,
- formovať postoje žiakov k zdravému životnému štýlu v rámci predmetov,
- aktualizovať vzdelávanie k zdravému životnému štýlu v rámci inovovaných školských dokumentov,
- postupovať podľa zrevidovaných metodických pokynov pre školy a zariadenia školského stravovania v súlade s odporúčaniami WHO a EK výboru pre zdravie a spotrebiteľa s osobitným zreteľom na nápoje,
- zapojiť sa do projektov zameraných na zmenu stravovacích návykov žiakov v školách so zameraním na zdravšie alternatívne ponuky doplnkového stravovania,
- aktivita ako „Čajovňa“, a i. môže pozitívne ovplyvniť žiakov v tejto oblasti.

#### **Pohybová aktivita**

- zapojiť sa do kampane „Do školy na bicykli“ a navrhnúť žiakom ako možnú variantu,
- reagovať na koncepciu Európskeho týždňa športu, ktorý zahŕňa **4 tematické dni špecificky zamerané na školské prostredie, pracovné prostredie, vonkajšie prostredie a prostredie klubov a fitnesscentier**,
- zapájať sa do projektov športových a iných občianskych združení prostredníctvom výzvy „Šport a zdravie“, zamerané na organizovanie aktivít, ktoré masovo zapájajú deti a mládež do pohybových aktivít, vrátane školských športových súťaží,
- zníženie počtu žiakov, ktorí nevykonávajú žiadnu pohybovú aktivitu a necvičia na hodinách TSV,
- umožniť žiakom aktívne tráviť veľké prestávky hrami loptových hier alebo cvičením,
- zvýšenie počtu žiakov, ktorí vykonávajú pravidelnú zdraviu prospešnú pohybovú aktivitu - hodiny telesnej výchovy, lyžiarsky výcvik, cvičenia na ochranu zdravia, činnosť rôznych krúžkov zameraných na šport a pohyb, účasť v športových a tanečných súťažiach (štvořylka),
- zvýšiť počet športových súťaží medzi školami i na škole medzi jednotlivými triedami, kedy okrem pohybovej aktivity je dôležitý i faktor prirodzenej snahy byť čo najlepší a v nemalej miere prispieva k zlepšovaniu vzťahov v kolektíve,
- zapájať čo najviac žiakov do aktivít športových krúžkov a pestovať pešiu turistiku,
- zvýšiť dostupnosť všetkých športových zariadení školy a umožniť žiakom ich voľné využívanie (napríklad školské telocvične, posilňovňa a podobne),
- formou násteniek a vitrín propagovať zdravý životný štýl a pozitívne stránky pohybu a športu, povedomie u žiakov o negatívnych dôsledkoch nadváhy a obezity.

Pohybová aktivita je podľa základných európskych zdravotných ukazovateľov jeden z najdôležitejších determinantov zdravia a na strane druhej nedostatočná pohybová aktivita sa zrovnáva s takým rizikovým faktorom ako je fajčenie, vysoké hodnoty celkového cholesterolu, vysoký krvný tlak alebo sa jej dokonca pripisujú ešte nepriaznivejšie účinky na ľudský organizmus.

Akčný plán vychádza z *WHO stratégie pohybovej aktivity pre Európsky región na roky 2016 - 2025*, *Globálneho akčného plánu WHO pre prevenciu a kontrolu neprenosných ochorení 2013/2020*, *Aktualizovaného národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike, Slovenského športu 2020* a iných európskych a národných dokumentov dotýkajúcich sa

podpory pohybovej aktivity. Hlavným zámerom *Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 - 2020* je zlepšenie úrovne verejného zdravia prostredníctvom podpory pohybovej aktivity naprieč sektormi, podpora vzdelávania odborníkov v oblasti pohybovej aktivity a znižovanie ovplyvniteľných rizikových faktorov nedostatočnej pohybovej aktivity súvisiacich s neprenosnými chronickými ochoreniami podporou udržania primeranej formy pohybovej aktivity v priebehu celého života. Národný akčný plán obsahuje všeobecný prehľad o pohybovej aktivite v súvislosti so strategickými dokumentami, definície, súčasný stav úrovne pohybovej aktivity, medzinárodné a národné odporúčania, benefity a konkrétne úlohy niektorých z orgánov štátnej správy.

### **Stratégia slovenskej republiky pre mládež**

Mladí ľudia vo veku do 30 rokov predstavujú podstatnú časť obyvateľstva SR (37,4 %). Takmer 2 milióny občanov SR, dva milióny budúcností. Deti a mladí ľudia majú špecifické potreby, ktoré je potrebné brať do úvahy v procese ich prípravy na spoločenský a pracovný život. Patria k najzraniteľnejším skupinám v spoločnosti a zároveň sú cenným zdrojom jej rozvoja.

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 (ďalej len “stratégia“) určuje strategické ciele politiky vo vzťahu k mládeži, pričom reflektuje potreby mládeže najmä v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, tvorivosti a podnikavosti mladých ľudí, ich participácie, zdravia, zdravého životného štýlu a vzťahu k prírode, sociálneho začleňovania a dobrovoľníctva. Zaoberá sa aj globálnymi témami a určuje strategické ciele pre oblasť práce s mládežou.

Cieľom stratégie je prispieť k zvyšovaniu kvality života mladých ľudí, najmä prostredníctvom rozvoja osobností mladých občanov SR ako kultivovaných osobností, ktoré sú pripravené pracovať v neustále sa meniacom demokratickom prostredí a využívať svoj tvorivý potenciál v praxi i aktívnej participácii v spoločnosti.

Stratégia je výsledkom aktívneho dialógu mládeže so zástupcami štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, ako aj mimovládneho sektora.

#### **- VÝCHODISKÁ PRE STRATÉGIU**

Východiskom pri príprave stratégie sú

- právne predpisy SR a strategické a koncepcné materiály, najmä zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže prijatou Radou EÚ 27. 4. 2009,
- iniciatíva EÚ „Mládež v pohybe“, ktorá je súčasťou stratégie Európa 2020 a ktorá posúva mladých ľudí do centra pozornosti agendy EÚ, aby vytvorila hospodárstvo založené na vedomostiach, inovácii, vysokej miere vzdelanosti a zručnosti, prispôsobivosti a kreativite, inkluzívnych trhoch práce a aktívnom zapájaní do spoločnosti,
- odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých (2013/C120/01)
- článok 165/2 Lisabonskej zmluvy, ktorý vyzýva na podporu zapájania mladých ľudí do demokratického života v Európe,
- dokument Rady Európy „Budúcnosť mládežníckej politiky Rady Európy: AGENDA 2020“,
- AGENDA 21 a Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky



### 3.1 Investícia do mládeže

Podľa údajov dokumentu Správa o mládeži, ktorý vypracovala Európska komisia v roku 2012, si mladí ľudia ťažko hľadajú zamestnanie, ich pracovná aktivita začína najskôr po 25. roku života. Dôsledkom toho je ich ekonomické a sociálne vylúčenie, čo často vyúsťuje do rôznych duševných porúch, pretože mladí ľudia sa nemôžu plnohodnotne začleniť do spoločnosti. Najvyššia nezamestnanosť je medzi 15/16 – 24 rokom veku. Z celkového počtu nezamestnaných mladých ľudí na Slovensku je až 54,4 % dlhodobo nezamestnaných. Vzdelanostná úroveň nezamestnaných mladých ľudí v porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je pritom vyššia, nakoľko viac z nich má ukončené úplné stredné alebo vysokoškolské vzdelanie. Počet mladých ľudí, ktorí by chceli začať podnikat' narastá, a to viac medzi stredoškólakmi ako vysokoškólakmi. Skutočné začatie svojho podnikania považujú však za nereálne z dôvodu nedostatku finančných a iných zdrojov. Migrácia vzdelaných mladých ľudí za prácou v EÚ stúpa. 27 % mladých ľudí zo Slovenska má skúsenosti s prácou v zahraničí. Mladý človek na Slovensku je súčasťou vzdelávacieho procesu v priemere 17 rokov. V porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je na Slovensku relatívne málo mladých ľudí

(približne 5 %), ktorí neukončili povinnú školskú dochádzku. Napriek týmto skutočnostiam je uplatnenie mladého človeka na trhu práce zložit' . Chýbajúce kompetencie sa mnohí snažia zabezpečiť aj prostredníctvom študijnej mobility v zahraničí, ktorú poväčšine hradia z vlastných zdrojov (57 %). Štátny príspevok pokryl iba 13 % a zdroje EÚ pokryli 15 % nákladov na študijnú mobilitu mladých ľudí. Zvyšných 15 % nákladov uhradili zamestnávateľa.

Vyššie uvedené skutočnosti majú vplyv na autonómiu mladých ľudí. Slovensko je spolu s Maltou krajinou, v ktorej mladí muži opúšťajú rodičov vo veku 30 až 35 rokov a mladé ženy vo veku 28 až 30 rokov. Hlavným dôvodom tohto trendu je obava z toho, že po odchode od rodičov budú vystavení sociálnemu vylúčeniu a chudobe.

S cieľom využiť potenciál mladých ľudí pre hospodársky a spoločenský rozvoj krajiny, **je potrebné vynaložiť viac zdrojov na rozvoj tých oblastí politiky, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí v ich každodennom živote, zlepšujú kvalitu ich života**, prispievajú k zníženiu ich sociálnej závislosti a podporia ich autonómiu. Tak sa Slovensko môže stať krajinou, kde mladí ľudia budú chcieť zostať žiť. Dnes je na Slovensku viac ako 70 % mladých ľudí, ktorí by uprednostnili život v inej krajine.

### 3.2 Posilnenie postavenia mládeže

Je potrebné podporiť a uplatniť potenciál mladých ľudí pri obnove spoločnosti a aktívne ich zapájať do rozhodovacích procesov na všetkých úrovniach.

Stratégia je plne kompatibilná s európskym rámcom, kde na základe súčasných poznatkov o situácii mládeže existujú tri všeobecné a prepojené ciele, úzko súvisiace s cieľmi obnovenej sociálnej agendy, a to:

- **vytvoriť viac príležitostí** pre mládež vo vzdelávaní a zamestnaní,
- **zlepšiť prístup mladých ľudí k rozhodovacím procesom** a podporiť plnú participáciu mladých ľudí na živote spoločnosti,

#### 4. **podporovať vzájomnú solidaritu** medzi spoločnosťou a mladými ľuďmi.

V rámci každého cieľa stratégie existujú dve alebo tri „oblasti činností“ s čiastkovými cieľmi. Tieto zahŕňajú vzdelávanie, zamestnanosť, tvorivosť a podnikavosť, participáciu, mládež a svet, zdravie a zdravý životný štýl, sociálne začlenenie, dobrovoľníctvo a nakoniec prácu s mládežou ako špecifický podporný cieľ, ktorý má za úlohu asistovať pri dosahovaní všetkých ostatných cieľov.

Predložená stratégia dodržiava vyššie menovaný rámec a oblasti podpory, aby sa tak dosiahla maximálna možná úroveň prepojenia medzi európskou a vnútroštátnou úrovňou a posilnil sa výsledný multiplikačný efekt.

#### **4.1 Medzirezortný prístup**

Štátna politika vo vzťahu k mládeži zahŕňa oblasti života mladých ľudí, ktoré sú v agende viacerých orgánov štátnej správy. Preto tvorba a implementácia efektívnej politiky vo vzťahu k mladej generácii nevyhnutne vyžaduje spoluprácu medzi dotknutými rezortmi a ostatnými orgánmi štátnej správy, v ktorých predmete činnosti sa vyskytujú opatrenia dotýkajúce sa mládeže.

#### **4.2 Participácia**

Politiku vo vzťahu k mládeži je možné efektívne zabezpečiť, ak sa pripravuje v spolupráci zainteresovaných rezortov a ak sa konzultuje s mladými ľuďmi (pozri bod 3.2). Strategické ciele v tomto dokumente boli vytvorené na základe výsledkov diskusií s mládežou, mladými vedúcimi, mládežníckymi vedúcimi a pracovníkmi s mládežou. K ich formulovaniu prispeli aj odborníci jednotlivých rezortov aj z oblasti výskumu, aby stratégia reflektovala potrebu tvorby politiky založenej na dôkazoch.

#### **4.3 Inkluzívnosť**

Východiskom stratégie je právo každého mladého človeka na rešpekt, starostlivosť zo strany štátu a na rovnaké zaobchádzanie. Stratégia podporuje plné začlenenie sa mladých ľudí do spoločnosti, založené na aktívnom občianstve a zamestnanosti mládeže všetkých sociálnych vrstiev. Stratégia je založená na dodržiavaní a ochrane ľudských práv v multikultúrnej spoločnosti a na predchádzaní všetkým formám diskriminácie.

#### **4 Medzigeneračná solidarita**

Stratégia sa zameriava na mladých ľudí, plne však rešpektuje potrebu medzigeneračnej solidarity a dialógu medzi generáciami v záujme udržateľného rozvoja a napĺňania potrieb rôznych skupín obyvateľstva.

#### **4.5 Orientácia na skutočné potreby**

Stratégia vznikla na základe informácií o postavení mládeže v SR, získaných z výskumov a prieskumov<sup>6</sup>, ako aj expertných podkladov. Návrh textu stratégie tvorili členovia deviatich pracovných skupín (v súlade s oblasťami tejto stratégie, uvedenými v bode 5.), ktorými boli zástupcovia orgánov štátnej správy a samosprávy, zamestnávateľov a mimovládnych organizácií, aktívnych v príslušnej oblasti, ako aj experti, výskumníci a mladí ľudia.

Pracovné skupiny navrhli strategické ciele a opatrenia, ktoré boli predmetom konzultácií so zástupcami relevantných organizácií a inštitúcií, samospráv, ako aj s mladými ľuďmi vo veku do 30 rokov, a to na úrovni všetkých samosprávnych krajov Slovenska. Zámerom konzultácií bolo diskutovať o skutočnej potrebe a dôležitosti navrhnutých strategických cieľov. Výsledkom konzultácií boli pripomienky, ktorými sa zaoberali pracovné skupiny a zohľadnili ich v texte navrhovanej stratégie. Tento bol predložený na rokovanie Medzirezortnej pracovnej skupiny pre štátnu politiku v oblasti mládeže.

Uplatnený postup je v súlade s hodnotovou orientáciou tejto stratégie, zdôrazňujúcou význam zapájania mladých ľudí do tvorby opatrení a konzultačných procesov. Stratégia je postavená tak na reflexii skutočných potrieb a názorov mladej generácie, ako aj odborníkov v jednotlivých oblastiach.

## Enviromentálna výchova

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (vyučovacie predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť „Príroda a spoločnosť“ poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca.

Vzdelávacia oblasť „Človek a príroda“ zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku, postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacia oblasť „Človek a spoločnosť“ a „Človek a hodnoty“ sa zameriava na súvislosti medzi ekologickými, technicko ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazuje na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziľudské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, znižovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.)

Vzdelávacia oblasť „Zdravie a pohyb“ rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí.

Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta.

Vzdelávacia oblasť „Umenie a kultúra“ poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

### ***Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka***

#### ***V oblasti vedomostí, zručností a schopností***

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky , ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;

#### V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť;

#### **Tematické okruhy**

##### **Ochrana prírody a krajiny –**

Les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie), pole ( význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí), vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou), more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého), tropický dažďový prales ( druhová rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme);ľudské sídlo – mesto –dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky, urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu), kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia );

##### **Zložky životného prostredia-**

Voda (význam vody, kolobeh vody ,ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete ,čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia), ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia), pôda ( význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo), zachovanie biodiverzity ( význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana);

##### **Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana-**

Význam prírodných zdrojov pre človeka, obnoviteľné prírodné zdroje, neobnoviteľné prírodné zdroje, racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, využívanie alternatívnych zdrojov energie;

##### **Ľudské aktivity a problémy životného prostredia-**

Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia), priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia

a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti), odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi ( odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu,), ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo svete), zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie –narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia), dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...);

#### **Vzťah človeka k prostrediu-**

Naše mesto, obec ( prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana), náš životný štýl(spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie), lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok , súvislosť ,možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia), prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja);

#### **Vymedzenie základných pojmov**

**Životné prostredie** - je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy.

Životné prostredie môžeme chápať ako miesto alebo priestor, v ktorom pôsobia všetky možné činitele v takej miere, že človek ako jeho súčasť môže v ňom žiť, vyvíjať sa aj realizovať.

**Ekológia** - náuka o štruktúre a fungovaní prírody, o vzájomných vzťahoch organizmov, ich vzťahoch k prostrediu, a to na úrovni jedincov, populácií, biocenóz, ekosystémov a celej biosféry.

**Environmentalistika** - náuka zaoberajúca sa vzťahmi medzi človekom a prírodnými a sociálno-ekonomickými systémami.

**Environmentálna výchova** - je cieľavedomé odovzdávanie vedomostí a vytváranie návykov pre zodpovedný prístup k životnému prostrediu. Integruje vedomosti z ekológie, ekosoziológie (náuky o ochrane prírody), fyziotaktiky (náuky o rozumnom dlhodobom využívaní prírodného prostredia a prírodných zdrojov), etiky, axiológie, psychológie, sociológie.

Uvedomelé environmentálne správanie ako súčasť gramotnosti človeka patrí už k imperatívom súčasnosti. Predpokladom takéhoto správania je požiadavka dostupnosti informačných zdrojov, dobrá orientácia v pojmoch a z poznania teoretických východísk vedieť anticipovať dôsledky, ktoré súčasný trend znečisťovania či celkového hazardovania s prostredím priniesú. Je to veľmi náročná úloha, pretože:

- ako každá výchovná úloha je procesom dlhodobým, na naplnenie jej cieľov nestačí formálna proklamácia jeho uskutočňovania a výsledky sa prejavujú postupne až po generáciách,
- vzhľadom na akútnosť problému, by sme kvalitné výstupy výchovného pôsobenia potrebovali už dnes.

Problém ochrany životného prostredia je globálny, týka sa každej sféry života ale aj každého jednotlivca. To znamená, že nie len štát, ale každý jednotlivec by sa mal v rámci svojich možností prichiniť o skvalitnenie životného prostredia a k tomu by mala viesť

**environmentálna výchova** a s ňou súvisiaci aktívny záujem o riešenie problémov životného prostredia a poznanie jeho stavu.

Každý jednotlivec by mal poznať, čoho a ako sa daný problém konkrétne týka a ako on sám môže prispieť k minimalizácii jeho nežiaducich vplyvov. Riešenie otázok životného prostredia vyžaduje multidisciplinárny prístup. Túto požiadavku rešpektuje aj Environmentálne minimum, koncepcia uvedenia environmentálnej výchovy (EV) do výchovno-vzdelávacieho procesu. Vzhľadom k tomu, že EV nie je samostatným predmetom, problematika je súčasťou všetkých vyučovacích predmetov .

#### **Všeobecné ciele environmentálnej výchovy**

- podporovať jasné uvedenie si vzájomnej závislosti jednotlivých súčastí životného prostredia - ničenie dažďového pralesa, ozónová diera... ,
- upozorňovať na ekonomickú, sociálnu a politickú spojitosť mestských a vidieckych oblastí (rozhodnutia vlády a ich vplyv na životné prostredie),
- poskytnúť každej osobe príležitosť získať znalosti, hodnoty, postoje a zručnosti potrebné na ochranu a zlepšenie životného prostredia,
- podporovať záujemcov a aktivistov pri skúmaní a interpretovaní prostredia z rozličných perspektív (z hľadiska predmetu skúmania rôznych vedných odborov),
- vytvoriť nové vzorce správania jednotlivcov, skupín a spoločnosti ako celku voči životnému prostrediu (nové návyky, spôsoby správania v životnom prostredí, zvýšenie ekologického vedomia).

Environmentálna výchova zohľadňuje niekoľko zásadných **požiadaviek a kritérií**:

- 1.) **Výchova ako pestrá činnosť** - cieľom je dosiahnuť, aby sa žiaci dokázali zaoberať témami prírody a životného prostredia, aby nadobudli vedomosti a pripravenosť ekologicky myslieť a konať.
- 2.) **Výchova ako súčasť politiky** - EV sa stala súčasťou environmentálnej politiky. Vedie k obozretniejšiemu zaobchádzaniu s prírodou a jej zdrojmi. Riešenie environmentálnych problémov v nijakom prípade nie je možné prenášať na budúce generácie.
- 3.) **Výchova nesmie byť orientovaná katastroficky** - environmentálne problémy by sa nemali bagatelizovať, ale nemali by byť ani jediným obsahom takejto výchovy. Mládež potrebuje pozitívne príklady z neporušenej prírody a zo svojho ľudského životného prostredia. U žiakov nesmie vzniknúť dojem, že o prírodu sa treba starať len vtedy, keď je poškodená.
- 4.) **Výchova musí byť komplexná** - environmentálne vedomie a konanie je založené na vedomostiach, skúsenostiach, postojoch, hodnotách. To sú komplexné ciele, ktoré vyžadujú aj celistvý vyučovací proces so zapojením „celého človeka“ s jeho potrebami, emóciami a problémami. Treba upozorňovať na to, že práve spoločenské rozhodnutia viedli k environmentálnym problémom a ich riešenia sú potom závislé od rozhodnutí v politike i v ekonomike.
- 5.) **Výchova vyžaduje chápanie, prežívanie a konanie** - len žiaci vybavení konkrétnymi zážitkami, skúsenosťami a zodpovedajúcou výchovou môžu rozvíjať svoje kladné ekologické postoje a pripravenosť konať v prospech prírody.
- 6.) **Environmentálne sa musíme správať každý deň** - to, k čomu sa v konaní žiaci dopracujú, by malo byť odrazom v každodennom živote. Čím skôr sa učia environmentálne správať, tým sa pre nich toto správanie stáva samozrejmejším.
- 7.) **Výchova musí byť braná vážne** - v škole environmentálne aktivity nesmú byť ničím narušené, ani sabotované, aj keď prinášajú nepokoj a ťažkosti. Môže to viesť k dvojtvárnosti, kedy sa na jednej strane vraví, aký veľký význam majú ekologické vedomosti a na druhej strane sa tieto vedomosti vôbec nepremieňajú na činy. Aj činy musia byť brané vážne.

- 8.) **Výchova napomáha zvládať konflikty** - environmentálne témy prinášajú svoje napätie a konfliktnosť. Žiaci v EV by si mali uvedomovať hodnoty, navzájom ich porovnávať a spoločne pristupovať k hľadaniu rozhodnutí, konflikty s rozvahou akceptovať a hľadať kompromisy.
- 9.) **Výchova učí zvládať obavy** - strach zo zničenia životného prostredia vyvoláva časté obavy. Dôležité je vyhýbať sa témam vyvolávajúcim strach z nemožnosti nachádzať riešenie. EV by sa mala s obavami detí zaoberať, lebo potrebujú pomoc pri ich najlepšom zvládaní.
- 10.) **Výchova má prvky napínavosti a hravosti** - okrem konfliktov a obáv má výchova venovať rovnakú dôležitosť zábave, radosti, napínavosti, hravosti a prežitku. To všetko patrí ku globálnemu a živému učeniu. Pritom treba vo výučbe podporovať zmyslové vnímanie, aby žiaci prírodu chápali ako niečo živé a podstatné, nie ako neosobné pozadie.
- 11.) **Výchova je učením aj pre vyučujúcich** - aj učitelia v EV sa učia, popri rozširovaní metodických poznatkov aj o obsahových aspektoch environmentálnej problematiky na úrovni sebareflexie. Treba preskúmať vlastný postoj k ochrane životného prostredia a vo vlastnom konaní ho kladne propagovať. Učiteľ má striedať metódy, aby učenie bolo pestrejšie a účinnejšie, uviesť aj niečo nové a nezvyklé (Kminiak, 1997).

J. A. Komenský prirovnáva život človeka k stromu. Hovorí, že zdravý strom sa vyvíja z koreňov. Ku koreňom prirovnáva deti predškolského veku. Ak bude učiteľ presvedčený o tom, o čom rozpráva dieťaťu, ak s ním bude citlivo pracovať, ak do dieťaťa zaseje to najlepšie, čiže mu umožní všetko precítiť jeho zmyslami, teda vidieť, počuť, ovoňať, ohmatať, určite z takéhoto dieťaťa vyrastie zdravý strom.

Aby sa to dosiahlo, je potrebné uplatňovať tieto **pedagogické postupy**:

- poznávať svet a prírodu cez citové väzby a prirodzenú detskú zvedavosť,
- neodovzdávať deťom hotové poznatky, ale podnecovať myslenie a vyvolávať nové spôsoby riešenia,
- umožňovať deťom čo najviac sa nechať unášať krásou prírody a nie ich iba poučovať o problémoch civilizácie.
- Environmentálnu výchovu musíme chápať globálne, čiže nielen ako ochranu Zeme, životného prostredia, ale aj ako sexuálnu výchovu, zdravý spôsob života, ale aj protidrogovú prevenciu

## **Metódy environmentálnej výchovy**

### **Bádanie**

Bádateľské skúmanie je zámerný proces vysvetľovania javov v prírodnom alebo materiálnom svete. Je to proces diagnostikovania problémov, hodnotenia experimentov a rozpoznávania alternatív, plánovania výskumu, skúmania predpokladov, vyhľadávania informácií, vytvárania modelov, diskusie. Bádanie vyžaduje zisťovanie predpokladov, využitie kritického a logického myslenia, zváženie alternatívnych vysvetlení.

Rozlišujeme niekoľko fáz bádateľského cyklu:

1. Bádateľská otázka
2. Vyslovenie hypotézy
3. Experiment a pozorovanie
4. Hľadanie informácií, tvorba teórie
5. Spracovanie
6. Záver

Ukážka:

1. Čo uvidíte, ak dáte pod mikroskop kukuričné vlasy?
2. Budeme vidieť dlhé rúrky ako pri ľudských vlasoch, ale bez kutikuly, lebo ide o rastlinu.
3. Žiaci pozorujú vzorku kukuričných vlasov.
4. Pomocou dostupných zdrojov zistia, čo vidia v mikroskope.
5. Svoje zistenia napíšu – kukuričné vlasy sú blízny piestikov .

6. Žiaci vytvoria záver a prezentujú ho pred ostatnými. Prínosom tejto metódy je, že žiaci sa naučia tvoriť závery na základe svojich skúseností z vedeckého bádania.

### **Brainstorming**

Brainstorming je metóda spoločného zbierania nápadov. Používa sa na riešenie problémov.

Pravidlá brainstormingu:

1. Členovia skupiny sedia v kruhu alebo okolo stola.
2. Je zadaná konkrétna a jasná formulácia problému.
3. Jeden človek navrhne prvý nápad, ako vyriešiť daný problém. Sused od neho naľavo prispeje svojim návrhom na riešenie problému a tak postupne prispievajú ostatní členovia skupiny dookola, kým sa množstvo nápadov nevyčerpá. Nikto nekomentuje. Cieľom je zachytiť čo najviac akýchkoľvek nápadov.
4. Zatiaľ, čo všetci vymýšľajú nápady, jeden žiak zapisuje už vyslovené nápady na veľký papier tak, aby to mohli všetci členovia vidieť. Vyjadrenia by mali byť stručné a jasné.
5. Počas celého brainstormingu nie je dovolená žiadna kritika nápadov, ich hodnotenie a posudzovanie.
6. Ak niekto už nemá žiadny nápad, môže predať svoje slovo ďalej.
7. Je dovolené ťažiť z predchádzajúcich nápadov, stavať na nich tak, že budú doplnené a vylepšené.
8. Množstvo je dôležitejšie ako kvalita. Každý, aj ten najbláznivejší nápad, stojí za spomenutie, pretože môže dať podnet na vytvorenie tvorivého nového riešenia problému.
9. Keď sa všetky nápady vyčerpali, členovia skupiny zostavia kritériá na ohodnocovanie nápadov.
10. Členovia skupiny zhodnotia všetky nápady, vyberú jeden alebo kombináciu nápadov, ktoré predstavujú najschodnejšie riešenie.

### **Projekt**

Projektová metóda sa používa na riešenie určitého problému, na skúmanie a porovnávanie, na vytvorenie niečoho nového. Pri dlhodobých projektoch je potrebné robiť plánovanie (určenie počtu skupín, stanovenie termínu, časový harmonogram), organizáciu (rozdelenie žiakov do skupín, určenie témy a podmienok), uskutočnenie, ukončenie, prezentovanie výstupu. Dôležitý je výber témy, aby bola primeraná danej vekovej kategórii a zodpovedala cieľom environmentálnej výchovy. Tieto metódy pútavo, zaujímavo, hravo a pritom pozitívne ovplyvňujú postoje žiakov k prírode a životnému prostrediu. A čo je rozhodujúce, nenásilnou formou prispievajú k napĺňaniu jedného z najdôležitejších cieľov - rozvoja poznávania, tvorivosti a aktívneho prístupu. Všetky uvedené metódy sa používajú v skupinovej forme. Žiaci pracujúci v skupinách sa neboja neúspechu, lebo riešia problém spoločne. Aj slabší žiaci majú možnosť sa presadiť. Žiaci majú tendenciu porovnávať svoje výkony s ostatnými skupinami. Často sami prídu na to, aká je dôležitá jednota a súdržnosť skupiny. Nemenej dôležitá je deľba úloh a zorganizovanie práce v skupine. Nevýhodou skupinovej práce je hlučná komunikácia v skupine, preto je lepšie uprednostniť aktivity v okolí školy.

## **Finančná gramotnosť**

Národný štandard finančnej gramotnosti (NŠFG) definuje finančnú gramotnosť ako schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.



Finančná gramotnosť má charakter prierezovej témy, t.j. začleňujeme do jednotlivých predmetov, čím rozvíjame medzipredmetové vzťahy. (realizovať ju v blokovom vyučovaní, realizovať ju formou kurzu, vytvoriť samostatný predmet)

### **Metódy a formy**

Finančné vzdelávanie orientujeme na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v každodennom živote prostredníctvom aktivít, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Na tento účel využijeme nasledovné metódy a formy:

- **Heuristickú metódu**, t.j. metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.
- **Situačné metódy** ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti.
- **Inscenačné metódy**, ktoré sú založené na simulácii a hraní rolí. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu.
- **Diskusiu a diskusné hry**, ktoré precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami.
- **Didaktické hry**, t.j. klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie.

Učebnú metódu si zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Avšak je nevyhnutné uviesť, že pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

### **Predmety, do ktorých priamo začleňujeme finančnú gramotnosť**

Ťažisko finančného vzdelávania na gymnáziu je v učebných predmetoch občianska náuka a matematika. Samozrejme nesmieme zabúdať ani na etický rozmer finančnej gramotnosti. Finančné vzdelávanie na SOŠ je pokračovaním finančného vzdelávania na základnej škole.

### **Slovenský jazyk a literatúra**

- Sloh – prosba/želanie, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu, tvorba otázok (žiadosť o informáciu), rozhovor, argument/protiargument, krátke správy (sms, e-mail), reklama, inzerát, prihláška, úradný list, úradný životopis, štruktúrovaný životopis, žiadosť
- Komunikácia – asertívna komunikácia
- Práca s informáciami – súvislé a nesúvislé texty
- Učenie sa – kontrola plnenia plánu, projektovanie vlastnej budúcnosti

### **Cudzí jazyk**

- Obchod a služby
- Rodina a spoločnosť
- Domov a bývanie
- Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
- Doprava a cestovanie
- Vzdelávanie a práca
- Človek a príroda
- Voľný čas a záľuby
- Stravovanie
- Obliekanie a móda
- Šport
- Mládež a jej svet

- Vzory a ideály

### **Matematika**

- Praktická matematika
- Odhad a rádový odhad výsledku
- Rôzne metódy reprezentácie vzťahov
- Algebraizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov
- Riešenie lineárnych rovníc a sústav
- Základné vlastnosti funkcií
- Výroková logika
- Elementárna finančná matematika
- Riešenie rovníc a nerovníc
- Odlišnosti vyjadrovania v rôznych prostrediach
- Základy usudzovania

### **Informatika**

- Informácie okolo nás – spracovanie informácií a ich prezentácia
- Komunikácia prostredníctvom IKT – získavanie informácií, bezpečnosť na internete
- Postupy, riešenie, algoritmické myslenie – algoritmy bežného života
- Informačná spoločnosť – riziká informačných technológií, právo a etika

### **Fyzika**

- Energia okolo nás

### **Chémia**

- Chemické reakcie, chemické rovnice
- Kvalita života a zdravie

### **Biológia**

- Zdravý životný štýl

### **Dejepis**

- Európska expanzia 1492 – 1914
- Vznik Slovenskej republiky (1993)

### **Geografia**

- Vývoj obyvateľstva Európy a prognózy jeho vývoja (starnutie obyvateľstva)
- Človek a spoločnosť – aplikácia poznatkov na svetadiely a Slovensko

### **Občianska náuka**

- Človek a spoločnosť – Sociálne procesy, Sociálne fenomény
- Občan a štát – Ľudské práva
- Občan a právo – Právo, Právo v každodennom živote
- Základné ekonomické problémy a ich riešenie
- Trhový mechanizmus – Ekonomický kolobeh, Správanie spotrebiteľov a výrobcov, Trhová rovnováha
- Trh práce
- Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad – Nezamestnanosť, Úrad práce
- Svet práce – Práca, Vzdelávanie, Písomné materiály uchádzača o zamestnanie, Vstup na trh práce, Samostatná zárobková činnosť
- Úloha peňazí a finančných inštitúcií – Peniaze, Finančné inštitúcie, Daňová sústava

### **Etická výchova**

- Dôstojnosť ľudskej osoby
- Dobré vzťahy v rodine
- Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad
- Etika práce, etika a ekonomika

### **Umenie a kultúra**

- Vnímanie a experimenty s každodennou kultúrou, s každodennými predmetmi okolo nás – plagát, reklama, logo
- Masová kultúra – trh s kultúrou, gýč, brak

### Obsah vzdelávania finančnej gramotnosti v odborných predmetoch

Popisuje požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti, ktoré opisujú akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. A súčasne predpokladajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností potrebných pri riešení rôznych životných situácií človeka a rodiny.

#### Téma č. 1 Človek vo sfére peňazí

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	analyzovať svoje možnosti ako finančne prispieť pri zabezpečovaní životných potrieb v rámci rodiny
Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou	prezentovať svoj postoj k peniazom aktívnym podieľaním sa na spravovaní financií v rodine posúdiť etické súvislosti bohatstva a chudoby v rodinnom a celospoločenskom kontexte
Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne	uviesť príklady dobrého hospodárenia (z literatúry, médií, svojho okolia, z vlastnej skúsenosti)

#### Téma č. 2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov	identifikovať relevantné finančné informácie potrebné na prijatie rozhodnutia
	rozlíšiť charakter práce odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu
	získavať informácie z internetových portálov vrátane investičných internetových portálov
	charakterizovať finančné inštitúcie a ich využitie aj cez internet
	analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami
	vyhodnotiť riziká spojené s finančnými produktmi (bežný účet, platobná karta)
	rozlíšiť majiteľa účtu a spolumajiteľa (disponenta), ich práva k účtom
Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ	identifikovať trestné činy, klasifikované ako korupcia (prijímanie úplatku, podplácanie, nepriama korupcia), ako podvody, týkajúce sa ochrany finančných záujmov EÚ a ako pranie špinavých peňazí, opísať postup oznámenia korupcie
	vyhľadať na internete inštitúcie, ktoré sa zaoberajú korupciou, bojom proti korupcii, ochranou finančných záujmov EÚ a ochranou proti praniu špinavých peňazí

	rozlíšiť typy finančných podvodov (internetové, kartové, bankomatové)
	uviesť príklady z praxe na ochranu pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu
Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov	stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov
	používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých a dlhodobých cieľoch
	analyzovať vplyv inflácie na hodnotu peňazí
	uviesť príklady, ako dnes prijaté rozhodnutie môže ovplyvniť budúce príležitosti
	zhodnotiť vplyv daní, odvodov a poplatkov na finančné rozhodnutie klienta
Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach	navrhnuť kroky, ktoré by obeť krádeže osobných údajov mala podniknúť na opätovné získanie osobnej bezpečnosti
	rozoznať osoby alebo subjekty, ktoré sú oprávnené získavať osobné informácie
	uviesť príklady zmlúv medzi jednotlivcami a podnikateľskými (finančnými) subjektmi (presnejšie definovať – fyzická a právnická osoba)
	identifikovať základné povinnosti zmluvných strán pri uzatváraní dohôd alebo obchodu
	uviesť príklady dôsledkov neznalosti zmluvy vrátane všeobecných obchodných podmienok a jej dodatkov
Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov	vysvetliť základné práva spotrebiteľov vrátane ich uplatnenia v praxi (modelové situácie)
	preskúmať internetové a tlačové zdroje aktuálnych informácií, týkajúce sa práv spotrebiteľov
	vyhodnotiť cenové triky a klamlivé zavádzajúce ponuky, fejkky
	identifikovať bežné typy spotrebiteľských podvodov, vrátane on-line podvodov

### Téma č. 3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Identifikovať zdroje osobných príjmov	rozlíšiť nominálnu a reálnu mzdu
	vysvetliť vplyv inflácie na príjem
	uviesť príklad štátneho príspevku k finančným produktom (napr. pri stavebnom sporení, hypotéky pre mladých)

### Téma č. 4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Vypracovať osobný finančný plán	vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov

	vypracovať osobný rozpočet mladého samostatne žijúceho človeka
	analyzovať osobné a ekonomicko-spoločenské udalosti, ktoré môžu zmeniť alebo ovplyvniť osobný rozpočet
	opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing) a vysvetliť ako splácať dlhy
Popísať spôsob používania rôznych metód platenia	opísať spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu
	vytvoriť si kartotekový systém pre finančné záznamy v papierovej aj elektronickej forme
	identifikovať fyzické osoby a právnické osoby, ktoré by mohli potencionálne byť dedičmi osobného majetku
Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe	vysvetliť účinok inflácie na kúpnu silu
	rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa
Vysvetliť daňový a odvodový systém	charakterizovať daňový a odvodový systém v SR
	vyplniť tlačivo „Daň z príjmu FO“
Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu	vysvetliť význam charitatívnych aktivít a opísať možnosti účasti na nich

#### Téma č. 5 Úver a dlh

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov	použiť finančnú alebo on-line kalkulačku na zistenie celkovej ceny splatenia pôžičky s odlišnými úrokovými sadzbami a odlišnou dĺžkou splácania
	vysvetliť zložené úročenie
	charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN)
	rozlíšiť pojem: úroková miera, fixácia, predčasné splatenie úveru
	vysvetliť, ako vplývajú tolerančné obdobia na kreditných kartách, metódy výpočtu úroku a poplatky na cenu úveru
	navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby
	identifikovať rozličné typy študentských pôžičiek a alternatív k pôžičkám ako spôsobu financovania vysokoškolského vzdelávania
Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť	opísať možné dôsledky nadmerného zadĺženia (predĺženia)
	vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadĺženia
	analyzovať dôsledky finančných rozhodnutí v súvislosti s bankovými alebo nebankovými subjektmi
	posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a

	dostupnosť úverov
	zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia)
Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov	vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch vrátane ochranných prvkov, ktoré zakotvuje príslušná právna úprava

### Téma č. 6 Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite	opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele vysvetliť rozdiel medzi sporením a investovaním
Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov	rozlíšiť obchodovanie na vlastný účet a na cudzí účet
Zhodnotiť investičné alternatívy	porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady)
	vysvetliť, čo sú finančné trhy/burzy
	popísať, s čím sa obchoduje na finančných trhoch (akcie, dlhopisy, fondy, komodity a ďalšie)
	vysvetliť úlohu obchodníka s cennými papiermi
	opísať účel MIFID dotazníka
	porovnať investovanie do jednotlivých akcií a dlhopisov s investovaním do podielových fondov akcií alebo dlhopisov
	vysvetliť, ako inflácia ovplyvňuje výnosy z investícií (súčasná hodnota peňazí). Vysvetliť, ako prispôbiť investovanie finančným cieľom
	porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií
	zdôvodniť výber najvhodnejšieho produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov
	identifikovať vhodné typy investícií na akumulovanie prostriedkov na päťročné štúdium na vysokej škole, svadbu, založenie nového podniku, splátky na nové auto a dom a dôchodok
Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trmi	vysvetliť dohľad nad finančnými trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“
	vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií
	opísať garančné schémy pre finančných spotrebiteľov

### Téma č. 7 Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia	Žiak je schopný
-----------------------	-----------------

Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie	diskutovať o vzťahu medzi rizikom a hrozbou popísať výber najvhodnejšieho poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby
Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením	demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier
Charakterizovať komerčné poistenie	uviesť druhy poistenia, ktoré by sa mohli vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby porovnať podmienky návrhov poistných zmlúv v rámci povinného zmluvného poistenia vozidla z rôznych poisťovní vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom tohto majetku identifikovať skutočnosti, ktoré ovplyvňujú cenu poistenia bývania vysvetliť podstatu a význam životného poistenia s vymedzením rozdielom medzi rizikovým, rezervotvorným a investičným životným poistením

### Globálne vzdelávanie na Slovensku

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie definuje globálne vzdelávanie ako „vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si vlastnej úlohy vo svete. Motivuje ľudí k zodpovednosti a vychováva smerom k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho občana.“

Globálne vzdelávanie pomaly ale isto preniká aj do povedomia slovenskej pedagogickej obce avšak v porovnaní s krajinami, v ktorých koncepcia globálneho vzdelávania vznikala, prípadne v ktorých je už dlhšiu dobu využívaná, má situácia na Slovensku isté špecifiká, ktoré majú výrazný podiel v pohľade na celkový koncept globálneho vzdelávania.

#### Odlišný kontext

V krajinách, ktoré sa v súčasnosti vyrovnávajú s desaťročiami porušovania ľudských práv v období komunizmu má globálne vzdelávanie v porovnaní s politicky dlhodobo stabilnými demokraciami odlišný spoločenský, kultúrny, politický a ekonomický kontext.

#### Nová rola

Obyvatelia krajín strednej a východnej Európy si len začínajú zvykať na to, že prestávajú byť len prijímateľmi zahraničnej pomoci, ale že sa stávajú tiež aktívnymi darcami. A aj napriek výraznému ekonomickému rozvoju, prevyšuje miera chudoby v týchto krajinách stále štandardy západnej Európy. Mnoho ľudí preto nechápe, prečo by naša krajina mala prispievať

na fondy globálnej solidarity v situácii, keď značná časť obyvateľstva je vystavovaná tlaku nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia.

### **Nižší počet utečencov a imigrantov z rozvojových krajín**

V súvislosti s týmto faktom sa nepovažuje multikultúrne vzdelávanie, ktoré je integrálnou súčasťou globálneho vzdelávania, za nutnosť. V situácii, kedy učitelia neprichádzajú do každodenného kontaktu s cudzincami, nie je pre nich úplne jasné, prečo by sa mali zaoberať globálnym vzdelávaním.

### **Absencia koloniálnej minulosti**

Je jednou z príčin všeobecného nezájmu o rozvojové krajiny. Na rozdiel od krajín západnej Európy neexistuje žiadny verejný záujem o dopady kolonializmu na súčasný stav krajín tretieho sveta.

### **Nedôvera k sociálnej spravodlivosti**

Termíny ako sociálna spravodlivosť, rovnosť vyvolávajú nepríjemné spomienky na nedávnu komunistickú minulosť v krajinách strednej a východnej Európy. Je preto potrebné spresniť celý koncept globálneho vzdelávania.

### **Nedostatok odborníkov**

Problematike rozvojového vzdelávania sa venuje minimálny počet odborníkov, väčšinou sú to ľudia pracujúci v mimovládnych organizáciách. Nedostatok odborníkov je spôsobený aj úplnou absenciou globálneho vzdelávania na vysokých školách.

Národná stratégia je veľmi komplexný dokument, ktorý jednak analyzuje doterajšiu situáciu v oblasti globálneho vzdelávania na Slovensku a načrtáva aj možný posun, ktorým by sa malo globálne vzdelávanie uberať. Okrem toho identifikuje hlavných aktérov, témy, princípy, východiská a ciele globálneho vzdelávania.

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie definuje globálne vzdelávanie ako „vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si vlastnej úlohy vo svete. Motivuje ľudí k zodpovednosti a vychováva smerom k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho občana.“

Hlavným cieľom Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie je zvýšiť povedomie verejnosti o globálnych problémoch a problémoch rozvojových krajín a motivovať ľudí k prijatiu globálnej zodpovednosti, aktívnemu globálnemu občianstvu a to i prostredníctvom začlenenia globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu formou globálnej dimenzie v jednotlivých predmetoch.

### **Čo je globálne vzdelávanie?**

Globálne vzdelávanie je fenomén, ktorý vznikol predovšetkým vplyvom globalizácie na život človeka.

Impulzom k vzniku globálneho vzdelávania neboli akademické kruhy, či školské programy. Túto formu vzdelávania uviedli do života mimovládne organizácie už v osemdesiatych rokoch 20. storočia, a to najmä kvôli nedostatočnému informovaniu širokej verejnosti o problematike globálnej prepojenosti sveta. Globálne vzdelávanie sa teda snaží priblížiť problematiku zložitých vzťahov prepojenosti spoločností, krajín, kultúr, histórie, ekonomík v dnešnom globalizovanom svete.

Neexistuje však žiadna ustálená a všeobecná definícia globálneho vzdelávania. V literatúre sa popri termíne globálne vzdelávanie stretáme aj s pojmami ako rozvojové vzdelávanie, humanitárne vzdelávanie, vzdelávanie pre trvalo udržateľný rozvoj či globálne rozvojové vzdelávanie. Avšak najčastejšie využívanými pojmami sú popri globálnom vzdelávaní, rozvojové vzdelávanie a globálne rozvojové vzdelávanie.

Rozvojové vzdelávanie sa chápe ako prierezová disciplína zahŕňajúca témy z oblasti udržateľného rozvoja, ľudských práv, ekologického, multikultúrneho, globálneho vzdelávania.



Jeho cieľom je pochopenie vzťahov medzi životmi ľudí z tzv. vyspelých a tzv. rozvojových krajín a na tomto základe tiež podpora medzinárodnej rozvojovej spolupráce.

Globálne rozvojové vzdelávanie by malo podporovať toleranciu, solidaritu a pochopenie problémov medzinárodného rozvoja, vo svojej metodike je zamerané na podporu aktívneho učenia a reflexie, kladie dôraz na rôznosť a rešpekt k druhým a prispieva tiež k ujasneniu vlastných priorít jednotlivcov v globálnom kontexte.

### **Definície globálneho vzdelávania**

Globálne vzdelávanie je vzdelávacím prístupom k dosiahnutiu výučby, ktorá vedie k hlbšiemu porozumeniu rôznorodosti a nerovností na svete, k príčinám ich existencie a možnostiam riešenia problémov s nimi spojených.

Podnecuje všetkých zainteresovaných, bez ohľadu na vek, ku skúmaniu globálnych otázok, ako napríklad chudoba, a ich prepojeniu s ich každodenným životom. Narúšaním stereotypov a podporou nezávislého, samostatného myslenia sa snaží rozvojové vzdelávanie pomôcť rozvíjať praktické zručnosti a prispieť k pozitívnym zmenám v lokálnom i globálnom merítku.

Globálne vzdelávanie:

- Umožňuje ľuďom chápať prepojenie medzi ich vlastným životom a životmi ľudí z iných častí sveta.
- Zvyšuje povedomie o globálnych ekonomických, sociálnych, politických a environmentálnych aspektoch, ktoré ovplyvňujú náš život.
- Rozvíja schopnosti, postoje a hodnoty, ktoré umožňujú ľuďom spolupracovať a prispievať tak k zmene a uvedomelému rozhodovaniu nad vlastným životom.
- Usiluje o dosiahnutie väčšej spravodlivosti a udržateľnosti vo svete, v ktorom moc a zdroje budú rozdelené rovnocennejšie
- Je aktívny celoživotný vzdelávací proces založený na princípoch solidarity, rovnosti, integrácie a spolupráce.

### **V centre záujmu globálneho vzdelávania sú najmä tieto pojmy:**

- globálne občianstvo
- vzájomná závislosť
- sociálna spravodlivosť
- riešenie konfliktov
- rozmanitosť
- hodnoty a vnímanie
- ľudské práva
- trvalo udržateľný rozvoj

Globálne vzdelávanie otvára myseľ a oči ľudí voči komplexnej realite sveta a prebúdzá potrebu prispieť k väčšej spravodlivosti, rovnosti a ľudským právam pre všetkých.

### **Globálne vzdelávanie zahŕňa:**

- rozvojové vzdelávanie
- vzdelávanie o ľudských právach
- o udržateľnom rozvoji
- o mieri a prevencii konfliktov
- interkulturálne a multikulturálne vzdelávanie

### **Kritériá globálneho vzdelávania**

- globálna dimenzia s dôrazom na problematiku vzťahov Sever - Juh
- perspektíva spravodlivosti s dôrazom na lokálnu a globálnu dimenziu
- vzdelávací a komunikačný proces, ktorý je participatívny

Globálne vzdelávanie je vzdelávacím prístupom, ktorý je založený na vzájomnom prepojení spoločností, krajín a ľudí, na súvzťažnosti sociálnych, kultúrnych a prírodných javov, spojení medzi minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou, uvedomujúc si zložitú podstatu kognitívnych afektívnych, fyzických a duchovných rozmerov ľudského bytia.

Nastoluje otázky rozvoja, rovnosti, mieru, sociálnej a environmentálnej spravodlivosti. Obsahuje osobné, lokálne, národné a globálne roviny. V rámci týchto zásad smeruje k vyučovaniu a učeniu, ktoré je experimentálne, interaktívne, demokratické, družné, participatívne, orientované na zmenu a deti.

### **Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky**

Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 (ďalej len „koncepcia“) je strategickým dokumentom štátnej politiky, ktorý špecifikuje prioritné ciele štátu v oblasti práce s mládežou do roku 2020. Nadväzuje na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 tým, že prispieva k napĺňaniu strategických cieľov pre oblasť práce s mládežou, ako jednej zo základných tematických priorít dokumentu, predovšetkým tematickú oblasť č. 9: „Práca s mládežou“. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 bola vládou SR dňa 23. apríla 2014 schválená uznesením č. 192.

Tvorbe koncepcie predchádzalo vytvorenie analýzy práce s mládežou a definovanie základných cieľov a priorít prostredníctvom regionálnych aj národných konzultácií. Do konzultácií boli zapojení zástupcovia rôznych inštitúcií pôsobiacich v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky zo všetkých regiónov Slovenska.

Koncepcia je rozdelená do piatich tematických oblastí, v ktorých je vždy stručne uvedený zjednodušený popis východiskovej situácie, vízia, ku ktorej sa má práca s mládežou do roku 2020 priblížiť a konkrétne ciele, ktoré je potrebné dosiahnuť v roku 2020. K nim je uvedených viacero možných opatrení. Tento zoznam nie je konečný a v priebehu platnosti koncepcie sa môžu ukázať aj ďalšie efektívne opatrenia, smerujúce k naplneniu pomenovaných cieľov. Ktoré opatrenia sa budú realizovať, v akom termíne a ktoré inštitúcie budú zodpovedné za ich plnenie, bude stanovené prostredníctvom akčných plánov po schválení koncepcie vládou SR.

Pod prácou s mládežou rozumieme cieľavedomú činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobností, aby sa dokázali plnohodnotne uplatniť v živote. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nachádzaniu životného smerovania a sebapoznania jednotlivca aj skupiny. Má vytvárať priestor k spolurozhodovaniu mladých ľudí o veciach, ktoré sa ich týkajú, motivovať ich k angažovanosti a prispievať tak k budovaniu občianskej spoločnosti. Realizujú ju ľudia špecificky pripravovaní na túto činnosť, aktívne pracujúci v tejto oblasti a tiež dobrovoľníci, ktorí sú pre napĺňanie koncepcie nenahraditeľní.

Koncepcia vychádza z nasledovných princípov: práca s mládežou stavia na aktuálnej situácii mladého človeka a snaží sa naplniť jeho potreby; napomáha reálnemu uplatňovaniu práv mladých ľudí; smeruje k zabezpečeniu celkovej kvality života mladých ľudí; pracuje pre spoločné dobro jednotlivcov, komunit a spoločnosti; uznáva dôležité miesto mimovládneho sektora v dosahovaní výsledkov v práci s mládežou; uplatňuje systematický a komplexný prístup k práci s mládežou, ktorý je postavený na partnerstve, spolupráci a integrovanom prístupe všetkých aktérov (mladých ľudí, miestnych a regionálnych samospráv, štátnej a verejnej správy, mimovládnych organizácií, ďalších organizácií, inštitúcií, jednotlivcov, podnikateľského sektora, médií a celej spoločnosti); kvalitná práca s mládežou nemôže byť realizovaná bez adekvátnej finančnej podpory.

#### **Potreby mladých ľudí ako východisko pre prácu s mládežou**

Východisková situácia:

Súčasnou požiadavkou v rámci Európskej mládežníckej politiky je práca s mládežou založená na dôkazoch o skutočných potrebách mladých ľudí. Na Slovensku sa získavajú údaje o mládeži najmä prostredníctvom výskumov a prieskumov, ktoré tvoria podklad do tzv. správ o mládeži.

Vydávajú sa v perióde 3 - 4 rokov (2010, 2014 a plánovaná 2017) a sú podkladom pre tvorbu celoštátnych strategických dokumentov. Špecifickejší zber údajov a zisťovanie potrieb mladých ľudí na regionálnej či miestnej úrovni sa realizuje v minimálnej miere, chýba nezávislá interpretácia takýchto zistení a ich následné využívanie pri konkrétnych opatreniach či grantových výzvach v práci s mládežou.

Vízia: Práca s mládežou založená na poznaní aktuálnych potrieb mladých ľudí.

Cieľ: Systematicky zisťovať a analyzovať potreby mladých ľudí na všetkých úrovniach – celoštátnej, regionálnej i miestnej, zistenia zverejňovať a na ich základe prijímať zodpovedajúce opatrenia.

Možné opatrenia:

- Pokračovať v zbere podkladov a vydávaní správ o mládeži na národnej úrovni.
- Podporovať prax zisťovania a analýzy potrieb mládeže na regionálnej a miestnej úrovni (podporovať rozvoj metodiky na zisťovanie a analýzu potrieb, prácu s ňou a jej šírenie).
- Podporovať (napr. prostredníctvom vzdelávania) realizátorov práce s mládežou vo využívaní analýzy potrieb mladých ľudí pri tvorbe, realizácii a hodnotení aktivít a programov pre mládež.

Pri zisťovaní a analyzovaní potrieb zabezpečiť pohľad expertov/odborníkov z relevantných oblastí, vrátane mladých ľudí.

Zviditeľňovať potreby mladých ľudí a posilniť ich advokáciu smerom k verejnosti i zástupcom relevantných inštitúcií, ktorých sa dotýka téma mládeže (tzv. „dôležitým dospelým“) na všetkých úrovniach (národnej, regionálnej i miestnej).

- Finančne podporovať prieskumy a výskumy zamerané na zisťovanie potrieb mladých ľudí v rámci programu „Dôkazy o mládeži“.

## **Kvalitná práca s mládežou**

Východisková situácia:

Zdôrazňovanie zvyšovania kvality v práci s mládežou je ďalším celoeurópskym trendom. Expertná skupina EÚ definovala v roku 2015 základné princípy kvality práce s mládežou, bez ohľadu na to, v akom kontexte sa vykonáva. Jednou z foriem potvrdzovania kvality na Slovensku je akreditácia programov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou na základe zákona č. 282/2008 Z. z o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 282/2008 Z. z.“). Zároveň v rámci nastavovania kritérií programu „Podpora mládežníckych organizácií“ dostali kritériá kvality omnoho väčšiu váhu ako v minulých programoch. Na Slovensku sa tvorba inovatívnych systémov na zvyšovanie kvality podporila v prvých výzvach programu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) „Priority mládežníckej politiky“ (Programy pre mládež 2014 - 2020). V ostatných typoch organizácií (mimo detských a mládežníckych nadregionálnych organizácií) na úrovni regiónov, miest a obcí však zatiaľ chýba zhoda na tom, čo vytvára kvalitu v práci s mládežou. Zároveň je potrebná väčšia podpora zavádzania kvality prostredníctvom využívania rôznych nástrojov do praxe a vytvorenie motivačného prostredia, kde by sa organizácie mohli od seba vzájomne inšpirovať a učiť.

Vízia: Podpora a zvyšovanie kvality práce s mládežou

Cieľ 1: Zaviesť do praxe nástroje na meranie a podporu rozvoja kvality v práci s mládežou

Možné opatrenia

- Vytvoriť konsenzus o kritériách a indikátoroch kvality v práci s mládežou s ohľadom na rôzne formy, oblasti, cieľové skupiny a aktérov v práci s mládežou s prihliadnutím na európske trendy.
  - Tvorba a podpora rôznych nástrojov na podporu kvality (peer review, externá spätná väzba...).
  - Vzdelávanie a systémová podpora realizátorov práce s mládežou, aby vykonávali kvalitnú prácu s mládežou a využívali rôzne nástroje na podporu kvality.
  - Podpora riadiacich a metodických pracovníkov v organizáciách a inštitúciách v práci s mládežou pri rozvoji kvality.
  - Systémová podpora zavádzania kvality a štandardov do práce s mládežou.
- Zviditeľňovanie dobrých príkladov v oblasti kvality práce s mládežou
- Rozšíriť akreditáciu programov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou v rámci zákona č. 282/2008 Z. z. aj o akreditáciu inštitúcií.

### **Aktéri práce s mládežou**

Východisková situácia:

V oblasti práce s mládežou pôsobí množstvo rôznorodých organizácií a subjektov. Činnosť celoštátnych organizácií, fungujúcich na členskom princípe s pravidelnou činnosťou, i organizácií s regionálnou pôsobnosťou je čiastočne zmapovaná, pretože sa uchádzajú

o zdroje MŠVVaŠ SR prostredníctvom „Programov pre mládež na roky 2014-2020“. V týchto organizáciách pôsobí veľké množstvo kvalitných ľudí, zväčša ako dobrovoľníci. I keď tieto organizácie sú z hľadiska práce s mládežou veľmi dôležité, zachytávajú z celkového počtu mladých ľudí na Slovensku iba pomerne malé percento. Je preto dôležité podporovať rast a tiež naplnenosť týchto organizácií mladými ľuďmi a zároveň aj mladými dobrovoľníkmi. Okrem mimovládnych organizácií a ďalších subjektov pracujúcich s deťmi a mládežou sem spadajú všetky školské výchovno-vzdelávacie zariadenia v zmysle platnej legislatívy.

legislatívou v rámci regionálneho školstva, no zároveň by na základe vyhlášky mali vykonávať aj aktivity patriace do práce s mládežou, čo spôsobuje v praxi viacero komplikácií. V podpore aktivít pre neorganizovanú mládež, by aj na základe nedávnych zmien vo financovaní, mali zohrávať dôležitú úlohu systematickou podporou miestnych organizácií regionálne i miestne samosprávy. Napriek niektorým pozitívnym príkladom však takáto podpora nie je dostatočná a chýba jej systematické koncepčné uchopenie. Významnú úlohu v práci s mládežou zohrávajú aj neformálne skupiny mládeže. Nevyriešená zostáva aj otázka, aké miesto majú v práci s mládežou ďalšie inštitúcie, ktoré v rámci svojej činnosti robia aj aktivity pre mládež, no spadajú do iných oblastí (napr. komunitné centrá zo sociálnej oblasti, napr. knižnice v oblasti kultúry a podobne).  
 ízia: Komplexný, funkčný a flexibilný systém práce s mládežou (na celoštátnej, regionálnej i miestnej úrovni)

Cieľ: Zadefinovať role a úlohy rôznych subjektov aktívnych v systéme práce s mládežou na všetkých troch úrovniach tak, aby sa ich aktivity vzájomne dopĺňali a spoločne naplňali poslanie práce s mládežou

Možné opatrenia:

Vymedzenie práce s mládežou (aktivít a služieb) v rámci systému starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania (napríklad vo vzťahu k školským zariadeniam, kultúrnym a športovým organizáciám...).

Analyzovať aktuálny stav práce s mládežou na Slovensku i lokálne špecifiká (kto sa komu venuje, o koho sa staráme dostatočne a akými formami, a čo chýba) vrátane pomenovania cieľových skupín, ktorým sa nevenujeme dostatočne či vhodnými formami.

Podporovať väčšie zapojenie samospráv do podpory práce s mládežou na regionálnej a miestnej úrovni.

Prehodnotiť a vytvoriť nový systém starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania s vyjasnením postavenia a úloh jednotlivých aktérov (napr. centrá voľného času, školské kluby detí, základné umelecké školy, školy pri využívaní vzdelávacích poukazov, detské a mládežnícke organizácie a ďalšie organizácie podporované prostredníctvom miest a obcí), aby lepšie napĺňali úlohy štátu v tejto oblasti.

Komplexne reformovať činnosť a zameranie centier voľného času a vymedziť ich postavenie v práci s mládežou v súlade s navrhovaným novým systémom starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania (vrátane novej transformácie na iné, ako školské zariadenie a úpravy príslušnej legislatívy).

Úprava legislatívy na základe vytvoreného modelu (novela Zákona č. 282/2008 Z. z., resp. Zákona č. 245/2008 Z. z. a ďalšej príslušnej legislatívy).

### **Financovanie práce s mládežou**

Východisková situácia:

Verejné zdroje sú dôležitým zdrojom financovania mládežníckych organizácií, pretože umožňujú financovanie koordinačných a podporných aktivít centrály pre svoje regionálne pobočky. Tieto zdroje sú však často viazané na príslušný kalendárny rok (nezohľadňujú potreby sektora ohľadom dlhodobého financovania) a organizácie ich dostávajú k dispozícii neskoro (v mesiacoch máj / jún), čo sťažuje ich efektívne využitie. Z hľadiska dostupnosti tiež existujú veľké geografické rozdiely, keďže niektoré samosprávy vyčlenili finančné zdroje na podporu práce s mládežou a iné nie. Aj v prípadoch, keď financovanie aktivít pre mládež existuje, často je nesystematické. Nie sú zadefinované ciele a priority na základe relevantných analýz a zisťovaní potrieb. Zároveň existuje veľký nepomer z hľadiska financií určených na podporu práce s mládežou v porovnaní s financiami určenými na iné aktivity v rámci starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania napr. cez vzdelávacie poukazy. Zmena financovania centier voľného času platná od 1.1.2013 prerozdelila zdroje pôvodne určené iba pre samosprávy, kde fungujú centrá voľného času plošne na všetky samosprávy, bez viazanosti ich využitia pre mládež. Táto zmena síce dáva samosprávam väčšiu flexibilitu v starostlivosti o mládež, no udiala sa bez systematickej podpory samospráv, ako tieto prostriedky efektívne využívať na podporu mládeže. Aktuálne nie sú k dispozícii informácie, aké aktivity, na základe čoho a v akej kvalite samosprávy z týchto zdrojov financujú. V rokoch 2011 – 2015 boli v oblasti práce s mládežou realizované dva národné projekty KomPrax- kompetencie pre prax a Praktik – Praktické zručnosti cez neformálne vzdelávanie v práci s mládežou z Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“), ktoré priniesli dôležité inovácie a príklady dobrej praxe.

Vízia: Dostatočné, adresné, transparentné a udržateľné financovanie práce s mládežou.

Cieľ: Vytvoriť systém financovania práce s mládežou a zabezpečiť adekvátne zdroje na všetkých úrovniach (celoštátnej, regionálnej i miestnej).

Možné opatrenia:

Analyzovať systémy financovania aktivít starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania a ich efektivity z hľadiska naplňania strategických cieľov v predmetných oblastiach a definovať nepokryté oblasti.

Na základe analýzy kvantifikovať a alokovať adekvátne množstvo prostriedkov potrebných na naplňanie strategických cieľov v oblasti práce s mládežou (napr. prerozdelením existujúcich zdrojov v sektore, získaním dodatočných zdrojov a pod.).

Prepájať existujúce finančné zdroje všetkých relevantných rezortov, príslušných inštitúcií či nadácií na zabezpečenie medzirezortnej spolupráce v práci s mládežou na národnej, regionálnej i miestnej úrovni (a vytvárať priestor vzájomne sa od seba učiť).

Alokovať finančné prostriedky na program „Komunita mladým“ a jej

Prostredníctvom kumulovať štátne a miestne, resp. regionálne zdroje na prácu mládežou.

Vytvoriť grantové systémy pre prácu s mládežou na úrovni krajov z podielových daní previazať ich na analýzy potrieb a stanovené strategické ciele.

Nájsť zdroje na rozvoj infraštruktúry a investičné aktivity v práci s mládežou (napr. cez zdroje štrukturálnych fondov).

Vytvoriť nástroje na podporu neformálnych skupín.

Zabezpečiť vhodné podmienky pre organizácie pôsobiace v práci s mládežou (dlhodobé financovanie, inštitucionálna podpora, flexibilné financovanie, ktoré reaguje na zmenu potrieb, resp. ďalšia podpora, napr. vzdelávanie, ktoré je povinné...).

### **Zviditeľňovanie a uznávanie práce s mládežou**

Východisková situácia:

Aktivity na európskej úrovni zamerané na zvýšenie uznania práce s mládežou a jej výsledkov sú tu už vyše desaťročia. V rámci programov Európskej únie vzniklo špecializované centrum na prípravu strategických krokov súvisiacich s uznávaním práce s mládežou (SALTO Recognition). Od roku 2012 IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže pripravila rôzne opatrenia na podporu uznania a zviditeľňovania práce s mládežou (konferencie Prúty a architekti, Neformálne vzdelávanie - fáma alebo bežná prax, Fórum inovatívneho učenia). Aktivity národného projektu Komprax - kompetencie pre prax v tejto oblasti vyvrcholili v roku 2013 podpisom Deklarácie o uznávaní prínosu neformálneho vzdelávania v práci s mládežou. Práca s mládežou bola zaradená aj do Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 ako samostatná téma a začali sa práce aj na novele zákona č. 282/2008 Z. z. Existuje viacero ďalších iniciatív v rámci mládežníckeho sektora, ako je napríklad ocenenie Rady mládeže Slovenska „Most“. Povedomie našej spoločnosti o prínosoch práce s mládežou a prečo je dôležitá, však zďaleka nedosahuje úroveň niektorých iných európskych krajín, ako napríklad v Dánsku či Belgicku.

Vízia: Spoločnosť, ktorá rozumie prínosom a dopadom práce s mládežou.

Cieľ: Vytvoriť nástroje na podporu uznávania práce s mládežou na všetkých štyroch úrovniach uznania (formálne, spoločenské, sebauznanie, politické) a využívať ich

Možné opatrenia:

Finančne podporiť prieskumy a výskumy na zisťovanie dopadov práce s mládežou v rámci programu „Dôkazy o mládeži“ a zistené informácie medializovať (sebauznanie).

Zviditeľňovať príklady kvalitných dlhodobých partnerstiev napr. kampaní, programov, projektov (spoločenské uznanie).

Zaradiť pracovníka s mládežou do Národnej sústavy povolání a Národnej sústavy kvalifikácií (formálne uznanie).

Rozšíriť výučbu práce s mládežou na vysokých školách (formálne uznanie).

Rozvíjať kompetencie pracovníkov samospráv zodpovedných za mládež (politické uznanie).

Realizovať informačné a propagačné aktivity o prínosoch práce s mládežou najmä smerované mimo sektor (spoločenské uznanie) na všetkých úrovniach.

Vytvoriť priestor pre prepojenie práce s mládežou a formálneho vzdelávania (formálne uznanie).

### **Implementácia, monitoring a sledovanie naplňania Konceptie**

Za implementáciu Konceptie rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 je zodpovedné MŠVVaŠ SR a bude ju vykonávať v spolupráci s IUVENTOU – Slovenským inštitútom mládeže a príslušnými rezortmi. Naplňanie cieľov konceptie prostredníctvom jednotlivých rezortov sa bude uskutočňovať v rámci ich pôsobnosti a kompetencií. Monitoring a sledovanie naplňania konceptie bude vykonávať Medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže. Rozpracovanie konceptie predpokladá 2-ročné akčné plány s ročným vyhodnotením na úrovni ministerstva školstva a zverejňovaním plnenia konceptie verejnosti zrozumiteľnou formou.

## **Mediálna výchova a mediálne kompetencie**

**Mediálna výchova** (media education) je výchovou, ktorej cieľom je získanie mediálnych kompetencií. **Mediálne kompetencie** môžeme chápať ako schopnosť narábať s médiami, spôsobilosť prijímať a interpretovať mediálne obsahy a aktívne sa zúčastňovať procesu mediálnej komunikácie. Zjednodušenie môžeme povedať, že mediálna výchova je procesom učenia sa a vyučovania o médiách; mediálne kompetencie sú výsledkom tohto procesu – poznatky a zručnosti, ktoré si osvojili jeho účastníci.

### **Mediálna gramotnosť**

Mediálne kompetencie sa niekedy označujú aj synonymom **mediálna gramotnosť** (media literacy). Mediálna gramotnosť je spôsobilosť chápať a dešifrovať mediálne obsahy, ktoré k nám prichádzajú informačnými kanálmi (prostredníctvom tlače, televízneho a rozhlasového vysielania, internetu a podobne). Takmer každý je mediálne gramotný, t. j. dokáže sledovať médiá a narábať s nimi, ziskávať z nich informácie a nechať sa nimi zabávať. Avšak nie každý je kompetentný interpretovať mediálne obsahy – aktívne si vyberať z mediálnej ponuky relevantné obsahy, citlivo rozlišovať medzi svojimi záujmami a záujmami vlastníkov médií, kriticky skúmať mediálne informácie.

### **Väčšina z nás je presvedčená o dobrej úrovni vlastnej mediálnej gramotnosti**

Väčšina z nás, ktorí tvoríme mediálne publikum, je presvedčená o dobrej úrovni vlastnej mediálnej gramotnosti. Poznáme názvy televíznych relácií, filmových titulov, časopisov, kníh, populárnych pesničiek, poznáme mená celebrit, bez problémov dokážeme sledovať dejovú líniu

vo filmoch a televíznych seriáloch. Napriek tomu sa zrejme úroveň našej mediálnej gramotnosti nezmenila od čias, keď sme ešte boli v puberte.

Naša informovanosť o mediálnych obsahoch (o populárnej hudbe, filmoch, televíznych reláciách, PC hrách, internetových stránkach) časom enormne narástla. Avšak je málo pravdepodobné, že sme si analogicky rozšírili aj vedomosti o tom, akým spôsobom sa vyrábajú a upravujú mediálne obsahy, kto vlastní jednotlivé médiá, ako funguje ekonomika v médiách a aké účinky vyvolávajú médiá na jednotlivcov i celú spoločnosť.

### **Štyri hlavné problémy pri kontakte s médiami**

Existujú štyri hlavné problémy, ktoré vznikajú pri kontakte s médiami: informačná presýtenosť, falošný dojem informovanosti, falošný dojem kontroly, falošné presvedčenia. Mediálna výchova je nástrojom, ktorý môže publiku pomôcť prekonať tieto nežiaduce efekty médií. Skúsme si v krátkosti tieto problémy priblížiť, aby sme získali lepšiu predstavu o tom, v akej situácii sa nachádza súčasné mediálne publikum.

#### **Informačná presýtenosť**

Informačná presýtenosť vzniká ako dôsledok obrovského pretlaku informácií, ktoré k nám plynú informačnými kanálmi. Prirodzenou reakciou členov publika je osvojenie si návyku automatického, bezmyšlienkovitého správania v kontakte s médiami. Keďže väčšina informácií z médií pre nás nemá žiadnu hodnotu a len zaťažuje našu pozornosť, naučili sme sa vypínať svoju pozornosť a viac-menej pasívne vnímať a prijímať to, čo k nám prichádza z médií. Množstvu informácií sa bránime tým, že sa sledujeme len malé množstvo médií a mediálnych obsahov: napríklad pozeráme niekoľko televíznych relácií, čítame určitý druh časopisov alebo počúvame len určitý žáner populárnej hudby. Ochudobňujeme sa tak o možnosť dostať sa k novým informáciám, ktoré by presahovali horizont našej každodennej skúsenosti a mohli by rozšíriť naše obzory.

#### **Falošný dojem informovanosti**

Falošný dojem informovanosti je rovnako ako informačná presýtenosť zapríčinený skutočnosťou, že kultúra nás bombarduje množstvom informácií. Ich nepretržitá produkcia v nás vyvoláva skreslenú predstavu, že vieme všetko, čo potrebujeme vedieť. Veľké množstvo informácií však neznamená tiež informačnú pestrosť a rôznorodosť. Je to skôr naopak, čím viac informácií médiá spracovávajú, tým je ich ponuka homogénnejšia. Napríklad namiesto toho, aby spravodajské médiá, ktoré zamestnávajú veľké množstvo reportérov a vytvárajú rozsiahle spravodajské siete, prinášali relevantné informácie o všetkých dôležitých oblastiach a témach spoločenského života a analyzovali ich do hĺbky, publikujú len malé množstvo informácií spracovaných väčšinou povrchno, a tie neustále opakujú.

Nepomôže nám ani to, ak sledujeme viacero médií, lebo väčšina z nich informácie od seba navzájom preberá a publikuje teda takmer to isté, čo ostatní. Tento efekt sa nazýva aj „hra odrážajúcich sa zrkadiel“. Ak zostaneme v stave automatického správania a vnímania, nebudeme schopní získať rôznorodé informácie. Budeme mechanicky a pasívne prijímať tie informácie, ktoré si pre nás vybrali médiá, a nebudeme aktívne hľadať tie, ktoré by sme chceli my sami.

#### **Falošný dojem kontroly**

Falošný dojem kontroly je paradoxom, ktorý vznikol vďaka prudkému technologickému pokroku. Množstvo komunikačných a informačných technológií nám umožňuje podstatne zvýšiť kontrolu nad tým, čo všetko budeme prijímať zo strany médií. Napriek tomu stále menej zvládame usmerňovať svoj vlastný mediálny konzum. Nadbytok mediálnych obsahov si vynucuje náš pasívny postoj a automatické reakcie, takže v konečnom to nie sme my, kto reguluje proces mediálnej komunikácie, ale skôr tí, ktorí nám mediálne obsahy ponúkajú.

V minulosti si človek sám vyberal médiá, z ktorých chcel získať informácie, alebo pri ktorých sa chcel zabávať. Musel ich obvykle aj iniciatívne vyhľadať (napríklad zájsť do knižnice alebo do kina). Elektronické médiá na báze vysielania však túto situáciu zmenili a dnes sú to skôr informácie, ktoré „vyhľadávajú“ svoje cieľové publikum, (dobrým príkladom



môže byť reklama). Pokiaľ počúvame rozhlas alebo pozeráme televíziu v nejakej miestnosti, každý, kto sa tam bude s nami nachádzať, bude vystavení prijímaniu mediálnych obsahov, či už to chce alebo nie.

### **Konzumáciu médií môžeme kontrolovať a aktívne ovplyvňovať**

Určité vyvážené priniesli záznamové médiá, ktoré dovoľujú publiku selektovať, zaznamenávať a prehrávať si informácie a mediálne obsahy podľa vlastného uváženia (napríklad videokazety, mp3 prehrávače) a internet. Väčšina členov mediálneho publika však naďalej bezmyšlienkovito prijíma vysielané informácie a mediálne obsahy a nechá sa nimi podvedome ovplyvňovať. Len málo ľudí uvedomuje, že môžu svoj mediálny konzum kontrolovať viac ako v minulosti a aj tí, ktorí to postrehnú, si nie sú vždy celkom istí, ako na to.

### **Ako vznikajú falošné presvedčenia?**

Falošné presvedčenia sú buď dôsledkom toho, že preberáme názory a postoje, ktoré sme videli v médiách, alebo si vytvárame vlastné presvedčenia na základe nedostatočných a neúplných informácií z médií. Vznik falošných presvedčení je možný vtedy, ak dôverujeme informáciám, ktoré sú povrchné a čiastkové. Falošnosť presvedčení spočíva v tom, že neodrážajú realitu alebo sú logicky chybné.

### **Média preferujú senzačné a dramatické udalosti**

Média preferujú informovanie o senzačných a dramatických udalostiach, ale nie o udalostiach typických. Výsledkom je skreslenie predstáv členov publika o sebe samých i o spoločnosti, v ktorej žijú. Väčšina ľudí si napríklad myslí, že kriminalita je určite vážnym celospoločenským problémom, ale len malé percento z nich vyjadruje skúsenosť, že je to problém, ktorí prežívajú aj v mieste svojho bydliska. Podobne je veľké množstvo ľudí presvedčených o tom, že médiá, najmä televízia, majú veľmi silný vplyv na iných ľudí (napríklad, že ich podnecujú k násilnému správaniu).

### **Podceňujeme vplyvy, ktoré na nás médiá majú**

Výrazne pritom podceňujú vplyv, ktoré majú médiá na nich samých. Nebezpečenstvo falošných presvedčení spočíva v tom, že sa zvyknú časom posilňovať. Keď sú členovia mediálneho publika opakovane vystavovaní falošným informáciám, sú si čoraz istejší, že ich falošné presvedčenia sú správne. Nemajú motiváciu zmeniť ich. Ak niekto upozorní na to, že tieto presvedčenia sú založené na nepravdivých informáciách, jednoducho mu nebudú veriť, lebo sú si istí o ich pravdivosti. Nielenže si časom prestanú klásť otázky, či sú ich presvedčenia vôbec správne, ale budú aj čoraz menej tolerantnejší k iným presvedčeniam, ktoré by správne byť mohli.

### **Vyhýbať sa automatickým reakciám v kontakte s médiami**

Hlavný zmysel mediálnej výchovy je v tom, že nám môže pomôcť vyhýbať sa automatickým reakciám v kontakte s médiami. Určitá mieria automatických reakcií je nutná kvôli veľkému množstvu informácií, ktorému sme vystavení, ale nemusí to byť náš prevažujúci alebo dokonca jediný postoj k informáciám a mediálnym obsahom. Pri automatickom reagovaní nevyvíjame námahu na pozorné a vedomé sledovanie médií, veľmi sa nesnažíme analyzovať a vyhodnocovať mediálne obsahy a ani hľadať ďalšie informácie na to, aby sme si mohli vytvoriť primeranejšie interpretácie.

### **Sledujme vlastné ciele – nie ciele vlastníkov médií**

Automatické reakcie môžeme oslabiť, ak si navykne vyhľadávať také mediálne obsahy, ktorým sa zvyčajne nevystavujeme. Potrebujeme nad nimi premýšľať. Práve tým, že pre nás budú nové, nebudeme ich môcť akceptovať ako zaručené. Druhá vec, ktorú môžeme urobiť, je cielene vyhľadávať také mediálne obsahy a témy, ktoré budú vychádzať z našich vlastných potrieb a budú odrážať naše ciele a nie ciele vlastníkov médií.

### **Mediálna výchova: vzdelávanie o médiách a o mediálnej komunikácii**

Zmyslom mediálnej výchovy je rozvoj schopností kritického porozumenia médiám a spôsobilosti ich aktívnej recepcie. Pod mediálnou výchovou by sa nemala chápať výchova a vzdelávanie prostredníctvom médií alebo s pomocou médií. Je to vzdelávanie o médiách

a o mediálnej komunikácii. Všetky svoje úvahy o mediálnej výchove smerujú na cieľové publikum, ktoré tvoria deti a mládež (existuje totiž aj mediálna výchova dospelých). Skúsme si jeho predstavy a koncepciu mediálnej výchovy priblížiť.

### **Mladí ľudia ako producenti vlastných mediálnych obsahov**

Od mladých ľudí by sme nemali očakávať iba to, že sa stanú „poučenými konzumentami“, teda, že budú schopní samostatnej, nezávislej interpretácie mediálnych obsahov, ale našim cieľom by mala byť aj ich emancipácia ako „kreatívnych producentov“, ako tvorcov vlastných mediálnych obsahov.

Dnes už je celkom bežnou súčasťou prejavu mladého publika tvorba vlastných mediálnych obsahov a prezentácií. Mladí ľudia fotografujú a nakrúcajú audiovizuálny materiál pomocou mobilných telefónov a preposielajú si ho v skupinkách svojich rovesníkov, zverejňujú digitálne fotografie na internete, píšú blogy, publikujú videá na webových portáloch YouTube a podobne. Mládež si dnes vytvára svoju vlastnú kultúrnu identitu s pomocou médií.

### **Médiá tvoria najvýznamnejšiu zložku voľného času detí a mládeže**

Význam mediálnej výchovy ako nevyhnutnej súčasti vzdelávania mladých ľudí sa vyzdvihuje aj poukázaním na štatistiky, podľa ktorých vo väčšine priemyselne rozvinutých krajín trávajú deti viac času pred televízorom ako v škole. Dokonca je to činnosť, ktorej venujú viac času ako akejkoľvek inej aktivite. Ak k tomu prirátame dobu, ktorú trávajú pozeraním filmov, čítaním časopisov a hraním počítačových hier, zistíme, že médiá tvoria najvýznamnejšiu zložku ich voľného času.

### **Demokratizačné tendencie verzus obrana voči škodlivým kultúrnym obsahom**

V histórii mediálnej výchovy sa vlastne cyklicky opakujú dve fázy: úsilie o demokratizáciu kultúrnych foriem v spoločnosti a úsilie o obranu voči škodlivým kultúrnym obsahom. Zástancovia demokratizačných tendencií akceptovali kultúru mládeže ako platnú a legitímnu formu kultúrneho sebvýjadrenia mladých ľudí a považovali za dôležité, aby ju reflektovali aj vzdelávacie kurikulá. Mediálna výchova sa v rámci tohto prúdu chápala ako súčasť progresívnych vzdelávacích stratégií, ktoré sa začali objavovať v 60. a 70. rokoch. Sympatizanti tohto prístupu hľadali cesty a spôsoby, ako prepojiť kultúru, propagovanú v škole, s kultúrou, ktorú mládež žila doma alebo si ju vytvárala spolu so svojimi rovesníkmi. Zástancovia defenzívnych postojov chceli mládež ochrániť pred škodlivým vplyvom médií.

Formotvorným prvkom mnohých vzdelávacích prístupov bol podozrievavý postoj k médiám. Ich predstavitelia implicitne predpokladali obrovskú moc médií a ich vplyv na publikum mládeže. Obávali sa, že médiá môžu mládeži svojimi manipulatívnymi praktikami uškodiť, a preto sa ich snažili „zaočkovať“ proti škodlivému vplyvu. Vzdelávanie sa chápalo ako nástroj posilnenia obranyschopnosti mládeže voči médiám. Zástancovia defenzívnych postojov nerealisticky očakávali, že mládež sa odvráti od mediálnej kultúry k vysokej kultúre.

### **Od „cenzorských prístupov“ k „poradenským prístupom“**

V súčasnosti smeruje pohyb v mediálnej výchove od „cenzorských prístupov“ k „poradenským prístupom“. Teoretici, pedagógovia a výchovno-vzdelávací pracovníci si postupne začali uvedomovať, že protektívny prístup je neefektívny. Ak totiž mediálna výchova zasahovala do oblastí a tém, ktoré mládež považovala za privilegovanú sféru svojej vlastnej kultúry a vlastných kultúrnych pôžitkov, tak mladí ľudia mali sklon odmietať to, čo im povedali učitelia.

Mediálna výchova sa dnes už nestavia do opozície voči každodenným skúsenostiam študentov s médiami. Napríklad mladí učitelia, ktorí vyrastali obklopení elektronickými médiami, nemajú dôvod chápať svoje poslanie ako misiu a odsudzovať médiá kvôli ich škodlivému vplyvu. Skôr sa snažia podnecovať študentov, aby využili médiá na svoje vlastné kultúrne sebvýjadrenie. V mediálnej výchove sa vychádza z perspektívy študenta, stavia sa už na jeho existujúcom poznaní a skúsenosťami s médiami a nie na zámeroch a autoritatívnych inštrukciách učiteľa.

### **Aktívny postoj k médiám**

Mediálna výchova sa nechápe ako ochrana, ale ako príprava. Študentom sa neadresujú odporúčania, aby si namiesto sledovania médií našli iné aktivity, ale aby boli pri kontakte s médiami informovaní a rozhodovali sa vo svojom vlastnom záujme.

A to je v tomto projekte najpodstatnejšie. V študentoch nemá zmysel vyvolávať strach z negatívnych účinkov médií. Oveľa rozumnejšie a produktívnejšie je rešpektovať ich záujmy a vkusové súdy. Úlohou učiteľa mediálnej výchovy je pomáhať formovať praktické zručnosti študentov pri recepcii a interpretácii mediálnych obsahov a povzbudzovať ich aktívny postoj k tým médiám, ktoré už dávno tvoria súčasť ich každodenného života.

## **Prevenie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie**

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie je vypracovaný na základe školského zákona č. 245/2008, plánu práce školy pre šk. rok, pedagogicko-organizačných pokynov pre šk. rok a z dokumentu Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 - 2019.

Aktivity, besedy a prednášky uvedené v pláne činnosti koordinátora, sú zostavené primerane schopnostiam a zručnostiam žiakov našej školy.

### **Hlavnou úlohou koordinátora je:**

systémovo uplatňovať tvorivo-humanistický model, v ktorého centre pozornosti je žiak, jeho potreby a záujmy,

vytvárať prostredie, kde sa vyučujúci a žiaci budú cítiť emocionálne v pohode,

v spolupráci s vedením školy iniciovať preventívne aktivity a koordináciu prevencie ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu,

spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi,

monitorovať správanie sa žiakov a ich zmeny s cieľom predchádzania akýchkoľvek prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

realizovať programy v oblasti prevencie rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

zvyšovať informovanosť rodičov o prípadných prejavoch rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

realizovať individuálne poradenstvo pre rizikových žiakov,

### **Ciele činnosti koordinátora:**

stimulovať formovanie osobnosti žiakov,

- predchádzať všetkým formám rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

dodržiavať práva dieťaťa a vytvárať priateľskú atmosféru v škole a v triede,

- formovať odmietavý postoj k prejavom rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

- uvedenými metódami naučiť žiakov vyjadrovať svoje názory a postoje.

### **Primárna prevencia**

- poskytovať preventívno-výchovné konzultácie rodičom, informovať žiakov, zákonných zástupcov o preventívnych programoch organizované školou, monitorovať a analyzovať situáciu v škole z hľadiska prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,

### **Sekundárna a terciárna prevencia**

- poskytnúť metodické materiály učiteľom a žiakom, organizovať besedy a prednášky, monitorovať správanie sa žiakov.

### **September**

- do tematických plánov zapracovať tému zvyšovania povedomia o prejavoch rasizmu a extrémizmu,
- prednáška: Medzinárodný deň mieru 21.09.

### **Október**

- beseda k téme: Rasizmus,
- film o prejavoch rasizmu: Je to iba vietor
- Svetový deň bez násilia 10.10.

### **November**

- Medzinárodný deň proti fašizmu a antisemitizmu,
- Medzinárodný deň tolerancie 16.11.

### **December**

- prednáška na tému: Xenofóbia,
- Deň ľudských práv 10.12.,
- film „Rozbitý svet“ .

### **Január**

- Svetový deň mieru – beseda s prezentáciou,
- aktivita „Poďme krok dopredu“
- film o prejavoch rasizmu: Je to iba vietor .

### **Február**

- Svetový deň sociálnej spravodlivosti 20.02.,
- beseda na tému: Extrémizmus.

### **Marec**

- Medzinárodný deň boja proti rasovej diskriminácii,
- beseda: „Prečo som ku tebe taký ...“

### **Apríl**

- extrémizmus na internete ,
- film: „Rozbitý svet“ .

### **Máj**

- návšteva pamätného miesta popravených osôb.

### **Jún**

- Deň najlepších priateľov 08.06.,
- vyhodnotenie činnosti za celý školský rok.

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie sa v priebehu školského roka môže dopĺňať.

## **Plán práce koordinátorky výchovy k ľudským právam**

Plán práce koordinátora pre ľudské práva bol skoncipovaný na základe Pedagogicko organizačných pokynov, Dohovoru o právach dieťaťa, Listiny ľudských práv, nového Štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu a plánu práce školy.

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej

dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Vzhľadom na ciele výchovy k ľudským právam je potrebné sústrediť sa na jednotlivých stupňoch vzdelávania na osvojenie všeobecných poznatkov a vedomostí veku primeranou formou od intuitívneho a zážitkového osvojenia až po kognitívne poznatky a vedomosti a naopak, od pochopenia pojmov – poznatkov, po zručnosti a ich aplikácie do každodenného života.

Na základe medzinárodných dohovorov v oblasti ľudských práv, ktorými je Slovenská republika viazaná, Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, schválenej vládou Slovenskej republiky uznesením č. 71/2015 zo dňa 18. februára 2015 a v súlade s princípmi výchovy a vzdelávania definovanými v § 3 písm. j) a o) školského zákona a cieľmi výchovy a vzdelávania ustanovenými v § 4 písm. g) a h) školského zákona:

- výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
- vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spolupracou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a širokej miestnej komunity,
- zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
- vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
- vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického

spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram).

- Do ŠkVP zapracovať povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
- Viesť žiakov k aktívnej účasti pri kreovaní žiackej školskej rady a podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na tvorbe školského poriadku; pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam.
- V pedagogickom procese rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku primeranou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód.
  - Odporúča sa veku primeraným spôsobom informovať žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu o procedúre oznámení.
  - V súlade s Koncepciou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 sa odporúča využiť metodický list s odporúčaniami a metodickými ukážkami zameranými na multidisciplinárny prístup v procese identifikovania znakov radikalizácie mládeže na [www.statpedu.sk](http://www.statpedu.sk).

4. Školám sa odporúča využiť informácie v texte *Metodická pomoc k téme osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, vyučovaniu psychologických tém v škole a rozvíjaniu emocionálnej inteligencie*, ktorý obsahuje inšpirácie a zdroje k rozvíjaniu emocionálnej inteligencie žiakov. Materiál je dostupný na [www.statpedu.sk](http://www.statpedu.sk) a je možné ho využiť pri vyučovaní voliteľného predmetu psychológia a predmetov, v ktorých sú psychologické témy integrované, pri uplatňovaní priezrovej témy osobnostný a sociálny rozvoj a tiež v rámci triednických hodín.

### **Ciele a úlohy výchovy k ĽP:**

- Motivovať žiakov a viesť ich k záujmu o problematiku ĽP, k aktívnemu osvojovaniu si základných pojmov, vedomostí, zručností a návykov v súlade s Národným plánom výchovy k ĽP.
- Motivovať a viesť žiakov k aktívnej účasti na živote v demokratickej a občianskej spoločnosti, viesť ich k aktívnemu zapájaniu sa a organizovaniu činností a aktivít školy.
- Formovať postoje na podporu ľudskej dôstojnosti, humanizmu a tolerancie.
- Rozvíjať postoje a hodnoty globálnej solidarity, tolerancie a povedomia hodnoty a ochrany človeka, života, životného prostredia.
- Zefektívňovať prácu Žiackeho parlamentu.
- Viesť žiakov k otvorenému vyjadreniu nesúhlasu s porušovaním ĽP v akejkoľvek podobe.
- Viesť žiakov k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí, k obhajovaniu vlastných postojov.

### **Realizácia cieľov:**

Ciele výchovy k ĽP sa budú realizovať priebežne podľa mesačných plánov formou triednych i školských podujatí. Plán práce je otvorený a bude reagovať na aktuálne potreby a podnety zo strany TŠR, žiakov, rodičov i vyučujúcich.

### **II. Obsah práce:**

Koordinátor pre ľudské práva bude monitorovať, koordinovať a metodicky usmerňovať výchovu pre ľudské práva na škole, spolupracovať s vedením školy, výchovným poradcom a triednymi učiteľmi. V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa bude monitorovať správanie sa detí a ich zmeny a zabezpečovať ich aktívnu ochranu. V zmysle Listiny ľudských práv sa zameria na eliminovanie problémov segregácie rómskych žiakov v škole.

### **Hlavné metódy a formy práce:**

- rozhovory, besedy, zážitkové metódy, interaktívne učenie, diskusie, prípadové štúdie
- vhodné využitie tematiky ľudských práv vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách,
- práca s internetom,
- nástenky a výstavky,
- aktivity zamerané na prosociálne správanie, hranie rolí, simulačné hry, brainstorming
- monitorovanie správania žiakov a dodržiavanie práv.

### **III. Plán aktivít:**

#### **Priebežne počas celého školského roka:**

#### **1. Prednášky a besedy:**

- Beseda s príslušníkom PZ – kriminalita mládeže
- Prednáška o právach a povinnostiach detí
- Beseda s pracovníkmi úradu sociálnych vecí a rodiny

#### **Mesačné plány výchovy k ĽP:**

#### **SEPTEMBER**

Príprava aktivít pre triednych učiteľov s možnosťou ich realizácie na triednických hodinách

1. september – Deň Ústavy SR

9. september - Deň obetí holokaustu a obetí rasového násillia

19. september – Medzinárodný deň mieru

K pamätným dňom – pripravené nástenky v triedach, informácie na hodinách OBV, DEJ, ETV.

Výchova k ĽP sa implementuje do tematických výchovno-vzdelávacích plánov, na TRH sa pozornosť venuje Školskému poriadku, vnútornému poriadku školy, pravidlám správania sa žiakov v triedach. Na TRH sa zvolí zástupca do žiackej školskej rady.

#### **OKTÓBER**

Aktivita – Pravidlá v našej triede

Aktívne počúvanie – základ komunikácie

Monitorovanie správania sa žiakov s dôrazom na dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa

17. október – Medzinárodný deň za odstránenie chudoby

24. október – Deň OSN

28. október – Deň vyhlásenia samostatného štátu Čechov a Slovákov

31. október – Deň UNICEF

Významné dni priblížiť prostredníctvom násteniek, na vyučovacích hodinách, na TRH. V triedach zistiť klímu školy prostredníctvom dotazníkov – vyhodnotiť a prijať opatrenia. V súlade s plánom práce Eliminácia šikanovania na škole.

## NOVEMBER

- **4. november** - Deň podpísania Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv.
- **20.november 1959** Deklarácia práv dieťaťa,
- **20.november 1989** Dohovor o právach dieťaťa - aktivita Definícia spravodlivosti – príloha č. 3
- **9. november** Medzinárodný deň boja proti fašizmu a proti antisemitizmu (vyučujúci slovenského jazyka a literatúry)
- **10. november** – Svetový deň využívania vody pre mier a rozvoj
- **16. november** - Medzinárodný deň tolerancie – vyučujúci OBN
- **17. november** – Deň boja za slobodu a demokraciu - vyučujúci DEJ a OBN

Realizovať **aktivity na TRH**, informovať prostredníctvom **nástenky**, venovať na **hodinách OBN**. Problematike práv **dieťaťa venovať pozornosť na hodinách OBN**.

## DECEMBER

Skrátená verzia Dohovoru o právach dieťaťa –celoškolská aktivita **Namaľuj si svoje práva**.

1. december – Svetový deň boja proti AIDS

10. december- Deň Ľudských práv

11. december – Svetový deň ľudstva

**Aktualizovať nástenku.**

## JANUÁR

Práva a zodpovednosti

Priebežné monitorovanie plnenia úloh z plánu práce koordinátora

1. január – Svetový deň mieru

6. január – Svetový deň vojnových sirôt

27. január – Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

28. január – Svetový deň mobilizácie proti jadrovej vojne.

## FEBRUÁR

**2.** Diskusia na tému rasizmus, fašizmus, intolerancia, diskriminácia, šikanovanie, ponižovanie. Aktivita: Rozdielny pohľad.

**22.** február – Európsky deň obetí zločinu. Na TRH a na hodinách OBN v 8. ročníku venovať pozornosť problematike ochrany spotrebiteľa, aktualizovať k téme nástenku, realizovať zážitkové učenie a prezentácie žiakov k danej problematike.

## MAREC

**1.** Riešenie konfliktov – oblasť emocionálnej inteligencie, ako jednej so základných kľúčových kompetencií žiaka. Aktivita Lietajúce taniere –Aktivita Korytnačka –

**2.** marec – Deň boja spisovateľov za mier

**21.** marec – Medzinárodný deň boja za odstránenie rasovej diskriminácie □ 25.

marec – Deň zápasu za EP

**Aktualizácia nástenky** k pamätným dňom. Na **TRH, ETV, OBN** venovať témam pozornosť prostredníctvom **aktivít, cvičení a rolových hier**. Zbierať podnety od žiakov prostredníctvom nástenky.

## APRÍL

Uplatňovanie práv dieťaťa vo svete. Aktivita **Deti sveta** –  
Práca s internetom – **Chcem vedieť viac o ľudských právach.**

- 4. apríl – Medzinárodný deň bez násilia
- 13. apríl – Deň nespravodlivo stíhaných
- 20. apríl – Medzinárodný deň slobody tlače
- 22. apríl – Deň Zeme

## MÁJ

- **Deti chcú milovať** – Dôverovať dospelým a prijímať ich ako priateľov.  
**Desať želaní - aktivita**
- Vyjadrovanie pocitov – panáčik mojej nálady. Využitie citovej výchovy na vyučovaní, pri hodnotení práce žiakov – sebahodnotenie.
  - <sup>1.</sup> 1. máj – Sviatok práce
  - <sup>2.</sup> 3. máj – Svetový deň slobody tlače
  - <sup>3.</sup> 5. máj - Deň Európy
  - <sup>4.</sup> 8. máj - Deň víťazstva nad fašizmom
  - <sup>5.</sup> 25. máj – Deň nezvestných detí
  - <sup>6.</sup> 29. Máj – Medzinárodný deň príslušníkov mierových misií OSN  
**Aktualizácia nástenky** a vyhodnotenie celoročnej práce.

## JÚN

- 5. Deti sveta**– Medzinárodný deň detí – celoškolská aktivita
- 6.** Vypracovanie hodnotiacej správy koordinátora pre výchovu k ľudským právam

jún – Medzinárodný deň detí

- 4. jún - Medzinárodný deň nevinných detských obetí agresie

12. jún – Svetový deň proti detskej práci

20. jún - Medzinárodný deň utečencov

26. jún – Medzinárodný deň OSN na podporu obetí týrania Vyhodnotiť činnosť ŤŠR.

Plán činnosti je otvorený, priebežne sa bude dopĺňať a aktualizovať na základe ďalších podnetov.

## IV. Očakávané výsledky:

*Možno sme sa všetci narodili vedomí si svojich práv, iba si to musíme pripomenúť.“*

Porozumieť ľudským právam sa dá najlepšie prostredníctvom vlastného zážitku. Takúto možnosť poskytuje každodenný život v škole. Očakávame, že učitelia budú viesť žiakov k pochopeniu podstaty takých abstraktných pojmov, ako sú sloboda, tolerancia, čestnosť a pravda. Predsudky sú často dôvodom na upieranie ľudských práv niektorým žiakom. Učitelia si budú všimáť, či sa žiaci medzi sebou nenazývajú opovrhlivými prezývkami, hanlivo nepomenúvajú spolužiakov iných etnických skupín a v prípade, že k takýmto situáciám dôjde, budú ich riešiť. Triednické hodiny budú dôležitým krokom pri ovplyvňovaní atmosféry školy v prospech ľudských práv. Učitelia budú vytvárať prostredie, v ktorom sa žiaci cítia bezpečne a podelia sa o svoje pocity a názory. Prostredie, kde sú rešpektované ich práva. Očakávame, že ponúknuté aktivity pre triednych učiteľov budú využité v prospech rozvoja kľúčových kompetencií žiakov, v prospech výchovy k ľudským právam.



## Podnikateľské zručnosti

*Pre niektorých z Vás sa podnikanie stane spôsobom života, ktorý nie je oddelený od bežného života. Baví Vás vytvárať stále niečo nové, viesť ľudí, plniť si sny, stanovené ciele a vízie, ako aj pomáhať iným dosahovať úspechy. Bez ohľadu na to, či rozhodneme sa stať sa spisovateľmi, hudobníkmi, dizajnérami, grafikmi, programátormi, veterinármi alebo obchodníkmi, získavame pritom zručnosti nevyhnutné pre akýkoľvek životný úspech.*

Rozhodnutie stať sa podnikateľom a nie byť spolu s tým všetky sprievodné riziká nie je jednoduché. Niekedy trvá celé roky, kým ho definitívne prijmete. Stále sme pritom len na začiatku. Väčšinou ani len netušíme, čo všetko nás ešte čaká pri samotnom výkone podnikateľskej činnosti. Vidinu veľkého zárobku a slobody u mnohých rýchlo vystrieda sklamanie z náročnosti podnikania a množstva času, ktorý im zaberie. Na tých vytrvalcov, ktorí sa v tom nestratia hneď v úvodných mesiacoch, však čakajú dôležité životné skúsenosti, ktoré sú kľúčom k akémukoľvek úspechu v živote. Platí to aj v prípade, že samotné podnikanie, pri ktorom sme sa naučili všetky tieto zručnosti, nevedie k úspešnému koncu. Aj to je totiž cenná lekcija a bohatá skúsenosť, ktorá nás niečomu naučí. Každý podnikateľ využíva nižšie uvedené zručnosti. Sú však natoľko dôležité, že pri aplikácii na iné životné oblasti, prípadne aj pri návrate z podnikania do zamestnania, nám dokážu pomáhať dosahovať akýkoľvek úspech.

### **Kritické myslenie**

V živote neexistuje žiadna požiadavka, ktorá by si nevyžadovala aspoň jednu úroveň kritického myslenia. Pri riešení vzniknutých situácií sa každý podnikateľ snaží zbaviť sa svojich vlastných predsudkov, analyzuje pritom všetky dostupné cesty, hľadá nové alternatívy a na problém sa vždy snaží pozeráť z rôznych perspektív. Takéto myslenie však možno uplatniť na akýkoľvek problém, ktorý riešime v bežnom živote alebo ako zamestnanci v určitej spoločnosti. Kritické myslenie prináša efektívnejšie výsledky a jeho pravidelným praktikovaním sa tak dokážeme výrazne posunúť v osobnom aj profesionálnom napredovaní.

### **Kreativita**

Niet pochyb o tom, že každý podnikateľ je zároveň veľkým kreatívcom. Každý deň prijímame veľké množstvo rôznych rozhodnutí od tých bežných o tom, čo budeme mať na raňajky až po zložitejšie osobné a pracovné rozhodnutia o rozvoji alebo odchode z podnikania. Každý podnikateľ sa zároveň túži niečím odlišovať od svojej konkurencie. Obe uvedené činnosti a množstvo ďalších nás tak nútia generovať veľké množstvo rôznych kreatívnych myšlienok, ktoré následne vytvárajú základ pre kreatívne riešenia. Túto zručnosť možno využiť každý deň pri výchove detí. Pri iných činnostiach v domácnosti a môže tvoriť podklad pre nové projekty, rozširovanie podnikania či pribúdajúce podnikateľské aktivity.

### **Nepohodlie**

Každé podnikanie so sebou prináša množstvo situácií, v ktorých sa so železnou pravidelnosťou necítíme pohodlne. Stratégie, o ktorých sme si pôvodne mysleli, že sú skvelé, neprinášajú optimálne výsledky. Práca s ľuďmi je vyčerpávajúca aj v rámci náborov aj pri bežnej pracovnej prevádzke. Niektorých treba prijať, iných prepustiť, dodávatelia na nás tlačia, tovar mešká alebo nám klienti a zákazníci neplatia za dodané produkty a služby. V dôsledku vymenovaných a iných bežne sa vyskytujúcich situácií sa následne necítíme pohodlne. Ich veľkou výhodou však je, že na druhej strane nás učia trpezlivosti a prinášajú so sebou stres, ktorý môže byť v zdravej miere prvotriednym hnacím motorom. Ak totiž pochopíme lekcie ukryté v daných situáciách, môže nás to posunúť vpred a otvoriť nám dvere na miestnostiach, o ktorých sme pôvodne vôbec nevedeli.

### **Nezávislosť**

Každý zakladateľ podnikania je zodpovedný za prijímanie všetkých rozhodnutí súvisiacich s daným biznisom. Zároveň je hlavným dozorcóm nad všetkými nastavenými pravidlami. Táto

predstava býva pre mnohých začínajúcich podnikateľov fascinujúca a vzrušujúca. Po reálnom uchopení tejto role však často prichádzajú prvé problémy a rozčarovania. Uvedená úloha je totiž spojená s veľkou nezávislosťou, pričom celá zodpovednosť leží na pleciah samotného podnikateľa. Môže sa poradiť s inými, napokon je to však vždy len on sám, ktorý má posledné slovo. Táto zručnosť je nesmierne posilňujúca vo všetkých smeroch nášho života. Podporuje myslenie, kreativitu a zvyšuje nám sebavedomie. Každý podnikateľ sa postupom času stáva menej závislý na komkoľvek, pretože zistí, že sa dokáže efektívne rozhodovať sám.

### **Riadenie**

Každý z nás si vie celkom dobre predstaviť, s čím sa asi spája podnikateľská činnosť. Hodiny premýšľania o ideách a ich zlepšovaní, ako aj riadenie ľudí a iných vykonávaných činností. Keby sme chceli podnikanie k niečomu prirovnať, môžeme pokojne k umeniu žonglovať. Inými slovami, je to hra so skutočnými hráčmi s určitými zručnosťami, obmedzenými zdrojmi ako sú financie alebo čas, v ktorej sa získavajú hodnoty a pri ktorej sa striedajú výstupy s pádmi s takou pravidelnosťou ako deň a noc. V každom prípade nás podnikanie učí schopnosti riadiť, prijímať dôležité rozhodnutia a strategicky plánovať s tým, čo máme aktuálne v rukách. Stávame sa nezávislými a slobodnejšími, pričom sa nám ukazujú nové cesty vedúce k zaujímavým dobrodružstvám.

Mnohí z Vás sa túžia aj v profesionálnom živote venovať niečomu zmysluplnému, čo im bude prinášať radosť a naplnenie v živote. Takýto stav možno dosiahnuť aj v niektorých zamestnaniach. Ak však chceme väčšiu voľnosť a nezávislosť, v zamestnaní je to náročnejšie. Podnikanie je úžasná skúsenosť, ktorá Vás naučí vyššie uvedené a iné dôležité zručnosti a získavame pri ňom množstvo iných cenných skúseností, ktoré možno využívať v bežnom živote alebo na niektorej zo zamestnaneckých pozícií. V neposlednom rade Vám rozširuje obzory a pomáha rásť aj osobnostne. Zároveň platí, že aj keď sa daná činnosť neskončí úspechom, vždy so sebou prináša množstvo kľúčových lekcí pre naše ďalšie pracovné pôsobenie a množstvo cenných osobných skúseností.

# Kapitola 6. Učebný plán

	1. ročník	2. ročník	Počet týždenných hodín	Celkový počet hodín za štúdium
<i>všeobecné vzdelávanie</i>				
<b>Jazyk a komunikácia</b>				
Slovenský jazyk a literatúra	4 + 0	4 + 0	8 + 0	252 + 0
Anglický jazyk/Nemecký jazyk	5 + 0	5 + 0	10 + 0	315 + 0
Konverzácia Anglický/Nemecký jazyk	2 + 0	2 + 0	4 + 0	126 + 0
<b>Človek a hodnoty</b>				
<b>Človek a spoločnosť</b>				
Dejepis	1 + 0	1 + 0	2 + 0	63 + 0
Občianska náuka	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
<b>Človek a príroda</b>				
Fyzika	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
Chémia	1 + 0	0 + 0	1 + 0	33 + 0
Biológia	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
<b>Matematika a práca s informáciami</b>				
Matematika	3 + 0	2 + 0	5 + 0	159 + 0
Informatika	2 + 0	1 + 0	3 + 0	96 + 0
<b>Zdravie a pohyb</b>				
Telesná a športová výchova	1 + 0	1 + 0	2 + 0	63 + 0
<i>odborné vzdelávanie</i>				
<b>Teoretické vzdelávanie</b>				
Ekonomické vzdelávanie	4 + 0	6 + 0	10 + 0	312 + 0
Vzdelávacie štandardy spoločné pre študijné odbory nastavbového štúdia pre absolventov učebných odborov 64	0 + 0	0 + 0	0 + 0	0 + 0
Teoretické vzdelávanie	4 + 0	5 + 0	9 + 0	282 + 0
<b>Praktická príprava</b>				
Praktická príprava	6 + 0	6 + 0	12 + 0	378 + 0

Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce				
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby				
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách				
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A				
Dĺžka štúdia	2 roky				
Forma štúdia	denná				
Druh školy	štátna				
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk				
Kategoríe a názvy vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku				
	1.	2.			Spolu
<b>I. Všeobecné vzdelávanie</b>	<b>19</b>	<b>17</b>			<b>36/12</b>
slovenský jazyk a literatúra	4	5			9/4
cudzí jazyk	5	5			10/4
konverzácia v cudzom jazyku	2	2			2/2
dejepis	1	1			2/0
chémia	1	-			1/0
matematika	3	2			5/1
informatika	2	1			3/1
telesná a športová výchova	1	1			
<b>II. Odborné vzdelávanie</b>	<b>14</b>	<b>17</b>			<b>31/8</b>
Ekonomika	2	2			4/2
účtovníctvo	2	1			3/1
marketing	2	-			2/2
manažment	-	2			2/0
Spoločenská komunikácia	2	-			2/1
administratíva a korešpondencia	2	-			2/0
Úvod do sveta práce	-	2			2/0
Právo a ochrana spotrebiteľa	-	2			2/0
Ekonomické cvičenia	-	2			2/0
Aplikovaná informatika	-	2			2/1
odborná prax	4	4			8
Spolu	<b>33</b>	<b>34</b>			<b>67/20</b>

#### Prehľad využitia týždňov

Činnosť	1. ročník	2. ročník		
Vyučovanie podľa rozpisu	33	30		
Maturitná skúška	-	1		
Časová rezerva(účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno-vzdelávacie akcie a i.)	6	6		
Účasť na odborných akciách	1	-		
<b>Spolu týždňov</b>	<b>40</b>	<b>37</b>		

## Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 2 - ročné nadstavbové študijné odbory:

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 66 hodín, maximálne 70 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na prípravu a absolvovanie maturitnej skúšky.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku.
- e) Vyučujú sa dva z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku. Výučba druhého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku.
- f) Škola, ktorá nemá v prechodnom období 8. rokov, najneskôr do školského roku 2017 -2019, podmienky na výučbu druhého cudzieho jazyka z dôvodu nedostatku kvalifikovaných pedagogických zamestnancov, môže presunúť vymedzenú časovú dotáciu pre 2. cudzí jazyk do disponibilných hodín do časti všeobecné vzdelávanie a môže ju využiť na posilnenie týždenných vyučovacích hodín pre tie predmety, ktoré považuje vo vzťahu k odboru štúdia za kľúčové. Ak sa škola rozhodne v prechodnom období zaviesť druhý cudzí jazyk, je povinná začať s jeho výučbou s účinnosťou od 1. ročníka podľa nového učebného plánu. Vyššie ročníky dokončia výchovno-vzdelávací proces podľa pôvodných učebných plánov. Po uplynutí prechodného obdobia musia všetky školy zabezpečiť žiakom výučbu 2. cudzích jazykov.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ je predmet dejepis.
- h) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ predmet náboženská výchova - náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa) a dejepis. Predmet náboženstvo je maturitným predmetom. Predmety náboženstvo a dejepis sú klasifikované.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú predmety ekológia, fyzika, chémia a biológia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- a) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno v dennej forme štúdia vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov. V iných formách štúdia sa predmet telesná výchova nevyučuje. Škola môže presunúť vymedzenú časovú dotáciu pre telesnú výchovu do disponibilných hodín do časti všeobecné vzdelávanie a využiť ju na posilnenie týždenných vyučovacích hodín pre tie predmety, ktoré považuje vo vzťahu k odboru štúdia za kľúčové.

- b) Praktická príprava sa v dennej forme štúdia realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení (v laboratóriách, dielňach, odborných učebniach, cvičných firmách a pod.) a praxe. Na cvičeniach a praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou. V iných formách štúdia vyučovací predmet prax nie je súčasťou vyučovania. Škola môže presunúť vymedzenú časovú dotáciu pre predmet prax do disponibilných hodín do časti odborne vzdelávanie a využiť ju na posilnenie týždenných vyučovacích hodín pre tie predmety, ktoré považuje vo vzťahu k odboru štúdia za kľúčové.
- k) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na maturitné skúšky a prijímacie konanie na ďalšie štúdium. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny na všeobecné vzdelávanie sa nemôžu využiť na odborné vzdelávanie a naopak.
- l) Maturitná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy.

## Popis realizácie

Dvojiročný študijný odbor nadstavbového štúdia 6430 L je koncipovaný homogénne ako odbor profesijnej prípravy pre úsek základnej manažérskej úrovne riadenia činností pre ubytovacie a stravovacie zariadenia, so všeobecným prehľadom o celej oblasti stravovacích služieb, ubytovacích služieb a so základnými predpokladmi pre výkon obchodno-podnikateľských aktivít.

Predpokladom pre prijatie do študijného odboru je úspešné ukončenie trojiročného učebného odboru, získanie výučného listu a súčasne splnenie zdravotných požiadaviek pre absolventa tohto študijného odboru. Pri prijímaní na štúdium hodnotí záujem uchádzačov o štúdium a výsledky prijímacieho konania. Konkretizácia kritérií na prijímacie skúšky vrátane bodového hodnotenia sú stanovené každoročne.

Príprava v školskom vzdelávacom programe v študijnom odbore zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie a prípravu. Teoretické vyučovanie je organizované v tradičných ale aj v špecializovaných odborných učebniach v priestoroch školy na UI. SNP 5. Praktické vyučovanie je organizované formou odbornej praxe na pracoviskách praktického vyučovania a v odborných učebniach. Organizácia odbornej praxe poskytuje žiakom dostatočný priestor na praktické činnosti a využitie teoretických poznatkov.

Stratégia výučby školy v študijnom odbore vytvára priestor pre rozvoj nielen odborných, ale aj všeobecných a kľúčových kompetencií. Najväčší dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti

žiaka. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na získanie veľmi dobrých jazykových vedomostí a zručností, ktoré sú založené na slovnej a písomnej komunikácii, ovládaní oznamovacieho odborného prejavu v slovenskom jazyku. Vysoká dotácia vyučovacích hodín umožňuje, že absolventi tohto študijného odboru ovládajú komunikáciu a vyjadrovanie sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v anglickom alebo nemeckom jazyku. Žiaci sa tiež oboznamujú s vývojom a históriou ľudskej spoločnosti.

V odbornom vzdelávaní sa v 1. a 2. ročníku teoretická i praktická príprava orientuje na získanie vedomostí a zručností v oblasti spoločného stravovania so zameraním na hotelové služby, cestovný ruch a regionálnu gastronómiu. V teoretickej časti odbornej prípravy sa odborné vzdelávanie orientuje na získanie vedomostí z podnikovej ekonomiky i makroekonomického vývoja, účtovníctva, práva a osvojenie si základov manažmentu, techniky prevádzky.

V rámci praxe žiaci si žiaci rozvíjajú teoretické a praktické vedomosti a zručnosti, ktoré získali v učebných odboroch. Veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie ich osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie.

Škola vo výučbovej stratégii uprednostňuje tie vyučovacie metódy, ktoré vedú k harmonizácii teoretickej a praktickej prípravy tak pre profesionálny život, ako aj pre život v spoločnosti. Výučba je orientovaná na uplatnenie autodidaktických metód (samostatné učenie a práca) hlavne pri riešení problémových úloh, tímovej práci a spolupráci. Uplatňujú sa metódy dialogické slovné formou účelovo zameranej diskusie alebo brainstormingu, ktoré naučia žiakov komunikovať s druhými ľuďmi na báze ľudskej slušnosti a ohľaduplnosti. Poskytujú žiakom priestor na vytvorenie si vlastného názoru založeného na osobnom úsudku. Vedú žiakov k odmietaniu populistických praktík a extrémistických názorov. Učia ich chápať zložitost' medziľudských vzťahov a nevyhnutnosť tolerancie, odmietanie rasizmu a xenofóbie. Metódy činnostne zameraného vyučovania (praktické práce) sú predovšetkým aplikačného a heuristického typu (žiak poznáva reálny život, vytvára si názor na základe vlastného pozorovania a objavovania), ktoré mu pomáhajú pri praktickom poznávaní reálneho sveta a života. Dôležitou súčasťou výučby je pozitívna motivácia žiakov. Naša škola kladie veľký dôraz na motivačné činitele – zdôrazňovanie dôležitosti tímovej práce, zaraďovanie hier vo výučbe teoretických predmetov, možnosti účasti na odborných súťažiach, ale aj na jazykových olympiádach, olympiáde ľudských práv, stredoškolskej odbornej činnosti a iných. Rozvíjajú sa aj simulačné a situačné metódy, pozornosť sa venuje riešeniu konfliktových situácií, verejnej prezentácii prác a výrobkov. Uplatňované metódy sú konkretizované na úrovni učebných osnov jednotlivých predmetov. Metodické prístupy sú priebežne vyhodnocované a modifikované podľa potrieb a na základe skúseností vyučujúcich učiteľov.

Teoretické vyučovanie je realizované v budove školy na Ul. SNP 5 v Zlatých Moravciach . Praktická príprava prebieha v 1. a 2. ročníku v tradičných, ale aj odborných učebniach v priestoroch školy.

Kľúčové, všeobecné a odborné kompetencie sú rozvíjané priebežne a spôsob ich realizácie je konkretizovaný v učebných osnovách jednotlivých vyučovacích predmetov. Škola bude rozvíjať aj kompetencie v rámci pracovného prostredia školy napr. schopnosť autonómneho rozhodovania, komunikačné zručnosti, posilňovanie sebaistoty a sebavedomia, schopnosť riešiť problémy a správať sa zodpovedne.

Školský vzdelávací program pre študijný odbor 6430 L je určený pre uchádzačov s dobrým zdravotným stavom. V prípade talentovaných žiakov sa výučba bude organizovať formou individuálnych učebných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie. Pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa pristupuje s ohľadom na doporučenie špeciálnych pedagógov a psychológov vo vzťahu na individuálne potreby žiaka, stupeň a typ poruchy, úroveň kompenzácie poruchy a možnosti školy. Študijný odbor nie je vhodný pre žiakov s mentálnym postihnutím, s vážnymi poruchami zraku a sluchu a s vážnym telesným narušením. Pre tento odbor sa vyžaduje zdravotný preukaz.

Činnosť školy v oblasti spoločenského a kultúrneho života je veľmi bohatá a pestrá nielen pri aktivitách súvisiacich s činnosťou školy, ale aj v mimoškolskej oblasti. Žiaci svoje odborné vedomosti a zručnosti majú žiaci možnosť prezentovať na mnohých gastronomických akciách, ktoré organizuje škola, ale i súkromní podnikatelia, hotely a gastronomické firmy. Týchto aktivít sa zúčastňujú aj učitelia všeobecných a odborných predmetov vo funkcii pedagogického dozoru. Samostatnosť, húževnatosť a pracovitosť našich žiakov je ocenená tak zo strany školy, ako aj zo strany zamestnávateľov a širokej verejnosti, ktorá má možnosť posúdiť výsledky práce našich žiakov.

Svoje zručnosti žiaci rozširujú na odborných exkurziách v ubytovacích a stravovacích zariadeniach, na špecializovaných výstavách a na pracoviskách v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb a v podnikoch cestovného ruchu. Škola každoročne organizuje aj odborné kurzy, a zabezpečuje tým zvyšovanie odbornej spôsobilosti a odborných vedomostí a zručností našich žiakov.

Žiaci sa učia zmysluplne využívať svoj voľný čas. Žiaci pracujú v rôznych záujmových krúžkoch, čím sa preventívne pôsobí aj voči rozširovaniu drogových závislostí, kriminalite a iným patologickým javom. V záujme zvyšovania odbornej spôsobilosti učitelia vedú krúžky s odborným zameraním, ktoré sú orientované na rozvoj praktických zručností žiakov.

Dvojročné štúdium v študijnom odbore 6430 L končí vykonaním maturitnej skúšky.

Klasifikácia výchovno-vyučovacích výsledkov žiakov prebieha podľa klasifikačného poriadku. Výsledky žiakov sa hodnotia priebežne na základe kritérií, s primeranou náročnosťou a pedagogickým taktom. Podklady pre hodnotenie sa získavajú sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie, rôznymi metódami a prostriedkami hodnotenia, analýzou činnosti žiaka, konzultáciami s ostatnými učiteľmi vrátane výchovného poradcu a zamestnancov pedagogicko - psychologických poradní, rozhovormi so žiakom, prípadne jeho rodičmi. Pri hodnotení sa využívajú kritériá hodnotenia na zabezpečenie jeho objektivity. Dôraz sa kladie aj na možnosť sebahodnotenia žiakov. Žiaci sú vždy s hodnotením oboznámení.



Príprava v školskom vzdelávacom programe v študijnom odbore 6430 L zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie a prípravu.

Teoretické vyučovanie je organizované v priestoroch školy na UI SNP 5 v Zlatých Moravciach. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na slovnú a písomnú komunikáciu, výborné ovládanie oznamovacieho odborného prejavu v slovenskom jazyku. Dotácia vyučovacích hodín umožňuje absolventom študijného odboru spoločné stravovanie aktívne komunikovať a vyjadrovať sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v cudzom jazyku – anglickom alebo nemeckom. Tieto vedomosti si rozširujú a upevňujú, ale aj využívajú, počas štúdia na praxi. Žiaci sa tiež oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti, základnými princípmi etiky, zásadami spoločenského správania a protokolu. Osvojujú si základy matematiky, chémie a informatiky, ktoré sú nevyhnutné pre výkon povolania.

V odbornom vzdelávaní sa veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie jeho osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie, ktoré sú dôležité pre výkon profesií v podnikoch spoločného stravovania. Cieľom je, aby absolvent tohto študijného odboru bol plne kvalifikovaný v pracovných pozíciách pre výkon činností v praxi. Absolventi študijného odboru 6430 L majú veľmi dobré predpoklady pokračovať v nadväznej odbornej príprave v štúdiu na vysokých školách, najmä s ekonomickým zameraním alebo so zameraním na oblasť cestovného ruchu.

Praktické vyučovanie je organizované formou samostatného vyučovacieho predmetu, ale je aj súčasťou ostatných vyučovacích predmetov.

Odbornú prax absolvujú žiaci pod priamym vedením odborných učiteľov resp. majstrov odborného výcviku priamo na pracovisku praktického vyučovania.

Dvojiročný odbor štúdia je koncipovaný homogénne ako odbor profesijnej prípravy pre úsek základných manažérskych činností a so základnými predpokladmi pre výkon obchodno-podnikateľských aktivít.

Maturitná skúška sa koná v súlade s platnými predpismi a pedagogicko-organizačnými pokynmi MŠ SR.

### **Zdravotné požiadavky na žiaka**

Na prijatie do študijného odboru 6430 L môžu byť prijatí len uchádzači s dobrým zdravotným stavom. Uchádzači nesmú trpieť predovšetkým:

- prognosticky závažným ochorením obmedzujúcim funkcie horných končatín (porucha hrubej a jemnej motoriky),
- prognosticky závažným ochorením funkcie nosného a pohybového systému (ochorenia chrbtice, ploché nohy, vybočenie kolien, stav po kongenitálnej luxácii bedier),
- prognosticky závažným ochorením dýchacích ciest, srdcovými a cievnyimi ochoreniami (varixy),
- prognosticky závažným ochorením kože horných končatín,

- prognosticky závažnými a nekompensovanými formami epilepsie a epileptických syndrémov a kolapsových stavov vzhľadom k predpokladanej obslužnej práci,
- psychickými chorobami (alkoholizmus, toxikománia, nervové choroby,
- prognosticky závažnými ochoreniami oka, a sluchu,
- endokrinnými ochoreniami a imúnodeficitnými stavmi,
- chronickými chorobami pečene.

Zdravotnú spôsobilosť uchádzačov posúdi a písomne potvrdí dospelý lekár, v prípade zmenenej pracovnej schopnosti aj posudková komisia sociálneho zabezpečenia.

### Požiadavky na bezpečnosť a hygienu pri práci

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Výchova k bezpečnej a zdravie neohrozujúcu prácu vychádza po dobu štúdia z požiadaviek platných právnych a ostatných predpisov (zákonov, nariadení vlády SR, vyhlášok, technických predpisov a slovenských technických noriem).

Priestory pre výučbu zodpovedajú svojimi podmienkami požiadavkám stanovených v zdravotníckych predpisoch. Základnými podmienkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa rozumie:

- dôkladne a preukázané oboznámenie žiakov s predpismi o BOZP, protipožiarne predpismi a s technologickými postupmi,
- používanie technického vybavenia, ktoré zodpovedá bezpečnostným a protipožiarne predpisom,
- používanie ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
- dodržiavanie noriem HACCP
- vykonávanie stanoveného dozoru na pracoviskách žiakov, pričom sa vymedzia stupne dozoru nasledovne:
  - práca pod dozorom si vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby poverenej dozorom, ktorá dohliada na dodržiavanie BOZP a pracovného postupu. Táto osoba musí zrakovo obsiahnuť všetky pracovné miesta tak, aby mohla bezpečne zasiahnuť v prípade porušenia BOZP,
  - práca pod dohľadom si vyžaduje prítomnosť osoby poverenej dohľadom kontrolovať pracoviská pred začatím práce a pokiaľ nemôže zrakovo všetky pracoviská obsiahnuť, v priebehu práce ich obchádza a kontroluje.

Stanovením príslušného stupňa dozoru je poverený zástupca riaditeľa pre praktické

Vyučovanie, v závislosti od charakteru práce, podmienok a tematického celku výučby.

### Zdravotný preukaz pre prácu s potravinami

Pred prijatím do študijného odboru je potrebné lekárske vyšetrenie na bacilonosičstvo. Uchádzač musí mať platný zdravotný preukaz. Zdravotnú spôsobilosť uchádzačov posúdi a písomne potvrdí dorastový lekár, v prípade zmenenej pracovnej schopnosti aj posudková komisia sociálneho zabezpečenia.

V súvislosti s profesiou, na ktorú sa žiaci pripravujú nie je možné akceptovať neupravené dlhé vlasy u dievčat ani u chlapcov a žiadne formy peersingu a tetovania na tvári a na viditeľných miestach tela. Žiaci musia mať ostrihané a nenalakované nechty na rukách. Pravidelne sa uskutočňujú kontroly úpravy vlasov, nechtov a pracovného oblečenia žiakov počas vyučovacích hodín aj počas odbornej praxe.

## Využitie týždňov

	1. ročník	2. ročník
Maturitná skúška	0	1
Výučba	33	30
Účasť na odborných akciách	1	0
	1. ročník	2. ročník
Časová rezerva (účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno vzdelávacie akcie a i.)	6	6

- Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 4 hodiny týždenne v každom ročníku.
- Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje minimálne v rozsahu 5 týždenných vyučovacích hodín v ročníku.
- Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“ je predmet dejepis. Predmet dejepis sa vyučuje minimálne v rozsahu 1 týždennej vyučovacej hodiny v 1. a 2. ročníku štúdia.
- Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore
- Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná a športová výchova, ktorý sa vyučuje minimálne v rozsahu 1 týždennej vyučovacej hodiny v ročníku. V predmete telesná výchova možno vyučovať jednu hodinu týždenne aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov.
- Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praxe. Na praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä

s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou.

- h) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na maturitné skúšky a prijímacie konanie na ďalšie štúdium. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzi predmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny na všeobecné vzdelávanie sa nemôžu využiť na odborné vzdelávanie a naopak.
- i) Žiaci v každom ročníku absolvujú exkurzie na prehĺbenie, upevnenie a rozšírenie poznatkov získaných v teoretickom vyučovaní. Exkurzie sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Ich rozsah a obsah schvaľuje riaditeľ školy v súlade s učebným plánom. Pripravuje a vedie ich učiteľ, ktorého vyučovací predmet najviac súvisí s obsahom exkurzie. Organizácia exkurzií musí byť v súlade so Smernicami.
- j) Vyučujúci sú povinní zohľadňovať otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a starostlivosti o životné prostredie.
- k) Maturitná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy.

# Kapitola 7.

## Učebné osnovy

### Jazyk a komunikácia

#### Slovenský jazyk a literatúra

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
4 + 0	5 + 0

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, ktorého obsahovú časť tvoria dve rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra.

Podstatou predmetu je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, pričom primárne sa kladie dôraz na vnímanie jazyka ako potenciálneho zdroja osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Do popredia sa vo vyučovaní jazyka dostáva analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú zodpovedať konkrétnej komunikačnej situácii. Kvalitné ovládanie materinského jazyka treba považovať za východisko lepších študijných výsledkov žiakov a ich schopností uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Literárna zložka kladie dôraz na rozvoj čítania ako estetického osvojovania umeleckého textu a postupné rozvíjanie čitateľských schopností smerujúcich od analýzy umeleckého textu ku schopnosti hodnotiť prečítaný text.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej len VŠ) pre absolventov učebných odborov, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie, je identický s Cieľovými požiadavkami pre predmet slovenský jazyk a literatúra, keďže základnou funkciou daného štúdia je príprava žiakov na maturitnú skúšku. VŠ vychádza z obsahového a výkonového vzdelávacieho štandardu pre študijné odbory, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie. Zahŕňa v sebe redukovaný počet štandardizovaných pojmov, poznávacích kompetencií a rečových zručností stanovených v ročníkových vzdelávacích štandardoch.

#### VŠEOBECNÉ CIELE PREDMETU

##### Žiak

nadobúda a rozvíja pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopí jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo, si uvedomuje kultúrnu a jazykovú pestrosť v rámci Európy a sveta a v rámci jednotlivých sociálnych prostredí, dospieva k chápaniu odlišností v multikultúrnom prostredí, k tolerancii prostredníctvom významu jazyka pre národnú kultúru, si upevňuje komunikačné spôsobilosti – písať, počúvať, hovoriť, si zdokonaľuje čitateľskú gramotnosť, a to tak ako pri vecnom, tak aj umeleckom texte.

<b>Názov predmetu</b>	<b>Slovenský jazyk a literatúra</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	1. ročník - 4 hodiny týždenne, spolu 132 vyučovacích hodín 2. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 150 vyučovacích hodín
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

#### CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja

myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je znakom národnej a individuálnej identity, prostriedkom komunikácie a profesionálnej realizácie, ako aj prostriedkom na vyjadrenie citov a pocitov.

Výchovno-vzdelávací proces smeruje k tomu, aby sa žiaci naučili interpretovať texty (jazykové prejavy, slohové útvary) hovorené a písané formulovaním podstaty obsahu textu a jeho funkcie (cieľa), samostatne racionálne študovať z odborných kníh a časopisov, v jazykových normatívnych príručkách používať úvodnú i slovníkovú časť (napr. Pravidlá slovenského pravopisu, Krátky slovník slovenského jazyka) na zvyšovanie svojej jazykovej kultúry, odborne citovať (doslovne v úvodzovkách) alebo parafrázovať a používať bibliografickú normu pri zázname informácií.

Vo svojich ústnych aj písomných prejavoch využívať logicko-myšlienkové operácie ako sú analýza a syntéza, abstrakcia, zovšeobecnenie, porovnávanie, klasifikácia, indukcia a dedukcia, analógia atď.. Vecne a presvedčivo argumentovať, obhájiť svoj názor. Vo všetkých svojich prejavoch vhodne uplatňovať logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet (neutrálnosť, nocionálnosť, terminologickosť alebo expresívnosť, obraznosť, frazeologizmy). Ovládať a používať odbornú jazykovú terminológiu (najmä vo vzťahu k štúdiu cudzích jazykov) a základné pojmy z lexikológie a slovtvorby, gramatiky (morfológie a syntaxe), hláskoslovnia, spisovnej výslovnosti a pravopisu, zvukovej stránky jazyka, komunikácie, štylistiky a rétoriky, vzniku a vývinu jazyka. Vedieť sa vyjadrovať vhodne, výstižne (odborne, vecne alebo citovo, obrazne), kultivovane, gramaticky správne, v súlade s funkciou (cieľom) prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme, v diskusii ani v polemike neponížiť osobnosť partnera komunikácie, v hovorených prejavoch uplatňovať výraznú artikuláciu, spisovnú výslovnosť.

Posilňovať rozvoj čitateľskej gramotnosti ako zásadnú kompetenciu pre rozvoj myslenia žiakov.

## CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra plnia svoje špecifické ciele.

### **Jazyk:**

- interpretovať texty (hovorené a písané) formulovaním podstaty obsahu textu a jeho funkcie vo forme kľúčových slov a konspektu,
- samostatne študovať z odborných kníh a časopisov, efektívne využívať rámcové časti knihy,
- pracovať s jazykovými normatívnymi príručkami a zvyšovať svoju jazykovú kultúru
- výrazne, plynulo čítať bez prípravy akýkoľvek text – odborný, publicistický, umelecký, ale aj nesúvislé texty
- vhodne uplatňovať vo svojich prejavoch logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet, gramatickú správnosť, spisovnosť,
- ovládať a používať odbornú jazykovú terminológiu, taktiež základné pojmy z jednotlivých rovín,
- vedieť sa vyjadrovať vhodne, výstižne, kultivovane, gramaticky správne, v súlade s funkciou prejavu a komunikatívnou situáciou – vo forme hovorenej a písanej,
- uplatňovať v hovorených prejavoch výraznú artikuláciu, spisovnú výslovnosť, prozodické vlastnosti reči,
- vhodne a správne uplatňovať v písaných prejavoch odseky a interpunkciu, dodržiavať pravopisnú normu,
- tvoriť rozličné druhy textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi a slohovými postupmi,
- aplikovať poznatky a zručnosti nadobudnuté pri vyučovaní slovenského jazyka v ostatných učebných predmetoch a naopak.

### **Literatúra:**

- osvojiť si schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných, chápať potreby iných, myslenie, cítenie a konanie,
- naučiť sa identifikovať s vlastnými skupinami, zbavovať pocitu nepriateľstva, predsudkov, osvojiť si schopnosť preklenúť prirodzené a kultúrne odlišnosti jednotlivcov a celých sociálnych skupín,
- osvojiť si postupne logicko-myšlienkové operácie, a to najmä reprodukciu, porovnávanie a analógiu, klasifikáciu, analýzu a syntézu, indukciu

a zovšeobecňovanie,

- vytvoriť si individuálny hodnotový systém, ktorý rešpektuje relatívne trvalé a celospoločenské hodnoty, naučiť sa kriticky hodnotiť javy okolo seba, vedieť si obhájiť svoje stanovisko za pomoci argumentov,
- rozvíjať svoju schopnosť tvorivo interpretovať osvojené myšlienky a produkovať vlastné,
- naučiť sa správne, výstižne verbalizovať svoje čitateľské zážitky myšlienky, postoje a názory
- vedieť citovo vyváženým spôsobom akceptovať a hodnotiť ľudí, javy a udalosti okolo seba a využívať pri tom umenie ako znak alebo model sveta
- udržiavať svoje ambície v rovnováhe so svojimi možnosťami, zdokonaľovať sa v sebadiagnostike a sebahodnotení,
- osvojiť si základné literárnovedné pojmy a na výbere najvýznamnejších slovenských a svetových autorov a literárnych diel sa oboznámiť s modelom vývinu umenia a umeleckej literatúry,
- naučiť sa čítať umelecké dielo s kritickým odstupom, nadhľadom a získať schopnosť spojiť spontánnu analýzu diela s emocionálnym prežívaním textu,
- naučiť sa chápať ideovú a umeleckú rovinu diela a vedieť ich interpretovať
- naučiť sa používať metódy analýzy a interpretácie básnických, prozaických a dramatických diel.
- naučiť sa chápať umelecké dielo ako špecifický obraz videnia sveta.

## VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu,
- vytvárať ústne a písomné prejavy adekvátne situácii a účelu uplatnenia,
- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
- prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti, používať odborný jazyk, primerane komunikovať v materinskom jazyku,
- chápať význam a uplatňovať formy komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomiť si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote spoločnosti,
- ceniť a rešpektovať umenie a kultúrne historické tradície, tolerovať prejavy iných kultúr. Spôsobilosť riešiť problémy.

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- byť otvorení ziskavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formulovať argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov.

### Metódy vyučovania

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry budeme uplatňovať rôzne metódy, postupy a formy práce: EUR, brainstorming, cinquai, tvorivý dialóg, problémový rozhovor, heuristický rozhovor, inscenačné metódy, didaktické hry, projektové úlohy, hra v role, zážitkové učenie, skupinové vyučovanie, práca s IKT, literárne exkurzie, návšteva knižnice, besedy, atď.

Pri koncipovaní osnov predmetu sme vychádzali z týchto dokumentov:

1. Štátny vzdelávací program, jeho Obsahový štandard, Výkonový štandard, Prierezové témy
2. Školský vzdelávací program
3. Cieľové požiadavky – záväzné pre externú časť maturitných skúšok

4. Profil absolventa SOŠ v Školskom vzdelávacom programe
5. Princípy didaktického konštruktivismu, ktorý opustil tzv. historické usporiadanie obsahu učiva literatúry. Konštruktivisticky orientované osnovy zásadne menia podstatu predmetu. Učivo nie je zamerané na sprostredkovanie informácií o spisovateľoch a ich dielach, ale je koncipované ako vzostupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností, čo je spojené so skvalitňovaním kognitívnych funkcií a esteticko-emocionálnych potenciálov žiaka. Najdôležitejšia zmena je, že poznatky žiak nemá preberať hotové, ale do podoby svojich vedomostí ich konštruuje sám na základe podnetov, ktoré mu pripravuje učiteľ. Tento proces tvorby, upevňovania a systematizácie získaných vedomostí sa uskutočňuje aj v pracovných skupinách, vedie tak aj k rozvoju schopnosti kooperácie a k vývinu žiakových schopností sebvýjadrenia ústnou aj písomnou formou.

#### Časová dotácia zložiek:

1.ročník: 2 hodiny jazyk, 2 hodiny literatúra

2.ročník: 3 hodiny jazyk, 2 hodiny literatúra

#### **Jazyk:**

Obsahový vzdelávací štandard Štátneho vzdelávacieho programu predstavuje sústavu poznávacích a rečových kompetencií a súbor jazykovedných termínov. Tento okruh je kritériom na všetky formy kontroly výsledkov vzdelávania, vrátane maturitných skúšok.

#### Obsahový štandard zahŕňa:

- verejnú prezentáciu prejavu
- pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti
- analytické a syntetické zručnosti
- tvorivé zručnosti
- informačné zručnosti
- komunikačné zručnosti

Výkonový štandard stavia na podnecovaní žiaka získavať vedomosti, zručnosti a postoje osobným bádáním a tvorivosťou. Určuje aj predpísané žánre pre kontrolné slohové práce.

Pri vypracovávaní tematických výchovno-vzdelávacích plánov sme vychádzali z lingvisticko-sémantického princípu, ktorý považujeme za nosný, ale do plánov sme implementovali aj komunikačno-slohový princíp (útvary kontrolných slohových prác budeme písať tak, ako sú uvádzané v učebniciach Caltíkovej).

#### **Rozvíjané kľúčové kompetencie:**

1.Vedieť komunikovať adekvátne v komunikačnej situácii.

2.Vedieť sa vyjadrovať adekvátne v komunikačnej situácii, ústne aj písomne - tieto kompetencie

rozvíjame na všetkých hodinách jazyka aj literatúry, to je hlavný cieľ vzdelávania v predmete

slovenský jazyk a literatúra.

3.Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty

#### **KLASIFIKÁCIA ZLOŽKY : JAZYK**

Podkladom k polročnej klasifikácii žiakov sú aj známky z ústnych odpovedí (2 odpovede počas polroka), známky z písomných prác z uzavretých tematických celkov (podľa plánov), známky



z pravopisných cvičení – podľa zamerania hodiny a aktivity žiaka, známky z projektov, známky z diktátu a kontrolnej práce.

Klasifikované písomné práce – v každom ročníku píšeme každý polrok 1 kontrolný diktát a 1 kontrolnú prácu, školskú alebo domácu, podľa stratégií vyučujúceho predmet v danej triede. Kontrolné diktáty sú súvislé texty v určenom rozsahu. Klasifikácia a hodnotenie sa uskutočňuje na základe Školského zákona č. 245/2008 § 55, §56, §57 a §58 a Metodického pokynu č.21/ a 2011. Pri klasifikácii diktátov uplatňujeme túto stupnicu: 0-1 chyba:výborný, 2-3chyby: chváľitebný, 4-6-7 chýb: dobrý, 8-9-10 chýb: dostatočný, nad10 a viac chýb: nedostatočný. Kontrolné slohové práce písomné sú klasifikované podľa kritérií na hodnotenie PFIČ MS z predmetu SJL a ich stupnica je nasledovná:

- 1: 100 - 85,7% (28-24 bodov) výborný
- 2: 82,1 - 67,9% (23-19 bodov) chváľitebný
- 3: 64,3 - 50% (18-14 bodov) dobrý
- 4: 46,4 - 32,1% (13-9 bodov) dostatočný
- 5: 28,6% a menej (8 bodov a menej) nedostatočný.

Projekty žiakov: Realizujeme najmä na základe ich osobnej aktivity a záujmu. U žiakov sa stretávajú s veľmi pozitívnymi ohlasmi a z hľadiska cieľov vyučovania majú významný podiel na rozvoj kompetencií žiakov. Pri klasifikácii projektovej práce dodržiavame tieto kritériá: miera participácie na vypracovaní projektu, úroveň komplexnosti analýzy uvedeného javu, prezentácia projektu. Projekt je skupinová práca, teda žiaci vedia, že všetci dostanú rovnakú známku.

#### TÉMY PROJEKTOV:

1. Kronika triedy
2. Triedny, resp. školský časopis – príspevky
3. Analýza prozodických vlastností reči a dodržiavania ortoepických noriem v ústnom prejave môjho starého rodiča.

#### Tematické celky:

- 1.ročník – I. Komunikácia a sloh - Jazyková komunikácia, Bežná komunikácia - hovorový štýl, Oficiálna komunikácia - administratívny štýl, Pracovná komunikácia  
II. Jazykové prostriedky - Jazykový systém, Zvukové jazykové prostriedky, Lexikálne jazykové prostriedky  
I. Komunikácia a sloh – Komunikácia slovesného umenia, Masmediálna komunikácia  
II. Jazykové prostriedky – Morfologické prostriedky, Syntaktické prostriedky
- 2.ročník – I. Komunikácia a sloh - Vedecká, odborná a pracovná komunikácia – náučný štýl,  
II. Jazykové prostriedky – Zvukové jazykové prostriedky,  
I. Komunikácia a sloh - Ústna verejná komunikácia  
II. Jazyk a reč – Všeobecné poznatky o jazyku, Národný jazyk, Jazyková kultúra

V tematických výchovno-vzdelávacích plánoch sú konkrétne rozpracované všetky zložky týchto osnov.

#### Literatúra:

Konstruktivisticky orientované učebné osnovy zásadne menia podstatu predmetu, lebo učivo je koncipované ako postupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností, čo je spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov. Preto je systém práce s literárnym textom usporiadaný od čítania s porozumením, cez myšlienkovú a jazykovo-štylistickú analýzu po najvýznamnejšiu časť: hodnotenie literárneho textu, verbalizácia čitateľského zážitku, tvorba vlastných textov.

#### Rozvíjané kľúčové kompetencie:

1. Kognitívne kompetencie – spôsobilosť používať kognitívne operácie, spôsobilosť učiť sa sám  
aj v skupine, spôsobilosť kritického myslenia, spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.
2. Komunikačné kompetencie – spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie, zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie, spôsobilosť formulovať svoj názor.

3. Interpersonálne kompetencie – spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty, spôsobilosť tolerovať

odlišnosti jednotlivcov i skupín, spôsobilosť kooperácie, schopnosť empatie.

Tematické celky – v plánoch jednotlivých ročníkov sme uplatnili literárno-druhové hľadisko. poézia, próza, dráma.

Počet hodín sme rozšírili na všetky moduly tematických celkov rovnomerne, využili sme aj možnosti rozširujúceho učiva, ktoré učebnice ponúkajú.

1.ročník - Epická poézia, Krátka epická próza – poviedka, Lyrická poézia, Krátka epická próza – novela, Veľká epická próza – román, Lyrická poézia – štylizácia, Lyrická poézia - druhy lyriky, Lyrická a epická poézia – časomiera, Krátka epická próza, Dramatická literatúra, Dramatická literatúra - komická dráma.

2. ročník - Veľká epická próza - druhy románu, Krátka epická próza - nespoľahlivý rozprávač, Lyrická poézia - voľný verš, Veľká epická próza – reťazový kompozičný postup, Dramatická literatúra – tragická dráma, Lyrická poézia – čistá lyrika, Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia. Lyrická poézia – automatický text, Dramatická literatúra - absurdná dráma, Veľká epická próza - retrospektívny kompozičný postup, Súčasná lyrická poézia, Súčasná epická próza, Všeobecné otázky literatúry.

#### KLASIFIKÁCIA ZLOŽKY : LITERATÚRA

Učiteľ hodnotí ústne prácu žiaka na hodine, jeho domácu prípravu. Klasifikuje ústne odpovede (najmenej dvakrát počas polroka), písomné práce (po skončení tematického celku), aktivitu na hodinách, mimovyučovacie aktivity, prezentácie žiakov.

Projekty žiakov: Realizácia a prezentácia projektu je determinovaná záujmom žiakov. Pri klasifikácii projektovej práce dodržiavame tieto kritériá: miera participácie na vypracovaní projektu, úroveň komplexnosti analýzy uvedeného javu, prezentácia projektu. Projekt je skupinová práca, teda žiaci vedia, že všetci dostanú rovnakú známku. Žiaci tvoria skupiny podľa vlastného uváženia a zamerania.

#### KRITÉRIÁ HODNOTENIA PROJEKTU

1. odborná stránka – tvorivosť a aktuálnosť pri výbere a spracovaní témy

2. formálna stránka

- celková koncepcia práce
- rozvrhnutie práce na jednotlivé celky – kapitoly
- korešpondovanie obsahu práce s témou
- odbornosť a správnosť údajov

3. vlastný prínos k spracovaniu témy

- samostatnosť pri spracovaní témy
- vyhľadávanie prameňov, zaujímavých doplnení témy (rozhovor, anketa, nahrávka...)
- vlastné postrehy a zhodnotenie práce a jej prínosu

4. práca s odbornou literatúrou

- výber a vhodnosť použitej literatúry
- práca s konkrétnymi literárnymi dielami - citácie
- použitie dokumentácie: náčrty, fotografie, mapy

5. písomný prejav

- štylizácia, pravopis
- prehľadnosť a úprava práce

6. ústna prezentácia práce

- využívanie pomôcok na prezentáciu (mapy, grafy, fotografie, video, počítačová prezentácia)

#### TÉMY PROJEKTOV:

1. Filmové adaptácie literárnych diel
2. Rozhovor – interview so spisovateľom

3. Poppézia – zhudobnené texty básnikov podľa vlastného výberu ( M. Válek, D. Hevier...)
4. Dramatizácia vybraného diela – nácvik divadelného predstavenia

Vo všetkých tematických výchovno-vzdelávacích plánoch máme uvedené tematické celky, počty hodín, obsahový a výkonový štandard, prierezové témy aj mená vyučujúcich.

**Záverečné hodnotenie predmetu slovenský jazyk a literatúra:** je tvorené známkami z časti jazyk a známkami z časti literatúra, pričom súčasťou je aj hľadisko rozvoja osobnostných kompetencií žiaka.

#### **Učebné zdroje:**

Caltíková, Lauková, Polakovičová, Štarková: Slovenský jazyk pre stredné školy 1,2,3,4  
 Caltíková, Lauková, Polakovičová, Štarková: Cvičebnica Slovenský jazyk pre stredné školy 1,2,3,4  
 Hincová, Húsková: Slovenský jazyk pre 1.- 4. ročník SŠ  
 Záborská, Húsková, Hincová: Cvičebnice Slovenský jazyk pre 1.-4. ročník stredných škôl  
 Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 3. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Gregorová, Lapitka: Literatúra pre 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Dvořák: Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Dvořák: Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Dvořák: Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných odborných škôl  
 Dvořák: Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl

Ďalšie zdroje: internet, knižnica, CD, film, DVD

Didaktická technika: Dataprojektor, PC, Tabuľa, Video, DVD prehrávač, Audioprehrávač

Medzipredmetové vzťahy: spoločenskovedné predmety

## **1.ročník - časť: slovenský jazyk**

**Hodinová dotácia: 2 hod. / týž.**

<b>Tematický celok</b>	<b>Obsahový štandard</b>	<b>Výkonový štandard</b>
<b>UČENIE SA (3)</b>	Učebný štýl	Zapamätať si potrebné fakty, definície a demonštrovať ich znalosť
		Schopnosť učiť sa učiť
	Kontrola plnenia plánu a projektovanie vlastnej budúcnosti	Schopnosť cieľavedome riadiť vlastný život
	Efektívne zapamätávanie	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty
	Učebný štýl, efektívne zapamätávanie	Odlíšiť umelecký a vecný text, zapamätať si potrebné fakty,
<b>KOMUNIKÁCIA SLOH (2)</b>	Verbálna, neverbálna komunikácia, efektívna komunikácia	Komunikačné schopnosti, vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii
	Komunikatívna a expresívna funkcia jazyka	Vedieť počúvať a vyjadrovať sa kultúrovane

	Kognitívna funkcia jazyka	
	Jazyk ako znakový systém, jazykové funkcie, reč	Chápať jazyk ako znak a ako prostriedok komunikácie
<b>PRÁCA S INFORMÁCIAMI (5)</b>	Informácia, kľúčové slová, nadpis, titulok	Schopnosť aktívne počúvať
	Zdroje informácií, spôsob spracovania informácií	Efektívne využiť informačné zručnosti
	Marginálie, anotácia, citácia-presná, voľná, parafráza, argumentácia	Samostatne hľadať, nachádzať, spracovať a využívať informácie
	Konspekt, osnova, téza, hlavná a vedľajšia myšlienka	Odlíšiť hlavnú myšlienku od vedľajšej, aktívne počúvať
	Abstrakt, bibliografia, bibliografický záznam.	Reprodukovať umelecký aj vecný text
	Menný a vecný register, masmediálnokomunikačné prostriedky, poznámky pod čiarou, vysvetlivky	
<b>KOMUNIKÁCIA SLOH (10)</b>	Fázy tvorenia textu, štýl	Pomenovať fázy tvorenia prejavu, odôvodniť ich následnosť
	Jazykový štýl: hovorový, umelecký, administratívny, náučný, publicistický, rečnícky	Vedieť charakterizovať štýly, vysvetliť jeho kategorizáciu
	Charakteristika osoby - priama a nepriama	Vytvoriť vlastný text na základe dodržania žánru
	Téma, funkcia, situácia, autor, adresát	Vysvetliť pôsobenie štýlotvorných
	adresát	činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov
	Analýza textu - obsah, forma, autorský zámer	Vysvetliť použitie slohových postupov v štýle, rozdeliť útvary podľa ich funkcie
	Úvahový slohový postup Súkromný list Úvaha v liste	Vytvoriť vlastný text na základe dodržania žánru
	Útvary administratívneho štýlu,	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii písomne
	Informačný a opisný slohový postup, administratívny štýl, presnosť, vecnosť	Vytvoriť vlastný text a dodržať žánr

	Beletrizovaný životopis	Vytvoriť vlastný text a dodržať žáner
		Dodržať pravidlá gramatiky a pravopisu
		Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu
	Žiadosť, dotazník, objednávka	Vyjadrovať sa adekvátne
	zápisnica	komunikačnej situácii písomne
	Potvrdenie, informačný leták, predtlačo-splnomocnenie,	
	Analýza textu	Aplikovať jazykovedné poznatky
	Predchádzajúce pojmy	Aplikovať vedomosti v teste
<b>JAZYKOVEDA LEXIKÁLNA ROVINA JAZYKA (13)</b>	Lexikológia ako jazykovedná disciplína	Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
	Jazykový znak	
	Polysémia, homonymá, synonymá	
	Antonymá, opozitá, paronymá	
	Jadro slovnej zásoby Individuálna dlovná zásoba	Používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Aktívna, pasívna slovná zásoba	
	Slová z hľadiska expresivity, doby vzniku, pôvodu, spisovnosti, lexikálneho významu	
	Slová jednovýznamové, viacvýznamové, homonymá, synonymá, antonymá	Používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty
	Neutrálne, štylisticky príznakové príznakové, hovorové, knižné, slová, profesionalizmy, termíny	
	Spisovné a nespisovné slová, slang, dialektizmy, argot	
	Expresívne a neutrálne - pejoratíva, vulgarizmy	

	Domáce, zdomácnené, cudzie slová, archaizmy, historizmy, neologizmy, zastarané slová	Hľadať, spracovať a vo vlastných prejavoch využívať slovníkovú literatúru
	Pravopis domácich a cudzích slov	Aplikovať jazykovedné poznatky
	Prekladový, terminologický, pravopisný, výkladový, cudzích slov, frazeologický, synonymický	Hľadať, spracovať a vo vlastných prejavoch využívať slovníkovú literatúru
	Charakteristika Vytvoriť vlastný text	Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu a jazykové vedomosti
	Odvodzovanie, skladanie, pravopis zložených slov	Zapamätať si potrebné fakty a vedieť ich demonštrovať
	Spôsoby tvorenia slov, i/y v prípone	Aplikovať jazykovedné vedomosti na texte
	Združené pomenovanie, frazeologizmus	Vyjadrovať sa kultivovane, spisovne v komunikačných situáciách
	Prenášanie významu	
	Skracovanie a pretváranie slov, skratkové slová	Aplikovať vedomosti v teste
	Preberanie slov a internacionalizácia	Analyzovať text z hľadiska obohacovania slovného zásoby
	Predchádzajúce pojmy	Ovládať učivo z predchádzajúcich hodín (pojmy, súvislosti)
		Aplikovať vedomosti v teste
<b>Komunikácia a sloh (5)</b>	Jazykovedné disciplíny Zvukové jaz. prostriedky Znelostná asimilácia, znamienka	Poznať systém jazyka a vedieť sa vyjadrovať
<b>Jazykové prostriedky -morfológia (16)</b>	Podstatné mená, druhy vetnočl. platnosť Prídavné mená, druhy Zámená, druhy, funkcie Slovesá, druhy, funkcie Neplnovýznamové slovné druhy a funkcie	Správne uplatniť vedomosti vo vlastnom prejave Aplikovať vedomosti v rozličných druhoch opisov Vedieť vytvoriť príbeh Vedieť v pís. prejave aplikovať pravopisnú normu V ústnom prejave dodržiavať normy výslovnosti
<b>Syntax (12)</b>	Klasifikácia viet z rozličných hľadísk Sklady, vetné členy Polovetné konštrukcie Modifikácia vetej stavby Nadvetná syntax Nesúvislé texty Priraďovacie súvetia Podrad'ovacie súvetia Zložené súvetia	Vedieť sa vyjadrovať kultivovane a štylisticky správne Vedieť transformovať rozličné druhy Po princípy výkladového slohového postupu Vedieť vytvoriť úvahu Vedieť čítať a analyzovať takéto texty Poznať druhy súvetí, vedieť ich správne uplatniť vo svojich prejavoch Vedieť transformovať vety

**1.ročník - časť: literatúra**  
**Hodinová dotácia: 2 hod. / týž.**

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
<b>Epická poézia (10)</b>	Základné lit. druhy a ich znaky	Vedieť rozlíšiť a správne zaradiť pri akomkoľvek lit. diele jeho lit. druh a žáner	Environmentálna výchova
	Literárne žánre a ich delenie		
	Rytmus, rým, sylabický veršový systém		
	Hugolín Gavlovič – analýza textu a rytmickej stavby verša	Rešpektovať rytmus v básnickom texte – určiť dĺžku slabičného verša a miesto dierézy v hociktorom sylabickom bás. texte.	Multikultúrna výchova
	Vonkajšia kompozícia básnickej skladby Smrť Jánošíkova	Vedieť vytvoriť na sylabickom princípe jednotlivé verše.	Ochrana života a zdravia Multikultúrna výchova
	Významová interpretácia a analýza básnickej skladby Smrť Jánošíkova	Vysvetliť štylistickú podstatu anafory a prirovnania. Chápať podstatu metafory a vysvetliť jej genézu. Vedieť identifikovať metaforu v akomkoľvek bás. umeleckom texte. Prezentovať významovú a estetickú funkciu tejto metafory v konkrétnom texte.	Environmentálna výchova Ochrana života a zdravia
Umelecké básnické prostriedky (vyvodenie pojmov) A. Sládkovič: Detvan Čítanie a interpretácia textu Samo Chalupka: Mor ho!			
Analýza lyrických prvkov skladby – verbalizácia čitateľského zážitku			
Čítanie a interpretácia balady: Janko Kráľ – - Zakliata panna vo . Váhu a divný Janko			

<p><b>Krátka epická próza – poviedka (5)</b></p>	<p>Čítanie a interpretácia Lermontovovej básne Lod'ka</p> <p>Zhrnutie tematických celkov: Epická a lyrická poézia, opakovanie</p> <p>Znaky krátkeho epického diela Vnútoraná kompozícia, rozprávač v poviedke Maco Mlieč od J. G. Tajovského (analýza poviedky)</p> <p>Čítanie a interpretácia poviedky: M. Kukučín – Keď báčik z Chochoľova umrie</p> <p>Vnútoraná kompozícia poviedky, identifikácia rozprávača a verbalizácia vlastného čitateľského zážitku</p>	<p>Vedieť sformulovať svoj čitateľský dojem a obhájiť svoje stanovisko. Použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou básne. Vedieť odlíšiť viazanú reč od neviazanej a vysvetliť rozdiely medzi nimi. Chápať funkciu rozprávača a vedieť určiť vševediaceho rozprávača v akomkoľvek lit. diele. Poznať pojem lit. postava – vedieť ju typovo charakterizovať. Vedieť určiť fázy kompozície lit. diela v akomkoľvek lit. diele. Vedieť štylisticky a lexikálne analyzovať známe dielo.</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p> <p>Multikultúrna výchova</p>
<p><b>Lyrická poézia (3)</b></p>	<p>Analýza textu a významová interpretácia balady</p> <p>Sylabicko – tonický veršový systém Čítanie s porozumením a analýza básne: P. O. Hviezdoslav – Krvavé sonety</p> <p>Metonymia a jej znaky</p>	<p>Poznať rytmické vlastnosti slovenčiny. Definovať sylabotonický verš. systém. Identifikovať daktyl a trochej v pravidelnom daktylskom/trochejskom verši. Vysvetliť rozdiel medzi metaforou a metonymiou. Vedieť vytvoriť metonymiu a uplatniť ju vo verši.</p>	<p>Environmentálna výchova</p> <p>Multikultúrna výchova</p>



<p><b>Krátka epická próza – novela (5)</b></p>	<p>B. S. Timrava – Ťapákovci, čítanie a interpretácia textu, vyvodenie pojmu novela</p> <p>B. S. Timrava – Ťapákovci – analýza textu, uplatnenie slohových postupov v próze, vertikálne členenie textu Opakovanie tematického celku: Krátka epická próza, poviedka, novela</p>	<p>Chápať hĺbkové členenie umelec- kého diela v akomkoľvek diele. Vysvetliť znaky novely a určiť žáner neznámej novely a tiež jej žánrové znaky. Vedieť plynulo a výrazne čítať. Vedieť aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii na akékoľvek prečítané dielo a čiastočne zachytiť prítomnosť významového plánu.</p>	<p>Ochrana životného prostredia</p> <p>Environmentálna výchova</p>
<p><b>Veľká epická próza – román (10)</b></p>	<p>Vyvodenie zankov románu, jeho druhy a porovnanie s ďalšími žánrami</p> <p>E. M. Remarque – Na západe nič nové – psychologický protivojnový román a jeho znaky</p> <p>E. M. Remarque – analýza a interpretácia významovej roviny románu – znaky subjektívneho rozprávača.</p> <p>Sociálny typ románu – M. Kukučín: Dom v stráni</p>	<p>Vedieť definovať román a vysvetliť rozdiely medzi románom, novelou a poviedkou a tieto vedomosti aplikovať na akékoľvek prozaické dielo.</p> <p>Vedieť extrahovať z textu prvky príznačné pre jednotlivé žánre.</p> <p>Poznať pojem priamy rozprávač a vedieť ho identifikovať v akomkoľvek prozaickom diele.</p>	<p>Environmentálna výchova</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Multikultúrna výchova</p> <p>Environmentálna výchova</p>
	<p>M. Kukučín – Dom v stráni – analýza vonkajšej a vnútornej kompozície románu a jeho sociálnych aspektov</p> <p>Vlastný čitateľský zážitok a hodnotenie románu: A. S. Puškin – Kapitánova dcéra</p> <p>Analýza, hodnotenie a porovnanie prečítaných románov</p>	<p>Identifikovať v texte obe pásma textu i obe formy priamej reči v akomkoľvek diele. Vedieť transformovať reč postáv do autorskej reči. Aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii na akékoľvek dielo, určiť v príslušnom diele subjektívneho rozprávača. Vedieť vysvetliť spoločenský a umelecký prínos konkrétneho slovenského prozaického diela pre národnú kultúru.</p>	<p>Ochrana života a zdravia</p>

<b>Opakovanie (2)</b>	Základné pojmy		
<b>Lyrická poézia – štylizácia (4)</b>	Vyvodenie pojmu symbol, sonet, epiteton	Žiak vie vysvetliť podstatu symbolu, epiteta, dokáže určiť symbol a epiteton v texte, identifikovať ich funkciu. Žiak pozná formu, kompozíciu sonetu - vonkajšiu aj vnútornú	Osobnostný a sociálny rozvoj - viesť žiakov k sebareflexii
<b>Lyrická poézia - druhy lyriky (4)</b>	Vyvodenie pojmu ľúbostná lyrika, kontrast, významový pararelizmus Výklad lyrického posolstva básne	Žiak vie vymedziť pojem - Druhy lyriky, kontrast, dokáže vytvoriť verše tohto typu	
<b>Lyrická a epická poézia – časomiera (5)</b>	Zavedenie pojmu časomiera, výklad pojmu epos; čítanie časomerných veršov - presný rytmus	Žiak ovláda princíp časomieri, dokáže nahlas prečítať časomerné verše; vie analyzovať Predsprev; vie vysvetliť znaky eposu	Multikultúrna výchova - rozmanitosti kultúr.
<b>Krátka epická próza (2)</b>	Vyvodenie pojmu vnútorný monológ Fázy vnútornej kompozície	Žiak vie porovnať proz.diela podľa znakov, chápe podstatu vnútorného monológu	
<b>Dramatická literatúra (8)</b>	Vyvodenie pojmu tragédia, výklad znakov drámy, analýza  Vonkajšia a vnútorná kompozícia divadelnej hry. Vyvodenie pojmov: herec, režisér, dramaturg.	Žiak vie uviesť znaky vonkajšej kompozície hry, pozná fázy vnútornej kompozície, vie odlíšiť pojmy: monológ, dialóg, replika, vysvetliť autorské poznámky. Vie výrazne čítať text, dokáže určiť fázy kompozície, svoje stanovisko argumentovať	Enviromentálna výchova: vnímať život ako najvyššiu hodnotu
<b>Dramatická literatúra - komická dráma (8)</b>	Vyvodenie pojmu komédia, humor, hyperbola, charakterový typ postavy, situačný humor, čítanie a interpretácia veselohier. Analýza kompozície, jazykovo-štylistickej roviny, určenie funkcie v texte	Žiak vie vysvetliť podstatu veselohry, pozná pojmy, vie ich aplikovať. Chápe situačný humor, vie určiť jazykovo-štylistické prostriedky. Svoj názor dokáže argumentovať a prezentovať.	Multikultúrna výchova: rozvíjať tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr
	Systematizácia vedomostí	Žiak vie zaradiť svoje vedomosti do liter. systému a vie ich aplikovať.	Podporovať samostatné kritické myslenie
<b>SPOLU: 66 hodín</b>			

**2.ročník - časť: slovenský jazyk**  
**Hodinová dotácia: 3 hod. / týž.**

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
<b>Opakovanie (4)</b>	Komunikácia slovesného umenia (umelecký štýl)	Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.	
	Rozprávací a opisný slohový postup	Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Masmediálna komunikácia (publicistický štýl)		
	Polovetná a nadvetná syntax		
<b>Vedecká, odborná a pracovná komunikácia (22)</b>	Znaky náučného štýlu, žánre a výrazové prostriedky Kompozícia a členenie textov náučného štýlu (NŠ)	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne a písomne. Vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, uplatniť logické súvislosti a uplatniť obsahové, jazykové a mimojazykové konektory.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Súdržnosť textu, prostriedky súdržnosti textu, vetosled Výkladový slohový postup, postupy a formy logického myslenia Interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov Argumentácia	Nájsť chyby v logickom poradí viet v cudzom aj vo vlastnom prejave. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text. Zvládnuť postupy logického myslenia.	Ochrana života a zdravia
	Vyjadrenie príčinnosti  Útvary výkladového slohového postupu, výklad -kompozícia, štylizácia	Dodržiavať logické poradie viet v súvetiach, rešpektovať význam. činiteľ výstavby výpovede.	

	Hybridizácia jazyk.štýlov, sloh.postupov a útvarov, termíny	Vysvetliť pojem hybridizácia a vo vlast. prejavoch využiť správne - odôvodnene.	
	Rozbor textu - analýza ako druh výkladu	Zoradiť motívy a myšlienky podľa logickej postupnosti a vytvoriť otázky, argumentovať.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	1. kontrolná písomná práca - Výklad	Vytvoriť text na základe dodržiavania stanoveného žánru a štýlu.	Multikultúrna výchova
	1. kontrolná písomná práca - Výklad		
	Oprava kontrolnej práce	Analyzovať text	
	Projektová práca a kompozícia školských odborných prác, osnova	Realizovať a vhodne prezentovať projekt.	Tvorba a realizácia projektu
	Úvaha v jednotlivých jazykových štýloch	Nájsť pomocou analýzy textov ich spoločné a rozdielne znaky, ktoré využíva pre interpretácii.	
	Výklad a úvaha, školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle, znaky Úvaha v publicistickom štýle	Vybrať vhodný slohový žáner v súlade s cieľom komunikácie.	
	Kontrolný diktát č.1		
	Opisné útvary a žánre v NŠ, odborný opis	Vedieť interpretovať text a integrovať informácie z neho s predchádzajúcimi poznatkami a skúsenosťami.	
	Referát - kompozícia, Diskusný príspevok Analýza cvičných prác	Demonštrovať znalosť opisného slohového postupu a jeho útvarov.	Environmentálna výchova
		Pri tvorbe jazykového prejavu dodržiavať stanovený žáner a štýl, jazykovú normu a vhodné stylistické prostriedky v danej komunikačnej situácii.	Osobnostný a sociálny rozvoj
<b>Zvukové jazykové prostriedky (21)</b>	Fonetika a fonológia, artikulácia, zvuková modulácia reči Tónová modulácia reči Silová modulácia reči Časová modulácia reči	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne.	Mediálna výchova

	Intonácia (čítanie, prednes) Štylistické vyžitie zvukovej stránky slov	Uplatňovať vhodnú intonáciu a dodržiavať pauzy, tempo, frázovanie výpovede a moduláciu hlasu.	Ochrana života a zdravia
	Štylistické vyžitie zvukovej stránky slov	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii - ústne.	
	Previerka zručností	Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.	
		Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohového postupu a žánrov.	Osobnostný a sociálny rozvoj
	Ortoepia - správna výslovnosť  Cvičenia na správnu výslovnosť Výslovnostné štýly	Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikulovať.	
	Počúvanie ukážok rôznych prejavov	Zorientovať sa v komunikačnej situácii a presne reagovať na počutý text jasnou, zrozumiteľnou a správne intonovanou odpoveďou alebo otázkou.	
	Výslovnosť a pravopis niektorých slov cudzieho pôvodu Čítanie textov - výslovnosť cudzích slov	Dodržiavať pravidlá spisovnej výslovnosti.	
	Pravopis cudzích slov  Zdomácnené slová Kontrolný diktát č.2	Aplikovať pravopisnú normu.	Ochrana života a zdravia
	Grafické jazykové prostriedky Ortografia  Pravopisné cvičenia	Používať a poznať platné kodifikačné príručky.	
	2. kontrolná písomná práca - Diskusný príspevok	Používať jazykové slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty.	Mediálna výchova
	2. kontrolná písomná práca - Diskusný príspevok		
	Oprava kontrolnej práce	Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.	
	Rozdeľovanie predponových slov, slabičné a neslabičné predpony	Používať a poznať platné kodifikačné príručky.	

	Pravopisné cvičenia Jazykovedné disciplíny	Usporiadať známe javy do tried a systémov.	
	Nárečové slová, termíny, Básnické slová	Vo vlastných jazykových prejavoch využívať široký repertoár slovnej zásoby.	Realizácia projektu
	Záverečné hodnotenie práce	Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	
<b>Komunikácia a sloh (22)</b>	Ústna verejná komunikácia Rečnický štýl	Vedieť sa vyjadrovať, adekvátne komunikačnej situácii - ústne a písomne.	
	Znaky rečnickeho štýlu		
	Fázy tvorenia klasického rečnickeho prejavu	Dodržiavať pri tvorbe vlastného jazykového prejavu jednotlivé fázy tvorby prejavu s dôrazom na jeho vhodnú ústnu alebo písomnú prezentáciu	
	Výrazové prostriedky rečnickeho štýlu - verbálne a neverbálne výrazové prostriedky rečnickeho štýlu	Využívať pri ústnej prezentácii vhodné mimojazykové prostriedky	Environmentálna výchova
	Chyby v rečnickom prejave		
	Žánre rečnickeho štýlu		
	Agitačné žánre (argumentačno - presvedčacie prejavy)		
Náučné žánre rečnickeho štýlu	Vysvetliť typické znaky príležitostných náučných a agitačných prejavov. Dokázať tieto žánre samostatne vytvoriť.	Environmentálna výchova	
Príležitostné žánre rečnickeho štýlu			
Slávnostný prejav, kompozícia slávnostného prejavu			
Analýza textov	Dokázať nájsť spoločné a rozdielne znaky textov, využiť ich pri interpretácii.		
Previerka zručností			
Nácvik a spôsob prednesenia prejavu			
Nácvik a spôsob prednesenia prejavu			
1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav		Tvorba projektu	
1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav	Ovládať a vo vlastných prejavoch dodržiavať		
1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav	spoločenské zásady jazykovej komunikácie.	Mediálna výchova	

	1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav		
	1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav		Osobnostný a sociálny rozvoj
	1. kontrolná ústna práca - slávnostný prejav		
<b>Jazyk a reč (15)</b>	Všeobecné poznatky o jazyku, vznik jazyka		
	Prirodzený a umelý jazyk		
	Jazyk a písmo	Čítať s porozumením súvislé a nesúvislé texty, vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny od indoeurópskeho prajazyka po jej začlenenie do rodiny západoslovanských jazykov	Multikultúrna výchova
	Vývin jazyka. Indoeurópske jazyky		
	Slovanské jazyky		
	Jazyky národnostných menšín		
	Previerka zručností		
	Kontrolný diktát č. 1		
	Oprava kontrolného diktátu		
	Národný jazyk - formy národného jazyka		
	Spisovná forma národného jazyka		
	Kodifikácia, kodifikačné diela	Poznať a pri tvorbe vlastných jazykových prejavov aktívne využívať platné kodifikačné príručky.	
	Štandardná a subštandardná forma národného jazyka		
	Nárečová forma národného jazyka		
	Sociálne nárečie		Osobnostný a sociálny rozvoj
	Analýza textov	Čítať s porozumením súvislé a nesúvislé texty.	
	Systematizácia poznatkov		
	2. kontrolná slohová práca - Umelecké rozprávanie	Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.	
	2. kontrolná slohová práca - Umelecké rozprávanie		
	Oprava 2. kontrolnej slohovej práce		
	Oprava 2. kontrolnej slohovej práce		
	Vznik a vývin slovenského jazyka - predpisovné obdobie	Vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny.	
	Spisovné obdobie - A. Bernolák, kultúrna západoslovenčina		

	Štúrovské obdobie		
	M. Hattala - reforma		
	Medzivojnové a povojnové obdobie		
	Súčasnité obdobie (od roku 1989)		
	Nové tendencie vo vývine súčasnej slovenčiny		Tvorba projektu
	Previerka vedomostí		
	Práca s kodifikačnými príručkami	Poznať a používať platné kodifikačné príručky	
	Analýza textov - porovnávanie textov z rôznych vývinových línií spisovnej slovenčiny	Nájsť pomocou analýzy textov ich spoločné a rozdielne znaky, ktoré sa využívajú pri interpretácii	
	Kontrolný diktát č. 2		
	Oprava kontrolného diktátu č. 2		
	Jazyková kultúra		
	Jazyková norma		Mediálna výchova
<b>Jazyková kultúra (6)</b>	Spoločenské zásady komunikácie	Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	
	Systematizácia poznatkov	Usporiadať známe javy do systému	
	Záverečné hodnotenie práce		
<b>SPOLU: 90 hodín</b>			

## 2.ročník - časť: literatúra

Hodinová dotácia: 2. hod. / týž.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<b>Veľká epická próza - druhy románu (4)</b>	Vyvedenie druhov románu	Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi sociol. a psychol. románom.
	Román - sociálny, psychologický	Žiak chápe sociálny typ postavy, vie ju charakterizovať. Žiak vie identifikovať významovú rovinu diela a vysvetliť profiláciu postáv.



	Sociálny typ postavy	Žiak chápe sociálny typ postavy, vie charakterizovať. Žiak vie identifikovať významovú rovinu diela a vysvetliť profiláciu postáv.
	Vyvedenie pojmu autorská štylizácia reality; analýza kompozície románov	
	Psychologické prvky v románe a ich jazykovo-štylistická identifikácia	
	M. Kukučín: Dom v stráni J. C. Hronský: Jozef Mak E. M. Remarque: Na západe nič nového	Žiak chápe umelecké dielo ako artefakt, rozumie vzťahom: autor - realita - dielo
	Identifikácia druhu rozprávača	
	Štylisticko-lexikálna analýza	Žiak vie konfrontovať svoj systém hodnôt s hodnotami z diela
	Realizácia čitateľského zážitku	
<b>Krátka epická próza - nespoľahlivý rozprávač (3)</b>	Vyvedenie pojmu nespoľahlivý rozprávač  Vnútorň monológ – jeho začlenenie do koncepcie diela B.S. Timrava: Ďapákovci J. G. Tajovský: Maco Mlieč	Žiak pozná druhy rozprávačov, dokáže ich identifikovať Žiak pozná podstatu vnútorného monológu, vie vysvetliť rozdiel medzi monológom v próze a dráme.
	Čítanie a interpretácia krátkej prózy.	
	Vytvorenie krátkej poviedky s využitím vnútorného monológu.	
	Systematizácia pojmov	
<b>Lyrická poézia - voľný verš (3)</b>	Vyvedenie pojmu voľný verš, reflexívna lyrika J. Smrek: výber z diela	Žiak vie definovať voľný verš a vie uviesť jeho charakteristické znaky. Vie demonštrovať rozdiely medzi voľným a metricky viazaným veršom.
	Výklad pojmov pásma, impresionizmus, senzualizmus	Žiak vie charakterizovať podstatu reflexívnej a duchovnej poézie
	duchovná lyrika –náboženská lyrika R. Dilong: výber z diela	

<p><b>Veľká epická próza - reťazový kompozičný postup (4)</b></p>	<p>Reťazový kompozičný postup – porovnanie s klasickou päťfázovou kompozíciou</p>	<p>Žiak ovláda klasický päťfázový i reťazový kompozičný postup, vie uviesť ich charakteristické prvky v akomkoľvek epickom diele</p>
	<p>Identifikácia lyrizácie štýlu epickej prózy – personifikácia v próze, monumentalizácia, idealizácia postáv, reťazová kompozícia,</p>	
	<p>Čítanie a interpretácia románov: D. Chrobák: Drak sa vracia, J. C. Hronský: Jozef Mak</p>	
	<p>Analýza a hodnotenie autorskej koncepcie postáv</p>	
<p><b>Dramatická literatúra – tragická dráma (8)</b></p>	<p>Vyvedenie pojmu tragické, tragédia</p>	<p>Žiak pozná podstatu tragédie, dokáže odlišiť od iných typov, pozná kompo drámy, dokáže určiť komunikačné fo texte, vysvetliť stvárnenie postavy.</p>
	<p>Čítanie a interpretácia dramatických textov: Sofokles: Antigona W. Shakespeare: Hamlet I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva</p>	<p>Žiak vie zaujať hodnotiace stanovisko aj k obsahovo zmiešaným typom divadelných hier.</p>
	<p>Verbalizácia čitateľského zážitku a hodnotenie diela, obhajoba vlastného stanoviska počas analýzy diela</p>	<p>Žiak pozná klasickú kompozíciu drám a vie ju aplikovať na akékoľvek dramatické dielo</p>
	<p>Dramatizácia textu krátkej poviedky</p>	
<p><b>Lyrická poézia – čistá lyrika (4)</b></p>	<p>Vyvedenie pojmu čistá lyrika - absolútna, neintencionálna lyrika, zvukomalba</p>	<p>Žiak chápe podstatu čistej lyriky a tento druh lyrickej básne dokáže určiť pri známych dielach</p>
	<p>Čítanie a interpretácia lyrických básní: I. Krasko: výber z tvorby R. Dilong: výber z tvorby</p>	
<p><b>Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia (4)</b></p>	<p>Vysvetlenie pojmu hlbinná psychológia a vyvedenie pojmu asociácia</p>	<p>Žiak vie na základe predchádzajúcich poučenia poukázať na zmeny v spôsoboch rozprávania v netradičnej</p>
	<p>Výklad pojmu prúd autorovho vedomia a bezsujetová próza</p>	
	<p>Čítanie a interpretácia prozaického diela: D. Dušek: Kufor na sny F. Kafka : Premena</p>	<p>Žiak dokáže približne vystihnúť súvislosť medzi uvoľneným prúdom rozprávania a estetickým účinkom na čitateľa a zhodnotiť ju.</p>

<b>Lyrická poézia – automatický text (4)</b>	Vyvodenie pojmu automatický text a asociatívny básnický text	Žiak vie vysvetliť pojem automatický text.
	Vyvodenie pojmov expresívnosť, básnická slovná hračka eufónia – ľúbozvučnosť Vyvodenie pojmov optická báseň – kaligram	Žiak pozná princíp vzniku automatického textu, ktorý chápe ako najkrajnejšiu formu tvorby uvoľnenej básnickej výpovede
	R. Dilong: výber z tvorby R. Fabry: výber z tvorby	
<b>Dramatická literatúra - absurdná dráma (4)</b>	Vyvodenie literárnych pojmov: absurdná dráma, nonsens, gag, pointa, irónia, anekdota.	Žiak chápe podstatu absurdnej drámy, v texte známej hry dokáže určiť niektoré miesta logických zlomov a označiť viacvýznamové slová
	Čítanie a interpretácia tzv. absurdných dramatických textov: M. Lasica – J. Satinský: Soirée. S. Štepka: výber z tvorby  S. Beckett: Čakanie na Godota	Žiak chápe humornú stránku tzv. absurdnej anekdoty, aforizmov, rozumie a vie vysvetliť ich kulturný význam.
<b>Veľká epická próza - retrospektívny kompozičný postup (4)</b>	Vyvodenie pojmu: retrospektívny kompozičný postup	Žiak pozná chronologický a retrospektívny kompozičný postup, dokáže vysvetliť rozdiely medzi a dokumentovať ich použitie v akomkoľvek epickom (prozaickom, dramatickom diele).
	Výklad dôležitosti opakovaného čítania diela pre jeho plnohodnotnú receptiu	Žiak dokáže pochopiť dielo na základe všestrannej analýzy (kompozičnej, štylistickej, obsahovej),
	Čítanie a interpretácia prozaických diel: A. Bednár: Kolíska L. Mňačko: Ako chutí moc J. D. Salinger: Kto chytá v žite	Žiak reaguje na otázky a kritické poz triedy, vie ich vyhodnotiť a uvažovať
<b>Súčasná lyrická poézia (8)</b>	Interpretácia básne	Žiak vie jazykovo správne a výrazne text akejkoľvek básne
	M. Válek: Dotyky M. Rúfus: výber poézie J. Urban: výber poézie	Žiak vystihne vnútornú spojitosť v kompozícii básnickej výpovede, názor verbálne prezentovať v diskusii.
	Vysvetlenie pojmu: populárna pieseň - poppoézia	

	Interpretácia básne B. Filan, K. Peteraj...	
<b>Súčasná epická próza (2)</b> - postmoderna	Vysvetliť pojmy: postmoderna,	Žiak rozumie imaginatívne prístupu autora k časovým a priestorovým súvislostiam
	palimpsest, persifláž, satira,	Žiak pochopí alebo vycíti alegorické dejovom pláne diela
	absurdnosť a nonsens	Žiak identifikuje v texte prvky štylistického nonsensu - alogickosti
- fantastická próza a sci-fi (vedecko-fantastická próza)  - detektívny román	Vyvodenie pojmu fantastická a sci-fi próza	Žiak vie vysvetliť autorovu myšlienku estetickú koncepciu diela, určiť deformačnú epického času a priestoru
	Vyvodenie pojmu detektívny román	Žiak chápe detektívny román ako kompozičnú aplikáciu románu s tajomstvom
<b>Všeobecné otázky literatúry (2)</b>  <b>Dejiny umenia a literatúry (14)</b>	Umenie, funkcie umenia Estetické poznávanie sveta	Žiak na základe analýzy konkrétnych literárnych javov vytvára vecne a jazykovo správne definície literárnych pojmov.
	Literatúra ako druh umenia	
	Periodizácia literárneho vývoja Periodizácia slovenského literárneho vývoja	Žiak chápe zmysel triedenia literárnych javov, resp. literárnovedných termínov.
	<u>Grécka antická literatúra</u> epos – Sofokles: Antigona	Žiak vie systematizovať poznatky o jednotlivých literárnych obdobiach.
	<u>Rímska antická literatúra</u> Ovidius, Horatius	
	<u>Stredoveká kresťanská literatúra</u> , legenda, Veľkomoravské legendy	Žiak chápe umelecké dielo ako artefakt, chápe vzájomné vzťahy medzi autorom, realitou a dielom.
	<u>Renesancia</u> Shakespeare: Hamlet	
	<u>Barok</u> H. Gavlovič: Valaská škola...	Žiak vie posúdiť hodnoty a významy obsiahnuté v diele.
	<u>Klasicizmus</u> J. B. P. Molière: Lakomec J. Hollý – eposy J. Kollár – Slávy dcera	Žiak vie efektívne využívať komunikačné zručnosti pri práci s literárnymi a neliterárnymi textami
	<u>Romantizmus</u> A. S. Puškin, Štúrova škola	

	<u>Realizmus – naturalizmus</u> M. Kukučín, B. S. Timrava, J. G. Tajovský	
	<u>Moderna a avantgarda</u> impresionizmus, symbolizmus surrealizmus, expresionizmus, naturizmus G. Appolinaire, I. Krasko, J. C. Hronský, D. Chrobák,	
	<u>Povoľnové obnovenie naratívnej a intencionálnej literatúry</u> existencializmus J. D. Salinger, E.M. Remarque, A. Bednár, L. Mňačko...	Žiak vie vecne argumentovať vie aplikovať teoretické vedomosti zo SJ pri tvorbe vlastných textov.
	<u>Súčasná lyrická poézia</u> M. Válek, M. Rúfus, J. Urban	
	<u>Absurdná dráma</u> S. Beckett M. Lasica, J. Satinský S. Štepka... <u>Systematizácia učiva</u>	
<b>SPOLU: 60 hodín</b>		

### Prierezové témy (príloha)

1. **Mediálna výchova** – rozpoznať negatívne vplyvy médií, vedieť si utvoriť vlastný názor na základe prijímaných informácií.
2. **Multikultúrna výchova** – spoznávať svoju kultúru, iné kultúry, zvyky, históriu chápať dôležitosť tolerancie medzi jednotlivými národmi, bojovať rôznymi formami proti xenofóbii a diskriminácii
3. **Osobný a sociálny rozvoj** – prevencia sociálno – patologických javov, podpora sebadôvery a zodpovednosti žiaka
4. **Environmentálna výchova** – chápať a hodnotiť vzťah človeka k životnému prostrediu, pochopiť vlastnú zodpovednosť k vzťahu k životnému prostrediu a globálnym

environmentálnym problémom

**5. Ochrana života a zdravia** – poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti

**6. Prezentačné schopnosti** – tvorba prezentácií, práca s IKT

**7. Finančná gramotnosť** - schopnosť rozumieť peniazom / poznať hodnotu peňazí/

**8. Čitateľská gramotnosť** - zvýšiť schopnosť porozumenia textu a kultúry čítania, dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry.

## Anglický jazyk/Nemecký jazyk

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
5 + 0	5 + 0

Vyučovacie predmety prvý cudzí jazyk, druhý cudzí jazyk, slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra patria medzi všeobecnovzdelávacie predmety a vytvárajú vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ.

Charakteristika ovládania jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jedno-duchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svo-je skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

### Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup – na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

<b>Názov predmetu:</b>	<b>Anglický jazyk</b>
<b>Úroveň podľa SERR:</b>	<b>B1</b>
<b>Časový rozsah výučby:</b>	1. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 165 vyučovacích hodín; 2. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 150 vyučovacích hodín;
<b>Ročník:</b>	prvý, druhý
<b>Kód a názov študijného odboru:</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Stupeň vzdelania:</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Vyučovací jazyk:</b>	slovenský jazyk

### CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na

praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

## CIELE PREDMETU

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

## Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;



- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

### **1.Všeobecné kompetencie**

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
  - identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

### **2.Komunikačné jazykové kompetencie**

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí nemeckým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky: • jazykové kompetencie; • sociolingválne kompetencie; • pragmatické kompetencie.

#### **2.1 Jazykové kompetencie**

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovtvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoria a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;

- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

## 2.2 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

## 2.3 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnúť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

## VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií:

### a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

### b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,

- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

## STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;
- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- reprodukčná metóda;
- informačnoreceptívna metóda – výklad;
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia); hodina besedy.

## UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
--------------------	---------------------	---------------------------------	---------------

Harris, M. a kol.: Opportunities Pre-Intermediate. Longman, 2001 Harris, M. a kol.: Opportunities Intermediate. Longman, 2001 Harris, M. a kol.: Opportunities Upper Intermediate. Longman, 2002 Berešová, J.: Nová maturita. Bratislava:SPN, 2004	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet Knižnica Časopisy: Friendship, Bridge
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie a najvhodnejšie učebnice.

## VÝKONOVÝ ŠTANDARD

### Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

### Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

### Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;

- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

### **Písomný prejav – výkonový štandard**

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

### **Ústny prejav – výkonový štandard**

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

## OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. **Kompetencie**, ktoré sú bližšie špecifikované **funkciami** jazyka.

Prehľad kompetencií a funkcií pre úroveň B1

<b>Kompetencie</b>	<b>Funkcie</b>
<b>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</b>	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
<b>2. Vypočuť si a podať informácie</b>	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
<b>3. Vybrať si z ponúkaných možností</b>	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
<b>4. Vyjadriť názor</b>	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
<b>5. Vyjadriť vôľu</b>	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
<b>6. Vyjadriť schopnosť</b>	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
<b>7. Vyjadrovať pocity</b>	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
<b>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</b>	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, postávať sa si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť

<b>9. Predstaviť záľuby a vkus</b>	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
<b>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</b>	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného
<b>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</b>	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
<b>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</b>	Obviniť /sa/, priznať /sa/ Ospravedlniť /sa/ Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
<b>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</b>	Vyjadriť záujem Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť nezáujem
<b>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</b>	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh
<b>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti</b>	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Adresovať niekomu svoje želanie
<b>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</b>	Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť Kondolovať

Blahoželat'

<b>17. Reagovať pri prvom stretnutí</b>	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
<b>18. Korešpondovať</b>	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
<b>19. Telefonovať</b>	Začať, udržiavať a ukončiť rozhovor
<b>20. Komunikovať</b>	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
<b>21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu</b>	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
<b>22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu</b>	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
<b>23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať</b>	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie
<b>24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené</b>	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
<b>25. Porozprávať príbeh</b>	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť



**2. Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrení jednotlivých jazykových funkcií. Jazyková dimenzia je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy.

Jazyková dimenzia je detailne rozpracovaná pri rozpise učiva do ročníkov a podobne ako kompetencie a funkcie je plne v súlade so Vzdelávacím štandardom pre anglický jazyk, úroveň B1, platným od 1.9.2015.

**3. Tematické okruhy a slovná zásoba** Pedagogická dokumentácia z anglického jazyka – úroveň B1 prezentuje požiadavky na osvojenie si slovnej zásoby pre zvolenú úroveň.

Slovná zásoba je rozšírená o odbornú terminológiu v súlade s odborným profilom absolventa.

*Študijný odbor: podnikanie v remeslách a službách*

Slovná zásoba je v 2. ročníku rozšírená o odbornú lexiku k témam:

Služby – podľa odborného zamerania /2 hodiny/

Právne formy podnikania /2 hodiny/

### **Tematické okruhy**

Uvedené tematické okruhy sa preberú na komunikačnej úrovni B1 podľa SERR. Podtémy, ktoré sú uvedené v rozpise učiva pre jednotlivé ročníky, sú spracované podľa Pedagogickej dokumentácie z anglického jazyka – úroveň B1 a Katalógu cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka – úroveň B1, ktorý bol vypracovaný na základe SERR.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
10. Obliekanie a móda
11. Šport
12. Obchod a služby
13. Krajiny, mestá a miesta
14. Kultúra a umenie
15. Človek a spoločnosť, komunikácia
16. Mládež a jej svet
17. Zamestnanie
18. Veda a technika v službách ľudstva
19. Vzory a ideály
20. Slovensko
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

Témy z oblasti odboru – vzhľadom na profil absolventa je súčasťou vzdelávania sa v cudzom jazyku okrem zvládnutia základnej odbornej terminológie aj práca s jednoduchým odborným textom a jednoduchá komunikácia so zameraním na odbor.

**Národný program finančnej gramotnosti** sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Zamestnanie, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Veda a technika ...
- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poisťenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie, Človek a spoločnosť ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Veda a technika v službách ľudstva, Multikultúrna spoločnosť, Človek a spoločnosť, komunikácia ...

**Čitateľská gramotnosť** je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

**Prierezové témy** predmetu Anglický jazyk sú zamerané na:

1. **multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam

2. **mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...

3. **osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať

4. **environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry

5. **ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

## **Kritériá hodnotenia**

### Receptívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- správne identifikoval všeobecné informácie aj konkrétne detaily za predpokladu, že išlo o štandardný jazykový prejav,
- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- dokázal sledovať hlavnú líniu krátkej, jednoducho členenej prednášky na známu tému v spisovnom jazyku,
- prevažne správne porozumel podrobným pokynom, opisu udalostí, pocitov a želaní v osobných listoch,
- našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom odbornom texte zo svojho odboru,
- dokázal pochopiť v textoch argumentačnú líniu a rozoznať hlavné závery, i keď nie vždy do podrobností.

### Produktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vedel podať pomerne plynulo jednoducho formulovaný súvislý opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- vedel napísať jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu,
- väčšinou vedel podrobne opísať udalosti, zážitky, pocity a reakcie, svoje sny, nádeje a ambície,
- vyzroprával príbeh (pravdivý alebo vymyslený)
- vedel rozvinúť argumentáciu, stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, postoje, plány a činnosti,
- predniesol prevažne úspešne krátke odskúšané oznámenia na témy každodenného života,
- vedel napísať príbeh, krátky jednoduchý referát na zadanú tému.

### Interaktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vyjadril zrozumiteľne svoje názory alebo požiadal o osobné názory a stanoviská v diskusii,

- úspešne získal a odovzdal nové informácie, vymieňal a overoval nazhromaždené informácie,
- zrozumiteľne a vecne dokázal zaznamenať odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta,
- sledoval a zapojil sa vhodne do rozhovoru na známe témy, príležitostne vedel požiadať o zopakovanie určitých slov alebo častí výpovede,
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné a kultúrne témy, stručné komentáre na názory iných a porovnať postoje účastníkov diskusie,
- opísal správne, čo treba urobiť a uviedol podrobné inštrukcie,
- dokázal vyžiadať alebo poskytnúť písomné informácie na abstraktné aj konkrétne témy, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- zvládol viesť osobnú korešpondenciu opisujúcu skúsenosti, pocity a udalosti.

#### Jazykové kompetencie

##### Žiak:

- prevažne ovládal lexikálne jednotky v dostatočnom rozsahu, aby vedel opísať situácie, vysvetliť myšlienky alebo problémy, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém a aby sa vyjadril na väčšinu tém, ktoré sa vzťahujú na každodenný život,
- primerane ovládal a používal základnú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- primerane ovládal a vedel používať vybrané gramatické javy pre úroveň B1 v známych kontextoch, pri používaní zložitejších gramatických javov sa často prejavovala interferencia,
- vedel pravopisne a interpunkčne správne napísať súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný,
- ovládal široký repertoár segmentálnych javov a pre správne pochopenie výpovede relevantne používal suprasegmentálne javy (intonácia, slovný a vetný prízvuk),
- v prípade potreby overoval správny pravopis zložitejších alebo menej známych výrazov v slovníku.

#### Všeobecné kompetencie

##### Žiak:

- spoznal a uvedomil si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- disponoval veľmi dobrými vedomosťami o spoločnosti a kultúre komunity, v ktorej sa cieľový jazyk používa,
- cieľavedome sa sústreďoval na prijímanie poskytovaných informácií,
- využíval vhodne dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- stanovil si primerane vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

#### Sociolingválne a pragmatické kompetencie

##### Žiak:

- dokázal používať škálu jazykových prostriedkov neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomil si zásadné zdvorilostné normy a prevažne sa správal podľa nich,
- uvedomil si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú typické pre spoločenstvo osvojovaného CJ,
- vhodne využíval široký rozsah jazykových prostriedkov, aby sa dokázal vyjadriť v obvyklých i v menej obvyklých situáciách,
- dokázal vhodným spôsobom zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používal vhodné frázy, aby sa ujal slova,
- dokázal spojiť sériu kratších jednotlivých bodov do prepojeného lineárneho sledu dodov,
- vedel sa vyjadriť relatívne ľahko, napriek občasným problémom s verbálnou formuláciou myšlienok bol prevažne schopný pokračovať v zmysluplnej komunikácii bez pomoci,
- zrozumiteľne dokázal vyjadriť podstatu svojich myšlienok a definovať problém,
- jednoducho a jasne sformuloval a oznámil dôležitú informáciu.

## **METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA**

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

**Formy hodnotenia:** výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

<b>Metódy hodnotenia</b>	<b>Prostriedky hodnotenia</b>
Písomné skúšanie	Vstupný test Didaktický test Neštandardizovaný didaktický test Úlohy, cvičenia Kontrolné slohové práce (1 práca v polroku)
Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie Praktické hodnotenie	Ústne odpovede Prezentácia projektových prác Simulované situácie

## **MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY**

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: konverzácia v anglickom jazyku, slovenský jazyk a literatúra, dejepis, občianska náuka, geografia, právna náuka a ekonomika.

**Prvý ročník  
165 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia	Jazyková dimenzia	Prierezové témy	Osvojené kompetencie Žiak vie:
10	<b>Rodina a spoločnosť</b> Osobné údaje Rodina-vzťahy v rodine Národnosť/Štátna príslušnosť Tlačivá/dokumenty Vzťahy medzi ľuďmi	č.3/Opísať  č. 4 /Vyjadriť názor  č. 10 Reagovať vo vyhrotenej situácii	Stupňovanie prídavných mien Rod podstatných mien Gerundium Slovesá zmyslového vnímania Modifikátory rather/better Ustálené slovné spojenia	Osobný a sociálny rozvoj	vyjadriť jednoducho formulovany súvislý opis osoby vyjadriť hnev a reagovať na hnev stručne vyjadriť svoje názory
-----	-----	-----	-----	-----	-----
10	<b>Domov a bývanie</b> Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a životné prostredie	č.3/Identifikovať  č.5/Vyjadriť želania	Vzťažné zámená Nepriama reč Ukazovacie zámená Želacie vety Modálne slovesá Účelové vety s to, so that	Multikultúrna výchova  Osobný a sociálny rozvoj	porozprávať o svojom bývaní a identifikovať svoj vysnívaný dom vyjadriť osobné túžby po bývaní rozlišovať v texte základné a doplňujúce informácie  Vyjadriť spokojnosť a nespokojnosť s jedlom a nápojmi
-----	-----	-----	-----	-----	-----
10	<b>Stravovanie</b> Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Cestoviny a múčne výrobky Mliečne výrobky	č.8/ Zistiť spokojnosť/nespokojnosť  č.6/ Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť	Minulý čas jednoduchý  Spôsobové slovesá Príslovky Pozícia prísloviiek frekvencie	Ochrana života a zdravia	Opísať prípravu jedla

<p>10</p> <p>-----</p>	<p><b>Obchod a služby</b> Nakupné zariadenia Pošta a telekomunikácie</p> <p>Druhy a spôsoby nákupu a platenia Hotely a hotelové služby</p> <p>-----</p>	<p>č. 9. Predstaviť záľuby a vkus č.8 /Vyjadriť spokojnosť vyjadriť nespokojnosť, postažovať si</p> <p>č.4/Vyjadriť stupeň istoty</p> <p>-----</p>	<p>Stupňovanie a porovnávanie prídavných mien Ustálené slovné spojenia Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená Postavenie príslovky vo vete Väzba may/might/can/can't/could+minulý infinitív</p> <p>-----</p>	<p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p> <p>-----</p>	<p>vybrať si z ponúkaných možností najvhodnejšie</p> <p>ospravedlniť, postažovať sa napísať objednávku, reklamáciu komunikovať formou dialógu</p> <p>-----</p> <p>sa zapojiť do rozhovoru a primerane reagovať na podnety</p>
<p>10</p> <p>-----</p>	<p><b>Veda a technika v službách ľudstva</b> Technické vynálezy Vedecký pokrok Život kedysi a dnes</p> <p>-----</p>	<p>č.15 Reagovať na niečo, čo sa má stať v budúcnosti č.16 Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti č.24 Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené</p> <p>-----</p>	<p>Budúce časy Minulý čas jednoduchý a priebehový Slovesá zmyslového vnímania Predminulý čas jednoduchý Frázové slovesá Make +neurčitok bez to</p> <p>-----</p>	<p>Environmentálna výchova</p> <p>-----</p> <p>Multikultúrna výchova</p>	<p>viest' bežnú konverzáciu</p> <p>-----</p> <p>vyjadriť príkazy a zákazy argumentovať a reagovať na ich neplnenie</p>
<p>10</p> <p>-----</p>	<p><b>Človek a spoločnosť komunikácie</b> Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie</p> <p>-----</p>	<p>č.11/Vyjadriť príkaz/zákaz č.12 Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p> <p>-----</p>	<p>Modálne slovesá Trpný rod Slovesá vyjadrujúce zmenu stavu Slovesá s predložkovými väzbami Podmieňovací spôsob Rozkazovací spôsob</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>Osobný a sociálny rozvoj</p> <p>-----</p>	<p>reagovať na dodatočné otázky plynule konverzovať a vymieňať si názory</p> <p>-----</p>
<p>10</p> <p>-----</p>	<p><b>Voľný čas a záľuby</b> Záľuby Výstavy a veľtrhy Kultúra a jej vplyv na človeka</p>	<p>č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť č.20 Komunikovať</p> <p>-----</p>	<p>Výrazy množstva Determinátory, kvantifikátory Číslovky Prídavné mená</p> <p>-----</p>	<p>-----</p>	<p>-----</p> <p>nadviazať kontakt s inými ľuďmi a prejavíť pozitívne a negatívne pocity</p>

- <b>10</b>	----- <b>Ľudské telo , starostlivosť o zdravie</b> Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody	č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.7 Vyjadrovať pocity	Nereálna podmienka v minulosti Prirad'ovacie a podrad'ovacie súvetie Zvolacie vety Prídavné mena na ed/ing Predložkové väzby	Ochrana života a zdravia	----- obhájiť svoje stanovisko nadviazať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
----- - <b>10</b>	----- <b>Doprava a cestovanie</b> Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie	----- č. 20 Komunikovať č.19 Telefonovať	----- Poradie prídavných mien Predprítomný čas Vyjadrenie dôrazu vzťahným zámenom na začiatku	----- Environmentálna výchova	----- samostatne vypracovaný projekt prezentovať pred spolužiakmi zatriediť vypočítané informácie
----- <b>12</b>	----- <b>Vzdelávanie a práca</b> Škola a jej zariadenie Učebné predmety Školský systém Celoživotné vzdelávanie	----- č.2 Vypočítať si a podať informácie č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	----- Predprítomný čas jednoduchý Prítomný jednoduchý a prítomný priebehový čas Gerundium a infinitív bez <i>to</i>	----- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	----- napísať životopis a žiadosť do zamestnania
<b>10</b>	<b>Zamestnanie</b> Typy povolání Voľba povolania Pracovné pomery a kariéra	----- č.18 . Korešpondovať č.23 Zúčastniť sa na diskusii	----- Slovosled vo vete Slovné spojenia Idiomatické výrazy Stupňovanie prídavných mien	----- Osobný a sociálny rozvoj	----- viesť dialogy o aktivitách mládeže a porozprávať príbehy zo života
----- <b>8</b>	----- <b>Mládež a jej svet</b> Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi	----- č. 13 Reagovať na príbeh /udalosť č.25 Porozprávať niečo	----- Infinitív <i>s to</i> a <i>bez to</i> Slovtvorba <i>Would</i> vo vedľajšej vete Modifikátory	----- Osobný a sociálny rozvoj	----- obhájiť svoje stanovisko v diskusii správne vyhodnotiť získané informácie
----- <b>10</b>	----- <b>Človek a príroda</b>	----- č. 23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať	----- Prítomný jednoduchý čas Prítomný priebehový čas	----- Environmentálna výchova	----- Vyjadriť svoj názor o športe a jeho význame pre človeka

	Zvieratá Rastliny Počasie Podnebie Človek a jeho životné prostredie	č.2 Vypočúť si a podať informácie	Slovesá, ktoré sa nepoužívajú v priebehovom čase Predložky Krátka príviesná otázka	----- Ochrana života a zdravia	----- Dokáže vyjadriť svoje túžby a plány v kultúre a umení a písomne spracovať prejavy umeleckého charakteru
----- -	-----	-----	-----	-----	-----
<b>10</b>	<b>Šport</b> Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti	č.4 Vyjadriť stupeň istoty	Nepočítateľné podstatné mená Modálne slovesá na vyjadrenie určitosti Trpný rod+ modál. sloveso <i>must</i> Vzťahné zámená	----- Mediálna výchova	-----
----- -	-----	-----	-----	-----	-----
<b>10</b>	<b>Kultúra a umenie</b> Druhy umenia Kultúra a jej formy	č.5 Vyjadriť vôľu č.18 Korešpondovať č. 25. Porozprávať príbeh	Budúce časy Krátka prídavná otázka Zisťovacie otázky Nepriama reč	-----	-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----
<b>3</b>	Úvodné hodiny				
<b>6</b>	Písomné práce, analýza písomných prác				
<b>6</b>	Záverečné opakovanie učiva a hodnotenie				



## Druhý ročník

150 hodín

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia	Jazyková dimenzia	Prierezové témy	Osvojené kompetencie Žiak vie:
5	<b>Zamestnanie</b> Pracovné pomery a kariéra	č.18 Korešpondovať č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č. 17 Reagovať pri prvom stretnutí	Nepriama žiadosť Nepriama otázka Predložkové väzby Idiomatické výrazy	Osobný a sociálny rozvoj	napísať formálny list viest' rozhovor predstaviť sa
10	<b>Multikultúrna spoločnosť</b> Cudzie jazyky Rodinné sviatky Cudzojazyčná komunikácia Zvyky a tradície v rôznych krajinách Štátne a cirkevné sviatky	č.9. Predstaviť záľuby a vkus č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti č.24Uistiť sa, že slová/ výkladj argument boli pochopené	Viacslovné slovesá Predprítomný čas Podmienkové vety Predminulý čas	Multikultúrna výchova	vyjadriť želania a túžby primerane reagovať na partnerove repliky, rozoznáva spoločenské konvencie krajín
20	<b>Krajina, ktorej jazyk sa učím</b> Geografické údaje História Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície	č. 8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.2 Vypočúť si a podať informácie č. 21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Trpný rod Minulé časy Predminulý priebehový čas Vzťažné vety Prídavné mená	Mediálna výchova Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	vyjadriť svoje očakávania poskytnúť informácie a zhodnotiť význam informácií prezentovať samostatne vypracovanú prezentáciu vo forme najnovších technológií
5	<b>Stravovanie</b> Stravovacie návyky Stravovacie zariadenia Príprava jedál	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností č.10 Reagovať vo vyhrotenej situácii	Predložky na vyjadrenie času Modifikátory Ustálené slovné spojenia	Ochrana života a zdravia	vyjadriť nádej, sklamanie, strach opísať jedlá a stravovacie zariadenia
10	<b>Obliekanie a móda</b> Základné druhy oblečenia Odevné doplnky Výber oblečenia na rôzne príležitosti Druhy a vzory odevných	č.4 Vyjadriť názor č. 11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Predprítomný priebehový čas Idiomatické výrazy Podmienkové vety Väzba used to/would na vyjadrenie zvyklosti alebo	Ochrana života a zdravia	vyjadriť sa v súlade s požadovanou stratégiu rozprávať o móde a obliekaní

	materiálov	č.9 Predstaviť záľuby a vkus	opakovaného deja v minulosti		
10	<b>Krajiny, mestá a miesta</b> Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto Geografický opis krajiny	č.20 Komunikovať č. 23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať	Idiomy Zložené príd. mená Trpný rod Väzba to get/have something done	Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj	diskutovať a argumentovať si vybrať z danej ponuky informovať a začleniť informáciu používať osvojenú slovnú zásobu
10	<b>Vzory a ideály</b> Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory	č. 14. Dať ponuku a reagovať na ňu č.16 Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Predložkové väzby Ustálené slovné spojenia	Mediálna výchova	varovať pred niekým, niečím
10	<b>Človek a spoločnosť, komunikácia</b> Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie Kultúra komunikácie	č. 24. Uistiť sa, že slová/výklad/ argument boli pochopené č.25 Porozprávať príbeh	Slovotvorba Should/ Could Citoslovčia Spojky	Mediálna výchova  Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	prezentovať projekt v Power Pointe rozlíšiť základné a doplňujúce informácie a doplniť ich
13	<b>Slovensko</b> Geografické údaje História Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície	č. 21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č. 24. Uistiť sa, že slová/výklad/ argument boli pochopené	Tvorenie slov  Slovesá Minulé časy Zvolacie vety	Environmentálna a výchova	primerane komunikovať prezentovať spracované informácie a doplniť prezentáciu
5	<b>Odborná lexika k témam</b>	č.2 Vypočítať si a podať informácie	Ustálené slovné spojenia	Osobný a sociálny rozvoj	vhodne používať odbornú terminológiu
5	<b>Doprava a cestovanie</b> Dopravné prostriedky	č. 7 Vyjadrovať pocity č. 20 Komunikovať	Modálne slovesá v opisnom tvare	Osobný	formulovať vlastné argumenty dokáže vysvetliť svoje stanovisko a

	Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie			a sociálny rozvoj	prezentovať svoje schopnosti
20	<b>Voľný čas a záľuby</b> Záľuby Knihy a čítanie Rozhlas, televízia a internet	č.6 Vyjadriť schopnosť č. 23 Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť	Opytovacie vety Predložkové väzby Podmienkové súvetia	Mediálna výchova	porozprávať o svojich záľubách viest' dialogy v simulovaných a prirodzených situáciách vyhľadávať informácie v rôznych typoch textov
12	<b>Obchod a služby</b> Nákupné zariadenia Druhy a spôsoby platenia Hotely a hotelové služby	č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č. 12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Opisné tvary modálnych slovies	Multikultúrna výchova	nadviazať kontakt v roznych typoch nákupných zariadení- objednať si tovar a služby a reagovať na ich nesplnenie
1	Úvodná hodina				
6	Písomné práce, analýza písomných prác				
8	Záverečné opakovanie učiva a hodnotenie				

<b>Názov predmetu:</b>	<b>Nemecký jazyk</b>
<b>Úroveň podľa SERR:</b>	<b>B1</b>
<b>Časový rozsah výučby:</b>	1. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 165 vyučovacích hodín; 2. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 150 vyučovacích hodín;
<b>Ročník:</b>	prvý, druhý
<b>Kód a názov študijného odboru:</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Stupeň vzdelania:</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Vyučovací jazyk:</b>	slovenský jazyk

## CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ.

Charakteristika ovládania nemeckého jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

## CIELE PREDMETU

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;

- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

### **Kompetencie**

„Používatelia jazyka a učitelia sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

### **1. Všeobecné kompetencie**

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;

- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

## **2. Komunikačné jazykové kompetencie**

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí nemeckým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky: • jazykové kompetencie; • sociolingválne kompetencie; • pragmatické kompetencie.

### **2.1 Jazykové kompetencie**

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoria a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

### **2.2 Sociolingválne kompetencie**

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

## 2.3 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova; • začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

## VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií:

### a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

### b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavovať empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

## **STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE**

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;
- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- reproduktívna metóda;
- informačnoreceptívna metóda – výklad;
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia);  
hodina besedy.

## **UČEBNÉ ZDROJE**

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

<b>Odborná literatúra</b>	<b>Didaktická technika</b>	<b>Materiálne výučbové prostriedky</b>	<b>Ďalšie zdroje</b>
---------------------------	--------------------------------	------------------------------------------------	----------------------



Dvorecký, M., Mücke, G.: Nemčina pre samoukov. Eastone Book, 2013 Drinková, D. a kol.: Schau mal 1. Bratislava: Goethe- Institut, 2001 Drinková, D. a kol.: Schau mal 2. Bratislava: Goethe- Institut, 1998 Drinková, D. a kol.: Schau mal 3. Bratislava: Goethe- Institut, 1999 Drinková, D. a kol.: Schau mal 4. Bratislava: Goethe- Institut, 2000 Gregorová, J. Veličková, Ľ.: Odborné texty z nemeckého jazyka. Bratislava: SPN, 2004	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet Knižnica Časopisy: Freundschaft, Spitze, Hurra!
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie a najvhodnejšie učebnice.

## VÝKONOVÝ ŠTANDARD

### Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

### Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;

- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

### **Čítanie s porozumením – výkonový štandard**

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

### **Písomný prejav – výkonový štandard**

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

### **Ústny prejav – výkonový štandard**

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

## Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

## OBSAHOVÝ ŠTANDARD

**1. Kompetencie**, ktoré sú bližšie špecifikované **funkciami** jazyka.

Prehľad kompetencií a funkcií pre úroveň B1

<b>Kompetencie</b>	<b>Funkcie</b>
<b>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</b>	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
<b>2. Vypočuť si a podať informácie</b>	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
<b>3. Vybrať si z ponúkaných možností</b>	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
<b>4. Vyjadriť názor</b>	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
<b>5. Vyjadriť vôľu</b>	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
<b>6. Vyjadriť schopnosť</b>	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

<b>7. Vyjadrovať pocity</b>	<p>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie  Vyjadriť smútok, sklúčenosť  Vyjadriť súcit  Vyjadriť fyzickú bolesť  Utešiť, podporiť, dodať odvahu</p>
<b>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</b>	<p>Vyjadriť nádej  Vyjadriť sklamanie  Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť  Ubezpečiť  Vyjadriť úľavu  Vyjadriť spokojnosť  Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si  Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
<b>9. Predstaviť záľuby a vkus</b>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam  Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád  Vyjadriť, čo uprednostňujem</p>
<b>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</b>	<p>Vyjadriť hnev, zlú náladu  Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného</p>
<b>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</b>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz  Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu  Získať povolenie a súhlas  Dať súhlas  Odmietnuť  Zakázať  Reagovať na zákaz  Vyhrážať sa  Sľúbiť</p>
<b>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</b>	<p>Obviniť (sa), priznať (sa)  Ospravedlniť (sa)  Odmietnuť/Poprieť obvinenie  Vyčítať/Kritizovať</p>
<b>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</b>	<p>Vyjadriť záujem  Vyjadriť prekvapenie  Vyjadriť nezáujem</p>
<b>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</b>	<p>Žiadať niekoho o niečo  Odpovedať na žiadosť</p>

	<p>Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal  Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne  niečo vykonali  Ponúknuť pomoc  Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem  Odpovedať na návrh</p>
<b>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</b>	<p>Varovať pred niekým/niečím  Poradiť  Povzbudiť  Adresovať niekomu svoje želanie</p>
<b>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</b>	<p>Spomenúť si na niečo/niekoľo  Vyjadriť, že som na niečo/niekoľo zabudol  Prípomenúť  Kondolovať  Blahoželať</p>
<b>17. Reagovať pri prvom stretnutí</b>	<p>Predstaviť niekoho  Predstaviť sa  Reagovať na predstavenie niekoho  Privítať  Predniesť prípitok</p>
<b>18. Korešpondovať</b>	<p>Začať list  Rozvinúť obsah listu  Ukončiť list</p>
<b>19. Telefonovať</b>	<p>Začať, udržiavať a ukončiť rozhovor</p>
<b>20. Komunikovať</b>	<p>Začať rozhovor  Ujať sa slova v rozhovore  Vypýtať si slovo  Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili  Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
<b>21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu</b>	<p>Uviesť tému, hlavnú myšlienku  Oboznámiť s obsahom a osnovou  Rozviesť tému a hlavnú myšlienku  Prejsť z jedného bodu na iný  Ukončiť výklad</p>
<b>22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu</b>	<p>Zdôrazniť, dať do pozornosti  Odbočiť od témy  Vrátiť sa k pôvodnej téme  Uviesť príklad  Citovať</p>

## Parafrázovať

### 23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať

Navrhnuť novú tému/bod diskusie  
Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie  
Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie

### 24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené

Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia  
Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané  
Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní slova/slovného spojenia  
Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo  
Hľadať slovo/slovné spojenie  
Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

### 25. Porozprávať príbeh

Rozprávať  
Začať príbeh, historku, anekdotu  
Zhrnúť

**2. Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrení jednotlivých jazykových funkcií. Jazyková dimenzia je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy.

Jazyková dimenzia je detailne rozpracovaná pri rozpise učiva do ročníkov a podobne ako kompetencie a funkcie je plne v súlade so Vzdelávacím štandardom pre nemecký jazyk, úroveň B1, platným od 1.9.2015.

**3. Tematické okruhy a slovná zásoba** Pedagogická dokumentácia z nemeckého jazyka – úroveň B1 prezentuje požiadavky na osvojenie si slovnej zásoby pre zvolenú úroveň.

Slovná zásoba je rozšírená o odbornú terminológiu v súlade s odborným profilom absolventa.

Slovná zásoba je v 2. ročníku rozšírená o odbornú lexiku k témam:

Služby – podľa odborného zamerania /2 hodiny/

Právne formy podnikania /2 hodiny/

### Tematické okruhy

Uvedené tematické okruhy sa preberú na komunikačnej úrovni B1 podľa SERR. Podtémy, ktoré sú uvedené v rozpise učiva pre jednotlivé ročníky, sú spracované podľa Pedagogickej dokumentácie z nemeckého jazyka – úroveň B1 a Katalógu cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka – úroveň B1, ktorý bol vypracovaný na základe SERR.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
10. Obliekanie a móda

- 11.Šport
- 12.Obchod a služby
- 13.Krajiny, mestá a miesta
- 14.Kultúra a umenie
- 15.Človek a spoločnosť, komunikácia
- 16.Mládež a jej svet
- 17.Zamestnanie
- 18.Veda a technika v službách ľudstva
- 19.Vzory a ideály
- 20.Slovensko
- 21.Krajina, ktorej jazyk sa učím

Témy z oblasti odboru – vzhľadom na profil absolventa je súčasťou vzdelávania sa v cudzom jazyku okrem zvládnutia základnej odbornej terminológie aj práca s jednoduchým odborným textom a jednoduchá komunikácia so zameraním na odbor.

**Národný program finančnej gramotnosti** sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Zamestnanie, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Veda a technika ...
- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poistenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie, Človek a spoločnosť ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Veda a technika v službách ľudstva, Multikultúrna spoločnosť, Človek a spoločnosť, komunikácia ...

**Čitateľská gramotnosť** je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

**Prierezové témy** predmetu Nemecký jazyk sú zamerané na:

- 1.**multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam
- 2.**mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...
- 3.**osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať
- 4.**environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry
- 5.**ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

## **Kritériá hodnotenia**

### Receptívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- správne identifikoval všeobecné informácie aj konkrétne detaily za predpokladu, že išlo o štandardný jazykový prejav,

- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- dokázal sledovať hlavnú líniu krátkej, jednoducho členenej prednášky na známu tému v spisovnom jazyku,
- prevažne správne porozumel podrobným pokynom, opisu udalostí, pocitov a želaní v osobných listoch,
- našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom odbornom texte zo svojho odboru,
- dokázal pochopiť v textoch argumentačnú líniu a rozoznať hlavné závery, i keď nie vždy do podrobností.

#### Produktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vedel podať pomerne plynulo jednoducho formulovaný súvislý opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- vedel napísať jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu,
- väčšinou vedel podrobne opísať udalosti, zážitky, pocity a reakcie, svoje sny, nádeje a ambície,
- vyrozprával príbeh (pravdivý alebo vymyslený)
- vedel rozvinúť argumentáciu, stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, postoje, plány a činnosti,
- predniesol prevažne úspešne krátke odskúšané oznámenia na témy každodenného života,
- vedel napísať príbeh, krátky jednoduchý referát na zadanú tému.

#### Interaktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vyjadril zrozumiteľne svoje názory alebo požiadal o osobné názory a stanoviská v diskusii,
- úspešne získal a odovzdal nové informácie, vymieňal a overoval nazhromaždené informácie,
- zrozumiteľne a vecne dokázal zaznamenať odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta,
- sledoval a zapojil sa vhodne do rozhovoru na známe témy, príležitostne vedel požiadať o zopakovanie určitých slov alebo častí výpovede,
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné a kultúrne témy, stručné komentáre na názory iných a porovnať postoje účastníkov diskusie,
- opísal správne, čo treba urobiť a uviedol podrobné inštrukcie,
- dokázal vyžiadať alebo poskytnúť písomné informácie na abstraktné aj konkrétne témy, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- zvládol viesť osobnú korešpondenciu opisujúcu skúsenosti, pocity a udalosti.

#### Jazykové kompetencie

Žiak:

- prevažne ovládal lexikálne jednotky v dostatočnom rozsahu, aby vedel opísať situácie, vysvetliť myšlienky alebo problémy, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém a aby sa vyjadril na väčšinu tém, ktoré sa vzťahujú na každodenný život,
- primerane ovládal a používal základnú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- primerane ovládal a vedel používať vybrané gramatické javy pre úroveň B1 v známych kontextoch, pri používaní zložitejších gramatických javov sa často prejavovala interferencia,
- vedel pravopisne a interpunkčne správne napísať súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný,
- ovládal široký repertoár segmentálnych javov a pre správne pochopenie výpovede relevantne používal suprasegmentálne javy (intonácia, slovný a vetný prízvuk),
- v prípade potreby overoval správny pravopis zložitejších alebo menej známych výrazov v slovníku.

#### Všeobecné kompetencie

Žiak:

- spoznal a uvedomil si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- disponoval veľmi dobrými vedomosťami o spoločnosti a kultúre komunity, v ktorej sa cieľový jazyk používa,



- cieľavedome sa sústreďoval na prijímanie poskytovaných informácií,
- využíval vhodne dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- stanovil si primerane vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

### Sociolingválne a pragmatické kompetencie

Žiak:

- dokázal používať škálu jazykových prostriedkov neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomil si zásadné zdvorilostné normy a prevažne sa správal podľa nich,
- uvedomil si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú typické pre spoločenstvo osvojovaného CJ,
- vhodne využíval široký rozsah jazykových prostriedkov, aby sa dokázal vyjadriť v obvyklých i v menej obvyklých situáciách,
- dokázal vhodným spôsobom zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používal vhodné frázy, aby sa ujal slova,
- dokázal spojiť sériu kratších jednotlivých bodov do prepojeného lineárneho sledu dodov,
- vedel sa vyjadriť relatívne ľahko, napriek občasným problémom s verbálnou formuláciou myšlienok bol prevažne schopný pokračovať v zmysluplnej komunikácii bez pomoci,
- zrozumiteľne dokázal vyjadriť podstatu svojich myšlienok a definovať problém,
- jednoducho a jasne sformuloval a oznámil dôležitú informáciu.

## **METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA**

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

**Formy hodnotenia:** výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

<b>Metódy hodnotenia</b>	<b>Prostriedky hodnotenia</b>
Písomné skúšanie	Vstupný test Didaktický test Neštandardizovaný didaktický test Úlohy, cvičenia Kontrolné slohové práce (1 práca v polroku)
Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie Praktické hodnotenie	Ústne odpovede Prezentácia projektových prác Simulované situácie

## **MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY**

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: konverzácia v nemeckom jazyku, slovenský jazyk a literatúra, dejepis, informatika a ekonomika.

**Prvý ročník**  
**165 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/Funkcia	Jazyková dimenzia	Prierezové
10	<b>Rodina a spoločnosť</b> Osobné údaje Rodina-vzťahy v rodine Národnosť Štátna príslušnosť Tlačivá, dokumenty	č.17 Reagovať pri prvom stretnutí č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.7 Vyjadrovať pocity č.10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Genitív substantív Slovesá: - prítomný čas - minulé čas - rozkazovací spôsob Jednoduchá veta Súvetie prirad'ovacie Vedľajšie vety Zápor	Osobný rozvoj
12	<b>Voľný čas a záľuby</b>			
	Záľuby Knihy a čítanie Rozhlas,televízia,internet Výstavy a veľtrhy Kultúra a jej vplyv na človeka	č.5 Vyjadriť vôľu č.4 Vyjadriť názor č.7 Vyjadrovať pocity č.25 Porozprávať príbeh	Stupňovanie prídavných mien Stupňovanie prísloviiek Rekcia sloviies Predložkové spojenia	Ochrana zdravia Osobný rozvoj
	<b>Mládež a jej svet</b>			
12	Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi Charakteristika mladých Postavenie mladých v spoločnosti	č.4 Vyjadriť názor č.5 Vyjadriť vôľu č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti č.23 Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Infinitív s zu Vedľajšia veta s dass	Ochrana a zdravia Osobný rozvoj
10	<b>Obchod a služby</b>			
	Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie Druhy a spôsoby nákupu a platenia Hotely a hotelové služby	č.7 Vyjadrovať pocity č.5 Vyjadriť vôľu č.14 Dať ponuku a reagovať na ňu č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Konjunktív modálnych sloviies Konjunktív II Futúrum	Ochrana a zdravia
10	<b>Zamestnanie</b>			
	Typy zamestnania Pracovné pomery a kariéra Pracovný čas a voľný čas	č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č.22 Doplniť štruktúrovanú prezentáciu č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.5 Vyjadriť vôľu	Tvorenie slov Trpný rod Stavový trpný rod Vedľajšie vety s ob Perfektum	Enviromentálna výchova Osobný rozvoj
12	<b>Krajiny, mestá a miesta</b>			

	Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto Geografický opis krajiny	č.2 Vypočúť si a podať informácie č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č.22 Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Vlastné mená: - mená osôb - obyvateľské mená - zemepisné mená Zemepisné prídavné mená Zdrobneniny Plurál podstatných mien	Multikulturná výchova Mediálna výchova
14	<b>Človek a príroda</b>			
	Rastliny, zvieratá Počasie Podnebie Človek a jeho životné prostredie	č.11 Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam č.12 Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vedľajšie vety s wenn Préteritum Tvorenie slov Trpný rod s modálnym slovesom Neurčitý podmet es	Environmentálna výchova
12	<b>Obliekanie a móda</b>			
	Základné druhy oblečenia Odevné doplnky Výber oblečenia na rôzne príležitosti Druhy a vzory odevných materiálov	č.4 Vyjadriť názor č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.5 Vyjadriť vôľu č.14 Dať ponuku a reagovať na ňu	Skloňovanie adjektív Predložkové spojenia Konjunktív préterita Würden +infinitív Želacie, podmienkové vety	Ochrana zdravia Osobný rozvoj
13	<b>Človek a spoločnosť, komunikácia</b>			
	Formy komunikácie Komunikácia v rôznych situáciách Jazyk ako dorozumievací prostriedok Moderné formy komunikácie	č.17 Reagovať pri prvom stretnutí č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.7 Vyjadrovať pocity	Neosobný podmet man Zvratné slovesá Prípustkové vedľajšie vety Priama a nepriama reč	Osobný rozvoj Multikulturná výchova Mediálna výchova
12	<b>Doprava a cestovanie</b>			
	Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch	č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.2 Vypočúť si a podať informácie č. 23 Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať	Vyjadrenie modalít Infinitív s zu Infinitívne vety Smerové príslovky	Multikulturná výchova
10	<b>Domov a bývanie</b>			
	Môj dom / byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a životné prostredie	č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.2 Vypočúť si a podať informácie č.20 Komunikovať č.4 Vyjadriť názor	Zámená Častice Skloňovanie prídavných mien	Mediálna výchova
10	<b>Stravovanie</b>			
	Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Mliečne výrobky Zelenina a ovocie Cestoviny a múčne výrobky Nápoje Príprava jedál Stravovacie zariadenia	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.2 Vypočúť si a podať informácie č.3 Vybrať si z ponúkaných možností č.14 Dať ponuku a reagovať na ňu	Skloňovanie prídavných mien bez člena Trpný rod Číslovky	Osobný rozvoj Ochrana zdravia
14	<b>Krajina, ktorej jazyk sa učím</b>			

	Nemecky hovoriace krajiny Nemecko, Rakúsko: Geografický opis krajiny, obyvatelia Miesta, ktoré by som rád navštívil Zvyky, tradície a konvencie	č.2 Vypočúť si a podať informácie č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiať v budúcnosti č. 25 Porozprávať príbeh	Nepriame otázky Číslovky Recipročné zámeno	Multikul výchova Environ výchova Mediáln
2	Vstupný test, analýza vstupného testu			
6	Písomné práce, analýza písomných prác			
3	Úvod a opakovanie tematických celkov z predchádzajúcich ročníkov			
3	Záverečné zhrnutie učiva			

**2. ročník**  
**150 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/Funkcia	Jazyková dimenzia	Prierezové témy	Osvojen
<b>7</b>	<b>Rodina a spoločnosť</b>				
	Vzťahy medzi ľuďmi Priateľstvo a láska Spoločenské problémy	č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.2 Vypočúť si a podať informácie č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.5 Vyjadriť vôľu č.18 Korešpondovať	Predložkové väzby Zámenné príslovky Slovesá s predponami Plusquamperfektum	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak por - dokáže - vie vyp - uvedom - dokáže myšlien
<b>15</b>	<b>Vzdelávanie a práca</b>				

	Škola a jej zariadenie Učebné predmety Školský systém Pracovné činnosti a profesie Celoživotné vzdelávanie Život študenta	č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.4 Vyjadriť názor	Vzťažné vety Predložky Dvojčlenné párové spojky Porovnávacie vety	Ochrana života a zdravia Osobný a sociálny rozvoj	Žiak sa oboznamuje s informáciami - vie stručne - dokáže - dokáže prostriedkami a vkus
<b>10</b>	<b>Vzory a ideály</b>				
	Pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti Človek, ktorého si vážim Skutoční a literárni hrdinovia	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.6 Vyjadriť schopnosť č.4 Vyjadriť názor	Sloveso lassen Príčastie I,II Spodstatnené prídavné Infinitívne vety	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak dokáže - súhladiť všeobecne
<b>12</b>	<b>Veda a technika v službách ľudstva</b>				
	Pozoruhodné objavy vedy a techniky Veda a technika na pomoc človeku	č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Spodstatnené prídavné meno Trpný rod - präteritum Účelové vety s um...zu	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak dokáže materiálne - porozu - dokáže - vie vyj
<b>9</b>	<b>Šport</b>				
	Druhy športu: zimné a letné, Individuálne a kolektívne Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti	č.19. Telefonovať č.20 Komunikovať č.4 Vyjadriť názor	Smerové príslovky hin-, her- Trpný rod - perfektum	Ochrana života a zdravia Osobný a sociálny rozvoj	Žiak sa oboznamuje známej t - podrob
<b>10</b>	<b>Voľný čas a záľuby</b>				
	Knihy a čítanie Oblúbený autor a žánre Prečítané dielo nemecky píšuceho autora	č.6 Vyjadriť schopnosť č.24 Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť	Stavové pasívum Konjunktív plusquamperfekta	Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Žiak dokáže literárne - vie por - porozu ukážky l
<b>10</b>	<b>Človek a spoločnosť, komunikácia</b>				
	Morálka Spoločenská etiketa Normy a ich porušovanie	č.10 Reagovať vo vyhrotenej situácii č.17 Reagovať pri prvom stretnutí	Trpný rod s modálnym slovesom Vyjadrenie príčiny a dôsledku	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak dokáže vyhrotenej -pozná z -dokáže - vie sa r práv
<b>10</b>	<b>Multikultúrna spoločnosť</b>				
	Rodinné sviatky Štátne a cirkevé sviatky Zvyky a tradície v rôznych krajinách Cudzie jazyky Cudzozajazyčná komunikácia Spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine	č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti č.23 Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať č.5Vyjadriť vôľu č.16 Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Podmieňovací spôsob Časové súvetia	Mediálna výchova Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Žiak dokáže štruktúr sklaman - pozná a vlastnou - dokáže
<b>11</b>	<b>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</b>				

	Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody Hygiena a starostlivosť o telo Zdravý spôsob života	č.20 Komunikovať č.2 Vypočít' si a podať informácie č.7 Vyjadrovať pocity/ Vyjadriť fyzickú bolesť		Ochrana života a zdravia	Žiak vie reagovať - vyjadriť - stručne - dokáže - dokáže
<b>10</b>	<b>Kultúra a umenie</b>				
	Druhy umenia Kultúra a jej formy Kultúrne zariadenia Návšteva kultúrneho podujatia	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.4 Vyjadriť názor č.20 Komunikovať		Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj	Žiak diskutuje nemecky - vie využiť informácie
<b>10</b>	<b>Slovensko</b>				
	Geografický opis krajiny, obyvatelia Miesta, ktoré by som odporučil cudzincom Zvyky, tradície, konvencie	č.11 Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam č.12 Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností		Multikultúrna výchova	Žiak dokáže Dokáže
<b>14</b>	<b>Krajina, ktorej jazyk sa učím</b>				
	Rakúsko, Švajčiarsko: Geografický opis krajiny, obyvatelia Miesta, ktoré by som rád navštívil Zvyky, tradície a konvencie	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností č.5 Vyjadriť vôľu č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č.22 Doplniť štruktúrovanú prezentáciu		Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj	Žiak si dokáže možnosť - dokáže - dokáže - dokáže
<b>6</b>	Úvod a opakovanie tematických okruhov prvého ročníka				
<b>4</b>	Odborná lexika podľa zamerania				
<b>6</b>	Písomné práce, analýza písomných prác				
<b>6</b>	Záverečné zhrnutie a upevňovanie prebratého učiva				

## Konverzácia Anglický/Nemecký jazyk

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
2 + 0	2 + 0

Vyučovaci predmet prvý cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom druhý cudzí jazyk, slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.



Označenie úrovne B2 je samostatný používateľ. Pri koncipovaní školského vzdelávacieho programu pre predmet cudzí jazyk na úrovni B2 sa predpokladá, že žiaci v predchádzajúcom vzdelávaní dosiahli nižšie komunikačné úrovne.

Charakteristika ovládania jazyka na úrovni B2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie hlavným myšlienkam zložitého textu na konkrétne aj abstraktné témy vrátane odborných diskusií vo svojej špecializácii. Komunikuje na takom stupni plynulosti a spontánnosti, ktorý mu umožňuje viesť bežnú konverzáciu s rodenými hovoriacimi bez toho, aby to pre ktoréhokoľvek účastníka interakcie predstavovalo zvýšené úsilie. Dokáže vytvoriť jasný, podrobný text na rozličné témy a vysvetliť svoje stanovisko k aktuálnym témam s uvedením výhod aj nevýhod rozličných možností (SERR, 2013, s. 26).

### Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup – na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať ko-munikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

<b>Názov predmetu:</b>	<b>Konverzácia v anglickom jazyku</b>
<b>Úroveň podľa SERR:</b>	<b>B1</b>
<b>Časový rozsah výučby:</b>	1.ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín; 2.ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín;
<b>Ročník:</b>	prvý, druhý
<b>Kód a názov študijného odboru:</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Stupeň vzdelania:</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Vyučovací jazyk:</b>	slovenský jazyk

### CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciú oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

## **CIELE PREDMETU**

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

## **Kompetencie**

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,

- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

### **1.Všeobecné kompetencie**

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

### **2.Komunikačné jazykové kompetencie**

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky: • jazykové kompetencie; • sociolingválne kompetencie; • pragmatické kompetencie.

## 2.1 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoria a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

## 2.2 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

## 2.3 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova; • začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

## VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií:

### a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

### b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

## STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;
- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- reprodukčná metóda;

- informačnoreceptívna metóda – výklad;
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia); hodina besedy.

## UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Billíková, A.: Angličtina nová matura – základná úroveň. Enigma, 2010 Billíková, A.: Angličtina nová matura – vyššia úroveň. Enigma, 2008	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet Knižnica Časopisy: Friendship, Bridge

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie a najvhodnejšie učebnice.

## VÝKONOVÝ ŠTANDARD

### Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

### Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;

- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

### Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

### Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

### Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;

- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

#### Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

### OBSAHOVÝ ŠTANDARD

#### 1. Kompetencie, ktoré sú bližšie špecifikované **funkciami** jazyka.

Prehľad kompetencií a funkcií pre úroveň B1

Kompetencie	Funkcie
<b>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</b>	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
<b>2. Vypočuť si a podať informácie</b>	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
<b>3. Vybrať si z ponúkaných možností</b>	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
<b>4. Vyjadriť názor</b>	Vyjadriť názor



	<p>Vyjadriť súhlas  Vyjadriť nesúhlas  Vyjadriť presvedčenie  Vyjadriť vzdor  Protestovať  Vyjadriť stupeň istoty</p>
<b>5. Vyjadriť vôľu</b>	<p>Vyjadriť želania  Vyjadriť plány</p>
<b>6. Vyjadriť schopnosť</b>	<p>Vyjadriť vedomosti  Vyjadriť neznalosť  Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</p>
<b>7. Vyjadrovať pocity</b>	<p>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie  Vyjadriť smútok, sklúčenosť  Vyjadriť súcit  Vyjadriť fyzickú bolesť  Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
<b>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</b>	<p>Vyjadriť nádej  Vyjadriť sklamanie  Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť  Ubezpečiť  Vyjadriť úľavu  Vyjadriť spokojnosť  Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si  Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
<b>9. Predstaviť záľuby a vkus</b>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam  Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád  Vyjadriť, čo uprednostňujem</p>
<b>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</b>	<p>Vyjadriť hnev, zlú náladu  Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného</p>
<b>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</b>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz  Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu  Získať povolenie a súhlas  Dať súhlas  Odmietnuť  Zakázať  Reagovať na zákaz  Vyhrážať sa  Sľúbiť</p>
<b>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</b>	<p>Obviniť (sa), priznať (sa)  Ospravedlniť (sa)</p>

	Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
<b>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</b>	Vyjadriť záujem Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť nezáujem
<b>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</b>	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh
<b>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</b>	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Adresovať niekomu svoje želanie
<b>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</b>	Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť Kondolovať Blahoželať
<b>17. Reagovať pri prvom stretnutí</b>	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
<b>18. Korešpondovať</b>	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
<b>19. Telefonovať</b>	Začať, udržiavať a ukončiť rozhovor
<b>20. Komunikovať</b>	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili

Zabrániť niekomu v rozhovore

**21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu**

Uviesť tému, hlavnú myšlienku  
Oboznámiť s obsahom a osnovou  
Rozviesť tému a hlavnú myšlienku  
Prejsť z jedného bodu na iný  
Ukončiť výklad

**22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu**

Zdôrazniť, dať do pozornosti  
Odbočiť od témy  
Vrátiť sa k pôvodnej téme  
Uviesť príklad  
Citovať  
Parafrázovať

**23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať**

Navrhnuť novú tému/bod diskusie  
Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie  
Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie

**24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené**

Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia  
Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané  
Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní slova/slovného spojenia  
Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo  
Hľadať slovo/slovné spojenie  
Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

**25. Porozprávať príbeh**

Rozprávať  
Začať príbeh, historku, anekdotu  
Zhrnúť

**2. Tematické okruhy a slovná zásoba** Pedagogická dokumentácia z nemeckého jazyka – úroveň B1 prezentuje požiadavky na osvojenie si slovnej zásoby pre zvolenú úroveň.

**Tematické okruhy**

Uvedené tematické okruhy sa preberú na komunikačnej úrovni B1 podľa SERR. Podtémy, ktoré sú uvedené v rozpise učiva pre jednotlivé ročníky, sú spracované podľa Pedagogickej dokumentácie z nemeckého jazyka – úroveň B1 a Katalógu cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka – úroveň B1, ktorý bol vypracovaný na základe SERR.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby

8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
10. Obliekanie a móda
11. Šport
12. Obchod a služby
13. Krajiny, mestá a miesta
14. Kultúra a umenie
15. Človek a spoločnosť, komunikácia
16. Mládež a jej svet
17. Zamestnanie
18. Veda a technika v službách ľudstva
19. Vzory a ideály
20. Slovensko
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

**3. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie:** receptívne /počúvanie s porozumením,  
čítanie s porozumením/  
produktívne /písomný prejav, ústny prejav/  
interaktívne / ústna, písomná interakcia/

**Jazyková dimenzia** je len prostriedok na správne vyjadrenie jednotlivých jazykových funkcií, ide o jej praktickú realizáciu a využitie v konkrétnych komunikačných situáciách.

**Národný program finančnej gramotnosti** sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Zamestnanie, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Veda a technika ...
- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poistenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie, Človek a spoločnosť ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Veda a technika v službách ľudstva, Multikultúrna spoločnosť, Človek a spoločnosť, komunikácia ...

**Čitateľská gramotnosť** je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

**Prierezové témy** predmetu Konverzácia v nemeckom jazyku sú zamerané na:

**1. multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam

**2. mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...

**3. osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať

**4. environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry

**5. ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

**Kritériá hodnotenia**

### Receptívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- správne identifikoval všeobecné informácie aj konkrétne detaily za predpokladu, že išlo o štandardný jazykový prejav,
- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- dokázal sledovať hlavnú líniu krátkej, jednoducho členenej prednášky na známu tému v spisovnom jazyku,
- prevažne správne porozumel podrobným pokynom, opisu udalostí, pocitov a želaní v osobných listoch,
- našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom odbornom texte zo svojho odboru,
- dokázal pochopiť v textoch argumentačnú líniu a rozoznať hlavné závery, i keď nie vždy do podrobností.

### Produktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vedel podať pomerne plynulo jednoducho formulovaný súvislý opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- vedel napísať jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu,
- väčšinou vedel podrobne opísať udalosti, zážitky, pocity a reakcie, svoje sny, nádeje a ambície,
- vyzroprával príbeh (pravdivý alebo vymyslený)
- vedel rozvinúť argumentáciu, stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, postoje, plány a činnosti,
- predniesol prevažne úspešne krátke odskúšané oznámenia na témy každodenného života,
- vedel napísať príbeh, krátky jednoduchý referát na zadanú tému.

### Interaktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vyjadril zrozumiteľne svoje názory alebo požiadal o osobné názory a stanoviská v diskusii,
- úspešne získal a odovzdal nové informácie, vymieňal a overoval nazhromaždené informácie,
- zrozumiteľne a vecne dokázal zaznamenať odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta,
- sledoval a zapojil sa vhodne do rozhovoru na známe témy, príležitostne vedel požiadať o zopakovanie určitých slov alebo častí výpovede,
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné a kultúrne témy, stručné komentáre na názory iných a porovnať postoje účastníkov diskusie,
- opísal správne, čo treba urobiť a uviedol podrobné inštrukcie,
- dokázal vyžiadať alebo poskytnúť písomné informácie na abstraktné aj konkrétne témy, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- zvládol viesť osobnú korešpondenciu opisujúcu skúsenosti, pocity a udalosti.

### Jazykové kompetencie

Žiak:

- prevažne ovládal lexikálne jednotky v dostatočnom rozsahu, aby vedel opísať situácie, vysvetliť myšlienky alebo problémy, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém a aby sa vyjadril na väčšinu tém, ktoré sa vzťahujú na každodenný život,
- primerane ovládal a používal základnú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- primerane ovládal a vedel používať vybrané gramatické javy pre úroveň B1 v známych kontextoch, pri používaní zložitejších gramatických javov sa často prejavovala interferencia,
- vedel pravopisne a interpunkčne správne napísať súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný,
- ovládal široký repertoár segmentálnych javov a pre správne pochopenie výpovede relevantne používal suprasegmentálne javy (intonácia, slovný a vetný prízvuk),
- v prípade potreby overoval správny pravopis zložitejších alebo menej známych výrazov v slovníku.

### Všeobecné kompetencie

Žiak:

- spoznal a uvedomil si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- disponoval veľmi dobrými vedomosťami o spoločnosti a kultúre komunity, v ktorej sa cieľový jazyk používa,
- cieľavedome sa sústreďoval na prijímanie poskytovaných informácií,
- využíval vhodne dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- stanovil si primerane vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

### Sociolingválne a pragmatické kompetencie

Žiak:

- dokázal používať škálu jazykových prostriedkov neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomil si zásadné zdvorilostné normy a prevažne sa správal podľa nich,
- uvedomil si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú typické pre spoločenstvo osvojovaného CJ,
- vhodne využíval široký rozsah jazykových prostriedkov, aby sa dokázal vyjadriť v obvyklých i v menej obvyklých situáciách,
- dokázal vhodným spôsobom zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používal vhodné frázy, aby sa ujal slova,
- dokázal spojiť sériu kratších jednotlivých bodov do prepojeného lineárneho sledu dodov,
- vedel sa vyjadriť relatívne ľahko, napriek občasným problémom s verbálnou formuláciou myšlienok bol prevažne schopný pokračovať v zmysluplnej komunikácii bez pomoci,
- zrozumiteľne dokázal vyjadriť podstatu svojich myšlienok a definovať problém,
- jednoducho a jasne sformuloval a oznámil dôležitú informáciu.

## **METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA**

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

**Formy hodnotenia:** výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

<b>Metódy hodnotenia</b>	<b>Prostriedky hodnotenia</b>
Písomné skúšanie	Písomné odpovede

Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie Praktické hodnotenie	Ústne odpovede Simulované situácie Prezentácia projektových prác
---------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------

### **MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY**

Pri vyučovaní CJ sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: anglický jazyk, slovenský jazyk a literatúra, dejepis, informatika, ekonomika.

**Prvý ročník**  
**66 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/funkcia	Prierezové témy
3	<b>Rodina a spoločnosť</b> Osobné údaje Rodina- vzťahy v rodine Tlačivá/dokumenty	č.17-Predstaviť sa, predstaviť niekoho	Osobný a sociálny rozvoj
3	<b>Kultúra a umenie</b> Druhy umenia Kultúra a jej formy	č. 13 Reagovať na príbeh alebo udalosť	Osobný a sociálny rozvoj
4	<b>Domov a bývanie</b> Môj dom Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na vidieku	č.21- Vypracovať prezentáciu č.2- Informovať sa	Environmentálna výchova
3	<b>Šport</b> Druhy športu Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti	č.9- Predstaviť záľuby	Osobný a sociálny rozvoj
4	<b>Obchod a služby</b> Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie	č.14- Ponúknuť a reagovať na ponuku	Mediálna výchova
4	<b>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</b> Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka	č.7- Vnímať a prejavovať city	Ochrana života a zdravia
5	<b>Zamestnanie</b> Pracovné pomery a kariéra Typy povolání Prijímací pohovor	č.21- Vypracovať prezentáciu	Osobný a sociálny rozvoj
4	<b>Človek a príroda</b> Zvieratá/fauna Počasie Podnebie Rastliny/flóra Človek a jeho životné prostredie	č.8- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.9- Predstaviť záľuby č.5- Vyjadriť vôľu	Environmentálna výchova



5	<b>Človek a spoločnosť, komunikácia</b> Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie	č.2- Vypočúť si a podať informácie	Mediálna výchova
4	<b>Vzdelávanie a práca</b> Školský systém  Učebné predmety	č.11 Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti č.12 Reagovať na nesplnenie pravidiel a povinnosti	Osobný a sociálny rozvoj
6	<b>Doprava a cestovanie</b> Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch	č.25- Porozprávať niečo  č.19- Telefonovať	Environmentálna výchova
5	<b>Stravovanie</b> Jedlá a nápoje Stravovacie zariadenia Stravovacie návyky	č.1- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.17- Reagovať pri prvom stretnutí	Ochrana života a zdravia
4	<b>Voľný čas a záľuby</b> Záľuby Knihy a čítanie Rozhlas , televízia a internet	č. 1- Pozdraviť č.16- Gratulovať, kondolovať	Osobný a sociálny rozvoj
4	<b>Mládež a jej svet</b> Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi	č.2- Informovať sa, podať informáciu	Mediálna výchova
4	<b>Veda a technika v službách ľudstva</b> Život kedysi a dnes Prístroje v domácnosti	č.23- Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať	Environmentálna výchova
1 3	Úvodná hodina Záverečné opakovanie		

**Druhý ročník**  
**60 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/funkcia	Prierezové témy
3	<b>Rodina a spoločnosť</b> Rodina- vzťahy v rodine Tlačivá/dokumenty Vzťahy medzi ľuďmi -----	č.1 Nadviazať kontakt  č.2 Vypočúť si a podať informácie -----	Osobný a sociálny rozvoj  -----
3	<b>Vzdelanie a práca</b> Školský systém Celoživotné vzdelávanie  -----	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností  č.5 Vyjadriť vôľu -----	Mediálna výchova  -----
6	<b>Krajina, jazyk ktorej sa učím</b> Geografické údaje História Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície  -----	č. 15 Reagovať na niečo čo sa má odohrať v budúcnosti č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne  -----	Ochrana života a zdravia  -----
4	<b>Vzory a ideály</b> Človek, jeho vzory a ideály ----- 4 Pozitívne a negatívne vzory  -----	č.9 Predstaviť záľuby a vkus  -----	Osobný a sociálny rozvoj  -----
3	<b>Veda a technika v službách ľudstva</b> Technické vynálezy Vedecký pokrok  -----	č.2 Vypočúť si a podať informácie  -----	Mediálna výchova  -----
2	<b>Stravovanie</b> Stravovacie zariadenia ----- 2 Národné kuchyne  -----	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností  -----	Mediálna výchova  -----
4	<b>Obliekanie a móda</b> Odevné doplnky ----- 4 Výber oblečenia na rôzne príležitosti  -----	č.4 Vyjadriť názor č.9 Predstaviť záľuby a vkus  -----	Ochrana života a zdravia  -----
-----	<b>Multikultúrna spoločnosť</b> Cudzie jazyky Cudzozajčná  -----	č.6 Vyjadriť svoju schopnosť  -----	-----

6	komunikácia Zvyky a tradície v rôznych krajinách	č.8 Vyjadriť očakávania	Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova
--	-----	-----	-----
2	<b>Šport</b> Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti	č.4 Vyjadriť názor	Osobný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
6	<b>Slovensko</b> Geografické údaje História Zvyky, tradície, konvencie	č.2 Vypočúť si a podať informácie	-----
6	<b>Krajiny, mestá a miesta</b> Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto Geografický opis krajiny	č.25 Porozprávať niečo	Enviromentálna výchova
6	<b>Kultúra a umenie</b> Druhy umenia Kultúra a jej formy	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.21 Vypracovať prezentáciu /prenášku	Multikultúrna výchova
3	<b>Obchod a služby</b> Druhy a spôsoby nákupu a platenia Hotely a hotelové služby	č.22 Obohatiť /doplniť štrukturovanú prezentáciu	-----
2	<b>Mládež a jej svet</b> Vzťahy medzi rovesníkmi	č.14 Ponúknuť a reagovať na ponuku	-----
2	<b>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</b> Hygiena a starostlivosť o telo	č. 24 Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad môj argument boli pochopené	Osobný a sociálny rozvoj
2	<b>Domov a bývanie</b> Spoločnosť a životné prostredie	č.19 Telefonovať	-----
2	Úvodná hodina Záverečné opakovanie	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností	Ochrana života a zdravia
	-----	-----	-----
			Environmentálna výchova

-----			-----
<b>1</b>			
<b>3</b>			

<b>Názov predmetu:</b>	<b>Konverzácia v nemeckom jazyku</b>
<b>Úroveň podľa SERR:</b>	<b>B1</b>
<b>Časový rozsah výučby:</b>	1.ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín; 2.ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín;
<b>Ročník:</b>	prvý, druhý
<b>Kód a názov študijného odboru:</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Stupeň vzdelania:</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Vyučovací jazyk:</b>	slovenský jazyk

## CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet cudzí jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej aj profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených spôsobilostí a efektívnu komunikáciu, pričom komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ.

Charakteristika ovládania nemeckého jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

## CIELE PREDMETU

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu cudzí jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačnej jazykovej kompetencie, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

### **Kompetencie**

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

### **1. Všeobecné kompetencie**

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;

- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
  - identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

## **2. Komunikačné jazykové kompetencie**

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí nemeckým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky: • jazykové kompetencie; • sociolingválne kompetencie; • pragmatické kompetencie.

### **2.1 Jazykové kompetencie**

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoria a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

### **2.2 Sociolingválne kompetencie**

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;

- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pri- čom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

### 2.3 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova; • začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

## VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Jazykové vzdelávanie prispieva k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií:

### a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Absolvent má:

- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

### b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Absolvent má:

- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejavovať empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,

- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

## STRATÉGIA VYUČOVANIA METÓDY A FORMY PRÁCE

Pri vyučovaní cudzích jazykov sa budú využívať nasledujúce metódy vyučovania:

- heuristická metóda – rozhovor, riešenie tvorivých úloh, brainstorming;
- metóda tezaurov – vypracovanie oporných bodov a robiť si poznámky z textov, hľadať kľúčové slová a hlavné myšlienky v textoch;
- inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií;
- metóda motivovania k tvorivosti;
- reproduktívna metóda;
- informačnoreceptívna metóda – výklad;
- autodidaktické metódy – techniky samostatného učenia

a formy vyučovania:

- frontálna výučba;
- frontálna a individuálna práca žiakov;
- skupinová práca žiakov;
- hodina práce s informačnými fondami;
- exkurzie (návšteva divadelných predstavení, exkurzia do krajín, ktorých jazyk sa žiaci učia); hodina besedy.

## UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Dvorský, M.: Ja-Nemčina-maturita základná úroveň. Enigma, 2013 Porubská, S., Psicová, K.: Nemčina cvičebnica 2. Enigma, 2005 Horstmann, G., Kaier, A.: Maturitné témy v nemčine. Plzeň: Fraus, 2006 Hanuljaková, H., Horová, I.: Nová maturita – monitor, interná časť, ..	PC Dataprojektor Videotechnika Interaktívna tabuľa	Nástenné mapy a schémy Prekladové a výkladové slovníky	Multimediálne výučbové programy Internet Knižnica Časopisy: Freundschaft, Spitze, Hurra!



Bratislava:SPN, 2004,2005 Gregorová, J. Veličková, L:Odborné texty z nemeckéhojazyka. Bratislava:SPN, 2004			
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--

Uvedená odborná literatúra má orientačný charakter, výber učebnice je ovplyvnený vstupnou úrovňou žiakov a snahou používať čo najaktuálnejšie a najvhodnejšie učebnice.

## VÝKONOVÝ ŠTANDARD

### Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

### Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

### Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;

- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

### **Písomný prejav – výkonový štandard**

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

### **Ústny prejav – výkonový štandard**

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

## OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. **Kompetencie**, ktoré sú bližšie špecifikované **funkciami** jazyka.

Prehľad kompetencií a funkcií pre úroveň B1

<b>Kompetencie</b>	<b>Funkcie</b>
<b>1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</b>	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
<b>2. Vypočuť si a podať informácie</b>	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
<b>3. Vybrať si z ponúkaných možností</b>	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
<b>4. Vyjadriť názor</b>	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
<b>5. Vyjadriť vôľu</b>	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
<b>6. Vyjadriť schopnosť</b>	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
<b>7. Vyjadrovať pocity</b>	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
<b>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</b>	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť

	Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
<b>9. Predstaviť záľuby a vkus</b>	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
<b>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</b>	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného
<b>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</b>	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
<b>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</b>	Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
<b>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</b>	Vyjadriť záujem Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť nezáujem
<b>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</b>	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh
<b>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti</b>	Varovať pred niekým/niečím Poradiť

	Povzbudiť Adresovať niekomu svoje želanie
<b>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</b>	Spomenúť si na niečo/niekoľo Vyjadriť, že som na niečo/niekoľo zabudol Pripomenúť Kondolovať Blahoželať
<b>17. Reagovať pri prvom stretnutí</b>	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
<b>18. Korešpondovať</b>	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
<b>19. Telefonovať</b>	Začať, udržiavať a ukončiť rozhovor
<b>20. Komunikovať</b>	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
<b>21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu</b>	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
<b>22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu</b>	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
<b>23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať</b>	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie
<b>24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené</b>	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní slova/slovného spojenia

Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo

Hľadať slovo/slovné spojenie

Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

## 25. Porozprávať príbeh

Rozprávať

Začať príbeh, historku, anekdotu

Zhrnúť

**2. Tematické okruhy a slovná zásoba** Pedagogická dokumentácia z nemeckého jazyka – úroveň B1 prezentuje požiadavky na osvojenie si slovnej zásoby pre zvolenú úroveň.

### Tematické okruhy

Uvedené tematické okruhy sa preberú na komunikačnej úrovni B1 podľa SERR. Podtémy, ktoré sú uvedené v rozpise učiva pre jednotlivé ročníky, sú spracované podľa Pedagogickej dokumentácie z nemeckého jazyka – úroveň B1 a Katalógu cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka – úroveň B1, ktorý bol vypracovaný na základe SERR.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Multikultúrna spoločnosť
10. Obliekanie a móda
11. Šport
12. Obchod a služby
13. Krajiny, mestá a miesta
14. Kultúra a umenie
15. Človek a spoločnosť, komunikácia
16. Mládež a jej svet
17. Zamestnanie
18. Veda a technika v službách ľudstva
19. Vzory a ideály
20. Slovensko
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

**3. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie:** receptívne /počúvanie s porozumením,  
čítanie s porozumením/  
produktívne /písomný prejav, ústny prejav/  
interaktívne /ústna, písomná interakcia/

**Jazyková dimenzia** je len prostriedok na správne vyjadrenie jednotlivých jazykových funkcií, ide o jej praktickú realizáciu a využitie v konkrétnych komunikačných situáciách.

**Národný program finančnej gramotnosti** sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Rodina a spoločnosť, Vzdelávanie a práca, Zamestnanie, Voľný čas a záľuby ...
- spôsob používania rôznych metód platenia – Obchod a služby, Veda a technika ...

- vplyv finančnej krízy na rozvoj rodiny – Rodina a spoločnosť, Domov a bývanie ...
- typy poistenia – Starostlivosť o zdravie, Doprava a cestovanie, Človek a spoločnosť ...
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Veda a technika v službách ľudstva, Multikultúrna spoločnosť, Človek a spoločnosť, komunikácia ...

**Čitateľská gramotnosť** je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných jazykových činností a stratégií v cudzích jazykoch, ktorá okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

**Prierezové témy** predmetu Konverzácia v nemeckom jazyku sú zamerané na:

**1. multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, exkurzií, prezentácie prác k rôznym témam

**2. mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...

**3. osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať

**4. environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu. ochrana ľudského života, fauny, flóry

**5. ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

### **Kritériá hodnotenia**

#### Receptívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- porozumel jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o každodenných témach,
- správne identifikoval všeobecné informácie aj konkrétne detaily za predpokladu, že išlo o štandardný jazykový prejav,
- porozumel hlavným myšlienkam vypočutého textu na známe témy, vrátane krátkych rozprávání,
- dokázal sledovať hlavnú líniu krátkej, jednoducho členenej prednášky na známu tému v spisovnom jazyku,
- prevažne správne porozumel podrobným pokynom, opisu udalostí, pocitov a želaní v osobných listoch,
- našiel a pochopil dôležité informácie v bežných materiáloch (listy, brožúry, krátke úradné dokumenty) a v jednoduchom odbornom texte zo svojho odboru,
- dokázal pochopiť v textoch argumentačnú líniu a rozoznať hlavné závery, i keď nie vždy do podrobností.

#### Produktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vedel podať pomerne plynulo jednoducho formulovaný súvislý opis ľubovoľnej oblasti záujmu, pričom ho prezentoval ako lineárny sled myšlienok,
- vedel napísať jednoducho členený súvislý text (opis udalosti, zážitkov, pocitov a reakcií) na známe témy z oblasti svojho záujmu, spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu,
- väčšinou vedel podrobne opísať udalosti, zážitky, pocity a reakcie, svoje sny, nádeje a ambície,
- vyzroprával príbeh (pravdivý alebo vymyslený)
- vedel rozvinúť argumentáciu, stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, postoje, plány a činnosti,
- predniesol prevažne úspešne krátke odskúšané oznámenia na témy každodenného života,

- vedel napísať príbeh, krátky jednoduchý referát na zadanú tému.

### Interaktívne komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Žiak:

- vyjadril zrozumiteľne svoje názory alebo požiadal o osobné názory a stanoviská v diskusii,
- úspešne získal a odovzdal nové informácie, vymieňal a overoval nazhromaždené informácie,
- zrozumiteľne a vecne dokázal zaznamenať odkaz, ktorý obsahoval informácie bezprostrednej dôležitosti pre adresáta,
- sledoval a zapojil sa vhodne do rozhovoru na známe témy, príležitostne vedel požiadať o zopakovanie určitých slov alebo častí výpovede,
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné a kultúrne témy, stručné komentáre na názory iných a porovnať postoje účastníkov diskusie,
- opísal správne, čo treba urobiť a uviedol podrobné inštrukcie,
- dokázal vyžiadať alebo poskytnúť písomné informácie na abstraktné aj konkrétne témy, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- zvládol viesť osobnú korešpondenciu opisujúcu skúsenosti, pocity a udalosti.

### Jazykové kompetencie

Žiak:

- prevažne ovládal lexikálne jednotky v dostatočnom rozsahu, aby vedel opísať situácie, vysvetliť myšlienky alebo problémy, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém a aby sa vyjadril na väčšinu tém, ktoré sa vzťahujú na každodenný život,
- primerane ovládal a používal základnú odbornú lexiku v súlade s odborným profilom absolventa,
- primerane ovládal a vedel používať vybrané gramatické javy pre úroveň B1 v známych kontextoch, pri používaní zložitejších gramatických javov sa často prejavovala interferencia,
- vedel pravopisne a interpunkčne správne napísať súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný,
- ovládal široký repertoár segmentálnych javov a pre správne pochopenie výpovede relevantne používal suprasegmentálne javy (intonácia, slovný a vetný prízvuk),
- v prípade potreby overoval správny pravopis zložitejších alebo menej známych výrazov v slovníku.

### Všeobecné kompetencie

Žiak:

- spoznal a uvedomil si spoločné a rozdielne črty medzi vlastnou a cieľovou jazykovou komunitou,
- disponoval veľmi dobrými vedomosťami o spoločnosti a kultúre komunity, v ktorej sa cieľový jazyk používa,
- cieľavedome sa sústreďoval na prijímanie poskytovaných informácií,
- využíval vhodne dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- stanovil si primerane vlastné ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

### Sociolingválne a pragmatické kompetencie

Žiak:

- dokázal používať škálu jazykových prostriedkov neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomil si zásadné zdvorilostné normy a prevažne sa správal podľa nich,
- uvedomil si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú typické pre spoločenstvo osvojovaného CJ,
- vhodne využíval široký rozsah jazykových prostriedkov, aby sa dokázal vyjadriť v obvyklých i v menej obvyklých situáciách,
- dokázal vhodným spôsobom zasiahnúť do diskusie na známu tému, pričom používal vhodné frázy, aby sa ujal slova,
- dokázal spojiť sériu kratších jednotlivých bodov do prepojeného lineárneho sledu dodov,
- vedel sa vyjadriť relatívne ľahko, napriek občasným problémom s verbálnou formuláciou myšlienok bol prevažne schopný pokračovať v zmysluplnej komunikácii bez pomoci,
- zrozumiteľne dokázal vyjadriť podstatu svojich myšlienok a definovať problém,



- jednoducho a jasne sformuloval a oznámil dôležitú informáciu.

## **METÓDY, FORMY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA**

Hodnotenie žiaka je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

Má diagnostickú, prognostickú, informačnú, výchovnú, motivačnú, spätnoväzbovú funkciu.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu vo vyučovacom procese sa získavajú:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu a pripravenosti žiaka
- rôznymi druhmi skúšok
- analýzou priebehu a výsledkov rôznych činností žiaka

**Formy hodnotenia:** výkonové a individuálne, formatívne, priebežné a záverečné, formálne a neformálne hodnotenie, hodnotenie priebehu a výsledku činnosti.

Hodnotenie a klasifikácia sa realizuje podľa platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl v SR.

<b>Metódy hodnotenia</b>	<b>Prostriedky hodnotenia</b>
Písomné skúšanie	Písomné odpovede
Ústne frontálne a individuálne skúšanie Ústne priebežné a záverečné skúšanie Praktické hodnotenie	Ústne odpovede Simulované situácie Prezentácia projektových prác

## **MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY**

Pri vyučovaní CJ sa používajú poznatky z nasledujúcich predmetov: nemecký jazyk, slovenský jazyk a literatúra, dejepis, informatika, ekonomika.



**Prvý ročník**  
**66 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/Funkcia	Prierezové témy	Osvojené kompetencie
4	<b>Rodina a spoločnosť</b> Rodina - vzťahy v rodine Rodinné oslavy	č.2 Vypočít' si a podať informácie č.11 Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak vie nadviazať kontakt, - dokáže sa vyjadriť v obvyklých i menej obvyklých situáciách
6	<b>Domov a bývanie</b>			
	Moj dom/byt, zariadenie bytu Bývanie v meste a na dedine Domov a jeho okolie Spoločnosť a životné prostredie	č.1 Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou č.5 Vyjadriť vôľu	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak vie vyjadriť jasne svoje očakávania, - opísať gramaticky správne predmety, činnosti, - dokáže sa vyjadriť na tému každodenného života - dokáže štylizovať informačné úvary (inzerát)
4	<b>Šport</b>			
	Druhy športu Športové disciplíny Šport, ktorý ma zaujíma Význam športu pre rozvoj osobnosti	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.7 Vyjadrovať pocity	Ochrana života a zdravia Osobný a sociálny rozvoj	Žiak sa dokáže aktívne podieľať na rozhovoroch o jemu známej téme, - podrobne opísať zážitky, pocity a reakcie
6	<b>Obchod a služby</b>			
	Nákupné zariadenia Druhy a spôsoby nákupu a platenia Hotely a hotelové služby Pošta a telekomunikácie Reklama	č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č.14 Dať ponuku a reagovať na ňu	Mediálna výchova	Žiak dokáže vnímať a prejaviť svoje city, vie opísať svoje predstavy, - vyjadriť zrozumiteľne želanie názory, - požiadať o názor v diskusii - reagovať dostatočne jasne na ponuku
6	<b>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</b>			
	Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody Hygiena a starostlivosť o telo Zdravý spôsob života	č.20 Komunikovať č.2 Vypočít' si a podať informácie	Ochrana života a zdravia	Žiak vie opísať osobu, zrozumiteľne a primerane situácii reagovať, -vyjadriť stručne komentáre na názory iných, -jasne rozvinie argumentáciu, stručne zdôvodní a

				vysvetlí svoje názory a činnosti
<b>6</b>	<b>Zamestnanie</b>			
	Typy zamestnania Pracovné pomery a kariéra Žiadosť o zamestnanie, životopis Pracovný čas a voľný čas Zdokonaľovanie práce, nové technológie	č. 25 Porozprávať príbeh č.18 Korešpondovať č.19 Telefonovať	Mediálna výchova	Žiak porozumie počutý a prečítaný text, - vie sformulovať dôležitú informáciu, - vie vhodne reagovať na partnerove podnety - dokáže vyjadriť svoje ciele a požiadavky, dokáže štylisticky správne napísať formálny list – žiadosť do zamestnania
<b>4</b>	<b>Krajiny, mestá a miesta</b>			
	Dôležité miesta v mojom živote Moja krajina, moje mesto Sprevádzanie turistov Turisticky zaujímavé miesta	č.11 Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam č.12 Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Ochrana života a zdravia	Žiak dokáže získať a sprostredkovať informácie, dokáže opísať krajinu, činnosti, -spontánne komunikovať v štandardných situáciách
<b>4</b>	<b>Človek a príroda</b>			
	Zvieratá / Rastliny Počasie, podnebie, prírodné katastrofy Ročné obdobia Stav životného prostredia	č.13 Reagovať na príbeh alebo udalosť č.4 Vyjadriť názor	Environmentálna výchova	- zbežne prečítať a pochopiť text, nájsť v ňom dôležité informácie, - dokáže porozprávať príbeh
<b>4</b>	<b>Obliekanie a móda</b>			
	Typy odevov podľa klímy a počasia Výber oblečenia Starostlivosť o oblečenie	č.14 Dať ponuku a reagovať na ňu	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak dokáže zrozumiteľne zdôvodniť svoju voľbu
<b>6</b>	<b>Doprava a cestovanie</b>			
	Individuálne a skupinové cestovanie Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností č.15 Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Multikultúrna výchova	Žiak dokáže komunikovať v aktuálnej situácii -vyplniť formulár, -stručne zdôvodniť svoje plány a činnosti
<b>4</b>	<b>Stravovanie</b>			
	Stravovacie zariadenia Príprava jedál	č.5 Vyjadriť vôľu č.2 Vypočúť si a podať informácie	Ochrana života a zdravia	Žiak vie v štandardných situáciách vyjadriť prosbu, žiadosť, vďaku, - dokáže navrhnúť návod k činnostiam

<b>6</b>	<b>Krajina, ktorej jazyk sa učím</b>			
2 4	Nemecko, Rakúsko: Geografický opis krajiny Obyvatelia Miesta, ktoré by som rád navštívil Zvyky, tradície a konvencie  Úvodné hodiny Záverečné zhrnutie a opakovanie učiva 1. ročníka	č. 24 Uistiť, že slová/výklad/argument boli pochopené č. 18 Korešpondovať	Multikultúrna výchova Mediálna výchova	Žiak dokáže opísať krajinu, dokáže podať a prijať informácie, - napísať pohľadnicu

**2.ročník  
60 hodín**

Počet hodín	Tematické okruhy/Podtémy	Kompetencia/Funkcia	Prierezové témy	Osvoj
<b>4</b>	<b>Rodina a spoločnosť</b>			
	Osobné údaje Rodina – vzťahy v rodine, medzi ľuďmi Tlačivá, dokumenty Priateľstvo a láska	č.1 Nadviazať kontakt č.2 Vypočúť si a podať informácie	Multikultúrna výchova Osobný a sociálny rozvoj	Žiak o skúsen korešp - vypo - poro

	Spoločenské problémy			
<b>6</b>	<b>Vzdelávanie a práca</b>			
	Celoživotné vzdelávanie Školský systém	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.5 Vyjadriť vôľu	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak v základ - doká písom
<b>5</b>	<b>Mládež a jej svet</b>			
	Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi Postavenie mladých v spoločnosti	č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.23 Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Ochrana života a zdravia  Osobný a sociálny rozvoj	Žiak v reagov -doká zrozum rozho
<b>5</b>	<b>Domov a bývanie</b>			
	Bývanie v meste a na dedine Domov a jeho okolie Spoločnosť a životné prostredie Ideálne bývanie	č.9 Predstaviť záľuby a vkus č.7 Vyjadrovať pocity	Ochrana života a zdravia	Žiak v rozšir - doká - doká
<b>4</b>	<b>Vzory a ideály</b>			
	Pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti Ideálny človek, človek, ktorého si vážim Skutoční a literárni hrdinovia	č.3 Vybrať si z ponúkaných možností č.2 Vypočúť si a podať informácie	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak c vysve - doká inform
<b>2</b>	<b>Veda a technika v službách ľudstva</b>			
	Pozoruhodné objavy vedy a techniky Veda a technika v službách ľudstva	č.6 Vyjadriť schopnosť č.4 Vyjadriť názor	Environmentálna výchova	Žiak c nezná -poroz
<b>7</b>	<b>Voľný čas a záľuby</b>			
	Záľuby Literatúra, divadlo a film Knihy a čítanie Oblíbený autor a žáner Prečítané dielo nemecky píšuceho autora	č.8 Vyjadriť očakávania a reagovať na ne č.9 Predstaviť záľuby a vkus	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak c prečíta - pozn krajín
<b>4</b>	<b>Kultúra a umenie</b>			
	Druhy umenia Kultúra a jej formy Kultúrne zariadenia Návšteva kultúrneho podujatia	č.20 Komunikovať č.2 Vypočúť si a podať informácie	Multikultúrna výchova	Žiak p nemeč - vie p získav
<b>4</b>	<b>Človek a spoločnosť, komunikácia</b>			
	Spoločenská etiketa Morálka Normy a ich porušovanie	č.10 Reagovať vo vyhrotenej situácii č.17 Reagovať pri prvom stretnutí	Osobný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova	Žiak c svoje - vyja - vhod frazeo situác
<b>4</b>	<b>Multikultúrna spoločnosť</b>			
	Cudzojazyčná komunikácia Zvyky a tradície v rôznych krajinách Jazyk a komunikácia	č.15 Reagovať na niečo čo sa má udiat' v budúcnosti č.16 Reagovať na niečo, čo sa stalo v minulosti	Multikultúrna výchova	Žiak c špecif
<b>2</b>	<b>Krajina, ktorej jazyk sa učím – Švajčiarsko</b>			
	Turistické miesta a kultúrne	č.24 Uistiť sa, že	Osobný a sociálny rozvoj	Žiak s

	pamiatky	slová/výklad/argument boli pochopené		komun on dol
<b>6</b>	<b>Slovensko</b>			
	Geografický opis krajiny Obyvatelia Miesta, ktoré by som odporučil cudzincom Zvyky, tradície, konvencie	č.21 Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu č.22 Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Multikultúrna výchova	Žiak c inform -podro -nájsť bežný
<b>1</b>	Úvod učiva			
<b>2</b>	Opakovanie tematických celkov			
<b>4</b>	Záverečné zhrnutie a opakovanie tematických celkov			

## Človek a hodnoty

## Človek a spoločnosť

### Dejepis

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
1 + 0	1 + 0

Hlavnou funkciou vyučovacieho predmetu dejepis je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj celosvetovej ale aj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese vyučovania dejepisu na SOŠ sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Pomocou vybraných dejepisných tematických celkov a tém dejepis vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločností. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Štátny vzdelávací program pre tento predmet je určený štvorročným a päťročným študijným odborom stredných odborných škôl a dvojročným nadstavbovým študijným odborom.

#### CIELE PREDMETU

Žiaci

nadobudnú spôsobilosti orientovať sa v historickom čase a historickom priestore, získajú základné vedomosti z oblasti historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín, nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny a dôsledky historických udalostí, získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerané otázky, rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti, získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú úctu k národným a kresťanským tradíciám ako aj úctu k vlastnému národu a k iným národom a národnostným menšinám, nadobudnú spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností.

<b>Názov predmetu</b>	<b>Dejepis</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	1/1
<b>Ročník</b>	prvý/druhý
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 podnikanie v remeslách a službách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský

### Charakteristika predmetu

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločností. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

### Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách.

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosti orientovať sa v historickom čase a historickom priestore,
- získajú základné vedomosti z oblasti historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerané otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú úctu k národným a kresťanským tradíciám ako aj úctu k vlastnému národu a k iným národom a národnostným menšinám,
- nadobudnú spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností, rozvinú si čitateľskú gramotnosť ako zásadnú kompetenciu pre rozvoj myslenia žiakov.



## Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

### Žiaci si kladú otázky

- použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií

- **s historickým časom**
  - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy v chronologickej postupnosti.
- **s historickým priestorom**
  - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
  - chápať vzájomnú prepojenosť a podmienenosť hospodárstva, politiky, sociálnej organizácie a kultúry,
  - chápať úlohu osobností v dejinách.
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi**
  - určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov
  - vymedziť a popísať charakteristické znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr.

- pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok

**Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.**

## Výchovné a vzdelávacie stratégie:

### Komunikatívne a sociálne spôsobilosti

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom
- naučiť sa vyjadriť vlastný názor
- vedieť čerpať informácie z rôznych zdrojov

### Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve v druhej priateľskej atmosfére
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve
- vedieť samostatne predkladať jednoduché návrhy a projekty

### Schopnosti riešiť problémy

- zhodnotiť význam rozmanitých informácií
- spolupráca pri riešení problémov s inými ľuďmi

### Spôsobilosť využívať informačnú technológiu

- získať informácie z rôznych zdrojov
- zhromažďovať, triediť, interpretovať získaný materiál

### Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- preukázať zodpovednosť za kultúrne dedičstvo národa
- pochopiť globálnu povahu sveta a úlohu jednotlivca v ňom

### Spôsobilosť využívať informačnú technológiu

- získať informácie z rôznych zdrojov
- zhromažďovať, triediť, interpretovať získaný materiál

## **METÓDY A FORMY**

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a výukových materiálov (CD, DVD, multimedialných programov a pod.) Pomocou správne zvolených metód vytvárame atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, využívame a motivujeme chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, zohľadňujeme potreby dieťaťa a hlavne umožňujeme mu učiť sa za pomoci všetkých zmyslov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

### **1. Motivačné metódy:**

- motivačné rozprávanie ( približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu ( vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

### **2. Expozičné metódy:**

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov, modelov).

### **3. Problémové metódy:**

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

**4. Prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií),

**5. Samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

### **6. Aktivizujúce metódy:**

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),
- didaktické hry (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

### **7. Fixačné metódy:**

- metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Organizačné formy: vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

## **DIDAKTICKÉ POMÔCKY**

- učebnice dejepisu obsahujúce učivo jednotlivých tematických celkov
- dejepisné atlasy
- multimedialne CD ROM
- pracovné listy,
- internet,
- časopisy, obrazový demonštračný materiál

- populárno-náučná literatúra

## HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie predmetu dejepis prebieha v súlade s príslušným metodickým pokynom. Pri hodnotení a klasifikovaní žiakov so špecifickými potrebami dodržiavame metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špecifickými potrebami.

Žiak bude hodnotený priebežne i sumárne na konci jednotlivých polrokov. Hodnotenie práce žiaka bude pozostávať z:

- z ústnych odpovedí ( žiak bude ústne odpovedať minimálne 2x v danom polroku )
- z písomných odpovedí ( žiak bude skúšaný písomnou formou- testom, riešením problémových úloh minimálne 1x za polrok)
- z tvorby a prezentácie referátov a prezentácií v Power Pointe
- samostatnej práce na hodinách, aktivity pri plnení úloh
- písomné úlohy budú hodnotené známku, ostatné slovne i známku

U žiakov rozvíjame správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia.

Stupnica na hodnotenie písomných testov:

100% - 90%.....	1
89% - 75%.....	2
74% - 50%.....	3
49% - 25%.....	4
24% - 0%.....	5

## Prehľad tematických celkov

### I.ročník

Počet hodín: 33

Tematické celky	Počet hodín
1. Význam histórie pre jednotlivca a pre ľudstvo	2
2. Starovek Vznik európ. kultúry a civilizácie	4
3. Stredovek Vznik prvých št. útvarov na našom území	6
4. Novovek	5
5. Habsburská monarchia v novoveku	5
6. Zrod modernej doby	5
7. Formovanie moderného slovenského národa	6

### II.ročník

Počet hodín: 33

Tematické celky	Počet hodín
1. Slováci v Rakúsko-Uhorsku	3
2. Prvá svetová vojna	5
3. Vznik Československa	3
4. Na ceste k Druhej svetovej vojne	2

5. Druhá svetová vojna	4
6. Slovenská republika 1939-1945	4
7. Svet po druhej svetovej vojne	4
8. Premeny Československa	2
9. Vznik a rozvoj Slovenskej republiky	3
10. Globalizácia	3

### **Učebné zdroje**

Odborná literatúra:

Fremal, K. a kol.: Dejepis pre SOŠ a SOU 1. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1997.

Fremal, K. a kol.: Dejepis pre SOŠ a SOU 2. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1997.

Martulink, P. a kol.: Dejepis pre SOŠ a SOU 3. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1998.

Varinský, V. a kol.: Dejepis pre SOŠ a SOU 4. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1998.

**Medzipredmetové vzťahy:** spoločenskovedné predmety

**Predmet: Dejepis**

**Ročník: prvý - nadstavbové štúdium**

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (Žiak vie:)
<b>Význam histórie pre jednotlivca a ľudstvo (2)</b>	Čas a priestor Časová priamka Chronológia, periodizácia Historické pramene	<ul style="list-style-type: none"> <li>orientovať sa v historickom čase a priestore</li> <li>zaradovať na časovej priamke kategórie</li> <li>zostaviť chronologickú tabuľku</li> <li>rozpoznať kľúčové historické pojmy a historické pramene</li> </ul>
<b>Starovek</b>  <b>Vznik európskej kultúry a civilizácie (4)</b>	Antický človek - občan Antická demokracia Antická vzdelanosť a kultúra Vznik kresťanstva Odkaz antiky	<ul style="list-style-type: none"> <li>vystihnúť znaky antickej demokracie</li> <li>porovnať antickú demokraciu s modernou demokraciou</li> <li>porovnať systém aténskej demokracie a rímskej republiky</li> <li>špecifikovať podmienky vzniku kresťanstva</li> <li>zovšeobecniť odkaz antiky pre európsku civilizáciu</li> </ul>
<b>Stredovek</b>  <b>Vznik prvých štátnych útvarov na našom území (6)</b>	Feudalizmus, feudum Stredoveký štát, hrad, mesto, dedina Stredoveké stavy Christianizácia a cirkev Pravlasť Slovanov Kmeňové zväzy, hradisko Veľká Morava, Rastislav, Svätopluk Formovanie uhorského kráľovstva Tatársky vpád	<ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať sociálnu štruktúru spoločnosti v období stredoveku</li> <li>charakterizovať postavenie kráľovských miest</li> <li>poznať stavy</li> <li>poznať vplyv kresťanstva</li> <li>vymedziť pravlasť Slovanov, poznať migračné prúdy Slovanov</li> <li>poznať najznámejšie hradiská</li> <li>vysvetliť okolnosti vzniku Veľkej Moravy, charakterizovať pôsobenie Konštantína a Metoda</li> <li>vysvetliť proces formovania Uhorska</li> <li>zhodnotiť dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska</li> </ul>
<b>Novovek (5)</b>	Novoveké myslenie a kultúra Humanizmus a renesancia Zámorské objavy Reformácia a protireformácia	<ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať základné myšlienky humanizmu</li> <li>poznať najznámejšie pamiatky</li> <li>vysvetliť príčiny a dôsledky zámorských objavov</li> <li>vysvetliť príčiny a dôsledky reformácie</li> </ul>

	<p>Novoveký človek, remeslo, obchod</p> <p>Absolutizmus, parlamentarizmus, osvietenstvo, revolúcia, republika</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poznať postavenie novovekého človeka v spoločnosti</li> <li>• vysvetliť rozdiely medzi absolutistickou monarchiou a konštitučnou monarchiou</li> </ul>
<p><b>Habsburská monarchia v novoveku (5)</b></p>	<p>Koniec stredovekého Uhorska</p> <p>Moháčska katastrofa</p> <p>Stavovské povstania</p> <p>Turci na Slovensku</p> <p>Vláda Márie Terézie - reformy</p> <p>Vláda Jozefa II. - reformy</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identifikovať príčiny a dôsledky nástupu Habsburgovcov na uhorský trón</li> <li>• identifikovať príčiny a dôsledky nástupu Habsburgovcov na uhorský trón</li> <li>• vysvetliť príčiny a následky protihabsburských povstaní</li> <li>• zovšeobecniť dôsledky tureckej prítomnosti</li> <li>• charakterizovať znaky osvietenstva</li> <li>• analyzovať najvýznamnejšie reformy Márie Terézie a Jozefa II.</li> </ul>
<p><b>Zrod modernej doby (5)</b></p>	<p>Osvietenstvo a idea slobody</p> <p>Ľudské a občianske práva</p> <p>Vznik USA</p> <p>Napoleonove výboje, viedenský kongres</p> <p>Priemyselná revolúcia, rozvoj vedy a výroby</p> <p>Kapitalizmus, kapitál, tovareň</p> <p>Nacionalizmus, konzervativizmus, liberalizmus</p> <p>Ženská otázka</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identifikovať myšlienky osvietenstva</li> <li>• charakterizovať a pochopiť význam deklarácie ľudských a občianskych práv pre dnešok</li> <li>• charakterizovať a pochopiť význam deklarácie ľudských a občianskych práv pre dnešok</li> <li>• opísať Napoleonove výboje v Európe</li> <li>• rozpoznať základné znaky priemyselnej revolúcie</li> <li>• identifikovať znaky kapitalistickej spoločnosti</li> <li>• charakterizovať jednotlivé politické a ideologické prúdy</li> <li>• charakterizovať jednotlivé politické a ideologické prúdy</li> </ul>
<p><b>Formovanie moderného slovenského národa (6)</b></p>	<p>Tri fázy národného obrodenia</p> <p>Boj za spisovný jazyk</p> <p>Všeslovanská vzájomnosť</p> <p>Štúrovská generácia</p> <p>Slovenský politický program</p> <p>Slováci v revolúcii 1848 - 1849</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• charakterizovať základné aktivity troch generácií uvedené v textoch Slovákov</li> <li>• pochopiť význam národa</li> <li>• opísať proces formovania národa</li> <li>• identifikovať politický program štúrovcov</li> <li>• identifikovať politický program štúrovcov</li> <li>• charakterizovať jednotlivé politické a ideologické prúdy</li> </ul>
<p><b>Spolu: 33</b></p>		

**Predmet: Dejepis****Ročník: druhý - nadstavbové štúdium**

<b>Tematický celok</b>	<b>Obsahový štandard</b>	<b>Výkonový štandard (žiak má:)</b>
<b>Slováci v Rakúsko-Uhorsku (3)</b>	Slováci po revolúcii a za dualizmu Memorandum slovenského národa Kultúrne požiadavky, slovenské gymnázia Matica slovenská Rakúsko-uhorské vyrovnanie, dualizmus, maďarizácia Politické aktivity Slovákov Industrializácia Slovenska	<ul style="list-style-type: none"><li>• špecifikovať postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku</li><li>• zhodnotiť význam kultúrnych požiadaviek</li><li>• zhodnotiť význam kultúrnych požiadaviek</li><li>• zhodnotiť význam Matice slovenskej pre slovenský národ</li><li>• identifikovať proces modernizácie Rakúsko-Uhorska</li><li>• vysvetliť aktivity Slovákov</li><li>• vymedziť príčiny vystaňovalectva</li></ul>
<b>Prvá svetová vojna (5)</b>	Zápas o veľmocenské postavenie Vojenské zoskupenia, Trojspolok, Dohoda Život vojakov v zákopoch Vplyv VOSR na koniec vojny Versailleský systém, nová mapa Európy	<ul style="list-style-type: none"><li>• identifikovať príčiny vzniku vojny</li><li>• rozlíšiť ciele Trojspolku a Dohody</li><li>• vysvetliť priebeh vojny a jej následky na ľuďoch v zákopoch a zázemí</li><li>• vysvetliť vplyv VOSR</li><li>• pochopiť vplyv povojnového rozdelenia sveta na ďalšie smerovanie Európy</li><li>• zostaviť mapu nástupníckych štátov Rakúsko-Uhorska</li></ul>
<b>Vznik Československa (3)</b>	Idea vzniku Československa Zahraničný odboj Vznik Československa Politický systém v Československu Slovenská politika, kultúra, veda	<ul style="list-style-type: none"><li>• vymedziť základné medzníky domáceho a zahraničného odboja</li><li>• vymedziť základné medzníky domáceho a zahraničného odboja</li><li>• poznať osobnosti, ktoré sa o vznik Československa prispeli</li><li>• analyzovať hospodárske, sociálne, kultúrne podmienky vzniku Československa</li><li>• identifikovať najvýznamnejšie politické a kultúrne osobnosti</li></ul>

<p><b>Na ceste k Druhej svetovej vojne (2)</b></p>	<p>Totalitné politické systémy</p> <p>Komunizmus, fašizmus</p> <p>Nemecký národný socializmus</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• chápať pojmy: nacionalizmus, fašizmus, stalinizmus</li> <li>• rozlíšiť znaky totalitného systému v Rusku</li> <li>• špecifikovať znaky totalitných systémov v Taliansku a N</li> </ul>
<p><b>Druhá svetová vojna (4)</b></p>	<p>Európa pod nemeckou hegemoniou</p> <p>Plán Barbarossa</p> <p>Protifašistická koalícia</p> <p>Život v čase vojny</p> <p>Holokaust</p> <p>Dôsledky vojny</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identifikovať príčiny vzniku vojny</li> <li>• rozčleniť jednotlivé etapy vojny</li> <li>• zdokumentovať najdôležitejšie medzníky vojny</li> <li>• dokázať vplyv vedy a techniky na priebeh vojny</li> <li>• objasniť židovskú otázku</li> <li>• zhrnúť následky vojny</li> </ul>
<p><b>Slovenská republika 1939-1945 (4)</b></p>	<p>Autonómia</p> <p>Vznik Slovenského štátu</p> <p>Židovský kódex</p> <p>Protifašistický odboj, SNP</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznať kľúčové medzníky vnútropolitického a zahraničnopolitického vývoja Slovenskej republiky</li> <li>• rozpoznať kľúčové medzníky vnútropolitického a zahraničnopolitického vývoja Slovenskej republiky</li> <li>• objasniť riešenie židovskej otázky</li> <li>• charakterizovať podmienky života v Slovenskom štáte</li> </ul>
<p><b>Svet po Druhej svetovej vojne (4)</b></p>	<p>Konflikt ideológií - rozdelenie sveta</p> <p>Studená vojna</p> <p>Od výstavby k pádu berlinského múru</p> <p>Solidarita, perestrojka, glasnosť</p> <p>Európske hospodárske spoločenstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identifikovať príčiny vzniku bipolárneho sveta</li> <li>• identifikovať príčiny vzniku bipolárneho sveta</li> <li>• pochopiť nebezpečenstvo totalitných režimov</li> <li>• pochopiť význam ochrany ľudských práv</li> <li>• identifikovať podstatné problémy procesu európskej in</li> </ul>
<p><b>Premeny Československa (2)</b></p>	<p>Od ľudovej demokracie k totalite</p> <p>Februárový prevrat</p> <p>Podoby totality a jej obeť</p> <p>Pražská jar, normalizácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznať medzníky vnútropolitického vývoja Československa</li> <li>• rozpoznať medzníky vnútropolitického vývoja Československa</li> <li>• vymedziť dôsledky začlenenia ČSR do sovietskeho bloku</li> <li>• analyzovať hlavné dôsledky obdobia normalizácie</li> </ul>
<p><b>Vznik a rozvoj Slovenskej republiky 1993 (3)</b></p>	<p>Nežná revolúcia</p> <p>Rozdelenie Česko - Slovenska, vznik Slovenskej republiky</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identifikovať príčiny a dôsledky zrušenia totality v ČSSR</li> <li>• rozpoznať kľúčové medzníky vývoja Slovenskej republiky</li> </ul>
<p><b>Globalizácia</b></p>	<p>Krízové javy vo svete: Balkán,</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• špecifikovať globálne problémy súčasného sveta</li> </ul>



<b>(3)</b>	Blízky Východ, Afganistan, Irak	
	Terorizmus	• zdokumentovať klady a zápory globalizácie
	Environmentálna kríza	• zdokumentovať klady a zápory globalizácie
	Informačná explózia	• zosystematizovať získané vedomosti
	Mediálny svet	• zosystematizovať získané vedomosti

## Občianska náuka

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
0 + 0	0 + 0

Predmet občianska náuka rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia. Štátny vzdelávací program pre tento predmet je určený dvojročným nadstavbovým študijným odborom stredných odborných škôl.

### CIELE PREDMETU

Žiaci zorientujú sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života, uvedomia si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky, oboznámia sa s ľudskými právami a slobodami a ich ochranou, rešpektujú základné princípy demokracie a tolerance, uplatnia vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv, nadobudnú rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločností, zvládnu základný kategoriálno-pojmový aparát filozofie, prezentujú filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami, rešpektujú a uplatňujú mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebratie zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

## Človek a príroda

### Fyzika

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
0 + 0	0 + 0

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Prírodovedné poznatky sú neoddeliteľnou a nezastupiteľnou súčasťou kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí

je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Žiaci si na aktivitách budú osvojovať vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel využiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov. Žiaci získajú informácie o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, techno-lógií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiaci prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získajú vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach. Získajú schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne.

#### CIELE PREDMETU

Základným cieľom predmetu je poskytnúť žiakom vedomosti a zručnosti potrebné na správne pochopenie a vysvetlenie prírodovedných javov v okolitom reálnom svete. Vyučovanie smeruje k tomu, aby žiaci rozvíjali svoje schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky, chápali, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi, komunikovali myšlienky, pozorovania, argumenty, praktické skúsenosti použitím grafov a tabuliek, demonštrovali poznatky a pochopenie vybraných vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modeľov a systému jednotiek SI, vyslovili problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom, formulovali hypotézy, plánovali vhodný experiment, vyhodnotili celkový experiment včítane použitých postupov, organizovali, prezentovali a vyhodnocovali dáta rôznymi spôsobmi, používali vhodné nástroje a techniku na zber dát, vedeli robiť racionálne a nezávislé rozhodnutia.

## Chémia

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
1 + 0	0 + 0

Vyučovaci predmet chémie v študijných odboroch SOŠ prispieva k hlbšiemu a komplexnejšiemu pochopeniu prírodných javov a zákonov, k formovaniu pozitívnych vzťahov k životnému prostrediu a umožňuje žiakom preniknúť do dejov, ktoré prebiehajú v živej a neživej prírode.

Cieľom predmetu je predovšetkým naučiť žiakov využívať nadobudnuté chemické vedomosti, spôsobilosti a praktické zručnosti v profesionálnom aj osobnom živote. Presvedčiť žiakov, že chemické poznanie má význam pre ich osobnostný rast nielen z hľadiska konkrétneho praktického obsahu, ale aj odhaľovania všeobecných princípov existencie sveta. Presvedčenie o užitočnosti teoretických poznatkov a praktických zručností by mali žiaci nadobudnúť v aktívnej učebnej činnosti.

Požiadavky jednotlivých študijných odborov na vyučovaci predmet chémie sú rozdielne. Z uvedeného dôvodu sú spracované 2 časti chemického vzdelávania - základná a rozširujúca. Škola si zvolí základné časti (povinné), a doplní rozširujúcimi časťami podľa nárokov študijného odboru a obsahu odbornej zložky vzdelávania. Rozširujúce časti vzdelávacieho štandardu sú určené pre: študijné odbory s vyššou časovou dotáciou vyučovacieho predmetu chémie ako 1 hodina týždenne absolventov učebných odborov, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie.

#### CIELE PREDMETU

Žiaci porozumejú základným chemickým pojmom, symbolom a názvom, pochopia základné predstavy o štruktúre látok, ich stavbných časticiach a vzťahoch medzi štruktúrou a vlastnosťami látok, pochopia základy chemického deja a najrozšírenejších typov chemických reakcií, získajú prehľad o vlastnostiach a použití látok uplatňujúcich sa v odbore štúdia, osvoja si zásady bezpečnosti a hygieny v chemickom laboratóriu, osvoja si a uplatňujú aj v živote zásady aktívnej tvorby a ochrany životného prostredia, uplatňujú zásady tvorby chemickej symboliky a názvoslovnia v praxi, správne sa orientujú v periodickej sústave prvkov, uskutočňujú samostatné jednoduché laboratórne cvičenia podľa písomných návodov, aktívne ovládajú základné postupy bezpečnej práce

s chemickými látkami, aplikujú prvú pomoc pri poleptaní kyselinou, alebo zásadou, vysvetlia využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie, vysvetlia nevyhnutnosť udržateľného rozvoja a zároveň nadobudnú motiváciu prispieť k dodržiavaniu zásad udržateľného rozvoja v osobnom aj pracovnom živote.

Poradie vyučovacej hodiny	<b>Tematický celok – učivo</b>  1. ročník <b>33 hodín</b> <b>Podnikanie v službách a remeslách</b>	Počet hodín	<b>Poznámky</b>  (čo má vedieť žiak)
1.    2.  3.  4.	<b>BOZ na vyučovaní chémie</b>  <u>Atómy a chemické prvky, periodická sústava prvkov</u>  <b>Časticové zloženie látok a zmesí, zloženie a štruktúra atómov</b>  <b>Elektrónový obal atómu</b> <b>Názvy a značky chemických prvkov</b>  <b>Periodický zákon, periodická sústava chemických prvkov</b>	1   3  1  1  1	Poznať základné bezpečnostné pravidlá pri vyučovaní chémie, pri používaní chemických látok a pri manipulácii s chemickými látkami.  Vymenovať praktické príklady, ktoré potvrdzujú časticové zloženie látok, vysvetliť časticové zloženie látok, vymenovať základné stavebné častice látok.  Opísať stavbu atómu, poznať základné stavebné častice atómu, poznať znamienko náboja elektrónu, protónu, neutrónu, rozlišovať častice atómu, ión.  Poznať názvy a značky vybraných chemických prvkov (H, O, S, N, P, C, Si, Al, F, Cl, Na, K, Mg, Ca, Fe, Cu, Ag, Au, Pt, Ge, Sn, Pb, He, Zn, W).  Vyhľadať v PSP konkrétne prvky a zapísať ich protónové čísla, používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny), zaradiť konkrétne prvky v PTP medzi kovy, nekovy.
5.  6.  7.  8.	<u>Chemická väzba a štruktúra látok</u>  <b>Vznik chemickej väzby, príčiny jej vzniku</b>  <b>Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</b>  <b>Kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba</b>  <b>Kovová väzba a vodivosť kovov, iónová väzba</b>	4  1  1  1  1	Rozlišovať a vedieť používať pojmy: chemický prvok, chemická zlúčenina, atóm, molekula.  Pomenovať elementárne častice, ktoré prevládajú v katiónoch, aniónoch, vysvetliť príčiny vzniku chemickej väzby.  Uviesť príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojité väzby (H <sub>2</sub> , O <sub>2</sub> , N <sub>2</sub> ), Určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viažucich sa atómov prvkov.  Vysvetliť vznik kovalentnej väzby v molekule vodíka.  Určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách .  Vysvetliť elektrickú a tepelnú vodivosť kovov (na úrovni existencie voľne pohyblivých elektrónov) ako dôsledok kovovej väzby a vysvetliť vznik iónovej väzby v zlúčenine NaCl.

	<b><u>Základy názvoslovia anorganických látok</u></b>	<b>4</b>	
9.	<b>Oxidačné číslo</b>	<b>1</b>	Pomenovať a napísať vzorce látok: voda, peroxid vodíka, amoniak, sulfán a látok uplatňujúcich sa v odbore štúdia.
10.	<b>Chemický prvok, chemická zlúčenina</b>	<b>1</b>	Určiť oxidačné číslo atómov prvkov v chemických zlúčeninách (napr.: H <sub>2</sub> O, NaCl, SO <sub>3</sub> , NaOH, HNO <sub>3</sub> , H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> , CaCO <sub>3</sub> , KMnO <sub>4</sub> ).
11.	<b>Chemické vzorce- ich tvorba</b>	<b>1</b>	Poznať vzorec a názov amónneho katiónu, používať pravidlá tvorenia vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny (halogenovodíkové kyseliny, H <sub>2</sub> S), kyslíkaté kyseliny, soli kyselín prvkov.
12.	<b>Chemický vzorec amónneho katiónu a určovanie oxidačných čísel</b>	<b>1</b>	
13.	<b>Príprava na laboratórnu prácu č. 1</b>	<b>1</b>	Vedieť používať ochranné pomôcky, aplikovať zásady bezpečnej práce a poznať piktogramy, dodržiavať zásady bezpečnej práce.
14.	<b>Laboratórnu prácu č. 1</b> Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu, základné laboratórne pomôcky, základné laboratórne operácie	<b>1</b>	Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.
	<b><u>Zmesi a roztoky</u></b>	<b>4</b>	
15.	<b>Chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina, zmes homogénna, heterogénna</b>	<b>1</b>	Dokázať a porovnať fyzikálne a chemické vlastnosti rôznych látok (tvrdosť, hustota, rozpustnosť vo vode, elektrická vodivosť).
16.	<b>Skupenstvo látky</b>	<b>1</b>	Vymenovať príklady chemicky čistých látok a zmesi uplatňujúcich sa v odbore štúdia, rozčleniť skupiny látok na chemicky čisté látky a zmesi.
17.	<b>Spôsoby oddeľovania zložiek zmesí: destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia</b>	<b>1</b>	Navrhnuť vhodný spôsob oddelenia zložiek konkrétnej zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, sublimácia).
18.	<b>Roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, nasýtený roztok, rozpustnosť látky</b>	<b>1</b>	Rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo, klasifikovať roztoky podľa skupenstva, pripraviť nasýtený roztok.
	<b><u>Chemické reakcie</u></b>	<b>4</b>	
19.	<b>Chemická schéma a reakcia, reaktanty, produkty</b>	<b>1</b>	Uviesť príklady chemických reakcií z bežného života, rozlíšiť reaktanty a produkty, zapísať schému reakcie, zapísať chemickú rovnicu.
20.	<b>Chemická rovnica, chemický rozklad, chemické zlučovanie</b>	<b>1</b>	
21.	<b>Energetické zmeny pri reakciách, rýchlosť chemických reakcií, faktory ovplyvňujúce rýchlosť reakcií</b>	<b>1</b>	Vymenovať príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje.
22.	<b>Koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok</b>	<b>1</b>	Zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život.

<p>23.</p> <p>24.</p> <p>25.</p> <p>26.</p>	<p><b><u>Prvky a anorganické zlúčeniny dôležité v bežnom živote</u></b>  <b>Vlastnosti, výskyt, výroba, použitie, dôležitých anorganických prvkov a zlúčenín, kovy, korózia kovov, výroba kovov, zliatiny</b></p> <p><b>Halogény, kyselina chlorovodíková, chlorid sodný</b></p> <p><b>Vodík, kyslík síra, kyselina sírová, sírany</b></p> <p><b>Uhlík, uhličitaný. Dusík, dusičnany, priemyselné hnojivá</b></p>	<p><b>4</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p>	<p>Vymenovať vlastnosti anorganických látok. Vysvetliť podstatu korózie a opísať jej dôsledky, vymenovať metódy ochrany kovov pred koróziou.</p> <p>Vytvoriť chemické vzorce a názvy anorganických zlúčenín a poznať ich vlastnosti.</p> <p>Zhodnotiť využitie uvedených vybraných prvkov a anorganických zlúčenín v odbornej praxi a bežnom živote, z hľadiska vplyvu na zdravie a životné prostredie.</p> <p>Vytvoriť chemické vzorce a názvy anorganických zlúčenín a poznať ich vlastnosti.</p>
<p>27.</p> <p>28.</p>	<p><b><u>Charakteristika a rozdelenie organických látok</u></b></p> <p><b>Charakteristika a rozdelenie organických látok Uhľovodíky dôležité v praktickom živote</b></p> <p><b>Ropa, zemný plyn, uhlie – alifatické a aromatické uhľovodíky</b></p>	<p><b>2</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p>	<p>Vlastnosti uhlíka a organických zlúčenín, tvorí jednoduché chemické vzorce a názvy, rozdelí uhľovodíky podľa druhu uhlíkového reťazca. Zaradiť jednotlivé uhľovodíky medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny. Vymenovať najdôležitejšie použitie uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, heptán, izooktán, etén, acetylén, butadién, 2-metylbuta-1,3-dién.</p> <p>Prírodné zdroje uhľovodíkov spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie</p>
<p>29.</p> <p>30.</p> <p>31.</p>	<p><b><u>Biolátky</u></b></p> <p><b>Sacharidy Tuky</b></p> <p><b>Bielkoviny Vitamíny</b></p> <p><b>Enzýmy Hormóny</b></p>	<p><b>3</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p>	<p>Výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov, opísať vlastnosti tukov, roztriediť tuky podľa zloženia, skupenstva a pôvodu.</p> <p>Zloženie a vlastnosti bielkovín, funkcie bielkovín v ľudskom tele, príklady zdrojov rastlinných a živočíšnych bielkovín, avitaminóza, hypovitaminóza, hypervitaminóza.</p> <p>Význam enzýmov a hormónov pre človeka.</p>
<p>32.</p> <p>33.</p>	<p><b>Príprava na laboratórnu prácu č. 2</b></p> <p><b>Laboratórnu prácu č. 2</b>  <i>Oddeliť jednotlivé zložky zmesi a určiť pH kvapalných látok</i></p>	<p><b>1</b></p> <p><b>1</b></p>	<p>Získať manuálne zručnosti pri práci s chemickým sklom a poznať niektoré vlastnosti látok.</p> <p>Vysvetliť rozdiel medzi kyslými a zásaditými roztokmi, zavedenie PH, indikátory.</p>

## Biológia

1. ročník

2. ročník

povinný	povinný
0 + 0	0 + 0

Cieľom predmetu je v nadväznosti na biológiu na základnej škole poskytnúť žiakom kompetencie, ktoré im umožnia správne chápať a vysvetľovať prírodu ako celok a prírodné javy i procesy vo vzájomných súvislostiach. Poskytne žiakovi možnosť získania návykov a osobných rozhodnutí potrebných pre zachovanie svojho zdravia. Smeruje k tomu, aby sa žiaci naučili chápať prírodu ako zdroj trvalo udržateľného života na Zemi a vedeli aplikovať získané kompetencie v osobnom živote. Formuje ekologické myslenie, cítenie a postoje žiakov, podieľa sa na tvorbe novej hierarchie hodnôt z aspektu trvalo udržateľného rozvoja. Predmet plní úlohu všeobecnovzdelávacieho predmetu, ako aj úlohu prípravného predmetu pre odborné vzdelávanie.

#### CIELE PREDMETU

Žiaci získajú ucelenú predstavu o živej prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia všetkých zložiek, porozumejú prírodným javom, procesom a objektom vo vzájomných súvislostiach, správne interpretujú informácie o živej prírode, využijú osvojené postupy pre ovplyvňovanie svojho zdravia, identifikujú kľúčové pojmy, dokážu aplikovať vedomosti o zdraví a chorobe v osobnom živote, reálne posúdia dôsledky existujúcich vedeckých objavov, dokážu prezentovať výsledky svojej práce ústnou i písomnou formou, nadobudnú spôsobilosť realizácie projektov v oblasti ochrany životného prostredia a zdravia človeka

## Matematika a práca s informáciami

### Matematika

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
3 + 0	2 + 0

Matematické vzdelávanie v odbornom školstve popri funkcii všeobecného vzdelania plní aj v jednotlivých odboroch prípravnú funkciu pre odbornú zložku vzdelávania i uplatnenie v praxi.

Tento vzdelávacie program je určený najmä pre skupiny odborov:

- 43 Veterinárske vedy,
- 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,
- 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II,
- 72 Publicistika, knihovníctvo a vedecké informácie,
- 76 Učiteľstvo,
- 82 Umenie a umeleckoremeselná tvorba I,
- 85 Umenie a umeleckoremeselná tvorba II.

Všeobecným cieľom matematického vzdelávania je výchova premýšľajúceho človeka, ktorý bude vedieť matematiku používať v rôznych životných situáciách (v odbornej zložke vzdelávania, v osobnom živote, budúcom zamestnaní i ďalšom vzdelávaní).

Vzdelávacie obsah predmetu v študijných odboroch SOŠ je rozdelený do piatich tematických celkov:

- Čísla, premenná a početové výkony s číslami
- Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy
- Geometria a meranie
- Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika
- Logika, dôvodenie, dôkazy

#### CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom matematiky na stredných školách je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť. Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci vedeli: efektívne numericky počítať, používať a premieňať jednotky (dĺžky, hmotnosti, času, objemu, povr- chu, rýchlosti, meny a podobne), vyhodnotiť informácie kvantitatívneho charakteru získané z

rôznych zdrojov – grafov, diagramov a tabuliek, používať matematiku vo svojom budúcom živote, správne používať matematickú symboliku, znázorňovať vzťahy, čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy, používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjať svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť, pracovať s návodmi a tvoriť ich, samostatne analyzovať texty úloh, a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky, vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia.

<b>Názov predmetu</b>	<b>matematika</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	3 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín 2 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	Prvý, druhý
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v službách a remeslách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „*Matematika a práca s informáciami*“ ŠVP 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorý sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1., 2. ročníka odbor štúdia 6403 L podnikanie v službách a remeslách. Na vytvorenie predmetu sme integrovali obsahové štandardy : *Čísla, premenné a počtové výkony s číslami, Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy, Geometria a meranie, Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika*. Na túto vzdelávaciu oblasť vyčlenil ŠVP 3 hodiny týždenne v 1., 2 hodiny týždenne v 2. ročníku v súlade s učebným plánom.

Predmet matematika v študijnom odbore 6403 L podnikanie v službách a remeslách rozvíja, rozširuje a prehľbuje učivo matematiky zo základnej školy a trojročného učebného odboru. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma). Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete plnia nielen funkciu všeobecného vzdelávania ale aj prípravnú funkciu pre odbornú zložku. Pri výbere učiva sme pristupovali už vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby sme vychovali premýšľavého človeka, ktorý bude vedieť používať matematiku v rôznych životných situáciách, v odbornej zložke vzdelávania, v ďalšom vzdelávaní, v budúcom zamestnaní, vo svojom voľnom čase a pod.

Predmet matematika vedie žiakov k presnosti, dôslednosti, hospodárnosti, precíznosti vo vyjadrovaní a v manuálnych činnostiach / pri geometrických úlohách /, ktoré uplatnia v odbornej a praktickej zložke vzdelávania.

Predmet je medzipredmetovo previazaný so všeobecnovzdelávacími a s odbornými vyučovacími predmetmi a praktickou činnosťou žiakov.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania matematiky majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy, práca s PC a pod.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti, využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu matematiky patrí aj využitie počítačov a internetu, zapájanie žiakov do matematických súťaží realizovaných cez Internet.

**Hodnotenie žiakov** bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede.

## Ciele vyučovacieho predmetu

Prvoradým cieľom vyučovania matematiky v odbore 6403 L podnikanie v službách a remeslách by malo byť získanie pozitívneho vzťahu k matematike. Nedeliteľným cieľom matematiky na stredných odborných školách je poskytnúť žiakom vedomosti a zručnosti, ktoré sú potrebné pre úspešné zvládnutie odborných predmetov príslušného študijného odboru. Zároveň by si mal absolvent SOŠ utvoriť obraz o matematike ako celku, mal by získať vedomosti z oblasti algebry, z planimetrie a zo stereometrie, zo základov matematickej analýzy, z kombinatoriky, zo základov pravdepodobnosti a štatistiky s využitím dostupných informačných technológií.

**Žiak si má osvojiť pojmy, vzťahy, súvislosti, osvojí si postupy a činnosti pri riešení úloh z praxe. Naučiť sa využívať výpočtovú techniku pri riešení matematických úloh. Naučiť sa logickému mysleniu, argumentácii, tvorivému prístupu pri riešení problémov, prezentovaniu svojich postupov a úvah.**

Cieľom vyučovacieho predmetu matematika v študijnom odbore 6403 L podnikanie v službách a remeslách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií pri aritmetických operáciách s reálnymi číslami, matematických operáciách s výrazmi, upravovať výrazy a využívať vzťahy pre druhú mocninu dvojčlena a rozdiel druhých mocnín, určovať percentá, používať trojčlenku, riešiť praktické úlohy a nimi posilňovať logické myslenie, vedieť graficky znázorniť funkcie, určiť rast a klesanie funkcie, ovládať rôzne druhy funkcií a aplikovať ich v praktických úlohách, vedieť upravovať rovnice, poznať základné útvary z planimetrie, vedieť ich zostrojiť, vypočítať obvod a obsah, zároveň rozvíjať predstavivosť a priestorové videnie.

## Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete matematika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

### Schopnosti riešiť problémy

- ✚ rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie a pod.),
- ✚ vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- ✚ hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- ✚ posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,



- ✚ korigovať nesprávne riešenia problému,
- ✚ používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

#### Spôsobilosti využívať informačné technológie

- ✚ získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- ✚ zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

#### **Stratégia vyučovania**

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Čísla, premenné a početné výkony s číslami	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca vo dvojiciach Práca s učebnicou
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou
Geometria a meranie	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou
Logika, dôvodenie, dôkazy	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca žiakov vo dvojiciach Práca s učebnicou

## Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Čísla, premenné a početové výkony s číslami	Calda E., Repová J.: Matematika 1 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J., Skríček L.: Matematika 2 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J.: Matematika 3 SPN. Bratislava 1985	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Transparenty s reálnymi číslami	Internet Knižnica
Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy	Calda E., Repová J.: Matematika 1 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J., Skríček L.: Matematika 2 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J.: Matematika 3 SPN. Bratislava 1985	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Transparenty s reálnymi číslami	Internet Knižnica
Geometria a meranie	Calda E., Repová J.: Matematika 1 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J., Skríček L.: Matematika 2 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J.: Matematika 3 SPN. Bratislava 1985	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Matematické tabuľky listové Transparenty s rovnicami a s funkciami	Internet Knižnica
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika	Calda E., Repová J.: Matematika 1 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J., Skríček L.: Matematika 2 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J.: Matematika 3 SPN. Bratislava 1985	Dataprojektor PC Tabuľa Filpchart Videotechnika	Matematické tabuľky listové Transparenty s rovnicami a s funkciami	Internet Knižnica
Logika, dôvodenie, dôkazy	Calda E., Repová J.: Matematika 1 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J., Skríček L.: Matematika 2 SPN. Bratislava 1984 Odvárko E., Repová J.: Matematika 3 SPN. Bratislava 1985	Dataprojektor Videotechnika PC Tabuľa Filpchart	Transparenty s funkciami a rovnicami	Internet Knižnica












# ROČNÍK: PRVÝ

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <b>Matematika</b>				3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzi predmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
<b>Čísla, premenné a početové výkony s číslami</b>	31		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Zhrnutie a prehĺbenie základného učiva	7	<i>fyzika</i> <i>odborný výcvik</i> <i>ekonomika</i>	Vedieť porovnať dve reálne čísla na úrovni presnosti kalkulačky (napr. výpočtom ich rozdielu).	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Upevnil si pojem čísla, rozlíšil prirodzené, celé, racionálne a reálne číslo.</li> </ul>	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Počítanie s mocninami 10 (súčin a podiel) pri rádovom odhade výsledku a pri premene jednotiek	12		Vedieť využiť počítanie s mocninami 10 (súčin a podiel) pri rádovom odhade výsledku a pri premene jednotiek.	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Rozumel základným vzťahom medzi číslami.</li> <li>✚ Rozumel pojmu mocniny a vedel riešiť úlohy s mocninami a odmocninami.</li> </ul>		
Základné početové úkony, výpočty s percentami a odhad ich výsledku, trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť a pomer	12		Vedieť použiť základné početové úkony, <b>výpočty s percentami</b> a odhad ich výsledku, <b>trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť a pomer</b> v konkrétnych situáciách (napr. odhadnúť príjem, spočítať výdavky, určiť výhodnejšiu cenu jedného tovaru a výhodnejšiu cenu celého nákupu, porovnávať príjmy a výdavky na základe výpisu z účtu, zistiť splatnosť faktúry, vypočítať penále pri nedodržaní termínu splatnosti, vyplniť číselné údaje vo formulári vyžadujúcom použitie nie veľkého počtu základných početových operácií vypočítať odvody do poisťovni z príjmov, vypočítať jednotlivé typy daní, vypočítať úrok (mesačný, ročný) a pod.).	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedel využiť počítanie s mocninami 10 (súčin a podiel) pri rádovom odhade výsledku a pri premene jednotiek.</li> <li>✚ Vedieť použiť základné početové úkony, výpočty s percentami a odhad ich výsledku, trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť a pomer.</li> <li>✚ Posúdil správnosť tvrdení vychádzajúcich z</li> </ul>		
			Vedieť posúdiť správnosť tvrdení vychádzajúcich z percentuálnych			

			údajov. <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť porozumieť princípu splácania pôžičky.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Porozumel princípu splácania pôžičky.</li> </ul>		
<p><b>Čísla, premenná a počtové výkony s číslami</b></p> <p>Praktická matematika – vyplňanie formulárov s číselnými údajmi, práca s údajmi vyjadrenými v percentách; elementárna finančná matematika domácnosti (rozhodovanie o výhodnosti nákupu alebo zľavy, poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet, výpisy z účtov a faktúry); elementárna finančná matematika (úrok, pôžička, umorená pôžička, splátky a umorovacia istina, lízing, hypotéka).</p> <p><b>Výkonový štandard</b></p> <p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyplniť číselné údaje vo formulári vyžadujúcim použitie nie veľkého počtu základných počtových operácií a výpočet percent,</li> <li>- matematizovať reálnu situáciu,</li> <li>- použiť trojčlenku, priamu a nepriamu úmernosť na riešenie jednoduchých praktických úloh,</li> <li>- posúdiť správnosť tvrdení vychádzajúcich z percentuálnych údajov,</li> <li>- rozumie princípu splácania pôžičky,</li> <li>- v jednoduchých prípadoch na základe výpočtu úrokovej miery porovnať výhodnosť dvoch pôžičiek.</li> </ul>						
Prvá písomná práca	1				Písomné skúšanie	
Oprava prvej písomnej práce	1					
<b>Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy</b>	<b>31</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Výrazy	4	<i>fyzika</i> <i>odborný výcvik</i> <i>ekonomika</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť upravovať výrazy a určovať definičný obor pri výrazoch.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedel upravovať výrazy a určoval definičný obor pri výrazoch.</li> </ul>	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Reprezentáciu daného vzťahu medzi veličinami, práca s tabuľkami a ich grafické reprezentácie.	7		<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť upraviť kvadratický trojčlen rôznymi spôsobmi.</li> <li>✚ Má schopnosti vhodnej voľby premennej pri matematizácii reálnej situácie.</li> <li>✚ Vedieť v jednoduchých prípadoch zvoliť vhodnú reprezentáciu daného vzťahu medzi veličinami, porozumieť tabuľkám a grafickým reprezentáciám.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Upravil kvadratický trojčlen rôznymi spôsobmi.</li> <li>✚ Mal schopnosti vhodnej voľby premennej pri matematizácii reálnej situácie.</li> <li>✚ Vedel v jednoduchých prípadoch zvoliť vhodnú reprezentáciu daného vzťahu medzi veličinami, porozumel tabuľkám a grafickým reprezentáciám.</li> </ul>		
Výpočty zo vzorcov-dosadenie zadanej hodnoty príslušnej premennej a vypočítať neznámu veličinu.  Lineárna funkcia - danú tabuľkou hodnôt doplniť o chýbajúce hodnoty do tabuľky, zostrojiť jej graf a určiť vlastnosti f-cie.	7  9		<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť dosadiť do vzorca zadané hodnoty príslušnej premennej a vypočítať neznámu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Dosadil do vzorca zadané hodnoty príslušnej premennej a vypočítal</li> </ul>		

<p>Praktické úlohy vyžadujúce čítanie grafu f-cie alebo jeho tvorbu</p>	<p>4</p>		<p>veličinu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť v jednoduchých prípadoch vyjadriť neznámu zo vzorca.</li> <li>✚ Vyjadriť pre lineárnu funkciu danú tabuľkou hodnôt doplniť chýbajúce hodnoty do tabuľky.</li> <li>✚ Zostrojiť graf lineárnej funkcie podľa jej predpisu a z daného grafu funkcie (vrátane prípadov, keď na zostrojenie grafu treba použiť tabuľkový kalkulačtor) - odčítať s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty.</li> <li>✚ Rozhodnúť o ohraničenosti a periodičnosti funkcie, určiť (presne alebo približne) jej extrémny, intervaly, na ktorých funkcia rastie (klesá, je konštantná), jej najväčšie, resp. najmenšie hodnoty na danom intervale <math>\langle a, b \rangle</math>, body (alebo intervaly), v ktorých nadobúda kladné, resp. záporné, resp. nulové hodnoty.</li> <li>✚ Zapísať dané jednoduché vzťahy pomocou premenných, konštant, rovností a nerovností - zostaviť lineárnu rovnicu alebo nerovnicu predstavujúcu matematický model slovnej úlohy s dôrazom na pôvodnú slovnú úlohu.</li> </ul> <p>Riešiť jednoduché praktické úlohy vyžadujúce čítanie grafu f-cie alebo jeho</p>	<p>neznámu veličinu.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vyjadriť v jednoduchých prípadoch neznámu zo vzorca.</li> <li>✚ Vyjadriť pre lineárnu funkciu danú tabuľkou hodnôt, doplnil chýbajúce hodnoty do tabuľky.</li> <li>✚ Zostrojil graf lineárnej funkcie podľa jej predpisu a z daného grafu funkcie (vrátane prípadov, keď na zostrojenie grafu treba použiť tabuľkový kalkulačtor) – odčítal s dostatočnou presnosťou veľkosť funkčnej hodnoty.</li> <li>✚ Rozhodne o ohraničenosti a periodičnosti funkcie, určí jej extrémny, intervaly, na ktorých funkcia rastie (klesá, je konštantná), jej najväčšie, resp. najmenšie hodnoty na danom intervale <math>\langle a, b \rangle</math>, body (alebo intervaly), v ktorých nadobúda kladné, resp. záporné, resp. nulové hodnoty.</li> <li>✚ Zapísal dané jednoduché vzťahy pomocou premenných, konštant, rovností a nerovností – zostavil lineárnu rovnicu alebo nerovnicu predstavujúcu matematický model slovnej úlohy.</li> </ul> <p>Rieši jednoduché praktické úlohy vyžadujúce čítanie grafu f-cie alebo jeho tvorbu.</p>		
-------------------------------------------------------------------------	----------	--	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--

			tvorbu.			
<p><b>Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy</b>  Rôzne (negrafické) metódy reprezentácie vzťahov (slovné, algebrické, tabuľkové).  Algebrizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov (výrazy, vzorce, nerovnosti).  Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic algebricky alebo použitím vhodného softvéru.</p> <p><b>Výkonový štandard</b></p> <p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- určiť neznámu hodnotu v prípade vzťahov zadaných tabuľkou (špeciálne funkcií jednej a dvoch premenných),</li> <li>- v jednoduchých prípadoch zvoliť vhodnú reprezentáciu daného vzťahu medzi veličinami, porozumieť tabuľkám a grafickým reprezentáciám,</li> <li>- vzťah opísaný slovné (špeciálne lineárnu závislosť) zapísať pomocou konštánt a premenných,</li> <li>- modelovať reálne problémy a úlohy matematickým jazykom a interpretovať výsledky riešenia matematického problému do reálnej situácie,</li> <li>- dosadiť do vzorca,</li> </ul> <p>zapísať dané jednoduché vzťahy pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností.</p>						
<b>Geometria a meranie</b>	<b>33</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary	6	<i>fyzika</i> <i>ekonomika</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť vypočítať obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vypočítal obsah rovinných útvarov rozložiteľných na základné rovinné útvary.</li> </ul>	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Rovnoběžné premietaní - kváder, jednoduché teleso zložené z malého počtu kvádrov	6	<i>odborný výcvik</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ V rovnobežnom premietaní načrtnúť kváder, jednoduché teleso zložené z malého počtu kvádrov.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ V rovnobežnom premietaní načrtnol kváder, jednoduché teleso zložené z malého počtu kvádrov.</li> </ul>		
Objem a povrch telies	10		<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Použiť vzorce na výpočet objemu a povrchu hranatých a kolmých telies.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Použil vzorce na výpočet objemu a povrchu hranatých a kolmých telies.</li> </ul>		
Praktické úlohy na obvod, obsah, objem a povrch	11		<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ S využitím priestorovej predstavivosti riešiť problémové úlohy z praxe (zamerané aj na študijný odbor).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ S využitím priestorovej predstavivosti riešil problémové úlohy z praxe.</li> </ul>		
Druhá písomná práca	1				Písomné skúšanie	
Oprava druhej písomnej práce	1					

 ROZPIS UČIVA PREDMETU: <b>Matematika</b>				<b>2 hodiny týždenne, spolu 66/63 vyučovacích hodín</b>		
Názov tematického celku	Hodiny	Medzipredmeto vé vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnoten ia	Prostriedky hodnoten ia
Témy						
<b>Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika</b>	<b>31</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Vypisovanie možností alebo na kombinatorickom pravidle súčtu a súčinu zisťovanie počtu možností	5	<i>fyzika</i> <i>ekonomika</i> <i>odborný výcvik</i>	 Používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností založené na vypisovaní alebo systematickom vypisovaní možností alebo na kombinatorickom pravidle súčtu a súčinu.	 Používal rôzne stratégie zisťovania počtu možností založené na vypisovaní, systematickom vypisovaní možností alebo na kombinatorickom pravidle súčtu a súčinu.	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Základné pravdepodobnostné pojmy	2		 Používať základné pravdepodobnostné a pojmy.	 Používal základné pravdepodobnostné a pojmy.		
Pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností	5		 Riešiť úlohy zamerané na hľadanie pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností pomocou jednoduchých kombinatorických úloh.	 Riešil úlohy zamerané na hľadanie pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností pomocou jednoduchých kombinatorických úloh.		
Organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát a tvorba softvéru na grafické spracovanie dát	8		 Navrhnuť v jednoduchých prípadoch organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát.	 Navrhol v jednoduchých prípadoch organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát.		
Štatistický súbor na základe vlastností – stredná hodnota, modus, medián, rozptyl	11		 Použiť vhodný softvér na grafické spracovanie dát.  V konkrétnych prípadoch opísať štatistický súbor na základe vlastností – stredná hodnota, modus, medián, rozptyl.	 Použil vhodný softvér na grafické spracovanie dát.  V konkrétnych prípadoch opísal štatistický súbor na základe vlastností – stredná hodnota, modus, medián, rozptyl.		
Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika Organizácia súboru. Kombinatorika – úlohy založené na použití kombinatorického pravidla súčtu a súčinu Pravdepodobnosť – základné úlohy. Štatistika – grafické spracovanie dát (histogram, kruhový diagram, čiarové grafy lomené a hladké) a použitie vhodného softvéru na ich spracovanie. Základné vlastnosti súboru – stredná hodnota, modus, medián, rozptyl.						
Výkonový štandard						

<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- navrhnúť v jednoduchých prípadoch organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát,</li> <li>- používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností založené na vypisovaní alebo systematickom vypisovaní možností alebo na kombinatorickom pravidle súčtu a súčinu,</li> <li>- používať základné pravdepodobnostné pojmy,</li> <li>- riešiť úlohy zamerané na hľadanie pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností aj pomocou jednoduchých kombinatorických pravidiel</li> </ul>						
Prvá písomná práca	1					Písomné skúšanie
Oprava prvej písomnej práce	1					
<b>Logika, dôvodenie, dôkazy</b>	<b>28</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Logika – základné pojmy	4	<i>fyzika</i>	✚ Správne vnímať logické spojky v rôznych prostrediach.	✚ Správne vnímať logické spojky v rôznych prostrediach.	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Tabuľky logických spojok, tautológia	4	<i>odborný výcvik</i>	✚ Vedieť používať a poznať význam logických spojok v matematike aj v reálnom živote.	✚ Vedel používať a poznať význam logických spojok v matematike aj v reálnom živote.		
Práca s jednoduchými návodmi, odbornými textami, ukázkami nariadení vrátane posúdenia správnosti z nich odvodených tvrdení	6	<i>ekonomika</i>	✚ Vytvárať tabuľky logických spojok, tautológia. ✚ Vedieť pracovať s jednoduchými návodmi, odbornými textami a ukázkami nariadení vrátane posúdenia správnosti z nich odvodených tvrdení.	✚ Vytváral tabuľky logických spojok, tautológie. ✚ Pracoval s jednoduchými návodmi, odbornými textami a ukázkami nariadení vrátane posúdenia správnosti z nich odvodených tvrdení.		
<p>Logika, dôvodenie, dôkazy Logické spojky a kvantifikátory a ich používanie v bežnom živote.</p> <p>Výkonový štandard</p> <p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- správne vnímať logické spojky v rôznych prostrediach,</li> <li>- pracovať s jednoduchými návodmi, odbornými textami a ukázkami nariadení vrátane posúdenia správnosti z nich odvodených tvrdení,</li> <li>- zovšeobecniť jednoduché tvrdenia,</li> <li>- svoje riešenie, resp. tvrdenie odôvodniť.</li> </ul>						
Prvá písomná práca	1		✚	✚		Písomné skúšanie
Oprava prvej písomnej práce	1					



Zovšeobecňovanie jednoduchých tvrdení a ich zdôvodnenie	4	<i>fyzika</i> <i>odborný výcvik</i> <i>ekonomika</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vedieť zovšeobecňovať jednoduché tvrdenia.</li> <li>✚ Vedieť tvrdenie alebo riešenie odôvodniť.</li> <li>✚ Vedieť používať dôkazy – priamy a nepriamy (prípadne dôkaz sporom).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Zovšeobecňoval jednoduché tvrdenia.</li> <li>✚ Vedel tvrdenie alebo riešenie odôvodniť.</li> <li>✚ Používal dôkazy – priamy a nepriamy (prípadne dôkaz sporom).</li> </ul>	Ústne a písomné skúšanie	Didaktický test
Matematické dôkazy – priamy a nepriamy a dôkaz sporom	10					
Druhá písomná práca	1		✚	✚	Písomné skúšanie	
Oprava druhej písomnej práce	1					

**Poznámka:**

Úprava počtu hodín z 66 na 63 z dôvodu ukončenia štúdia maturitnou skúškou.

Využívať u žiakov čítanie s porozumením.

Kláť dôraz na zvyšovanie finančnej gramotnosti u žiakov.

**Metódy hodnotenia :**

Pri hodnotení budeme využívať metódy hodnotenia ústne frontálne skúšanie,

ústne skúšanie a písomné skúšanie.

### Prostriedky hodnotenia :

Pri hodnotení budeme využívať prostriedky hodnotenia ako sú didaktické testy, ústne odpovede, písomné práce.

### Štandard kompetencií

Štúdium matematiky na strednej škole prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií:

*kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky*

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

*kompetencia riešiť problémy*

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

*kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií*

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

*kompetencia k celoživotnému učeniu sa – učiť sa učiť*

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

*sociálne komunikačné kompetencie*

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

*kompetencie sociálne a personálne*

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

*kompetencie pracovné*

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

#### *kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti*

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote.

#### *kompetencie občianske*

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

#### *kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry*

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultívovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

#### **Poznámka :**

Počty hodín pri jednotlivých tematických celkoch sú len orientačné.

## **Informatika**

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
2 + 0	1 + 0

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

#### **CIELE PREDMETU**

Žiaci naučia sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávať informácie uložené na pamäťových médiách alebo na sieti a komunikovať cez sieť, budú rozvíjať svoje schopnosti kooperácie a komunikácie, nadobudnú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu, budú rozvíjať svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažiť sa o sebavzdelávanie, naučia sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií.

Číslo vyuč. jednotky	Číslo temat. celku	Názov tematického celku, tém a rozvrh učiva
1	2	3
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47.	I.  II.	<b><u>Bezpečnosť a hygiena pri práci</u></b> Bezpečnosť pri práci Počítačová hygiena <b><u>Oblasti využitia Informatiky</u></b> Organizácia údajov v tabuľkách Charakteristika <b>Excelu</b> – základné pojmy Popis prostredia a ovládanie programu Vkladanie a editácia údajov Typy údajov a ich formát Vkladanie vzorcov a funkcií Úpravy tabuliek Formátovanie buniek Výpočty pomocou finančných funkcií Využívanie logických funkcií Tlač tabuľky Riešenie vybraných úloh Cvičenie – komplexný príklad Cvičenie – komplexný príklad Praktická úloha Praktická úloha Práca s grafmi, tvorba grafov Typy grafov Úprava grafov - práca s objektmi v grafe Úprava grafov - práca s objektmi v grafe Vkladanie grafov do textu Tlač grafov Cvičenie – vytvorenie grafu Cvičenie – vytvorenie grafu Praktická úloha Praktická úloha Teória databáz - základné pojmy Teória databáz - základné pojmy Databázové programy, databázový súbor, základné operácie Charakteristika <b>MS Access</b> – základné pojmy, popis prostredia a jeho ovládanie Definícia tabuľky a pravidlá pre jej návrh Typy údajov Typy operátorov Vytvorenie novej databáze, modifikácia tabuľky databáze Vytvorenie novej databáze, modifikácia tabuľky databáze Zmena usporiadania v databáze, vyhľadávanie a nahradzovanie údajov v databáze Filtrácia v databáze Praktický príklad vytvorenia novej databáze Definícia a popis formulára Definícia a popis dotazu Definícia, popis a tlač zostavy Cvičenie – komplexná databáza Cvičenie – komplexná databáza Praktická úloha Praktická úloha Hromadná korešpondencia Cvičenie – použitie hromadnej korešpondencie Praktická úloha Praktická úloha

48.		
49.		
50.		
51.		
Číslo vyuč. jednotky	Číslo temat. Celku	Názov tematického celku, tém a rozvrh učiva
1	2	3
52.		<b>PowerPoint</b> – charakteristika programu a popis okna programu
53.		Vytvorenie novej prezentácie
54.		Práca so snímkami
55.		Pridanie a formátovanie textu
56.		Práca s tabuľkami a grafmi
57.		Pridanie zvuku, hudby, obrazu a hlasu
58.		Animácia textu
59.		Cvičenie – vytvorenie prezentácie
60.		Cvičenie – vytvorenie prezentácie
61.		Cvičenie – vytvorenie prezentácie
62.		Cvičenie – vytvorenie prezentácie
63.		Cvičenie – vytvorenie prezentácie
64.		Praktická úloha
65.		Praktická úloha
66.		

--	--	--

Číslo vyuč. jednotky	Číslo temat. celku	Názov tematického celku, tém a rozvrh učiva	Prerezové témy
1	2	3	4
	I.	<b><u>Bezpečnosť a hygiena pri práci</u></b>	<b>5</b>
1.		Bezpečnosť pri práci	
2.		Počítačová hygiena	
	II.	<b><u>Systematizácia a upevňovanie učiva</u></b>	<b>6</b>
3.		Opakovanie - Excel	
4.		Opakovanie - Access	
5.		Opakovanie - PowerPoint	
	III.	<b><u>Oblasti využitia Informatiky</u></b>	<b>1, 2, 3,</b>
6.		<b>OMEGA - ovládanie programu a databázových tabuliek</b>	<b>6, 7</b>
7.		Vytvorenie novej firmy	
8.		Vytvorenie novej firmy	
9.		Sklad – založenie skladu	
10.		Evidencia odberateľov a dodávateľov	
11.		Skladové karty - založenie novej skladovej karty	
12.		Príjemky - príjem do skladu	
13.		Výdajky - výdaj tovaru zo skladu	
14.		Evidencia došlých objednávok	
15.		Vystavovanie odoslaných objednávok	
16.		Fakturácia – nová faktúra, uloženie a tlač faktúry	
17.		Vystavenie dodacieho listu	
18.		Cvičenie – komplexný príklad	
19.		Cvičenie – komplexný príklad	
20.		Praktická úloha	
21.		Praktická úloha	
22.		<b>ZONER Callisto - úvod do graf. editora, zákl. pojmy, popis prac. prostredia</b>	
23.		Výber a transformovanie objektu	
24.		Vkladanie kriviek a tvarovanie kriviek	
25.		Vkladanie a tvarovanie geometrických tvarov	
26.		Vkladanie odstavcového a umeleckého textu	

27.	Vkladanie a tvarovanie tabuľky	
28.	Otáčanie a zošíkmenie objektov a logické operácie s objektmi	
29.	Praktická úloha	
30.	Praktická úloha	

### Učebné osnovy

<b>Názov predmetu</b>	<b>APLIKOVANÁ INFORMATIKA</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	2 hodiny týždenne v 2. ročníku spolu 60 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	druhý
<b>Škola (názov, adresa)</b>	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. SNP 5, 953 01 Zlaté Moravce
<b>Názov ŠkVP</b>	Obchod a podnikanie, služby a cestovný ruch
<b>Kód a názov ŠVP</b>	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
<b>Kód a názov učebného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Stupeň vzdelania</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Dĺžka štúdia</b>	2 roky (nadstavbové)
<b>Forma štúdia</b>	denná
<b>Vyučovacia jazyk</b>	slovenský
<b>iné</b>	Štátna škola

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie“ ŠVP 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 2. ročníka štúdia.

V odbornom predmete aplikovaná informatika v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách po obsahovej stránke je výber poznatkov vymedzený tak, aby sa žiaci oboznámili so základnými pojmami informatickej vedy pretransformovanými do didaktického systému a oboznámili sa s prácou na počítači. Žiaci sa naučia ovládať prostredie tých počítačových programov na základnej používateľskej úrovni, ktoré využijú pri svojom učení a v praxi pri podnikaní. Učebné osnovy odborného predmetu aplikovaná informatika sa viažu na koncepciu, kde integrujúcim prvkom je informácia, jej druhy a spôsob spracovania. Tým sa umožňuje vysvetľovať mnohé pojmy bez viazania na konkrétne súčasné informačné technológie a programové vybavenie, ktoré rýchlo zastarávajú. Dôraz sa kladie na činnostný spôsob nadobúdania poznatkov, cez praktickú činnosť objavovať zovšeobecnenia a zákonitosti.

Na začiatku ročníka je zaradená téma „Bezpečnosť a hygiena pri práci“, V predmete sa využívajú medzipredmetové vzťahy a berie sa ohľad na vedomosti a oblasť záujmu žiakov. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v praxi a v ďalších predmetoch, s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe, avšak vzhľadom na špecifické postavenie predmetu s možnosťou využitia alternatívnych spôsobov

hodnotenia (bodovanie, percentuálne vyjadrenie, a i.). Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu.

Výučba odborného predmetu aplikovaná informatika sa uskutočňuje v počítačovej učebni formou cvičení, ktorá je vybavená PC s pripojením na Internet a s iným dostupným hardvérom podľa aktuálnej vybavenosti školy. Trieda sa delí na skupiny podľa príslušných predpisov o bezpečnosti práce, max. dvaja žiaci pri jednom počítači.

Výber učiva a jeho hĺbka sa prispôbia požiadavkám profilu absolventa tohto študijného odboru a prípadne doterajším vedomostiam žiakov. Pri každej konkrétnej vyučovanej téme by si mal učiteľ uvedomiť, ktoré ciele odborného predmetu aplikovaná informatika sa daným učivom naplňajú. Ukázkový softvér v žiadnom prípade nemôže byť cieľom vyučovania. Používaný softvér je len ukázkou práce s údajmi alebo ilustráciou aplikácie z nejakej triedy problémov, prípadne ukázkou samotného programu. Pri vyučovaní si treba uvedomiť obťažnosť vysvetľovania istých abstraktných pojmov. Žiaci musia zvládnuť organizáciu údajov v počítači a na dátových médiách, hierarchickú štruktúru adresárov a súborov, vedieť pracovať s rôznymi typmi dátových médií.

Žiaci absolvujú exkurziu do moderne vybavených laboratórií, na výstavy, resp. zúčastnia sa dní otvorených dverí na podujatiach, kde sa môžu študenti oboznámiť s najnovším technickým a programovým vybavením a spôsobmi využitia, ale aj zneužitia informácií.

V škole sa môže používať len legálne nadobudnutý softvér. Je neprípustné, aby sa vo vyučovaní používal, resp. predvádzal softvér nadobudnutý porušením licenčných a autorských práv. Tým by sa nemohol dosiahnuť jeden zo základných výchovných princípov a tiež jeden zo všeobecných cieľov informatiky vo vzdelaní – naučiť sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo. Predmet aplikovaná informatika musí vychovávať právne vedomie v súvislosti s IKT.

## **Ciele vyučovacie predmetu**

Cieľom vyučovacieho predmetu aplikovaná informatika je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií v súlade so ŠVP, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku, občianskom živote a podnikaní.

Naučiť žiakov využívať základné postupy a prostriedky informatiky, budovať informatickú kultúru, t. j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov v praxi pri podnikaní.

Toto poslanie by sa malo dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaná informatika a aplikovaním informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vyučovaní iných predmetov a v organizovaní a riadení školy

Cieľom vyučovania odborného predmetu aplikovaná informatika je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a v pochopení toku informácií v počítačových systémoch. Oblasť informatiky zaznamenala mimoriadny rozvoj, preto v odbornom predmete aplikovaná informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na aplikovanie poznatkov pre prax. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu aplikovanej informatiky v podnikaní široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces smeruje k tomu, aby žiaci:

- **sa oboznámili s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním, t. j. s manipuláciami s údajmi;**
- **sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov;**



- pochopili, že aplikácie sú programy, ktoré umožňujú riešiť určité triedy úloh a problémov; chápali aplikáciu ako súbor úzko súvisiacich algoritmov na spracovanie údajov (realizovaných v niektorom konkrétnom systéme), oboznámili sa s hlavnými triedami úloh a problémov, ktoré sa riešia prostriedkami informačných technológií;
- si rozvíjali svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, zostaviť plán práce, špecifikovať podproblémy, distribuovať ich v skupine, vysvetliť problém ďalšiemu žiakovi, riešiť podproblémy, zhromaždiť výsledky, zostaviť ich do celkového riešenia, verejne so skupinou o ňom referovať);
- nadobudli schopnosti potrebné pre prácu podľa zamerania svojho odboru riešením aplikovaných úloh (sformulovať problém, získať informácie z primeraných zdrojov, hľadať riešenie a príčinné súvislosti, sformulovať písomne a ústne názor, diskutovať o ňom, robiť závery) a rozvíjali si logické myslenie;
- si rozvíjali svoju osobnosť a tvorivosť (vedieť si zvoliť médium na vyjadrenie svojich myšlienok, názorov a pocitov);
- sa naučili rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

#### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### **a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote**

##### Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

#### **b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku**

##### Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,

- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

#### Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť prácu v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

## Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<b>druhý ročník</b>		
Bezpečnosť a hygiena pri práci	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie
Excel – práca so zoznamami, kontingenčnými tabuľkami a grafmi	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Názorná – demonštrovanie, exkurzia Brainstorming – Hobo metóda	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Praktické precvičovanie Práca s informačnými technológiami Práca s odbornou literatúrou Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy
Práca s multimédiami	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Názorná – demonštrovanie, exkurzia Brainstorming – Hobo metóda	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy
Tvorba webu	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Názorná – demonštrovanie, exkurzia Brainstorming – Hobo metóda	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Praktické precvičovanie Práca s informačnými technológiami Práca s odbornou literatúrou Demonštrácia a pozorovanie Riešenie praktickej úlohy

## Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

### Odborná literatúra

Ivan Kalaš a kolektív: INFORMATIKA pre stredné školy, SPN, Bratislava 2002

Lukáč S., Šnajder L., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s tabuľkami, SPN, Bratislava 2001

Zdeněk Matúš, Excel 2007 – 2010 v príkladech, Computer Media, vydání druhé 2011

Ľubomír Salanci: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s grafikou, SPN, Bratislava 2000

Šnajder Ľ., Kireš M., INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s multimédiami, SPN, Bratislava 2005

Jašková Ľ., Šnajder Ľ., Baranovič R.,: INFORMATIKA pre stredné školy – Práca s Internetom, SPN, Bratislava 2001

Pavel Roubal, Informatika a výpočetní technika pro střední školy – Praktická učebnica, Computer Press, Brno 2012

### **Didaktická technika**

Dataprojektor

PC

Interaktívna tabuľa eBeam

Tabuľa

Videotechnika

Flipchart

### **Materiálne výučbové prostriedky**

Vzorky hardvérových častí PC

Pridavné zariadenia PC

### **Ďalšie zdroje**

Internet

CD a DVD – zdroje (Infovek a iné)

Computerworld (odborný časopis)

Odborné publikácie a časopisy

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <b>APLIKOVANÁ INFORMATIKA</b>				Ročník: druhý 2 hodiny týždenne,
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
<b>Bezpečnosť a hygiena pri práci</b>	<b>2</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Bezpečnosť pri práci	1	Právna náuka Informatika	➤ Prakticky aplikovať základné predpisy BOZP	➤ Prakticky aplikoval základné predpisy BOZP
➤ Počítačová hygiena	1		➤ Vysvetliť hygienické predpisy a normy a vedieť ich prakticky aplikovať	➤ Bez problémov vysvetlil hygienické predpisy a normy a správne ich aplikoval
<b>Excel – práca so zoznamami, kontingenčnými tabuľkami a grafmi</b>	<b>16</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Vytvorenie zoznamu a pravidiel pre jeho vytvorenie	1	Informatika Anglický jazyk	➤ Vedieť vytvoriť zoznam, poznať pravidlá pre jeho vytvorenie a vedieť overiť vstupné údaje	➤ Vedel vytvoriť zoznam, poznal pravidlá pre jeho vytvorenie a vedel overiť vstupné údaje
➤ Praktické cvičenie - vytvorenie zoznamu	1		➤ Vedieť prakticky vytvoriť zoznam zo zadania	➤ Vedel prakticky vytvoriť zoznam zo zadania
➤ Zoradenie zoznamu podľa rôznych typov položiek	1		➤ Vedieť zoradiť zoznam podľa rôznych typov položiek	➤ Vedel zoradiť zoznam podľa rôznych typov položiek
➤ Praktické cvičenie - zoradenie zoznamu	1		➤ Vedieť prakticky zoradiť zoznam podľa rôznych typov položiek	➤ Vedel prakticky zoradiť zoznam podľa rôznych typov položiek
➤ Vyhľadávanie údajov a prehliadanie zoznamu	1		➤ Vedieť vyhľadať údaje a prehliadať údaje pomocou formulára	➤ Vedel vyhľadať údaje a prehliadať údaje pomocou formulára
➤ Filtrovanie údajov	1		➤ Vedieť vybrať záznamy v databázovom zozname	➤ Vedel vybrať záznamy v databázovom zozname
➤ Vytváranie súhrnov	1		➤ Vedieť vytvárať súhrny v databázovom zozname	➤ Vedel vytvoriť súhrny v databázovom zozname
➤ Vytváranie skupín	1		➤ Vedieť zoskupovať údaje do skupín	➤ Vedel zoskupovať údaje do skupín
➤ Konceptia kontingenčnej tabuľky a jej vytvorenie	1		➤ Vedieť význam, koncepciu a postup vytvorenia kontingenčnej tabuľky	➤ Vedel význam, koncepciu a postup vytvorenia kontingenčnej tabuľky
➤ Praktické cvičenie - vytvorenie kontingenčnej tabuľky	1		➤ Vedieť prakticky vytvoriť kontingenčnú tabuľku zo zadania	➤ Vedel prakticky vytvoriť kontingenčnú tabuľku zo zadania
➤ Formátovanie kontingenčnej tabuľky	1		➤ Vedieť formátovať kontingenčnú tabuľku	➤ Vedel formátovať kontingenčnú tabuľku
➤ Vytvorenie kontingenčného grafu z kontingenčnej tabuľky	1		➤ Vedieť vytvoriť kontingenčný graf	➤ Vedel vytvoriť kontingenčný graf
➤ Cvičenie komplexnej úlohy	4		➤ Vedieť prakticky vytvoriť kontingenčnú tabuľku a kontingenčný graf	➤ Vedel prakticky vytvoriť kontingenčnú tabuľku a kontingenčný graf
<b>Práca s multimédiami</b>	<b>22</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Multimédia okolo nás	1	Informatika Administratíva a korešpondencia Propagácia a reklama Odborná prax Anglický jazyk	➤ Vedieť vysvetliť pojem multimédiá, multimediálne zložky. Poznať spôsoby doručenia multimédií k používateľovi. Poznať a pracovať s multimediálnym hardvérom a softvérom a vedieť ho využiť vo vzdelávaní	➤ Vedel vysvetliť pojem multimédiá, multimediálne zložky. Poznal spôsoby doručenia multimédií k používateľovi. Poznal a pracoval s multimediálnym hardvérom a softvérom a vedel ho využiť vo vzdelávaní
➤ Spracovanie obrazu –	1		➤ Vedieť vyhľadávať grafické	➤ Vedel vyhľadávať grafické

získavanie grafických súborov			súbory v počítači, získavať ich z Internetu a využívať galériu obrázkov	súbory v počítači, získavať ich z Internetu a využívať galériu obrázkov
➤ Parametre charakterizujúce grafický súbor	1		➤ Poznať a vedieť upraviť základné parametre grafického súboru	➤ Poznať a vedieť upraviť základné parametre grafického súboru
➤ Skenovanie grafickej predlohy	1		➤ Poznať princíp skenovania a vedieť prakticky skenovať	➤ Poznať princíp skenovania a vedieť prakticky skenovať
➤ Úprava grafických súborov	1		➤ Upraviť grafický súbor	➤ Upravil grafický súbor
➤ Spracovanie obrazu – práca s digitálnym fotoaparátom	1		➤ Poznať parametre digitálnych fotoaparátov, postup pri fotografovaní, zásady fotografovania a vedieť možnosti využitia digitálnej fotografie	➤ Poznať parametre digitálnych fotoaparátov, postup pri fotografovaní, zásady fotografovania a vedieť možnosti využitia digitálnej fotografie
➤ Spracovanie zvuku	1		➤ Poznať hardvér a softvér na prehrávanie a nahrávanie zvuku a parametre nahrávania a formáty zvukových súborov	➤ Poznať hardvér a softvér na prehrávanie a nahrávanie zvuku a parametre nahrávania a formáty zvukových súborov
➤ Tvorba animácií – princípy počítačovej animácie	1		➤ Poznať princípy počítačovej animácie	➤ Poznať princípy počítačovej animácie
➤ Nástroje a postupy pri tvorbe bitmapovej 2D animácie	2		➤ Poznať nástroje a vedieť postupy pri tvorbe bitmapovej 2D animácie	➤ Poznať nástroje a vedieť postupy pri tvorbe bitmapovej 2D animácie
➤ Spracovanie videa – možnosti získania digitálneho videa	1		➤ Vedieť princíp videa, poznať možnosti získania digitálneho videa	➤ Vedieť princíp videa, poznať možnosti získania digitálneho videa
➤ Parametre súborov digitálneho videa	1		➤ Poznať a vedieť upraviť základné parametre videa	➤ Poznať a vedieť upraviť základné parametre videa
➤ Zásady tvorby vlastných video súborov	1		➤ Poznať a osvojiť si zásady tvorby vlastných video súborov	➤ Poznať a osvojiť si zásady tvorby vlastných video súborov
➤ Základy editácie digitálneho videa	1		➤ Poznať a osvojiť si základy editácie videa	➤ Poznať a osvojiť si základy editácie videa
➤ Zachytenie videa do počítača a jeho strihanie	1		➤ Prakticky vedieť zachytiť video do počítača a strihať ho	➤ Prakticky vedieť zachytiť video do počítača a zstrihať ho
➤ Zmena zvukovej časti video súboru	1		➤ Prakticky vedieť zmeniť zvukovú časť	➤ Prakticky vedieť zmeniť zvukovú časť
➤ Vloženie obrazových a textových titulov	1		➤ Prakticky vedieť vložiť obrazové a textové tituly	➤ Prakticky vedieť vložiť obrazové a textové tituly
➤ Použitie prechodových efektov a filtrov	1		➤ Prakticky vedieť použiť prechodové efekty a filtre	➤ Prakticky vedieť použiť prechodové efekty a filtre
➤ Použitie video efektov	1		➤ Prakticky vedieť použiť video efekty	➤ Prakticky vedieť použiť video efekty
➤ Export do video súboru so stanovenou kvalitou	1		➤ Prakticky vedieť exportovať video do video súboru	➤ Prakticky vedieť exportovať video do video súboru
➤ Tvorba CD a DVD – možnosti a zásady archivácie dát	1		➤ Vedieť možnosti a zásady archivácie dát	➤ Vedieť možnosti a zásady archivácie dát
➤ Základy napáľovania CD a DVD	1		➤ Poznať a využívať základy napáľovania CD a DVD	➤ Poznať a využívať základy napáľovania CD a DVD
<b>Tvorba webu</b>	<b>20</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Úvod do tvorby webových stránok	1	Informatika	➤ Vedieť význam webových stránok a akými spôsobmi ju môžeme vytvoriť	➤ Vedieť význam webových stránok a akými spôsobmi ju môže vytvoriť
➤ Základná štruktúra stránka HTML	1	Administratíva a korešpondencia	➤ Vedieť z ktorých komponentov sa skladá stránka a má poznať základnú štruktúru stránky	➤ Vedieť z ktorých komponentov sa skladá stránka a pozná základnú štruktúru stránky
➤ Elementy, atribúty a hodnoty	1	Propagácia a reklama	➤ Vedieť čo je element, atribút, hodnota a má vedieť spôsob ich zápisu	➤ Vedieť čo je element, atribút, hodnota a vedieť spôsob ich zápisu
➤ Pomenovanie elementov triedou alebo identifikátorom	1	Odborná prax	➤ Vedieť pomenovať elementy triedou alebo identifikátorom	➤ Vedieť pomenovať elementy triedou alebo identifikátorom
➤ Text na stránke	1	Anglický jazyk	➤ Vedieť vytvárať text na	➤ Vedieť vytvárať text na

➤ Praktické cvičenie - text na stránke	1		➤ Vedieť prakticky vytvárať text na stránke	➤ Vedel prakticky vytvárať text na stránke
➤ Obrázky na stránke	1		➤ Vedieť vložiť obrázky na stránku	➤ Vedel vložiť obrázky na stránku
➤ Praktické cvičenie - obrázky na stránke	1		➤ Vedieť prakticky vložiť obrázky na stránku	➤ Vedel prakticky vložiť obrázky na stránku
➤ Odkazy na stránke	1		➤ Vedieť anatómiu odkazu a vedieť ho vytvoriť na stránke	➤ Vedel anatómiu odkazu a vedel ho vytvoriť na stránke
➤ Kaskádové štýly a práca s nimi	1		➤ Vedieť význam kaskádového štýlu, jeho stavbu a pracovať s nimi	➤ Vedel význam kaskádového štýlu, jeho stavbu a pracovať s nimi
➤ Rozloženie pomocou štýlov	1		➤ Vedieť vytvoriť bežné rozloženie stránky	➤ Vedel vytvoriť bežné rozloženie stránky
➤ Praktické cvičenie - rozloženie pomocou štýlov	1		➤ Vedieť prakticky vytvoriť bežné rozloženie stránky	➤ Vedel prakticky vytvoriť bežné rozloženie stránky
➤ Plávajúce elementy	1		➤ Vedieť vkladať plávajúce elementy	➤ Vedel vkladať plávajúce elementy
➤ Praktické cvičenie - plávajúce elementy	1		➤ Vedieť prakticky vkladať plávajúce elementy	➤ Vedel prakticky vkladať plávajúce elementy
➤ Zoznamy	1		➤ Vedieť vkladať rôzne druhy zoznamov	➤ Vedel vkladať rôzne druhy zoznamov
➤ Tabuľky	1		➤ Vedieť vkladať tabuľky	➤ Vedel vkladať tabuľky
➤ Cvičenie komplexnej úlohy	4		➤ Vedieť prakticky vytvoriť jednoduchú webovú stránku	➤ Vedel prakticky vytvoriť jednoduchú webovú stránku

## Zdravie a pohyb

### Telesná a športová výchova

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
1 + 0	1 + 0

Predmet telesná a športová výchova vytvára priestor na uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, na získanie teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom športových aktivít. Poskytuje základné informácie o biologických, telesných, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiaci získajú kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvoja si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie civilizačných ochorení, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získajú spôsobilosti v zdravotne a výkonnostne orientovaných cvičeniach a činnostiach z viacerých druhov športových disciplín podľa voľby výberu. Sú vedení k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasť svojho komplexného rozvoja, na zorientovanie sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít vo vzťahu k svojej budúcej profesii a k ich uplatneniu v reálnom svete.

#### CIELE PREDMETU

Žiaci nadobudnú spôsobilosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo a zdravým životným štýlom, naplánujú spôsoby rozvoja jednotlivých pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti a dokážu ich aj realizovať, zlepšia svoju pohybovú a psychickú zdatnosť, porozumejú pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností ako možnej prevencie civilizačných chorôb,

zorganizujú svoj pohybový režim na základe zhodnotenia svojich pohybových možností, aplikujú pravidlá vybraných športových disciplín pri športovej činnosti, využijú vedomosti z oblasti prevencie a ochrany zdravia v bežnom živote.

## **Telesná a športová výchova**

### **Charakteristika a obsah telesnej a športovej výchovy**

V telovýchovne praxi sa ustavične stretávajú prejavy vnútornej dynamiky vývinu osobnosti žiaka s dynamikou vývoja životného prostredia a telovýchovného procesu. Takto vzniká otvorený systém telesnej výchovy, ktorý vyžaduje diferencovaný prístup k žiakovi, k učiteľovi, k prostrediu, čím otvára priestor na priaznivý rozvoj každého žiaka. Predstavuje sústavu obsahu metód a foriem práce, ktoré vychádzajú z individuálne aj miestne rozdielnych predpokladov na telesnú výchovu a účelne ju využíva. Učivom telesnej a športovej výchovy žiakov je systém telesných cvičení a poznatkov žiakov z oblasti telesnej kultúry, jednotný pre povinnú a záujmovú telesnú a športovú výchovu. Učivo je v učebných osnovách usporiadané systematicky a metodicky do tematických celkov. Telesná výchova prispieva k všestrannému a harmonickému rozvoju žiaka. Otvorený systém učiva telesnej výchovy umožňuje učiteľovi, aby na základe poznania individuálnych schopností a potrieb žiaka uvážene pre neho vybral z učiva tie cvičebné tvary a činnosti, ktoré najlepšie odpovedajú jeho schopnostiam a záujmu žiakov. Účinnosť a trvalosť hodnôt poskytovaných žiakom v telovýchovnom a športovom procese závisí od toho, ako citlivo, systematicky a vyvážené sa v ňom uplatňuje zdravotne, vzdelávacie a výchovné hľadisko, ako výchovno-vzdelávacie proces pôsobí na žiaka v rozumovej, citovej a vôľovej sfére .

### **Ciele vyučovacieho predmetu**

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, z telesnej výchovy a zo športu (šport v chápaní akejkoľvek pohybovej aktivity v zmysle Európskej charty o športe z roku 1992), utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci :

- porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie;
- vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia, pohybovej gramotnosti jednotlivca;
- osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom a zdravím;
- vedeli aplikovať a napláňovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení;
- boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných;
- rozumeli vybraným športovým disciplínam, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností;
- osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci; racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a



verejného ohrozenia

## **Charakteristika výchovných a vzdelávacích stratégií**

Vyučovaci predmet telesná a športová výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

**Pohybové kompetencie** – žiak si vytvára vlastnú pohybovú identitu, pohybovú gramotnosť a zdravotný status. Žiak pozná základné prostriedky rozvíjania pohybových schopností a osvojovania pohybových zručností

**Kognitívne kompetencie** - žiak rozvíja kritické myslenie, ktoré predpokladá syntézu a komparáciu poznatkov; žiak je flexibilný, dokáže hľadať optimálne riešenia vzhľadom k situácii, v ktorej sa nachádza; žiak pozitívne a konštruktívne pristupuje k riešeniu problémov; žiak má mať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, tvorí si pohybový imidž v zmysle aktívneho zdravého životného štýlu

**Komunikačné kompetencie** - žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať verbálne a neverbálne počas telovýchovnej a športovej činnosti a zároveň rozumie odbornej terminológii

**Učebné kompetencie** - žiak sa vie motivovať pre dosiahnutie cieľa (športový výkon, dosiahnutie zručnosti, prvá pomoc a i.), vie si odôvodniť svoje hodnotové postoje a buduje si celoživotné návyky (pravidelne športovanie, zdravé stravovanie a i); žiak má schopnosti získavať, triediť a systematicky využívať získané poznatky a športové zručnosti; žiak vie si organizovať čas, pozná životné priority a priority v starostlivosti o zdravie, vie sa podľa nich aj riadiť a dodržiavať základné pravidlá zdravého životného štýlu; žiak vie pozitívne prijímať podnety z iného kultúrneho a športového prostredia a zaujímať k nim hodnotové stanovisko

**Interpersonálne kompetencie** - žiak má pozitívny vzťah k sebe a iným; vie objektívne zhodnotiť svoje prednosti a nedostatky a v každej situácii vie predvídať následky svojho konania; žiak rozvíja kompetenciu sebaovládania, motivácie konať s určitým zámerom, byť asertívnym, využívať empatiu ako prostriedok interpersonálnej komunikácie; žiak vie efektívne pracovať v kolektíve; žiak sa zaujíma o športovú aktivitu iných, sleduje športovcov a ich výkony, nevytvára bariéry medzi vekom, sociálnou skupinou, zdravotným stavom a úrovňou výkonnosti žiakov

**Postojové kompetencie** - žiak sa zapája do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti; žiak vie využiť poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody; žiak vie zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera; žiak vie dodržiavať princípy fair-play; žiak vie spoluorganizovať pohybovú aktivitu svojich priateľov, blízkych a rodinných príslušníkov

### **Vzdelávací štandard**

#### **Obsahový štandard**

Obsah jednotlivých modulov:

##### **Zdravie a jeho poruchy**

Poznatky o význame zdravia pre jednotlivca a pre spoločnosť, o vzťahu medzi zdravotnými návykmi a zdravotným stavom, vzťahu medzi športom a zdravím, o vzťahu človeka k životnému prostrediu.

Poznatky o vplyve pohybu na opornú a pohybovú sústavu, o úprave funkcie tráviacej, dýchacej, obehovej zmyslovej a nervovej sústavy. Poznatky o všeobecných zásadách prvej pomoci.

Charakteristiky niektorých porúch zdravia, ich vznik, bezpečnosť pri športovaní a veľkosť zaťažovania. Poznatky o prevencii pred civilizačnými, neinfekčnými a nešpecifickými chorobami, o prevencii pred drogovými závislosťami látkovými a nelátkovými a ďalšími rizikovými faktormi porúch zdravia a spôsobu života.

##### **Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť**

Poznatky o jednotlivých kondičných a koordinačných schopnostiach, o metódach rozvoja pohybových schopností, o metódach hodnotenia a testovania všeobecných pohybových schopností, o rozvoji

pohybovej výkonnosti pomocou športových disciplín. Poznatky a zručnosti vo zvyšovaní telesnej zdatnosti, zaťažovanie v telovýchovnom a športovom procese, všeobecná a špeciálna pohybová výkonnosť, sebahodnotenie.

### **Športové činnosti pohybového režimu**

Poznatky o účinku jednotlivých športových činností na zlepšenie zdravia, o technike a taktike vykonávania športových disciplín, pravidlá vybraných športov, športová terminológia, športové prostredie, športový divák.

### **Výkonový štandard**

#### **Zdravie a jeho poruchy**

*Žiak vie:*

- definovať zdravie, zdravotný stav, zdravotné oslabenie, zdravotné postihnutie;
- vysvetliť, ako pohybové aktivity prispievajú k udržaniu zdravia;
- mať schopnosti diskutovať o problematike týkajúcej sa zdravia, civilizačných chorôb, hľadať a realizovať riešenia v tejto problematike;
- vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie;
- vysvetliť zásady primárnej a sekundárnej prevencie;
- identifikovať telesné, psychické, duševné a sociálne aspekty pohybu, športu vo vzťahu k zdraviu;
- praktické poskytnutie prvej pomoci;

#### **Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť**

*Žiak vie:*

- diferencovane uplatniť pôsobenie veľkosti sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, poznať metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov;
- charakterizovať zásady rozvoja a rozdiel vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti, dokáže preukázať zmenu rozvoja týchto pohybových schopností a zostaviť program ich rozvoja na udržanie a skvalitnenie zdravia;
- poznať princípy rozvoja a hodnotenia koordinačných schopností, preukázať svoju úroveň ich rozvoja činnosťami pre denný režim;
- správne držať telo, uvedomiť si princípy stability a lability tela pri pohybe v rôznych situáciách, poznať zásady rozvoja kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrbtice a prevencie pred vznikom porúch, vie vybrať a uplatniť cvičenia rozvoja vo svojom pohybovom režime;
- zvládnuť pohybové situácie v priestore a čase, vykonávať pohyb s rôznym zaťažením a zhodnotiť svoju motorickú úroveň;
- porozumieť svojmu fyzickému potenciálu a možnostiam zlepšovania telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti;
- uplatniť osvojené športové zručnosti pri rozvoji jednotlivých pohybových schopností, dokáže si vytvoriť individuálny program ich rozvoja a prezentovať vzťah k pohybu;

#### **Športové činnosti pohybového režimu**

Športové činnosti, pri ktorých podľa pravidiel dochádza k stretu medzi jednotlivcami

*Žiak vie:*

- zvládnuť individuálny zápas so súperom v jednom druhu úpolového a individuálneho športu;
- chápať postoj voči súperovi, protivníkovi a prezentuje schopnosť predvídať priamym alebo sprostredkovaným spôsobom;
- preukázať osvojené vybrané činnosti z bojových a sebaobránných techník;
- rešpektovať pravidlá športov a zásady sebaobrany;
- preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti pri pádoch;

## Športové činnosti uskutočňované v kolektíve

Žiak vie:

- chápať podstatu a súvislosť medzi jednotlivými hernými zručnosťami, činnosťami a kombináciami v danej hre a využitie ich v aktivitách pre zdravie;
- poznať pravidlá aspoň 2 hier a vie ich uplatniť v hre;
- chápať rozdiel v individuálnej a kolektívnej taktike, medzi individuálnym a kolektívnym výkonom, demonštrovať využitie komunikačných zručností, konať v zásadách fair play, dokáže zaznamenať a analyzovať zo záznamu hernú situáciu;
- chápať podstatu herného športového výkonu a preukázať záujem aspoň o jednu športovú hru;
- vykonať ukážku herných činností jednotlivca aspoň z 2 hier;
- demonštrovať základné zručnosti zvolených pohybových a športových hier s raketou alebo pálkou a cit pre kooperáciu a komunikáciu;
- vykonať ukážku zvolených herných činností jednotlivca z loptových hier s výsledným efektom dosiahnutia gólu, koša, bodu;
- zorganizovať cvičebnú skupinu, zapojiť sa do rozhodovania hry, súťaže;

## **Prierezové témy/ medzipredmetové vzťahy**

Telesná a športová výchova patrí do vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb spolu s učivom Ochrana života a zdravia. Spoločné prierezové témy sa budú realizovať v tematických celkoch: atletika, športové hry, úpoly, športových kurzoch (lyžiarsky kurz, kurz letných športov, KOŽAZ) a účelových cvičeniach.

## **Hodnotenie predmetu**

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie;
- rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka;
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí, najmä orientácia v obsahu učebných programov zostavených učiteľom a realizovaných na jednotlivých školách;

Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa odporúča používať batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridrižiava sa štandardov. Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení. Ide o také súhrnné hodnotenie, aké sa na danej škole používa aj v iných vyučovacích predmetoch. Odporúča sa však priebežne počas vyučovania

využívať najmä slovné hodnotenie, pretože umožňuje presnejšie vyjadriť klady a nedostatky žiakov a pre mnohých, a to osobitne pre dievčatá, je dôležitým a často aj silnejším motivačným činiteľom.

## **Štruktúra a obsah učebných osnov**

### **Základné inovačné prvky učebných osnov**

Základné funkcie telovýchovného procesu sa plnia v povinnom vyučovanom predmete telesná výchova, ktorá predstavuje v učebnom pláne školy dve vyučovacie hodiny týždenne. Na tento základ sa nadväzuje v nepovinnom predmete pohybová výchova, v povinnom učive o ochrane človeka a prírody (formou cvičení a samostatného kurzu) a v ďalších formách záujmovej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti v škole i mimo školy.

Pre zdravotne oslabených žiakov treba vytvárať podmienky na samostatné povinné vyučovacie hodiny zdravotnej telesnej výchovy v rozsahu 2 hodín týždenne. Obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných učebných osnov. V prípade, že oddelenie zdravotnej telesnej výchovy nie je vytvorené žiaka ponecháme na vyučovacej hodine telesnej výchovy a realizujeme integrované vyučovanie. Zásady integrácie na hodine telesnej výchovy sú uvedené v učebných osnovách zdravotnej telesnej výchovy.

Úspešné plnenie plánovaných cieľov telesnej výchovy v stredných školách vyžaduje:

- dokonalé a komplexné poznanie žiakov
- účelné plánovanie a rozvrhnutie učiva
- uplatňovanie účelnej organizácie práce, bezpečnosti pri práci a hygieny
- všestranné a sústavne využívanie učebných pomôcok
- priebežnú kontrolu a hodnotenie výsledkov
- systematické vedenie evidencie dosiahnutých výsledkov
- úzka spolupráca s lekárom, rodičmi, športovým oddielom a ostatnými výchovnými činiteľmi

Plánovanie v telesnej výchove je dôležitou odbornou prípravou učiteľa. Učiteľia telesnej výchovy by mali vypracovať nasledovné plány:

- všeobecný plán rozvoja telesnej výchovy v škole je súčasťou plánu práce školy
- ročný plán – prehľadný, rámcový, koncepčný plán
- plány tematických celkov – podrobnejšie rozpracovanie cieľov učiva, časového rozvrhu
- plány vyučovacích hodín nadväzujú na tematické plány
- evidencia žiakov, všeobecná pohybová výkonnosť, výkony, výsledky

## **Odporučené rozvrhnutie učiva**

### **1. Teoretické poznatky**

Žiaci si ich osvojujú na osobitne určených teoretických hodinách. Význam olympijských ideálov a olympijského hnutia.

### **2. Špecifické poznatky**

Sú súčasťou všetkých tematických celkov a vyučovacích jednotiek.

### **3. Poradové cvičenia**

Sú významným faktorom účelnej organizácie práce v telovýchovnom procese (tematický celok gymnastika)

### **4. Kondičné a koordinačné cvičenia**

Majú tvoriť integrálnu súčasť základného aj výberového učiva vo všetkých vyučovacích jednotkách. Pri plánovaní obsahu týchto cvičení odporúčane 10-15 min. dotáciu.

### **5. Úpoly**

Navrhujeme vyučovať príbežne najmä u chlapcov a vo výberovom učive.

### **6. Gymnastika, atletika a športové hry**

Odporúčame realizovať v určenom rozsahu v cykloch podľa ročných období (atletika jeseň-jar; gymnastika zimné obdobie; športové hry podľa podmienok vonku aj v telocvični). Výber športových hier ponecháme na učiteľa. Na hodinách gymnastiky a atletiky odporúčame využívať pohybové a drobné hry. Pre komplexné pôsobenie na žiakov odporúčame aj na hodiny hier a atletiky zaradiť cvičenia na rozvoj vestibulárneho aparátu, posilňovacie cvičenia paží a trupu.

### 7. Plávanie

Školám, ktoré majú vhodné podmienky na výučbu plávania odporúčame zaradiť plávanie do základného aj výberového učiva. Plávanie sa môže realizovať aj kurzovou formou.

### 8. Turistika a lyžovanie

Sa vyučuje mimo hodín určených ročným plánom pre týždenný rozvrh. Na turistiku sa využíva najmä trojdňový kurz ochrany života a zdravia a účelové cvičenia. Na lyžovanie sa využívajú najmä 5-7 dňové lyžiarske kurzy

### 9. Netradičné športové hry a športy

Zaradujú sa do vyučovania podľa podmienok školy. Učivo musí byť zaradené do ročného plánu učiva telesnej výchovy.

<b>Názov predmetu</b>	<b>Telesná a športová výchova</b>	
<b>Časový rozsah výučby</b>	1. ročník	1 hod.
	2. ročník	1 hod.
	nadstavbové štúdium	
<b>Odbor</b>	študijný	
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6421 4 spoločné stravovanie	
	6426 podnikanie v remeslách a službách	
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk	

Učebné osnovy

<b>Tematický celok</b>	1. ročník D CH		2. ročník D CH	
		1		1
<b>1. teoretické vedomosti</b> základné poznatky o telesnej kultúre, základné pohybové činnosti, organizácia, hygiena a bezpečnosť pri telesných cvičeniach, olympijské hry, základné poznatky o športových aktivitách, celkový prehľad o športovom dianí				
<b>2. gymnastika</b> základná gymnastika, športová gymnastika, rytmická gymnastika, kondičné a pohybové činnosti, tanec	6	5	5	4
<b>3. atletika</b> atletické disciplíny, osvojenie si techník a metodiku jednotlivých atletických disciplín	12	11	12	11

<b>4. športové hry</b> technika a pravidlá volejbalu, basketbalu, hádzanej, futbalu a netradičných športových hier	12	14	13	15
<b>5. Úpoly</b>				
<b>6. výberové učivo</b>				
<b>7. diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti</b>	2	2	2	2
<b>8. iné formy školských športovo-telovýchovných aktivít</b> telovýchovné kurzy, výcviky, účelové cvičenia				
<b>Celkom</b>	33	33	33	33

Oblasti a formy pohybového vzdelávania pre riešenie celotýždenného pohybového režimu

<b>Formy a oblasti telovýchovno pohybového vzdelávania</b>	<b>Organizačná forma</b>	<b>Určenie</b>	<b>Časová dotácia a realizácia danej formy</b>	<b>Cielové a obsahové zameranie</b>
<b>Povinná</b>	Telesná výchova	Pre všetkých žiakov	1 vyučovacie hodiny týždenne	Poznatky o telesnej kultúre pohybových činností, zručností, návykov, postojov, techniky jednotlivých atletických disciplín, športových hier, gymnastiky, hygienických návykov, bezpečnostných zásad, správnej životosprávy a ochrany životného prostredia

	Telesná výchova oslabených, zdravotná telesná výchova	Pre žiakov 3. zdravotnej skupiny (na odporúčenie lekára aj 4. zdravotnú skupinu)	1 vyučovacie hodiny týždenne	Cvičenie zamerané na odstraňovanie a korekcie jednotlivých zdravotných oslabení, vyrovnávajúce cvičenia, kondičné a relaxačné cvičenia
<b>Doplnková</b>	Rekreačný pohybový program, cvičenie na hodinách iných predmetov, rekreačné pohybové cvičenia cez prestávky	Pre všetkých žiakov podľa záujmu a potrieb	hromadné a individuálne cvičenie v určitom časovom úseku, samostatné cvičenie jednotlivcov podľa potreby	Kompenzácia jednostranných záťaží, regenerácia síl a zlepšenie pozornosti, vyrovnávacie cvičenia, účelové cvičenia na korekciu oslabenia
<b>Záujmová</b>	Krúžková činnosť, rôzne športové krúžky, formy pohybových aktivít, školské športové kluby	Pre všetkých žiakov, ktorí majú záujem o danú pohybovú aktivitu, športový krúžok, športový klub	2 hod. týždenne podľa priestorových možností školy, spolupráca: športové kluby, športové organizácie	Na dosiahnutie vyššej športovej výkonnosti vo vybraných športových disciplínach, reprezentácia školy

## Teoretické vzdelávanie

## Ekonomické vzdelávanie

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
4 + 0	6 + 0

<b>Názov predmetu</b>	<b>ekonomika</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	1.ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín 2. ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín spolu 126 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	prvý, druhý

<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Vyučovacia jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie“ ŠVP 63, Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1. a 2. ročníka štúdia.

Odborný predmet ekonomika v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách vytvára potrebný vedomostný základ, ktorý poskytuje žiakovi základné poznatky o ekonomických pojmoch, trhu a trhovom mechanizme. Žiaci získajú prehľad o právnych formách podnikania, národnom hospodárstve a medzinárodnej ekonomickej integrácii. Učivo vedie žiakov k pochopeniu podstatných znakov o postavení a charaktere podniku v trhovej ekonomike, podnikateľskej činnosti a základov makroekonomiky a mikroekonomiky. Vyučovacia predmet poskytuje žiakovi základné ekonomické poznatky a praktické návyky z oblasti podnikania s komplexným chápaním a hodnotením hospodárskych procesov s dôrazom na súčasné ekonomické problémy. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi účtovníctvo, právna náuka, technika prevádzky, manažment v spoločnom stravovaní, cestovný ruch, hotelové služby, marketing

Metódy, formy a prostriedky vyučovania ekonomiky majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s ekonomickou tematikou.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu ekonomika proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomika v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakovi súbor vedomostí, zručností a kompetencií formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

Žiaci získajú poznatky o ekonomických javoch a zákonitostiach trhovej ekonomiky, vecnej a ekonomickej stránke činnosti podniku, organizácii a riadení podnikových činností. Žiaci sa naučia



chápať a posudzovať ekonomické javy a procesy v podniku tiež so zreteľom na vonkajší svet. Sformuje sa u nich schopnosť riešiť problémy v podmienkach fungovania rôznych typov podnikateľských subjektov, poskytnú sa im poznatky o ekonomických a podnikateľských aktivitách, s dôrazom na zamestnávateľskú sféru.

#### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete ekonomika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

##### **a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote**

###### Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

##### **b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku**

###### Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

##### **b) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách**

###### Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť prácu v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,

- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

### Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<b>1. ročník</b>		
<b>Personálny manažment</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Kúpno-predajné vzťahy a platobný styk</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Banková sústava</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Daňová sústava</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Poistenie</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>2.ročník</b>		
<b>Ekonomická stránka činnosti podniku</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Financovanie podniku</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Malé a stredné podnikanie</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Podnikateľský plán</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

## **Učebné zdroje**

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

### **Odborná literatúra:**

Jakubeková M., Kúrňavová S., Hartmanová E.: Ekonomika pre študijné odbory výrobného a nevýrobného zamerania, SPN, Bratislava 2004

Orbanová D., Velichová L.: Podniková ekonomika, SPN, Bratislava 2007

## **Ďalšie zdroje.**

Zbierka zákonov v aktuálnom znení  
Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny  
Internet

### **Didaktická technika**

Dataprojektor  
PC  
Tabuľa  
Videotechnika

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <b>Ekonomika</b>		Ročník: prvý 2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín				
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
<b>Personálny manažment</b>	16	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Personalistika v podniku – pojem, úlohy Základné funkcie personálneho manažmentu Subjekty personálneho manažmentu Analýza práce, opis pracovného miesta, špecifikácia požiadaviek na pracovníka Získavanie a výber zamestnancov Hodnotenie zamestnancov Odmeňovanie zamestnancov Mzda – pojem a druhy mzdy, výpočet mzdy Motivácia a stimulácia zamestnancov Vzdelávanie zamestnancov Vzťahy na pracovisku, pracovné prostredie Sociálna starostlivosť o zamestnancov		<b>Právna náuka</b> <b>Účtovníctvo</b> <b>Manažment v spoločnom stravovaní</b> <b>Administratíva a korešpondencia</b> <b>NŠFG č. 3</b>	Vysvetliť význam ľudských zdrojov v podniku Charakterizovať personálny manažment Vymenovať subjekty personálneho manažmentu Charakterizovať proces získavania zamestnancov Opísať postup a metódy výberu zamestnancov Vysvetliť podstatu hodnotenia zamestnancov Uviesť základné kritériá a postupy hodnotenia Vysvetliť význam motivácie a stimulácie zamestnancov Rozlišovať jednotlivé mzdové formy a mzdové zvýhodnenia Vypočítať časovú, úkolovú, podielovú a zmiešanú mzdu Vysvetliť sociálnu starostlivosť o zamestnancov	Vysvetlil význam ľudských zdrojov v podniku Charakterizoval personálny manažment Vymenoval subjekty personálneho manažmentu Charakterizoval proces získavania zamestnancov Opísal postup a metódy výberu zamestnancov Vysvetlil podstatu hodnotenia zamestnancov Uviedol základné kritériá a postupy hodnotenia Vysvetlil význam motivácie a stimulácie zamestnancov Rozlíšil jednotlivé mzdové formy a mzdové zvýhodnenia Vypočítal časovú, úkolovú, podielovú a zmiešanú mzdu Vysvetlil sociálnu starostlivosť o zamestnancov	Ústne frontálne skúšanie Ústne individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Kúpno – predajné vzťahy a tuzemský platobný styk</b>	15	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak		
Nákup a predaj, dodávateľ, odberateľ Fázy kúpnej zmluvy Obsah kúpnej zmluvy Druh, kvalita a množstvo tovaru		<b>Právna náuka</b> <b>Technika prevádzky</b> <b>Účtovníctvo</b>	Vysvetliť obchodnozávazkový vzťah a jeho vznik Charakterizovať kúpnu zmluvu a jej obsah	Vysvetlil obchodnozávazkový vzťah a jeho vznik Charakterizoval kúpnu zmluvu a jej obsah	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca

Cena Dodacie a platobné podmienky Balenie tovaru, spôsob dopravy Tuzemský, hotovostný platobný styk Bezhotovostný platobný styk Kombinovaný platobný styk		<b>NŠFG č. 1, 3, 4</b>	Popísať jednotlivé časti zmluvy Charakterizovať jednotlivé formy platobného styku Prakticky použiť doklady pri jednotlivých formách platobného styku	Popísal jednotlivé časti zmluvy Charakterizoval jednotlivé formy platobného styku Prakticky použil doklady pri jednotlivých formách platobného styku		
<b>Banková sústava</b>	<b>12</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Banková sústava, úlohy bánk Vývoj bankovej sústavy v SR Centrálna banka v štáte – jej postavenie a úlohy Národná banka Slovenska Obchodné banky Aktívne bankové operácie Druhy úverov Pasívne bankové operácie Druhy vkladov		<b>Účtovníctvo Právna náuka NŠFG č. 5, 6, 7</b>	Pochopiť postavenie bankovníctva v spoločenskom systéme Určiť základné bankové systémy Charakterizovať typy bánk Charakterizovať centrálnu banku, jej funkcie a úlohy Charakterizovať obchodné banky a ich funkcie Pochopiť zákon o bankách Vysvetliť podstatu pasívnych operácií banky Rozlišovať aktívne produkty obchodných bánk	Pochopil postavenie bankovníctva v spoločenskom systéme Určil základné bankové systémy Charakterizoval typy bánk Charakterizoval centrálnu banku, jej funkcie a úlohy Charakterizoval obchodné banky a ich funkcie Pochopil zákon o bankách Vysvetliť podstatu pasívnych operácií banky Rozlišoval aktívne produkty obchodných bánk	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Daňová sústava</b>	<b>13</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Obsah daňovej sústavy Funkcie daňovej sústavy Základné daňové pojmy Priame dane Daň z príjmov Miestne dane Nepriame dane DPH Spotrebné dane Platenie daní, daňové priznanie		<b>Účtovníctvo Právna náuka Technika prevádzky NŠFG č. 3</b>	Vymedziť daňovú sústavu Slovenskej republiky Charakterizovať základné daňové pojmy: subjekt, predmet, základ a sadzba dane Charakterizovať daň z príjmov Vysvetliť základné pojmy pri dani z príjmov fyzickej osoby Vysvetliť základné pojmy pri dani z príjmov právnickej osoby	Vymedzil daňovú sústavu Slovenskej republiky Charakterizoval základné daňové pojmy: subjekt, predmet, základ a sadzba dane Charakterizoval daň z príjmov Vysvetlil základné pojmy pri dani z príjmov fyzickej osoby Vysvetlil základné pojmy pri dani z príjmov právnickej osoby	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca

			Charakterizovať miestne dane Charakterizovať daň z pridanej hodnoty Charakterizovať spotrebné dane	Charakterizoval miestne dane Charakterizoval daň z pridanej hodnoty Charakterizoval spotrebné dane		
<b>Poistenie</b>	<b>10</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Význam poistenia, právna úprava Základné pojmy v poisťovníctve Funkcie poistenia Princípy poistenia Riziko v poistení Druhy rizík Klasifikácia poistení Poistné odvetvia		<b>Právna náuka</b> <b>Účtovníctvo</b> <b>Technika prevádzky</b> <b>NŠFG č. 1, 3, 7</b>	Definovať poistenie a jeho význam Vysvetliť základné poistné pojmy Charakterizovať riziko v poistení Vysvetliť funkcie a princípy poistenia Popísať jednotlivé druhy poistenia	Definoval poistenie a jeho význam Vysvetlil základné poistné pojmy Charakterizoval riziko v poistení Vysvetlil funkcie a princípy poistenia Popísal jednotlivé druhy poistenia	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Ekonomika			Ročník: druhý 2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
<b><u>Ekonomická stránka činnosti podniku</u></b>	<b>18</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Náklady – pojem, podstata	1	<b>Účtovníctvo Cvičenia z účtovníctva NŠFG č. 1</b>	Vysvetliť podstatu nákladov	Vysvetlil podstatu nákladov
Členenie nákladov- hľadiská členenia	1		Rozlišovať náklady a výdavky	Rozlíšil náklady a výdavky
Druhé členenie nákladov	2		Vymenovať druhy nákladov podľa rôznych hľadísk	Vymenoval druhy nákladov podľa rôznych hľadísk
Kalkulačné členenie nákladov	1		Zaradiť náklady podľa jednotlivých hľadísk	Zaradil náklady podľa jednotlivých hľadísk
Členenie nákladov v závislosti od objemu produkcie	2		Vysvetliť podstatu výnosov	Vysvetlil podstatu výnosov
Členenie nákladov v účtovníctve	1		Rozlišovať výnosy, tržby a príjmy	Rozlíšil výnosy, tržby a príjmy
Plánovanie nákladov	1		Vymenovať druhy výnosov	Vymenoval druhy výnosov
Znižovanie nákladov v podniku	1		Charakterizovať výsledok hospodárenia a jeho funkcie	Charakterizoval výsledok hospodárenia a jeho funkcie
Výnosy – pojem, zdroje výnosov v podniku	1		Uviesť použitie zisku	Uvedol použitie zisku
Členenie výnosov	2			
Výsledok hospodárenia – jeho vyčíslenie	1			
Funkcie zisku, rozdelenie zisku	1			
Faktory ovplyvňujúce zisk	1			
Opakovanie	1			
Písomná práca	1			
<b><u>Financovanie podniku</u></b>	<b>7</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Financovanie – pojem, druhy, kapitál podniku	1	<b>Účtovníctvo NŠFG č. 4</b>	Pochopiť pojem financovanie podniku	Pochopil pojem financovania podniku
Zdroje financovania podniku a hľadiská ich členenia	2		Vysvetliť zdroje financovania	Vysvetlil zdroje financovania
Interné zdroje financovania podniku	2		Charakterizovať interné a externé zdroje	Charakterizoval interné a externé zdroje
Externé zdroje financovania podniku	2			
<b><u>Malé a stredné podnikanie v SR</u></b>	<b>12</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Národohospodársky význam MaSP na Slovensku	1	<b>Právna náuka Technika prevádzky Účtovníctvo Manažment v spoločnom stravovaní NŠFG č. 1 - 7</b>	Definovať malý a stredný podnik	Definoval malý a stredný podnik
Organizačné formy MaSP	1		Vymenovať formy MaSP	Vymenoval formy MaSP
Formy podpory MaSP	1		Popísať nástroje podpory MaSP	Popísal nástroje podpory MaSP
Priame finančné nástroje podpory podnikania	2		Poznať inštitúcie a centrá na podporu MaSP	Pozná inštitúcie a centrá na podporu MaSP
Nepriame finančné nástroje podpory podnikania	1		Vysvetliť ciele vlastného podniku	Vysvetlil ciele vlastného podniku
Poradenské inštitúcie a centrá	1		Vyhľadať aktuálne informácie z prostredia MaSP	Vyhľadal aktuálne informácie z prostredia MaSP
Založenie vlastného podniku	1			
Aktuálne informácie z prostredia MaSP	1			
Opakovanie	1			
Práca s internetom	1			
<b><u>Podnikateľský plán</u></b>	<b>23</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Podnikateľský plán	1	<b>Účtovníctvo Právna náuka Manažment v spoločnom stravovaní Cestovný ruch Technika prevádzky NŠFG č. 1 - 7</b>	Pochopiť význam podnikateľského plánu	Pochopil význam podnikateľského plánu
Význam podnikateľského plánu	1		Popísať postup pri jeho vypracovaní	Popísal postup pri jeho vypracovaní
Forma podnikateľského plánu	1		Charakterizovať jednotlivé jeho časti	Charakterizoval jednotlivé časti
Zostavenie podnikateľského plánu	2		Prakticky použiť svoje vedomosti pri vlastnom projekte	Prakticky použil svoje vedomosti pri vlastnom projekte
Kapitoly podnikateľského plánu	2		Vypracovať vlastný podnikateľský plán	Vypracoval podnikateľský plán
Zhrnutie	2			
Charakteristika podniku	1			
Ciele podniku	1			
Trh a konkurencia	1			
SWOT - analýza	1			
Praktická časť hodiny	1			

Marketing	1		podnikateľský plán	Prezentoval ho v triede
Manažment	1		Prezentovať ho v triede	
Realizácia podnikateľského plánu	1			
Finančný plán	1			
Dodatky a prílohy	1			
Praktická časť – prezentácia plánu	1			
Praktická časť– prezentácia plánu	1			
Praktická časť– prezentácia plánu	1			
Praktická časť– prezentácia plánu	3			

### Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Názov predmetu	účetníctvo
Časový rozsah výučby	1.ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín 2. ročník - 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín spolu 126 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie“ ŠVP 64, Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1 a 2 ročníka štúdia.

Odborný predmet účetníctvo v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách patrí k odborným vyučovacím predmetom. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (témy, podtémy). Spolu s ostatnými odbornými predmetmi vytvára základ ekonomického vzdelania a rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov. Pri výbere učiva sme pristupovali vzhľadom na jeho aplikáciu v ďalších odborných predmetoch a na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporcionality a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Úlohou predmetu je umožniť žiakovi osvojiť si základné pojmy v účetníctve, spôsoby a postupy účtovania a získať zručnosti zo základov podvojného i jednoduchého účtovníctva, vyhotovovania účtovných dokladov a ich spracovania. Žiaci majú pochopiť význam ekonomických informácií, získať schopnosti hodnotiť ekonomické javy, analyzovať výsledky činností a využívať ich v riadení a kontrole.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacimi predmetmi ekonomika, právna náuka, odborná prax. Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s ekonomickou tematikou.



Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu účtovníctvo proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni.

### **Ciele vyučovacieho predmetu**

Cieľom vyučovacieho predmetu účtovníctvo v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií. formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

Žiaci získajú poznatky o účtovaní základných účtovných prípadov v podvojnóm i jednoduchom účtovníctve, získajú zručnosti vo vyhotovovaní a spracovaní účtovných dokladov. Žiaci sa naučia chápať a posudzovať ekonomické javy a procesy v podniku tiež so zreteľom na vonkajší svet. Sformuje sa u nich schopnosť riešiť problémy v podmienkach fungovania rôznych typov podnikateľských subjektov, poskytnú sa im poznatky o ekonomických a podnikateľských aktivitách, s dôrazom na zamestnávateľskú sféru.

### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete účtovníctvo využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### **a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote**

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

#### **b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku**

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,

- hodnotiť kriticky získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

### c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

#### Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť prácu v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

### Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<b>1. ročník</b>		
<b>Základné pojmy a vzťahy</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>Majetok a zdroje krytia</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>Súvaha</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>Sústava účtov</b>	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov
<b>Dokumentácia účtovných prípadov</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov

	úloh	Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Účtovné zápisy a účtovné knihy</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>Základné účtovanie peňazí</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>Zúčtovacie vzťahy</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Práca s knihou
<b>2. ročník</b>		
<b>Dlhodobý majetok</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Účtovanie zásob</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Účtovanie nákladov, výnosov a hospodárskeho výsledku</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Súvislý príklad</b>	Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Jednoduché účtovníctvo</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

### Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

### **Odborná literatúra:**

prof. Ing. Šlosár R. PhD., prof. Ing. Šlosárová A. PhD., Účtovníctvo pre 2. a 3. ročník OA

## **Ďalšie zdroje. Didaktická technika.**

Zbierka zákonov v aktuálnom znení  
Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny  
Internet

Dataprojektor  
PC  
Tabuľa  
Videotechnika



ROZPIS UČIVA PREDMETU: ÚČTOVNÍCTVO				ročník prvý 2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
<b>Základné pojmy a vzťahy</b>	<b>3</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Základné pojmy, úlohy a význam účtovníctva</li> <li>➤ Účtovníctvo v súčasnosti, jeho právna úprava</li> </ul>		<p>Ekonomika Hospodárske právo</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vysvetliť pojem účtovníctvo, popísať jeho úlohy, vznik a vývoj účtovníctva</li> <li>➤ Charakterizovať účtovníctvo v súčasnosti, jeho právnu úpravu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vysvetlil pojem účtovníctvo, popísal jeho úlohy, vznik a vývoj účtovníctva</li> <li>➤ Charakterizoval účtovníctvo v súčasnosti, jeho právnu úpravu</li> </ul>	<p>Ústne skúšanie Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede Písomná práca</p>
<b>Majetok a zdroje krytia</b>	<b>9</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Majetok podniku, formy a jeho zloženie</li> <li>➤ Dlhodobý majetok</li> <li>➤ Krátkodobý majetok</li> <li>➤ Zdroje krytia majetku</li> <li>➤ Aktíva a pasíva</li> <li>➤ Inventúra a inventarizácia majetku, vlastného imania a záväzkov, inventúrny súpis</li> </ul>		<p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Charakterizovať majetok podniku a jeho zložky</li> <li>➤ Definovať jednotlivé zložky dlhodobého majetku</li> <li>➤ Definovať jednotlivé zložky krátkodobého majetku</li> <li>➤ Definovať jednotlivé zdroje krytia majetku</li> <li>➤ Definovať aktíva a pasíva</li> <li>➤ Vedieť vysvetliť rozdiel medzi inventúrou a inventarizáciou, vymenovať druhy inventúry a inventarizácie, vysvetliť výsledok inventarizácie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Charakterizoval jednotlivé jeho zložky</li> <li>➤ Definoval jednotlivé zložky dlhodobého majetku</li> <li>➤ Definoval jednotlivé zložky krátkodobého majetku</li> <li>➤ Definoval jednotlivé zdroje krytia majetku</li> <li>➤ Definoval aktíva a pasíva</li> <li>➤ Vedel vysvetliť rozdiel medzi inventúrou a inventarizáciou, vymenoval druhy inventúry a inventarizácie, vysvetlil výsledok inventarizácie</li> </ul>	<p>Ústne skúšanie Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede Písomná práca</p>

<b>Súvaha</b>	<b>9</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Obsah a forma súvahy</li> <li>➤ Kolobeh majetku</li> <li>➤ Hospodárske a účtovné operácie</li> <li>➤ Zmeny súvahových stavov</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definovať pojem súvaha, zostaviť súvahu</li> <li>➤ Popísať jednotlivé fázy kolobehu majetku</li> <li>➤ Definovať hospodárske a účtovné operácie</li> <li>➤ Vysvetliť základné zmeny súvahových stavov, samostatne riešiť príklady</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definoval pojem súvaha, zostavil súvahu</li> <li>➤ Popísal jednotlivé fázy kolobehu majetku</li> <li>➤ Definoval hospodárske a účtovné operácie</li> <li>➤ Vysvetlil základné zmeny súvahových stavov, samostatne riešil príklady</li> </ul>	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Sústava účtov</b>	<b>7</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Účet, podstata a forma účtov</li> <li>➤ Vznik a súvahových účtov</li> <li>➤ Účtovanie na súvahových účtov</li> <li>➤ Účtovanie na výsledkových účtoch</li> <li>➤ Podvojnosc' účtovných zápisov</li> <li>➤ Obraty a zostatky na súvahových účtov, uzavieranie súvahových účtov</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definovať účet</li> <li>➤ Popísať vznik súvahových účtov</li> <li>➤ Ovládať základné pravidlá účtovania na súvahových účtoch</li> <li>➤ Ovládať základné pravidlá účtovania na výsledkových účtoch</li> <li>➤ Vysvetliť zásadu podvojnosti</li> <li>➤ Vedieť vypočítať obraty a konečné zostatky na súvahových účtoch</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definoval účet</li> <li>➤ Popísal vznik súvahových účtov</li> <li>➤ Ovládal základné pravidlá účtovania na súvahových účtoch</li> <li>➤ Ovládal základné pravidlá účtovania na výsledkových účtoch</li> <li>➤ Vysvetlil zásadu podvojnosti</li> <li>➤ Vedel vypočítať obraty a konečné zostatky na súvahových účtoch</li> </ul>	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Dokumentácia účtovných prípadov</b>	<b>5</b>		<b>Žiak má :</b>	<b>Žiak :</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Podstata účtovnej dokumentácie</li> <li>➤ Funkcie a druhy účtovných dokladov</li> </ul>		Administratíva a korešpondencia	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ovládať zásadu dokladovosti</li> <li>➤ Vysvetliť funkcie a vymenovať druhy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ovládal zásadu dokladovosti</li> <li>➤ Vysvetlil funkcie a vymenovať druhy</li> </ul>	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca

<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Náležitosti účtovných dokladov</li> <li>➤ Spracovanie, úschova a obeh účtovných dokladov</li> </ul>			<p>účtovných dokladov</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Správne vypísať účtovné doklady</li> <li>➤ Vymenovať činnosti spracovania účtovných dokladov</li> </ul>	<p>účtovných dokladov</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Správne vypísal účtovné doklady</li> <li>➤ Vymenoval činnosti spracovania účtovných dokladov</li> </ul>		
<b>Účtovné zápisy a účtovné knihy</b>	<b>5</b>		<b>Žiak má :</b>	<b>Žiak :</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Sústavné a časové účtovné zápisy</li> <li>➤ Hlavná kniha, denník</li> <li>➤ Syntetická a analytická evidencia</li> <li>➤ Kontrola správnosti účtovných zápisov, opravy chybných zápisov</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definovať účtovné zápisy</li> <li>➤ Stručne popísať hlavnú knihu a denník</li> <li>➤ Vysvetliť rozdiel medzi syntetickou a analytickou evidenciou</li> <li>➤ Popísať vecnú a formálnu kontrolu účtovných zápisov</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Definoval účtovné zápisy</li> <li>➤ Stručne popísal hlavnú knihu a denník</li> <li>➤ Vysvetlil rozdiel medzi syntetickou a analytickou evidenciou</li> <li>➤ Popísal vecnú a formálnu kontrolu účtovných zápisov</li> </ul>	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Základné účtovanie peňazí</b>	<b>12</b>		<b>Žiak má :</b>	<b>Žiak :</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Rámcová účtová osnova a účtový rozvrh</li> <li>➤ Účtovanie o peniazoch v hotovosti</li> <li>➤ Peniaze na bankových účtoch</li> <li>➤ Peniaze na ceste</li> <li>➤ Ceniny</li> <li>➤ Krátkodobé bankové úvery</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedieť zaradiť jednotlivé druhy účtov do účtových tried</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 211 pokladnica</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 221 Bankové účty</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 261 peniaze na ceste</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 213 ceniny</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 213 Krátkodobé bankové úvery</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedel zaradiť jednotlivé druhy účtov do účtových tried</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 211 pokladnica</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 221 Bankové účty</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 261 peniaze na ceste</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 213 ceniny</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 213 Krátkodobé bankové úvery</li> </ul>	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca

Zúčtovacie vzťahy	16		Žiak má :	Žiak :		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Účtovanie pohľadávok z obchodného styku</li> <li>➤ Účtovanie záväzkov z obchodného styku</li> <li>➤ Zúčtovanie so zamestnancami</li> <li>➤ Analytická evidencia zamestnancov</li> <li>➤ Účtovanie miezd</li> <li>➤ Zúčtovanie s inštitúciami sociálneho a zdravotného zabezpečenia</li> <li>➤ Výkazy do zdravotnej poisťovne</li> <li>➤ Výkazy do sociálnej poisťovne</li> <li>➤ Účtovanie daní</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 311 odberatelia 343 DPH</li> <li>➤ Vedieť správne účtovať na účte 321 dodávateľa 343 DPH</li> <li>➤ Správne pochopiť vzťahy voči zamestnancom</li> <li>➤ Správne viesť analytickú evidenciu zamestnancov</li> <li>➤ Vedieť účtovať mzdy</li> <li>➤ Správne účtovať záväzky a ich úhradu voči inštitúciam sociálneho zabezpečenia</li> <li>➤ Vedieť zostaviť výkazy do zdravotnej poisťovne</li> <li>➤ Vedieť zostaviť výkazy do sociálnej poisťovne</li> <li>➤ Vedieť účtovať dane</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 311 odberatelia 343 DPH</li> <li>➤ Vedel správne účtovať na účte 321 dodávateľa 343 DPH</li> <li>➤ Správne pochopil vzťahy voči zamestnancom</li> <li>➤ Správne viedol analytickú evidenciu zamestnancov</li> <li>➤ Vedel účtovať mzdy</li> <li>➤ Správne účtoval záväzky a ich úhradu voči inštitúciam sociálneho zabezpečenia</li> <li>➤ Vedel zostaviť výkazy do zdravotnej poisťovne</li> <li>➤ Vedel zostaviť výkazy do sociálnej poisťovne</li> <li>➤ Vedel účtovať dane</li> </ul>	Ústne frontálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca



**ročník druhý**

**2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín**

Dlhodobý majetok	15		Žiak má :	Žiak :		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Základné účtovanie dlhodobého majetku</li> <li>➤ Oceňovanie dlhodobého majetku</li> <li>➤ Účtovanie obstarania dlhodobého majetku</li> <li>➤ Odpisy, výpočet odpisov</li> <li>➤ Účtovanie odpisov</li> <li>➤ Účtovanie vyradenia dlhodobého majetku</li> </ul>		<p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Správne účtovať na účte 041,042</li> <li>➤ Vedieť oceňovať dlhodobý majetok</li> <li>➤ Vedieť spôsoby účtovania zásob</li> <li>➤ Vedieť vypočítať odpisy</li> <li>➤ Vedieť účtovať odpisy</li> <li>➤ Vedieť účtovať spôsoby vyradenia zásob</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Správne účtovať na účte 041,042</li> <li>➤ Vedel oceňovať dlhodobý majetok</li> <li>➤ Vedel spôsoby účtovania zásob</li> <li>➤ Vedel vypočítať odpisy</li> <li>➤ Vedel účtovať odpisy</li> <li>➤ Vedel účtovať spôsoby vyradenia zásob</li> </ul>	<p>Ústne frontálne skúšanie</p> <p>Písomné skúšanie</p>	<p>Ústne odpovede</p> <p>Písomná práca</p>

<b>Zásoby</b>	<b>15</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Členenie zásob</li> <li>➤ Oceňovanie zásob</li> <li>➤ Metóda FIFO, Vážený aritmetický priemer</li> <li>➤ Spôsoby účtovania zásob</li> <li>➤ Obstaranie materiálu a tovaru nákupom</li> <li>➤ Obstaranie materiálu a tovaru vo vlastnej réžii</li> <li>➤ Výdaj materiálu a tovaru zo skladu</li> </ul>		Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Poznať jednotlivé druhy zásob</li> <li>➤ Definovať ceny zásob</li> <li>➤ Samostatne riešiť príklady</li> <li>➤ Vysvetliť spôsoby účtovania zásob</li> <li>➤ Vedieť účtovať obstaranie materiálu a tovaru nákupom</li> <li>➤ Vedieť účtovať obstaranie materiálu a tovaru vo vlastnej réžii</li> <li>➤ Vedieť účtovať úbytok materiálu a tovaru</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Poznal jednotlivé druhy zásob</li> <li>➤ Definoval ceny zásob</li> <li>➤ Samostatne riešil príklady</li> <li>➤ Vysvetlil spôsoby účtovania zásob</li> <li>➤ Vedel účtovať obstaranie materiálu a tovaru nákupom</li> <li>➤ Vedel účtovať obstaranie materiálu a tovaru vo vlastnej réžii</li> <li>➤ Vedel účtovať úbytok materiálu a tovaru</li> </ul>	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Účtovanie nákladov, výnosov, výsledku hospodárenia</b>	<b>10</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Členenie nákladov, výnosov, výsledku hospodárenia v účtovníctve</li> <li>➤ Účtovanie nákladov</li> <li>➤ Účtovanie výnosov</li> <li>➤ Účtovanie výsledku hospodárenia</li> </ul>	1 2 2 1	Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ovládať členenie nákladov, výnosov, výsledku hospodárenia v účtovníctve</li> <li>➤ Správne účtovať náklady</li> <li>➤ Správne účtovať výnosy</li> <li>➤ Vedieť účtovať výsledok hospodárenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Ovládal členenie nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia v účtovníctve</li> <li>➤ Správne účtoval náklady</li> <li>➤ Správne účtoval výnosy</li> <li>➤ Vedel účtovať výsledok hospodárenia</li> </ul>	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomná práca
<b>Súvislý príklad</b>	<b>6</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Súvislý príklad</li> </ul>	5	Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Samostatne riešiť súvislý príklad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Samostatne riešil súvislý príklad</li> </ul>	Písomné skúšanie	Písomná práca

Jednoduché účtovníctvo	10		Žiak má:	Žiak:		
➤ Zásady vedenia jednoduchého účtovníctva	1		➤ Ovládať zásady vedenia jednoduchého účtovníctva	➤ Ovládal zásady vedenia jednoduchého účtovníctva	Ústne frontálne skúšanie	Ústne odpovede
➤ Účtovné knihy v jednoduchom účtovníctve	2		➤ Popísať účtovné knihy v jednoduchom účtovníctve	➤ Popísal účtovné knihy v jednoduchom účtovníctve	Písomné skúšanie	Písomná práca
➤ Peňažný denník	4		➤ Popísať peňažný denník	➤ Popísal peňažný denník		
➤ Účtovná uzávierka a závierka v jednoduchom účtovníctve	2		➤ Vysvetliť uzávierku a závierku v jednoduchom účtovníctve	➤ Vysvetlil uzávierku a závierku v jednoduchom účtovníctve		

#### Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

<b>Názov predmetu</b>	<b>marketing</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	2 hodiny týždenne v 1. ročníku spolu 66 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	prvý
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie“ ŠVP 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 1. ročníka štúdia.

Odborný predmet *marketing* v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách patrí k ťažiskovým odborným vyučovacím predmetom. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma). Spolu s ostatnými odbornými predmetmi vytvára základ ekonomického vzdelania a rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporcionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a zručnosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce. Úlohou predmetu je oboznámiť žiakov so základmi z marketingu, ako aj s marketingovými vedomosťami.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi odborný výcvik, ekonomika, účtovníctvo, administratíva a korešpondencia, sociálna komunikácia, právna náuka, obchodná prevádzka, úvod do sveta práce a ďalšími .

Metódy, formy a prostriedky vyučovania marketingu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčame aj rôzne odborné časopisy a publikácie s marketingovou tematikou, ktoré znázorňujú a vysvetľujú určité marketingové procesy v podnikoch, ale aj z medzinárodného hľadiska. Pri výklade učiva vyučujúci uvádza konkrétne príklady, využíva grafy a schémy.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu marketing proporcionálne zastúpenie a prepojenie teoretického a praktického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácia poznatkov na odbornom výcviku, okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Ťažiskom vyučovania predmetu marketing nebude len opis marketingových javov a procesov, ale aj uvádzanie žiakov do problémových situácií a hľadanie optimálnych riešení. Vyučovanie tohto predmetu kladie na vyučujúceho zvýšené požiadavky, dôraz je položený na jeho sústavný styk s praxou, osvojovanie si nových a progresívnych foriem výučby marketingu v závislosti na jej vývoji.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni.

## Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu *marketing* v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o makroekonómii a podnikovej ekonomike, ako aj formovať ich logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote.

Žiaci získajú poznatky o marketingu, analyzujú marketing a trh, spotrebiteľov a organizácie. Ďalej získajú vedomosti z oblasti marketingových stratégií, naučia sa využívať marketingové nástroje, marketingový informačný systém a ako aplikovať marketing v službách. Žiaci sa naučia chápať a posudzovať marketingové javy a procesy v podniku, v službách, ale aj z medzinárodného hľadiska. Sformuje sa u nich schopnosť riešiť problémy v podmienkach fungovania rôznych typov podnikateľských subjektov a poskytnú sa im poznatky o marketingových a podnikateľských aktivitách.

## Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete ekonomika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

### Schopnosti riešiť problémy

- ✚ rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii
- ✚ vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- ✚ hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- ✚ posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- ✚ korigovať nesprávne riešenia problému,
- ✚ používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

### Spôsobilosti využívať informačné technológie

- ✚ získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- ✚ zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

## Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania :

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<i>prvý ročník</i>		
<b>Podstata marketingu a jeho vývoj</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Prieskum trhu a manažment</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

<b>Marketingové nástroje</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

### **Učebné zdroje**

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- 1/ Zámečníková, Rajt: Marketing pre obchodné akadémie, SPN, Bratislava 2007
- 2/ Orbánová D., Velichová Ľ. : Podniková ekonomika, SPN, Bratislava 2007
- 3/ Hartmannová, Otrubčák: Marketing II, SPN, Bratislava 2009

### **Ďalšie zdroje**

Internet  
Zbierka zákonov v aktuálnom znení  
Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny

### **Didaktická technika**

Datapojektor  
PC

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Marketing				Ročník: prvý 2 hodiny týždenne, spolu			
Názov tematického celku Témy:	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov			
<b>Podstata marketingu a jeho vývoj</b>	<b>7</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>			
Podstata marketingu	1	Podniková ekonomika Odborná prax Marketingová komunikácia a propagácia	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Definovať marketing a charakterizovať jeho úlohu v ekonomike</li> <li>✚ Charakterizovať vývojové etapy marketingu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Definoval marketing a charakterizoval jeho úlohu v ekonomike</li> <li>✚ Charakterizoval vývojové etapy marketingu</li> </ul>			
Charakteristika a definície marketingu	1						
Vývoj marketingu	1						
Vývojové etapy marketingu	1						
Hlavné úlohy marketingu	1						
Typy marketingu	2						
<b>Prieskum trhu a manažment</b>	<b>11</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>			
Analýza trhu	1	Podniková ekonomika Odborná prax Marketingová komunikácia a propagácia	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Pochopiť analýzu trhu a segmentáciu</li> <li>✚ Opísať cieľové skupiny segmentácie</li> <li>✚ Objasniť prieskum trhu</li> <li>✚ Opísať marketingový manažment</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Pochopil analýzu trhu a segmentáciu</li> <li>✚ Opísal cieľové skupiny segmentácie</li> <li>✚ Objasnil prieskum trhu</li> <li>✚ Opísal marketingový manažment</li> </ul>			
Segmentácia trhu	1						
Kritériá segmentácie	1						
Cieľové skupiny	1						
Prieskum trhu	1						
Druhy prieskumu trhu	1						
Metódy prieskumu trhu	1						
Marketingový manažment a jeho funkcie	1						
Marketingový manažér	1						
Cieľ marketingového riadenia	1						
Usporiadanie marketingového oddelenia v štruktúre podniku	1						

Marketingové nástroje	48		Žiak má:	Žiak:
✓ Marketingové nástroje	1	Ekonomika	✓ Poznať pojem MM, definovať jeho nástroje	✓ Poznal pojem MM, definoval jeho nástroje
✓ Produkt, jeho podstata	1	Odborný výcvik	✓ Vedieť o produkte	✓ Vedel o produkte
✓ Charakteristika produktu	1	Obchodná prevádzka	✓ Charakterizovať produkt, jeho podstatu	✓ Charakterizoval produkt, jeho podstatu
✓ Klasifikácia produktov	1		✓ Vysvetliť členenie	✓ Vysvetlil členenie

✓ Produktová politika	1		✓ produktov Popísať produktovú politiku	✓ produktov Popísal produktovú politiku
✓ Rozhodovanie o použití značky	1		✓ Ovládať kritériá rozhodovania o použití značky	✓ Ovládal kritériá rozhodovania o použití značky
✓ Rozhodovanie o obale a etiketách a o službách podporujúcich kúpu produktu	1		✓ Ovládať kritériá rozhodovania o obale, etiketách a službách podporujúcich kúpu produktu	✓ Ovládal kritériá rozhodovania o obale, etiketách a službách podporujúcich kúpu produktu
✓ Rozhodovanie o produktovom rade	1		✓ Poznať kritériá rozhodovania o produktovom rade	✓ Poznal kritériá rozhodovania o produktovom rade
✓ Rozhodovanie o tvorbe sortimentu	1		✓ Vedieť kritériá rozhodovania o tvorbe sortimentu	✓ Vedel kritériá rozhodovania o tvorbe sortimentu
✓ Životný cyklus výrobkov, jeho fázy	1		✓ Poznať životný cyklus výrobkov, popísať jeho fázy	✓ Poznal životný cyklus výrobkov, popísal jeho fázy
✓ Vývoj nového produktu	1		✓ Vysvetliť vývoj nového produktu	✓ Vysvetlil vývoj nového produktu
✓ Cena, jej podstata	1		✓ Definovať cenu	✓ Definoval cenu
✓ Faktory ovplyvňujúce ceny	1		✓ Poznať faktory ovplyvňujúce ceny	✓ Poznal faktory ovplyvňujúce ceny
✓ Všeobecné postupy tvorby cien	1		✓ Ovládať všeobecné postupy tvorby cien	✓ Ovládal všeobecné postupy tvorby cien
✓ Stanovenie ceny podľa konkurencie	1		✓ Vedieť stanoviť ceny podľa konkurencie	✓ Vedel stanoviť ceny podľa konkurencie
✓ Tvorba cien nových produktov	1		✓ Popísať tvorbu cien nových produktov	✓ Popísal tvorbu cien nových produktov
✓ Prispôsobovanie cien	1		✓ Vysvetliť stratégie cenových úprav	✓ Vysvetlil stratégie cenových úprav
✓ Cenové zľavy	1		✓ Vymenovať a definovať cenové zľavy	✓ Vymenoval a definoval cenové zľavy
✓ Psychologické a propagačné ceny	1		✓ Ovládať stratégie stanovenia psychologických a propagačných cien	✓ Ovládal stratégie stanovenia psychologických a propagačných cien
✓ Distribúcia, distribučné cesty	1		✓ Definovať distribúciu a distribučné kanály	✓ Definoval distribúciu a distribučné kanály
✓ Distribučné cesty kapitálových statkov	1		✓ Ovládať distribučné kanály kapitálových statkov	✓ Ovládal distribučné kanály kapitálových statkov
✓ Distribučná politika podniku	1		✓ Poznať a vysvetliť cieľ a obsah distr. politiky podniku	✓ Poznal a vysvetlil cieľ a obsah distr. politiky podniku
✓ Tvorba distribučného systému	1		✓ Objasniť postup manažmentu pri tvorbe distribučného systému	✓ Objasnil postup manažmentu pri tvorbe distribučného systému
✓ Organizačné formy distribúcie	1		✓ Poznať a charakterizovať organizačné formy distribúcie	✓ Poznal a charakterizoval organizačné formy distribúcie
Komunikácia – jej podstata	1			
Komunikačné nástroje	1			
Integrovaná marketingová komunikácia	1		✓ Poznať marketingovú komunikáciu	✓ Poznal marketingovú komunikáciu
Prvky komunikačného kanála	1		✓ Ovládať nástroje komunikačného mixu a definovať ich	✓ Ovládal nástroje komunikačného mixu



Proces marketingovej komunikácie	1			a definoval ich
Reklama	1			
Médiá v reklame	1			
Podpora predaja	1			
Nástroje podpory predaja	1			
Public relations	1			
Osobný predaj	1			
Priamy marketing				

### Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Názov predmetu	Manažment
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie“ ŠVP 63, Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 2. ročníka štúdia.

Učivo predmetu je zamerané tak, aby rozvíjalo ekonomické myslenie žiakov, potrebné zručnosti a obratnosť pri riešení situácií, ktoré môžu pri práci v podniku vzniknúť.

Žiaci si osvoja základné pojmy, vzťahy a súvislosti z oblasti manažmentu, základné črty a charakteristiky tejto náročnej teórie, ale popritom realisticky a prakticky poznajú podstatu manažmentu ako procesu, a tým názorne poznajú predmet a obsah činnosti manažérov.

Súčasťou výučby je aj výchova k ochrane životného prostredia.

Pri výbere učiva sme pristupovali vzhľadom k jeho nadväznosti na ostatné odborné predmety a aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a praktické zručnosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Odborný predmet je medzi predmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi ekonomika, viac ako peniaze, aplikovaná informatika, právo a ochrana spotrebiteľa, odborná prax.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania manažmentu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, prácu s skupinách, preferujeme prácu s počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy a publikácie s tematikou manažmentu.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu manažmentu proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni vybavenej výpočtovou technikou.

### **Ciele vyučovacieho predmetu**

Cieľom vyučovacieho predmetu manažment v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete manažment využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### Schopnosti riešiť problémy

- ✚ rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii
- ✚ vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- ✚ hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- ✚ posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- ✚ korigovať nesprávne riešenia problému,
- ✚ používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

#### Spôsobilosti využívať informačné technológie

- ✚ získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- ✚ zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

## Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania :

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<b>2. ročník</b>		
<b>Podstata a vývoj manažmentu</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Manažment ako proces</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Plánovanie</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Stratégie v manažmente</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Organizácia a organizačná štruktúra</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Manažéri a vedenie ľudí</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Kontrola</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Riadenie zmien a krízové riadenie</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov

### Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

#### 1. Odborná literatúra:

Prof. Ing. Jozef Papula, Csc, doc. Ing. Emília  
Papulová, Csc., :Manažment pre obchodné  
akadémie

## ***2. Ďalšie zdroje:***

Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny  
Internet

### **3. Didaktická technika :**

Dataprojektor  
PC  
Tabuľa  
Videotechnika

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Manažment				2 hodiny týždenne,
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
<b>Podstata a vývoj manažmentu</b>	11		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Čo je to manažment?</li> <li>• Začiatky teórie manažmentu</li> <li>• F. W. Taylor – zakladateľ vedeckého riadenia</li> <li>• H. Fayol a jeho teória administratívneho riadenia</li> <li>• M. Weber – tvorca byrokratického modelu organizácie</li> <li>• H. Ford ako úspešný realizátor teórie manažmentu</li> <li>• Teória ľudských vzťahov</li> <li>• Hlavné koncepcie súčasného manažmentu</li> <li>• Smery rozvoja amerického manažmentu</li> <li>• Charakteristika japonského manažmentu</li> <li>• Vývoj európskeho manažmentu</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Ovládať definíciu manažmentu</li> <li>✓ Poznať predstaviteľov teórie manažmentu</li> <li>✓ Ovládať koncepciu súčasného manažmentu</li> <li>✓ Vedieť popísať smery rozvoja amerického, japonského i európskeho manažmentu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Ovládal definíciu manažmentu</li> <li>✓ Poznal predstaviteľov teórie manažmentu</li> <li>✓ Ovládal koncepciu súčasného manažmentu</li> <li>✓ Vedel popísať smery rozvoja amerického, japonského i európskeho manažmentu</li> </ul>
<b>Manažment ako proces</b>	16		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Manažment ako riadenie spoločenských systémov</li> <li>• Podstata riadenia</li> <li>• Funkčný prístup v manažmente</li> <li>• Manažérske funkcie</li> <li>• Plánovanie ako funkcia manažmentu</li> <li>• Organizovanie ako funkcia manažmentu</li> <li>• Vedenie ľudí ako funkcia manažmentu</li> <li>• Kontrola ako funkcia manažmentu</li> <li>• Manažment ako rozhodovací proces</li> <li>• Druhy rozhodovacích procesov</li> <li>• Fázy rozhodovacieho procesu</li> <li>• Základné metódy rozhodovania</li> <li>• Metóda rozhodovania – De Bonove klobúky</li> <li>• Ako sa manažér rozhoduje</li> <li>• Informácie a manažment</li> <li>• Informačný systém podniku</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Charakterizovať manažment ako proces riadenia</li> <li>✓ Ovládať manažérske funkcie</li> <li>✓ Charakterizovať manažment ako rozhodovací proces</li> <li>✓ Popísať druhy a fázy rozhodovacích procesov</li> <li>✓ Poznať metódy rozhodovania</li> <li>✓ Poznať informačný systém podniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Charakterizoval manažment ako proces riadenia</li> <li>✓ Ovládal manažérske funkcie</li> <li>✓ Charakterizoval manažment ako rozhodovací proces</li> <li>✓ Popísal druhy a fázy rozhodovacích procesov</li> <li>✓ Poznal metódy rozhodovania</li> <li>✓ Poznal informačný systém podniku</li> </ul>
<b>Plánovanie</b>	4		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Podstata plánovania</li> <li>• Druhy plánov</li> <li>• Postup tvorby plánov</li> <li>• Metódy plánovania</li> </ul>		<p>Ekonomika</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetliť podstatu plánovania</li> <li>✓ Poznať druhy plánov</li> <li>✓ Ovládať postup tvorby plánov a metódy plánovania</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetlil podstatu plánovania</li> <li>✓ Poznal druhy plánov</li> <li>✓ Ovládal postup tvorby plánov a metódy plánovania</li> </ul>

<b>Stratégia v manažmente</b>	<b>6</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Postavenie stratégie a taktiky v manažmente podniku</li> <li>• Stratégie v manažmente a ich význam v plánovaní</li> <li>• SWOT analýza ako súčasť plánovania</li> <li>• Formulácia stratégie</li> <li>• Strategické ciele podniku</li> <li>• Tvorba stratégie podniku</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Popísať stratégie a taktiky v manažmente podniku</li> <li>✓ Ovládať SWOT analýzu</li> <li>✓ Vysvetliť strategické ciele podniku</li> <li>✓ Ovládať tvorbu stratégie podniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Popísal stratégie a taktiky v manažmente podniku</li> <li>✓ Ovládal SWOT analýzu</li> <li>✓ Vysvetlil strategické ciele podniku</li> <li>✓ Ovládal tvorbu stratégie podniku</li> </ul>
<b>Organizácia a organizačná štruktúra</b>	<b>5</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizačná činnosť podniku</li> <li>• Organizačná štruktúra</li> <li>• Tvorba organizačných štruktúr podniku</li> <li>• Typy organizačných štruktúr</li> <li>• Orgány podniku a ich vzťah k manažmentu</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Poznať organizačnú činnosť podniku</li> <li>✓ Ovládať organizačnú štruktúru podniku</li> <li>✓ Charakterizovať orgány podniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Poznal organizačnú činnosť podniku</li> <li>✓ Ovládal organizačnú štruktúru podniku</li> <li>✓ Charakterizoval orgány podniku</li> </ul>
<b>Manažéri a vedenie ľudí</b>	<b>7</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Manažéri – osobitná kategória pracovníkov</li> <li>• Osobnosť manažéra</li> <li>• Predpoklady na výkon manažérskych funkcií</li> <li>• Vplyv moci a autority vo firme</li> <li>• Vedenie ľudí</li> <li>• Štýl vedenia ľudí</li> <li>• Motivácia ľudí</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Charakterizovať osobnosť manažéra</li> <li>✓ Ovládať predpoklady na výkon manažérskych funkcií</li> <li>✓ Poznať štýly vedenia ľudí</li> <li>✓ Vysvetliť motiváciu ľudí</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Charakterizoval osobnosť manažéra</li> <li>✓ Ovládal predpoklady na výkon manažérskych funkcií</li> <li>✓ Poznal štýly vedenia ľudí</li> <li>✓ Vysvetlil motiváciu ľudí</li> </ul>
<b>Kontrola</b>	<b>5</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Podstata a úloha kontroly</li> <li>• Proces kontroly</li> <li>• Nástroje kontroly</li> <li>• Požiadavky na efektívnu kontrolu</li> <li>• Proces hodnotenia – prípadová štúdia</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Cvičná firma</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetliť podstatu kontroly</li> <li>✓ Poznať nástroje kontroly a požiadavky na efektívnu kontrolu</li> <li>✓ Charakterizovať proces hodnotenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetlil podstatu kontroly</li> <li>✓ Poznal nástroje kontroly a požiadavky na efektívnu kontrolu</li> <li>✓ Charakterizoval proces hodnotenia</li> </ul>
<b>Riadenie zmien a krízové riadenie</b>	<b>6</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reengineering, Rebranding</li> <li>• Ako sa správať v krízovej situácii?</li> <li>• Krízová situácia firmy – prípadová štúdia</li> <li>• Manažment financií</li> <li>• Aktivita – „Financie a firma“</li> <li>• Aktualizácia učiva</li> </ul>		<p>Ekonomika</p> <p>Viac ako peniaze</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetliť reengineering a rebranding</li> <li>✓ Charakterizovať správanie manažmentu v krízovej situácii</li> <li>✓ Popísať manažment financií</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Vysvetlil reengineering a rebranding</li> <li>✓ Charakterizoval správanie manažmentu v krízovej situácii</li> <li>✓ Popísal manažment financií</li> </ul>

**Všeobecné pokyny hodnotenia:**

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, UI. SNP 5, Zlaté Moravce
Názov školského vzdelávacieho programu	Obchod a podnikanie služby a cestovný ruch
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika, organizácia, obchod a služby
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie - ISCED 3A
Dĺžka štúdia	2 roky
Forma štúdia	denná

Názov predmetu	Administratíva a korešpondencia
Časový rozsah výučby	I. ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín
Ročník	prvý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský

### Charakteristika predmetu

Úlohou predmetu administratíva a korešpondencia je umožniť žiakom osvojiť si základnú odbornú terminológiu z oblasti techniky administratívy a hospodárskej korešpondencie, získať zručnosti v obsluhu písacích strojov, reprodukčnej techniky a ďalších moderných prostriedkov pre spracovanie textov, zručnosti v písaní na písacích strojoch, ako aj vo vypracovávaní hospodárskych písomností.

**Oboznamujú sa so základnou údržbou strojov a zariadení používaných pri administratívnych prácach. Ovládať vecne, štylisticky, gramaticky a formálne správne normalizovanú úpravu písomností, mať kultivovaný prejav v písomnom a ústnom styku.**

Predmet súvisí s obsahom všetkých odborných predmetov, preto je nevyhnutná koordinácia medzipredmetových vzťahov najmä vo vzťahu s predmetom informatika a spracovanie údajov pri automatizovanom spracovávaní textov.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu administratíva a korešpondencia je odborný administratívny štýl v písomnej komunikácii v úradnom styku pri dodržiavaní jazykových, štylistických a formálnych zásad. Usmerniť žiakov k tvorivosti pri štylizácii obchodných listov a ďalších písomností. Objasniť organizáciu písomného styku, používanie moderných informačných a komunikačných technológií. Poskytnúť žiakom vedomosti a zručnosti pri používaní zamestnaneckých písomností, vnútro podnikových písomností, jednoduchých právnych písomností a písomností v oblasti platobného styku.

### Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete administratíva a korešpondencia využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### Schopnosti riešiť problémy

- ✚ rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii ,
- ✚ vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,

- ✚ hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- ✚ posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- ✚ korigovať nesprávne riešenia problému,
- ✚ používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

#### Spôsobilosti využívať informačné technológie

- ✚ získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- ✚ zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

### Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Nácvik úpravy písomnosti podľa STN 016910	Iglovská, Z., Ďurišová, H.: Technika administratívy pre 2. ročník OA. SPN Bratislava, 1993, prepracované vydanie 2002	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň	Učebnica, aktuálne informácie	Internet Vzory z časopisu Slovenský stenograf
Písomnosti v oblasti nákupu a predaja	Jancíková, Ľ., Kotrusová, M.: Hospodárska korešpondencia pre 3. ročník OA. Elán Bratislava, 1994, prepracované vydanie 2003	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň Kopírovací stroj a skener	Učebnica, praktické ukážky	Internet Vzory z časopisu Slovenský stenograf
Pracovnoprávne písomnosti	Jancíková, Ľ., Kotrusová, M.: Hospodárska korešpondencia pre 4. ročník OA. Elán Bratislava, 1994, prepracované vydanie 2003	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň Kopírovací stroj a skener	Učebnica, praktické ukážky	Internet Vzory z časopisu Slovenský stenograf
Jednoduché právne písomnosti	Jancíková, Ľ., Kotrusová, M.: Hospodárska korešpondencia pre 4. ročník OA. Elán Bratislava, 1994, prepracované vydanie 2003	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň	Učebnica, praktické ukážky	Internet Vzory z časopisu Slovenský stenograf
Osobné listy	Jancíková, Ľ., Kotrusová, M.: Hospodárska korešpondencia pre 4.	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň,	Učebnica, praktické ukážky	Internet Vzory z časopisu Slovenský



	ročník OA. Elán Bratislava, 1994, prepracované vydanie 2003	skener		stenograf
Základné vnútropodnikové písomnosti	Jancíková, Ľ., Kotrusová, M.: Hospodárska korešpondencia pre 4. ročník OA. Elán Bratislava, 1994, prepracované vydanie 2003	Tabuľa Písacie stroje Počítače, tlačiareň Kopírovací stroj	Učebnica, praktické ukážky	Internet Vzory z časopisu Slovenský stenograf

**ROČNÍK: PRVÝ**

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Administratíva a korešpondencia				2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku <sup>1</sup> Témy	Počet hodín	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
<b>Nácvik úpravy písomnosti podľa STN 016910</b>	<b>11</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Veľkosti papiera a obálok	1	Informatika Matematika	✚ Rozlišovať veľkosť papiera a obálok	✚ Rozlišoval veľkosť papiera a obálok	Praktické skúšanie	Písomné preverky zručnosti
Písanie adres – použitie obálok	1		✚ Písať adresy na obálkach	✚ Písal adresy na obálkach		
Vypísanie obálky	1		✚ Vypísať obálku	✚ Vypísal obálku		
Úprava a štylizácia obchodného listu	2	Slovenský jazyk	✚ Upraviť a štylizovať obchodný list	✚ Upravil a štylizoval obchodný list		
Odpis praktického príkladu obch. listu	2		✚ Odpísať praktický obchodný list	✚ Odpísal praktický obchodný list		
Nácvik písania a štylizácia obchodných listov	2		✚ Štylizovať obchodné listy	✚ Štylizoval obchodné listy		
Štylizácia obchodného listu zo zadania	2		✚ Štylizovať obchodné listy zo zadania	✚ Štylizoval obchodné listy zo zadania		

<b>Písomnosti v oblasti nákupu a predaja</b>	<b>25</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Výskum trhu, reklama Uzatváranie zmlúv o nákupe a predaji Dopyt Štylizácia dopytu Ponuka Štylizácia ponuky Ponuka ako odpoveď na dopyt Kúpna zmluva Objednávka Dodací list Faktúra Reklamácia Urgencia Upomienka Praktické príklady písomností z oblasti nákupu a predaja	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 11	Ekonomika Účtovníctvo Technika obchodu	✚ Skúmať trh ✚ Uzatvárať zmluvy o kúpe a predaji ✚ Charakterizovať dopyt ✚ Štylizovať dopyt ✚ Charakterizovať ponuku ✚ Štylizovať ponuku ✚ Odpovedať na dopyt ✚ Charakterizovať kúpnu zmluvu ✚ Vystaviť objednávku ✚ Vystaviť dodací list ✚ Vystaviť faktúru ✚ Štylizovať reklamáciu ✚ Štylizovať urgenciu ✚ Štylizovať upomienku ✚ Vypracovať písomnosti z oblasti nákupu a predaja zo zadania	✚ Skúmal trh ✚ Uzatváral zmluvy o kúpe a predaji ✚ Charakterizoval dopyt ✚ Štylizoval dopyt ✚ Charakterizoval ponuku ✚ Štylizoval ponuku ✚ Odpovedal na dopyt ✚ Charakterizoval kúpnu zmluvu ✚ Vystavil objednávku ✚ Vystavil dodací list ✚ Vystavil faktúru ✚ Štylizoval reklamáciu ✚ Štylizoval urgenciu ✚ Štylizoval upomienku ✚ Vypracoval písomnosti z oblasti nákupu a predaja zo zadania	Praktické skúšanie	Písomné previerky zručnosti
<b>Jednoduché právne písomnosti</b>	<b>4</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Potvrdenie Splnomocnenie Dlžný úpis Zmluvy medzi občanmi	1 1 1 1	Právna náuka	✚ Vystaviť potvrdenie ✚ Vystaviť splnomocnenie ✚ Vystaviť dlžný úpis ✚ Vystaviť zmluvy	✚ Vystavil potvrdenie ✚ Vystavil splnomocnenie ✚ Vystavil dlžný úpis ✚ Vystavil zmluvy	Praktické skúšanie	Písomné previerky zručnosti
<b>Pracovnoprávne písomnosti</b>	<b>10</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Žiadosť o prijatie do pracovného pomeru Životopis Osobný dotazník Zostavenie vlastného životopisu Pracovná zmluva Písomnosti pri ukončení pracovného pomeru Rozviazanie pracovného pomeru	1 1 1 1 1 1 1 1 4	Ekonomika Právna náuka	✚ Napísať žiadosť o prijatie do pracovného pomeru ✚ Rozlišovať životopis ✚ Vyplniť osobný dotazník ✚ Zostaviť vlastný životopis  ✚ Napísať pracovnú zmluvu ✚ Určiť písomnosti pri ukončení prac. pomeru ✚ Napísať žiadosť o rozviazanie prac.	✚ Napísal žiadosť o prijatie do pracovného pomeru ✚ Rozlišoval životopis ✚ Vyplnil osobný dotazník ✚ Zostavil vlastný životopis  ✚ Napísal pracovnú zmluvu ✚ Určil písomnosti pri ukončení prac. Pomeru ✚ Napísal žiadosť o rozviazanie prac.	Praktické skúšanie	Písomné previerky zručnosti

			pomeru	pomeru		
<b>Osobné listy</b>	<b>8</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Osobné listy – úprava Štylizácia osobných listov	1  7	Slovenský jazyk	✚ Upraviť osobný list ✚ Štylizovať OL zo zadania	✚ Upravil osobný list ✚ Štylizoval OL zo zadania	Praktické skúšanie	Písomné previerky zručnosti
<b>Základné vnútropodnikové písomnosti</b>	<b>8</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
Príkaz riaditeľa Smernica Obežník Interné oznámenie Pozvánka Zápisnica Prezenčná listina Cestovný účet	1 1 1 1 1 1 1 1	Ekonomika Právna náuka	✚ Napísať príkaz riaditeľa ✚ Napísať smernicu ✚ Napísať obežník ✚ Napísať inter. oznámenie ✚ Napísať pozvánku ✚ Napísať zápisnicu ✚ Napísať prez. listinu ✚ Vyplniť cestovný účet	✚ Napísal príkaz riaditeľa ✚ Napísal smernicu ✚ Napísal obežník ✚ Napísal inter. oznámenie ✚ Napísal pozvánku ✚ Napísal zápisnicu ✚ Napísal prez. listinu ✚ Vyplnil cestovný účet	Praktické skúšanie	Písomné previerky zručnosti

<b>Názov predmetu</b>	<b>Spoločenská komunikácia</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	prvý
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách s službách
<b>Stupeň vzdelania:</b>	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Predmet spoločenská komunikácia umožňuje žiakom osvojiť si základné návyky spoločenského správania a vystupovania a predovšetkým komunikácie pri najrôznejších spoločenských a pracovných aktivitách. Súčasťou predmetu je aj rozvíjať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, poznanie silných a slabých stránok svojej osobnosti, vychovávať k sebaovládaniu, viesť k zvládaniu stresu, viesť k empatii, asertivite a pozitívnemu hodnoteniu iných.

Predmet spoločenská komunikácia umožňuje žiakom spoznať a osvojiť si rôzne štýly komunikácie, verbálnej i neverbálnej, v bežnom spoločenskom i odbornom kontakte. Dôraz je kladený na uplatňovanie etických princípov v správaní a konaní a uplatnenie psychologických poznatkov v komunikácii.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu spoločenská komunikácia je poskytnúť žiakom súbor vedomostí a kompetencií o osobnosti človeka, naučiť ich ohodnotiť seba aj iných, odhadnúť konanie a správanie ľudí, poznať prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie, nadväzovať sociálne väzby v skupine, zvládnuť stres a kritické situácie, adekvátne komunikovať a primerane reagovať, ovládať základné pravidlá budovanie kariéry a byť pripravený na pracovný pohovor. Naučiť žiakov zodpovednému prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému, viesť k úspešnému zvládnutiu vyjednávania s podriadeným, nadriadeným, kolegom.

### Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Vo vyučovacom predmete spoločenská komunikácia si žiaci osvojujú a rozvíjajú nasledujúce kľúčové kompetencie:

#### a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné na cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu

k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

**Absolvent má:**

- definovať svoje ciele a prognózy,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

**b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku**

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený materinský a cudzí jazyk, disponovať s čitateľskou a matematickou gramotnosťou a prehodnocovať základné zručnosti.

**Absolvent má:**

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa v jednom cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť bežné matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačno-komunikačnými technológiami.

**c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách**

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiak musí byť schopný učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyvážennej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkultúrnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

**Absolvent má:**

- pozitívne motivovať seba a druhých,
- konštruktívne diskutovať a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach,
- určovať kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- samostatne pracovať v menšom kolektíve a riadiť práce v menšom kolektíve,
- aktívne predkladať spolupracovníkom progresívne návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,

## Stratégia vyučovania

Uprednostňujú sa také metódy a formy vyučovania, ktoré žiakovi ako aktívnemu subjektu v procese výučby umožňujú spolupracovať, využívať svoje osobné skúsenosti a aplikovať ich na jednotlivé témy predmetu.

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Stratégia vyučovania	
Metódy práce	Formy práce
Informačnoreceptívna - výklad	Frontálna výučba
Reproduktívna – riadený rozhovor	Frontálna a individuálna práca žiakov
Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Skupinová práca žiakov
Práca s textom	Práca s knihou
Inscenačná metóda – hranie rolí, simulovanie životných situácií	Hodina besedy

## Učebné zdroje

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

**Odborná literatúra:** Hartmanová, Petrufová: Spoločenská komunikácia, SPN,2005

**Ďalšie:** internet, časopisy

**Didaktická technika:** dataprojektor, PC, tabuľa, interaktívna tabuľa, videotechnika

**Národný program finančnej gramotnosti** sa realizuje nasledovne:

- peniaze a uspokojovanie životných potrieb, práca, príjem, zdroje osobných príjmov – v rámci tém: Etiketa na pracovisku, Cesty k úspešnej kariére ....
- spôsob používania rôznych metód platenia – Komunikácia
- získavanie a vyhodnotenie informácií – Komunikácia, Osobnosť - poznávanie osobnosti, Spoločenská etiketa ...

**Čitateľská gramotnosť** je integrálnou súčasťou rozvoja komunikačných kompetencií, osvojeniu si jednotlivých štýlov komunikácie v bežnom spoločenskom i odbornom kontakte, okrem iného zahŕňa schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, identifikovať hierarchiu informácií v texte, hodnotenie pravdivosti informácií, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné myšlienky.

**Prierezové témy** predmetu Spoločenská komunikácia sú zamerané na:

1. **multikultúrnu výchovu** – formou textov, obrazového materiálu, internetových informácií, prezentácie prác k rôznym témam

2. **mediálnu výchovu** – cieľom je rozvinúť mediálnu kompetenciu formou práce s audiovizuálnou technikou – CD a DVD prehrávač, PC, internet, dataprojektor ...

3. **osobný a sociálny rozvoj** – formovanie osobnosti žiaka, jeho schopnosti samostatne pracovať, spolupracovať, ďalej študovať

4. **environmentálnu výchovu** – vytváranie osobného vzťahu k zdravému životnému prostrediu, ochrana ľudského života, fauny, flóry

5. **ochranu života a zdravia** – úcta k ľudskému životu, zdravý životný štýl, využívanie voľného času, šport, zdravie a prevencia chorôb, pomoc zdravotne postihnutým

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Spoločenská komunikácia			Ročník: prvý		2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy (VV)	Kritériá hodnotenia (KH VV)	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
			<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>		
<b>1. Úvod do predmetu</b>	2		poznať význam, úlohy a ciele spoločenskej komunikácie	poznať význam, úlohy a ciele spoločenskej komunikácie		
1.1 Organizačné pokyny						
1.2 Význam, úlohy a ciele predmetu						
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>2. Osobnosť</b>	<b>12</b>					
2.1 Všeobecná charakteristika osobnosti	1	Psychológia Občianska náuka, Etická výchova	zvládnuť charakteristiku osobnosti, rozpoznať rôzne typy osobnosti, poznať prejavy stresu, možnosti jeho zvládnutia a zásady duševnej hygieny	zvládne charakteristiku osobnosti, rozpoznať rôzne typy osobnosti, pozná prejavy stresu, možnosti jeho zvládnutia a zásady duševnej hygieny	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede Písomné odpovede
2.2 Štruktúra osobnosti	1					
2.3 Vlastnosti osobnosti	3					
2.4 Poznávanie osobnosti, typológia osobnosti	3				Písomné skúšanie	
2.5 Stres a prejavy stresu	2					
2.6 Duševná hygiena	1					
Opakovanie tematického celku	1					
.....	--	.....	.....	.....	.....	.....
<b>3. Jednotlivec a komunikácia</b>	<b>13</b>					
3.1 Komunikácia,	2	Etická	spoznať princíp	poznať princíp	Ústne	Ústne odpovede



stresy v komunikácii						
3.2 Spôsoby komunikácie	1	výchova Cudzie jazyky Slovenský jazyk	komunikácie, jej formy a prostriedky, rozlišovať jednotlivé typy komunikácie a ich špecifiká	komunikácie, jej formy a prostriedky, rozlišuje jednotlivé typy komunikácie a ich špecifiká	individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Písomné odpovede
3.3 Verbálna komunikácia	1					
3.4 Asertivita v komunikácii	1					
3.5 Neverbálna komunikácia	1					
3.6 Elektronické formy komunikácie	1					
3.7 Bariéry v komunikácii	1					
3.8 Komunikácia na pracovisku	1					
3.9 Rétorika	3					
Opakovanie tematického celku	1					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>4. Konflikty - riešenie konfliktov</b>	<b>8</b>					
4.1 Pojem a rozdelenie konfliktov	2	Občianska náuka	pochopiť podstatu vzniku konfliktov a ovládať stratégie ich riešenia	pochopil podstatu vzniku konfliktov a ovláda stratégie ich riešenia	Písomné skúšanie	Písomné odpovede
4.2 Dôvody vzniku konfliktov	1	Psychológia			Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede
4.3 Spôsoby riešenia konfliktov	2					
4.4 Stratégia riešenia konfliktov	2					
Opakovanie tematického celku	1					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>5. Spoločenská etiketa</b>	<b>10</b>					
5.1 Spoločenská etiketa	1	Etická výchova	zvládnuť základné zásady správania sa na spoločenských podujatiach	ovláda základné zásady správania sa na spoločenských podujatiach	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede
5.2 Spoločenské vystupovanie, správanie a konanie	2	Slovenský jazyk			Písomné skúšanie	Písomné odpovede
5.3 Oslovovanie, predstavovanie, pozdravy	1					Písomné odpovede
5.4 Navštívenky, vizitky, pozvania a pozvánky	1					
5.5 Spoločenský kontakt	2					
5.6 Spoločenské podujatia	2					
Opakovanie tematického celku	1					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>6. Organizovanie pracovných podujatí</b>	<b>4</b>	Občianska náuka, Etická výchova	vedieť sa orientovať na rôznych podujatiach organizovaných na pracovisku a správne na nich komunikovať	vedel sa orientovať na rôznych podujatiach organizovaných na pracovisku a správne na nich komunikovať	Ústne individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Písomné odpovede
6.1. Plánovanie, príprava a zabezpečenie podujatí	2	Slovenský jazyk				
6.2 Realizácia, priebeh a ukončenie pracovných podujatí	2					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>7. Obchodné rokovania</b>	<b>5</b>					
7.1 Všeobecné zásady	1	Etická	ovládať činnosti	ovládal činnosti		

rokovania		výchova	súvisiace s obchodným	súvisiace s obchodným	Ústne	
7.2 Typy obchodných rokovaní	1	Psychológia	rokovaním, vedieť efektívne argumentovať a adekvátne komunikovať so zákazníkom	rokovaním, vedel efektívne argumentovať a adekvátne komunikovať so zákazníkom	individuálne skúšanie	Ústne odpovede
7.3 Príprava a priebeh rokovaní	1				Písomné skúšanie	Písomné odpovede
7.4 Chyby pri obchodných rokovaníach	1					
Opakovanie tematických celkov 6,7	1					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
<b>8. Cesty k úspešnej kariére</b>	<b>10</b>					
8.1 Kľúč k úspechu v kariére	2	Psychológia Ekonomika	pochopiť zásady osobného rozvoja a prakticky zvládnuť prípravu na pohovor do zamestnania	pochopil zásady osobného rozvoja a prakticky zvládol prípravu na pohovor do zamestnania	Ústne individuálne skúšanie	Ústne odpovede
8.2 Zlozvyky neúspešných	1				Frontálne skúšanie	
8.3 Plán osobného rozvoja	2					
8.4 Hľadanie pracovného miesta	2					
8.5 Príprava na pohovor do zamestnania	2					
Opakovanie tematického celku	1					
<b>Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva</b>	<b>2</b>					

Názov predmetu	ekonomické cvičenia
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	64 03 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Úlohou predmetu ekonomické cvičenia je poskytnúť žiakom komplexné a súhrnné vedomosti a návyky z oblasti odborných ekonomických predmetov. Okruh učiva pripravuje žiakov na získanie zručností pri vedení účtovníctva spolu s vyhotovovaním dokladov, vedie žiakov k samostatnosti pri riešení jednoduchších praktických problémov vyskytujúcich sa v podnikateľskej praxi, pripravuje ich na ďalšie vzdelávanie, učí ich skupinovej práci. Žiaci získavajú kompetencie pre riešenie komplexných obchodných prípadov a učivo im umožňuje optimálnu prípravu na zamestnanie. Pri výučbe predmetu ekonomické cvičenia treba rešpektovať zásadu spájania teórie s praxou.

V predmete sa rieši súvislý príklad, ktorého súčasťou je práca s originálnymi účtovnými dokladmi a tlačivami. Z vyučovacích metód uplatňujeme najmä aktivizujúce vyučovacie metódy, najmä však problémové a skupinové vyučovanie, ktoré stimulujú žiakov, podporujú ich cieľavedomosť, samostatnosť. Samotný obsah učiva priebežne aktualizujeme v súlade s platnými právnymi predpismi (zákon o účtovníctve, daňové zákony, opatrenia Ministerstva financií SR ohľadom rámcových účtovných osnov a postupov účtovania, účtovných závierok a ďalšie právne normy). Predmet sa vyučuje v odbornej učebni vybavenej výpočtovou technikou a v špecializovaných učebniach vybavených interaktívnou tabuľou a dataprojektorom.

Odborný predmet ekonomické cvičenia v študijnom odbore 64 03 L podnikanie v remeslách a službách. vytvára potrebný vedomostný základ, ktorý poskytuje žiakovi základné vedomosti

a zručnosti vybraných okruhov problémov z finančného účtovníctva a finančného riadenia podniku. Vychádza zo základného cieľa účtovného systému, t.j. poskytovať žiakom informácie, ktoré budú potrebovať pri výkone svojich špecifických funkcií v podmienkach trhovej ekonomiky. Nadväzuje na poznatky získané v ostatných odborných predmetoch, hlavne v ekonomike.

Vyučovaci predmet poskytuje žiakom praktické návyky z oblasti účtovníctva s komplexným chápaním a hodnotením hospodárskych procesov s dôrazom na súčasné ekonomické problémy. Pri výbere učiva sme pristupovali vzhľadom k jeho nadväznosti na ostatné odborné predmety a aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporcionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti a praktické zručnosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi účtovníctvo, ekonomika, právna náuka, administratíva a korešpondencia.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania ekonomiky majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, prácu s skupinách, preferujeme prácu s učebnicami, účtovnými dokladmi a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s ekonomickou tematikou.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu ekonomické cvičenia proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie*. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni, vybavenej výpočtovou technikou.

### **Ciele vyučovacieho predmetu**

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomické cvičenia v študijnom odbore 64 03 L v remeslách a službách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomické cvičenia je naučiť žiakov aplikovať získané teoretické vedomosti a zručnosti pri riešení základných situácií vyskytujúcich sa v podnikateľskej praxi v oblasti platobného styku, zásob, dlhodobého majetku, obchodnej činnosti s uskutočnením účtovnej uzávierky a závierky, vyhotovovať a spracovávať rozličné účtovné doklady, vedieť samostatne tvorivo riešiť jednoduchšie praktické problémy vyskytujúce sa v podnikateľskej praxi, dokázať sa orientovať v platných právnych predpisoch a ich využití, rozvíjať kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní.

### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete ekonomické cvičenia využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### Schopnosti riešiť problémy

- ✚ získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie vzťahujúce sa k objasneniu neznámych oblastí problému,

- ✚ zhodnotiť význam rôznych informácií vyplývajúcich z účtovných výkazov, vytriediť ich a využiť tie, ktoré sú pre riešenie problému najdôležitejšie,
- ✚ spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.
- ✚ korigovať nesprávne riešenia problému,
- ✚ používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

#### Spôsobilosti využívať informačné technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- ✚ pracovať s výukovým programom na výučbu účtovníctva,
- ✚ chrániť informácie pred znehodnotením alebo zmanipulovaním
- ✚ získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- ✚ zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

#### Podnikateľské spôsobilosti

- viesť systém podvojného účtovníctva,
- orientovať sa v účtovnej dokumentácii, účtovných knihách a účtovných výkazoch,
- vedieť využiť informácie z finančného účtovníctva pri efektívnom riadení firmy,
- ovládať povinnosti podnikateľa voči zamestnancom, daňovému úradu, zdravotným poisťovniam a Sociálnej poisťovni,
- operatívne sa rozhodovať a prijímať opatrenia.

#### Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti

- rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť a sebadôveru,
- pracovať v tíme a riadiť jednoduchšie práce v ňom pri riešení súvislých príkladov,
- overovať si získané poznatky, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prijímať a plniť zodpovedne dané úlohy.

#### Spôsobilosť byť demokratickým občanom

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť,
- konať zodpovedne samostatne a iniciatívne

#### **Stratégia vyučovania**

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
<b>2. ročník</b>		
<b>Účtovná uzávierka a závierka</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s odbornou literatúrou
<b>Finančné hospodárstvo podniku</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s internetom
<b>Finančné účty</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov

<b>Dlhodobý majetok</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Práca s knihou Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Zásoby a obchodná činnosť</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
<b>Zamestnanci a personalistika</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou

### Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

### Odborná literatúra:

prof. Ing. Rudolf Šlosár, PhD., prof. Ing. Anna Šlosárová, PhD., Ekonomické cvičenia pre 4. ročník obchodných akadémií

## Ďalšie zdroje.

Zbierka zákonov v aktuálnom znení  
Poradca podnikateľa  
Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny  
Internet

### Didaktická technika

Dataprojektor  
PC  
Tabuľa  
Videotechnika



ROZPIS UČIVA PREDMETU: Ekonomické cvičenia				ročník: druhý týždenne, spolu 60
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov
<b>Účtovná uzávierka a závierka</b>	<b>6</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Podstata a obsah účtovnej uzávierky	1	Účtovníctvo	➤ Vysvetliť podstatu účtovnej uzávierky	➤ Vysvetlil podstatu účtovnej uzávierky
➤ Podstata a obsah účtovnej závierky	2	Ekonomika	➤ Popísať obsah účtovnej závierky	➤ Popísal obsah účtovnej závierky
➤ Výsledok hospodárenia	1	Odborná prax	➤ Vysvetliť pojem a zložky výsledku hospodárenia	➤ Vysvetlil pojem a zložky výsledku hospodárenia
➤ Zistenie výsledku hospodárenia	1		➤ Vedieť vypočítať výsledok hospodárenia	➤ Vedel vypočítať výsledok hospodárenia
➤ Položky znižujúce a položky zvyšujúce základ dane z príjmov	1		➤ Ovládať položky znižujúce a položky zvyšujúce základ dane	➤ Ovládal položky znižujúce a položky zvyšujúce základ dane
<b>Finančné hospodárstvo podniku</b>	<b>10</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
➤ Podstata finančného hospodárenia podniku	1	Účtovníctvo	➤ Vysvetliť podstatu účtovníctva	➤ Vysvetlil podstatu účtovníctva
➤ Finančná stránka transformačného procesu	1	Ekonomika	➤ Popísať finančnú stránku transformačného procesu	➤ Popísal finančnú stránku transformačného procesu
➤ Financovanie podniku	1	Odborná prax	➤ Popísať financovanie podniku	➤ Popísal financovanie podniku
➤ Členenie finančných zdrojov	1		➤ Vedieť členiť finančné zdroje	➤ Vedel členiť finančné zdroje
➤ Interné finančné zdroje	1		➤ Vysvetliť interné zdroje	➤ Vysvetlil interné zdroje
➤ Externé finančné zdroje	1		➤ Vysvetliť externé zdroje	➤ Vysvetlil externé zdroje
➤ Osobitné formy financovania	1		➤ Popísať osobitné formy financovania	➤ Popísal osobitné formy financovania
➤ Investovanie finančných zdrojov	1		➤ Popísať investovanie fin. zdrojov	➤ Popísal investovanie fin. zdrojov
➤ Finančné plánovanie	1			
➤ Krátkodobé a dlhodobé finančné plánovanie	1		➤ Popísať fin. plánovanie	➤ Popísal fin. plánovanie
<b>Finančné účty</b>	<b>14</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Pokladnica</li> <li>➤ Vyhotovenie a spracovanie účtovných dokladov</li> <li>➤ Vedenie pokladničnej knihy</li> <li>➤ Vystavenie príkazu na úhradu</li> <li>➤ Zaúčtovanie rôznych účtovných prípadov v pokladnici</li> <li>➤ Vyúčtovanie preddavkov na pracovnú cestu</li> <li>➤ Inventarizácia peňažných prostriedkov v pokladnici</li> <li>➤ Účtovanie o bankových účtoch</li> <li>➤ Peniaze na ceste</li> <li>➤ Účtovanie poskytnutého bankového úveru</li> </ul>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>Účtovníctvo</p> <p>Administratíva a korešpondencia</p> <p>Odborná prax</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Poznať prácu pokladníka</li> <li>➤ Ovládať vystavenie a spracovanie účtovných dokladov</li> <li>➤ Vedieť viesť pokladničnú knihu</li> <li>➤ Vedieť vystaviť príkaz na úhradu</li> <li>➤ Ovládať účtovanie rôznych účtovných prípadov v pokladnici</li> <li>➤ Vedieť vyúčtovať preddavky na pracovnú cestu</li> <li>➤ Ovládať inventarizáciu v pokladnici</li> <li>➤ Vedieť účtovať na účte 221</li> <li>➤ Ovládať účtovanie na účte 261</li> <li>➤ Vedieť účtovať o krátkodobom i dlhodobom bankovom úvere</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Poznal prácu pokladníka</li> <li>➤ Ovládal vystavenie a spracovanie účtovných dokladov</li> <li>➤ Vedel viesť pokladničnú knihu</li> <li>➤ Vedel vystaviť príkaz na úhradu</li> <li>➤ Ovládal účtovanie rôznych účtovných prípadov v pokladnici</li> <li>➤ Vedel vyúčtovať preddavky na pracovnú cestu</li> <li>➤ Ovládal inventarizáciu v pokladnici</li> <li>➤ Vedel účtovať na účte 221</li> <li>➤ Ovládal účtovanie na účte 261</li> <li>➤ Vedel účtovať o krátkodobom i dlhodobom bank. úvere</li> </ul>
<b>Dlhodobý majetok</b>	<b>9</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ žitie výrobnéj kapacity</li> <li>➤ Evidencia dlhodobého majetku</li> <li>➤ Účtovanie obstarania dlhodobého majetku</li> <li>➤ Účtovanie vyradenia dlhodobého majetku</li> <li>➤ Výpočet účtovných a daňových odpisov</li> <li>➤ Zostavenie odpisového plánu</li> </ul>	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>Ekonomika</p> <p>Účtovníctvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedieť vypočítať výrobnú kapacitu</li> <li>➤ Vedieť viesť evidenciu dlhodobého majetku</li> <li>➤ Ovládať účtovanie obstarania DM</li> <li>➤ Ovládať účtovanie vyradenia DM</li> <li>➤ Vedieť vypočítať účtovné a daňové odpisy</li> <li>➤ Vedieť zostaviť odpisový plán</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Vedel vypočítať výrobnú kapacitu</li> <li>➤ Vedel viesť evidenciu dlhodobého majetku</li> <li>➤ Ovládal účtovanie obstarania DM</li> <li>➤ Ovládal účtovanie vyradenia DM</li> <li>➤ Vedel vypočítať účtovné a daňové odpisy</li> <li>➤ Vedel zostaviť odpisový plán</li> </ul>
<b>Zásoby a obchodná činnosť</b>	<b>7</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>



➤ Preddavok na nákup materiálu	1	Účtovníctvo Technika obchodu Ekonomika	➤ Vedieť zaúčtovať prijatý i poskytnutý preddavok	➤ Vedel zaúčtovať prijatý i poskytnutý preddavok
➤ Zúčtovanie obstarania materiálu na základe dokladov	2		➤ Ovládať zúčtovanie obstarania materiálu	➤ Ovládal zúčtovanie obstarania materiálu
➤ Výpočet obstarávacej ceny	1		➤ Vedieť vypočítať obstarávaciu cenu	➤ Vedel vypočítať obstarávaciu cenu
➤ Evidencia stavu a pohybu zásob na základe dokladov	1		➤ Vedieť správne viesť evidenciu zásob na základe dokladov	➤ Vedel správne viesť evidenciu zásob na základe dokladov
➤ Výpočet úbytku zásob	1		➤ Ovládať výpočet úbytku zásob metódou FIFO i VAP	➤ Ovládal výpočet úbytku zásob metódou FIFO i VAP
➤ Výpočet priemernej zásoby	1		➤ Vedieť vypočítať priemernú zásobu	➤ Vedel vypočítať priemernú zásobu
<b>Zamestnanci a personalistika</b>	<b>14</b>		<b>Žiak má :</b>	<b>Žiak :</b>
➤ Zostavenie rozpočtu miezd	1	Ekonomika	➤ Vedieť zostaviť rozpočet miezd	➤ Vedel zostaviť rozpočet miezd
➤ Uzavretie pracovnej zmluvy	1	Právna náuka	➤ Vedieť správne uzatvoriť pracovnú zmluvu	➤ Vedel správne uzatvoriť pracovnú zmluvu
➤ Uzavretie dohody o pracovnej zodpovednosti	1	Účtovníctvo	➤ Vedieť uzatvoriť dohodu o pracovnej zodpovednosti	➤ Vede uzatvoriť dohodu o pracovnej zodpovednosti
➤ Evidencia dochádzky a výkonu práce	1	Odborná prax	➤ Vedieť správne viesť evidenciu dochádzky	➤ Vedel správne viesť evidenciu dochádzky
➤ Výkazy do zdravotnej a sociálnej poisťovne	2		➤ Vedieť účtovať o zdravotnom a sociálnom poistení	➤ Vedel účtovať o zdravotnom a sociálnom poistení
➤ Vyhodenie zúčtovacej a výplatnej listiny	2		➤ Vedieť vyhotoviť zúčtovaciu a výplatnú listinu	➤ Vedel vyhotoviť zúčtovaciu a výplatnú listinu
➤ Vyhodenie mzdového a výplatného listu	2		➤ Vedieť vyhotoviť mzdový a výplatný list	➤ Vedieť vyhotoviť mzdový a výplatný list
➤ Použitie a čerpanie sociálneho fondu	2		➤ Vedieť popísať tvorbu a čerpanie sociálneho fondu	➤ Vedel popísať tvorbu a čerpanie sociálneho fondu
➤ Aktualizácia učiva	2			

#### Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a f

<b>Názov predmetu</b>	<b>Úvod do sveta práce</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	1 hodna týždenne, spolu 30 vyučovacích hodín
<b>Ročník</b>	druhý
<b>Kód a názov učebného odboru</b>	6403 L Podnikanie v službách a remeslách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Predmet úvod do sveta práce poskytne žiakom základné vedomosti o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce. Predmet vedie žiakov, aby sa naučili základnej orientácii na pracovnom trhu a vedie ich k aktívnemu a efektívnemu postupu pri hľadaní pracovného miesta po skončení strednej školy.

Učivo predmetu je rozdelené do dvoch častí: -v prvej časti sa žiaci oboznámia so základnými problémami pracovnoprávných vzťahov a zákonníkom práce, -v druhej časti sa žiaci oboznámia s rôznymi spôsobmi a zásadami pri hľadaní zamestnania – prostredníctvom služieb zamestnanosti (sprostredkovateľské a poradenské služby), orientácie v inzerátoch a hľadania cez Internet. Naučia sa písať profesijný, štruktúrovaný životopis, žiadosť o prijatie do zamestnania, správne sa prezentovať u perspektívneho zamestnávateľa.

Pri výučbe tohto predmetu je časť vyhradená pre spoluprácu s miestnym úradom práce, prípadne účasť na nimi organizovaných podujatiach (programy zamerané na prevenciu pred nezamestnanosťou, Burzy práce, prípadne návšteva Informačných poradenských stredísk), rovnako, ako rôzne praktické cvičenia a aktivity.

Pri výučbe predmetu sa využijú medzipredmetové vzťahy odborných ekonomických predmetov, občianskej a právnej náuky, tiež spoločenskej komunikácie a etickej výchovy. Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu úvod do sveta práce majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *komunikatívne a sociálno - interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, spôsobilosti tvorivo riešiť problémy, podnikateľské spôsobilosti, spôsobilosti využívať informačné technológie a spôsobilosti byť demokratickým občanom.*

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu úvod do sveta práce v študijnom odbore obchod a podnikanie je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o základných informáciách v pracovnej oblasti, poskytnúť priestor na uvažovanie a riešenie problémov súvisiacimi s ich životnými plánmi, nakoľko sa po vstupe do Európskej únie našej krajiny otvorili nové možnosti uplatnenia sa na trhu práce, formovať si logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní a občianskom živote, naučia sa analyzovať svoje vedomosti a schopnosti, ktoré môžu :

- poskytnúť zamestnávateľovi
- pracovať s profesijnými informáciami

- osvojiť si spôsoby prezentácie u potenciálneho zamestnávateľa
- jasne sformulovať predstavy o budúcom zamestnaní

### **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:**

Vo vyučovacom predmete úvod do sveta práce využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### **Kľúčové kompetencie**

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiak vytvoril zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ŠVP vymedzil nasledovné **kľúčové kompetencie:**

#### **a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote**

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné na cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu

k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

#### **Absolvent má:**

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,

## Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
	<b>II. ROČNÍK</b>	<b>II. ROČNÍK</b>
<b>Úvod do pracovného práva</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Kolektívne pracovné právo</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Vznik, zmeny a ukončenie pracovného pomeru</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Pracovný čas a čas odpočinku v pracovnom pomere</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Prekážky v práci, hmotné zabezpečenie pri nich, náhrady výdavkov súvisiacich s plnením pracovných povinností</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
	<b>II. ROČNÍK</b>	<b>II. ROČNÍK</b>
<b>Mzda</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Zamestnanosť, príprava na povolanie, rekvalifikácia</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia

<b>Inflácia a nezamestnanosť</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Svet práce a trh práce</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia
<b>Ako sa uchádzať o zamestnanie</b>	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor v kruhu riešenie úloh práca v skupinách	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia

## Učebné zdroje

**Odborná literatúra:** Janka Krošláková,

Marta Palkovičová – Úvod do sveta práce pre stredné školy – SPN, Prešov 2006

**Ďalšie zdroje:** **Zákonník práce. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR**

**Zákon č.5/2004Z.z. o službách zamestnanosti**

**Kolektív autorov: Európske právo na Slovensku, Bratislava: Nadácia Kalligram, 2002**

**Informačné brožúry**

**Didaktická technika:** **Nástenka, video/DVD, PC, interaktívna tabuľa**

ROZPIS UČIVA PREDMETU: <b>Úvod do sveta práce</b>			Ročník: druhý 1 hodina týždenne, spolu 30 vyučovacích hodín			
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
<b>Úvod do pracovného práva</b>	<b>3</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Základné pojmy	1	<b>Ekonomika</b>	Charakterizovať základné pojmy a pramene pracovného práva	Charakterizoval základné pojmy a pramene pracovného práva	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Pramene pracovného práva	2					
<b>Kolektívne pracovné právo</b>	<b>2</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Kolektívne zmluvy	1	<b>Zariadenie prevádzok</b>	Popísať kolektívnu zmluvu	Popísal kolektívnu zmluvu	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Kolektívne vyjednávanie	1		Vysvetliť kolektívne vyjednávanie	Vysvetlil kolektívne vyjednávanie		
<b>Vznik, zmeny a ukončenie pracovného pomeru</b>	<b>4</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Pojem pracovný pomer	1	<b>Ekonomika</b>	Charakterizovať pracovný pomer	Charakterizoval pracovný pomer	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Základné práva zamestnávateľa a zamestnanca	1	<b>Základy podnikania</b>	Vymenovať povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	Vymenoval povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	Písomné skúšanie	Písomná práca
Základné povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	1					
Obsah pracovnej zmluvy	1		Popísať obsah pracovnej zmluvy	Popísal obsah pracovnej zmluvy		
<b>Pracovný čas a čas odpočinku v pracovnom pomere</b>	<b>3</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Pracovný čas	1	<b>Ekonomika</b>	Vyhľadať v zákonníku práce pracovný čas a odpočinok po práci	Vyhľadal v zákonníku práce pracovný čas a odpočinok po práci	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Dovolenka na zotavenie	1	<b>Základy podnikania</b>				
Druhy dovolenky	1		Charakterizovať druhy dovolenky	Charakterizoval druhy dovolenky		
<b>Prekážky v práci</b>	<b>2</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		

Prekážky v práci	1	<b>Ekonomika</b>	Vymenovať prekážky v práci	Vymenoval prekážky v práci	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Hmotné zabezpečenie pri prekážkach v práci	1					
<b>Opakovanie učiva</b>	<b>1</b>				<b>Ústne skúšanie</b>	<b>Ústne odpovede</b>

<b>Mzda</b>	<b>2</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Pojem mzda	1	<b>Ekonomika</b>	Vysvetliť mzdu	Vysvetlil mzdu	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Formy mzdy	1		Charakterizovať formy mzdy	Charakterizoval formy mzdy		
<b>Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci</b>	<b>2</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Povinnosti zamestnanca	1	<b>Ekonomika</b>	Vymenovať povinnosti zamestnanca	Vymenoval povinnosti zamestnanca	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Povinnosti zamestnávateľa	1	<b>Základy podnikania</b>	Vymenovať povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca	Vymenoval povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca		
<b>Zamestnanosť, príprava na povolanie, rekvalifikácia</b>	<b>3</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Štátna politika zamestnanosti	1	<b>Ekonomika</b>	Charakterizovať právnu úpravu o zamestnanosti	Charakterizoval právnu úpravu o zamestnanosti	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Právnu úpravu o zamestnanosti	1	<b>Základy podnikania</b>	Vysvetliť rekvalifikáciu	Vysvetlil rekvalifikáciu	Písomné skúšanie	Písomná práca
Rekvalifikácia	1					
<b>Inflácia a nezamestnanosť</b>	<b>5</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Problémy trhu práce	1	<b>Ekonomika</b>	Vysvetliť pojmy nezamestnanosť, inflácia	Vysvetlil pojmy nezamestnanosť, inflácia	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
Nezamestnanosť	1	<b>Základy podnikania</b>	Analyzovať aktuálnu situáciu na trhu práce	Analyzoval aktuálnu situáciu na trhu práce		
Recesia	1					
Inflácia	1					
Aktuálnu situáciu na trhu práce	1					
<b>Svet práce a trh práce</b>	<b>2</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		

Pojem trhu práce Burza práce	1 1	<b>Ekonomika Základy podnikania</b>	Charakterizovať trh práce Popísať burzu práce	Charakterizoval trh práce Popísal burzu práce	Ústne skúšanie	Ústne odpovede
<b>Ako sa uchádzať o zamestnanie</b>	<b>3</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>		
Životopis Cvičenia – písanie životopisu Žiadosť o prijatie – motivačný list <b>Opakovanie učiva</b>	1 1 1 1	<b>Základy podnikania</b>	Vytvoriť životopis Štylizovať motivačný list	Vytvoril životopis Štylizoval motivačný list	Písomné skúšanie  <b>Ústne skúšanie</b>	Písomná práca  <b>Ústne odpovede</b>

#### Všeobecné pokyny hodnotenia:

Pri každom hodnotení tematického celku používame všeobecné kritériá a klasifikáciu uvedenú v tomto ŠkVP (pre jednotlivcov, skupinu, pre ústne a písomné práce). Príprava didaktických testov, cieľových otázok pre skupinovú prácu, písomné cvičenia a frontálne skúšanie pripravuje vyučujúci v rámci tematických listov.



# Praktická príprava

## Praktická príprava

1. ročník	2. ročník
povinný	povinný
6 + 0	6 + 0

<b>Názov predmetu</b>	<b>Právo a spotrebiteľská výchova</b>
<b>Časový rozsah výučby</b>	2 hodiny týždenne v druhom ročníku, spolu 60 hodín
<b>Ročník</b>	druhý
<b>Kód a názov študijného odboru</b>	6403 L podnikanie v remeslách a službách
<b>Vyučovací jazyk</b>	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie“ ŠVP 63, Ekonomika a organizácia, obchod a služby, ktorú sme uplatnili pri tvorbe vyučovacieho predmetu. Jeho výučba je orientovaná do 2. ročníka štúdia.

Odborný predmet právo a spotrebiteľská výchova v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách vytvára potrebný vedomostný základ, ktorý poskytuje žiakom základné poznatky o podnikateľskej činnosti, právnych formách podnikania, ochrane spotrebiteľa a ďalších právnych odvetviach. Učivo vedie žiakov k pochopeniu podstatných znakov o postavení a charaktere podniku v trhovej ekonomike, podnikateľskej činnosti. Vyučovací predmet poskytuje žiakom základné ekonomické poznatky a praktické návyky z oblasti podnikania s komplexným chápaním a hodnotením hospodárskych procesov s dôrazom na súčasné ekonomické problémy. Pri výbere učiva sme pristupovali už aj vzhľadom k jeho aplikácii v ďalších odborných predmetoch a s prihliadnutím na vymedzenú týždennú hodinovú dotáciu. Prihliadali sme aj na proporionalitu a primeranosť učiva podľa schopností žiakov.

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby získali a osvojili si teoretické vedomosti v oblasti bezpečnej a hygienickej práce.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi účtovníctvo, ekonomika, technika obchodu, technika cestovného ruchu, služby cestovného ruchu, ekonomické cvičenia.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania právnej náuky majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa aj rôzne odborné časopisy s ekonomickou tematikou.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu právo a spotrebiteľská výchova proporcionálne zastúpenie a prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie *tvorivo*

riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede alebo v odbornej učebni.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu právo a spotrebiteľská výchova v študijnom odbore 6352 M obchod a podnikanie je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornej praxi a občianskom živote.

Žiaci získajú poznatky o základných pojmoch podnikateľskej činnosti a jej právnej úprave, o problematike ochrany spotrebiteľa. Žiaci sa naučia chápať a posudzovať ekonomické javy a procesy v podniku tiež so zreteľom na vonkajší svet. Sformuje sa u nich schopnosť riešiť problémy v podmienkach fungovania rôznych typov podnikateľských subjektov, poskytnú sa im poznatky o ekonomických a podnikateľských aktivitách, s dôrazom na zamestnávateľskú sféru.

### Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete právna náuka využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### Schopnosti riešiť problémy

- + rozpoznať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii
- + vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
- + hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- + posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému,
- + korigovať nesprávne riešenia problému,
- + používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

#### Spôsobilosti využívať informačné technológie

- + získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- + zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

### Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
2. ročník		
Základné pojmy z teórie práva	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Správne právo	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov

	úloh	Skupinová práca žiakov Práca s knihou
<b>Ochrana spotrebiteľa</b>	Informačnéreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov

### Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

#### **Odborná literatúra:**

Schulz I., Schulzová A. : Právna náuka pre OA a HA. SPN Bratislava

## Ďalšie zdroje.

Zbierka zákonov v aktuálnom znení  
Odborné publikácie a časopisy  
Hospodárske noviny  
Internet

#### **Didaktická technika**

Dataprojektor  
PC  
Tabuľa  
Interaktívna tabuľa  
Videotechnika

ROZPIS UČIVA PREDMETU : Právo a spotrebiteľská výchova			Ročník: druhý 2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín	
Názov tematického celku vrátane tém	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia
<b>Základné pojmy z teórie práva</b>	17	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
Právo – pojem, vznik, znaky práva Funkcie práva Odvetvia práva Právne normy – pojem, znaky, platnosť Druhy právnych noriem Právny systém SR Ústava SR, význam, členenie, novelizácia		Občianska náuka	Vysvetliť pojem a funkcie práva Pochopiť potrebu poriadku a výlučnosť práva Rozlišovať verejné a súkromné právo Vysvetliť právne akty, právne normy Určiť, čo tvorí právny poriadok SR Vysvetliť podstatu a základy právneho štátu	Vysvetlil pojem a funkcie práva Pochopil potrebu poriadku a výlučnosť práva Rozlíšil verejné a súkromné právo Vysvetlil právne akty a právne normy Určil, čo tvorí právny poriadok SR Vysvetlil podstatu a základy právneho štátu
<b>Správne právo</b>	10	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
Pojem správneho práva Predmet správneho práva Štátna správa – pojem, podstata jej činnosti, subjekty Samospráva – pojem, činnosť, subjekty Správny poriadok, konanie, vydávanie rozhodnutí		Občianska náuka	Vysvetliť pojmy správneho práva Poznať orgány štátnej správy a samosprávy	Vysvetlil pojmy správneho práva Pozná orgány štátnej správy a samosprávy
<b>Ochrana spotrebiteľa</b>	33	Názov predmetu	Žiak má:	Žiak
Základné pojmy ochrany spotrebiteľa Charakteristika spotrebiteľa Typy spotrebiteľov Charakteristika predávajúceho Práva spotrebiteľa Poškodzovanie spotrebiteľa Príčiny poškodzovania spotrebiteľa Formy poškodzovania spotrebiteľa Formy poškodzovania spotrebiteľa Práva a povinnosti predávajúceho Povinnosti predávajúceho Nekalé obchodné praktiky Nekalé obchodné praktiky – diskusia, práca s internetom Ochrana spotrebiteľa Smernica na ochranu spotrebiteľa Potravinový kódex Potreba dodržiavania potravinového kódexu - diskusia Smernica týkajúca sa špeciálnych oblastí Legislatívna úprava ochrany spotrebiteľa v SR Zákon o ochrane spotrebiteľa Zákon o ochrane spotrebiteľa Zákon o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji Inštitúcie zabezpečujúce ochranu spotrebiteľa Práva a povinnosti orgánov ochrany spotrebiteľa Slovenská obchodná inšpekcia		Občianska náuka	Poznať základné pojmy zákona o ochrane spotrebiteľa Popísať práva spotrebiteľa Vysvetliť povinnosti predávajúceho Definovať nekalé obchodné praktiky Poznať orgány na ochranu spotrebiteľa	Pozná základné pojmy o ochrane spotrebiteľa Popísal práva spotrebiteľa Vysvetlil povinnosti predávajúceho Definoval nekalé obchodné praktiky Pozná orgány na ochranu spotrebiteľa

Slovenská obchodná inšpekcia – práca s internetom Možnosti zvýšenia ochrany spotrebiteľa Svetový deň ochrany spotrebiteľa Aktuálne kauzy v oblasti ochrany spotrebiteľa – diskusia, práca s internetom Riešenie aktuálnych káuz v oblasti ochrany spotrebiteľa				
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--	--

Názov predmetu	Odborná prax
Časový rozsah výučby	4 hodiny týždenne, spolu 252 vyučovacích hodín
Ročník	Prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L Podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

### Charakteristika predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „*Technologické a technické vzdelávanie*“ ŠVP 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Jeho výučba je orientovaná do 1.a 2. ročníka štúdia.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujú sa tu také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe sa používa formu výkladu, riadeného rozhovoru, práca s učebnicami.

Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní prepojenie praktického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehľbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

### Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu technika obchodu v študijnom odbore 6403 L Podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o podnikoch a ich činnostiach ako aj o prevádzke organizácií, o spôsobe predaja a poskytovaných službách, oboznámiť ich s problematikou marketingu podnikov. Úlohou predmetu je rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote. Dôraz sa kladie na výchovu žiakov k svedomitej práci pre spotrebiteľa a spoločnosť. Učivo nadväzuje na všetky odborné ekonomické predmety a odborný výcvik.

### Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete chémia využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

#### a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- charakterizovať podstatu ekonomickej činnosti, ktorej cieľom je výroba, rozdeľovanie, výmena a spotreba materiálnych i nemateriálnych statkov a služieb,
- vysvetliť podstatu správneho životného štýlu človeka,
- popísať zásady bezpečnosti a hygieny práce, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia,
- zhodnotiť funkčné súvislosti medzi geografickým prostredím, človekom a spoločnosťou.

#### **b) Požadované zručnosti**

Absolvent vie:

- aplikovať v praxi etické a profesijné pravidlá, zásady spoločenského správania a vystupovania,
- pracovať s odbornou literatúrou,
- nakladať s materiálom, energiou, odpadom, vodou a inými látkami ekonomicky a s ohľadom na životné prostredie,
- hospodáriť s pracovnými prostriedkami so snahou dosiahnuť efektívny ekonomický výsledok,
- aplikovať estetické hľadiská v praxi,
- aplikovať návyky z oblasti osobnej a prevádzkovej hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia,
- získať informácie o všeobecných ľudských právach.

#### **c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti**

Absolvent sa vyznačuje:

- empatiou, toleranciou,
- vytrvalosťou, flexibilitou,
- kreativitou, komunikatívnosťou,
- spoľahlivosťou, presnosťou, sebadisciplínou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou

### **Stratégia vyučovania**

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Úvod do odbornej praxe	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna, skupinová a individuálna práca žiakov
Charakteristika podnikania	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Podnikanie a životné prostredie	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Etika v podnikaní	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Právne formy podnikania	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Kúpno-predajné vzťahy	Informačnoreceptívna - výklad	Frontálna výučba

	Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Korešpondencia v obchodnej praxi	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Propagácia výrobkov a služieb	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Spotrebitelia výrobkov a služieb	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Prezentácia produktov a služieb	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Tvorba a úprava pracovného prostredia	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna, skupinová a individuálna práca žiakov
Podnikateľský plán	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Spoločenský kontakt a komunikácia v podniku	Informačnoreceptívna - výklad Reproduktívna – rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov

<b>ROZPIS UČIVA PREDMETU: Odborná prax</b>				<b>Ročník: prvý</b> <b>4 hodiny týždenne, spolu</b>
<b>Názov tematického celku</b> <b>Témy:</b>	<b>Hodiny</b>	<b>Medzipredmetové vzťahy</b>	<b>Očakávané vzdelávacie výstupy</b>	<b>Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov</b>

<b>Úvod do odbornej praxe</b>	<b>4</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Oboznámenie s organizáciou a podmienkami pracovísk. Základné ustanovenia právnych noriem bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygiena práce a pracoviska, požiarne predpisy	1 3	Právna náuka Zákonník práce	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Pochopiť podmienky na pracovisku</li> <li>✚ Osvojiť si právne normy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygiena práce a pracoviska, požiarne predpisy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Pochopil podmienky na pracovisku</li> <li>✚ Osvojil si právne normy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygiena práce a pracoviska, požiarne predpisy</li> </ul>
<b>Charakteristika podnikania</b>	<b>8</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Rozhodnutia pred začatím podnikania Rozhodnutia pred začatím podnikania Podnikateľské prostredie a okolie podniku Osoba podnikateľa Výber miesta na podnikanie – praktická úloha Umiestnenie podnikania – praktická úloha Riziká súvisiace s podnikaním Riziká súvisiace s podnikaním – praktická úloha	1 1 1 1 1 1 1 1	Podniková ekonomika Obchodná prevádzka Právna náuka Zákonník práce	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Porozumieť rozhodnutiam pred začatím podnikania</li> <li>✚ Vybrať miesto podnikania</li> <li>✚ Charakterizovať riziká súvisiace s podnikaním</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Porozumel rozhodnutiam pred začatím podnikania</li> <li>✚ Vybral miesto podnikania</li> <li>✚ Charakterizoval riziká súvisiace s podnikaním</li> </ul>
<b>Podnikanie a životné prostredie</b>	<b>8</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Ochrana životného prostredia Negatívne dopady podnikania na životné prostredie Legislatíva v oblasti životného prostredia Zákony o odpadoch, ochrane prírody a krajiny a ochrana vôd Skladovanie obalov, dodržiavanie bezpečnostných predpisov, označovanie Evidencia obalov Životné prostredie a balenie tovaru, smer rozvoja obalovej techniky	1 1 1 1 2 1 1	Podniková ekonomika Zákon o ochrane životného prostredia Obchodná prevádzka	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizovať životné prostredie a negatívne dopady z podnikania</li> <li>✚ Oboznámiť sa so skladovaním obalov</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizoval životné prostredie a negatívne dopady z podnikania</li> <li>✚ Oboznámil sa so skladovaním obalov</li> </ul>
<b>Etika v podnikaní</b>	<b>10</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Podstata etiky a morálky Podnikateľská etika Manažérska etika Prípadová štúdia Zisk alebo etika Podstata etických štandardov, kódexy Podniková kultúra Etické rozhodovanie – praktická úloha Etika v riadení ľudských zdrojov Prípadová štúdia	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	Podniková ekonomika Právna náuka Obchodná prevádzka	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizovať podstatu etiky a morálky, podnikateľskú etiku a manažérsku etiku</li> <li>✚ Oboznámiť sa s podnikovou kultúrou</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizoval podstatu etiky a morálky, podnikateľskú etiku a manažérsku etiku</li> <li>✚ Oboznámil sa s podnikovou kultúrou</li> </ul>
<b>Právne formy podnikania</b>	<b>26</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>



Podmienky prevádzkovania živností	1	Podniková ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizovať a rozdeliť živnosti</li> <li>✚ Oboznámiť sa so živnostenským oprávnením</li> <li>✚ Osvojiť si poznatky o dokladoch</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Charakterizoval a rozdelil živnosti</li> <li>✚ Oboznámil sa so živnostenským oprávnením</li> <li>✚ Osvojiť si poznatky o dokladoch</li> </ul>
Rozdelenie živností	1			
Výhody a nevýhody živností	1	Obchodná prevádzka		
Vofba a zásady tvorby obchodného mena	1			
Dokumenty pri zakladaní živnosti	1	Účtovníctvo		
Žiadosť o vydanie živnostenského oprávnenia	1			
Vystavenie živnostenského oprávnenia – tlačivo pre FO	1	Zákony		
Vypĺňanie tlačiva pre živnostenské oprávnenie – praktická úloha	1			
Dokumenty pri založení živnosti – praktická úloha	1			
Dokumenty pri založení živnosti – praktická úloha	1			
Dokumenty pri založení živnosti – praktická úloha	1			
Správne poplatky na úseku živnostenského oprávnenia	1			
Doklady pre vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení	1			
Živnostenské oprávnenie	1			
Živnostenský register	1			
Prihlásenie sa na zdravotnej a sociálnej poisťovni	1			
Zriadenie prevádzkárne	1			
Oznámenie o zriadení prevádzkárne, označenie prevádzkárne	1			
Inšpekčná kniha, hygiena	1			
Stanovenie zodpovedného zástupcu	1			
Zriadenie podnikateľského účtu	1			
Účty v bankách – výhody a nevýhody	1			
Registrácia u správcu dane	1			
Registrácia platiteľa DPH a základné povinnosti	1			
Daň z motorových vozidiel	1			

Kúpno-predajné vzťahy	12		Žiak má:	Žiak:
Kúpno-predajné vzťahy	1	Podniková ekonomika Právna náuka	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vymedziť kúpnu zmluvu a jej obsah</li> <li>✚ Charakterizovať obsah kúpnej zmluvy a náležitosti kúpno-predajných vzťahov</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Vymedzil kúpnu zmluvu a jej obsah</li> <li>✚ Charakterizoval obsah kúpnej zmluvy a náležitosti kúpno-predajných vzťahov</li> </ul>
Kúpna zmluva	1			
Náležitosti kúpnej zmluvy	1			
Povinnosti kupujúceho a predávajúceho	1			
Náležitosti kúpno-predajných vzťahov	1			
Náležitosti kúpno-predajných vzťahov	1			
Náležitosti kúpno-predajných vzťahov	1			
Náležitosti kúpno-predajných vzťahov	1			
Praktické úlohy z oblasti kúpno-predajných vzťahov	4			

Korešpondencia v obchodnej praxi	19		Žiak má:	Žiak:
Použitie obálok – praktická úloha	1	Podniková ekonomika Administratíva a korešpondencia	✚ Osvojiť si podstatu obchodnej korešpondencie	✚ Osvojil si podstatu obchodnej korešpondencie
Vypísanie obálky – praktická úloha	1			
Štylizácia obchodného listu – praktická úloha	1			
Štylizácia obchodného listu – praktická úloha	1			
Štylizácia obchodného listu – praktická úloha	1			
Štylizácia dopytu – praktická úloha	1			
Štylizácia ponuky – praktická úloha	1			
Ponuka ako odpoveď na dopyt – praktická úloha	1			
Objednávka – praktická úloha	1			
Objednávka – praktická úloha	1			
Dodací list – praktická úloha	1			
Dodací list – praktická úloha	1			
Faktúra – praktická úloha	1			
Faktúra – praktická úloha	1			
Reklamácia – praktická úloha	1			
Urgencia – praktická úloha	1			
Upomienka – praktická úloha	1			
Potvrdenie – praktická úloha	1			
Splnomocnenie – praktická úloha	1			
<b>Propagácia výrobkov a služieb</b>	<b>20</b>			
Propagácia výrobkov a služieb	1	Podniková ekonomika Marketing	✚ Propagovať výrobky a služby ✚ Oboznámiť sa s metódami marketingového výskumu	✚ Propagoval výrobky a služby ✚ Oboznámil sa s metódami marketingového výskumu
Propagácia výrobkov a služieb	1			
Propagácia výrobkov a služieb – praktická úloha	1			
Propagácia výrobkov a služieb – praktická úloha	1			
Marketingový výskum	1			
Metódy marketingového výskumu	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Propagácia výrobkov a služieb	1			
Propagácia výrobkov a služieb	1			
Propagácia výrobkov a služieb – praktická úloha	1			
Propagácia výrobkov a služieb – praktická úloha	1			
Marketingový výskum	1			
Metódy marketingového výskumu	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			
Metódy marketingového výskumu – praktická úloha	1			

<b>Spotrebitelia výrobkov a služieb</b>	<b>8</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Spotrebitelia	1		✚ Oboznámiť sa so spotrebiteľmi	✚ Oboznámil sa so spotrebiteľmi
Typy spotrebiteľov	1	Podniková ekonomika	✚ Charakterizovať správanie spotrebiteľov	✚ Charakterizoval správanie spotrebiteľov
Spotrebitelia podľa obchodnej praxe	1	Obchodná prevádzka	✚ Charakterizovať príčiny poškodzovania spotrebiteľov	✚ Charakterizoval príčiny poškodzovania spotrebiteľov
Spotrebitelia podľa obchodnej praxe	1			
Správanie sa k spotrebiteľom – praktická úloha	1			
Komunikácia – praktická úloha	1			
Príčiny poškodzovania spotrebiteľov	1			
Príčiny poškodzovania spotrebiteľov	1			
<b>Prezentácia produktov a služieb</b>	<b>17</b>		<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak:</b>
Prezentácia produktov a služieb	1		✚ Oboznámiť sa prezentáciou produktov a služieb	✚ Oboznámil sa prezentáciou produktov a služieb
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1	Podniková ekonomika	✚ Urobiť prezentáciu	✚ Urobil prezentáciu
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1	Obchodná prevádzka		
Prezentácia - praktická úloha	1	Informatika		
Hodnotenie - praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Prezentácia - praktická úloha	1			
Hodnotenie - praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Prezentácia - praktická úloha	1			
Hodnotenie - praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Tvorba prezentácie – praktická úloha	1			
Opakovanie	1			
Opakovanie	1			

<b>ROZPIS UČIVA PREDMETU: Odborná prax</b>			<b>Ročník: druhý</b> <b>4 hodiny týždenne, spolu 120 vyučovacích hodín</b>	
<b>Názov tematického celku vrátane tém</b>	<b>Hodiny</b>	<b>Medzipredmetové vzťahy</b>	<b>Očakávané vzdelávacie výstupy</b>	<b>Kritériá hodnotenia</b>
Tvorba a úprava pracovného prostredia	<b>24</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Faktory, ktoré ovplyvňujú pracovnú výkonnosť	1	Obchodná prevádzka	Pochopiť pracovné podmienky	Pochopil pracovné podmienky
Pracovné podmienky	1	Zákon	Určiť hlučnosť na pracovisku	Určil hlučnosť na pracovisku
Hluk a hlučnosť na pracovisku	1	Psychológia	Charakterizovať pásma hluku	Charakterizoval pásma hluku

Pásma hluku – praktické príklady	1		Charakterizovať osvetlenie pri práci	Charakterizoval osvetlenie pri práci
Osvetlenie pri práci	1		Charakterizovať obchodné banky a ich funkcie	Charakterizoval obchodné banky a ich funkcie
Riešenie osvetlenia pri práci – praktická úloha	1		Pochopiť využitie teplých, studených a neutrálnych farieb na pracovisku	Pochopil využitie teplých, studených a neutrálnych farieb na pracovisku
Farby a pracovné prostredie	1		Opísať mikroklimatické podmienky	Opísal mikroklimatické podmienky
Využitie teplých, studených a neutrálnych farieb na pracovisku	1		Vysvetliť podstatu práce s počítačom	Vysvetlil podstatu práce s počítačom
Využitie teplých, studených a neutrálnych farieb na pracovisku – praktická úloha	1		Rozlišovať pocit únavy na pracovisku	Rozlíšil pocit únavy na pracovisku
Mikroklimatické podmienky	1		Navrhnuť faktory na minimalizáciu únavy	Navrhol faktory na minimalizáciu únavy
Návrh vhodných mikroklimatických podmienok na pracovisku – praktická úloha	1			
Práca s počítačom	1			
Práca s počítačom - požiadavky	1			
Psychohygiena				
Zásady psychohygieny	1			
Návrh psychohygieny pracovníka – praktická úloha	1			
Pocit únavy na pracovisku	1			
Formy únavy na pracovisku a jej prejavy	1			
Druhy únavy	1			
Faktory na minimalizáciu únavy	1			
Návrh pracovných prestávok – praktická úloha	1			
Relaxácia			Navrhnuť možnosti relaxácie pracovníkov	Navrhol možnosti relaxácie pracovníkov
Možnosti relaxácie pracovníkov – praktická úloha				
Možnosti relaxácie pracovníkov – praktická úloha				
<b>Podnikateľský plán</b>	<b>64</b>	<b>Názov predmetu</b>	<b>Žiak má:</b>	<b>Žiak</b>
Podnikateľský plán – charakteristika	1	<b>Právna náuka</b>	Charakterizovať podnikateľský plán	Charakterizoval podnikateľský plán
Účel a funkcia podnikateľského plánu	1	<b>Účtovníctvo</b>	Vysvetliť jeho účel a funkcie	Vysvetlil jeho účel a funkcie
Podnikateľský plán – štruktúra	1	<b>Cvičná firma</b>	Popísať členenie podnikateľského plánu	Popísal členenie podnikateľského plánu
Prezentácia podnikateľského plánu	1	<b>Ekonomické cvičenia</b>	Charakterizovať jeho jednotlivé časti	Charakterizoval jeho jednotlivé časti
Hodnotenie podnikateľského plánu	1	<b>Technika obchodu</b>	Aplikovať do praktického projektu časti podnikateľského plánu	Aplikoval do praktického projektu časti podnikateľského plánu
Zhrnutie podnikateľského plánu – praktická úloha	1	<b>Úvod do sveta práce</b>	Aplikovať prípravu projektu	Aplikoval prípravu projektu
Prezentácia podnikateľského plánu	1	<b>Finančná analýza</b>	Vypracovať projekt	Vypracoval projekt
Hodnotenie podnikateľského plánu	1	<b>Informatika v podnikaní</b>	Prezentovať výsledný projekt	Prezentoval výsledný projekt
Opis firmy	1	<b>Propagácia a reklama</b>		
Opis firmy – praktická úloha	1	<b>Písanie a úprava textu na počítači</b>		
Prezentácia podnikateľského plánu	1	<b>NŠFG č. 1 - 7</b>		
Hodnotenie podnikateľského plánu	1			
Opis produktu – služby	1			
Opis produktu – služby – praktická úloha	1			
Prezentácia podnikateľského plánu	1			
Hodnotenie podnikateľského plánu	1			
Analýza trhu	1			
Analýza trhu – praktická úloha	1			
Prezentácia podnikateľského plánu	1			
Hodnotenie podnikateľského plánu	1			
Odvetvie, zákazníci, konkurencia	1			
Odvetvie, zákazníci, konkurencia – praktická úloha	1			
Prezentácia podnikateľského plánu	1			
Hodnotenie podnikateľského plánu	1			
Marketing	1			
Marketing – praktická úloha	1			
Prezentácia podnikateľského plánu	1			
Hodnotenie podnikateľského plánu	1			
Manažment – praktická úloha	1			



Pracovné podujatia – príprava a zabezpečenie	1			
Pozvánky a vizitky	1			
Pozvánky – praktická úloha	1			
Vizitky – praktická úloha	1			
Pozvánky a vizitky– praktická úloha	1			
Pozvánky a vizitky– praktická úloha	1			
Pracovné podujatia – príprava a zabezpečenie– praktická úloha	1			
Porada	1			
Porada – praktická úloha	1			
Obchodné rokovania – príprava a priebeh obchodných rokovaní	1			
Obchodné rokovanie – praktická úloha	1			
Prijímanie návštev	1			
Národná mentalita, Kultúrne odlišnosti	1			
Komunikácia so zahraničnými obchodnými partnermi	1			
Práca v zahraničí	1			
Systemizácia učiva	1			

Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.

Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.

## Kapitola 8.

# Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)

Všetky javy a objekty sveta nemôžu byť priamo sprítomnené iba slovné, opisom. U siaha preto po takých prostriedkoch, ktoré „približujú to, čo je ďaleké, zväčšujú to, čo je nepatrné, zmenšujú to, čo je veľmi veľké, spomaľujú to, čo je rýchle, zrýchľujú to, čo je pomalé, odhaľujú to, čo je skryté, konkretizujú to, čo je abstraktné, sprítomňujú to čo je dávno minulé, fixujú to, čo je prchavé, sprehľadňujú to, čo je príliš zložité. Tieto prostriedky sú nositeľom učiva, nazývajú sa učebné pomôcky (UP).

**Učebné pomôcky – prostriedky, ktoré slúžia k názornosti vyučovania a umožňujú dokonalejšie, rýchlejšie a komplexnejšie osvojenie učiva.**

V niektorých prípadoch sa UP môžu uplatniť len prostredníctvom rozličných zariadení, prístrojov – didaktická technika (DT). **Didaktická technika – plní tieto isté úlohy a rozumieme ňou využívanie rôznych prístrojov a technických zariadení, filmu, zvukového prístroja a pod.** VP, UP, DT sa realizujú v určitých priestoroch, vo vyučovacích interiéroch: školy (makrointeriéry), učebne (mikrointeriéry).

**Základné skupiny UP:**

**Reálne** – pôvodné predmety (prírodniny v pôvodnom stave – nerasty, živočíchy, rastliny, upravené preparáty) – výrobky v pôvodnom stave (vzorky polo/výrobky, nástroje, prístroje, stroje, umelecké diela), upravené výrobky.

**Modely** – trojrozmerné pomôcky – zámerne zjednodušované na uľahčenie vnímania informácie (pr. modely plošné, funkčné, stavebnicové).

**Dvojrozmerné zobrazenia** – sprístupňujú javy a predmety v konkrétnej podobe alebo v grafickom znázornení, prezentované priamo (nástenné obrazy, schémy, fotografie, diagramy, mapy a pod.

pomocou didaktickej techniky (

### **Zvukové pomôcky alebo zvukové záznamy**

**Textové pomôcky s grafickým zápisom slova** prezentované ako učebnice a učebné texty, pracovné materiály (pracovné zošity, návody na meranie a pokusy, zbierky úloh, tabuľky, atlasy a pod.), doplnková a pomocná literatúra.

### **Relácie a programy sprostredkované didaktickou technikou:**

reálne, programy (software pre počítače, programy pre vyučovacie stroje a pod.)

**Špeciálne pomôcky** – špecifikujúci charakter jednotlivých vyučovacích predmetov, (experimentálne súpravy, materiálne vybavenie školských laboratórií, pracovné pomôcky ...)

Podľa spôsobu práce sa pomôcky delia:

demonštračná – používa UP na riadené pozorovanie všetkými žiakmi triedy

žiacke – používajú jednotliví žiaci alebo malé skupiny žiakov, pri individuálnej práci

Podľa miery abstraktnosti a konkrétnosti:

Reálne - pôvodné objekty (prírodniny, výrobky, nástroje, prístroje, umelecké diela a pod, upravené objekty (stroje v reze)

Predmetné zobrazenia reálií (modely, diapozitívy, filmy, videozáznamy, fotografie, obrazy)

Schématické zobrazenia (schémy, diagramy, grafy, tabuľky), ktorých zámerne vyčleňujú len podstatné vlastnosti a vzťahy v určitom (pr. priestorovom alebo časovom) členení.

Symbolické znázornenia a vyjadrenia poznatkov o objektoch skutočností, ktoré zastupujú triedy predmetov, vlastností, vzťahov a pod. a umožňujú slovný opis spôsobov poznávania, vyjadrovania výsledkov, myšlienkové operácie.

### **DT možno rozdeliť do týchto základných skupín** **Zobrazovanie plochy**

tabule (klasické, drevené, magnetické, plexisklové, svetelné, hobrové,... ) - plochy pre premietaný záznam

### **Projekčná (premietacia) technika**

zariadenie pre statickú projekciu

zariadenia pre dynamickú projekciu

rôzne pomocné zariadenia

### **Zvuková technika**

### **Televízna technika**

### **Vyučovacie technické systémy na báze nových informačných technológií**

### **Delenie UP a DT podľa ľudských zmyslov, na ktoré pôsobia:**

auditívne – sluchové

vizuálne (zrakové) – učebnica, fotografia, výkres, projekt taktilné (hmatové) – reálie, modely

audiovizuálne (zvukovo-zrakové) – televízor (DT), televízny program (UP), film,

### **Technické vyučovacie prostriedky:**

zobrazovacie premietacie plochy

vizuálne

auditívne

audiovizuálne

vyučovacie stroje

zariadenia na reprodukciu textov a obrazov

masovokomunikačné prostriedky

výpočtová technika

vedecko – informačná technika

učebnice

aparátúra priestorového obrazu

### **Funkcie a požiadavky kladené na DT a UP**

si priemerný človek zapamätá približne:

10 % - čítaného

20 % - počutého

30 % - čo vidí v podobe obrazu

50 % - vidí i počuje súčasne

70 % - vidí, počuje, aktívne vykonáva

90 % - k čomu dospel sám vlastnou skúsenosťou - čím rozmanitejšie sa človek učí, tým je účinnosť zapamätania vyššia.

Použitie UP a DT vo VP súvisí najmä s didaktickou zásadou názornosti. Prvý túto zásadu zdôvodnil a prepracoval **J. A. Komenský** – sformuloval zlaté pravidlo pre UP:

“Všetko nech sa predkladá všetkým zmyslom, nakoľko je to len možné. A teda veci viditeľné zraku, počuteľné sluchu, voňajúce čuchu, ochutnateľné chuti a hmatateľné hmatu, ak sa niečo môže vnímať naraz viacerými zmyslami, nech sa to predloží viacerým zmyslom”

UP a DT uľahčujú pochopiť abstraktné prvky učiva, prispievajú k rozvoju myslenia, môžu zintenzívniť motiváciu ž. UP, DT – majú nezameniteľné miesto vo všetkých etapách VP

**Funkcie UP a DT:** motivačná, spätná väzba, informačná, precvičovacia, aplikačná, kontrolná, výchovná, rozvíjajúca, racionalizačná.

Tvorba, výber, použitie UP a DT by mali vychádzať z cieľov VP, učiva, rešpektovať didaktické zásady, pomáhať efektívne realizovať vyučovacie metódy. Svoju úlohu plnia DT a UP lepšie, čím viac zmyslových orgánov a umožnia zapájať do poznávacieho procesu. Mali by utvárať ucelený systém, kt. vedeckú úlohu zohráva (zatiaľ) učebnica. V tomto spočívajú didaktické požiadavky na tvorbu, výber, používanie UP a DT. Potrebné rešpektovať pri tvorbe, výbere používaní aj **požiadavky:** ergonomické (prihliadanie na antropometrické a psychologické osobitosti UP a ž estetické (vonkajšia úprava)

technické (bezpečnosť, spoľahlivosť, ekonomické (prístupná cena)

Ideál UP a DT - pedagogický a technický efekt čo najväčší a náklady na výrobu a prevádzku čo najnižšie. UP a DT sú pre žiakov prostriedkom, pomocou ktorého poznávajú okolitý svet, pre učiteľa sú prostriedkom na zvýšenie efektívnosti VP.

## FUNKCIE

informatívna – informujú a plnia funkciu spätnej väzby tzv. informujú žiaka o tom ako chápe učivo

formatívna – rozvoj tvorivej činnosti ž, rozvoj zmyslových poznávacích procesov

inštrumentálna – pomôcky sú určitým “nástrojom”, pomocou ktorého žiak získava

nové vedomosti, zručnosti, návyky

motivačná

systematizujúca – VP prispievajú k zaraďovaniu vedomostí do určitého systému názorná – VP

pôsobia na zmysly – ž. získava konkrétnejšiu predstavu o tom čo sa učí

sú zdrojom a nositeľom informácií

racionálna a ekonomická – urýchľujú a uľahčujú proces učenia uľahčujú

prechod od teórie k praxi podporujú samoštúdium

k tomu je potrebná dokonalá činnosť U, jeho ped.- psych. spôsobilosť, tvorivosť a pod.

## Technológia vzdelávania

(v najužšom chápaní) považuje sa za vedu zaoberajúcu sa uplatňovaním technických prostriedkov vyučovania, najmä moderných, vo vzdelávaní, a v najširšom chápaní za vedu zaoberajúcu sa projektovaním, realizáciou a hodnotením akýchkoľvek vzdelávacích systémov.(raz sa považuje za samostatnú pedag. disciplínu, inokedy za hraničnú či interdisciplinárnu vedu), v podstate sa považuje za didaktickú, (ale západné krajiny didaktiku v zmysle nášho chápania nepoznajú).

**Učebnica – najdôležitejší materiálny prostriedok vyučovania, učivo je v nej najviac konkretizované. Má vychádzať z učebných osnov.** Učebné texty v podobe hlinených tabuliek používali už Sumeri pred viac ako 6000 rokmi. Za zakladateľa teórie učebnice sa pokladá J. A. Komenský – vytvoril prvú ilustrovanú učebnicu Orbis pictus (svet v obrazoch), sformuloval aj teoretické zásady tvorby učebníc (napr. obsah učebnice má byť úplný, dôkladne premyslený, spracovanie učebnice – jasné, presné, prehľadné.

Učebnica má byť primeraná schopnostiam ž, pre každý vyučovací predmet má byť učebnica rozplánovaná na celý vyučovací cyklus, rozsah uč. nemá byť veľký atď.. Uč. má splňať funkciu



**informačnú, transformačnú, systémovú, upevnie a sebakontroly, sebvzdelávaciu, integrujúcu, koordinujúcu, rozvíjajúcu, výchovnú a motivačnú.** Vychádza z vyuč. cieľov, rešpektovať didakt. zásady. Funkciu textu niektorých vyuč. predmetov môžu byť aj obrázky. Text by mal byť zrozumiteľný, presný, jasný, stručný, primeraný žiakom, výrazný, dostatočne názorný, emocionálny, zaujímavý, pútavý.

Priemerný rozsah textovej časti dobrých učebníc (57 %).

základný text (fakty, pojmy, zákony, teórie, princípy, pravidlá )

dopĺňajúci text – slúži na upevňovanie a prehĺbenie učiva zákl. textu (dokumenty, štatistické informácie, tabuľky,..)

vysvetľujúci – používa najmä pri samostatnom štúdiu ž (úvod k učebnici, poznámky, vysvetlivky, komentáre, prehľady noriem, skratky)

aparát organizácie osvojovania – zložka učebnice, kt. úlohou - stimulovať, usmerňovať poznávaciu činnosť ž (úlohy, návody, tabuľky, cvičenia, názvy, rozličné vy-značenia tlačou – pr. označenie, druh písma)

ilustrovaný materiál – má zintenzívniť poznávací, estetický, emocionálny vplyv na ž. (obrázky, fotografie, pictogramy, typ písma, formát učebnice, druh väzby, titulný list a pod)

orientačný aparát (vysvetlivky, obsah, prílohy, odkazy),

motivačný úvod – na začiatku každej kapitoly

zhrnutie učiva

mal by nasledovať autotest (jeho výsledky vhodné na koniec učebnice), úlohy na domácu prípravu žiaka, podnety na rozmyšľanie, literatúra (obsahujúca bibliografické údaje, stručné rešerše). Základné učivo by malo byť odlišené od ostatného

Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)

úvod učebnice (zameraný na motiváciu žiaka), rôzne ponukové katalógy, v ktorých sa okrem učebnice pre žiaka ponúkajú: učebnica upravená pre U,

odborné pomôcky pre U, pracovné zošity pre žiakov,

videoprogramy pre ž, U, testovacie programy pre osobné počítače – niekoľko tisíc testovacích úloh

Nič neovplyvní výsledok VP tak negatívne, ako nedostatok materializácie (tam, kde materiálna činnosť z nejakých dôvodov nie je možná, vykonávajú činnosť v materializovanej podobe t.j. manipulovanie s náhradami predmetov – obrazmi, schémami, mapami, diagramami, tabuľkami a pod) význam najmä pri technických a prírodných predmetoch. UP nemá mať U len na ukazovanie, ale má ju používať aj ž!!!

**Vyučovanie pomocou počítačov** – počítače budú zakrátko ovplyvňovať náš každodenný život.

Výpočtová technika – ňou riadenie školstva, školy, riadenie VP učiteľom, samoštúdiom a využívanie voľného času žiakmi, počítačom (plánovanie VP) riadené vyučovanie.

Výroky žiakov: Počítač na mňa nekričí, keď neviem a nerobí protekciu. Počítač sa ku mne správa priateľsky a nedáva najavo, že je niečo viac ako ja...

Počítače umožňujú U znásobiť jeho sily a schopnosti, objektivizujú hodnotenie žiakov a umožňujú individualizáciu vyučovania. Výpočtovú techniku možno efektívne uplatniť vo všetkých fázach VP (motivácia ž. aktualizácia prv osvojeného učiva, pri osvojovaní nového učiva, jeho upevňovanie, prehľbovanie, preverovanie (D. testy), hodnotení ž, pri ich domácej príprave, spätnej väzbe), rôzne diagnostikovanie ž. (postojové škály, testy osobnosti, DT – neklasifikujú sa), umožnenie tvorivosti ž, (napr. výtvarná, hudobná oblasť),

programové vyučovanie – počítač zastupuje U vo všetkých fázach VP – vytváranie počítačových vyuč. systémov – sietí. Výhody používania počítačov vo VP: individualizácia vyučovania (učivo, metódy, čas), motivácia žiakov (rôzne výzvy, pochvaly, poďakovania), objektivnosť hodnotenia žiakov.

**Nevýhody:**

zdravotné problémy (poruchy zraku, deformácie chrbtice, neurózy, príp. digitalizácia)

zníženie socializácie ž (potlačenie medzilidskej komunikácie, redukcia hovor. reči)

absencia priameho pozorovania

problém rozvoja ž. v afektívnej oblasti (najmä citovej výchovy, formovania hodnotového systému)  
problémy s rozvojom tvorivosti  
znevýhodnenie dievčat  
zníženie možnosti šancí vzdelávať sa (nie každý má počítač)  
Počítač môže dať ž. nezištne svoje vedomosti, ale city a lásku musia dať žiakovi ľudia.

### **Programové vyučovanie**

Učivo sa rozloží na rad postupných logicky na seba nadväzujúcich krokov – jednotiek učiva, ktorými ž. postupne prechádza (v každom kroku sa od ž. požaduje vnút. i vonk. aktivita -písanie a pod). PV – priebežnou a ustavičnou kontrolou aktivizuje ž. na ďalšie učenie.

Postupnosť krokov, jednotiek – vyučovací program (zásada malých krokov, zásada aktívneho reagovania – ž. sa lepšie učí, ak je aktívny, z bezprostredného upevňovania – spätnej väzby, overovania, kontroly, z individualizácie – rešpektovanie individ. osobitostí žiaka, najviac jeho schopností, nadania, rýchlosti z hodnotenia a vylepšovania programu – p. sa ustavične preveruje v praxi (zisťuje sa, čo robí ž. problémy a pod)

### **hlavné druhy vyučovacích programov:**

lineárny

Vetvený

zmiešaný program.

Programy boli najprv použité v učebniciach – tzv. programové učebnice boli rozsiahlejšie ako klasické, žiaci ich mali na jednorázové použitie, vpisovali so nich riešenia. Programy sa začali prezentovať pomocou tzv. vyučovacích strojov. Ale boli drahé, komplikované, poruchové, v praxi sa veľmi nezaužívali. Zásluha prog. vyučovacia

zrod súčasných modernizačných trendov v pedagogike, dôraz na samostatnosť, aktivitu učebno – poznávacej činnosti ž., výber optimálnych spôsobov na dosahovanie cieľov, permanentná spätná väzba, na základe nej zefektívňovanie vyučovacích prístupov. Program pre program. vyuč. postupnosť elementárnych krokov (úvodná in-formácia o programe, protestuje – overuje, či ž. má dostatočné vedomosti a zručnosti potrebné k osvojeniu nového učiva, elementárne vyuč. situácie, usporiadané lineárne, vetvene, zmiešane, záver – posttest – overuje osvojenie si učiva)

**Odborné učebne** – učebňa – miestnosť v škole zariadená účelovým zariadením na vyučovanie

**Kmeňová učebňa** – v nej sa vyučuje väčšina predmetov určitej triedy školy

**Odborná učebňa** – určená na vyučovanie určitého predmetu (príp. niekoľkých príbuzných predmetov, strieda sa v nej viac tried)

**Špeciálna učebňa** – osobitný druh odbornej učebne, je zariadená špeciálnymi zariadeniami a prístrojmi (školské laboratóriá, dielne, telocvičňa)

Intenzifikácia VP môže byť na úkor zdravého telesného a duševného vývoja žiakov. A možnosť kompenzácie tejto intenzifikácie – utvorenie optimálneho pracovného prostredia a pohody. Ak je utvorený pre určitú premet systém technických vyuč. prostriedkov (UP a DT), je nevyhnutné, aby boli sústredené a trvale umiestnené v 1 miestnosti – učebni, úspora vyučovacích priestorov o 20 %.

### Výučbové metódy

Pojem metóda je odvodený z gréckeho slova „methodos“ – čo znamená cestu, spôsob ako dosiahnuť cieľ. Výučbová metóda – je usporiadaný systém vyučovacích činností učiteľa a učebných aktivít žiakov, ktoré smerujú k dosiahnutiu výchovno-vzdelávacích cieľov. Klasifikácia výučbových metód  
Metódy sa delia z rôznych hľadísk:

Aspekt logický (logické postupy učenia), člení metódy na:

analytické (analýza – postupuje od celku k častiam)

syntetické (syntéza - postupuje od častí k celku)

induktívne (indukcia - postupuje od jednotlivých faktov k pojmom, poučkám)

deduktívne (dedukcia - postupuje od zákonov, poučiek, definícií, pravidiel, pojmov k ich aplikácii na konkrétne príklady)genetické – vývinové metódy rozvíjajú vedomosti pomocou časovej postupnosti

dogmatické – metóda bez zdôvodňovania, vysvetľovania – žiaci sa učia naspamäť

vzorcie, pravidlá, definície

porovnávacie – hľadajú sa zhody, alebo rozdiely medzi dvoma javmi, predmetmi podľa určitých znakov

analogické – analógia (podobnosť) - hľadajú sa spoločné znaky javov, predmetov a z nich sa potom usudzuje na ďalšie podobnosti (analógia sa uplatňuje v matematike, chémii, fyzike)

Aspekt procesuálny – metódy z hľadiska fáz vyučovacieho procesu:

motivačné metódy (metódy, ktoré usmerňujú záujem o vyučovanie, navodzujú udržiavajú pozornosť žiakov)

expozičné metódy ( metódy prvotného oboznamovania žiakov s učivom)

fixačné metódy ( metódy opakovania, upevňovania učiva)

diagnostické a klasifikačné metódy (metódy hodnotenia, kontroly)

Triedenie podľa toho, či metódy vyberá učiteľ, alebo si ich volia žiaci sami

metódy heterodidaktické – metódy navodzuje učiteľ, učiteľ riadi učebnú činnosť

metódy autodidaktické - metódy samoučenia (metódy učenia si volí žiak)

Podľa počtu žiakov, rozlišujeme metódy:

frontálne – učiteľ pracuje s celou triedou

metódy skupinovej práce

metódy individuálneho vyučovania

klasické výučbové metódy – slovné, názorno-demonštračné, praktické

aktivizujúce metódy – diskusné, situačné, inscenačné, riešenie problémov, didaktické hry

komplexné výučbové metódy – frontálna výučba, skupinová a kooperatívna výučba, brainstorming, projektová výučba, výučba podporovaná počítačom

Výber a voľba vyučovacej metódy závisí predovšetkým od:

cieľov vyučovacej hodiny

obsahu preberaného učiva

vekových osobitostí žiakov

materiálneho vybavenia školy

schopností samotného učiteľa

Charakteristika výučbových metód z hľadiska fáz vyučovacieho procesu

Motivačné metódy

Prvoradou úlohou učiteľa je vzbudiť a udržať u žiakov záujem o učebnú činnosť.

Motívov pôsobiacich v učebnej činnosti žiakov je viacero, a preto rozlišujeme:

vnútorné motívy (túžba po poznaní, zvedavosť, záujem o učivo)

vonkajšie motívy ( učenie vyvolané vonkajšími podnetmi – učenie sa pre zlepšenie prospechu, učenie sa pod nátlakom, hrozbou)

Motivačné metódy delíme na:

vstupné

priebežné

vstupné

motivačné rozprávanie (citové, slovné približovanie toho, o čom sa budú žiaci učiť)

motivačný rozhovor (učiteľ so žiakmi vedie dialóg, pričom aktivizuje ich poznatky, skúsenosti. Rozhovorom prebúdza ich záujem o nové učivo)

motivačná demonštrácia ( učiteľ pomocou ukážky (pomôcky) – napr. obraz, bábka, film, vzbudzuje záujem u žiakov o nové učivo)

problém ako motivácia ( na základe problému učiteľ upúta pozornosť žiakov a potom vysvetľuje učivo)

moment prekvapenia ( napr. na hodinu, keď sa preberá obdobie baroka, príde učiteľ v barokovom oblečení )

priebežné

motivačná výzva ( učiteľ vyzve žiaka, aby dával pozor, aby vykonal určitú úlohu, aby pomohol spolužiakovi, aby nevyrušoval )

aktualizácia obsahu učiva ( učiteľ spája učivo s príkladmi zo života, spestruje učivo zaujímavými príkladmi, hádankami )

pochvala, povzbudenie, kritika – výchovné metódy

Sú významnými prvkami motivácie, učiteľ ich musí využívať veľmi citlivo, pedagogicky taktne, primerane, inak strácajú motivačný význam. Pomalšie pracujúcich žiakov treba chváliť aj za drobnejšie úspechy a povzbudzovať do ďalšej práce.

Tak ako s pochvalou, aj s kritikou musí učiteľ narábať veľmi citlivo. Te-da nie kritika, len ako vytýkanie nedostatkov, ale kritika konštruktívna a pozitívna, aby žiak vedel čo robí nesprávne a zároveň ho povzbudiť, že to dokáže urobiť aj lepšie. Súčasťou kritiky by nemal byť výsmech, irónia, ponižovanie, zahanbovanie žiaka. Motivujeme nielen verbálne, ale aj ne-verbálne - úsmevom, potleskom, podaním ruky.

metóda sebahodnotenia - pomocou sebahodnotenia sa žiaci učia reálnejšie hodnotiť seba (rozvíja sa hodnotiace, kritické myslenie), sebahodnotenie ich motivuje k vyšším výkonom.

Iné aktivizujúce a motivujúce metódy, ktoré sú založené na interakcii učiteľ žiak, prípadne na interakcii žiak-žiak:

skupinové vyučovanie, projektová výučba, problémové vyučovanie, tvorivé vyučovanie...

Expozičné metódy

Slovo expozičia znamená úvod, úvodná časť do niečoho. Ide o úvodné oznámenie informácii o novom učive, úvodný výklad učiva.

Expozičné metódy sú metódy prvotného prijímania informácií.

Pomocou expozičných metód si žiaci utvárajú nové poznatky, vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, návyky. Vyžadujú žiakovu pozornosť.

Expozičné metódy sa delia nasledovne:

Metódy priameho prenosu poznatkov

Monologické slovné metódy

Rozprávanie – sa používa vtedy, ak učivo nie je náročné, ak má predovšetkým výchovné poslanie. Najčastejšie sa uplatňuje v nižších ročníkoch ZŠ. Je zamerané predovšetkým na predstavy, city a fantáziu. Vyznačuje sa určitou dejovosťou, príbehom.

Opis – používa sa pri vysvetľovaní nejakého javu, veci, predmetu, napr. opis rastliny, bunky, zvierat'a, prístroja. Je spojený s pozorovaním, ukázkou daného predmetu, javu.

Vysvetľovanie – je najčastejšie používanou expozičnou metódou. Vysvetľovaním učiteľ objasňuje rozličné zovšeobecnenia – pojmy, poučky, pravidlá, zákony. Učiteľ sa pri vysvetľovaní opiera o doterajšie skúsenosti žiakov. Učivo vysvetľuje v logickej nadväznosti. Vysvetľovanie spestruje využívaním pomôcok. Dbá na aktivitu žiakov (žiaci môžu dopĺňať myšlienky a vety učiteľa, písať poznámky...)

Prednáška – metóda uplatňovaná hlavne na vysokých školách , ale aj na stredných školách. Nevýhodou prednášky je, že žiaci ostávajú pasívni. Dobrá prednáška musí mať :

motivačný úvod – cieľ, štruktúra obsahu prednášky

samotná prednáška – informácie logicky zoradené, pútavo prednesené, aby sa udržala pozornosť poslucháčov

záver – zhrnutie hlavných myšlienok prednášky (napr. power pointom, na tabuľu)

### Dialogické slovné metódy

rozhovor – je výmena informácií medzi dvoma alebo viacerými osobami.

Je to metóda, ktorá aktivizuje žiakov. Učiteľ spoznáva názory, postoje žiakov a môže na nereagovať. Výhoda tejto metódy – rozvíja slovnú zásobu žiakov, učí žiakov formulovať myšlienky, učí ich počúvať druhých, poznávať ich názory. Rozhovor môže viesť s jedným žiakom, so skupinou žiakov, s celou triedou. Rozlišujeme napr.

Sokratovský rozhovor - je to druh rozhovoru, pri ktorom učiteľ vedie žiakov k tomu, aby premýšľali nad správnosťou alebo nesprávnosťou nejakého výroku, aby sa učili argumentovať, presvedčovať, ale aj ustupovať. Žiaci sa učia diskutovať, polemizovať, ale aj navzájom sa počúvať.

heuristický rozhovor (objaviteľský) – je veľmi náročný. Pri tomto rozhovore žiaci riešia problémy, pýtajú sa, skúmajú, hľadajú, diskutujú, vymýšľajú hypotézy (predpoklady), učia sa ich dokazovať.

beseda – je to dialogická metóda, pre ktorú je charakteristické spoločné riešenie nejakého problému, alebo vymieňanie si skúseností na nejakú tému, napr. beseda o fajčení, beseda o niektorom spisovateľovi a pod. Vedúci besedy nemusí byť len učiteľ, môže to byť aj niektorý žiak. Beseda sa môže použiť napr. po prebratí určitého tematického celku alebo po návšteve divadla, po návrate z exkurzie.

dramatizácia - je to metóda, ktorá sa používa najmä na 1. stupni. Môže mať charakter detskej hry napr. hra na lekára, na rodinu. Ide v nej o názorné predvedenie príbehu, udalosti, napr. na hodine čítania, ale aj pri výučbe cudzích jazykov, pri literárnej výchove žiaci vedú dialóg podľa prečítaného textu. Má charakter priameho prenosu poznatkov, skúseností, zážitkov, pôsobí na city žiakov.

hranie rolí – žiaci sa vžívajú do roly nejakých postáv a vytvárajú situácie s príbehom

### Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov

pozorovanie – cieľom je bezprostredné poznávanie predmetov, javov, dejov.

Napr. pozorovanie rastu fazule, pozorovanie priebehu pokusu, pozorovanie dopravnej situácie v meste. Pozorovanie sa spája aj s inými metódami ako je demonštrácia, vysvetľovanie.

demonštrácia/ predvádzanie – (ukážka) – Napr. demonštrácia predmetov /pomôcok (obrázok, fotografia, bábka...), pokusov, ktoré vykonáva učiteľ, pohybových a pracovných činností, výtvarných, hudobných diel... Do demonštračných metód patrí aj exkurzia do firiem. Táto metóda je spojená vysvetľovaním. Na predvádzanie možno využiť aj didaktickú techniku – CD prehrávač, video, dataprojektor, DVD prehrávač.

manipulácia s predmetmi – zaraďujeme sem:

laboratórne práce, pokusy, ktoré žiaci vykonávajú sami a získavajú poznatky, skúsenosti. Využívajú sa vo fyzike, chémii a v prírodovedných predmetoch. Dôležitá je inštrukcia o priebehu a poučenie o bezpečnosti pri práci. Laboratórne práce sa uskutočňujú v laboratóriách, dielňach, na pozemkoch, v kabinetoch, v prírode.

montážne a demontážne práce (stavebnice, lego), ktoré rozvíjajú vnímanie a myslenie žiakov.

### problémové metódy

problémové vyučovanie – učiteľ zaraďuje do výučby riešenie problémov ako prostriedok intelektového rozvoja žiakov. Problémové metódy vedú žiakov k aktivite, tvorí sa vnútorná motivácia k riešeniu takýchto úloh, žiak sa učí organizovať postupnosť svojej práce. Učiteľ by nemal všetko vysvetľovať žiakom sám, ale mal by im dať možnosť hľadať informácie, pýtať sa, poradiť sa, aby vedeli problém vyriešiť.

projektové vyučovanie – pomocou projektov žiaci riešia problémové úlohy, ktoré sú zamerané praktickejšie (môžu sa týkať mesta, prírody, životného prostredia). Projekty môžu byť krátkodobé (dvoj-až niekoľkohodinové), strednodobé (niekoľkodňové), dlhodobé (týždňové, mesačné, ročné). Požiadavky na vypracovanie projektu: cieľ, plán činnosti, rozdelenie úloh, časový harmonogram postupu – kto-čo-kedy urobí, forma výstupov (predstava o tom, ako sa budú prezentovať výsledky).

brainstorming - „Nech sa naše lepšie stránky stanú silnými a nech nás obohatia naše rozdiely.“  
Metóda brainstormingu sa po prvýkrát realizovala koncom 40tych rokov v USA, vo voľnom preklade znamená búрку nápadov, vytriasanie mozgov (brainmozog, stormbúrka). Platia v ňom zásady, resp. pravidlá, ktoré jednotliví účastníci musia rešpektovať:

pravidlo zákazu kritiky,  
pravidlo uvoľnenia fantázie,  
pravidlo čo najväčšieho počtu nápadov,  
pravidlo vzájomnej inšpirácie,  
pravidlo úplnej rovnosti účastníkov.

### Metódy samostatnej práce

Metódami samostatnej práce rozumieme individuálnu prácu žiaka. Druhy samostatnej práce:  
práca s knihou (táto metóda rozvíja čitateľskú gramotnosť, schopnosť robiť si poznámky, zostaviť osnovu prečítaného, reprodukovat' text. )

štúdium rôznej literatúry (slovníky, encyklopédie, odborné časopisy)  
samostatné štúdium s využitím techniky (televízia, rozhlas, počítač, CD)

Výhody samostatnej práce žiakov:

žiak realizuje svoje záujmy, nápady, rozvoj tvorivosti  
učí sa samostatnosti, zodpovednosti, schopnosti spoľahnúť sa na vlastné sily  
volí si vlastné tempo práce, plánuje a rozvrhuje si svoj čas a sily  
učiteľ sa môže individuálne venovať niektorým žiakom

Nevýhody samostatnej práce žiakov:

malá alebo žiadna komunikácia a spolupráca s ostatnými žiakmi  
nepodporujú sa sociálne vzťahy, neuskutočňuje sa sociálne učenie  
chýba vonkajšia kontrola pozornosti a práce žiaka, žiak môže predstierať, že pracuje samostatne, ale ak nie je motivovaný, záujem sa môže stratiť a pozornosť oslabiť

### Metódy mimovoľného učenia

Učiteľ je pre žiaka vzorom pôsobiacim na všetku jeho činnosť. Často si neuvedomuje, že jeho názory, postoje, záujmy, mimiku, intonáciu reči, gestikuláciu, vzťah k práci, pristupovanie k žiakom a pod. žiaci napodobňujú. Z tohto vyplýva, že učiteľ sa musí usilovať a dbať o to, aby bol pre žiakov príkladom.

### Fixačné metódy

Opakovanie, upevňovanie a precvičovanie je neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu.

Opakovanie, upevňovanie učiva sa môže robiť:

v škole, hneď na vyučovacej hodine po prebratí učiva  
v škole, po určitom tematickom celku  
v škole, na polroka, konci roka a na začiatku šk. roka  
doma, formou domácich úloh a domáceho učenia

Prečo je potrebné naučené upevňovať? Keď sa učivo neopakuje a neupevňuje, dochádza k zabúdaniu. Zabúdanie je sprievodným znakom učenia sa. Hneď po prebratí novej učebnej látky je zabúdanie najrýchlejšie. Proces zabúdania sa spomaľuje: ak sa učivo opakuje a precvičuje hneď po prebratí učiva, ak intervaly medzi opakovaniami nie sú príliš dlhé (je chybou ak učiteľ „odkladá“ opakovanie až po prebratí tematického celku), ak je množstvo učiva pre žiakov primerané, ak žiak učivu porozumel, ak má možnosť aplikovať učivo v rôznych zmenených situáciách a pod.

Úlohou fixačných metód je spomaliť zabúdanie a posilniť zapamätávanie.

Metódy opakovania a precvičovania učiva (vedomostí, spôsobilostí):

ústne opakovanie učiva žiakom pri tabuli alebo na mieste

metóda otázok a odpovedí (učiteľ kladie otázky celej triede alebo vyvolanému žiakovi, účinné je, keď si žiaci kladú otázky navzájom)

písomné opakovanie (test, diktát)

opakovanie formou rozhovoru, besedy, dramatizácie, laboratórnej práce

opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

domáce úlohy

Okrem opakovania učiva (vedomostí a spôsobilostí) je potrebné upevňovať aj zručnosti žiakov. Ide o zručnosti motorické (napr. písanie), pohybové, umelecké.

Metódy zdokonaľovania zručností:

metóda cvičenia a opakovania

športový tréning

metóda kontrastu (spočíva v tom, že porovnáva správne a nesprávne úkony, napr. držanie tela, držanie nástroja, hádzanie loptou a pod.)

Diagnostické a klasifikačné metódy

Diagnóza, diagnostikovať (z gréčtiny) znamená zistiť, určiť, stanoviť, pomenovať určitý stav.

Slovo diagnóza, diagnostikovať v pedagogike vyjadruje zistenie, určenie, výsledkov učebnej činnosti žiakov.

Diagnostickými metódami u žiakov zisťujeme úroveň vedomostí, zručností.

S diagnózou súvisí i hodnotenie. Hodnotenie je konštatovanie istého stavu slovom alebo písmom. Keď sa diagnóza a hodnotenie vyjadria číselne hovoríme o klasifikácii.

Variety klasifikácie– známka, body, percentá.

Hodnotenie môže robiť:

učiteľ

žiak, vtedy hovoríme o sebahodnotení

Hodnotenie môže byť:

slovné

neslovné (hodnotenie klasifikačným stupňom(známkou),

bodmi, percentami)

Účinnejšia je kombinácia slovného hodnotenia s neslovným hodnotením.

Diagnostické, hodnotiace a klasifikačné metódy:

ústne skúšanie

písomné skúšanie (diktáty, písomné práce, D.ú.)

praktické skúšanie ( pracovná výchova, telesná výchova, geometria, laboratórne cvičenia, v odborných profesiách – kuchár ...)

didaktické testy

výkonové skúšky ( skúšky rýchlosti a správnosti čítania, písania, pohybov alebo motorických úkonov)

portfólio je súbor prác žiaka za určité obdobie – písomné práce, výkresy, výrobky. (Portfólio predstavuje akúsi „mapu žiaka“, ktorá poukazuje na jeho aktuálny stav, ale dokumentuje aj jeho vývin, keď sa porovnajú práce žiaka predtým a teraz)

Funkcie hodnotenia:

motivačná - správne hodnotenie podporuje záujem o učenie, motivuje k lepším výkonom

didaktická – učiteľ sa presvedča o svojej práci, to mu umožňuje skvalitniť ďalšie vyučovanie, a žiaci tiež zisťujú, čo nevedia, čo sa treba doučiť

výchovná – správne a objektívne hodnotenie vedie žiaka k sebakritike, k zodpovednosti za učenie

spoločenská a profesijná – hodnotenie zaraďuje žiaka do určitej sociálnej skupiny, pripravuje ho na zaradenie do spoločnosti a naznačuje predpoklady na ďalšie štúdium, profesiu, prácu

kontrolná – výsledky hodnotenia umožňujú učiteľovi posúdiť úroveň práce žiakov, ale aj posudzovať úroveň práce učiteľa kontrolnými orgánmi.



# Kapitola 9

## Začlenenie deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Školská integrácia – je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb (§ 2 písm. s) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „školský zákon“).

Zdravotný stav uchádzačov o štúdium a vhodnosť štúdia posudzuje všeobecný lekár pre deti a dospelosť. Pre väčšinu odborov v obchode a službách sa vyžaduje dobrý zdravotný stav uchádzačov s nenarušenou pohyblivosťou, pre výkon niektorých povolání, špecializácií sa vyžaduje zdravotný preukaz. Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia. Záleží od individuálneho prípadu, od typu poruchy a úrovne jej kompenzácie. Vhodnosť študijných odborov pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia treba konzultovať so špeciálnymi pedagógmi a psychologmi. Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) Žiakov zo SZP je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon príslušných povolání. Integrácia musí zahŕňať ich aktivizáciu, motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu k práci, povolaniu, osvojenie pracovných návykov, rozvoj profesijných záujmov. V spolupráci školy s územnou samosprávou a ÚPSVaR možno získať pre žiakov príspevok na školské pomôcky, na cestovné, ubytovanie, stravovanie. Je spoločensky prospešné, ak sa o tieto študijné odbory uchádzajú nadaní žiaci so záujmom o prácu v ekonomike, obchode, službách. Výučba sa u nich môže organizovať formou individuálnych študijných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie (možnosť absolvovania odboru v skrátenom čase, príprava na ďalšie vzdelávanie v nadväznom študijnom odbore, prípadne príprava na podnikanie v relevantnej oblasti). Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v triede strednej školy. Obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka. U žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia. S cieľmi vyučovacej hodiny

zoznamuje učiteľ aj vo vzťahu k integrovanému žiakovi. Učiteľ integrovanému žiakovi oznámi jasne a zrozumiteľne ciele hodiny, ak sú iné ako pre ostatných žiakov triedy. Obsah ich učebnej témy je v súlade s modifikovanými učebnými osnovami v danom vyučovacom predmete podľa odporúčaní poradenského zariadenia. Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou. Pedagógovia, ktorí sa podieľajú na výchovno-vzdelávacom procese žiaka, sa vopred dôkladne zoznámia s dokumentáciou žiaka, so závermi odborných vyšetrení, s diagnózou a prognózou žiaka, s odporúčaniami poradenského zariadenia pre VVP, so vzdelávacím programom (VP) podľa druhu zdravotného postihnutia, ktorý je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP). Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a je na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Platná legislatíva označuje názvom žiaci so ŠVVP žiakov s mentálnym zmyslovým, telesným postihnutím, zdravotne oslabených alebo chorých, s narušenou komunikačnou schopnosťou, so špecifickými poruchami učenia alebo správania sa, s autistickým syndrómom, s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu, tiež žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia (rómske etnikum, imigranti). Špecifickou skupinou žiakov so ŠVVP sú žiaci mimoriadne nadaní.

Cieľom integrácie je podpora socializácie týchto žiakov, ich lepšia príprava pre bežný život.

Pri integrácii žiakov so ŠVVP do bežnej školy treba brať do úvahy v prvom rade:

1. prospech konkrétneho žiaka, druh a stupeň jeho postihnutia,
2. charakter študijného odboru (profilové predmety) požiadavky povolania, na fyzické a zdravotné spôsobilosti žiaka,
3. možnosť profesionálneho uplatnenia sa jednotlivca po skončení odborného vzdelávania a prípravy,
4. možnosti formálnej adaptácie vzdelávacieho programu (úprava organizácie vyučovania, úprava formy vykonania PS, MS, úpravou vyučovacích metód, foriem skúšania, učebných plánov, pravidiel hodnotenia a klasifikácie žiakov so ŠVVP),
5. materiálne–technické zabezpečenie vzdelávania integrovaných žiakov so ŠVVP na bežnej škole,
6. personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania integrovaných žiakov – tvorba individuálnych študijných plánov,
7. spolupráca SOŠ so školskými poradenskými zariadeniami
8. venovať pozornosť príprave pedagógov SOŠ, bežných žiakov, rodičov na spolužitie so žiakmi so ŠVVP

Postup pri integrácii žiaka do bežnej triedy na SOŠ

- a) žiadosť zákonného zástupcu žiaka o prijatie a začlenenie žiakov medzi žiakov so ŠVVP,
- b) skupinu, do ktorej chce byť uchádzač zaradený,
- c) odborný lekársky posudok, ktorý obsahuje presnú diagnózu a z nej vyplývajúce funkčné dôsledky, nevyžaduje sa od uchádzačov s vývinovými poruchami učenia,
  - odborný posudok centra špeciálno–pedagogického poradenstva, centra pedagogicko-psychologického poradenstva, odborníka na pervazívne vývinové poruchy, ktorý obsahuje presnú diagnózu a z nej vyplývajúce dôsledky,
- g) aktuálny posudok špeciálneho pedagóga a psychológa,
- h) odborný posudok pre uchádzača s vývinovými poruchami učenia má najviac dvojročnú
- i) odborný posudok vyhotovuje ten, kto má vo svojej odbornej starostlivosti žiaka so zdravotným znevýhodnením,

j) triedny učiteľ vyplní Návrh k zaradeniu žiaka so ŠVVP podľa pokynov na vyplnenie návrhu (v prílohe)

k) rozhodnutie riaditeľa školy o integrácii žiaka do bežnej triedy

Formulár Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (ďalej len „Návrh na prijatie“) je určený pre žiakov a deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, t.j. deti a žiakov v špeciálnych školách, v špeciálnych materských školách alebo v špeciálnych triedach alebo deti a žiakov v materských, základných alebo v stredných školách v školskej integrácii.

Formulár nie je určený pre deti a žiakov

zo sociálne znevýhodneného prostredia, pokiaľ nemajú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia,

škôl pri zdravotníckych zariadeniach,

škôl pri špeciálnych výchovných zariadeniach.

Návrh na prijatie je súčasťou dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Táto dokumentácia postupuje so žiakom v priebehu celého jeho vzdelávania. Návrh na prijatie poskytuje komplexný obraz o osobnosti žiaka, o jeho vývine od raného, cez predškolský vek, cez zákonnú školskú dochádzku až po ukončenie strednej školy.

V Návrhu na prijatie sú obsiahnuté všetky súčasti dokumentácie žiaka so ŠVVP, okrem pedagogickej dokumentácie v zmysle § 11 ods. (3) zákona č. 245/2008 Z. z., ktorú má každý žiak.

Ďalšia dokumentácia v zmysle § 11 ods. (10) b), c), d) je nedeliteľnou súčasťou Návrhu na prijatie.

Za kompletne vyplnenie Návrhu na prijatie zodpovedá riaditeľ školy. Pri vyplňovaní spolu-pracujú s triednym učiteľom zariadenie výchovného poradenstva a prevencie, školský špeciálny pedagóg a rodič resp. zákonný zástupca.

Ak niektorá časť Návrhu na prijatie nepostačuje na zapísanie všetkých údajov, je potrebné vytvoriť prílohu, označiť ju príslušnými písmenami, napr. C b) a uviesť ju v zozname príloh. Nakoľko formulár Návrh na prijatie postupuje so žiakom, zakladajú sa do neho nové údaje a prílohy, je potrebné uvádzať v jednotlivých častiach a v zozname na konci meno osoby, ktorá údaje zapísala a dátum zápisu.

Na prijatie žiaka s autizmom do materskej školy, základnej školy, strednej školy a špeciálnej školy sa používa tlačivo ŠEVT 49 282 1, ktorým je Návrh na zaradenie – preradenie (prijatie) dieťaťa s autizmom do špeciálnej školy a špeciálnej materskej školy.

Dôležité pojmy a fakty:

Špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba

V zmysle § 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) sa rozumie „špeciálnou výchovnovzdelávacou potrebou požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre dieťa alebo žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti dieťaťa alebo žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti“.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

V zmysle § 2 písmeno j) zákona č. 245/2008 Z. z. sa rozumie „dieťaťom so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami alebo žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami dieťa alebo žiak uvedený v písmenách k) až q), ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, okrem detí umiestnených do špeciálnych výchovných zariadení na základe rozhodnutia súdu“.

V zmysle § 2 písmena k) až q) zákona č. 245/2008 Z. z. je :

Žiak so zdravotným znevýhodnením, t. j.

žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím),

žiak chorý alebo zdravotne oslabený (s ochorením dlhodobého charakteru alebo vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach)

žiak s vývinovými poruchami (s poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovými poruchami učenia),

žiak s poruchou správania (s narušením funkcií v emocionálnej alebo sociálnej oblasti).

Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia (prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj schopností žiaka)

Žiak s nadaním (s nadpriemernými schopnosťami v oblasti intelektovej, v oblasti umenia alebo športu)

### Školská integrácia

V zmysle § 2 písmena s) zákona č. 245/2008 Z. z. sa rozumie „školskou integráciou výchova a vzdelávanie detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre deti alebo žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb“.

V zmysle § 94 ods.(1) zákona č. 245/2008 Z. z. „Výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje

v školách pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy,

v ostatných školách podľa tohto zákona

v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia alebo žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovnovzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže dieťa alebo žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy,

v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; ak je to potrebné, takéto dieťa alebo žiak je vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka má právo a s týmto programom oboznámiť.

### Školská integrácia/školské začlenenie

Pojem školské začlenenie používaný v niektorých § školského zákona je synonymum pojmu školská integrácia, definovaného v § 2 s). Oba pojmy označujú ten istý proces.

### Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie

„Základnými zložkami systému výchovného poradenstva a prevencie sú zariadenia výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie (ďalej len „poradenské zariadenie“), ktorých súčasťou je

centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie,

centrum špeciálno-pedagogického poradenstva.“ (§ 130 ods. (2) zákona č. 245/2008 Z. z. ďalej len CPPP a P, CŠPP)

### Kompetencie v poskytovaní odbornej starostlivosti

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (§ 133 ods. (1) zákona č. 245/2008 Z.z.)

poskytuje komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor špeciálnopedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (§132 ods. 1a 2 zákona č. 245/2008 Z. z.)

poskytuje komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom okrem detí so zdravotným postihnutím najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania.

v spolupráci s rodinou, školou a školským zariadením poskytuje preventívnu výchovnú a psychologickú starostlivosť deťom podľa odseku 1 a ich zákonným zástupcom, najmä v prípadoch výskytu porúch psychického vývinu a porúch správania a výskytu sociálno-patologických javov v populácii.

O prijatí dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa. (§ 61 ods. (1) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Deti alebo žiaci sa do škôl podľa § 94 ods. (1) prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. (§ 95 ods.(3) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Návrh na prijatie sa používa pre prijatie žiaka do špeciálnej školy, pre vzdelávanie v špeciálnych triedach a pre vzdelávanie v triedach spolu s ostatnými žiakmi v materských, základných alebo stredných školách.

Výkonom práv začleneného žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nemôžu byť obmedzené práva ostatných žiakov, ktorí sú účastníkmi výchovy a vzdelávania. (§ 29 ods. (11) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa alebo žiaka prejavujú po jeho prijatí do školy (napr. v dôsledku úrazu, ochorenia, potvrdenia vývinovej poruchy učenia a pod.) a dieťa alebo žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho vzdelávanie ako vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa mu zabezpečuje po predložení písomnej žiadosti o zmenu formy vzdelávania riaditeľovi školy a po vyplnení tohto Návrhu (podľa § 11 ods. 10 písm. a).

Ak ide o maloleté dieťa alebo žiaka, písomnú žiadosť s tlačivom podľa § 11 ods. 10 písm. a) predkladá jeho zákonný zástupca.

Ak sa počas dochádzky žiaka do základnej školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zmení charakter potrieb žiaka alebo jeho zaradenie nezodpovedá charakteru jeho potrieb, riaditeľ základnej školy po vyjadrení príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie odporučí zákonnému zástupcovi žiaka podať návrh na prijatie žiaka do inej školy, prípadne na základe žiadosti zákonného zástupcu rozhodne o oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy. Ak zákonný zástupca nekoná v záujme dieťaťa, riaditeľ školy postupuje podľa § 29 ods. 10. (§ 61 ods. (3) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Do triedy základnej školy možno začleniť žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ak riaditeľ školy alebo príslušné zariadenie výchovného poradenstva a prevencie zistí, že vzdelávanie nie je na prospech začlenenému žiakovi alebo žiakom, ktorí sú účastníkmi výchovy a vzdelávania, navrhne po písomnom súhlase orgánu miestnej štátnej správy v školstve a príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie zákonnému zástupcovi iný spôsob vzdelávania dieťaťa. Príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve uhradí zo štátneho rozpočtu zákonnému zástupcovi dieťaťa cestovné náklady vo výške ceny hromadnej dopravy na jeho dopravu do a zo školy, do ktorej bol žiak po zmene zaradený. Ak zákonný zástupca nesúhlasí so zmenou spôsobu vzdelávania svojho dieťaťa, o jeho ďalšom vzdelávaní rozhodne súd. (§ 29 ods. (10) zákona č. 245/2008 Z. z.)

Ak žiakovi so špecifickými vývinovými poruchami učenia alebo poruchami správania uskutoční diagnostické vyšetrenia a vydá pre školu písomné vyjadrenie centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, zabezpečuje mu tiež pravidelné odborné špeciálno-pedagogické služby. (Metodické usmernenie Ministerstva školstva SR č. 3/2006-R z 24. januára 2006 k realizácii školskej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základných a stredných školách, Čl. 2, ods. 2 a ods. 3)

Súčasťou pedagogickej dokumentácie je aj triedny výkaz s odpisom vysvedčenia. V triednom výkaze v poznámke sa uvedie: "Žiak postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu." Do doložky vysvedčenia sa žiakovi vzdelávanému v školskej integrácii, teda žiakovi, ktorý postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, zapíše: "Žiak postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu."

Na pedagogickú dokumentáciu žiaka sa vzťahuje zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov. Dňom, kedy vstúpi do platnosti formulár Návrh na prijatie, sa rušia nasledovné formuláre a dokumenty:

Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (na individuálnu integráciu, do špeciálnej triedy) a Pokyny na vyplnenie formulára schválený Ministerstvom školstva SR pod č. CD-2006533/993-1:095 dňa 1. marca 2006, ŠEVT 492820.

Výchovno-vzdelávací program žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na základnej škole. Program pre žiaka s mentálnym postihnutím. Program pre žiaka so sluchovým postihnutím. Program pre žiaka s telesným postihnutím. Program pre žiaka so zrakovým postihnutím. Program pre žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou. (Schválené Ministerstvom školstva SR rozhodnutím č. 317/97-153 zo dňa 4.9.1997 s platnosťou od 1.9.1997)

Deťom a žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí boli prijatí do špeciálnej školy, špeciálnej materskej školy alebo vzdelávaní v základnej škole a strednej škole, resp. v materskej škole v triedach určených pre deti alebo žiakov bez ŠVVP pred dátumom platnosti tohto Návrhu na prijatie, sa pôvodne vyplnené tlačivá nenahrádzajú týmto Návrhom na prijatie.

Odporúčaný maximálny počet žiakov so ŠVVP vzdelávaných v triedach ZŠ alebo SŠ: traja v jednej triede ZŠ a SŠ.

Pri integrácii žiakov so ŠVVP sa odporúča využívať služby asistenta učiteľa v zmysle Metodického pokynu k zavedeniu profesie asistent učiteľa pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v predškolských zariadeniach, v základných školách a špeciálnych základných školách č.184/2003 – 095 vydaného MŠ SR dňa 6. 12. 2003.

Časti A, B, C, D1, D2, D3, E Návrhu na prijatie je potrebné vyplniť pred prijatím žiaka so ŠVVP do školy. Ostatné časti sa vyplňujú aktuálne podľa zamerania.

Pokyny na vyplnenie formulára

A

Údaje vyplní triedny učiteľ. Kontakty na rodičov resp. zákonných zástupcov sú číslo telefónu, mobil, e-mail.

B

Pre žiaka so ŠVVP vyplní údaje triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom.

Prekonané vážne choroby rodičov sa uvádzajú vtedy, ak súvisia s príčinou špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Ak majú súrodenci rôzne priezviská, je potrebné ich uviesť.

Ak žiak pravidelne užíva lieky, zo zdravotných dôvodov musí dodržiavať diétu, má alergiu na lieky, jedlá, zvieratá a pod., je potrebné uviesť tieto skutočnosti.

Údaje z osobnej anamnézy sa nachádzajú v správach z odborných vyšetrení psychológa a špeciálneho pedagóga.

Údaje o rodinnom prostredí, úrovni starostlivosti o deti v rodine, o podmienkach na učenie, o podmienkach na bývanie, hygienických podmienkach, o sociálnom prostredí, ktoré vplýva na žiaka atď., ak tieto fakty vplývajú na diagnózu a výchovno-vzdelávací proces.

## C

Pre žiaka so ŠVVP vyplní údaje triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom.

### Špeciálno-pedagogická starostlivosť

Ak bol žiak v odbornej starostlivosti špeciálneho pedagóga, uvedie sa názov a adresa príslušného centra špeciálno-pedagogického poradenstva alebo centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie alebo školy so školským špeciálnym pedagógom, ktorý sa mu venoval.

### Výchova a vzdelávanie v predškolských zariadeniach, školách a školských zariadeniach

Uvedú sa všetky názvy a adresy škôl, ktoré žiak doteraz navštevoval, alebo práve navštevuje. Ak dieťa navštevovalo materskú školu a nastupuje do 1. ročníka ZŠ, vyplní časť C príslušná materská škola. Ak je žiak preradený z inej školy, vyplní časť C škola, ktorú žiak naposledy navštevoval.

### Iná odborná starostlivosť

Ak bol žiak v starostlivosti iného odborníka, napr. absolvoval rehabilitačné cvičenia, terapie, stimulačné programy, navštevoval špecificky zamerané poradenské zariadenia, bolo mu poskytované psychologické poradenstvo a pod., uvedú sa tieto skutočnosti v časti C c).

### Žiak vo výchovno-vzdelávacom procese (alebo v materskej škole)

Tu sa stručne a výstižne uvedú výsledky pedagogického pozorovania v materskej alebo v inej kole, ktorú žiak navštevoval pred podaním Návrhu na prijatie, ktoré súvisia s návrhom na prijatie žiaka so ŠVVP do školy. Dôležité sú údaje o vývine a úrovni motoriky, poznávacích procesov, o čase a okolnostiach objavenia sa ťažkostí, o prejavoch správania, charakterových vlastnostiach, výrazných ťažkostiach a výrazných schopnostiach. Tieto údaje majú byť zdôvodnením návrhu na prijatie žiaka so ŠVVP do školy, prípadne zdôvodnením jeho evidencie ako integrovaného žiaka so ŠVVP. Prospech žiaka. V tabuľke sa uvedie počet zameškaných hodín, známka zo správania a prospech v poslednej navštevovanej škole.

## D

Ak nie je správa alebo iné vyjadrenie uvedené na tlačive D1, D2 alebo D3, môže tvoriť samostatnú prílohu, ktorú je potrebné uviesť tiež v zozname príloh.

### D 1

#### Správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia

Časť D1 tvorí správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia vypracovaná v poradenskom zariadení. Ak má žiak viacnásobné postihnutie a sú potrebné konzultácie viacerých zainteresovaných špeciálnych pedagógov podľa príslušnej pédie, priloží sa správa každého z nich. Nakoľko viacnásobné postihnutie nie je len jednoduchý súčet postihnutí a narušení, ale kvalitatívne nový stav, je potrebné zhrnújúce vyjadrenie špeciálneho pedagóga, ktorý preberá starostlivosť o žiaka. Správa špeciálneho pedagóga obsahuje informácie o:

druhu postihnutia alebo narušenia,

konkrétnych výchovno-vzdelávacích potrebách žiaka,

odporúčaných pedagogických postupoch,

navrhovaných organizačných zmenách výchovno-vzdelávacieho procesu,

obsahu, rozsahu a spôsobe poskytovania individuálnej pedagogickej a špeciálno-pedagogickej starostlivosti,

navrhovaných kompenzačných pomôckach,

návrhu spôsobu skúšania a hodnotenia žiaka,

dobe platnosti správy z diagnostiky,

návrh na formu vzdelávania dieťaťa alebo žiaka (vzdelávanie v špeciálnej triede, v špeciálnej škole, v školskej integrácii).

### D 2

#### Správa zo psychologického vyšetrenia

Časť D2 tvorí správa zo psychologického vyšetrenia vypracovaná v poradenskom zariadení. Správa zo psychologického vyšetrenia obsahuje informácie o úrovni:

- a) všeobecných intelektových schopností,
- b) špeciálnych intelektových schopností,
- c) kognitívneho vývinu a kognitívnych procesov (úrovni poznávacích procesov),

d) sociálno-emocionálneho vývinu a komunikačných zručností,  
e) osobnostných vlastností,  
psychomotorických atribútov vrátane grafomotoriky,  
prípadnej psychologickej starostlivosti,  
iné súvzťažné údaje, o. i. rozbor nerovnomerných výkonov žiaka vo vzťahu k výchovno-vzdelávaciemu procesu, informácie o možnostiach nápravy,  
termín najbližšieho kontrolného vyšetrenia,  
návrh na formu vzdelávania dieťaťa alebo žiaka (vzdelávanie v špeciálnej triede, v špeciálnej škole, v školskej integrácii).

D 3

Iné správy z iných odborných vyšetrení

Závery z odborných vyšetrení odporúčaných špeciálnym pedagógom: od detského neurológa, od detského psychiatra, od očnému lekárovi, od čelústného ortopédu, od foniatra, z ORL, od ortopédu, od onkológa, od internistu, a iné. Časť D3 vyplní príslušný odborný lekár. Odborné vyšetrenia sú v niektorých prípadoch potrebné pri špeciálno-pedagogickej diagnostike v záujme zvolenia správneho postupu pri špeciálno-pedagogickej starostlivosti. Špeciálny pedagóg navrhuje len také odborné lekárske vyšetrenia, ktoré sú v danej súvislosti potrebné.

D 4

Písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (k školskej integrácii)

Tlačivo D4 vyplní poradenské zariadenie, ktoré na základe záverov správ z jednotlivých vyšetrení v častiach D1, D2 a D3 stanoví výslednú špeciálno-pedagogickú diagnózu a potvrdí ho pečaťou zariadenia a podpisom riaditeľa. V tejto časti sa vyjadrí, či ŠVVP vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo intelektového nadania.

E

Záznam o prerokovaní návrhu na prijatie dieťaťa alebo žiaka do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy, do strednej školy, do školy pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním

V zmysle § 94 ods (3) zákona č.245/2008 sa „deti alebo žiaci do škôl podľa odseku 1 prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva“ (CŠPP alebo CPPP a P).

Pri prijímaní žiaka so ŠVVP na školskú integráciu do školy je potrebné prerokovanie vedením školy a prizvanými osobami. Prizvanou osobou môže byť zástupca riaditeľa, vedúci vychovávateľ, školský špeciálny pedagóg, psychológ, triedny učiteľ, výchovný poradca, rodič dieťaťa.

Pri prijímaní žiaka so ŠVVP na školskú integráciu do školy sa berú do úvahy závery v správach z odborných vyšetrení v časti D1, D2 a písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (k školskej integrácii)

D4.

V časti Návrhy a odporúčania na rozhodnutie o prijatí sa uvedie platná možnosť, t.j. či sa jedná o prijatie do špeciálnej školy, alebo bude žiak integrovaný v bežnej škole. K záverom z vyšetrení je potrebné uviesť termín najbližšieho kontrolného vyšetrenia.

F

Záznam o prehodnotení návrhu na prijatie dieťaťa alebo žiaka do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do materskej školy, do základnej školy, do strednej školy, do školy pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním

Tlačivo F sa vyplní pri zmene charakteru postihnutia žiaka, v súvislosti so zmenou formy jeho vzdelávania, pri jeho preradení napr. zo školskej integrácie do špeciálnej triedy a naopak, alebo pri jeho vyradení z evidencie žiakov so ŠVVP, ak pominuli dôvody na jeho vzdelávanie formou uvedenou v Návrhu. Prehodnotenie Návrhu na prijatie sa týka žiakov so ŠVVP, u ktorých postihnutie alebo narušenie nemá trvalý charakter, t.j. ak žiak už nemá ŠVVP, môže byť integrácia ukončená. Napr. niektoré druhy narušenej komunikačnej schopnosti alebo vývinové poruchy učenia majú



vývinový charakter. Ak sú poruchy včas diagnostikované a žiakovi je včas a systematicky poskytovaná odborná starostlivosť, môže sa stav upraviť.

G

Individuálny výchovno-vzdelávací program (ďalej len „IVVP“) “Ak škola vzdeláva začlenené deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vytvára pre ne podmienky prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu alebo prostredníctvom vzdelávacích programov určených pre školy, ktoré vzdelávajú deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.” (§ 7 ods.(5) zákona č. 245/2008 Z.z.)

Do časti G sa postupne vkladajú jednotlivé IVVP

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP podľa § 11 ods. (10) d) zákona č.245/2008 Z.z. Má obsahovať základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces, požiadavky na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, učebných plánov a učebných osnov, na organizáciu výchovnovzdelávacieho procesu a požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci.

Ak je žiakovi so ŠVVP potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v niektorých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka so ŠVVP, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka, prípadne potrebuje iné úpravy.

VVP sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými osobami. Odporúča sa, aby IVVP bol podpísaný riaditeľom školy, triednym učiteľom, špeciálnym pedagógom, zákonným zástupcom žiaka, v prípade plnoletosti i samotným žiakom.

Pri vypracovávaní IVVP odporúčame využiť nasledovnú odbornú literatúru: Mertin, V.:

Individuální vzdělávací program. Portál, Praha 1995.

Zelinková, O.: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Portál, Praha 2001

Kaprálek,K., Belecký,Z.: Jak napsat a používat individuální vzdělávací program. Portál, Praha 2004

Ako vzorovú štruktúru IVVP pre nadaných žiakov odporúčame Program pre intelektovo nadaného žiaka, schválený Ministerstvom školstva SR pod č. CD-2005-19373/26374:1-091 s platnosťou od 1. septembra 2005

H

Osobný list žiaka

Stav základných školských vedomostí a zručností

Časť H vyplňa každému žiakovi so ŠVVP triedny učiteľ resp. vyučujúci predmetov. Na konci každého školského roka sa stručne uvedie miera osvojenia vedomostí a zručností podľa vzdelávacích štandardov pre daný ročník a predmet, v ktorom sa prejavujú vplyvy postihnutia alebo narušenia. Napr. v prípade žiaka 3. ročníka ZŠ: Matematika: Žiak nevie sčítať a odčítať s prechodom cez základ desať. Neovláda malú násobilku. Slovenský jazyk: Žiak číta s porozumením obsahu textu. Nevie aplikovať gramatické pravidlá v písanom texte v slohu.

Komplexné hodnotenie žiaka za jednotlivé školské roky

Na konci školského roka alebo aktuálne podľa potreby triedny učiteľ stručne, výstižne charakterizuje osobitosti žiaka a školský prospech, zaznamenáva zmeny, problémy, pochvaly, konzultácie s inými pedagógmi, záznamy zo stretnutí s rodičmi, záznamy o pedagogickom pozorovaní a pod.

Výsledky vstupného pedagogického pozorovania

Ak je v adaptačnom období po prijatí do školy potrebné doplniť výsledky vstupnej diagnostiky dieťaťa alebo žiaka pedagogickým pozorovaním, triedny učiteľ vyplní v Návrhu na prijatie časť I

Výsledky vstupného pedagogického pozorovania. Dôležité sú odporúčania pre ďalšie vzdelávanie žiaka.

Použité skratky:

CŠPP - Centrum špeciálnopedagogického poradenstva

CPPPaP - Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

IVVP - individuálny výchovno-vzdelávací program

# Kapitola 10

## Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka. Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou. Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný

Žiak má právo

- a)vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom,
- b)dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia,
- c)na objektívne hodnotenie.

Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebavedomia žiaka. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní. Písomná práca, ktorá trvá viac ako 25 minút, v jednom dni môžu žiaci písať najviac dve. Pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch na konci klasifikačného obdobia sa hodnotí kvalita práce a učebné výsledky, ktoré žiak dosiahol počas celého klasifikačného obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru známok získaných v danom klasifikačnom období, prihliada sa k dôležitosti a váhe jednotlivých známok.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Dbáme na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Naša škola je svojím zameraním špecifická, sústreďuje sa na rozvoj športovo talentovaných detí, preto aj pri hodnotení zohľadňujeme potreby našich žiakov. Učiteľia pravidelne sledujú pokroky svojich žiakov, ktoré aj morálne oceňujú. Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, a ké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami sa berie do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Pri klasifikovaných predmetoch žiaci môžu byť na vyučovacích hodinách hodnotení priebežne známkami alebo percentuálne. Hodnote-nie na konci polroka sa uvádza v známkach podľa platného školského zákona. Percentuálne hodnotenie musí mať aj priebežne svoj ekvivalent v známke. Na začiatku každého

klasifikačného obdobia musia byť žiaci informovaní vyučujúcim o spôsobe hodnotenia. Všetky klasifikované predmety sa hodnotia aj slovné ako aktuálny výkon žiaka, v ktorom učiteľ zhodnotí klady a vysvetlí nedostatky. Percentuálne hodnotenie sa využíva pri priebežnom hodnotení žiaka a pri hodnotení jeho celkového prospechu za dané obdobie. V závere jednotlivých klasifikačných období sa žiak hodnotí známku v zmysle ods. 5 § 55 školského zákona. Žiaci musia byť oboznámení so stupnicou hodnotenia pre každý predmet. Jednotlivé predmetové komisie zápisnične stanovujú platnú klasifikačnú stupnicu, ktorá zohľadňuje špecifické podmienky daného predmetu. Túto, predmetovú komisiou schválenú stupnicu uplatňujú všetci vyučujúci daného predmetu. Vyučujúci na začiatku školského roka oboznámia žiakov a triedni učiteľia na prvom rodičovskom aktíve oboznámia rodičov s platnými stupnicami pre jednotlivé predmety. Žiak má právo na príslušnú známku, ktorá zodpovedá percentuálnemu výkonu. Vyučujúci na jednej strane je povinný riadiť sa stupnicou určenou predmetovou komisiou, na druhej strane sa mu neodopiera právo pri komplexnom hodnotení žiaka posúdiť aj iné okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na hodnotenie žiaka. Žiak je povinný absolvovať povinné aktivity. Vo všeobecnosti žiaci počas klasifikačného obdobia sú hodnotení:

z písomných prác:

krátke písomné previerky (v trvaní maximálne 20 minút)

tematické previerky

predpísané písomné práce

z ústnych odpovedí

z ústnych odpovedí

z iných aktivít rozvíjajúcich samostatnú a tímovú prácu žiakov (samostatné a tímové projekty, prezentácie, referáty, získavanie a spracovanie informácií, praktické činnosti s výsledným produktom) školské a mimoškolské činnosti podporujúce rozvoj kompetencií žiaka v oblasti súvisiacej s daným vyučovacím predmetom (súťaže, školský časopis, školské projekty, a pod.)

Z povinných predmetov sa neklasifikujú známku : hudobná výchova, etická výchova, náboženská výchova, výtvarná výchova a výchova umením. Na vysvedčení z týchto predmetov sa uvádza „absolvoval(a)“.

Ostatné predmety v rámci rozšírených hodín sú klasifikované po prerokovaní na pedagogickej rade, buď známku alebo absolvoval(a).

Klasifikácia týchto predmetov je uvedená pri osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ si vedie evidenciu hodnotenia žiaka a dvakrát mesačne zaznamenáva hodnotenia do elektronickej žiackej knižky, aby tak poskytol informácie žiakom a jeho zákonným zástupcom. Rodič má právo na aktuálne informácie, ktoré sa týkajú výchovno vzdelávacích výsledkov jeho dieťaťa. Pri hodnotení jednotlivých predmetov vychádzame z metodického pokynu PK na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a na základe dohodnutých pravidiel klasifikácie jednotlivých predmetov odsúhlasených na zasadnutiach jednotlivých predmetových komisií.

Hodnotenie žiakov ako nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov stredných škôl

## Čl. 1

### Úvodné ustanovenia

Metodický pokyn upravuje postup hodnotenia a klasifikácie žiakov stredných škôl v Slovenskej republike, ktorý sa vykonáva v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona 462/2008 Z. z. a zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Metodický pokyn upravuje postup pri hodnotení a klasifikácii prospechu žiakov stredných škôl (ďalej len „žiaci“), hodnotení a klasifikácii správania žiakov, udeľovaní a ukladaní opatrení vo výchove,

celkovom hodnotení žiakov, komisionálnych skúškach, vedení dokladov o vzdelaní a niektorých školských tlačív.

## Čl. 2

Hodnotenie a klasifikácia žiakov

Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov klasifikáciou 1).

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný a 5 – nedostatočný.2)

Riaditeľ strednej školy (ďalej len „riaditeľ“) oznámi v deň začiatku príslušného školského roka, ktoré predmety sa klasifikujú a ktoré sa neklasifikujú3) v súlade so školským vzdelávacím programom.

V predmetoch, ktoré sa neklasifikujú, sa v katalógovom liste žiaka a na vysvedčení žiaka uvedie „absolvoval/absolvovala“ alebo „neabsolvoval/neabsolvovala“ v súlade so školským vzdelávacím programom.

Zákonných zástupcov žiaka informuje priebežne o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ, učiteľia jednotlivých predmetov alebo majster odbornej výchovy. V prípade výrazného zhoršenia prospechu alebo správania informuje zákonných zástupcov žiaka riaditeľ písomne.

## Čl. 3

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie žiakov

Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na strednej škole je systematické hodnotenie žiaka. Predmetom hodnotenia je úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov.4) Hodnotenie a klasifikácia preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôžu byť znížené na základe správania žiaka.

Žiak má právo

vedieť, čo sa bude hodnotiť a akým spôsobom,  
dozvedieť sa výsledok každého hodnotenia,  
na objektívne hodnotenie.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežná a súhrnná klasifikácia žiaka. Priebežná klasifikácia sa uplatňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnná klasifikácia sa vykonáva na konci každého polroka.

Pri hodnotení sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho ľudské práva. Hodnotenie je motivačný a výchovný prostriedok, ako aj prostriedok pozitívneho podporovania zdravého sebavedomia žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov so zdravotným znevýhodnením je potrebné zohľadňovať zdravotné postihnutie týchto žiakov5) a vychádzať zo záverov a odporúčaní k hodnoteniu a klasifikácii školských poradenských zariadení.

V záujme poskytnutia objektívnej spätnej väzby a poukázania na rozvojové možnosti žiaka v danej oblasti učiteľ pri písomných prácach môže pri klasifikácii známku uviesť slovný komentár, v ktorom vysvetlí žiakovi nedostatky.

## Čl. 4

Získavanie podkladov na hodnotenie a klasifikáciu

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu,

sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,

rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy),

konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie, rozhovormi so žiakom.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka podľa vnútorných predpisov školy. V priebehu školského roka zaznamenáva výsledky žiaka a jeho prejavy najmä preto, aby mohol žiakovi poskytovať spätnú väzbu a usmerňovať výchovno-vzdelávací proces žiaka v zmysle jeho možností rozvoja a informovať zákonných zástupcov žiaka.

Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát.

Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.

Jednotlivé druhy písomných skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby sa nadmerne nehromadili určitých obdobiach. Termín písomnej práce, ktorá trvá viac ako 25 minút, učiteľ konzultuje s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môžu žiaci písať len dve skúšky uvedeného charakteru.

#### Hodnotenie a klasifikácia správania

Klasifikáciu správania žiaka navrhuje triedny učiteľ po prerokovaní s učiteľmi a schvaľuje riaditeľ po prerokovaní v pedagogickej rade.

Pri hodnotení a klasifikácii správania žiaka sa zohľadňuje plnenie ustanovení školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a dodržiavanie stanovených pravidiel správania, ľudských práv a práv dieťaťa, dodržiavanie mravných zásad správania sa v škole a na verejnosti počas aktivít súvisiacich so štúdiom na strednej škole. Pri klasifikácii správania sa v jednotlivých prípadoch prihliada na zdravotný stav žiaka.

Správanie žiaka sa klasifikuje podľa kritérií uvedených v odsekoch

Stupňom 1 – veľmi dobré sa žiak klasifikuje, ak dodržiava ustanovenia školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a riadi sa nimi. Dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania v kolektíve a vo vzťahu k učiteľom. Ojedinele sa môže dopustiť menej závažných previnení.

Stupňom 2 – uspokojivé sa žiak klasifikuje, ak jeho správanie je v súlade s ustanoveniami školského poriadku a ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, morálnymi zásadami a pravidlami spolunažívania vzhľadom k spolužiakom a učiteľom. Žiak sa dopustí závažnejšieho priestupku alebo sa opakovane dopúšťa menej závažných priestupkov voči ustanoveniu školského poriadku.

Stupňom 3 – menej uspokojivé sa žiak klasifikuje, ak sa dopustí závažného priestupku voči školskému poriadku a voči ďalším vnútorným predpisom školy alebo sa aj po udelení druhého stupňa klasifikácie správania dopúšťa závažnejších priestupkov voči morálnym zásadám a pravidlám spolunažívania, porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb.

Stupňom 4 – neuspokojivé sa žiak klasifikuje, ak jeho správanie je v rozpore s ustanoveniami školského poriadku a s ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, s právnymi a etickými normami spoločnosti, výrazne porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb. Dopustí sa závažných previnení, ktorými vážne ohrozuje výchovu ostatných žiakov. Zámerne narúša činnosť žiackeho kolektívu.

Klasifikácia správania žiaka sa zaznamenáva do katalógového listu žiaka.

Žiak nadstavbového, pomaturitného a vyššieho odborného štúdia sa v súlade s osobitným predpisom neklasifikuje zo správania.

Za vzorné správanie, vzorné plnenie povinností, mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, dlhodobú svedomitú prácu, výrazne prosociálne správanie, ktoré pozitívne ovplyvňuje sociálnu klímu v triede a v škole a záslužný alebo statočný čin, možno žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie.

Pochvalu alebo iné ocenenie udeľuje žiakovi triedny učiteľ, vychovávateľ, majster odbornej výchovy, vedúci strediska praktického vyučovania alebo riaditeľ.8) V osobitne odôvodnených prípadoch, najmä ak ide o mimoriadne záslužný alebo statočný čin, môže žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie zástupca zriaďovateľa strednej školy, zástupca štátnej správy v školstve alebo minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Návrhy na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokujú v pedagogickej rade. Pochvala alebo iné ocenenie sa udeľuje spravidla na zhromaždení triedy alebo školy.

Na posilnenie disciplíny, za menej závažné, závažnejšie alebo opakované previnenia voči školskému poriadku, zásadám spolunažívania, ľudským právam, mravným normám spoločnosti alebo ak žiak narúša činnosť kolektívu, možno žiakovi uložiť napomenutie alebo pokarhanie9) nasledovne:

napomenutie od majstra odbornej výchovy,

napomenutie od vedúceho strediska praktického vyučovania,

pokarhanie od triedneho učiteľa,

pokarhanie od majstra odbornej výchovy,

pokarhanie od vedúceho strediska praktického vyučovania,

pokarhanie od riaditeľa.

Žiakovi možno uložiť za závažné alebo opakované previnenia voči školskému poriadku, zásadám spolunažívania, ľudským právam alebo mravným normám spoločnosti podmienené vylúčenie, vylúčenie.

Opatrenie vo výchove možno uložiť žiakovi strednej školy len vtedy, ak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky.

Žiakovi je možné uložiť opatrenia vo výchove po prerokovaní v pedagogickej rade do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o previnení žiaka dozvedel pedagogický zamestnanec školy, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď sa žiak previnenia dopustil. Za jedno previnenie sa ukladá len jedno opatrenie vo výchove.

Pred uložením opatrenia vo výchove treba previnenie žiaka objektívne prešetriť. Podľa potreby, najmä pri posudzovaní závažného alebo opakovaného previnenia, sa na jeho prerokovanie za účasti žiaka prizve zákonný zástupca žiaka, prípadne i delegovaný zástupca rady školy.

Uloženie opatrenia vo výchove sa oznamuje žiakovi spravidla pred kolektívom triedy alebo školy.

V rozhodnutí o uložení opatrenia vo výchove určí riaditeľ skúšobnú lehotu, a to najdlhšie na jeden rok. Ak sa podmienenčne vylúčený žiak v skúšobnej lehote osvedčil, riaditeľ upustí od vylúčenia. Ak sa žiak v tejto lehote dopustí ďalšieho závažného previnenia, riaditeľ uloží žiakovi opatrenie vo výchove.

Opatrenie vo výchove sa zaznamenáva do osobného spisu žiaka. Opatrenie vo výchove udelené, resp. uložené neplnoletému žiakovi oznamuje riaditeľ zákonnému zástupcovi žiaka písomne.

### **Komisionálne skúšky**

Žiak strednej školy sa klasifikuje podľa výsledkov komisionálnej skúšky, ak

vykonáva rozdielovú skúšku,

je skúšaný v náhradnom termíne,

má on alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti klasifikácie v jednotlivých predmetoch prvého a druhého polroka a do troch pracovných dní odo dňa získania výpisu klasifikácie prospechu a správania žiaka za prvý polrok alebo do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia požiada riaditeľa školy o preskúšanie; ak príslušný predmet vyučuje riaditeľ, môže žiak alebo zákonný zástupca žiaka o preskúšanie požiadať orgán miestnej štátnej správy v školstve, sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy,

vykonáva opravné skúšky,

vykonáva skúšky pri štúdiu podľa individuálneho učebného plánu,  
bol oslobodený od povinnosti dochádzať do školy,  
koná praktickú skúšku a skúšku z hlavného odboru štúdia na konci prvého a druhého polroka na školách so vzdelávacím programom umeleckého zamerania a konzervatóriách,  
vykonáva skúšky pri štúdiu jednotlivých vyučovacích predmetov,  
vykonáva skúšky pri plnení osobitného spôsobu školskej dochádzky,  
vykonáva skúšky pri individuálnom vzdelávaní,  
školská inšpekcia zistí nedostatky pri klasifikácii a nariadi komisionálne preskúšanie.  
Ak nie je možné žiaka vyskúšať a klasifikovať v prvom polroku alebo v druhom polroku v riadnom termíne z predmetu, ktorý sa vyučuje aj v druhom polroku žiak sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky

Žiak, ktorého prospech najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, ktoré sa vyučujú len v prvom polroku je nedostatočný alebo ktorý má na konci druhého polroka prospech nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov sa klasifikuje na základe výsledkov skúšky

Žiak, ktorý sa vzdeláva podľa medzinárodných programov, po písomnom súhlase Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky je hodnotený podľa pravidiel hodnotenia týchto programov.

Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na komisionálnu skúšku a neospravedlní sa sám alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu najneskôr v deň konania skúšky okrem skúšky sa klasifikuje z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať komisionálnu skúšku stupňom prospechu nedostatočný.

Preskúšať žiaka možno len vtedy, ak v príslušnom klasifikačnom období ešte nebol z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.

O povolení vykonať komisionálnu skúšku rozhodne riaditeľ školy. Prítomnosť zákonného zástupcu žiaka na jeho komisionálnom preskúšaní povoľuje riaditeľ školy.

Komisia pre komisionálne skúšky je najmenej trojčlenná. Komisia sa skladá z predsedu, ktorým je spravidla riaditeľ alebo ním poverený učiteľ alebo majster odbornej výchovy; skúšajúceho učiteľa, ktorým je spravidla učiteľ alebo majster odbornej výchovy vyučujúci žiaka príslušný vyučovací predmet, prísediaceho, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet.

Výsledok komisionálnej skúšky, ktorý vyhlási predseda komisie verejne v deň konania skúšky je pre klasifikáciu žiaka konečný.

Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, komisionálnu skúšku nevykonáva. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, štvrt'ročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, na základe ktorej po prerokovaní v pedagogickej rade školy sa vykoná hodnotenie a klasifikácia prospechu žiaka. Písomná správa o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti žiaka obsahuje údaje identifikujúce žiaka, hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka, návrh hodnotenia a klasifikácie žiaka.



# Kapitola 11

## Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Vnútorý predpis upravuje postup zamestnávateľa pri hodnotení pedagogických zamestnancov v súlade s § 52 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení

Článok 1 - Úvodné ustanovenia

Hodnotenie pedagogických zamestnancov upravuje § 52 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

Článok 2 - Organizácia hodnotenia pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

Zamestnávateľ vykonáva hodnotenie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov jedenkrát ročne, najneskôr do konca školského roka, t.j. do 31.8. kalendárneho roka.

Hodnotí sa len pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec, s výnimkou začínajúceho pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca, ktorý u zamestnávateľa odpracoval celý školský rok, resp. bol v pracovnom pomere počas školského roka minimálne v čase vyučovania, t.j. od 1.9. do 30.6. kalendárneho roka.

Odsek 2 sa vzťahuje aj na ženy na materskej dovolenke a ženy, príp. mužov na rodičovskej dovolenke.

Hodnotiacim obdobím je obdobie od 1.9. do 31.8. kalendárneho roka.

Pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca hodnotí:

uvádzajúci pedagogický a odborný zamestnanec začínajúceho pedagogického a odborného zamestnanca priebežne a na konci adaptačného obdobia,

riaditeľ školy vedúcich zamestnancov a zamestnancov v jeho priamej riadiacej pôsobnosti,

vedúci pedagogický zamestnanec pedagogických a odborných zamestnancov, ktorých priamo riadi, riaditeľ školy a riaditeľ školského zariadenia orgán, ktorý ho do funkcie vymenoval.

Článok 3 - Kritériá hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov

Výsledky pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti

motivácia žiakov k učeniu

vytváranie podmienok na dosahovanie primeraných výchovnovzdelávacích výsledkov žiakov

rozvíjanie kľúčových kompetencií u žiakov, napr. vyššej úrovne poznávania žiakov, logického myslenia, kritického myslenia, analytického myslenia a tvorivosti

rozvíjanie personálnych zručností žiakov, napr. samostatnosť, zodpovednosť, sebahodnotenie, sebaúctu

rozvíjanie sociálnych zručností žiakov, napr. spolupráca, empatia, komunikácia a spravodlivosť

prínos pre zamestnávateľa - propagácia a prezentácia zamestnávateľa na verejnosti, spolupráca s rodičmi, inými organizáciami

Kvalita vykonávania pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti

rešpektovanie daností a potenciálu žiaka, rozvíjanie silných stránok žiakovej osobnosti individuálny

prístup k žiakom s rešpektovaním ich schopností a možností, nadania a zdravotného stavu

práca v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a rezortnými predpismi

dodržiavanie a využívanie pracovného času

plnenie pracovných povinností súvisiacich s dohodnutým druhom práce v pracovnej zmluve včas, spoľahlivo a správne  
dodržiavanie základných povinností zamestnanca stanovených právnymi predpismi  
správne vedenie pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie  
Náročnosť výkonu pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti  
využívanie IKT v profesijnom rozvoji a pri výkone práce  
spolupráca na tvorbe školských dokumentov a materiálov  
zapájanie sa do prípravy a realizácie rozvojových projektov školy  
vykonávanie špecializovaných činností  
vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami v školskej integrácii  
iniciovanie a podieľanie sa na zavádzaní zmien alebo inovácií do výchovno-vzdelávacieho procesu  
zvládanie riešenia konfliktov a záťažových situácií

Miera osvojenia si a využívanie profesijných kompetencií PZ alebo OZ  
rozpoznanie individuálnych výchovnovzdelávacích potrieb žiakov  
stanovenie edukačných cieľov orientovaných na žiaka vo vzťahu k príslušnému obsahu vzdelávania  
tvorba učebných materiálov, didaktických testov a učebných pomôcok  
absolvovanie jednotlivých programov kontinuálneho vzdelávania podľa plánu kontinuálneho vzdelávania školy a školského zariadenia  
uplatňovanie nových získaných vedomostí a zručností pri výkone svojej činnosti  
sebavzdelávanie

U vedúcich pedagogických zamestnancov sa hodnotí:

kvalita, náročnosť a rozsah riadiacej práce  
ovládanie a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v praxi s dôrazom na predpisy platné pre rezort školstva  
využívanie pridelených finančných prostriedkov a finančných prostriedkov získaných z iných zdrojov  
dodržiavanie školského vzdelávacieho programu, školského výchovného programu  
manažérske zručnosti (starostlivosť o budovu, vybavenie školy, riadenie zamestnancov a vytváranie podmienok pre zamestnancov).

#### Článok 4 - Zásady hodnotenia pedagogických zamestnancov

Kritériá uvedené v článku 3 sú rozpracované v hodnotiacich hárkoch podľa kategórií pedagogických a odborných zamestnancov, ktoré tvoria prílohu tohto vnútorného predpisu č. 2 – 4 a v kľúčových požiadavkách na vyučovaciu hodinu (príloha č. 5).

Zamestnávateľ hodnotí každé kritérium počtom bodov v rozpätí od 0 do 4 s pridelením nasledujúceho slovného hodnotenia:

0 bodov – nevyhovujúco

1 bod – čiastočne vyhovujúco

2 body – štandardne

3 body – veľmi dobre

4 body – mimoriadne dobre

Celkový výsledok hodnotenia je závislý od celkového počtu získaných bodov zamestnancom v závislosti od počtu všetkých kritérií stanovených zamestnávateľom, pričom záver hodnotenia zamestnávateľ určí slovne nasledujúcim spôsobom:

0 – 10 % z celkového množstva bodov hodnotenia – nevyhovujúce výsledky

11 – 30 % z celkového množstva bodov hodnotenia – čiastočne vyhovujúce výsledky

31 – 60 % z celkového množstva bodov hodnotenia – štandardné výsledky

61 – 90 % z celkového množstva bodov hodnotenia – veľmi dobré výsledky

91 – 100 % z celkového množstva bodov hodnotenia – mimoriadne dobré výsledky

Zamestnávateľ pri hodnotení pedagogických zamestnancov využíva tieto spôsoby a nástroje hodnotenia:

hospitácia (hospitačný záznam, autodiagnostika),

rozhovor,

vnútro školská kontrola (záznam z vnútro školskej kontroly),

výsledky žiakov v jednotlivých oblastiach (hodnotiaci hárok pedagogického zamestnanca vedúcim metodického orgánu, samohodnotiaci hárok pedagogického zamestnanca, výsledkové listiny súťaží a olympiád a ďalšie),

rozbor pedagogickej dokumentácie (tematické výchovno-vzdelávacie plány vyučovacích predmetov, plány metodických orgánov, správy metodických orgánov, triedne knihy, triedne výkazy, záznamy o predmetoch a záujmovej činnosti, vedenie ASC-agendy a ďalšie).

O hodnotení vyhotoví zamestnávateľ písomný záznam, ktorého vzor tvorí prílohu č. 1 tohto vnútorného predpisu. Záznam sa vyhotovuje v troch exemplároch, z ktorých jeden dostane zamestnanec, jeden hodnotiteľ a jeden sa založí do osobného spisu zamestnanca.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je podkladom na:

rozhodnutie riaditeľa o ukončení adaptačného vzdelávania,

vypracovanie plánu kontinuálneho vzdelávania

odmeňovanie.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je zohľadnené v kritériách na priznanie osobných príplatkov a odmien pedagogických zamestnancov na príslušný školský rok takto:

Osobný príplatok zohľadňuje hodnotenie pedagogického a odborného zamestnanca vo finančnom základe:

za mimoriadne dobré výsledky sa môže prideliť 9 – 10 bodov,

za veľmi dobré výsledky sa môže prideliť 6 – 8 bodov,

za štandardné výsledky sa môže prideliť 3 – 5 bodov,

za čiastočne vyhovujúce výsledky sa môžu prideliť 1 – 2 body,

za nevyhovujúce výsledky sa pridelí 0 bodov.

Pedagogický a odborný zamestnanec, ktorý za predchádzajúce obdobie nebol hodnotený, alebo bol hodnotený za inú kategóriu pedagogického zamestnanca, získa pre účely osobného príplatku 2 body do finančného základu.

Odmena zohľadňuje hodnotenie pedagogického a odborného zamestnanca v kritériu Kvalitné vykonávanie pracovných činností:

za mimoriadne doza veľmi dobré výsledky sa pridelia 4 body,

- za štandardné výsledky sa pridelia 2 – 3 body,

- za čiastočne vyhovujúce výsledky sa pridelí 1 bod,

- za nevyhovujúce výsledky sa pridelí 0 bodov.

Plán kontrolnej činnosti

Povinnosť vykonávania kontroly ukladá vedúcemu zamestnancovi § 82 písm.

Zákonníka práce, ktorý znie „riadiť a kontrolovať prácu zamestnancov,“ ako aj § 5 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z. Z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov. Obsah plánu vnútornej školskej kontroly:

ciele a zameranie kontroly

prerozdelenie úloh medzi vedúcich pracovníkov

postup kontroly (časový harmonogram kontrolovaných úloh, vnútorné predpisy školy súvisiace s kontrolovanou činnosťou)

## Ciele a zameranie kontroly

### Kontrola výchovno-vzdelávacieho procesu

Východiskom pre analýzu a hodnotenie vyučovacieho procesu je dostatok poznatkov, skúseností a poznanie modelu dobrého vyučovania. Je veľmi ťažké to vymedziť a je podmienené viacerými prvkami, ktoré sa prelínajú a podmieňujú. Činnosť učiteľa v procese vyučovania je oblasťou, ktorá sa nedá hodnotiť, analyzovať bez pozorovania tejto činnosti. Riaditeľ školy zodpovedá za:

dodržiavanie štátnych vzdelávacích programov určených pre školu, ktorú riadi,  
vypracovanie a dodržiavanie školského vzdelávacieho programu,  
vypracovanie a dodržiavanie ročného plánu ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov,  
dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré súvisia s predmetom činnosti školy,  
každoročné hodnotenie pedagogických a nepedagogických zamestnancov,  
úroveň výchovno-vzdelávacej práce školy – zefektívniť systém vnútornej kontroly, dôraz na analýzu zistení, odstránenie nedostatkov,  
rozpočet, financovanie a efektívne využívanie prostriedkov určených na zabezpečenie činnosti školy,  
riadne hospodárenie s majetkom v správe alebo vo vlastníctve školy,  
činnosť PK, MZ TU zamerať na skvalitnenie činnosti učiteľa vo výchovno-vzdelávacom procese,  
kontrola stavu a rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov, výsledky zistení zovšeobecňovať,  
ciele konkrétnej činnosti zamerať aj využívanie dostupných učebníc, pomôcok, IKT a vykonávať analýzu zistení a odstraňovať nedostatky,  
externé hodnotenie školy využiť pri realizácii seba hodnotiaceho procesu školy.

Jednou z možných foriem analýzy a hodnotenia výchovno-vzdelávacieho procesu je hospitácia. Analýza má viesť k zisteniu pozitívnych a negatívnych stránok činností učiteľa, triedneho učiteľa, vedúceho predmetovej komisie, a k hľadaniu možností zlepšenia vyučovacieho procesu. Zároveň cieľom hospitácie je poskytnúť učiteľovi aj poradenskú činnosť. Hospitácie sa budú realizovať podľa vypracovaného plánu hospitácií a to na teoretickom aj praktickom vyučovaní, ale aj na učebnej praxi. Hospitácie bude vykonávať riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe a vedúci predmetových komisií. Všetci vypracujú svoj vlastný plán hospitačnej činnosti.

Pred hospitáciou sa musí uskutočniť pred hospitačný rozhovor o cieľoch hospitácie a následne sa uskutočnia hospitácia. Vždy musí nasledovať následná hospitácia s cieľom zistiť, či boli odstránené negatíva, nedostatky vo výchovno-vzdelávacom procese.

Oblasť kontroly: kontrolná činnosť riaditeľa a zástupcu školy, vedúceho učiteľa praxe a vedúcich predmetových komisií na výchovno-vzdelávací proces bude zameraná na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov:

Kľúčová kompetencia:

Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku

Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

odborné kompetencie

Hospitačná činnosť sa bude realizovať aj so zameraním na aplikáciu odporúčaní poradenských zariadení, pre prácu s integrovanými žiakmi, prípadne využívanie kompenzačných pomôcok na vyučovaní, sebahodnotenie žiakov a striedanie činností zohľadňujúcich potreby integrovaných žiakov s oddychovými chvíľkami. Je potrebné zamerať sa:

predovšetkým posúdiť individuálne vzdelávacie plány žiakov so ŠVVP a súlad s ich realizáciou,

kontrolnú činnosť zamerať na využívanie individuálneho prístupu, diferenciaciu úloh, spôsoby hodnotenia, využitie sebahodnotenia, kontrolovať zapojenie žiakov so ŠVVP do vyučovacej hodiny.

V súlade s § 11 ods. 1 a 3 zákona č. 245/2008 (školský zákon) sa bude uskutočňovať kontrola pedagogickej dokumentácie: učebné plány, triedna kniha, triedny výkaz, katalógový list žiaka, osobný spis žiaka, protokol o maturitnej skúške, protokol o absolútoriu, protokoly o komisionálnych skúškach, rozvrh hodín, dodržiavanie školského poriadku, plány výchovno-vzdelávacej činnosti, dodržiavanie plánu práce školy, tematické výchovno-vzdelávacie plány vyučujúcich predmetov.

Súčasťou kontroly bude kontrola:

plánu triedneho učiteľa,  
plán triednických hodín,  
plán práce predmetových komisií,  
plán práce záujmových krúžkov,  
plán práce výchovného poradcu,  
plán práce školského koordinátora pre prevenciu drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov,  
plán environmentálnej výchovy,  
plán výchovy k manželstvu a rodičovstvu,  
plán práce metodického združenia triedneho učiteľa.

Kontrolná činnosť sa bude uskutočňovať na základe vypracovaného časového harmonogramu pre daný školský rok. Kontrolu vykonávajú riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe a vedúci predmetových komisií. Vedenie školy bude podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti školskej legislatívy.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré súvisia s predmetom činnosti školy

Oblasti kontroly:

školský poriadok,  
pracovný poriadok,  
ročný plán školy,  
organizačný poriadok.

Uvedené dokumenty predloží na schválenie pedagogickej rade po ich prerokovaní riaditeľ školy v súlade s časovým harmonogramom pre daný školský rok.

Kontrola dodržiavania vypracovaných vnútorných predpisov:

- kontrola dodržiavania hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- kontrola metodického usmernenia k prevencii a riešenie šikanovania žiakov,
- kontrola vykonávacieho predpisu k ukončovaniu štúdia,
- dodržiavanie povinností triedneho učiteľa,
- dodržiavanie pokynov k vedeniu pedagogickej dokumentácie,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu k vykonávaniu praxe žiakov,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu k vyššiemu odbornému štúdiu,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu o komisionálnych skúškach,
- kontrola registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu,
- kontrola pracovného času pedagogických zamestnancov,
- dodržiavanie vykonávacieho predpisu prijímania a evidencie sťažností,
- kontrola vykonávacieho predpisu vzdelávania žiakov so ŠVVP,
- usmernenia pri získavaní informácií,
- činnosti koordinátorov,
- dodržiavanie metodického usmernenia k používaniu pečiatok,
- prevádzkového poriadku školskej jedálne pri strednej škole,
- dodržiavanie vnútorného predpisu na používanie učebníc,
- dodržiavanie metodického usmernenia k mimoriadnym udalostiam CO,
- administrácii vzdelávacích poukazov.

Kontrolu budú uskutočňovať v rámci svojej pracovnej náplne riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, vedúci učiteľ praxe, vedúci predmetových komisií.

Na základe zistených skutočností kontrolnej činnosti budú vypracované zápisy o vykonanej kontrole, problémy budú prejednané na gremiálnej porade riaditeľa školy, v pedagogickej rade, v predmetových komisiách a bude uskutočnená náprava a taktiež následná kontrola plnenia opatrení.

Kontrola hospodárskeho úseku

Bude realizovaná:

Kontrola pokladne u tajomníčky školy – každé tri mesiace

- vykoná sa písomný záznam o kontrole,
  - kontrolu vykoná menovaná komisia riaditeľom školy: riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, hospodárka školy a finančné účtovníčka.
  - pre účely kontroly je vypracovaný vnútorný predpis v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. v znení zákona č. 562/2003 Z. z., kde sú definované zásady vedenia pokladnice.
- Kontrola hospodárky školy, finančnej účtovníčky sa uskutoční na základe vypracovaných vnútorných predpisov:
- spôsob vedenia účtovníctva,
  - inventarizácia majetku a záväzkov,
  - obeh účtovných dokladov a podpisové vzory,
  - účtovný rozvrh a analytika,
  - evidencia, odpisovanie a účtovanie DHM,
  - evidencia a spôsob účtovania DHM, HIM, NHIM,
  - poskytovanie cestovných náhrad a zásady pre používanie vozidiel,
  - spisový, archívny a skartačný rad účtovných písomností,
  - zásady vedenia pokladne,
  - postup pri prijímaní zamestnanca,
  - používanie služobných cestovných motorových vozidiel pri pracovných cestách,
  - práca nadčas a pracovná pohotovosť,
  - zásady tvorby, použitia a účtovania rezerv,
  - režim sociálneho fondu,
  - postih zamestnancov pri porušení pracovnej disciplíny,
  - pravidlá a postupy spracovania a ochrany osobných údajov pri zabezpečovaní personálno-mzdovej agendy,
  - poskytovanie dovolenky na zotavenie,
  - vnútorný predpis – stravné zamestnancov v školskej jedálni,
  - vnútorný predpis na finančnú kontrolu,
  - dodržovanie zákonníka práce.

#### Kontrola školskej jedálne

- kontrolu podľa plánu na kvalitu jedla a hospodárenia uskutočňuje podľa vypracovaného harmonogramu menovaná stravovacia komisia a vedúca školskej jedálne,
- štvrťročne uskutoční kontrolu riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, hospodár školy a zástupca OZ ZO PŠaV,
  - kontrola sa uskutoční v súlade s vypracovanými vnútornými predpismi a prevádzkovým poriadkom školskej jedálne.

#### Metódy formy a prostriedky kontroly

- pozorovanie
- riadený rozhovor
- neformálny rozhovor
- hospitácie
- dotazník
- didaktické testy
- rozbor výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov
- kontrola pedagogickej dokumentácie
- kontrola písomnej dokumentácie
- účasť na zasadnutiach PK, MZ TU
- porovnávanie
- prijímacie opatrení.

#### Metódy pri výkone hospitačnej činnosti

–pozorovanie

–písomný záznam z priebehu vyučovacej hodiny (hospitačný záznam)

– hodnotenie kvality vyučovania formou štruktúrovaného pedagogického pozorovacieho systému kľúčových požiadaviek na vyučovaciu hodinu

– priebežná kontrola pedagogickej dokumentácie vyučujúceho (triedna kniha, klasifikačný výkaz, učebná osnova)

–priebežná kontrola žiackych prác počas hospitácie

– ukladanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov na základe rozboru vyučovacej hodiny.

Hlavné zameranie hospitácie

Ak chceme zistiť, aká je kvalita vyučovania v danom predmete u daného pedagóga v danej triede, zameriame sa na hodnotenie:

– dodržania organizačnej štruktúry vyučovacej hodiny podľa zvoleného typu (klasická hodina, hodina osvojovania nových vedomostí, hodina využívania vedomostí a zručností v praxi, hodina opakovania a upevňovania učiva, a pod.) – v žiadnej z nich by nemalo chýbať otvorenie hodiny, organizačné práce, zápis do triednej knihy, oznámenie cieľa hodiny, na záver zhodnotenie dosiahnutých výsledkov,

– prípravy učiteľa na vyučovanie (či nadviazal na predchádzajúce poznatky žiakov, ujasnil si štruktúru učiva – ktoré pojmy sú základné, ktoré pomocné a ktoré rozširujúce, aké sú vzťahy medzi pojmi, predmetmi a javmi, či vybral vhodné činnosti, ktoré bude uskutočňovať učiteľ, a ktoré žiak),

– dodržiavania zásad vyučovania – uvedomelosti a aktivity, názornosti, primeranosti, trvácnosti, systematickosti, výchovnosti, individuálneho prístupu, tvorivosti, systémovosti,

– primeraného výberu a účinnosti použitých vyučovacích metód a foriem práce podľa typu a etáp vyučovacej hodiny,

– splnenia vytýčených cieľov v oblasti poznávacej a výchovnej (či sa mu podarilo dosiahnuť u žiakov požadovanú úroveň osvojovania si potrebných vedomostí a zručností súvisiacich s obsahom hodiny, jej typom, vekovými a individuálnymi osobitosťami žiakov),

–efektívnosti vyučovania vo vzťahu k obsahu učebnej témy,

– štýlu vedenia vyučovacej hodiny, jej organizáciu (premyslenú – improvizovanú), efektívne využitie vyučovacieho času bez predlžovania hodiny, alebo vynechania niektorej jej časti pre nedostatok času,

– spôsobu, akým učiteľ hodnotí žiakov (či prevažuje pozitívne motivujúce hodnotenie, či negatívne, či hodnotí a ako každý prejav žiakov, či zohľadňuje pri hodnotení individuálne a vekové osobitosti žiakov, či je jeho hodnotenie objektívne, alebo neobjektívne, prísne, alebo mierne),

– použitia didaktických a technických prostriedkov z hľadiska účelnosti a ovplyvnenia procesu učenia sa žiakov,

– spôsobu komunikácie učiteľa so žiakmi, jeho jazykového prejavu (používanie spisovného jazyka, či nespisovnej reči, hovorovej alebo nárečia), tón reči

– silný, primeraný, slabý, nevýrazný, monotónny, frekvenciu (rýchla, plynulá), zrozumiteľnosť (častým nedostatkom býva, že učiteľia nevenujú dostatočnú pozornosť úrovni zápisov na tabuľu, či fóliu, ktoré sú nečitateľné, alebo písané nesprávnymi tvarmi písmen),

– vzťahov medzi učiteľom a žiakmi – ako sa k sebe navzájom správajú (uvolnene, priateľsky,

s prirodzenou autoritou učiteľa, vzájomným rešpektom, toleranciou a porozumením), opakom môže byť prílišné nadbiehanie žiakom, znižovanie nárokov na nich, alebo je správanie učiteľa povýšenecké, autoritatívne, mentorské, spočíva len vo vydávaní príkazov, upozorňovaní žiakov a poučovaní,

– vytvárania dostatočného priestoru pre prejavy žiakov – sledujeme do akej miery sa darí pedagógovi vhodne podnecovať žiakov k práci, či nie je motivácia žiakov len formálna, ale podnetná, aktivizujúca, aké metódy pri nej používa (rozhovor, rozprávanie, nastolenie problému), či žiaci na jeho podnety reagujú,

– frekvencie a spôsobov používania spätnej väzby, ktorou si učiteľ overuje efektívnosť svojej vyučovacej činnosti, čo mu umožňuje operatívne korigovať jeho postupy,

– atmosféry vyučovacej hodiny, jej psychosociálnej klímy (pracovný charakter hodiny, pokojné tvorivé prostredie, tolerantné správanie so vzájomnou podporou pri dosahovaní spoločných cieľov, či

disciplína v triede je založená na uvedomelom prístupe žiakov a vzájomnom rešpektovaní sa, alebo je atmosféra napätá, nervózna, disciplína založená na vnucovaní zo strany učiteľa),

– aktivity žiakov na vyučovaní – či sa zapájajú do práce všetci, alebo len jednotlivci, či sú pasívni, aký je ich záujem o učenie, ako reagujú na motiváciu učiteľa a jeho podnecovanie k získavaniu vedomostí a zručností,

– efektivity sebahodnotenia žiakov, ktoré má výrazný stimulačný a motivačný charakter a prispieva k rozvoju kritického myslenia a osobnosti jednotlivca,

– citových reakcií žiakov – či ich vedia prejavovať nielen v súvislosti s preberanou témou, ale aj vo vzťahu k spolužiakom, učiteľovi, všimame si, aké sú ich hodnotové postoje, ktoré sa môžu prejavovať verbálne, ale aj v správaní, vo vzťahu k veciam, či k pracovného miestu,

– úrovne vedomostí a zručností žiakov preukazovaných počas vyučovania – do akej miery zodpovedajú učebným osnovám, vzdelávacím štandardom (stáva sa, že učitelia nepoznajú požiadavky, ktoré sa kladú na žiakov učebnými štandardmi, resp. ich v praxi nepoužívajú),

– schopnosti žiakov aplikovať získané teoretické poznatky na praktických príkladoch,

– spôsobu, akým si žiaci učivo zapamätávajú (či ide len o mechanické memorovanie, alebo zapamätávanie si na základe poznania logických súvislostí),

– tvorivosti žiakov, ktorá je ďalším indikátorom kvality učenia sa žiakov, pretože pri nej preukazujú vyšší stupeň rozvoja myslenia a predstavivosti,

– komunikačných schopností žiakov vo vzťahu k predmetu, či sa dokážu plynulo slovne vyjadrovať, alebo len úsečne odpovedať na položené otázky, či reprodukovujú učivo v logickej nadväznosti, alebo ho len mechanicky opakujú, či vedia dobre formulovať svoje postoje a názory, sledujeme štylistickú a jazykovú správnosť ich prejavu, nemenej dôležitá je aj úroveň písomných a grafických prejavov žiakov, v ktorej sa môžu odrážať aj získané negatívne návyky a nedostatočne osvojené zručnosti (nesprávne držanie písacích potrieb, nesprávna poloha tela pri písaní, nedostatočná vzdialenosť očí od zošita, jeho nesprávne naklonenie na ploche, písanie nesprávnych tvarov písmen, nesprávny sklon písma), pri prezeraní žiackych písomných záznamov si všimame aj jazykovú a štylistickú správnosť ich prejavu a pod.,

– vzdelávacích výsledkov žiakov v poznávacej oblasti (môžeme porovnať ich priebežné, alebo súhrnné hodnotenie a klasifikáciu s preukazovanými výsledkami počas hodiny pri preskúšaní, samostatnej, skupinovej práci, pri individuálnom, alebo frontálnom opakovaní, hodnotíme výsledky kontrolných prác, diktátov a praktických činností predpísaných učebnými osnovami).

## Harmonogram kontrolnej činnosti

### Mesiac

Zodpovední: kontroluje

August - September

opravné skúšky, komisionálne skúšky

RŠ, ZRŠ

pedagogická dokumentácia - triedne knihy, katalógové listy, triedny výkaz, klasifikačné záznamy, osobné spisy žiakov ZRŠ

rozpis obsahu učiva, plány PK, plán krúžkovej činnosti

RŠ, ZRŠ

plány triedneho učiteľa, plán koordinátorov, implementácia mediálnej výchovy globálneho rozvoja, finančnej gramotnosti a komunikatívnych kompetencií

individuálny výchovno-vzdelávací program, individuálne začlenenie žiakov so ŠVVP RŠ, VUP

časový harmonogram začiatku školského roka – jeho plnenie RŠ, ZRŠ, VUP

### Október

- triedne knihy, triedny výkaz, katalógové listy žiakov, osobné spisy ZRŠ

- príprava tém na záverečné projekty pre praktickú maturitnú skúšku RŠ

- práca triedneho učiteľa ZRŠ



-	plán využitia telocvične	RŠ
-	dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ
-	dochádzka pedagogických pracovníkov	RŠ, ZRŠ
-	hospitačná činnosť, kontrola rozvoja kľúčových kompetencií žiakov	RŠ
-	Kontrola dokumentácie krúžkovej činnosti	RŠ
-	Kontrola tried – estetika, čistota	RŠ

#### November

hospitačná činnosť, zameraná na zvyšovanie pozornosti k starším ľuďom finančná gramotnosť žiakov, RŠ, ZRŠ, ved. praxe

kontrola individuálneho prístupu, spôsob hodnotenia, diferenciacia úloh RŠ, ZRŠ, ved. praxe

dochádzka žiakov RŠ, ZRŠ, ved. praxe

-	nástup vyučujúcich na vyučovacie hodiny	RŠ, ZRŠ
-	vykonávanie služieb pedagógov	RŠ, ZRŠ
-	triednické hodiny	ZRŠ
-	kontrola vyučovania praktickej činnosti	

#### December

-	prihlášky študentov na VŠ	RŠ, ZRŠ
-	triedne knihy, klasifikačné záznamy	ZRŠ
-	dochádzka žiakov	ZRŠ
-	kontrola činnosti výchovného procesu, plány triednických hodín a ich plnenie	RŠ, ZRŠ, ved. praxe

#### Január

-	hospitačná činnosť – využívanie IKT, kľúčové kompetencie žiakov, klasifikácia žiakov	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
-	kontrola triednych kníh	ZRŠ
-	časové plnenie obsahového rozpisu učiva	RŠ, ZRŠ
-	práca triednych učiteľov – plán TU	ZRŠ

prehodnocovanie osobných príplatkov pdg. zamestnancov RŠ, VED. PK

prihlášky na VŠ RŠ, ZRŠ

hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov za 1. polrok

RŠ

kontrola tried, hodnotenie prospechu a dochádzky žiakov jednotlivých tried RŠ, ZRŠ

dodržiavanie pracovného času pdg. zamestnancami a nepdg. zamestnancami RŠ, ZRŠ, ved. praxe

#### Február

hospitačná činnosť – metódy, formy vyučovania, sebahodnotenie žiaka, čítanie s porozumením v odborných predmetoch RŠ, ZRŠ, VUP

-	triedne knihy	ZRŠ
-	prihlášky na maturitné skúšky (mimoriadne dôvody)	ZRŠ
-	školské kolo SOČ,	RŠ, VUP

- dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ
dochádzka pdg. zamestnancov na vyučovacie hodiny – pracovný čas RŠ, VUP	
vykonávanie služieb	RŠ, ZRŠ
kontrola činnosti koordinátora ENV	
kontrola činnosti, koordinátor prevencie patologických javov	
prezentácia školy a odboroch na základných školách, pdg. zamestnanci	
<b>Marec</b>	
činnosť predmetových komisií, inovácia výchovno-vzdelávacieho procesu, metódy, formy vyučovania	RŠ, ZRŠ
triedne knihy	RŠ, ZRŠ
hospitačná činnosť – globálny rozvoj, environmentálna výchova v jednotlivých predmetoch	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
kontrola učebnej praxe	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
metodické združenie TU	RŠ, ZRŠ
kontrola činnosti výchovného poradcu – šikanovanie žiakov, žiaci so ŠVVP, dokumentácia	
<b>Apríl</b>	
príprava na praktické maturitné skúšky	RŠ, ZRŠ, ved. praxe
- príprava a zabezpečenie prijímacích skúšok	RŠ
- hospitačná činnosť – ústa voči starším - seniorom	RŠ, ZRŠ
- mimoškolská činnosť - hodnotenie	RŠ, ZRŠ
- kontrola krúžkovej činnosti	
<b>Máj</b>	
- kontrola triednych kníh	ZRŠ
- kontrola dokumentácie k maturitným skúškam	RŠ, ZRŠ
- kontrola dokumentácie na prijímacie skúšky	RŠ
- dochádzka žiakov	RŠ, ZRŠ
časové plnenie rozpisu učiva	ZRŠ
<b>Jún</b>	
triedne knihy, katalógový list žiaka, triedny výkaz	ZRŠ
plnenie plánu predmetových komisií, krúžkovej činnosti, tematických výchovno-vzdelávacích plánov	RŠ, ZRŠ
- hodnotenie maturitných skúšok	RŠ
- hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov školy za 2. polrok	RŠ
- práca triednych učiteľov	RŠ
- hodnotenie a kontrola činnosti koordinátorov, plnenie plánov	RŠ
- plán dovolení pedagogických zamestnancov	RŠ
- hodnotenie pedagogických zamestnancov	RŠ
<b>Júl</b>	

- uzavretie pedagogickej dokumentácie ZRŠ
- kontrola triednych kníh, triednych výkazov, osobných listov, klas. záznamov ZRŠ
- plán dovoleník pedagogických zamestnancov RŠ
- analýza školského roka – vyhodnotenie školského roka RŠ
- splnenie plánu v odučení počtu hodín ZRŠ

#### Harmonogram kontrolnej činnosti

##### Mesiac

##### Kontroluje:

##### August

kontrola pripravenosti priestorov školy - triedy, odborné učebne, šatne RŠ, HŠ, na nový školský rok,

kontrola dochádzky prevádzkových zamestnancov školy HŠ

##### September

pridelenie tried, šatne žiakom ZRŠ, HŠ

kontrola dochádzky prevádzkových zamestnancov, kontrola kvality práce HŠ

Kontrola BOZP PO RŠ, pover. zam.

##### Október

kontrola kvality práce prevádzkových zamestnancov RŠ, HŠ

- príprava kotolne na zimné obdobie RŠ, HŠ

- revízie HŠ

- kontrola konania porád prev. zamestnancov RŠ

- kontrola pokladne RŠ

##### November

- kontrola čerpania bežných a mzdových výdavkov RŠ, HŠ

- kontrola dochádzky prev. zamestnancov RŠ, HŠ

- príprava inventarizácie školy RŠ, HŠ

- kontrola činnosti ŠJ RŠ

obeh účtových dokladov a podpisové vzory

##### December

- inventúra majetku a záväzkov RŠ, HŠ

- kvalita práce prevádzkových zamestnancov (upratovačky, údržbár, školník HŠ

##### Január

- kontrola šatní žiakov HŠ

- kontrola práce údržbárov HŠ

- kontrola dochádzky prev. zamestnancov RŠ, HŠ

- kontrola BOZP PO RŠ, pover. zam.

##### Február

- kontrola dochádzky prev. zamestnancov HŠ
- čerpanie rozpočtu školy RŠ, HŠ
- hodnotenie osobných príplatkov zamestnancov RŠ, HŠ
- kontrola pokladničnej hotovosti RŠ

Marec

- kontrola priestorov školy - triedy, učebne - údržba HŠ
- kontrola kvality práce v súlade s pracovnými náplňami prev. RŠ, HŠ

Plán kontroly realizácie koordinátorov a vedúcich PK ü výchovy k manželstvu a rodičovstvu, environmentálnej výchovy, prevencie patologických javov, výchovného poradcu

September

vypracovanie plánov činnosti koordinátorov pre jednotlivé oblasti a odovzdanie riaditeľovi školy, vypracovanie plánov činnosti vedúcich predmetových komisií a úloh členov predmetových komisií.

Január

hodnotenie činnosti koordinátorov a výchovného poradcu, plnenie plánovaných úloh za obdobie I. polroku,

odovzdanie riaditeľovi školy správu o časovom a obsahovom plnení plánu činnosti za I. polrok, hodnotenie činnosti vedúcich predmetových komisií, plnenie plánovaných úloh za obdobie I. polroku, odovzdanie správy za I. polrok.

Jún

hodnotenie činnosti koordinátorov a výchovného poradcu za obdobie 2. polroku, odovzdanie riaditeľovi vyhodnocovaciu správu za školský rok hodnotenie činnosti VPK, plnenie plánovaných úloh za obdobie 2. polroku.

### **Plán kontrolnej a hospitačnej činnosti zástupcu riaditeľa školy**

Cieľom vnútro školskej kontroly zástupcu riaditeľa školy je získavanie objektívnych informácií o úrovni a výsledkoch práce pedagogických a ostatných zamestnancov školy a pri zistení nedostatkov prijatie opatrení, ktoré vedú k ich odstráneniu.

Formy a prostriedky vnútro školskej kontroly.

Priama hospitačná činnosť na vyučovacích hodinách (hlavne tematické hospitácie)

Kontrola ped. dokumentácie (triedne knihy, katalógy, klasifikačné záznamy)

Kontrola práce predmetovej komisie

Kontrola ped. dozoru nad žiakmi

Kontrola časovo-tematických plánov

Kontrola klasifikácie a hodnotenia žiakov

Kontrola práce triedneho učiteľa a náplne triednických hodín

Kontrola dodržiavania pracovného poriadku pre zamestnancov školy – pracovná disciplína

Kontrola priestorov školy - triedy, chodby, sociálne zariadenia, šatne, telocvična

Kontrola dodržiavania vnútorného poriadku školy učiteľmi a žiakmi

Priama hospitačná činnosť

Bude zameraná hlavne na začínajúcich učiteľov a na učiteľov, ktorých prax je kratšia ako 3 roky. U ostatných jedenkrát za školský rok.

Počas hospitácií na vyuč. hodinách sa budú sledovať nasledovné činnosti učiteľa:

motivácia a aktivizácia žiakov, podpora tvorivosti a samostatnosti žiakov, hodnotenie školského výkonu a úrovne vedomostí žiakov, pochvala a kritika, dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa - hlavne vzťah učiteľa k žiakovi a jeho správanie, po-užívanie učebných pomôcok, spätná väzba a fixácia poznatkov.

Kontrolované a prediskutované budú aj prípravy na vyučovaciu hodinu – učitelia s praxou do 3 rokov sú povinní písomne sa pripraviť na každú hodinu.

V spolupráci s vedúcimi PK zvyšovať počítačovú gramotnosť a efektívne využívanie IKT.

október – máj, podľa mesačného plánu hospitácií

Kontrola ped. dokumentácie

Úroveň jej vedenia, včasnosť, presnosť, správnosť a vecnosť zápisov. Kontrola manipulácie s triednymi knihami – vyučujúci na nulte, prvej, resp. druhej hodine je povinný zobrať triednu knihu do triedy a na poslednej hodine ju priniesť do zborovne. Všetky triedne knihy musia byť po vyučovaní v zborovni.

triedne knihy – týždenne, klasifikačné záznamy – priebežne, detailnejšie pred klasifikáciou, triedne katalógy- na zač. škol. roka, na polroku a na konci škol. roka

Kontrola práce PK

Sledovať plnenie učebných osnov a vzdelávacích štandardov v jednotlivých predmetoch. Kontrola plánu PK a záznamov zo zasadnutí PK. Pozorovanie práce PK prostredníctvom účasti na ich zasadnutiach .

jedenkrát na zasadnutí PK v priebehu škol. roka a podľa potreby pri riešení aktuálnych problémov po dohode s vedúcim PK. Kontrola dokumentácie PK - priebežne

Kontrola ped. dozoru nad žiakmi

Včasný nástup na ped. dozor na chodbách školy a v školskej jedálni a jeho dôsledné vykonávanie podľa interne prijatých pokynov.

T: priebežne

Časovo-tematické plány

V spolupráci s vedúcim PK – musia byť vypracované podľa platných učebných osnov a vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety. Časovo - tem. plány musia korešpondovať so zápsmi v triednych knihách. Dodržiavanie predpísaného počtu vyučovacích hodín v jednotlivých predmetoch.

september a priebežne

Kontrola klasifikácie

Dodržiavanie interného predpisu o počte známok pri danej týždennej hodinovej dotácii v jednotlivých predmetoch – kontrola klasifikačných záznamov hlavne pred schôdzou rodičovského združenia a klasifikačnou ped. radou.

Kontrola dodržiavania plánu písomných prác a nepreťažovania žiakov nárazovým skúšaním pred polročnou a koncoročnou klasifikáciou.

štvrtročne pred klasifikačnou ped. Radou

Práca triedneho učiteľa

Kontrola dokumentácie triedneho učiteľa, plánov práce a plánov triednických hodín. Priama hospitačná činnosť na triednických hodinách. Sledovanie plnenia plánov práce triednych učiteľov a dodržiavania tém triednických hodín. Konzultácie s triednym učiteľom 1. ročníka o adaptácii sa žiakov na nové školské prostredie. Konzultácie s ostatnými triednymi učiteľmi o ďalších školských problémoch – správanie, prospech, preťažovanie žiakov a pod. Usmernenie k užšej spolupráci s výchovným poradcom a školským psychológom. Kontrola príprav na školské výlety.

október, priebežne a pred klasifikáciou, 1. roč. ( adaptácia ) - december a jún, školské výlety - jún

Dodržiavanie pracovnej disciplíny

Kontrola včasného nástupu do zamestnania, včasného nástupu na vyučovaciu hodinu, dodržiavania trvania vyučovacej hodiny – 45 minút, neskracovanie a nepredlžovanie hodiny, dodržiavanie prestávok pre žiakov, neodbiehanie z vyučovacej hodiny.

T: priebežne

Kontrola priestorov školy

Kontrola pripravenosti priestorov školy na nový školský rok, úprava tried po poslednej vyučovacej hodine, za ktorú je zodpovedný vyučujúci a týždenníci.

august, september, priebežne a podľa potreby 1. Dodržiavanie vnútorného poriadku školy

V spolupráci so študentskou radou kontrolovať a evidovať negatívne prejavy správania u žiakov, napr. porušovanie zákazu fajčenia, prejavy šikanovania a psychického nátlaku zo strany žiakov. Dbáť na povinnosť školy a jej zamestnancov rešpektovať základné ľudské práva žiakov, zabezpečiť, aby správanie sa učiteľov k žiakom bolo zlučiteľné s ich ľudskou dôstojnosťou a bolo im umožnené vysloviť svoj názor – kontrola pomocou anketových a dotazníkových metód v spolupráci s výchovným poradcom a predsedníčkou študentskej rady.

T: priebežne a podľa potreby

# Kapitola 12

## Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

Profesijný rozvoj bude zabezpečovaný kontinuálnym vzdelávaním ako súčasť celoživotného vzdelávania. Ide o sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí, ktorého cieľom je získavať, udržiavať, obnovovať, zdokonaľovať, rozširovať a dopĺňať profesijné kompetencie pedagogického zamestnanca. Ide o kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej alebo odbornej činnosti, avšak aj na výkon špecializovaných činností a na výkon riadiacich činností. Dôležité je aj získanie profesijných kompetencií potrebných na splnenie kvalifikačných predpokladov na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu, predmetov študijného odboru alebo na doplnenie kvalifikačných predpokladov.

Plán kontinuálneho vzdelávania

Legislatívne východiská

Všetky ciele uvedené v materiáli sú v súlade so zákonom č. 311 /2001 Z. z. (Zákonník práce), zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve, zákonom č. 245/2008 Z. z. (školský zákon), zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch, zákon č. 390/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 317/2009 Z. z. a s vyhláškou MŠ SR č. 445/2009 o kontinuálnom vzdelávaní.

Ciele

Hlavný cieľ

Kontinuálne vzdelávanie ako súčasť celoživotného vzdelávania zabezpečuje u pedagogických a odborných zamestnancov sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí s cieľom udržiavať, obnovovať, zdokonaľovať a dopĺňať profesijné kompetencie potrebné na výkon pedagogickej praxe a na výkon odbornej činnosti so zreteľom na premenu tradičnej školy na modernú.

Ďalšie čiastkové ciele vychádzajú z druhov kontinuálneho vzdelávania a z priznávania kreditov.

Adaptačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon činností samostatného pedagogického zamestnanca alebo samostatného odborného zamestnanca, ktoré nezíska absolvovaním študijného programu alebo vzdelávacieho programu v požadovanom študijnom odbore poskytujúcom žiadaný stupeň vzdelania. Je určené pre začínajúcich pedagogických a odborných zamestnancov školy alebo školského zariadenia. Za tento typ vzdelávania sa nezískavajú kredity. Adaptačné vzdelávanie sa ukončuje pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Predsedom skúšobnej komisie je riaditeľ školy, ktorý vymenúva ostatných členov skúšobnej komisie. Jedným z členov tejto komisie je uvádzajúci pedagogický zamestnanec. O ukončení adaptačného vzdelávania sa vyhotovuje protokol, ktorý podpíše predseda skúšobnej komisie a ďalší členovia skúšobnej komisie a pedagogický zamestnanec. Jedno vyhotovenie protokolu dostane pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec. Skúšobná komisia pri rozhodovaní o ukončení adaptačného vzdelávania berie do úvahy odporúčanie uvádzajúceho pedagogického zamestnanca, ktoré uvedie vo svojej záverečnej správe.

Aktualizačné vzdelávanie poskytne aktuálne poznatky a zručnosti potrebné na udržanie si profesijných kompetencií na štandardný výkon alebo na prípravu na vykonanie atestácie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Inovačné vzdelávanie umožní pedagogickým zamestnancom zdokonaľiť si profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti alebo na štandardný výkon odbornej činnosti. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity, okrem funkčného inovačného vzdelávania, za ktoré sa kredity nezískavajú.

Špecializačné vzdelávanie zabezpečí získať profesijné kompetencie potrebné na výkon špecializovaných činností.

Pedagogickým zamestnancom – špecialistom je triedny učiteľ, výchovný poradca, kariérový poradca, uvádzajúci pedagogický zamestnanec, vedúci predmetovej komisie, vedúci metodického združenia alebo vedúci študijného odboru, koordinátor informatizácie, iný zamestnanec vykonávajúci špecializované činnosti určené riaditeľom, napríklad poradca pre vzdelávanie prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, špecialista na výchovu a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, cvičný pedagogický zamestnanec, koordinátor prevencie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity okrem kariérovej pozície triedneho učiteľa a uvádzajúceho zamestnanca.

Funkčné vzdelávanie a funkčné inovačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon riadiacich činností vedúcich pedagogických a odborných zamestnancov.

Vedúcim pedagogickým zamestnancom je riaditeľ, zástupca riaditeľa, hlavný majster odbornej výchovy, ďalší pedagogický zamestnanec ustanovený podľa osobitného predpisu. Za tento typ vzdelávania sa nezískavajú kredity.

Rozširujúce štúdium umožní rozšíriť kvalifikačný predpoklad vzdelania na výkon ďalšej pedagogickej činnosti v rámci dosiahnutého stupňa vzdelania (o ďalší aprobačný predmet alebo ďalšiu podkategóriu). Štúdium môže absolvovať len ten pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad a má minimálne 3 roky pedagogickej praxe.

Kvalifikačný predpoklad vzdelania

Ak pedagogický zamestnanec nadobudol vzdelanie v inom študijnom programe (vysokoškolák) alebo vzdelávacom programe (stredoškolák), ako sú zákonom vymedzené kvalifikačné predpoklady vzdelania na vykonávanie pedagogickej činnosti (učiteľ, majster, vychovávateľ) musí si doplniť:

spôsobilosť v pedagogike, psychológii a didaktike vyučovania vyučovacieho predmetu, resp. spôsobilosť didaktiky odborného výcviku ako „pedagogická spôsobilosť“ vzdelávaním najneskôr do dvoch rokov od vzniku prvého pracovného pomeru pedagogického zamestnanca a najneskôr do štyroch rokov ho ukončiť v organizáciách podľa dosiahnutého stupňa vzdelania,

- pedagogickému zamestnancovi s vysokoškolským vzdelaním poskytujú vzdelávanie vysoké školy prostredníctvom doplnujúceho pedagogického štúdia, akreditovaných študijných odborov výchova a vzdelávanie, akreditovaných študijných odborov nelekárske zdravotnícke vedy, akreditovaných študijných odborov bezpečnostné služby,

- pedagogickému zamestnancovi so stredoškolským vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou poskytujú vzdelávanie stredné školy prostredníctvom vzdelávacích programov pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Rozširujúce štúdium poskytujú pedagogickým zamestnancom

s vysokoškolským vzdelaním vysoké školy, ktoré majú akreditované študijné programy druhého stupňa v príslušných študijných odboroch

so stredným vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou stredné odborné školy v rozsahu ustanovenom príslušným vzdelávacím programom pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Dokladom o úspešnom absolvovaní rozširujúceho štúdia je vysvedčenie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Škola poskytne priestor iniciatíve učiteľa, umožní mu prezentovať inovačné postupy svojej práce, ktorými sú najmä autorstvo alebo spoluautorstvo schválených alebo odporúčaných učebných pomôcok vrátane počítačových programov, učebníc, učebných textov, metodických materiálov a pracovných zošitov, iné tvorivé aktivity súvisiace s výkonom pedagogickej praxe alebo výkonom odbornej činnosti, napríklad výsledky výskumu, patenty, vynálezy, odborné-preventívne programy,



odborné články publikované v odbornej literatúre. Za autorstvo alebo spoluautorstvo sa priznávajú kredity.

Ak škola umožní pedagogickým zamestnancom absolvovať vzdelávanie v zahraničí súvisiace s výkonom pedagogickej činnosti alebo s výkonom odbornej činnosti, tak sa za dané vzdelávanie v zahraničí priznávajú kredity.

Získavanie, priznávanie a uznávanie kreditov za vzdelávanie

Na kontinuálne vzdelávanie sa môže prihlásiť pedagogický zamestnanec po 6 mesiacoch pedagogickej činnosti a splnení kvalifikačného predpokladu vzdelania v plnom rozsahu.

Pedagogický zamestnanec získa kredity za absolvované akreditované vzdelávacie programy, overené profesijné kompetencie pre príslušné druhy kontinuálneho vzdelávania, rigoróznú skúšku, vykonanú štátnu jazykovú skúšku z cudzieho jazyka a rozširujúce štúdium (pedagogický zamestnanec), absolvované vzdelávanie v zahraničí a tvorivé aktivity úzko súvisiace s výkonom pedagogickej alebo odbornej činnosti. Riaditeľ školy priznáva kredity za:

tvorivé aktivity súvisiace s výkonom pedagogickej činnosti (vydá zamestnancovi osvedčenie o získanom počte kreditov - maximálne 30)

za absolvované rozširujúce štúdium, vykonanie rigoróznej skúšky alebo štátnej jazykovej skúšky z cudzieho jazyka (vydá zamestnancovi osvedčenie o získanom počte kreditov - maximálne 60, osobitne pre každý druh)

Aktualizačné	- 20 až 60 hodín	4 - 12 kreditov
Inovačné	- 60 až 110 hodín	12 - 22 kreditov
Špecializačné	- 100 až 160 hodín	20 - 24 kreditov
Rozširujúce	- 200 hodín a viac	60 kreditov
Za autorstvo učebnice	- autorský hárok	40 kreditov
odborné články	- normalizovaná strana	1 kredit

Načo sa získavajú kredity: na účely priznávania kreditového príplatku

kvôli možnosti uchádzať sa o vykonanie I. alebo II. atestácie

na udržanie II. atestácie.

Zamestnanec je povinný predkladať riaditeľovi včas doklady (osvedčenia, vysvedčenia) získané v rámci kontinuálneho vzdelávania (za vzdelávacie programy, tvorivé aktivity, vzdelávanie v zahraničí, rigoróznú skúšku, štátnu jazykovú skúšku z cudzieho jazyka, rozširujúce štúdium).

Riaditeľ školy neuzná kredity ak:

zamestnanec včas nepredloží doklady za vyššie uvedené aktivity

nie sú v súlade s potrebami a zameraním školy

nie sú v súlade s plánom kontinuálneho vzdelávania

nie sú v súlade s príslušnou kategóriou a podkategóriou, v ktorej je zamestnanec zaradený.

Na vykonanie atestácie sa môže prihlásiť ten, kto má 30 kreditov a prípravné atestačné vzdelávanie, alebo ten, kto má 60 kreditov a 5 rokov pedagogickej praxe.

I. atestácia - každý bez rozdielu stupňa vzdelania

II. atestácia - len s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa a po vykonaní I. atestácie

Profilácia školy

Škola je dlhodobo profilovaná na skupinu odborov 64 ekonomika a organizácia, obchod a služby, o čom svedčí aj aktuálna skladba študijných a učebných odborov:

6352 M obchod a podnikanie

6405 K pracovník marketingu

6442 K obchodný pracovník

6446 K kozmetik

6445 H kuchár

6444 H čašník, servírka

6456 H kaderník

6460 H predavač

6411 L prevádzka obchodu

6421 L spoločné stravovanie

6426 L vlasová kozmetika

6403 L podnikanie v remeslách a službách

Aj školským vzdelávacím programom plánujeme dotvárať štruktúru odborov tak, aby sa naša škola, ktorá disponuje kvalitným pedagogickým zborom, kvalitným materiálnym a technickým zabezpečením sa stala centrom výchovy a vzdelávania budúcich odborníkov v oblasti obchodu a služieb, resp. poskytovania služieb bezprostredne súvisiacich so zameraním školy pre verejnosť Zlatých Moraviec a širokého regiónu.

Situačná analýza

Analýza situácie v škole vychádza z troch oblastí:

personálne potreby školy

výchovno-vzdelávací proces

samostatný osobnostný rast pedagogických zamestnancov

Personálne potreby školy

Kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov školy je v súčasnosti dobrá a vyhovuje potrebám školy. Naďalej sa však ukazuje potreba inovačného vzdelávania a zdokonalenia profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov vo všetkých oblastiach teoretického a praktického vyučovania najmä ekonomiky, cudzích jazykov a odborného výcviku.

Škola umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon špecializovaných činností pedagogickým zamestnancom – triedny učiteľ, výchovný poradca, uvádzajúci pedagogický zamestnanec, vedúci predmetovej komisie, koordinátor informatizácie, koordinátor prevencie.

Výchovno-vzdelávací proces

Cieľom je sústrediť sa na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, na jeho bezproblémový, optimálny priebeh a pri vyučovaní používať moderné, efektívne vyučovacie metódy, organizačné formy vyučovania, učebné pomôcky, didaktickú techniku a informačno-komunikačné technológie.

Z toho vyplýva potreba ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, najmä v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií.

Samostatný osobnostný rast pedagogických zamestnancov

Škola podľa možnosti poskytne priestor iniciatíve pedagogických zamestnancov a umožní získať profesijné kompetencie požadované na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu pracovať na autorstve alebo spoluautorstve učebníc, učebných textov, odborných článkov publikovaných v odbornej literatúre.

Plán hlavných úloh kontinuálneho vzdelávania na školský rok

Plán hlavných úloh sa zameriava na:

podporu a rozvoj silných stránok školy

potreby rastu pedagógov

odstránenie nedostatkov a doplnenie odborných a kvalifikačných predpokladov formou štúdia a samoštúdia.

Zabezpečovať inovačné a aktualizáčn é školenia zamestnancov za účelom zvyšovania kariérneho rastu, spolupracovať so školiacimi MPC, ŠVS, Infovek a informovať pedagógov o pripravovaných školeniach. Priebežne sledovať informácie z pedagogickej oblasti na stránkach [www.statpedu.sk](http://www.statpedu.sk), [www.education.gov.sk](http://www.education.gov.sk), [www.mpc-edu.sk](http://www.mpc-edu.sk), [www.unsk.sk](http://www.unsk.sk), [www.siov.sk](http://www.siov.sk).

Termín: priebežne

Zodpovední: vedúci úsekov TV a PV  
predsedovia PK

Zabezpečovať špecializačné vzdelávanie pedagogických pracovníkov v oblasti rozvíjania schopností práce s počítačom, s novými výchovno-vzdelávacími programami a ich aplikáciou do vyučovania konkrétnych vyučovacích predmetov.

Termín: priebežne

Zodpovední: vedúci úsekov TV a PV  
predsedovia PK

System kontroly

Vyhodnotenie vzdelávacích aktivít je východiskom skvalitnenia ďalšieho edukačného procesu na škole, a práve spätnou väzbou s následnou korekciou možno dosiahnuť zdokonalenie systému ďalšieho vzdelávania.

Pravidelne vyhodnocovať na pracovných poradách úsekov a poradách predmetových komisií:

Ako škole prospela účasť učiteľov na vzdelávaníach.

Aké zmeny nastali v procese výchovy a vzdelávania (napr. uplatňovanie získaných zručností, poznatkov, kvalifikácií, zmeny v profesijnom prístupe pedagóga, schopnosť konkretizovať východiská pre riešenie problému a pod.).

Zodpovední: zástupca pre TV a PV, predsedovia PK

Spôsoby priebežnej kontrolly:

Hospitácie (pozorovanie zmien v edukačnom procese účastníkov vzdelávacej aktivity).

Autoevalvácia (napr. vlastné hodnotenie plánu profesijného rastu).

Dotazníky (zistiť ako uplatnili účastníci vzdelávacích podujatí získané poznatky a spôsobilosti vo svojej praxi – urobiť s časovým odstupom 3 mesiace po ukončení vzdelávacej aktivity).

Zodpovední: zástupca pre TV a PV, predsedovia PK